

مرکز کل فروش «مطبعهٔ مجلس» شرکت طبع کتاب

Annuaire Pars «۱۵» هزار جلد طبع شد» Tehran

جوائز ۱۳۱۴ پارس

جایزهٔ اول یك سهم پانصد ریالی ـ جایزهٔ دوم دوسهم ۲۵۰ ریالی ـ جایزهٔ سوم ۳۰ سهم ۱۰۰ ریالی

***

یك جایزهٔ علمی پانصد ریالی نیز داده میشود که خریداران محترم سالنامه مستند اخذ جایزهٔ مذکور را در اوراق سالنامه خواهند یافت ، درروی ورقه مذکور ترتیب دریافت جایزه مندرج است که باید جواب سئوالات آن صفحه را نوشته عینا بدفتر سالنامه ارسال دارند برای طهران تا ۱۵ اسفند و برای ولایات تا ۱۵ فروردین مدت قبول اوراق مقرر شده است

اوراق واصله بوسیله حضرت آقای مایل مدیر محترم جریدهٔ شریفهٔ شفق سرخ رسیدگی و با تطبیق بص[illegible]ت اصلی مسئله برندهٔ جایزهٔ پانصد ریالی معلوم و درجراید اعلان و فورا پرداخت میشود

هرگاه حل کنندگان مسئله متعدد باشند جایزه بدو سهم تقسیم شده یك برنده بین حل کنندگان طهران ویك برنده بین حل کنندگان ولایات بحکم قرعه تعیین خواهد شد ـ عکس برندگان واسامی حل کنندگان درسالنامهٔ آینده طبع میشود

درسالنامهٔ ۱۳۱۵ علاوه بر جوائزی که معمولا داده میشود همین جایزه پانصد ریالی نیز بدون هیچگونه قیدی بین خریداران قبوض قبل از انتشار و سالنامهٔ بعد از انتشار بقرعه گذاشته میشود و نمرهٔ برنده اعلان میگردد ـ روی پشت جلد سالنامه از یك تا ۱۵ هزار نمره چاپ خواهد شد ، سالنامهئی که دارای آن نمره باشد صاحب آن سالنامه را ارائه داده پانصد ریال نقدا دریافت خواهد داشت .

ممنون این کتاب آقای میرزا محمد علی خان ... بماند

مجلسی لمان

تقدیم بآن عزیز محترم آقا میرزا احمد همایون

ممنونم قرائت فرمائید صفحات ۲۶۳ ...

28-3-35

مالک این کتاب حضرت جهان پناه اسلم است

مالک این کتاب اشرف جهان ... است

حوضخانهٔ عمارت گلستان - قلم کمال الملک موزهٔ سلطنتی

مندرجات قسمت اول : فهرست کل

گراور تمثال اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی

گراور مجلس فردوسی و سلطان محمود غزنوی

قسمت اول دارای ۲۳۲ صفحه و ۳ ضمیمه و ۱۲۲

قطعه گراور است (باستثناء گراور اعلانات)

تابلوهای رئیس **آقای کمال الملک** ضمیمهٔ قسمت اول و دوم است

مندرجات قسمت دوم: فهرست کل

قسمت دوم دارای ۱۹۲ صفحه ویك ضمیمه و ۲۹ قطعه گراور است

که قسمت اول و دوم با جمع اوراق ضمائم و تابلو های نفیس آقای کمال الملك ۴۵۸ صفحه وحاوی ۱۵۱ قطعه گراور میباشد

این دهمین سالنامهٔ ماست

یعنی ده سال از عمر ما گذشت ، چگونه ؟ باید دید :

درین ده سال که طوفان نوح هم فراموش مىشود ، مشکلات بیشمار داشته و گفتنی‌های بسیار داریم ولی از آنچه گذشته معتقدیم باید گذشت و با کمال دقت باینده توجه داشت

همانطور که یکنفر کور از راه رفتن عاجر میماند درمحیط بی‌نور نیز عرصهٔ زندگی تنگ و تاریك است وافراد درطریق ترقی و تعالی شخصی ومعاونت عمومی دچار انواع مشکلات خواهند بود وتا پیش پای ما روشن نگردد ره صد ساله رفتن آرزوئی بیش نیست .

ما می بینیم که فشار احتیاجات و مقتضیات خواه ناخواه ما را بکاروان مترقی دنیا ملحق خواهد کرد و باید دوش بدوش در طریق ترقی و تمدن پیش برویم و با آنچه اسباب سعادت بشر است دست یافته از مواهب زندگی کامیاب شویم ،

وچون معتقدیم که تاهر فردی مستقلا سرمایهٔ مادی ومعنوی خویش را قابل بازار زندگی ساخته و خود را مهیای قبول سعادت نشناخته باشد بازار زندگی خاموش وشاهد سعادت درتاریکی از نظر عشاق حقیقی مستور خواهد ماند ، ده سال از عمر خویش را درین عرصه صرف نمودیم تا شاید در طریق اجرای وظیفه فردی خویش قدمی برداشته و بسعادت اجتماعی خدمتی کرده باشیم ،

و اکنون مفتخریم که بااین سالنامه تاریخ ده سالهٔ مملکت را که در حکم یك قرن ترقی ایران محسوب میشود در ده مجلد تقدیم پیشگاه مقدس وطن ومصلح توانای آن مینمائیم وچون بزرگان عالم همیشه حوادث گذشته را سر مشق زندگی آیندگان میدانند

مستظهریم که این خدمت افتخاری و بی آلایش ما درپیشگاه مقدس شاه و وطن مقبول افتد . ا . جاهد

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

رضا شاه پهلوی خلدالله ملکه و سلطنته

بیادگار جشن فردوسی

مجلس فردوسی و سلطان محمود غزنوی

اثر استاد محترم حسینخان طهرانی بهزاد مینیاتور

«از کلکسیون رحیم زاده»

«دو نیکو»

فردوسی و شاهنامه

همینکه دانستیم و بر ما مسلم شد که عموما خوبی بچه اطلاق میشود ، بخوبی خواهیم دانست که **نیکو کیست ونکوئی چیست اما دانستن** ، همه میدانیم که مشروط بشرط حتمی خواستن است وخواستن فرع مسلم توانستن ، پس قبل‌از همه چیز باید دانست که **توانائی چیست و توانا کیست ؛**

صافی گوهر و پاکی اصل و نژاد ، نجابت خانوادگی ، عزت نفس و مناعت طبع ، حسیات قوم دوستی و قبیله پرستی ، شجاعت ، شهامت ، سخاوت و بالاخره احساسات عالیهٔ انسانیت یعنی **دیانت و اخلاق سر چشمهٔ قوت و قدرت و توانائی است**

هر که صاحب این ملکات ممتازه شد از دو روئی‌و دروغ دوری میجوید ، ازآلودگی وفساد وخیانت اجتناب میکند ، عادل ومنصف و باگذشت میباشد ، ازتجاوز بحق وناموس همنوع خویش پرهیز میکند وگذشته از اینکه خود و عائلهٔ خویش را دوست میدارد اهل محل و قبیله و شهر و مملکت خود را مانند پیوستگان خود عزیز و گرامی میشمارد و در نتیجه بتمام ابناء بشر علاقه وپیوستگی معنوی دارد ، **این مردی است توانا و با قدرت** و چنین مردی قادر است که برمحیط خویش غلبه کند وتمام عوامل موفقیت‌را درطریق وصول بمقاصد عالیهٔ‌خود بوجود آورد وبالاخره بکمال مطلوب عالم پسند خویش‌جمال وجلالی چنان درخشنده وزیبا بخشد که تابندگی وشعشعهٔ آن مانند خورشید عالم هستی را منور گرداند ، چنانکه **فردوسی توانا و دانا و قادر** مانند شمع در احساسات وطن پرستی و ملکات شریف انسانی و نبوغ طبیعی خود سوخت و محیط بی کران ایران قدیم را از پرتو گوهر تابناك خـود **شاهنامه** روشن ساخت که تا جهانی باقی است در تمام محافل علم و ادب دنیا روشنی بخش خواهد بود

آری ، مردان توانای عالم همه مانند شمع سوخته ومحیط خودرا روشن کرده‌اند.

فردوسی در عصری شروع بسخن کرد که عوامل فساد درجسم و جان مردمان جایگیر شده ادب ونزاکت و نجابت و دیانت وتمام مبادی انسانیت قدر و قیمت واقعی خودرا از دست داده بود وبهمین جهات مردمان عمیق ومال بین وفضلا ودانشمندان معاصر **فردوسی** همه گوشهٔ انزوا اختیار کرده ازترس فساد محیط و استهزاء جهال ومتعصبین قلم شکسته ولب بسته بودند

فردوسی در آتش احساسات وطن پرستی خود جسم و جان باخته و خویش را برای هر گونه فداکاری در طریق احیاء قومیت و ملیت و زبان ایرانی خود آماده ساخته بود و بدین حالت دره ٤ سالگی بنظم شاهنامه پرداخت

فردوسی باقدرت تفکر درتمام شئون زندگی ایرانیان قدیم و مال معاصر وارد شده و گفتگو کرده است ـ **فردوسی** درهر فنی از فنون وصنایع ودر هر بخشی از علوم و بدایع و در هررمزی از رموز جهانگیری و سیاستمداری وارد شده و دستوری بزرگ و بی نظیر داده است ـ **فردوسی** سی سال در نظم شاهنامه عسرت دیده ورنج کشیده‌است ، قدرت طبع وقوت‌قریحهٔاین گویندهٔ آسمانی چنان بوده است که بعد ازهزارسال امروزشیرین ترین‌ودلنشین‌ترین آثار زبان فارسی **شاهنامهٔ فردوسی** است وایرانیان امروز آثار نیاکان وبزرگان گذشته وملکات اخلاقی ملی وعادات وصفات برجستهٔ باستانی خود را دران گنجینهٔ جاودانی توانند یافت و باهمین سند بزرگ تاریخی شکوه وجلال شاهنشاهی ، شجاعت وقوت پهلوانی ، عشق و احساسات وطن دوستی ، صمیمیت و وظائف شاه پرستی ، قدمت مدنیت و نظام اجتماعی وبالاخره عظمت مادی و معنوی خودرا بعالمیان نشان میدهند ـ **اینست معنی نکوئی وحاصل توانائی**

اجروپاداش یک‌چنین مردنیکو وتوانائی درروزجمعهٔ ۲۰ مهرماه

بدست نابغهٔ توانای شرق **شاهنشاه محبوب دانش پرور ایران** داده شد ، همانطور که دست توانای این شهریار عظیم الشان بنیروی اراده و قدرت غبار ملالت ومذلت را از ساحت مقدس وطن و کشور وسیع شاهنشاهی ایران پاك کرد ودر ظرف ده سال خرابیهای صدسالهٔ ایران را اصلاح و مرمت نمود نام نامی احیاء کنندهٔ زبان و قومیت و ملیت مارا نیز احیاء فرمود که این یاد کار بزرگ ازعصر فرخندهٔ این شاهنشاه سترك تا ابد باقی و جاوید خواهد ماند و هر ایـرانی پاك نژادی از این عطوفت شاهانه پاسداری و سپاسگـزاری میکند

اما نابغهٔ ادبی شرق درنظربزرگان غرب ،

نکتـهٔ دقیق وقابل توجه اینجاست که هنوز آثار علما و فلاسفه و شعراوادبای ایران آنطور که باید درجامعهٔ اروپائی ومغربیان بطور کلی نفوذ نکرده وجز فردوسی وخیام وسعدی وحافظ درمحافل ادبی آنها نامی ازدیگر شعرا وبزرگان نامی ادبی ما نیست که هر گاه جشن هزارمین سال ولادت فردوسی منعقدوتا این درجه اسباب آشنائی مغربیان باحوال نوابغ ادبی شرق فراهم نمیشد شاید تاچند قرن دیگر نزدیکی و اختلاط ادبیات دنیا بعید می نمود ، البته ازین پس انتظارمیرود که علماء ادب دوست غرب با نظر دقیق تری در آثارشعرای ایران وارد شوند

تاچراغهای پرنورشرق وغرب پیش پای دنیای کنونی را در راه پرخطر زندگی امروزه روشنتر گرداند

وچون یقین داریم علما ومعاریف دانشمندان غرب فقط بسائقهٔ دانش دوستی باقبول مشقت وزحمت مسافرت قدم بخاك ایران و وطن فردوسی نهاده و جز تحکیم مبانی معرفت درتودهٔ بشریت منظوری نداشته اند ما نیز بسهم خود ازآن جمعیت بشر دوست وپیشوایان عالم انسانیت و احساسات صمیمانهٔ آنها که در جامعهٔ علم و ادب ایران بنام نامی **فردوسی و شاهنامهٔ** ان تجلی کرد سپاسگزاری میکنیم .

درینجا برای احتراز از تکرار موضوع ، اتمام کلام بخاطر جویندگان احوال حقیقی فردوسی بمقالهٔ نویسندهٔ فاضل ومحقق دانشمند آقای سعید نفیسی محول میگردد . . . . . . ا . **«جاهد»**

فردوسی طوسی

نام و نسب - ابوالقاسم فردوسی طوسی، نام اورا باختلاف حسن واحمد و منصور و نام پدرش را اسحق بن شرفشاه وعلی واحمد بن فرخ نوشته اند و ترجیح یکی ازین اقوال بر دیگری بسیار مشکل است. چیزی که درین میان مسلم است اینست که وی کنیهٔ ابوالقاسم داشته و بدین کنیه همواره معروف بوده است.

خانواده - فردوسی ازخاندان اصیل ونجیب ایرانی بود و پدرانش نجیب زادگانی بودند که درخاك طوس املاکی داشتند وازعایدات املاك خود زندگی میکردند. در زمانی که اعراب بر ایران مسلط شدند و سلطنت ساسانیان منقرض شد اشراف ایران که نمیخواستند ازفرمان روایان عرب تمکین کنند هر کدام بروستائی که در آنجا ملك و آبی داشتند پناه بردند و در آنجا ماندند و فرزندان ایشان در همان روستا زندگی کردند و این نجبای ایرانی را در قرون اولیهٔ اسلام آزادان (احرار) و یا دهقانان می نامیدندو عدهٔ کثیر ازین دهقانان در تاریخ ایران چه در میان امرا و پادشاهان وحکام و چه درمیان علما و ادبای ایران ظاهر شده اند وفردوسی نیز ازین طبقه مردم بوده است. پدران وی در اطراف شهر طوس ملکی داشتند و وی نیز در همان ناحیه زندگی کرده است. در اوایل زندگی زنی اختیار کرده بود و از آن زن یك پسر و یك دختر داشت، پسرش در سن ۳۷ سالگی هنگامیکه پدر ۶۵ ساله بود درگذشت و دخترش تا پس از مرگ وی زنده بود.

مولد و مسکن - فردوسی درحدود سال ۳۲۹ قمری درقریهٔ «باژ» ازقرای ناحیهٔ «طبران» که ازنواحی غربی خارج شهر طوس بود ولادت یافت. درین زمان شهر طوس یکی از بزرگترین شهر های مشرق ایران بود و یکی از مراکز علمی ایران بشمار می رفت، مردم شهر طوس بواسطهٔ آنکه شهر ایشان یکی از قدیم

ترین آبادانی های ایران و یکی از بزرگترین شهر های زمان ساسانیان بود در احساسات ایرانی بسیار متعصب بودند و بهمین جهة عده ای از مردم شهر بمذهب شیعه تمایل داشتند و عده ای دیگر بمسلك تصوف معتقد بودند وچون درین زمان سامانیان برخراسان حکمرانی داشتند و تعصب ایرانی را درآن دیار رواج داده بودند و یکی از مراکز حکومتی ایشان شهر طوس بود مردم آن شهر را در احساسات خود تشویق میکردند و فردوسی وخانوادهٔ وی با همین عقاید و احساسات پرورش یافته بودند . فردوسی همواره در مولد خود یعنی در ناحیهٔ طوس زندگی کرده و باستثنای یکی دو سفر که در نواحی دیگر کرده است پیوسته در همان محیط عمر خویش را گذرانده و در همانجا رحلت کرده و مدفون شده است .

عقاید و افکار و معلومات - از زمانی که اعراب برایران مسلط شدند ایرانیان وطن پرست در هر دیاری که بودند همواره میکوشیدند که احساسات نیاکان خویش را از دست ندهند و برای اینکه تسلط عرب را از خود دور کنند بدو وسیلهٔ مهم متوسل گشتند یکی زبان و ادبیات و دیگر تاریخ ایران بود . بهمین جهة بمحض اینکه سلسله های ایرانی نژاد در مشرق ایران بسلطنت نشستند این علاقه نسبت بزبان و ادبیات و تاریخ ایران آشکار شد و ادبای ایران شروع کردند بزبان فارسی نظم و نثری فراهم سازند و درضمن چه بزرگان علم و ادب و چه بزرگان امرا و پادشاهان و وزراء و عمال سلطنت میکوشیدند کتابهای تاریخ پیش از اسلام ایران را که مملو از مفاخر اجدادشان بود بدست آورند وبزبان فارسی بنظم یا نثر ترجمه کنند ودر میان مردم انتشار دهند تااین ستایش نسبت بنیاکان که اساس وطن پرستی ایرانی رافراهم میساخت فراموش نشود . فردوسی نیز در همین محیط می زیست و با همین احساسات پرورش یافته بودو بهمین جهت بنظم شاهنامه پرداخت . ازاشعار شاهنامه کاملا عقاید وافکار فردوسی بدست میآید

و معلوم میشود که در اواخر عمر قدش خمیده و دیدگانش ضعیف و گوشش سنگین وموهایش یکسره سفید شده بود واین سفیدی مواز سن ۶۰ سالگی آغاز کرده بود و در پایان زندگی دارائی پدر وی از میان رفته بود زیرا که ۳۵ سال تمام هم خود را بنظم شاهنامه مصروف کرده واز مایه خورده بود و بمرورزمان املاك وی ازمیان رفته و تهی دست شده بود ، تا سن ۵۸ سالگی نیروی جوانی و آسایش زندگی داشته و ازین ببعد رو بپیری و تنگ دستی رفته است . بزرگترین صفت فردوسی آنست که تمام زندگی خویش را فدای انجام آرزوی چند صد سالهٔ وطن پرستان ایران کرده و آن کاری را که دیگران نتوانسته بودند بپایان برند وی یك تنه انجام داده است وتمام عمر و دارائی خود را صرف این کار کرده و هنگامیکه باین کار شروع کرده بهیچ وجه انتظار تشویق یا پاداش از کسی نداشته وبفرمان هیچ پادشاهی و یا برای جلب توجه هیچ کسی باین کار نپرداخته است ، فقط در پایان عمر که زندگی وی سخت شده آرزومند بوده است که سلطان محمود غزنوی که تازه در آن زمان و مدتها پس از انجام کار وی بسلطنت رسیده بود ازو دستگیری کند و پاداشی بوی دهد ولی این آرزوی وی باجابت نرسیده است . درسایر محاسن اخلاقی نیز فردوسی یکی از بزرگترین مردان ایران بود زیرا که هیچ یك از شعرای ایران نزهت خاطر و پاکی درون اورا نداشته و از گدائی وستایش مردم و ازتملق در پی منال این جهان بیزار بوده و در اشعار خود پندهای گرانبها در مردم نوازی و راست گوئی وزیردست پروری داده است،حریص و زبون وسود پرست نبوده و مخصوصا درعشق هیچ یك ازشعرای ایران حیا وشرم وی را نشان نداده‌اند وتنها عشق وی نسبت بهمسرش بوده است که او نیز با سواد و وطن پرست بوده و شوهر را درین کار بزرگ تشویق و باو دستیاری می کرده و نسخهٔ اصل را از زبان پهلوی برای او ترجمه نموده . در سراسر سخنان فردوسی کلمه ای ناشایست ونا روا نیست وحتی درنقل وقایع که بی‌پردگی

لازم داشته سخن‌را درپرده و با تلویح واستعاره آورده است . نسبت بوظیفه شناسی و خدمت بمردم و بمملکت ازهر چیز دیگر دلبستگی بیشتر داشته چنانکه زندگی او خود سرمشقی برای این کارست و از صدر اسلام تاآغاز قرن حاضر در تاریخ ایران نظیر وی دروطن پرستی نیست و این صفت را بمصداق حقیقی خود عمل می کرده چنانکه ازهرچه بیگانه و دشمن ایران بوده است نفرت شدید داشته و چنان شوری درین خصایل داشته که منحصر بوده است . در نظم شاهنامه جز شوق طبیعی و احساسات شخصی محرك دیگری نداشته و چنان باین داستانها معتقد بوده که حتی عجایب و خوارق عادات آنرا متضمن حکمت واندرز می دانسته است و چنان ببزرگی کار خود معتقد بوده که هرفدا کاری‌را درقبال آن کوچك می‌دانسته ، فقط پس از اتمام شاهنامه که گرفتار پیری و تنگ دستی شده بود گاهی ازین کار پشیمانی اظهار کرده است .

از سوی دیگر مردی دین دار و پرستندهٔ خدای یکتا بوده ودلی نازك داشته و مروت و مردمی و بخشایش و دستگیری از افتادگان را صفات بزرگ می دانسته و خود بدین‌خصایل متصف بوده است ، در باب مذاهب دیگر که خود بدان معتقد نبوده نهایت انصاف را نشان داده و محسنات آنها را ستوده و معایب آنهارا کتمان نکرده است و فقط در راه دیار و وطن خود تعصب می ورزیده وازطعن‌و لعن‌بدشمنان‌خودداری‌نمی کرده ودرضمن‌تمایلی‌بمذهب شیعه ومحبت خاندان رسول داشته و تا حدی صوفی مشرب بوده است و بمحمدبن معشوق طوسی که بزرگترین پیشوای متصوفه طوس در زمان وی بود ارادت داشته و تا حدی نیز معتقد بقضا و قدر بوده و بگردش آسمان و قوهٔ قضا وقدر اعتقاد داشته و بنجوم واحکام آن و تعبیر خواب‌وعلوم غریبه نیزمعتقدبوده وخود درنجوم دست داشته ،درزبان عرب وادبیات‌ایران واحادیث و اخبار کاملادست‌داشته‌ومثنوی‌یوسف و زلیخا را از روی قرآن وروایات عرب نظم کرده است وازین حیث نیز جزو اساتید دانشمندان زمان خویش بشمار می رفته .

جزئیات زندگی ـ ازجزئیات زندگی فردوسی بجز آنچه مربوط بکار های ادبی اوست دیگر اطلاعی صحیح بدست نیست و آنچه افسانه مانند درباب وی گفته و نوشته اند و درین سطور ترك آنها اولی بود بهیچ وجه اساس و پایه ندارد . چیزی که در باب وی محقق است اینست که از حوالی سال ۳۷۷ قمری در پی یافتن نسخهٔ اصل شاهنامه بوده است که آنرا بنظم آورد و درین زمان نزدیك ۴۸ سال از عمراو گذشته بود ولی درین زمان چون پادشاهان سامانی که در خراسان و ماوراء النهر زندگی می کردند کم کم ضعیف شده بودند وعمال ترك در دربار ایشان راه یافته بودندرقابت شدیدی درمیان ترکان وایرانیان که جزء عمال دربار سامانی بودند رخ داده بود و درمیان این دو طایفه زد وخورد بود و درنتیجه در مشرق ایران انقلابات بسیار بود و بهمین جهة مدتی فردوسی در یافتن مرام خویش باز ماند و حتی سفری ببخارا کرد و آنچه را می‌جست نیافت تا اینکه عاقبت یکی ازدوستان وی درطوس نسخه‌ای ازین کتاب باو داد و او بنظم بعضی از داستانهای آن آغاز کرد وظاهراً خلاصه ای ازین کتاب را بنظم آورد و قطعاً سالها پیش ازجلوس‌محمود غزنوی باین کارشروع کرد و در ابتکار این کار بزرگ پادشاه غزنوی را سهمی نیست .

نخستین کسی که محرك فردوسی درنظم شاهنامه شد ابومنصور محمد بن عبد الرزاق بن عبد الله بن فرخ طوسی حکمران طوس بود که در سال ۳۴۶ چند تن از زردشتیان خراسان را فرمان داده بود داستانهای قدیم ایران را بنثر فارسی درآورند وچون تعصب ایرانی پابرجائی‌داشت‌فردوسی‌را نیز تأیید کرد که این کتابرانظم کند ولی پیش از آنکه کار فردوسی‌بپایان رسد در ضمن همان کشمکش هائی که درمیان ترکان و ایرانیان بود در سال ۳۵۱ قمری کشته شد . دومین کسی که فردوسی را باین‌کار تأیید کرده حیی بن قتیبه عامل خراج طوس بود که در نتیجهٔ همین خدمت وی را از خراج معاف کرد . بالجمله فردوسی

نسخهٔ اول شاهنامه را در روز ارد (بیست و پنجم) اسفندماه ۳۸٤ تمام کرد و پس از آن در حدود ۳۸٦ بخواهش ابوعلی حسن بن محمد بن اسمعیل اسکافی معروف بموفق وزیر بهاء الدوله دیلمی و نایب او در بغداد داستان یوسف وزلیخارا نظم کرده و ظاهراً درین زمان در بغداد بوده و سپس در ۲۵ محرم ۳۸۹ نسخهٔ دومی از شاهنامه باسم احمد بن محمد بن ابی بکر حکمران خان لنجان درحوالی اصفهان ترتیب داده و ظاهراً درین هنگام در اصفهان بوده است و پس از آن بدیارخود باز گشته و درسال ٤۰۰ هجری نسخهٔ سومی از شاهنامه ترتیب داده ومدایح محمود غزنوی را در آن راه داده و نزد وی بغزنین فرستاده است و امیدوار بوده که ازو پاداشی یابد که جبران تنگ دستی آخرعمر وی را بکند ولی این آرزوی وی باجابت نرسید . درین کارفردوسی ظاهراً بامیر نصر بن ناصرالدین سبکتکین برادر سلطان محمود متوسل شده و سبب اینکه محمود بوی توجهی نکرد بنابر روایاتی که اساس آن محقق نیست مخالفت احمد ابن حسن میمندی وزیرسلطان بوده که درحدود سال ٤۰۲ بوزارت رسیده است . روایت دیگری نیز هست که فردوسی خود شاهنامه را بغزنین برده و از آنجا نومید باز گشته است ولی مسلم است که دو تن ازدوستان وی علی دیلم و ابودلف درین کار باوی یاری کرده اند و ابودلف شاهنامه را بخط خود در هفت مجلد نوشته است وبغزنین برده و نیز محقق است که درین زمان منظومهٔ فردوسی شهرت تمام داشته چنانکه ابونصر وراق از نوشتن نسخهای متعدد آن توانگر شده بود . بالاخره پس از نومیدی از اعطای محمود غزنوی فردوسی بار دیگر دراواخر عمر خویش در منظومهٔ خودنظر کرده و اشعاری در نومیدی از جانب پادشاه غزنوی بر آن افزوده است و بدین نهج روایت چهارمی ازین کتاب منتشر ساخته . ابوالعباس فضل بن احمد بن فضل اسفراینی وزیر سلطان محمود که پیش ازاحمد ابن حسن میمندی وزارت داشت فردوسی را امیدوار کرده بود که پاداشی از سلطان محمود برای وی بگیرد زیرا که این وزیر باادبیات

ایران دلبستگی بسیار داشت وچون بوزارت رسید زبان عربی‌را که زبان‌رسمی‌دربار بود منسوخ کرد وزبان‌فارسی‌را بجای آن گذاشت ولی چندی نکشید که وی عزل شد و احمد بن حسن بجای او آمد و وی بالعکس زبان عربی‌را ترجیح میداد ودوباره آنرا درمکاتبات رسمی بر قرار کرد و بهمین جهة یاوری در کار فردوسی نکرد .

عاقبت شاعر بزرگ ایران با نهایت تنگ دستی و نومیدی‌درهمان خانهٔ پدری در حوالی شهرطوس رحلت کرد . فردوسی‌درشاهنامه آخرین سن خودرا ۷۶ سالگی ونزدیك ۸۰ سالگی‌ذکر کرده است، رحلت وی‌را بعضی درسال ۴۱۱ و بعضی در سال ۴۱۶ نوشته‌اند، چنانکه ولادت اورا درسال ۳۲۹ بدانیم اگر در ۴۱۱ در گذشته باشد ۸۲ سال واگر در ۴۱۶ رحلت کرده‌باشد ۸۷سال‌عمر کرده، در هر صورت در دم مرگ‌عمر وی از هشتاد‌تجاوز بوده است .

پس‌ازمرگ‌هنگامی که‌میخواستندجنازهٔ وی‌را بقبرستان شهرطوس بخاك‌بسپارند ابوالقاسم‌نام که‌ازپیشوایان‌سنت شهرطوس‌بوده بعنوان اینکه‌فردوسی‌رافضی‌وکافر بوده‌است غوغائی برپا کرده‌ومانع شده‌است که‌جسدوی‌را درقبرستان‌شهر بخاك بسپارندناچاراورادرهمان‌قریهٔ باژ درملك پدرخوددفن کرده‌اند . مزاروی همواره‌درمیان‌خرابهای شهر طوس که پس‌از غلبهٔ مغول برایران خراب شده است معروف‌بوده وآخرین بار دراواخر قرن گذشته آنرا تعمیر کرده بودند تااینکه بمناسبت جشن هزار سالهٔ ولادت او از ممر وجوهی که مجلس شورای ملی ایران تصویب کرد ومبالغی که ازوجوه بخت آزمائی مخصوص همین کار فراهم آمد بنای بسیار رفیع باشکوهی ازسنگ مرمر درمنتهای عظمت وزیبائی برسر خاك او ساخته شد ودر تاریخ ۲۰ مهرماه ۱۳۱۳ شمسی پادشاه بزرگ ایران باحضور مشاهیر مستشرقین وادبای‌ممالك بیگانه که بهمین‌نیت بایران‌آمده‌بودند آنرا بدست خویش افتتاح کرد .

مقام فردوسی ـ فردوسی‌تنها بزرگترین شاعر ایران‌نیست بلکه یکی از بزرگان دیار ماست ، زیرا که نه تنها زبان فارسی را

زنده کرده بلکه ملیت ایران را از نیستی نجات داده و تا امروز بما رسانیده است . در میان تمام طبقات این مملکت از پیر وجوان و زن و مرد و روستائی و چادرنشین و شهرنشین اشعار وی ستایش بنیاکان ووطن پرستی را محفوظ نگاهداشته و درهرمجلس بزم و رزم سخنان او شوری افکنده وبیش از نهصدسال درمیان تمام مردم ایران رواج داشته است .

شاهنامهٔ وی ازهمان زمانی که سروده شده درتمام ایران شهرت یافته و تا کنون یکی از مشهورترین کتابهای زبان فارسیست چنانکه درایران وخارج ازایران چندین بار چاپ شده و نسخهای خطی آن باندازه‌ایست که بشماره درنمی‌آید وخانه‌ای در ایران نیست که یك نسخه شاهنامه درآن نباشد وزنده‌ای دربن دیار نیست که اشعاروی وداستانهای اورا بیاد نداشته باشد . قطعا اگر شاهنامه فردوسی در ایران بوجود نیامده بود در نتیجهٔ استیلای عرب و مغول بر ایران امروز دیگر اسمی از ملیت ایران برده نمی شد . از حیث شاعری نیزمقام وی درعالم محفوظست چنانکه وی راازجملهٔ چهارتن بزرگترین شعرای جهان می دانند و اورا تالی همر یونانی ودانتهٔ ایطالیائی و شکسپیر انگلیسی می شمارند و یگانه شاعر مشرق زمین است که در شمار بزرگان عالم جای دارد . شاهنامه وی از همان زمانی که تمام شد در میان عوام وخواص مشهور گشت وبزودی درتمام ممالك شرق شهرت یافت چنانکه قوام‌الدین فتح بن علی بن محمد بن فتح بنداری اصفهانی نویسنده مشهور قرن هفتم آنرا بنثر عربی ترجمه کرده و از ٦٢٠ تا ٦٢٤ قمری بترجمهٔ آن مشغول بود و تاتار علی افندی معروف بکاسوامیر غوری در ۹۱٦ آنرا بنظم ترکی درآورد ومهدی نام از عمال درباریادشاهان آل عثمان آنرا درسال ۱۰۳۰ بنثر ترکی ترجمه کرد و درزبان گرجی ترجمهای متعدد از تمام آن کتاب یا قسمت های آن فراهم شد و از قرن دوازدهم میلادی بترجمهٔ آن شروع کردند . ترجمهٔ اردوی آن بتوسط ملا منشی در کلکته درسال ۱۸٤٦ میلادی انتشار یافته وترجمهٔ ترکی

جغتائی آن بتوسط ملا کلیم و سید احمد اکبر ومرتضی در تاشکند بسال ۱۳۲۶ منتشر شده و امسال بمناسبت جشن هزارساله ترجمهٔ ترکی آذری و ترجمهٔ زبان ترکمنی و ترجمهای ارمنی در ایران و ارمنستان انتشار یافته است . دراروپا ازنخستین زمانی که محققین اروپائی بادبیات فارسی پی بردند شهرت فردوسی درهمان نخستین قدم فراهم شد وازصد وپنجاه سال پیش تاکنون مقالات و کتابهای بسیار درترجمهٔ شاهنامه ودراحوال فردوسی بزبانهای مختلف اروپا انتشار یافته که شمارهٔ آنها ازحوصلهٔ این سطورخارجست وتاکنون بزبانهای لاتینی و فرانسه و انگلیسی وآلمانی و روسی و ایتالیائی وسوئدی ومجارستانی ودانمارکی وچك ترجمه‌شده وحتی داستان رستم و سهراب را که شیوا ترین داستانهای شاهنامه است چندتن از شعرای معروف اروپا مانند ماتیوآرنولد Matthiew Arnold شاعر انگلیسی و ژوکوفسکی Jouhovsky شاعر روسی نظم کرده اند و بسیاری از شعرای بسیار مشهور اروپا مانند لامارتین و ویکتور-هوگو در فرانسه و گوته وهانری هاینه درآلمان درتحت تاثیر سخنان فردوسی واقع شده و در اشعار خود نام و افکار وی را انتشار داده اند . بهمین‌جهة هنگامی که جشن هزار سالهٔ ولادت‌وی منعقد شد درتمام ممالك‌جهان درین‌جشن شرکت کردندونمایندگان تمام‌ملل‌جهان برای حضور درجشن‌های‌طهران وطوس وشرکت در کنگرهٔ ایران شناسان که بدین مناسبت منعقد گشت درایران‌حاضر شدند و جشن هزارسالهٔ فردوسی یکی از وقایع معروف بین‌المللی شناخته شد .

شاهنامه - پادشاهان هخامنشی ایران عادت داشتند که وقایع مهم زمان خود را بر خشت های خام ثبت میکردند و جزو ذخایر دربار خود نگاه میداشتند ، چنانکه سال گذشته مقداری کثیر ازین خشت‌ها باخطوط میخی درخرابهای استخر بدست آمد . سپس ارد اول پادشاه اشکانی که از ۵۷ تا ۳۷ پیش ازمیلاد پادشاهی میکرد و تاریخ را دوست میداشت وخود تاریخی بزبان یونانی نوشته بود

فرمان داد که تاریخ هخامنشیان را از روی اسناد آسوری تدوین کنند ، سپس در دربار ساسانیان سالنامهای رسمی بود که وقایع را بتدریج در آن می نوشتند ودرخزانهٔ سلطنتی تیسفون نگاه میداشتند و هر پادشاه ساسانی که بتخت می‌نشست در مجلس تاج گذاری او تاریخ ساسانیان را از آغاز تا زمان وی می‌خواندند وهر پادشاهی که رحلت میکرد با همان لباس سلطنت و در همان حال مرگ تصویر اورا میساختند وبر آن کتاب می‌افزودند . دراواخرساسانیان یعنی درزمان یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی که از ۶۳۲ تا ۶۵۱ میلادی شهریاری کرده است کتابی در تاریخ ایران تدوین کردند که تاریخ ساسانیان را درآن نوشتند و داستانهای تاریخی ایران را که در اذهان مردم مانده بود بر آن افزودند و آنرا « خدای نامه » نام کردند و نسخهٔ این کتاب بزبان پهلوی درایران منتشر شد . منشا این داستانها یك قسمت کتاب اوستاست و مربوط بزمانیست که‌ایرانیان وهندیان یعنی آریاهای قدیم هنوز ازیکدیگر جدا نشده بودند زیرا که همان اسامی و وقایع در کتابهای مقدس هندیان یافت میشود و قسمت دیگر افسانها و داستانهای ملی ملل مختلف ایرانست که بمرور زمان در آن تغییرات راه یافته بود ، آثار این داستانها از نیمهٔ دوم قرن پنجم میلادی در ادبیات ایران ظاهر شده . پس از استیلای عرب بر ایران دانشمندان ایران که بستایش نیاکان خود پای‌بست بودند کتاب خدای نامه را چندین‌بار بنظم و نثر عربی ترجمه کردند و آن ترجمها را سیر الملوك نام نهادند و سپس که سلسله های ایرانی در مشرق ایران تشکیل یافت برای استحکام پایهٔ ملیت ایران درصددشدند که خدای‌نامه‌را بفارسی ترجمه کنند ، ازآن جمله مسعودی مروزی شاعر که پیش از قرن چهارم هجری می زیسته و پیش از فردوسی یوسف و زلیخا را نیز نظم کرده است این کتاب را نظم کرده بود و پس ازو ابوالموید بلخی از شعرای دورهٔ سامانیان که او نیز داستان یوسف و زلیخارا نظم کرده است این‌داستانهارا بزبان فارسی نقل کرده بود وپس‌ازو

ابوعلی محمد بن احمد بلخی نیز همین راه را پیموده وسپس شاهنامهٔ ابو منصوری بفرمان ابو منصور محمد بن عبد الرزاق و بدستیاری کدخدای پدرش ابومنصور بن احمدبن‌عبدالله بن جعفر بن فرخ‌زاد چنانکه اشاره رفت بنثر فارسی فراهم شده بود وسپس دقیقی شاعر معروف بنظم این کتاب همت گماشته و ۱۰۵٤ بیت ازداستان‌ظهور زردشت را سروده بود که مرگ اورا مجال نداد تمام کند وعاقبت این کار بدست‌فردوسی انجام گرفت. ظاهراً فردوسی‌هم متن‌پهلوی و هم ترجمهٔ فارسی ابو منصوری را بدست داشته و مدتهای مدید برای یافتن متن پهلوی آن کوشیده است و از خود چیزی بر آن نیافزوده و داستانهائی را که درین کتاب بوده است نظم کرده. فعلا ازین کتاب نسخهای مختلف بدستست و اختلاف نسخها بواسطهٔ تصرفاتی است که بمرور زمان کاتبین نسخها یا ادبای ایران درآن کرده و بعضی اشعار برآن افزوده اند. عجالة نسخهای موجودرا بچهار دسته میتوان‌قسمت کرد: یك‌دسته نسخهائیست که ٤۸ هزار بیت دارد و دستهٔ دوم نسخهائی که ۵۲ هزار بیت دارد، دسته‌سوم شامل ۵۵ هزار بیت و دستهٔ چهارم حاوی ٦۱۲٦٦ بیت است ولی نسخهائی که بیش از ۵۲ هزار بیت دارد اغلب نسخهائیست که اشعاری در آن باصل شاهنامه الحاق کرده اند.

پس از انتشار شاهنامه و شهرت عظیم فردوسی همواره در هر عصری شعرای بزرگ و کوچك ایران آرزومند بوده اند که کتابی مانندآن نظم کنند بهمین‌جهة یك عده بسیارداستانهائی ببحرمتقارب یعنی بوزن‌شعر شاهنامه با اسامی‌مختلف وشامل داستانها یاتاریخهای مختلف در هر عصری سروده اند که تعیین عده قطعی آنها بسیار مشکل است و البته هیچ یك از آنها بپای شاهنامهٔ فردوسی نرسید وبا آنکه گاهی شعرای بسیار توانا درین راه وارد شده اند همواره در برابر فردوسی و شاهنامهٔ او شکست خورده اند.

طهران ۲۱ آبانماه ۱۳۱۳ **سعید نفیسی**

جشن هزارمین سال تولد فردوسی

انجمن آثار ملی بعد از تشکیل نخست مسبب اقداماتی شد که آثار تخت جمشید ازدستبرد حوادث و خرابیهای متفرقه محفوظ بماند و همچنین صورتی ازسایر عمارات و آثار ملی قبل از اسلام وبعد از اسلام ترتیب داد وتقدیم دولت نمود که نسبت بحفظ هریك ازآنها بذل توجه لازم بعمل آمده

درضمن این عملیات نیز مقرر گردید که وسایل ساختمان مقبرهٔ حکیم ابوالقاسم فردوسی زنده کننده زبان و ملیت ایران در ظل توجهات خاصهٔ اعلیحضرت شاهنشاهی فراهم گردد

بدین لحاظ در اردیبهشت ۱۳۰۵ آقای ارباب کیخسرو ازطرف انجمن آثارملی برای تعیین مکان واقعی مقبرهٔ فردوسی عازم مشهد گردید و از روی روایات تاریخی باحضور جمعی از اهل بصیرت و اطلاع ازقبیل والی وقت ـ فرمانده قشون ـ نیابت تولیت عظمی ـ نمایندگان محترم خراسان و گروهی از سایر طبقات به طوس رفته و از دهات اطراف نیز اشخاص معمر ومطلع را گردآورده ومعلوم شد که بعلت هنگامهٔ عوام دفن فردوسی درقبرستان رزان صورت نگرفته وفردوسی در باغ ملکی خود دفن شده است و نیز تحقق یافت که باغ ملکی فعلی آقای حاج قائم مقام التولیه درطوس متصل بقریهٔ اسلامیه همان باغ ملکی سابق فردوسی است با آنکه باغ مزبور کاملا مشجر بود در وسط آن دوآثار متفاوت هویدا گردید ـ ۱ . تختگاهی باندازهٔ ۵×۶ متر بارتفاع ۱۴ گره که روی آن آثار خورده آجر پدید بود و از قرار گفتار مطلعین همانجا قبر فردوسی و اطاق آجری بالای آن بوده که بمرور ایام خراب شده و خورده آجر ها از همان آثار باقی مانده ـ ۲ . دو اطاق خشتی خرابه بی‌سقف درهمان حوالی موجود بود که ازقرار بیانات مطلعین در زمان ایالت آصف‌ـ الدوله شیرازی بامردولت در صدد ساختمان مقبرهٔ فردوسی بر روی همان تختگاه بوده‌اند و آن دو اطاق برای جای کارگران ساخته

هیئت مدیرهٔ بخت آزمائی فردوسی - آقایان حکیم الملك ، علاء ، ارباب کیخسرو ، صدیق‌اعلم ، فاتح‌ونمایندگان عدلیه ، نظمیه، بلدیه

شده که بعد ساختمان مقبره تعطیل شده‌است - با آن تحقیقات معهذا بیل و کلنك خواسته وسط همان تختگاه را حفر نموده بعد از حفر قریب یك‌متر قبردرزیرخاك پیدا ومنظورمحقق گردید - آقای‌شاهرخ درمراجعت راپورت‌جامعی‌بانجمن آثارملی‌عرضه داشت ونقشه هائی برای‌ساختمان «مقبره تهیه‌شد، اولا نقشهٔ پرفسور هرتزفلد ثانیاً نقشه آقای‌طاهرزادهٔ‌بهزاد ثالثاً نقشهٔ مسیو گدار که‌درنتیجهٔ مطالعات نقشه موسیو گدار باتغییراتی مورد قبول واقع گردید - چون‌وجوه جمع آوری شده برای انجام آن منظور مکفی نبود مجلس شورای ملی نیز سی‌هزار تومان ازمحل صرفه‌جوئیهای خود کمك نمود واز آغاز ۱۳۰۷ عملیات ساختمان شروع گردید وچون در اثناء عمل معلوم گردید اگر اصلاحی در طبقه قسمت فوقانی ساختمان بعمل آید مناسب تر است لهذا از قسمت کتیبه (محل‌ثبت تاریخ تاسیس درزمان اعلیحضرت اقدس شاهنشاه پهلوی) ببالا مطابق نقشهٔ ثانوی آقای طاهرزادهٔ بهزاد مهندس‌اقدام بساختمان شد

چون برای اتمام ساختمان وتهیه وسائل‌جشن هزارمین‌سال‌تولد فردوسی وجه کافی نبود بترتیب و تشکیل یك بخت آزمائی بمبلغ یکصد و شصت هزار تومان اقدام شد که از آن مبلغ ۸۲۲۷۰۰ ریال جوائز باشخاص و ۷۷۳۰۰ ریال مخارج عمل موضوع وبقیه ۷۰۰۰۰۰ ریال‌برای منظورفوق محفوظ ماند ودرضمن نیز معادل

هنگام استخراج جوائز بحث آزمائی فردوسی در سالن دانش سرای عالی

پانزده هزار تومان از محلهای مخصوص وزارت معارف بتصویب دولت درین کار کمك شد ـ بحث آزمائی فردوسی بمراقبت اعضاء انجمن آثار ملی آقایان حکیم الملك ـ علاء ـ ارباب کیحسرو شاهرخ وازمؤسسات دیگر آقایان صدیق اعلم رئیس دانش سرای برین ـ مصطفی خان فاتح ـ نیك پور ـ بانظارت بانك ملی ، عدلیه ، نظمیه ، بلدیه اقدام وانجام گردید

ساختمان آرامگاه

ساختمان آرامگاه در تحت نظارت شعبهٔ انجمن آثار ملی درمحل که عبارت از والی و فرمانده لشکر و نایب التولیهٔ آستانه بوده و هریك بسهم خود خدمات قابل تقدیری نموده اند آغاز وانجام شده است ـ آقای حاج قائم مقام التولیه ۲۳ هزار متر و آقایان حاج حسین آقا و حاج حسن آقا ملك قریب هفت هزار متر از اراضی محل آرامگاه را مجانا تقدیم نموده اند که بدیهی است قدر و قیمت این تقدیمی در راه احیاء آثار ملی و اعلاء معارف مملکت معلوم و محفوظ خواهد بود

اثر استاد محترم رسام ارژنگی

تمام‌مقبره وایوان آرامگاه ازسنگ مرمر معروف بخاج‌مخلوط باسمنت و آهن ساخته شده ، مخارج ساختمان قریب یك ملیون‌و ۴۲۰ هزار ریال و مخارج جشن درحدود ۴۵۰ هزار ریال شده‌است

مسئولیت مستقیم ساختمان آرامگاه ازآغاز تاانجام وبرگذاری جشن بر عهدهٔ آقای ارباب کیخسرو شاهرخ بوده که خدمات ایشان نیز درین راه قابل کمال تحسین و تقدیراست

مسئولین عمل ساختمان ، آقایان درودیان مباشر جمع و خرج حسینخا ن لرزاده معمار وسرکار ساختمان ،استاد حسینحان حجار باشی زنجانی بوده اند ، عمل حجاری را که کار اصلی و عمدهٔ ساختمان بوده آقای حجار باشی با کمال مهارت و مراقبت صمیمانه انجام داده است بعلاوه سنگ مرمر روی قبر را هم مجانا تقدیم نموده ـ چهلچراغ برنز داخل آرامگاه نیز از طرف انجمن زرتشتیان طهران تقدیم‌شده

درموقع‌جشن ویذیرائی ازمیهمانان گرام‌خدمات مامورین‌وزارتخانها ومجلس‌شورای‌ملی نیز هریك‌بسهم‌خود درخورتقدیر وتمجیداست

تشکیل کنگرهٔ فردوسی

صبح روز پنج شنبهٔ ۱۲ مهرماه کنگرهٔ فردوسی مرکب از آقایان مستشرقین ودانشمندان ممالك خارجه ، کوردیپلماتیك واعیان واشراف ودانشمندان ایرانی عضو کنگره وجمعی ازرجال ونویسندگان فاضل درتالار مدرسهٔ دارالفنون تشکیل شد ـ اسامی آقایان مستشرقین و نمایندگان دول خارجی که برحسب دعوت وزارت جلیلهٔ معارف در کنگرهٔ فردوسی حضوریافتند بقرار ذیل است :

۱ـ آقای آشیکا گـا (آتسوجی) Ashika a Atsuuji معلم ادبیات دانشگاه توکیو نمایندهٔ ژاپون

۲ـ آقای آقا اوغلو (دکترمحمد) معلم صنایع شرق نزدیك دردانشگاه میشیگان اتازونی

۳ـ آقای آنکلساریا (بهرام گورتهمورس) Anklesaria (B.T.) از پارسیان هند

۴ـ آقای اسحق (محمد) نمایندهٔ هند

۵ ـ » اوربلی Orbeli نمایندهٔ شوروی

۶ ـ » اونوالا Unvala (J.M.) نمایندهٔ پارسیان هند

۷ ـ » برتلس Bertels نمایندهٔ شوروی

۸ ـ » بك (سباستیان) Beck (Sbastian) استاد السنهٔ شرقیه برلن نمایندهٔ آلمان

۹ـ آقای بلوتنیکف Bolotnikov نمایندهٔ شوروی

۱۰ ـ » پاگلیارو Pagliaro (Antonina) استاد تاریخ مقایسه‌ای السنهٔ کلاسیك ومعلم زبان ایرانی دردانشگاه سلطنتی رم ـ نمایندهٔ ایتالیا

۱۱ـ آقای درینک واتر (جان) DrinkWater (John) شاعرشهیر انگلیسی نمایندهٔ انگلستان

۱۲ـ آقای زهاوی (جمیل صدقی) نمایندهٔ عراق

۱۳ـ » راس (سردنیسن) Ross (Sir Denisen) مدیرمدرسهٔ علوم شرقی لندن نمایندهٔ انگلستان

۱۴ـ آقای رضوی (پرفسور محمد طاهر) نمایندهٔ هندوستان
۱۵ـ « روماسکویچ Romaskevitch نمایندهٔ شوروی
۱۶ـ « ریپکا Pr. Dr.J. (Rypka) نمایندهٔ چکوسلواکی
۱۷ـ « پرفسور زاره Sarre (Dr. Frederick) نمایندهٔ آلمان
۱۸ـ « سلجوقی (لسان‌الدین) نمایندهٔ افغانستان
۱۹ـ « عبادی (عبدالحمید) استاد تاریخ اسلام در دانشگاه ادبیات مصر نمایندهٔ مصر
۲۰ـ آقای عزام (عبدالوهاب) استادفارسی‌درجامعهٔ‌مصر « «
۲۱ـ « فریمان Friman نمایندهٔ شوروی
۲۲ـ « فهیم بیرقداروویچ Ba Jraktarevitch نمایندهٔ یوگواسلاوی
۲۳ـ « کریستن‌سن (آرتور) Christensen (Arthur) استاد دانشگاه کوپنهاگ نمایندهٔ دانمارك
۲۴ـ آقای کوپریلی زاده (فواد بیك) نمایندهٔ ترکیه
۲۵ـ « کوهنل (دکترارنست) Kühnel (Dr. Ernest) مدیر آثارقدیمهٔ اسلامی موزه های برلین نمایندهٔ آلمان
۲۶ـ آقای کونتنو Contenau (Dr.G) نمایندهٔ‌فرانسه
۲۷ـ « گونتر (Franklin Mott) Gunther مدیر مؤسسهٔ امریکائی صنایع و حفریات ایران نمایندهٔ امریکا
۲۸ـ آقای محمد سرور خان گویا نمایندهٔ افغانستان
۲۹ـ « پرفسور ژرژمار Marr (Pr.) نمایندهٔ شوروی
۳۰ـ « ماسه (هانری) Massé (Henri) نمایندهٔ فرانسه
۳۱ـ « مایر Mayer (Dr. L. A.) استاد صنایع و تاریخ شرق نزدیك در دانشگاه اورشلیم فلسطین
۳۲ـ آقای محمد حبیب استاد تاریخ دانشگاه علیگر نمایندهٔ هند
۳۳ـ « مینورسکی (روس) ازفرانسه
۳۴ـ « نظام‌الدین نمایندهٔ هند
۳۵ـ « نهاد بیك (علی) نمایندهٔ‌ترکیه
۳۶ـ « نوشیروان (سردار دستور) نمایندهٔ پارسیان هند

۳۷ـ آقای هادی حسن نمایندهٔ هندوستان
۳۸ـ « هاکن J.Hackin استاد مدرسهٔ لوور نمایندهٔ فرانسه
۳۹ـ « هروزنی Hrozny (Prof. Dr. B.) نمایندهٔ چکوسلواکی
٤۰ـ « یارفش کیویچ (ژنرال) فرماندهٔ لشگر مرکزی ورشو ورئیس انجمن ایران ولهستان نمایندهٔ لهستان

درساعت نه آقای فروغی رئیس الوزراء اولین جلسهٔ کنگرهٔ فردوسی راباخطابهٔ ذیل افتتاح نمودند .

آقایان محترم ،

پیش از آنکه کنگره افتتاح یابد وبکار مشغول شوید لازم میدانم ازجانب دولت وملت ایران وهمچنین ازطرف انجمن آثار ملی نسبت بمهمانان ارجمندی که از خارجه به ایران مسافرت نموده اند یك وظیفهٔ بسیار دلنشین را ادا کنم یعنی ازاینکه دعوت مارا اجابت فرموده و قدم رنجه نموده و تحمل سفری دور ودراز برخود هموار ساخته اند مراتب امتنان وتشکرتام وتمام خودمان را اظهار دارم و نیز آقایان را مستحضر سازم که اعلیحضرت همایون شاهنشاهی بنده را مفتخر باین ماموریت فرموده اند که مسرت خاطرمبارکشان را از ورود مهمانان عزیز بطهران و ازاینکه درطوس حضرات را ملاقات خواهند فرمود ابراز وابلاغ نمایم .

هرچند بقول شیخ سعدی : « سفردرازنباشد بپای طالب دوست » وآقایان محترم درقبول این زحمت فی‌الواقع دعوت فردوسی را اجابت فرموده اند و چون دعوت کننده فردوسی باشد میتوان گفت « بعد منزل نبود درسفرروحانی »

ولیکن ما هموطنان فردوسی که هنوز بقول خواجه حافظ در « سراچهٔ تقدیرتخته بند تنیم» وپذیرائی ازآقایان بنیابت ازفردوسی برحسب اقتضای وقت برعهدهٔ ماقرار گرفته است توجه داریم باینکه مهمانان عزیزما دراقدام باین مسافرت میدانستند که مشقاتی جسمانی درپیش دارند اما روح لطیف و بزرگ ایشان بقوت همت محنت را راحت دانست وملت ایران را رهین منت ساخت .

بلی آقایان محترم برمامنت گذاشتید اما دراین اقدام حق داشتید زیرا که فردوسی اگرچه جسماً مقیـد بعلائق ایـرانیت است روحاً فرزند انسانیت است اما معرفی فردوسی برای شما دانشمندان ازمثل من نادانی سزاوار نیست و بهتر آنست که اوقات گرانبهـای شمارا بخود مشغول نکنم وچون ادای تکلیف نمودم مجال بدهم که بکارهای مفید خود بپردازید .

پس کنگره را افتتاح و اعلام میکنم وچون آقای آقا میرزا علی اصغرخان حکمت دررأس وزارت معارف هستند وباین مناسبت نسبت بمهمانان تکلیف خاصی دارند ازایشان خواهش میکنم وظیفهٔ خودرا بجاآورند وبرای اینکه شاید بعضی ازحضارمجلس بازبان فارسی کاملا مانوس نباشند بیانات خود را بفرانسه ایراد خواهند نمود.

سپس آقای حکمت کفیـل وزارت معارف خطـابهٔ ذیل را بزبان فرانسه ایراد نمودند .

جای بسی مسرت است کـه امروز درین محفل نمایندگان ذوق و علم و فضل ممالك مختلفه فراهم آمده و با هموطنان فردوسی در جشن میلاد او شرکت جسته اند . دولت وملت ایران ازابرازعلاقه و اظهار محبت ذوات محترمی کـه راه های دور پیمـوده و کشور فردوسی را بقدوم خود مزین ساخته اند سپاسگذار است و این بنده وظیفهٔ خود میدانم که ازجانب همهٔ علاقمندان بعلم وادب تبریك ورود عرض کرده مراتب تشکر آنان را تبلیغ وتقدیم نمایم .

اجتماع این عده از دانشمندان معظم که علی‌الظاهر پرورده آب و هوا و مقتضیات مختلف هستند برای تجلیل شاعر بزرگ ایران دلیلی قاطع است بر این قول که گفته اند علم وادب را وطن معینی نیست . ازهرجا که پرتو آن موهبت الهی درخشیدن گرفت نفوس مستعد وارواح مشتاق پروانه وار بجانب آن روی آورده خـود را در آن آئینهٔ مشترك میبینند و میگویند .

متحد بودیم و یك گوهر همه	بی تن و بیسر بدیم آن سرهمه
یك گهر بودیم همچون آفتاب	بی گره بودیم وصافی همچو آب

چون بصورت آمد آن نورسره شد عدد چون سایه‌های کنگره

توجه فوق العادهٔ که امسال ملل مختلفهٔ عالم بجشن هزار سالهٔ فردوسی کرده و در بلاد معظم به تجلیل اوپرداخته و زبدهٔ فضلای خودرا تاآرامگاه شاعر ایران فرستاده اند خود برهانی ثابت است براین که علی رغم ظواهر امور و حوادث خارجی ملل جهان در حقایق اختلاف وتباینی‌ندارند، باوجود تفاوت های جزئی که‌ازحیث اقتضای سیاست وتجارت ومعیشت وآداب ورسوم جاریه درمیان ملل امروزی جهان مشهود است تا بحدی که دنیای کنونی را مادی و تاریك و محل‌آفات وشرور دانسته اند هرجا که پای امور معنوی و فواید علمی و ادبی پیش می آید پردهٔ‌آن اختلافات کنار رفته پیکر اتحاد و وفاق جلوه‌گرمیشود.

بعقیدهٔ مصلحین که درپی حصول توافق بشر رنج می برند تنها راهی که برای توحید ملل‌متصوراست اشتراك آنهاست درامورمعنوی که ازشایبهٔ غرض ونفع مادی منزه باشد. درمیان ملل هرقدررشتهٔ علایق سیاسی و تجاری محکم شود بازآن را نمیتوان اتحاد حقیقی نام نهاد بلکه اتصالی است که ازحیث احتیاجات متقابله موجود گشته است. اتحاد که عبارت از امتزاج ویگانگی باطن باشد جز ازطریق اختلاط روحانی صورت نتواند بست. باید در میان ملل همان علاقه پیدا شود که دراعضاء یك خانواده یا افراد یك طایفه موجود است. چنان که ضامن وحافظ اتحاد و دوام یگانگی خانواده وقبیله اشتراك درمعنویات خاص و تفاخر برجال مشترك وبیاد کارهای مشترك‌است باید اقوام عالم هم دربعضی امور معنوی شریك و سهیم گشته میان آنها تفاهم روحی حاصل گردد.

و ازآنجا که هر کاری محتاج بآزمایش و ورزش است حصول آن یگانگی تام هم منوط بتمرین است و باید ملل عادت کنند که در برخی امور معنوی خالی از سود مادی باهم دست یگانگی بدهند و طریق آنهم جز تعدد این قبیل محافل نیست. بنا بر این مفتخرم که عرض کنم اقدام ملت ایران در تهیهٔ جشن فردوسی و شرکت

ملل معظم و دانشمندان مفخم اگرچه بظاهر هدف ادبی و تاریخی دارد درواقع ونفس‌الامر قدمی است که بسوی تفاهم حقیقی فیما بین ملل برداشته شده است

پس‌از اتمام خطابهٔ آقای‌حکمت هیئت رئیسهٔ کنگره بترتیب ذیل انتخاب شدند ـ آقای حاج محتشم‌السلطنهٔ اسفندیاری رئیس

آقای پرفسور کریستنسن دانمارکی و آقای پرفسور زارهٔ آلمانی نایب رئیس وآقای پروفسور هانری ماسه فرانسوی وآقای دکتر عبدالوهاب عزام مصری منشی . پس از انتخاب هیئت رئیسه تنفس داده شد وپس‌از بیست دقیقه جلسه ازنو تشکیل گردید

آقای رئیس کنگره در ضمن نطقی از آقایان مستشرقین و نمایندگان دول خارجه که در این‌جشن ملی‌ما شرکت کرده بودند اظهار تشکر کرده وسپس بقرائت تلگرافها و مکاتیبی که از دول خارجه درتبریك جشن هزارمین سال فردوسی باقای رئیس‌الوزراء و بوزارت خارجه واصل شده بود رأی دادند و تلگرافها و مکاتیب مزبور و جوابهای آنها بوسیلهٔ آقای پروفسور هانری‌ماسه وآقای دکتر صدیق رئیس دار الانشاء کنگره قرائت شد وساعت ۱۲ بعد از نطق آقای عبد الحمید عبادی نمایندهٔ مصر جلسه خاتمه یافت

جلسهٔ دوم کنگرهٔ فردوسی در روز جمعه ۱۳ مهرماه ساعت نه و نیم صبح درتحت ریاست‌آقای اسفندیاری تشکیل شد . دراین‌جلسه آقای پاستوخف سفیر کبیر دولت شوروی و آقای فون بلوخر وزیر مختار دولت آلمان وعده ای از اعضاء سفارت شوروی و سفارت آلمان نیز حاضر بودند و پس از قرائت صورت جلسهٔ روز قبل سفیر کبیر روسیه نطقی‌ایراد نمودند مبنی‌براینکه دولت‌شوروی دراثراعزام چندتن از دانشمندان و مستشرقین روسیه برای‌شرکت درکارهای کنگرهٔ علمی بین‌المللی فردوسی مودت و دوستی خاص خود را بملت ایران ابراز داشته است و اکنون با کمال مسرت هدایای تاریخی ذیل را برای استفادهٔ ایرانیان و نگاهداری در

موزهٔ ملی ایران بدولت شاهنشاهی ایران تقدیم میدارد :

۱ ـ یگانه کپیه دردنیا از مجموعهٔ بشقابهای عهد ساسانیان مرکب از پانزده پارچه .

۲ـ یگانه کپیه دردنیا ازنسخهٔ خطی شاهنامهٔ فردوسی که تاریخ آن ۱۳۳۳ میلادی (۷۱۱هجری) است

۳ ـ مجموعه‌ای از آلبومها و کتب ذیقیمت راجع بصنایع ایران

پس از خاتمهٔ بیانات سفیر کبیر روسیه آقای فون بلوخر وزیر مختار آلمان در طی نطقی سابقهٔ ممتد آشنائی ملت آلمان را با شاهنامهٔ فردوسی گوشزد کرده و اظهار نمودند که اینك درجشنی که بیاد این شاعر ارجمند گرفته میشود آلمان با منتهای علاقه شرکت مینماید . سپس فهرست گرانبهائی از لغات واسامی و اعلام شاهنامه که حاوی مقایسهٔ ذیقیمتی از سه طبع معروف شاهنامه نیز میباشد و بوسیلهٔ دکتر فریتس وولف از مستشرقین آلمانی تالیف شده است تقدیم کردند و نیز دیپلم دکترا در فلسفه از طرف دانشگاه عالی فردریك ویلهلم برلن بآقای فروغی رئیس الوزراء و دیپلم عضویت انجمن شرقی آلمان را از جانب ان انجمن به‌آقای حکمت وآقای علاء تقدیم داشتند .

پس از ختم بیانات آقای فون بلوخر آقای فروغی و آقای اسفندیاری از این اظهار علاقهٔ روسیه و آلمان و سایر دول عالم اظهار تشکر کردند

سپس صورت اسامی آقایان ناطقین و موضوع نطق ایشان در میان حضار توزیع گردید وآقای دکتر محمدآقا اوغلو با تحصیل اجازه اظهار داشتند که جامعهٔ میشیگان حاضر است دونفر شاگرد ایرانی در جامعهٔ خود بپذیرد ویك نسخهٔ مخصوص شاهنامه که از طرف دارالفنون میشیگان طبع گردیده بحضور اعلیحضرت همایونی ودونسخهٔ دیگرهم برای کتابخانه های ایران تقدیم نمودند

پس از ایشان آقای انکلسارنا نمایندهٔ پارسیان هندوستان خطابهٔ خودرا که بعنوان (فردوسی جاوید) وبزبان انگلیسی بود قرائت نمودند و در این خطابه تفسیر مناسب و شیرینی از بیت :

نمیرم ازین پس که من زنده‌ام
که تخم سخن را پرا کنده‌ام، کردند

سپس آقای بدیع الزمان خطابه‌ای درباب صفات صوری ومعنوی پهلوانان شاهنامه ایراد کردند

آقای دکتر محمد آقا اغلو
ازاساتیددانشگاه میشیگان اتازونی

بعداز آقای بدیع الزمان به آقای پرفسور برتلس استاد اونیورسیتهٔ لنینگراد اجازهٔ نطق داده شد وایشان هم نطق خودرا بزبان فارسی درباب یزدان پرستی ایرانیان ایراد کردند .

پس از ده دقیقه تنفس جلسه مجدداً منعقد گردید .

آقای دکتر رضازادهٔ شفق خطابه‌ای بعنوان (فردوسی ازلحاظ دینی) قرائت کردند ودر آن مذهب فردوسی ونظر وفکر عالی او را نسبت بادیان مختلفهٔ عصرخود تشریح وثابت نمودند که فردوسی نیز در قسمت ادیان با بعضی از شعرا و فلاسفهٔ عالیمقدار ما مانند مولوی وخیام وحافظ هم‌عقیده بوده است .

بعد از ایشان آقای کنتنو نطقی راجع بحفاری‌های علمی که در شوش ونقاط دیگرایران در سالهای اخیر بعمل آمده ومقایسهٔ آثار تمدن مکشوفه در حفریات مذکور با آثاری که در حدود آسیای صغیر بدست آمده است ، ایراد کرده واظهار نمودند که تمدن قدیمهٔ این نواحی مقتبس از تمدن باستانی ایران بوده است .

پس از ایشان آقای جمیل صدقی الزهاوی ازشعرای نامدار عراق

ابیاتی که بعربی در مدح فردوسی سروده‌بودند قرائت کردند و جلسه یکساعت و یکربع بعد ازظهر ختم گردید

روز شنبه ساعت نه و نیم صبح سومین جلسهٔ کنگرهٔ فردوسی بریاست آقای اسفندیاری تشکیل شد و صورت جلسهٔ قبل را آقای پرفسور هانری ماسه قرائت کردند در این جلسه عکسهائی که از حفریات جدید ترکستان بدست

پرفسور یوکین برتلس
استاد دانشگاه لنین گراد

آمده‌وحاوی خطوط‌سغدی وحاکی ازوجود تمدن باستانی ایران در خطهٔ مزبور بود ، برروی‌تابلوئی بر دیوار تالار کنگره‌نصب‌شده‌بود .

پس از قرائت صورت جلسه آقای نایب اول بهار مست خطابهٔ مفصلی ایراد کردند که فردوسی مردی جنگجو ونظامی واصولا از فرماندهان قابل بشمار می آمده است و تمام اصطلاحات و رموز سپاهیگری را که در جدید ترین قوانین نظامی امروز دنیا وجود دارد در شاهنامهٔ خود گنجانیده است ، واصول جنگ‌را چنان خوب تدوین کرده که هنوز کهنه و مندرس نشده است و برای اثبات هریك از مدعاهای خود اشعاری از فردوسی بمناسبت قرائت کردند پس از بیانات ایشان و چند دقیقه تنفس دوباره جلسه تشکیل شد

آقای دکتر محمدآقا اوغلو خطابه‌ای‌بزبان انگلیسی‌درموضوع نظامی قرائت کردند و بعد از ایشان آقای دکتر عبدالوهاب عزام معلم ادبیات فارسی وعربی در دانشگاه عالی مصر خطابهٔ خود را بزبان فارسی قرائت نمودند . خطابهٔ ایشان راجع بنفوذ فردوسی‌در آداب امم‌بود ودرضمن خطابهٔ خود سعی کردند که ایلیاس‌امیروس و شاهنامهٔ فردوسی را از جهت اینکه وقایع ایلیاس مربوط بزمان و

مکان معینی است و وقایع شاهنامه در زمانی ممتد و مکانی وسیع روی داده است ، ازهم تفریق کنند.

آقای عزام پس از اختتام خطابهٔ خود نسخهٔ نفیسی ازشاهنامهٔ عربی که اخیراً زحمت تصحیح وتحشیهٔ آنرا کشیده و بامقدمهٔ مفصلی در مصر بطبع رسانیده اند توسط ریاست کنکره بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم

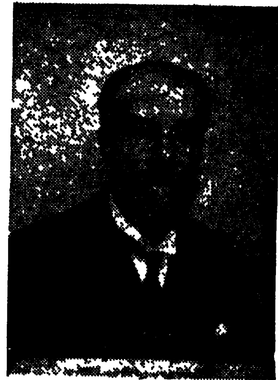
آقای دکتر شفق از اساتید ایران

کردند ودونسخهٔ از آنرا نیز یکی بآقای رئیس الوزراء ویکی بآقای کفیل وزارت معارف تقدیم نمودند .

آقای حکمت از احساسات پاك آقای عزام نسبت بفردوسی و ایران تقدیر نمودند وسپس آقای بولوتنیکف خطابه‌ای درطرز شعر فردوسی قرائت کردند ، وبعد از ایشان آقای پروفسور کریستنسن بیاناتی بعنوان شاه ایران و ملکهٔ عرب که از یکی از داستانهای قدیمی اقتباس کرده بودند ایراد کردند

بعد از مستشرق مزبور آقای درینک واتر استاد وشاعر مشهور انگلستان اشعاری شیوا درباب مسافرت خود بیاد وبافتخار فردوسی شاعر بزرگوار ما خواندند جلسه در سه ربع بعد از ظهر ختم شد . چهارمین جلسهٔ کنگرهٔ فردوسی ساعت شش عصر شنبه تشکیل گردید وآقای میرزا نصرالله‌خان فلسفی بایراد خطابهٔ خود شروع کردند .

خطابهٔ ایشان راجع بود بمقایسه ای بین شاهنامهٔ فردوسی و ایلیاس امیروس . ایشان از شخص فردوسی و امیروس گرفته تا جزئیات آثار این دو شاعر را مقایسه کرده و اظهار نمودند که

دکتر ژ. ...
ازمستشرقین فرانسوی

شخصیت امیروس در ایلیاس اصلا ملاحظه نمی‌شودو بالعکس شخصیت فردوسی در همه جای شاهنامه با بهترین وجهی آشکار است و مخصوصاً تصریح کردند که در ایلیاس جز جنگهای یونان و تریا و قسمتی ازعقاید مذهبی چیز دیگری مشهود نیست وبرعکس درشاهنامه ازتمام‌مباحث وشئون تمدن‌ایرانیان قدیم وملل‌معاصر آنها بحث‌شده‌است وعلاوه براین‌منظومه های‌بیست و چهار کانهٔ ایلیاس متفرق است و معلوم نیست که گویندهٔ آن فقط امیروس بوده یا اشخاص دیگر نیز درنظم آنها دخالت داشته‌اند.

پس از مقدمات مذکور وارد قسمتهای مهم تفاوت بین اشعار شاهنامه و مطالب وقصص آن باایلیاس ومقایسهٔ کلی بین‌طرز رزم جوئی ولشکر کشی و نوع اسلحه و کیفیت جنگ تن بتن درعرصهٔ کارزار وامثال اینها که درشاهنامه و ایلیاس مشاهده میشود ، شدند

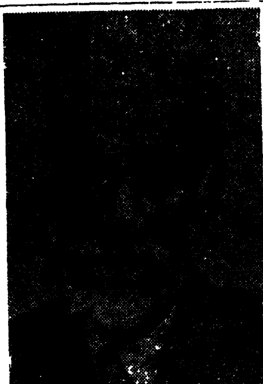
پس از ایشان آقای پروفسور فریمان استاد تاریخ و زبان در آکادمی علوم لنینگراد و عضو آکادمی جماهیر شوروی بایراد خطابهٔ خود راجع بارتباط کلی تمدن سغدی با تمدن ایران باستان و اسنادیکه در این سالهای اخیر بدست آمده است پرداختند و بعد آقای بهار برای ایراد خطابهٔ خود حاضر شدند .

خطابهٔ ایشان راجع بود بشعر فردوسی و شاعری در عصر وی و مختصری نیز درمقدمه از قریه بازمولد فردوسی وجنگاوری‌مردم آن صحبت داشتند و مختصری از افکار شعوبی ایرانیان و فردوسی و نیز افکار ضد شعوبی که درمیان آل‌بویه و غزنویان موجود بود صحبت کرده وتصریح نمودند که شاهنامه درغزنه شهرتی نداشت و

میدان کربلا ـ قلم کمال الملک ـ موزه سلطنتی

اصولا از زمان فردوسی تامدتی شاهنامه‌را چندان بدیدهٔ خوبی نمی نگریستند ومعزی قصیده‌ئی در طعن فردوسی و شاهنامه دارد ولی کم کم از قرن پنجم ببعد شاهنامه کمال اهمیت‌را پیدا کرد تاآنجا که ابن اثیر آن را قرآن عجم خواند .

آقای جمیل صدقی الزهاوی
از شعرا و اساتید عراق

پس‌ازختم خطابهٔ ایشان آقای رئیس بعد از اظهار تشکری از آقای دکترفریمان وآقای‌ها کن و هدایائیکه تقدیم کردند ختم جلسه را اعلان نمودند

پنجمین جلسهٔ کنگرهٔ فردوسی سه ساعت و ربع کم قبل از ظهر روز یکشنبه بریاست آقای اسفندیاری تشکیل وصورت جلسات‌سوم و چهارم بوسیلهٔ آقای هانری ماسه قرائت و تصویب شد و آقای پرفسور ژرژمار خطابه‌ئی در باب‌وزن شعری شاهنامه ازنظرعروض ایراد کرده و ازمقدمهٔ مفصل خود چنین نتیجه گرفتند که‌بحرمتقارب که فردوسی شاهنامه را به‌آن منظوم ساخته‌است اصلا ایرانی است ونیز اظهار تاسف کردند که چرا هنوز آهنگ موسیقی شاهنامه درتحت تدقیق درنیامده است

بعد از ایشان آقای میرزا عباسخان اقبال آشتیانی درباب‌نقاشی داستانهای شاهنامهٔفردوسی خطابه‌ئی ایراد کرده واظهار داشتند که نقش و تصویر با آنکه در اسلام نهی شده بود . ملازمهٔ کاملی با داستانهای ملی ایرانیان داشته است و چون ایرانیان طرفدار روح زیبائی وجمال بودند از قبل ازاسلام درنقاشی رنج بردند و کتابهای مانی که اخیراً کشف شده مؤید این مدعاست و حتی خطوطی که بعد ازخط کنونی درایران پیدا شده زائیدهٔ همین فکراست و لغات

آقای نایب اول بهارمست

نگارش و نگاشتن وخواندن که‌اولی بمعنی‌صحیح لغوی نقش وتصویر ودومی بمعنی قرائت و تغنی است بخوبی لازمهٔ معنی نوشتن را بانقش‌ونگار و خواندن را با آواز وتغنی میرساند

پس‌از ختم‌خطابهٔ آقای اقبال جلسه ختم‌ویکساعت‌و بیست‌دقیقه بظهر مجدد منعقد گردید، آقای‌مستر گونتر رئیس مؤسسه امریکائی حفریات علمی و صنایع ایران درامریکا لایحهٔ مفصلی بزبان فرانسه در باب صنایع ایران و نفوذ ان در صنایع و تمدن غرب قرائت کردند و درپایان خطابهٔ ایشان آقای حکمت از زحماتی که آقای گونتر در باب‌تحقیق در صنایع قدیم ایران متحمل شده و عکسهائی که تقدیم کردند اظهار تشکر نمودند

سپس آقای حسینی نمایندهٔ د کن خطابهٔ خودرا که موشح بنام وذ لر افتخار شاعر بزر ك‌ما بود قرائت کرده ازرواج زبان‌فارسی درهندوستان سخن راندند ودرپایان‌خطابه ذ لر لردند که‌یك سری حروف‌سربی نستعلیق را که دربار د کن پس از ده سال زحمت جدیداً تهیه کرده است بعنوان هدیه‌تقدیم می‌دارند .

بعداز ایشان پرفسور اسحق بقرائت خطابه‌ئی که در بـاب نفوذ فردوسی در هندوستان تهیه شده بود پرداختند وازطرز نفوذ زبان فارسی در هندوستان ورواج آن دران مملکت سخن بمیان آوردند سپس آقای رئیس کنگره اظهار داشتند که خلاصهٔ خطابه ئی را که

آقای پرفسور ویلیام جاکسن برای کنگره فرستاده اند قرائت میشود و بعد از آن آقای پروفسور کوهنل مدیر اثار قدیمهٔ موزه های برلین شرحی در زمینهٔ صنایع ایران در دورهٔ فردوسی بیان کردند.

پرفسور بولوتنیکوف
از مشاهیر نویسندگان روسیه

پس از آن آقای سعید نفیسی بقرائت خطابهٔ خود که در باب منظومهای بحر متقارب پیش از فردوسی بود پرداختند و ایشانهم مانند آقای پرفسور ژرژ مارتابت کردند که وزن شعری شاهنامه از بحور شعری ایران قدیم است و در قسمت آهنگ شعری وموسیقی شاهنامه نیز نکات جالب توجهی ذکر کردند.

پس از ایشان آقای ملک الشعرای بهار قسمتی را که در ترجمهٔ اشعار آقای درینک‌واتر شاعر انگلیسی سروده بودند بشرح ذیل قرائت نمودند که مورد توجه و تحسین فوق العادهٔ حضار قرار گرفت

بقسطنطنیه بتابید ماه   بر آنشهر و آن برج های سیاه
زقرن الذهب[1] ساخت سیمین کمند   مگر بگذرد ز آن بروج بلند
نگارا، نگه کن که این نور پاك   دگر بهره ازاین شب تابناك
پیامی ز من آورد سوی تو   ز روزن در آید بمشکوی تو

ز غوغای مغرب بتنگ آمدم   سوی کشور داستان ها شدم
ز دار و ده غرب دل بگسلم   مگر لختی آرام گیرد دلم
تو گاگاهی ای ماه مشکوی من   زشب زنده داری نجم پرن

(۱) قرن الذهب شاخه ایست که از بحر مرمره جدا شده داخل شهر اسلامبول میشود.

مستر جان درینك واتر
شاعر شهیر انگلیسی

زیاد خود ایدر مرا شاد کن
دراین راه دورم یکی یاد کن

به نیمه ره زندگی راه جوی
ز چشم حسودان بی آبروی
ز لندن شوم سوی شهر گلان
بهر گل سراینده بر بلبلان
بمرزی که آنجا خجسته سروش
برامش بسی بر کشیده خروش
بجائی که ناهید فرخنده چهر
بر افشانده از زخمه باران مهر

چو زاندیشه و رنج گشتم پریش
مرا خواند فردوسی از شهر خویش
مرا پیر خیام باواز خواند
همم حافظ از شهر شیراز خواند
بجائی کجا آسمانی سرود
بگوش آید از این سپهر کبود
بگوش نیوشنده گیرد عبور
سبك نغمهٔ داستان های دور
بجائی که گه گاهت آید بگوش
غو لشکر کورش و داریوش

خموشی گزیدم از آواز شان
مگر نیکتر بشنوم وارشان
بباغی پر از سوری و یاسمن
دران نغمه خوانان شده انجمن
بهرسو گل تازه با ناز و غنج
هزار اندران جاودان نغمه سنج
بدانش زدوده دل از کین و آز
فکنده غم روزگار دراز
روم تا بدانجا شوم نغمه سنج
مگروارهم لحتی از درد و رنج

ز پاریس و از شارسان ونیز
زسرمنزل ویلون[۲] ودوژ[۳] ، نیز

(۲) ویلون شاعر قدیم پاریس (۳) دوژ ـ دوك ، اشاره به دوك ونیز است که وقتی فرمانده ونیز مستقل بوده است و شاعر انگلیسی (پاریس ویلون) و (ونیز دوژ) گفته است .

گذشتم ببلغاروزان کوهسار
گرفتم ز قسطنطنیه گذار
بشهری که روزی زبخت ونصیب
شد اسلام پیروزگر برصلیب

سپیده چو ازخاوران بگذرد
گریبان شام سیه بردرد
کند روشن این تیره چاه مرا
گشاید سوی شرق راه مرا
مرا آرزوها روائی کنند
بشهنامه ام رهنمائی کنند
کزین آرزوهای کوتاه خویش
بگوش آیدم بانگ دلخواه خویش

آقای فلسفی ازفضلای ایران

بامید فردا دلم خرم است — وز اندیشهٔ روز دل بغمست
بهل تا یك امشب نه پیچم زغم — نباشم ز یاد حسودان دژم
که فردا روم تا ببانگ سرود — نیوشم همی باستانی درود
که خیام و حافظ در آن بوستان — مرا چشم دارند چون دوستان
که با همرهانی چنان پاك خوی — سوی گور فردوسی آریم روی

از ایران نرفته است نام ونشان — شکست جهان نشکند پشتشان
هزیمت ، نیاورده در بندشان — نبرده دل و فر و اورندشان
اگر چند پروردگار سخن — ببست ازسخن دیرگاهی دهن
چو بر تابد استارهٔ ارجمند — نهند از سخن کاخهائی بلند
سر تخت جمشید را نو کنند — زنو یاد جمشید وخسرو کنند

زطهران که بنگاه تاج است وتخت — بگوش آید آوازهٔ فر و بخت
ز شیرازی و اصفهانی سرود — بود تر زبان رکنی وزنده‌رود
چو خیزد نواشان زمهرو زدرد — نباشد کم از فخر ننگ و نبرد

هنوز اندران کشور دیر باز — بود ابر با بارهٔ دژ براز

کند یاد شاهان با فر و زور
زپیکار و پیروزی و جشن وسور
زهر دژ بگوش آید آوای کوس
ز ایوار[٤] تا گاه بانگ خروس
تو گوئی جهان تاجهان لشکر است
سوی فتحهای گزین رهبر است
فزون ز آن فتوحی که داریم یاد
ز کشور گشایان با فر[٥] و داد

ز باغی میان خلیج و خزر
کز آنجا گل نو بر آورده سر
سوارانی از مهر و از آرزو
رسولانی از فکر های نکو

پروسور وریمان
از دانشمندان روسی

ز ایران سوی غرب پوینده اند — شمارا در آن ملك جوینده اند

چند بیتی در مدح آقای درینك واتر وآقای جمیل صدقی الزهاوی

سخن گسترا موی بشکافتم — کز اندیشه ات روزنی یافتم
درینك واتر، کت چشمهٔ زندگی — بجوشد ز لب گاه گویندگی
همی بوی مهر آید ازروی تو — همی یاد شرم آید از خوی تو
ز دریا گذشته است اندیشه ات — بود سفتن گوهران پیشه ات
ترا هست اندیشه دریا گذار — ازیرا چو دریا بود بی کنار
سرود خوشت برد هوش مرا — ز گوهر بیاکند گوش مرا
رسیدی بسان خجسته سروش — ز لندن بمنزلگه داریوش
جمیل زهاوی بزرگ اوستاد — درین بزم والا زبان بر گشاد
بشعر اندرون تر زبانی گرفت — ز شعرش زمین آسمانی گرفت
ز انفاس او آتشی بردمید — وزان شعله شد چون تو نوری پدید
وزین شعله و نور طبع بهار — زافسردگی رست و شد شعله بار

(٤) ایوار اینجا بمعنی عصر ونزدیك غروب است.
(٥) اینجا شاعر انگلیسی نام اسکندر و تیمور لنگ را میبرد.

آقای ملك الشعراء بهار

ششمین جلسهٔ کنگرهٔ فردوسی عصر روز یکشنبه ۱۵ مهر شش ساعت و نیم بعد از ظهر بریاست آقای پرفسور آرتور کریستنسن نائب رئیس تشکیل شد. آقای اون والا از دانشمندان هندوستان خطابه‌ای درباب سکه های مکشوفه قدیمه راجع بدورهٔ اسلامی و مسکوکات مکتشفه پهلوی و ارتباط این دو آثار قدیمه و استنباطهائی که از روی آثار مزبور راجع بتمدن دورهٔ ساسانیان نموده اند ایراد کرده و ضمناً چندین قطعه عکس از سکه های مزبور که بهمراه داشتند بنظر آقایان حضار رسانیدند. در پایان بیانات ایشان آقای اسفندیاری که در جلسه حاضر شده بودند شرحی مبنی برمعرفی آقای اون‌والا ایراد کردند. ـ سپس آقای اورنگ بایراد خطابهٔ خود پرداخته و در ضمن آن شاهنامهٔ حکیم ابوالقاسم فردوسی را کتابی مقدس معرفی کردند و بعد ابیاتی ببحر تقارب درستایش حکیم فردوسی ازمرحوم ادیب پیشاوری ودرنصیحت ازخودفردوسی برای حضارقرائت نمودند وختم جلسه اعلام شد

هفتمین جاسهٔ کنگرهٔ فردوسی در روز دوشنبه ۱۶ مهر ساعت نه صبح بریاست آقای اسفندیاری تشکیل شد وآقای پرفسورهانری ماسه خطابهٔ مناسبی راجع بحماسهٔ شاهنامه وسجایای شخصی فردوسی ایراد نمودند.

بعد آقای پرفسور مینورسکی در طی بیانات خود اشاره بنفوذ شاهنامه درادبیات چرکس و گرجی وسایرملل قلمروشوروی کردند

پرفسور ژرژ مار
ارادبا واساتید روسیه

ازاین به بعد بنا به درخواست آقای رئیس اعضای ایرانی کنگره نوبت نطق را بآقایان میهمانان واگذار کردند. و آقای پرفسور نظام الدین بایراد نطق برخاسته نام بسیاری ازفضلاء وعلماء را که بادبیات فارسی خدمت نموده اند ذکر کردند و خصوصاً از پروفسور نیکلسن که زحمت فراوانی در ترجمهٔ مثنوی مولوی و تحقیق در تصوف اسلام کشیده است تحلیل نمودند . وبعد ازخاتمهٔ نطق ایشان آقای دستور انوشیروان پارسی خطابه ئی بزبان انگلیسی ایراد کرده وخدمات فردوسی را ازلحاظ احیاء زبان وحفظ ملیت ایران در خلال ادوار حملهٔ بیگانگان ذکر کردند و بعد از ایشان آقای اربلی پرفسور مدرسهٔ لنین گراد خطابه ئی در باب صنایع ایران در عصر ساسانیان و آقای پرفسور پاگلیارو معلم ادبیات دار العلم رم بیاناتی درباب کتاب خداینامه و منابع استفادهٔ فردوسی ایراد کردند وبعد آقای رضوی پرفسور کالج پرزیدنسی درکلکته درضمن خطابهٔ خود نظریهٔ خاص و تازه ئی آوردند بدین مضمون که اشعار منسوب بدقیقی که در شاهنامه است مربوط بدقیقی نبوده از خود فردوسی است منتهی فردوسی بنا برمقتضیات عصر نخواسته است که اینقسمت را بنام خود انتشار دهد .

سپس پروفسور روماسکویچ معلم السنهٔ شرقیه دارالعلم لنینگراد بیاناتی راجع بافسانه های ملل آریائی واینکه فردوسی از تمام این داستانها مطلع بوده اظهار کردند و در این موقع دستهٔ گلی بنام بلدیهٔ طهران درجشن فردوسی نثار مجسمهٔ گویندهٔ شاهنامه شد .

آقای عباس اقبال از فضلای ایران

بعد آقای سر دنیسن راس در ضمن بیانات خود تبریکات صمیمانهٔ دولت پادشاهی انگلستان و پیام سرجان سیمون وزیر امور خارجهٔ انگلیس را بکنگره تبلیغ و تقدیم نمودند و سپس شرحی راجع بکتاب ظفر نامهٔ حمد الله مستوفی که نسخهٔ منحصر بفرد آن در موزهٔ بریتانیا موجود است ایراد و اشاره باهمیت تواریخ ایران خصوصا جامع‌التواریخ رشیدی و جهانگشای جوینی و تاریخ گزیدهٔ حمدالله مستوفی کرده‌درضمن نطق‌خود بذکر جشنهائی که درانگلستان بیاد فردوسی برپا شده است پرداختند .

بعد آقای پرفسور ریپکا استاد ادبیات دانشگاه پراک هدایای دولت چکواسلواکی را بموزهٔ فردوسی و کتابخانهٔ مجلس شورای ملی تقدیم نمود و هدایای مزبور کتبی بود که بزبان چك‌و زبان آلمانی راجع بایران و فردوسی نوشته شده است .

پس از نطق ایشان آقای احمد حامد از فضلای عراق بزبان عربی خطابه‌ئی ایراد کردند وآنگاه آقای اسفندیاری رئیس کنگرهٔ فردوسی خطابهٔ مفصلی مبنی بر اظهار تشکر و اعلام ختم کنگره قرائت کردند و سپس آقای حکمت کفیل محترم وزارت معارف خطابهٔ اختتامیه‌ئی بزبان انگلیسی ایرادنمودند که بطور کلی‌حاکی از تشکر و حقشناسی از خدمات و زحمات دانشمندان مغرب نسبت بفردوسی و آثار او بود در ضمن جمعی از آنها را نام بردند

دانشمندانی که در السنهٔ مختلفه راجع به حماسهٔ ملی ایران تحقیقات انتقادی کرده یا بعضی از داستانهای آنرا ترجمه نموده اند بسیارند از آن جمله فضلای ذیل را نام میبریم:

اتکین سن انگلیسی Atkinson در ۱۸۲۳
استفان وستن انگلیسی Stephan Westone در ۱۸۱۰
رابرتسن انگلیسی Rabertson در ۱۸۳۱
هالیستن فنلاندی Haliston در ۱۸۳۹

آقا سید عبدالکریم حسنی
نمایندهٔ اعلیحضرت نظام دکن

اشتارکن فلد اطریشی	Starkenfeld	در ۱۸۴۰
شوارتزهوبر اطریشی	Schwartzhuber	» ۱۸۴۱
شاك آلمانی	Schack	» ۱۸۵۱
پیدزی ایطالیائی	Pidzi	» ۱۸۸۸
روکرت آلمانی	Ruckert	» ۱۸۰۴

جمعی از دانشمندان هم مساعی جمیله در تحقیق ترجمهٔ حال فردوسی واصل و منشاء شاهنامه بکار برده اند ازاین جمله اند:

ویلیام جونز انگلیسی	W. Jones
اوزلی انگلیسی	Ouseley
دارمستتر فرانسوی	Darmesteter
بارون ویکتور روزن روسی	Baron W. Rosen
زوتن برگ فرانسوی	Zotenborg
اته آلمانی	Ethé

جدید ترین و دقیق ترین تحقیقات درباب فردوسی و شاهنامه ازاستاد نولدکه Noeldeke آلمانی است که در کتابی موسوم به حماسهٔ ملی ایران منتشر ساخته و در این تألیف معتبر خود طریق

جدید برای بحث درمنابع شاهنامه باز کرده است .

[درمیان معاصرین فریتس ولف F. Wolf آلمانی مخصوصاً دراینمورد سزاوار ذکر است که بیست سال عمر خودرا صرف کشف‌ـ الکلمات شاهنامه نموده و کاری بس بزرگ و مفید انجام داده است . این نسخه شریف اکنون از طرف دولت آلمان بیادگار جشن هزار سالهٔ فردوسی بملت ایران اهداء شده است .

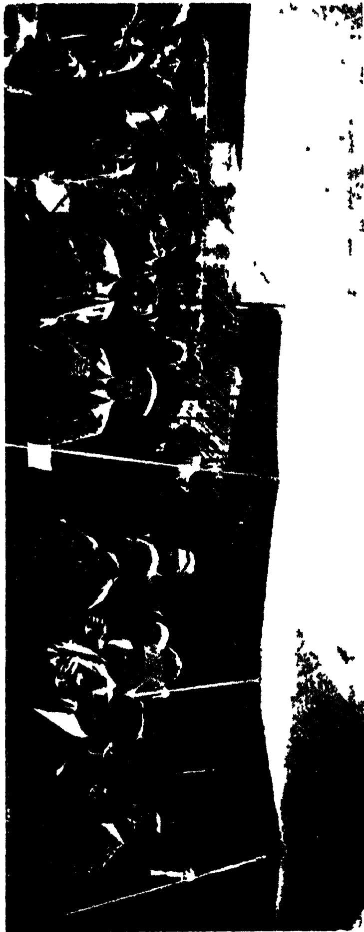
آقای سعید نفیسی
از فضلا و اساتید ایران

بالاخره نطق آقای حکمت بچند جملهٔ شیرین ذیل خاتمه یافت

بنده شخصاً و همین طور آقایان همکاران ایرانی بنده ازتمام این محافل انس که مراکز توافق روحانی ومعنوی بود و کمترنظار آن برای مادست نتوانددادمتأثر وازسپری شدن ایام اجتماع که مثل همه چیزهای خوب سریع الزوال است متأسف هستیم و چون القای این محافل با انجام سایرمراسم که پیش بینی شده وفق نمیدهد با نهایت اسف ختم کنگره را که بظاهر افتراق اعضاء آن است ولی درباطن تغییری درآن راه نمییابد اعلام میدارم .

امید است بقیهٔ سفر آقایان محترم نیز بنا بردلخواه صورت گیرد و میهمانان فردوسی بشادمانی وخوشنودی باوطان خود باز گردند.

(یکساعت ونیم بعد ازظهر جلسات کنگرهٔ فردوسی ختم گردید .)

آقایان مستشرقین و دانشمندان ایران در آرامگاه حکیم عمر خیام

ساعت ۷ صبح یکشنبهٔ ۱۵ مهرماه اعلیحضرت همایونی از طهران عزیمت خراسان فرمودند ـ عدهٔ کثیری از آقایان نمایندگان وفضلا و محترمین برای حضور در جشن فردوسی نیز دسته دسته بصوب مشهد رهسپار شدند - آقایان مستشرقین صبح سه شنبهٔ ۱ مهر ارطهران بسمت مشهد حرکت و ناهار را در سمنان صرف نمودند وشب در شاهرود از ایشان پذیرائی شد، روزدوم ناهار رادرزیدرصرف نموده و شب را در سبزوارتوقف کردند، دوساعت قبل از ظهر روز سوم (پنجشنبه ۱۹ مهرماه) باتفاق کفیل محترم معارف بآرامگاه شاعرعالیقدر ایران حکیم عمر خیام وارد شدند ـ آقای درینك واتر شاعر شهیر انگلیسی و

آقای رشید یاسمی شاعر خوش‌قریحهٔ ایران هر یک بمناسبت اشعاری خواندند و آقایان عزام واحمد حامد خطابه هائی ایراد کردند ودسته های گل از هر سوی نثار قبر خیام میشد، آقایان مستشرقین ناهار را در آرامگاه خیام صرف نموده بصوب مشهد حرکت کردند

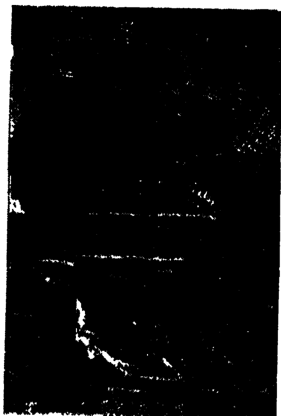

آقای کفیل محترم معارف و آقای صدیق اعلم وشش نفر از محصلین دانش‌سرا در مقبرهٔ خیام

عصر چهار شنبه ۱۸ مهر موکب مبارك همایونی پس از سان قشون در خارج شهر ساعت پنج و نیم بعد از ظهر در میان هلهله و شادمانی عمومی بشهر قشنگ مشهد ورود فرموده با تشریفات لازمه بحرم مطهر مشرف شدند .

شهر مشهد .. شهر مشهد قصبه‌ئی بوده از توابع طوس موسوم به سناباد که حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام در سال ۲۰۳ هجری در آنجا وفات یافت و بمرور صاحبان مکنت در اطراف مرقد شریف مقابری ساختند و ابنیهٔ عالیه پرداختند و در عصر سلاطین صفویه مرقد مبارك حضرت رضا از حیث بنا در کمال رفعت وجلال آراسته گردید و قصبهٔ سناباد تحت الشعاع مرقد مطهر واقع شده بمشهد موسوم گشت ـ این شهر درزمان شاه طهماسب اول فوق العاده معمور بوده‌است، در عهد شاه اسمعیل صفوی نیز شهر مشهد رونق بسزائی یافت ، نادر شاه نیز بر آبادی آن افزود و صحنی عالی بنانمود وضریحی از نقره بدور مرقد مطهر نصب کرد و منارهٔ قشنگی در مقابل حرم مطهر برپاساخت

حکایتی نیز در مظهر این بنا ومرقد شریف در کتب معتبر مسطور است که اسکندر کبیر سرا پردهٔ خودرا درین نقطه زده بود خوابی هولناك بدید و بوزیر خود ارسطو حکایت کرد وزیر جواب گفت شخص بزرگی از نسل نیکان و پاکان درین جا مدفون خواهد شد، اسکندر میخواهد یادگاری درین نقطه از خود بگذارد، این محوطه‌را محصور میکند ـ هرون الرشید حکایت مذکوررا در کتاب ارسطو خوانده

خمی از آثار قدیمه در مقبرهٔ خیام

و وصیت میکند جسد اورا در آنمکان دفن کنند و در محاذی آن جائی برای مدفن آن بزرگ باقی گذارند ـ هرون باین ناحیه آمد و برحسب پیش بینی منجمین درطوس مرد و در بنای اسکندری مدفون شد و بامر عبدالله مأمون قبهٔ هرونیه بنا گردید همینکه مأمون حضرت رضارا بطوس طلبید وشهادت آنحضرت وقوع یافت اباصلت برحسب وصیت حضرت مرقد شریف را درهمان بنای اسکندری قرارداد

سیصد سال بعد ازین واقعه پسر وزیر سلطان سنجر بمرض جذام مبتلا شد و او را بمسافرت مجبور نمودند در ضمن سفر بخراسان آمد و در حوالی مرقد شریف آهوئی را تعاقب کرد آهو بمیان چهار دیوار اسکندری یا قبهٔ هارونیه که درین زمان بویرانی افتاده بود پناه برد جوان خواست واردشود اسب اطاعت نکرد دانست که این مکان شرافتی دارد، پیاده شد بتعظیم ودعا و استغاثه پرداخت و شفا یافت ، واقعه را بپدر نوشت وزیر مطلب‌را بسلطان سنجر بیان کرد و برحسب دستور سلطان سنجر سلجوقی شرف الدین ابوطاهر قمی بنای محکمی بر مرقد مطهر نهاد که در فتنهٔ چنگیز آن نیز منهدم

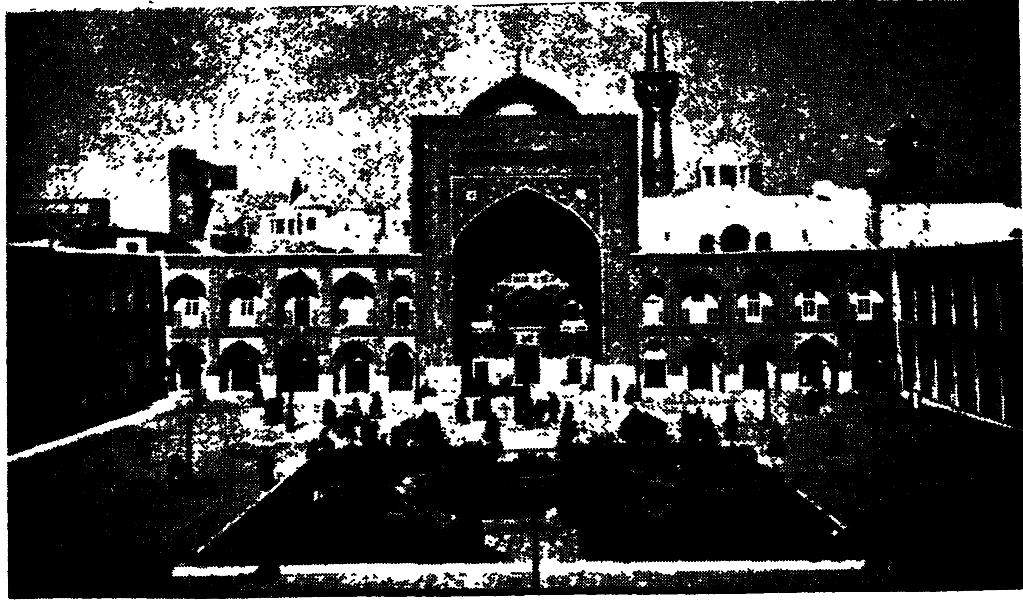
گشت و سلطان محمد خدا بنده ثانیاً آن‌را بنا نمودوزمانی که‌شاه‌طهماسب شهر مشهد را بنا نمود بتوسیع بنای مذکور پرداخت و گنبد مطهر را با آجرهای طلاتذهیب‌نمودومنارهٔقشنگی بساخت و شاه‌عباس نیز موقوفاتی بنام حضرت باقی گذاشت و نادر شاه پس از تاخت و تاز افاغنه آبادی‌شهرمشهد وابنیهٔ آستانه‌راتجدید نمود

شهر زیبای‌مشهد مقدس

جمشید جی ان والا
ازدانشمندان هندوستان

والی نشین ولایات شرقی ایران و پایتخت خراسان است که بمناسبت مرقد مطهر حضرت ثامن الائمه علیه السلام‌دارای‌موقعیت مخصوص و مقدسی است که برسایرایالات ایران‌امتیاز دارد ـ این شهر ازهفت سال باینطرف بکلی عوض شده و درین مدت کوچك دارای ابنیه وآثار بزرگی شده است که‌همه مرهون‌اراده واقدام تولیت عظمی آستانهٔمقدسه است، بانقشه‌ووسایل ادارهٔ تولیت عظمی عوامل عمران و مدنیت با تمام مظاهر خود در کلیات امور این شهر بکار افتاده و جای تردید نیست که‌دراندك‌مدتی شهر مشهد گذشته از اینکه زیارتگاه مسلمین داخلی و خارجی است سیاحتگاه با نزهت ممالك شرق و غرب خواهد شد

شهر مشهد حقیقتاً زیباو تماشائی است ، ارزاق بحد وفور خوب و ارزان است ـ کارخانجات قالی و شال و چرم و شکلات‌و کمپوت و غیرهٔ باوسائل کافی دائر و با بهترین‌صورتی نمونهٔ ترقیات‌صنعتی خراسان‌میباشد ، مدارس‌قدیمه ومحافل علمیه ، مساجد زیباوتماشائی، مقابر مهم و تاریخی ، موسسات خیریهٔ آستانه از هر جهة شهر را احاطه کرده که بیننده ازفرط‌لذت درمقابل‌هریك مدتی‌خیره‌میگردد

صحن نو و ایوان طلای حرم مطهر حضرت رضا علیه‌السلام

آقایان مستشرقین و ایرانیان عضو کنگرهٔ فردوسی

صف اول نشسته (از چپ براست) : آقای سباستیان بك (آلمان) - آقای گونتر و آقای آقا اوغاو (امریکا) - آقای صدیق اعلم رئیس دانش سرا و رئیس دارالانشاء کنگره - آقای عباس اقبال - آقای هانری ماسه (فرانسه) - آقای ملك‌الشعراء بهار - آقای کمالی.

صف دوم : آقای مؤتمن الملك - آقای وحیدالملك - آقای پرفسور زاره (آلمان) - آقای کریستن سن (دانمارك) آقای دستور انوشیروان (هندوستان) - مادام گدار - آقای فروغی رئیس الوزراء - آقای حاج محتشم السلطنه رئیس کنگره - آقای پاستوخف سفیر کبیر دولت شوروی - آقای پرفسور برتلز (شوروی) - آقای حکیم‌الملك - آقای کننو (فرانسه) - آقای عزام (مصر) - آقای دربنك واتر (شاعرانگلیسی).

صف سوم : آقای رشید یاسمی - آقای رضوی (هند) - آقای بلتنی کف (شوروی) - آقای رهنما - آقای اشیکاگار (ژاپن) - آقای سردینسن راس (انگلستان) - آقای نظام الدین (هندوستان) - آقای اعتصام‌زاده - آقای فواد بیك (ترکیه) آقای دکتر شفق - آقای جمیل صدقی الزهاوی (عراق) - آقای سعید نفیسی - آقای بدیع‌الزمان - آقای میرزایانس - آقای وحید دستگردی - آقای شجاع‌الدوله دیبا - آقای دکتر ولی‌الله‌خان نصر - آقای مینوی.

صف چهارم : آقای رحیم زاده صفوی - آقای اورنگ - آقای علی نهاد بیك (ترکیه) - آقای حسینی - آقای محمد اسحق (هندوستان) - آقای ریپکا (چکوسلواکی) - آقای حکمت کفیل وزارت معارف - آقای احمد حامد (عراق) آقای مایل تویسرکانی

صف پنجم . آقای بهمنیار - آقای میرزا عبدالعظیم خان گرکانی - آقای فریمان (شوروی) - آقای نصرالله فلسفی - آقای پرفسور مار و آقای مینورسکی (روس) - آقای هه نی - آقای هاکن (فرانسه)

صف ششم : آقای اونوالا (پارسیان هند) - آقای اوربلی (شوروی) - آقای مایر (فلسطین) - آقای روماسکویچ (شوروی) - آقای خلیلی - آقای قویم‌الدوله - آقای فرانسوا ماك کرم - آقای تموی - آقای کسروی - آقای بهرام گور (پارسیان هند).

صف آخر : آقای جواهرالکلام - آقای کوهنل (آلمان) - آقای باکلبارو (ایطالیا) - آقای عبدالمجید عبادی (مصر)

فاضل محترم آقای اورنگ

مخصوصاً ابنیهٔ آستانهٔ مقدسه که در وسط شهر مانند خورشید میدرخشد ، جمال طبیعت و کمال صنعت از هر گوشهٔ آن تجلی میکند ، خیال وحقیقت نیز ازضریح مقدس حضرت رضا علیه السلام سراسر وجود زائر را مسخر می گرداند ودر پیشگاه آن آستان قدس بتعظیم و خضوع تسلیم مینماید ، اشیاء نفیسهٔ خزانه و خزائن نفیسهٔ کتابخانه نیز هریك فروغ مخصوصی دارد و غالب آن اشیاء و کتب نفیسه در عالم منحصر و منفرداست که نظیر آنهارا نمیتوان بوجود آورد . حقیقتاً جائی‌است بسیار تماشائی و روح بخش وشهری‌است بی‌نهایت باصفا وفرح انگیز ،مسافت آن تا طهران ۹۰۰ کیلومتراست

قبل‌ازظهر پنجشنبهٔ ۱۹ مهر اعلیحضرت همایونی برای بازدید مؤسسات **بیمارستان شاه رضا** که‌مانند شهر کوچك زیبائی مولود ارادهٔشاهانه بود تشریف فرماشدند وخدمات آقای اسدی نایب‌التولیه ازهرحیث‌مورد توجه ومراحم خاصهٔملوکانه‌واقع شد .

بیمارستان شاه رضا ـ ساختمان این‌مریضخانه‌از سال ۱۳۰۷ شروع شده ودرسال ۱۳۱۳ باتمام رسیده . استیل بنا وطرزساختمان آن جز سابقهٔ شرقی بهیچ یك از سبکهای معمولی امروزه منسوب نیست ، طراح و مهندس بنا ذوق و قریحهٔ خالص ایرانی ومعلومات معماری اروپائی و لطائف صنایع‌ظریفهٔ شرقی و غربی‌رابهم آمیخته و یك بنای قشنگ و مجللی بوجود آورده که در عین‌حال ازشکوه و عظمت‌ابنیهٔ تاریخی ایران بهرهٔ وافری دارد ـ این بیمارستان کاملا با قواعد علمي جدید و رعایت اصول صحي امروزهٔ عالم بناشده‌وهر

شهر کوچك و زیبای درد مندان یا بیمارستان شاه رضا در مشهد مقدس

گونه وسایل ولوازمی که برای مریضخانهای درجهٔ اول دنیا متصور است درین بیمارستان جمع و آماده میباشد که در آیندهٔ نزدیکی آن را از لحاظ نتیجه میتوان دارالشفای شرق نامید ـ کلیهٔ اراضی بیمارستان ۳۰ هزار ذرع است که چهارده هزار و پانصد ذرع آن درزیر بناست وقریب ۴۵۰ هزار تومان خرج بنای آن شده و گنجایش ۷۵۰ تختخواب دارد

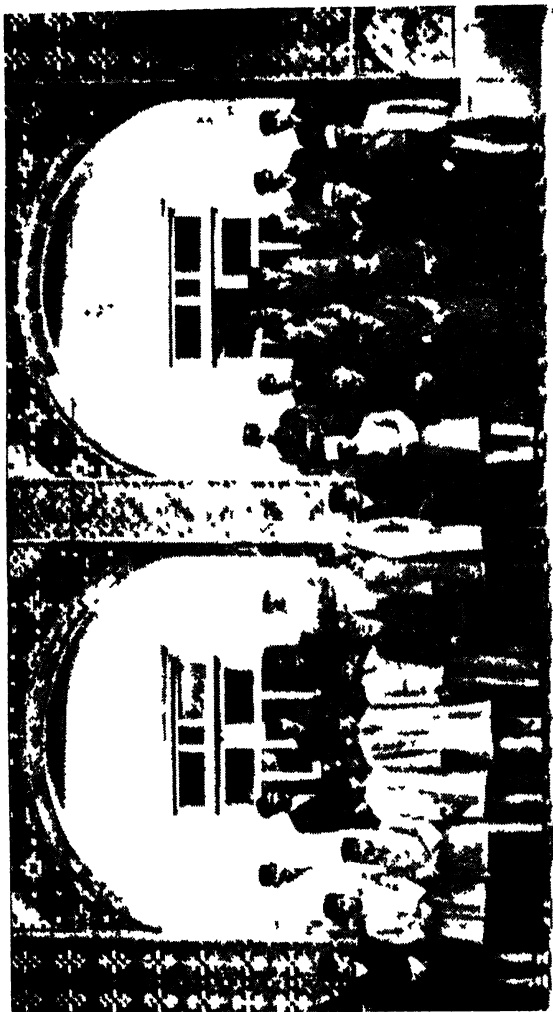
از زمانی که ادارهٔ امور آستانه با شمول عنایات ملوکانه برعهدهٔ کفایت آقای محمدولی خان اسدی وا گذار شده تفاوت احوال نسبت بگذشته بقدری است که اصولا قابل مقایسه نیست ـ آستانهٔ مقدسه که با آنهمه ثروت همیشه مقروض بود ، املاك آستانه که با آنهمه عواید پیوسته رو بشکست و خرابی میرفت امروز با تشکیلات وسیع ومنظم دارالتولیه و عمران فوق العادهٔ املاك و ابنیهٔ آستانه و مبالغ هنگفتی که صرف مؤسسات جدید آستانه شده ومانند بیمارستان شاه رضا مؤسسهٔ ئی بوجود آمده معهذا روز بروز برقوت و وسعت مالی آستانه افزوده میشود ، اینست که ما آقای اسدی را از موفقیتهای شایانی که درطریق خدمتگذاری باستانهٔ مقدسه وتولیت عظمی نصیب ایشان شده تبریك میگوئیم

اعلیحضرت اقدس همایونی در بیمارستان شاه رضا

عصر پنجشنبهٔ ۱۹ مهر دانشمندان و فضلا و مستشرقین بشهر مشهد وارد شدند و هر دسته در عماراتی که قبلا با وسائل لازمه آماده شده بود سکنی گرفتند

از ساعت ۳ بعد از ظهر روز جمعه ۲۰ مهر آقایان مستشرقین و نمایندگان مجلس و نمایندگان مطبوعات و قنسولهای خارجه و رؤساء ادارات بالباس تمام رسمی در آرامگاه فردوسی (۲۴ کیلومتری شهر مشهد) حضور بهمرسانیدند، ساعت چهار و نیم بعد از ظهر موکب مبارک ملوکانه بآرامگاه فردوسی نزول اجلال فرموده پس از چند دقیقه استراحت در مقابل آرامگاه و صفوف مستشرقین و حاضرین توقف فرموده به یك یك مستشرقین دست داده اظهار مهربانی و ملاطفت فرمودند وسپس در پشت میز خطابه نطق افتتاحیه را ایراد فرمودند

آقای اسدی نایب التولیه در وسط و آقایان اعضاء ادارهٔ تولیت آستانهٔ قدس رضوی

افتتاح ارامگاه فردوسی

« بسیار مسروریم ار اینکه بواسطهٔ پیش آمد جشن هزارسالهٔ »
« فردوسی موفق میشویم که وسایل انجام یکی از آرزوهای دیرین »
« ملی ایران را فراهم آوریم و باایجاد این بنا درجهٔ قدر دانی »
« خود وحقشناسی ملت ایران را ابرازنمائیم - رنجی را که فردوسی »
« در احیای زبان وتاریخ این مملکت برده است ملت ایران همواره »
« منظور داشته واز اینکه حق آنمرد بدرستی ادا نشده بودمتاسف »
« و ملول بوده است اگر چه افراد ایرانیان با علاقهٔ که بمصنف »
« شاهنامه دارند قلوب خودرا آرامگاه اوساخته اند ولیکن لازم بود »
« اقدامی بعمل آید و بنائی آراسته گردد که بصورت ظاهر هم »
« نمایندهٔ حقشناسی عمومی این ملت باشد بهمین نظر بود که امر »
« دادیم در احداث این یادگار تاریخی بذل مساعی بعمل آید ، »
« صاحب شاهنامه بافراشتن کاخی بلند که از باد و باران وحوادث »
« گزند نمی یابد نام خودرا جاویدان ساخته و از این مراسم و »
« آثار بی نیاز میباشدولیکن قدردانی ازخدمتگذاران وظیفهٔ اخلاقی »
« ملت است و از ادای حق نباید فرو گذار کرد »

« مسرت و خورسندی ما بدرجهٔ کمال رسید ازاینکه مشاهده »
« کردیم جماعتی از دانشمندان که دوستان ما و دوستان صنایع و »

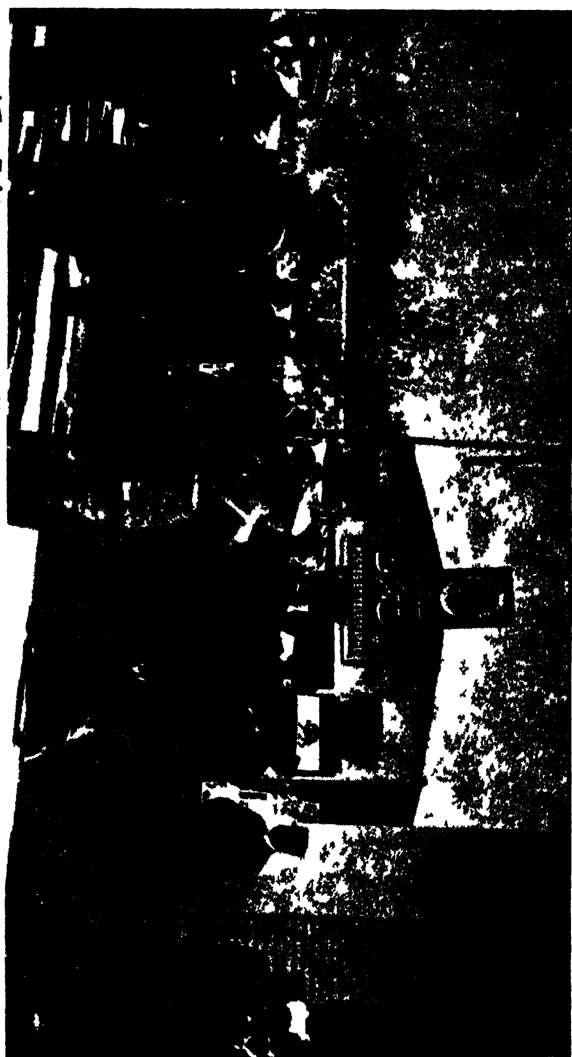

شاهنشاه ایران در آرامگاه فردوسی با آقایان مستشرقین مصاحبت و ملاطفت میفرمایند

«ادبیات هستند از اکناف جهان و از راه های دور بآرامگاه»
«حکیم سخن پرداز ما شتافته و در اظهار شادمانی و قدردانی با»
«ما همقدم شده‌اند ، باابراز خشنودی وخورسندی ازاین احساسات»
«محبت آمیز حضار را باجرای مراسم افتتاح دعوت مینمائیم»

پس ازاتمام خطابه اعلیحضرت همایونی نوارسه‌رنگی که‌در اطراف ایوان آرامگاه کشیده شده بود قطع فرموده ساعت پنج بعدازظهر آرامگاه فردوسی‌را با شکوه وجلال مخصوصی افتتاح فرمودند

این بنا ۱۸ متر ارتفاع دارد ویك ایوان چهل متری ازسنگ این بنای عظیم را در وسط خود گرفته است ـ از سمت شرق وغرب دو دریچهٔ کوچك بداخل این بنا بازمیشود ، سقف این‌دهمره باکاشی‌های زیبا و مقرنس ساخته شده دروسط این محوطهٔ کوچك سنگ‌مزار فردوسی مشاهده میشود که قریب‌یك متر از سطح زمین بلندتر است وشرح ذیل در روی سنگ مذکور منقوش میباشد (این مکان نظر به بعضی‌قرائن وامارات بظن‌قوی مدفن حکیم ابوالقاسم فردوسی‌ناظم کتاب‌شاهنامه وداستان یوسف وزلیخاست که درنیمهٔ‌اول مائه‌چهارم هجری درقریهٔ فاز واقع در جنوب غربی طوس ولادت وظاهراً در چهارصد و یازده یا چهار صد و شانزده‌قمری درطوس وفات یافته و چون جهل وغوغای عوام مانع شد که اورا درقبرستان بخاك بسپارند دراین مکان که باغ شخصی او بوده است مدفون گردیده)

گیشهٔ موقتی پست و تلگراف، یادگار جشن هزار ساله فردوسی، درباغ آرامگاه

آقایان مستشرقین ومدعوین بالباس تمام رسمی درمقابل آرامگاه بانتظار مقدم شاهانه

طوس - شهری از بناهای جمشید پیشدادی بوده که پس از آن توس پسر نوذر بر روی خرابه‌های آن شهر جدیدی بنا کرد و آن را بنام خود مشهور ساخت - این شهر دارای دو قصبهٔ بزرگ موسوم به نوقان و طابران بوده

در آرامگاه فردوسی رئیس موزهٔ ملی گیمه درپاریس حضور اعلیحضرت همایونی معرفی میشود

و زیاده از هزار قریهٔ معموره داشته یکی از معمورترین آنها موسوم به‌سناباددرچهارفرسنگی طوس بوده که‌میگویند حضرت امام ابوالحسن علی بن موسی سلام‌الله علیه درقبهٔ هارونیه که در میان باغ بزرگی‌از باغات حمید بن قحطبه درقریه‌سناباد بوده بخاك سپرده‌شده وبراثرمرقد شریف این قریه بعداً بمشهدموسوم وزیارتگاه مسلمین گشته است

طوس در هفتصد سال قبل بلدهٔ معظم و شهر آبادی بوده است که در مقابل آبادی مشهد مقدس متروك و خراب‌شده‌است‌مخصوصا در عصیان حاجی بیك جانی قربانی ازامرای امیر تیمور که درطوس امارت‌داشته وعلم عصیان برافراشته بود بدست میرانشاه گورکانی و عساکر او بکلی خراب و منهدم گشته ـ مینویسد شهر طوس‌را

رئیس بیمارستان شاه‌رضا حضور همایونی معرفی میشود

که از رنگ و نگار چون پر طاوس و بزم کاوس بود مانند بیابان قفر کردند و تمام آبادی آن نواحی را ویران ساختند

از طوس رجالی بر خاسته و فحولی بر آمده که مادر دهر از زادن امثال ایشان عقیم است ـ ابو جعفر طوسی ، خواجه نصیر الدین طوسی ، ابوحامد محمد غزالی ، عمادالدین ابوجعفر ، خواجه نظام‌ـ الملك و حسان العجم حکیم ابوالقاسم فردوسی صاحب شاهنامه که شهرت آن عالم را فرو گرفته ازاعاظم بزرگان شهر طوس میباشند .

***

حبذا آب و خاك بقعهٔ طوس — که شد آرامگاه فضل و هنر
معدن و منبع حقیقت و فضل — مرتع و مربع صفا و نظر
آب آن چون سپهر مهر نمای — خاك آن چون صدف گهر پرور
هر بزرگی که بود اندر طوس — آمدست از جهانیان برتر
همچو غزالی و نظام الملك — همچو فردوسی و ابوجعفر
وندرین روز گار خواجه نصیر — اعلم عصر و مقتدای بشر
کز افاضل ز مبداء فطرت — تا کنون همچو او نخاست دگر
این چنین بقعه با چنین فضلا — سزد ار بر فلك فرازد سر

آقایان مستشرقین در پرورشگاه بیمارستان شاه رضا

درعصر روز فرخندهٔ ۲۰ مهر که چنین روزها بسیار درین عصر فرخنده خواهیم دید دانشمندان وفضلای شرق وغرب دراطراف آرامگاه فردوسی مشغول طواف شدند، شادی ومسرتی که دراین جشن وجود داشت هر ایرانی وطن پرست و هرمستشرق دانش دوست را بیك نکتهٔ مهم متذکرمیساخت وآن تحکیم روابط معنوی و علائق علمی و ادبی شرق وغرب بود که بدست توانای نابغهٔ شرق دیباچه و سراغازان شروع و مفتوح گردید

«پروگرام پذیرائی از آقایان مستشرقین»

چهارشنبه ۱۱ مهر - ورود میهمانان بطهران

پنجشنبه ۱۲ - صبح جلسهٔ اول کنگره - ناهارازطرف انجمن آثار ملی - عصر دیدن مجلس شورای ملی ومدرسهٔ صنایع مستظرفه - شب شام ازطرف آقای رئیس الوزراء در گلستان وسواره

دره‌ی‌دان سلطنت اباد طهران

نمایشات ورزشی قدیم ایران در حضور مستشرقین

جمعه ۱۳ - صبح جلسهٔ کنگره - ناهار ازطرف وزارت‌داخله شب نمایش تئاتر

شنبه ۱۴ - صبح جلسهٔ کنگره - عصر نمایش های ورزشی در مدان سلطنت‌آباد شب سویه درعمارت بلدیه

یکشنبه ۱۵ - صبح جلسهٔ کنگره - ناهارازطرف وزارت‌خارجه عصر گردش درباغ وقصر سعدآباد - شب نمایش تئاتر

دو شنبه ۱۶ - صبح جلسهٔ کنگره - ناهار از طرف وزارت معارف - عصر دیدن موزهٔ معارف - چای در کلوب ایران جوان

سه‌شنبه ۱۷ - صبح عزیمت بمشهد - ناهار درسمنان - شام و استراحت درشاهرود

چهارشنبه ۱۸ - صبح حرکت ازشاهرود - ناهار در زیدر - شام واستراحت درسبزوار

پنجشنبه ۱۹ - صبح حرکت ازسبزوار - ناهاردرنیشابوروزیارت آرامگاه خیام - شب ورود به مشهد

جمعه ۲۰ - عصر افتتاح آرامگاه فردوسی در طوس ازطرف قرین‌الشرف اعلیحضرت شاهنشاهی - شام ازطرف انجمن آثارملی

شنبه ۲۱ - ناهار ازطرف نایب‌التولیهٔ آستان قدس - حضور در

مستشرقین و بزرگان ایران در دبیرستان شاه رضا

بیمارستان شاه رضا

یکشنبه ۲۲ - سواره ازطرف رئیس‌الوزراء برای وداع

دوشنبه ۲۳ - صبح عزیمت ازمشهد بطهران - ناهاردر نیشابور - شام واستراحت در سبزوار

سه‌شنبه ۲۴ - صبح حرکت ازسبزوار - ناهار درزیدر - شام و استراحت درشاهرود

چهارشنبه ۲۵ - صبح حرکت از شاهرود ناهار درسمنان - شب در طهران

پنجشنبه ۲۶ - دیدن حفریات وخرابه های ری

جمعه ۲۷ - حرکت ازطهران بطرف پهلوی یا کرمانشاهان

***

همینگونه که درایران مراسم جشن هزارمین سال تولد فردوسی معمول گردید درپاریس ومسکو ولندن وبرلن وبروکسل و ورشو وروم و واشنگتن وژنو وآنکارا واستکهلم وتوکیو ودهلی وبیروت وبغداد و بمبئی و تفلیس و بادکوبه و اسلامبول وکابل و تاشکند و

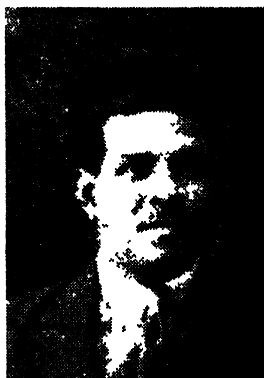
پرفسور هانری ماسه
از مستشرقین فرانسوی

پرفسور مینورسکی
از دانشمندان روسی

ایروان وقاهره وحجاز نیزمجالس با شکوهی بنام جشن هزارسالهٔ فردوسی منعقد گردیده احساسات قابل تقدیری ازعموم ملل نسبت بشاعر بزرگ ایران فردوسی طوسی ابراز شده است که موجب کمال شعف ومسرت و حقشناسی ملت ایران میباشد.

نمایشگاه امتعهٔ خراسان ـ چهار بعد از ظهر روزیکشنبه ۲۲ مهر ماه اعلیحضرت اقدس همایونی بمحل نمایشگاه محصولات و مصنوعات خراسان تشریف فرما شدند وقبل از تماشای غرفات نمایشگاه چون بعرض مبارك رسید که این نمایشگاه اگر نواقصی دارد موقتی است و بعدا تکمیل خواهد شد فرمودند « اینقبیل نمایشگاهها که « مخصوص نشان دادن امتعه ومحصولات ایالتی است باید منافع آن « مورد نظر عموم تجار باشد و آقایان این نظر را نداشته باشند « که چند روزی نمایشگاه را ادامه داده بعد منحل نمایند بلکه وسایل « نگاهداری آن را فراهم آورند زیرا این مؤسسات موجب توسعه « و ترویج تجارت مملکت خواهد بود مصنوعات را رواج وتوسعه « میدهد، محصولات را بهبودی می بخشد و بالاخره بسیاری از »

آقای دکتر نظام الدین
از محققین هندوستان

پرفسور اوربلی
از دانشمندان روسیه

«مصنوع و محصول گمنام درین نمایشگاه معرفی و ترویج میگردد»
سپس غرفات را یك یك بازدید فرمودند و توضیحات کافی بعرض ملوکانه میرسید ، بطور کلی از زحمات کارکنان نمایشگاه اظهار رضایت و تأکید میفرمودند که باید این نمایشگاه دائمی باشد
غرفات جالب توجه نمایشگاه بشرح ذیل است:
کارخانهٔ کاشی سازی اسمعیل زاده و شرکاء ـ لاکهای ایرانی آقاحسینعلی فرهنگی ـ ظروف زینت سنگی مسیوا کابی‌اف ـ انواع نوار و فتیله و قطار شصت تیر آقا عباس مشهدی ـ محصول اداره نوغان دولتی ـ انواع پنبه و پشم عزیز الله خان خضرائی ـ پشم و کرك کارخانهٔ پشم ریسی ملکم هارتونیان ـ انواع آرد و پارچهٔ پشمی کارخانه سرخوش ـ اقسام پوست کارخانه حاج محمد حسین خزچی ـ روغن پنبه‌دانه وصابون مشهد کارخانه اوالوئی ـ پارچهای امیرما بل مسیو بالایانس زاده ـ شعبه تجارتخانه عسکر زاده اقسام سیگار ـ تجارتخانه نبویان انواع پوست حیوانات ـ غرفه‌رضا زاده انواع کراوات و دستمال ـ خشکه بار و میشن تجارتخانه حاج علی

جایزه فوق العاده - اسکناس پانصد ریالی

مقلوب حروف یکی از سرمطلبهای همین سالنامه حاکی از عدد دو رقمی حروفی است که بحساب ابجد از یک کلمه چهار حرفی حکایت میکند مقلوب حروف آن کلمه و خود آن کلمه دو کلمهٔ ناقص بوجود میآورد که هرگاه دو حرف بآن اضافه کنیم (دو حرف اضافه مذکور بزبان فرانسه لغتی است که معنی عملی آن پوشیدن است) دو کلمهٔ تمام و یکی از امثال و تعبیرات مشهور خواهد شد مقلوب این دو کلمه با حذف یکی از دو حرف اضافه خارجی نام یکی از معاریف ایران است . مطالب ذیلرا تکمیل و عین ورقه را بدفتر سالنامه ارسال نمایید فوراً یک اسکناس پانصد ریالی بنام شما ارسال خواهد شد

سرمطلب سالنامه

عدد حروفی دو رقمی

کلمهٔ چهار حرفی

مقلوب کلمه فوق

دو حرف اضافه خارجی

تعبیر و مثل مشهور

نام یکی از معاریف ایران

اسم و آدرس حل کننده

(در باب توضیحات بسر صفحه دوم پشت جلد سالنامه مراجعه کنید)

آقای پاگلیارو

از اساتید دانشگاه سلطنتی رم

آقای محمدطاهر رضوی

از دانشمندان هندوستان

اکبر باقر زاده ـ غرفه کمپوت خراسان شرکت یاپولی و دانش ـ انواع توتون وسیگار کارخانه طلوع شرق ـ اقسام شکولات گلزار تجارتخانه آقای کوزه کنانی ـ غرفه فیروزه آقای مهدویان ـ تابلوهای نقاشی ودستدوزی‌های آقای مؤید پردازی ـ امتعه ابریشمی خراسان تجارتخانه آقای حاج عبدالله و پسران ـ قالیهای ممتاز کارخانه عمواقلی ماشین طبع دستی کار آقامحمد صادق خسروی زنجانی ـ نقاشی‌ها و مینیاتور ها و کاشی سازی آقای طاهرزادهٔ بهزاد ـ شیرینی پزی اتحاد خراسان ـ جورابهای خوب کارخانهٔ ۲۲ سالهٔ آقامحمد جواد جورابچی ـ کارهای حجاری حجارباشی زنجانی ـ نمونه های مرغوب کارخانه چرمسازی خراسان ـ غرفه کارخانه بافندگی تریکوتاژ آقای حبیبی ـ برکهای بجستانی وبافت خراسان وشالجات تجارتخانه آقای حاج سید باقر ـ ورشو سازی جالب توجه آقای محمود علی پور ـ کفشهای ممتاز حاج ولی وپسران ازچرمهای خراسان ـ انواع سنگهای معدنی خراسان ـ مجسمه‌های کاشی وچینی وگچی آقااصغر آقانصیری نمونه های خوب کارخانه روغن گیری از پنبه دانه و صابون پزی

پرفسور راماسکویچ
از محققین رومی

آقای احمد حامد صراف
از فضلای عراق

تجار تجانه نصرالله زاده درجز ـ این نمایشگاه تحت نظر کمیسیونی مرکب از آقایان سود آور وملکی و سویان تنظیم‌شده بود وموق‌العاده مورد توجه ذات مقدس‌ملوکانه واقع گردید امیدواریم تجار با همت خراسان بر طبق‌منویات مقدس شاهانه‌این‌نمایشگاه‌را بطور دایم نیکوتر و کاملتر ازین نگاهداری کنند

صبح سه شنبه ۲٤ مهر اعلیحضرت همایونی از طریق قوچان، بجنورد برای‌اجرای مراسم استدوابی پائیزعزیمت گرگان‌فرمودند و آقایان مستشرقین‌روزدوشنبه ازمشهد بطرف طهران‌حرکت‌نمودند

آثار تاریخی بین طهران و مشهد

سمنان ـ مسجد جمعه زمان سلسله سلجوقی توسط امیر اجل بختیار حاکم این منطقه ساخته شده ـ مسجدجمعه‌سمنان بنام سلطان شاهرخ در ۱۰۳۷ ساخته وتمام گشته است .

دامغان ـ امامزاده جعفر مربوط بعصر سلجوقی است .

قبر چهل‌دختران ـ برج مدوری است که‌توسط امیراجل حاکم این ناحیه در ۱۰۳۷ ساخته شده .

آقای نهاد بیك
از فضلای ترکیه

آقای محمد فواد
از فضلای ترکیه

چهل‌ستون ـ مناره آن متعلق بقرن هفتم یا هشتم است .
پیر علمدار ـ یك برج مدوری دارد که در ۴۸۸ تمام‌شده ومسجد نزدیك پیر علمدار نیز درقرن سیزدهم توسط الجائیتوخدابنده ساخته‌شده .

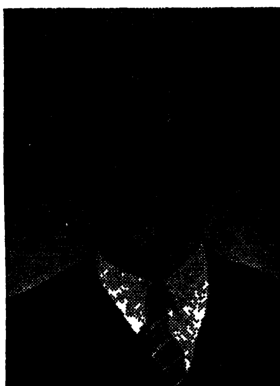
شاهرود ـ مسجد شیخ بسطامی از عرفای معروف ایران در راه بسطام دوازده کیلومتری شمال شاهرود . این مسجد در زمان سلطنت سلجوق ۱۴ د ساخته شده قسمتی از آنرا سلطان الجائیتوتمام کرده‌درهمین قسمت یك برج‌وسیع ویك‌مسجدی است که‌بنام مسجد جمعه‌ساخته شده و گویند قبر پسر الجائیتواست .

سبزوار ـ میل خسرو گرد که در زمان سلطنت سلطان سنجر سلجوقی دره ۰ ۵ ساخته شده .
مسجد پای‌منار در زمان سربداریان که در حدود ۷۲۰ درایران سلطنت کرده‌اند ساخته شد .

نیشابور ـ مقبره امامزاده محمد محروق متصل بقبر عمر خیام ازقرار معلوم این شخص برادر حضرت امام‌رضا علیه‌السلام است .
مقبرهٔ خیام در ۳ کیلومتری جنوب‌شرقی شهرجنب همین امامزاده‌است

پرفسور ارنست کوهنل
مدیر آثار قدیمهٔ موزه‌های برلین

پرفسور هاگن
از مستشرقین فرانسوی

مسافت از طهران بمشهد مقدس : طهران - فیروزکوه ۱۴۱ کیلومتر . سمنان - دامغان ۱۱۸٫۴۰۰ . دامغان - شاهرود ۷۱ . شاهرود - سبزوار ۲۷۳٫۲۰۰ . سبزوار - نیشابور ۱۱۹٫۶۰۰ . نیشابور - مشهد ۱۱۷٫۴۰۰ . مشهد - طوس ۲۸ - مجموع مسافت از طهران بطوس آرامگاه فردوسی ۹۲۷ کیلومتر و ۴۰۰ متر است

تاریخچهٔ ادبیات ایران

طبع بقیهٔ تاریخچهٔ ادبیات ایران بمناسبت طبع شرح مسافرت اعلیحضرت شاهنشاهی بترکیه وتفصیل جشن ولادت فردوسی ومطالب فوری دیگر بسالنامهٔ آینده موکول شد

گذارش یکسالهٔ مملکتی

مجلس شورای ملی ـ درسالنامهٔ ۱۳۱۳ صفحهٔ ۷۷ فهرست قوانین مصوبهٔ دورهٔ نهم تقنینیه تا ۱۹ آذر ۱۳۱۲ ثبت شده اینک فهرست قوانین مصوبهٔ مجلس شورای ملی از تاریخ مذکور تا اول دیماه ۱۳۱۳ بشرح ذیل ثبت میگردد ؛

قانون معافیت جهازات متعلق باداره بندر و اشیاء و تدارکات وزارت جنگ ازعوارض بندری ۳ دیماه ـ معافیت فلز طلا و نقره وارده بنام دولت ازحقوق گمرکی وعوارض ۲ دیماه ـ اجازه ساختمان عمارات ثبت اسناد طهران از وجوه مخارج مقدماتی ثبت ۱۰ دیماه ۴۵۰ هزار ریال اعتبار اضافی برای کسر محارج محبوسین ۱۷ دیماه ـ راجع بفروش خالصجات وقرضه‌های فلاحتی وصنعتی (مندرجه درصفحه ۱۷۷ همین سالنامه) ۱۷ دیماه ـ اصلاح بودجه سال ۱۳۱۲ تشکیلات نظمیه ـ اجازهٔ پرداخت دیون معوقهٔ تشکیلات نظمیه از محل بودجهٔ سال ۱۳۱۲ ـ قانون راجع بدیوان محاسبات ۲۴ دیماه ماده الحاقیه بقانون اصول محاکمات جزائی واصلاح قانون ثبت اسناد واملاك (مصوب کمیسیون عدلیه) ۲۸ دیماه ـ اصلاح ماده ۹ قانون سجل احوال (مندرجه درصفحه ۱۸ همین سالنامه) ـ راجع باختلاف صلاحیت بین محاکم عدلیه ودیوان محاکمات مالیه ـ راجع باجرای ماده ۴۰ قانون استخدام کشوری اول بهمن ـ راجع بحقوق و مخارج دیوان محاسبات در سال ۱۳۱۲ هشتم بهمن ـ اصلاح ماده چهارم قانون مرورزمان ۲۲ بهمن ـ اصلاح ماده ۸ قانون انحصار تجارت خارجی ـ تصویب قرارداد بین‌المللی مرابطات بعیده منعقده درمادرید هشتم اسفند ـ تجدید کنترات دکتر گراندل تبعهٔ فرانسه برای مدت ۳ سال ـ اصلاح مادهٔ اول قانون استخدام افراد نظمیه ـ قانون محاسبات عمومی دهم اسفند ـ اجازهٔ مساعدت بکارخانه های داخلی با اعطای قرضه ـ بودجهٔ کل سال ۱۳۱۳ مملکتی ۱۳ اسفند ـ مجازات

متصرفین عدوانی پس ازمحکومیت بخلع ید ـ اصلاح مواد ۳٤ و ۳٥ قانون ثبت اسناد و املاك ۱٥ اسفند اصلاح عبارتی مادهٔ ٤۱ قانون تأمین مدعی به (مصوب کمیسیون عدلیه) ۱٦ اسفند ـ اجازهٔ تاسیس دانش سرا های مقدماتی وعالی ۱۹ اسفند ـ یکصد و هشتاد ملیون ریال اعتبار برای

آقای دادگر رئیس محترم مجلس آقای داور وزیر محترم مالیه و آقای جم وزیر محترم داخله در گرگان

مصارف ساختمانی راه آهن در سال ۱۳۱۳ ـ اصلاح ماده ۲۰٥ قانون مجازات عمومی ۲۲ اسفند ـ اصلاح ماده ۱۹ قانون مجازات عمومی (مصوب کمیسیون عدلیه) ۲۳ اسفند ـ اصلاح بودجه ۱۳۱۲ وزارت پست و تلگراف ـ قانون متمم بودجه سال ۱۳۱۲ مملکتی ۲٦ اسفند ـ قانون بودجه سال ۱۳۱۳ مجلس شورای ملی ـ تفریغ بودجهٔ ۱۳۱۱ مجلس شورای ملی ۲۷ اسفند قانون مجازات مرتکبین قاچاق (مصوب کمیسیون عدلیه) ۲۹ اسفند ـ اجازهٔ اجرای لوایح پیشنهادی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه ۲۹ فروردین ۱۳۱۳ ـ تخصیص قسمتی از بقایای عایدات صدی یك مالیات برشرکتها بمخارج معوقهٔ سال ۱۳۱۱ اطاقهای تجارت ـ قانون راجع به نرخ طلا اول اردیبهشت ـ راجع

باموال بلاصاحب ـ راجع باختیارات وزیر عدلیه نسبت به تشکیلات و صلاحیت و اصول محاکمات دیوان جزای عمال دولت ۱۶ اردیبهشت راجع بسواد اسناد سجلی ۲۳ اردیبهشت ـ اصلاح مادهٔ پنجم قانون راجع بدعاوی بین اشخاص ودولت واصلاح تبصرهٔ مادهٔ ۲۱۹ اصول محاکمات جزائی (مصوب کمیسیون عدلیه) ـ قانون تکمیل بیمارستان رازی و خرید زمین برای مریضخانها ۲۷ اردیبهشت ـ بر قراری وظیفه و اجازهٔ پرداخت کمك خرج برئیس و سه نفر مستخدمین بلژیکی گمرکات ـ الحاق مادهٔ ۲۶۹ مکرر بقانون مجازات عمومی الحاق مادهٔ ۱۷۰ مکرر بقانون مجازات عمومی سوم خورداد ـ اجازهٔ تأسیس دانشگاه درطهران ۸ خورداد ـ ۳ ملیون ریال اعتبار برای تعقیب عملیات ساختمانی بندر دهنو درسال ۱۳۱۳ ـ قانون اعطای اعتبار برای تکمیل ساختمان وخرید لوازم ومخارج مربوطه بکارخانجات ـ الحاق مادهٔ ۱۳ مکرر بقانون ثبت اسناد و املاك ـ الحاق ماده ۴۵ مکرر بقانون مجازات عمومی ۱۵ خورداد ـ اجازهٔ استقراض ششصد هزارریال از بانك ملی برای اصلاح وضعیت رودخانه وپل شهر قم ـ راجع بغیر قابل تمیز بودن بعضی ازمحکومیت‌های جزائی ۲۴ خورداد اجازهٔ تجدید استخدام مسیو کونمان مهندس تبعهٔ آلمان ـ تخصیص چهارصد هزار لیره از وجوه ذخیره مملکتی باحتیاجات مربوطه براه آهن وتأسیس دستگاه فانوسها و علائم بحری درسال ۱۳۱۴ سوم تیر ـ راجع بمعاملات تصدیق صدور ۱۹ تیر ـ تعیین حدود آبهای ساحلی و نظارت دولت دردریاها ـ قانون اضافه ششصد هزار ریال بر عایدات و مخارج سال ۱۳۱۳ وزارت پست و تلگراف ـ اجازهٔ استخدام دونفر مهندس سوئدی برای تصدی کارخانجات تعمیر راه آهن ۲۴ تیر ـ اصلاح مادهٔ سوم قانون تصدیق انحصار وراثت (مصوب کمیسیون عدلیه) ۲۷ تیر ـ اجازهٔ تمدید کنترات مدیر هنرستان دولتی ـ اجازهٔ استخدام یکنفر متخصص نجاری برای هنرستان فارس

ازاتباع آلمان - اجازهٔ تمدید کنترات ویلهلم مایر آلمانی هنرآموز هنرستان دولتی ۲۱ تیر - راجع بحقوق انحصاری چای داخلی - اجازهٔ تمدید کنترات چهار نفر مستخدمین بلژیکی وزارت مالیه ۷ امرداد راجع به تعقیب جزائی مجرمین فراری ازمناطق سرحدی مجاورایران - اجازه استخدام یکنفر متخصص بیطار ازاتباع فرانسه - اجازهٔ استخدام مهندس چك اسلواکی برای تدریس علوم جنگلبانی - اجازهٔ تمدید کنترات سه نفرمعلمین فرانسوی دانش سرای عالی - اجازهٔ استخدام دونفر معلم ازفرانسه یا آلمان ۱۷ امرداد - راجع برشد متعاملین - تکمیل قانون قنوات - تکمیل قانون بانك فلاحتی و صنعتی ایران - قانون ۷۹۰ هزارریال اعتبار برای سه فقره مخارج اضافی ۱۳ شهریور قانون یکملیون ریال اعتبار اضافی برای تکمیل ساختمان عمارت نظمیه - قانون راجع بطبع اسکناسهای جدید ۲۰ شهریور - اجازهٔ صدورشلتوك - اجازهٔ استقراض برای ساختمان سیل بند شهرتبریز - اجازهٔ اجرای مواد اصلاح قانون دیوان محاسبات و قانون محاسبات عمومی پس ازتصویب کمیسیون قوانین مالیه - قانون پانصدهزارریال اضافهٔ اعتبار برای مخارج کمیسیونهای سرحدی ۲۷ شهریور - راجع باستخدام فارغ التحصیل های کلاس قضائی در وزارت داخله ۲ مهر اصلاح مواد ۴۱ - ۴۲ - ۴۵ قانون انتخابات ۱۰ مهر - اصلاح مادهٔ یازدهم قانون دیوان محاسبات (مصوب کمیسیون مالیه) ۱۲ مهر تکمیل قانون تصدیق انحصار وراثت - راجع بخیانت ولی قهری اول آذر-قانون اجازهٔ استخدام دکترهازود کترادواردبلرواصلاح حقوق دکترهانری اشترونك ۸ آذر - الغاء قانون حق الثبت وسائط نقلیه و وضع مالیات برنفط وبنزین ۱۵ آذر - اجازهٔ تمدید استخدام چهارنفر متخصص چای سازاتباع چین - قانون اعسار ۲۰ آذر - اصلاح قانون مالیات برعایدات و الغاء مالیات ارضی (مندرجه درصفحه ۱۸۰ همین سالنامه)۲۴ آذرقانون تصویب ۹۵۰ هزارریال اعتباراضافی اول دیماه

ابنیه و عمارات نوین

سر درب جدید مجلس شورای ملی که با سنگ ساخته شده

وقایع مهمهٔ مملکتی

تااول‌دیماه ۱۳۱۲ در سالنامهٔ ۱۳۱۳ ضبط شده اینك از دیماه ۱۳۱۲ وقایع مهمهٔ مملکتی بشرح ذیل‌است ؛

دیماه ۱۳۱۲ ــ در جلسهٔ پنجشنبهٔ هفتم دیماه مجلس شورای ملی آقای سهیلی بمعاونت وزارت خارجه معرفی شدند

قانون جدید تشکیل دیوان محاسبات در ٤۱ ماده بجای قانون مصوب ۱۳۲۹ درجلسهٔ ۲۵ دیماه بتصویب مجلس‌شورای ملی‌رسید .

بهمنماه ــ ازبین هیجده نفر اعضاء اساسی دیوان محاسبات که درجلسهٔ یکشنبهٔ هشتم بهمن مجلس شورای ملی برحسب پیشنهاد وزارت مالیه انتخاب شدند ۹ نفر آقایان ذیل ازطرف وزارت مالیه بعضویت اساسی‌دیوان محاسبات منصوب گردیدند

آقای‌جلالی رئیس شعبهٔ اول ـ آقای اردلان شبعهٔ دوم ـ آقای اشتری‌شعبهٔ سوم ـ آقای کاظمی مدعی‌العموم ـ آقای فریور وآقای محمودخان کاظمی وآقای مفتاح و آقای ابوالقاسم‌خان بودجه‌وآقای همایونفر مستشاران دیوان محاسبات

روز پنجشنبه ۱۷ اسفند وزیر مختار جدید ژاپون بحضورمبارك اعلیحضرت شاهنشاهی معرفی شدند

جناب آ قای تاکزو اوکاموتو وزیر مختار محترم ژاپون در دسامبر ۱۸۸۳ متولد شده و از اونیورسیتهٔ شاهنشاهی‌توکیو دیپلم گرفته واز همانسال وارد خدمت وزارت خارجه شده اند در ۱۹۱۰ بسمت‌اتاشه قونسولی‌ژاپون درشانگهای منصوب ودر ۱۹۱۲ کفالت قونسولگری ژاپن را در چانکشا واقعه در چین داشته و در ۱۹۱۸ بوزارتخارجه ژاپن منتقل شده و تا ۱۹۳۳ بمأموریتهای مهم ومختلف در روم و لندن و چین مشغول بوده و در این تاریخ بسمت وزارت مختاری ژاپون در ایران منصوب شدند و در کنفراسهای ذیل نیز شرکت جسته‌اند در ۱۹۲۲ عضویت نمایندگی‌ژاپون‌را در کنفراس اقتصادی و مالی منعقده در ژنو و لاهه داشته در ۱۹۲۵ عضویت نمایندگی ژاپون را درمجمع عمومی اتفاق ملل حائز بوده وبالاخره

از ۱۹۲۷ نمایندگی ژاپون را در مؤسسهٔ بین المللی فلاحتی روم دارا بوده اند ، ایشان از طرف دولت متبوعه دارای نشان درجه سوم از گنج مقدس و از دولت ایطالیا صاحب نشان سنت موریس و لازار هستند

آقای وزیر مختار محترم ژاپون

اسفند ماه .. در جلسهٔ یکشنبهٔ ۱۳ اسفند ماه مجلس شورای ملی بودجه کل مملکتی بشرح ذیل بتصویب رسید ؛

بودجهٔ کل سال ۱۳۱۳ مملکتی

ماده واحده - مجلس شورای ملی بودجهٔ سال ۱۳۱۳ مملکتی را (باستثنای عایداتیکه ازمنابع نفتی ایران وصول وپس از وضع یك ملیون وپانصد هزار ریال که درقسمت عایدات بودجه ۱۳۱۳ مملکتی منظور شده بقیه آن بحساب ذخیره مملکتی منظور خواهدشد) مطابق صورت ضمیمه که از حیث عایدات بمبلغ ششصد وبیست ویك ملیون و چهارصد وسیزده هزار و چهارصد و همده ریال و ازحیث مخارج بمبلغ ششصد و بیست و یك ملیون و سیصد و هفت هزار و هشتصد وشصت وپنج ریال بالغ میباشد تصویب وبوزارت مالیه اجازه میدهد که مخارج مملکتی را اعم ازحقوق ومصارف درسال ۱۳۱۳ درحدود اعتبارات مصوب درصورت ضمیمه ومطابق بودجه‌های تفصیلی سال ۱۳۱۲ تاحدی که اعتبارات مصوبه در بودجه‌های مزبور ضمن

بودجه‌های ۱۳۱۳ نیز منظور شده باشد بپردازد ، تاوقتیکه بودجه‌های تفصیلی ۱۳۱۳ که باید تا اول اردیبهشت سال مذکور به مجلس شورای ملی تقدیم گردد بکمیسیون بودجه مجلس ارجاع نشود و مادام که بودجه های تفصیلی از تصویب کمیسیون بودجه نگذشته مخارج مزبوره را مطابق بودجه های پیشنهادی و پس از تصویب کمیسیون بر طبق آنچه که تصویب شده است بپردازد ، پرداخت مخارج مزبوره ازاول اردیبهشت سال ۱۳۱۳ موکول بتقدیم بودجه های تفصیلی بمجلس شورای ملی خواهد بود

و نیز بوزارت مالیه اجازه داده میشود دو ملیون لیره از محل ذخیرهٔ مملکتی برای خریدوتکمیل مهمات قشونی تادیه‌نموده‌وپرداخت هائی راهم که ازمحل ذخیره مملکتی برای این منظور قبلا بانتظار تصویب اضافه اعتبار بعمل آمده است بابت این اعتبار محسوب نماید

این قانون که مشتمل بریك ماده و صورت ضمیمه است در جلسه سیزدهم اسفندماه یکهزار وسیصد و دوازده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

باب اول عایدات ـ وزارت مالیه

مالیات مستقیم ، ۱ ـ مالیات املاك‌مزروعی	۴۱٬۵۰۰٬۰۰۰
ب ـ بقایای مالیات فوق	۳٬۵۰۰٬۰۰۰
ج ـ بازخرید منال‌خالصجات انتقالی	۵۰۰٬۰۰۰
مالیات برعایدات وحق تمبر	۵۵٬۰۰۰٬۰۰۰
عواید قانونی متفرقه مستقیم	۱٬۵۰۰٬۰۰۰
مالیات غیرمستقیم ـ ذبایح	۸٬۰۰۰٬۰۰۰
رسومات	۱۸٬۰۰۰٬۰۰۰
حق‌الثبت و عوارض وسایط نقلیه از مستقیم و غیر مستقیم	۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
متفرقه غیر مستقیم	۶۵۰٬۰۰۰
گمرکات ، حقوق‌واردات وصادرات گمرکی	۱۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰

عوائد انحصاری ، عواید تجارتی قند وشکر	۷۰٬۰۰۰٬۰۰۰
عواید تجارتی کبریت	۳٬۵۰۰٬۰۰۰
عواید انحصار تریاك	٦۰٬۰۰۰٬۰۰۰
عواید انحصار دخانیات	۵۵٬۰۰۰٬۰۰۰
عواید امتیازات - حق الامتیاز تلفن	۱۵۰٬۰۰۰
حق الامتیاز خاك سرخ	۵۰۰٬۰۰۰
حق الامتیاز وعایدات دولت از کمپانی شیلات	۹٬۰۰۰٬۰۰۰
منافع سهام دولتی ازنفت جنوب	۱٬۵۰۰٬۰۰۰
عواید متفرقهٔ امتیازات	۳۲۵٬۰۰۰
بقایای امتیازات	٦٬٤۷۰٬۰۰۰
حقوق نماینده دولت در نفت جنوب که کمپانی باید بپردازد	۲۰۰٬۰۰۰
سهام ومنافع دولتی ، منافع سهام دولتی از بانك ملی	٤۸۰٬۰۰۰
منافع سهام دولتی ازبانك فلاحتی	۱۰٬۰۰۰
منافع وجوه دولتی در بانکها	۱٬۰۰۰٬۰۰۰
« ذخیره مسکوك نیکل	۵۰٬۰۰۰
« سهام دولتی ازشرکت پنبه پرسخلوبك	۵۰٬۰۰۰
خالصجات ومعادن وغیره ، خالصجات	۱۹٬۵۰۰٬۰۰۰
معادن	۲٬٤۵۰٬۰۰۰
جنگلها	۲٬۰۰۰٬۰۰۰
شیلات داخلی	٤۳۰٬۰۰۰
بقایای متفرقه معادن - جنگلها - شیلات داخلی	۲٬۰۰۰٬۰۰۰

عواید انتقالی از وجوه مخصوصه

صدی سه مخارج وصول مالیات راه وانحصار قند وچای	٤٬٦۵۰٬۰۰۰
سهم معارف ازمالیات راه	۲٬٦۰٦٬٦۰۷

سهم صحیه از مالیات راه	۷۲٤،۱۳۰
« « ازعایدات بندری	۳۵۰،۰۰۰
عایدات پوست بره	۱،۵۰۰،۰۰۰

مطالبات دولت

کارخانه نخ ریسی مرحوم صنیع‌الدوله		۳۰،۰۰۰
مطالبات متفرقه دولت		۲،۰۰۰،۰۰۰
سایر عواید وزارت مالیه ، عوایدشانسلری گمرك		۲،۵۰۰،۰۰۰
عواید سرب ومهر گمرك		۱،۰۰۰،۰۰۰
« انبارداری گمرك		٤،۵۰۰،۰۰۰
« متفرقه گمرك		۲،۵۰۰،۰۰۰
« « وزارت مالیه		۱،۰۰۰

مجلس شورای ملی

عواید مطبعه وباغ بهارستان		۵۸۰،۰۰۰
وزارت عدلیه ـ عواید محاکم		۳،۷۰۰،۰۰۰
عواید مامورین صلح ونمایندگی پارکه ها		۱۰۰،۰۰۰
عواید ثبت اسناد و املاك		۱۰،٤۸۰،۰۰۰
الف ـ عواید صد ۲۵ ثبت اسناد واملاك بموجب ماده ۱۳۵ قانون ثبت اسناد و املاك مصوبه ۲٦ اسفندماه ۱۳۱۰	۱،۹۲۹،٦۷۰	
ب ـ انتقالی از مازاد عایدات صده۲سال ۱۳۱۱ ثبت اسناد واملاك	۲۲۰،۰۰۰	۲،۱٤۹،٦۷۰
عواید حق النسبی ازحق‌الاجراء ثبت‌اسنادبموجب ماده ۱۳۱ قانون ثبت اسناد و املاك مصوبه ۲٦ اسفند ماه ۱۳۱۰		۵۰،۰۰۰
حق‌السهم صاحبان محاضر رسمی		۸۰۰،۰۰۰
عایدات فروش اوراق و دفاتر		۷۲۰،۰۰۰
عوائد متفرقه		۱،۰۰۰

وزارت داخله ـ عوائد نظمیه	٥،٠٠٠
عواید تذکره و اقامت اتباع خارجه	٥٠،٠٠٠
» صحیه	٨٦،٠٠٠
» معاینه صحی کشتیها در بنادر وقرانطینه ها	١٠،٠٠٠
» سجل احوال	٤٠،٠٠٠
» متفرقه وزارت داخله	٥٠٠
وزارت امور خارجه ـ عواید شانسلری	٢٠،٠٠٠
عواید متفرقه	١،٠٠٠
وزارت پست و تلگراف ـ عواید پست	٦،٦١٠،٠٠٠
عواید تلگراف و تلگراف بی‌سیم	١١،٥٠٠،٠٠٠
» متفرقه	١،٠٠٠
وزارت معارف ـ شهریهٔ مدارس غیر ابتدائی	٥٩٤،٠٠٠
عواید تمبر جواز و تصدیقنامه و غیره	٥٤٠،٣٩٠
» فروش کتب وسالنامه وپروگرامها	٨٠،٠٠٠
» متفرقه	١٣،١٦٠
وزارت طرق ـ عوائد متفرقه	٢٥٠
اداره کل تجارت ـ عوائد تمبر	٢،٥٠٠
عواید متفرقه	٣٦،٠٠٠
اداره کل صناعت وفلاحت ـ عایدات مؤسسات و مدارس صنعتی	١٤٥،٧١٠
عایدات کارخانه سیمان سازی	٩،٥٠٠،٠٠٠
عایدات متفرقه	٥٠٠
تذکره ـ عایدات تذکره	٢،٣٢٠،٠٠٠

عواید متفرقه و غیر مترقبه

عواید متفرقه مملکتی که درسایر مواد منظور نشده	٦٥٠،٠٠٠
	٦٠٦،٤١٣،٤١٧

انتقالی به حساب سال ۱۳۱۴ بابت عواید

مربوطه بسال ۱۳۱۲ که در نه ماهه	
۱۳۱۳ وصول خواهد شد	۱۵،۰۰۰،۰۰۰
جمع عوايد پيش بيني سال ۱۳۱۳ مملكتي	۶۲۱،۴۱۳،۴۱۷

باب دوم مخارج

وزارت دربار و دفتر مخصوص شاهنشاهي	۵،۱۷۱،۸۴۰
مجلس شوراي ملي	۷،۰۶۹،۰۰۰
انتخابات دورهٔ دهم تقنينيه	۱،۳۵۰،۰۰۰
رياست وزراء	۶۸۱،۵۰۰

وزارت جنك و تشكيلات امنيه

وزارتجنك بانضمام خرج سفر و خرج تحصيل محصلين وزارتجنك وبحريه وحقوق و مخارج مستخدمين خارجي لشگري و بحريه	۲۰۳،۷۲۹،۹۸۰
تشكيلات امنيه	
الف - اعتبار بودجه اختصاصي ۲۵،۶۷۸،۴۰۰ ب - اعتبار بودجه اجرائيات ماليه ۳،۵۲۶،۶۰۰	۲۹،۲۰۵،۰۰۰
وزارت داخله	۶،۶۱۰،۱۴۰
تشكيلات نظميه مملكتي	۲۵،۱۲۸،۱۳۰
صحيه كل	۹،۱۲۱،۰۰۰
« اعتبار فوق العاده مامورين صحي جهة معاينه صحي در بنادر و قرانطينه ها (در حدود عايدات)	۱۰،۰۰۰
احصائيه و سجل احوال	۶،۳۶۲،۵۰۰
نظام وظيفه	۳۵۰،۰۰۰
وزارت عدليه	۱۳،۱۷۸،۴۵۰
ثبت اسناد و املاك	۱۰،۵۸۷،۰۰۰
حق مأمورين صلح و نمايندگي پاركه ها (در حدود عايدات)	۱۰۰،۰۰۰

وزارت امور خارجه	۱۸،۷۱۶،۱۳۰
کمیسیونهای سرحدی (بانضمام مخارج مربوطه با بهای سرحدی)	۷۰۰،۰۰۰
وزارت پست و تلگراف	۲۲،۶۷۹،۴۹۰
وزارت معارف	۲۸،۳۴۸،۲۵۰
اعتبار مخارج مربوطه باجرای قانون اعزام محصلین بخارجه الف ـ اعتبار مطابق قانون ۶،۰۰۰،۰۰۰ ب ـ « برای تفاوت تسعیر ۸،۹۲۵،۰۰۰	۱۴،۹۲۵،۰۰۰
وزارت طرق و شوارع	۸۳۴،۰۲۰
اداره کل تجارت	۲،۱۳۹،۰۰۰
اداره کل صناعت و فلاحت	۹،۵۹۴،۶۷۰
وزارت مالیه بانضمام گمرکات و محصلین مالیه و دیوان محاسبات و مخارج مربوطه باجرای قانون انحصار تجارت	۳۷،۶۲۸،۱۲۰
حقوق ومخارج مستخدمین خارجی مالیه وگمرک وسایر مؤسسات تابعهٔ وزارت مالیه	۳،۰۴۱،۳۵۰
انحصار دولتی تریاك	۴،۶۵۰،۰۰۰
« « دخانیات	۳،۹۷۰،۰۰۰
اعتبار مخارج تحصیل عواید تجارت قند و کبریت	۷۳۰،۰۸۰
« اداری ضرابخانه	۳۰۰،۰۰۰
اعتبار دولت	
الف ـ مخارج مترقبه وغیرمترقبه ۱،۵۰۰،۰۰۰ ب ـ « سری ۲۰۰،۰۰۰ ج ـ اعتبار انعام ۱۰۰،۰۰۰	۱،۸۰۰،۰۰۰
اعتبارات مستمر عمومی	
دیون خارجی دولت	۶،۸۷۵،۰۰۰

اعتبار شهریه‌ومستمریات وعوض بهره‌ومصارف بقاع متبر که‌وبازخرید مستمریات وردقسط‌قرض‌دریافتی از بانك ملی برای بازخرید مستمریات وفرع آن	۶٬۰۴۱٬۰۰۵
اعتبار حقوق انتظار خدمت	۲٬۴۰۰٬۰۰۰
مخارج نگاهداری و ساختمان مسلخها ومخارج مربوطه به تفتیش صحی روده	۱٬۴۵۰٬۰۰۰
فرع وحق‌العمل بانکها ومخارج‌انتقال وجوه‌دولتی	۱٬۵۰۰٬۰۰۰
هیئت تفتیشیهٔ مملکتی	۳۵۰٬۰۰۰
سرمایه بانك ملی ازمحل سهام دولتی	۴۸۰٬۰۰۰
« « فلاحتی « « «	۱۰٬۰۰۰
سهم شیروخورشید سرخ مشهدمقدس وتبریز	۵۱۹٬۰۵۰
مخارج‌مربوطه بمحاکمات‌دولتی وکلیه اعتراضات ثبتی ومخارج ثبتی وقضائی ومحکومیتهای ناشیه از اعمال تصدی دولت و حق‌الحکمیه و تصفیه محکومیتهائیکه دولت دارد یا ممکن است پیش بیاید وسایر مخارج مربوطه باین قبیل امور	۷۰۰٬۰۰۰
اعتبار نگاهداری قرق و باغات سلطنتی	۱۲۷٬۹۲۰
حقوق مفتش بانك ملی ومخارج تفتیش	۶۰٬۰۰۰
کمك بمخارج عمومی بانك فلاحتی	۲۴۰٬۰۰۰
حقوق نمایندگان‌دولت شاهنشاهی درنفت‌جنوب	۲۰۰٬۰۰۰
مخارج انتفاعی مملکتی	۷٬۰۰۰٬۰۰۰
اعتبار برای تفاوت تسعیر تعهدات و مخارج مملکتی که باسعار خارجی بعمل میآید	۱٬۰۰۰٬۰۰۰
تشکیلات مستحفظین سرحدی	۵٬۵۰۰٬۰۰۰

اعتبارات غیر مستمر وزارتخانها وادارات دولتی

وزارت امور خارجه

اعتبار جهت ساختمان عمارت جدید مرکز وزارت امور خارجه	۱٬۰۰۰٬۰۰۰

اعتبار جهت خرید زمین و ساختمان عمارت سفارتخانه در بغداد	۷۰۰،۰۰۰

وزارت داخله

اعتبار برای خرید محل یاساختمان عمارت جهت ادارات حکومتی	۱۲۸،۰۰۰
صحیهٔ کل ، اعتبارجهت‌ساختمان ساناتوریم ـ قراطینه‌ها ـ مریضخانها بانضمام‌خریدزمین وبنای ابنیه مذکوره وسایر مخارج مربوطه بانها ومرمت مریضخانها	۱،۷۸۵،۰۰۰

اداره کل صناعت و فلاحت

اعتبار کارخانه بطری سازی	٦۰۰،۰۰۰
اعتباربرای تکمیل وبهره برداری کارخانهٔ سیمان	۸،۰۰۰،۰۰۰
اعتبار ساختمانهای اداری و صنعتی و خرید بنا و زمین برای احتیاجات اداری ومنازل مأمورین و ساختمان دستگاه و کارخانهای مختلفه وانبارجهت اثاثیه و طویله	۹۷٤،۱٤۰
سرمایه معدن شمشك (جهت حفر تونل و ماشین آلات)	٦٤۳،۰۰۰
سرمایه اختصاصی برای معدن زیرآب (دلیلم)	٤۲۷،۰۰۰
وزارت‌مالیه ـ اعتبار خرید و ساختمان ابنیه گمرکی ودوایر تابعه وزارت مالیه	۳،۰۰۰،۰۰۰

اعتبار غیر مستمر عمومی

اعتبار عمران وتخت‌قاپو کردن‌عشایر و تبدیل املاك		
الف ـ اعتبار عمران و تخت قاپو کردن عشایر	۱،۳۲۰،۰۰۰	
ب ـ اعتبار مصارف مربوطه به تبدیل املاك و علاقه اشخاص با املاك دولتی	۱۸۰،۰۰۰	۱،۵۰۰،۰۰۰
اعتبار دفع ملخ		۱،۰۰۰،۰۰۰

اعتبار دفع سن	۵۰۰٬۰۰۰
« تکمیل ممیزی	۷۰۰٬۰۰۰
دیون داخلی و تعهدات دولت	٦۰۰٬۰۰۰
اعتبار سرمایه بانك ملی	۵٬۰۰۰٬۰۰۰
« « « فلاحتی	۵٬۰۰۰٬۰۰۰
تعمیر ابنیه دولتی وخرید زمین یا بنا برای دولت	۹۰۰٬۰۰۰
اعتبار برای خرید قایق جهت جلوگیری از قاچاق	۸۰۰٬۰۰۰
اعتبار پذیرائیهای رسمی که ممکن است پیش بیاید	۳۰۰٬۰۰۰
مخارج مربوطه باعزام مأمورین و کمیسیونها وتقسیم اراضی وتعویض املاك و اجرای قوانین راجع بتقسیم اراضی و سایر مخارج پیش بینی نشده مملکتی	۸۰۰٬۰۰۰
حق‌الزحمه رؤسای محلی بعضی ازنقاط که درامر وصول کمك میکنند	۵۰۰٬۰۰۰
اعتبار تکمیل ساختمان موزه	۵۰۰٬۰۰۰
اعتبار تکمیل کارخانه چراق برق وزارتخانها و مخارج بنای کارخانه‌ونقل و انتقال ونصب موتور های آن و سیم کشی	۱۰۰٬۰۰۰
اعتبار برای خشکانیدن باتلاقها	۱٬۰۰۰٬۰۰۰
« « خرید لوازم جراحی برای مریضخانه جدید طهران وخرید لوازم رادیولوژی	۱۸۵٬۰۰۰
اعتبار جهت تاسیس لابراتوار ادویه تقلبی وایجاد مدرسه پرستاری	۸۰٬۰۰۰
تشکیلات نظمیه ـ اعتبارساختمان وتعمیر محبسها	۳۰۰٬۰۰۰
اعتبار برای تکمیل ساختمان عمارت نظمیه‌مرکزی	۱٬۰۰۰٬۰۰۰
« « « بنای توقیف گاهها	۲۰۰٬۰۰۰
وزارت عدلیه ـ اعتبار برای ساختمان	۷۰۰٬۰۰۰

وزارت پست وتلگراف

اعتبار جهت سیم کشیهای جدید	۱،۷۴۲،۱۰۰
« « ساختمانهای جدید	۵۰۰،۰۰۰
« « خرید دستگاههای بی‌سیم و نصب آنها	۹۸۰،۰۰۰

وزارت معارف

اعتبار برای خرید زمین وساختمان اونیورسیته	۲،۰۰۰،۰۰۰
« « « « « مدارس متوسطه	۱،۰۰۰،۰۰۰
اعتبار برای سرمایه شرکت انحصار تریاك	۱۸،۰۰۰،۰۰۰
« « تاسیسات اقتصادی عام المنفعه که بموجب قوانین مخصوص تصویب خواهدشد	۴۰،۰۰۰،۰۰۰
	۶۰۶،۳۰۷،۸۶۵
انتقالی بحساب ۱۳۱۳ بابت اعتبارات مربوطه بسال ۱۳۱۲ که درنه ماهه آخرسال ۱۳۱۴ تادیه خواهدشد	۱۵،۰۰۰،۰۰۰
جمع بودجه مخارج سال ۱۳۱۴	۶۲۱،۳۰۷،۸۶۵

خــــلاصــــه

جمع عایدات پیش‌بینی‌شده ۶۲۱،۴۱۳،۴۱۷ ریال

جمع مخارج پیش‌بینی‌شده ۶۲۱،۳۰۷،۸۶۵ «

فاضل عایدات ۱۰۵،۵۵۲ ریال

جدول فوق ضمیمه قانون بودجه کل سال یکهزارو سیصدوسیزده مملکتی بوده وصحیح است رئیس مجلس شورای ملی - **دادگر**

صبح دوشنبه ۲۸ اسفند مسیو هورنی بروك وزیر مختار جدید امریکا بحضور اعلیحضرت همایونی شرفیاب و معرفی شدند

جناب ویلیام ه . هرنی بروك در تاریخ ششم ژوئیه ۱۸۸۴ در شهر چروکی Cherokee واقع درمملکت ایوا Iovva ازممالك متحدهٔ اتازونی متولد شده پس از اکمال تحصیلات در دانشگاه میشیگان ۴-۱۹۰۳ ونیل بدرجهٔ ل . ل . ب . از دانشگاه حقوق و

وزیر مختار محترم امریکا

اونیورسیتهٔلااسکول ۱۹۰۵ بعضویت سنا ی مملکت آیدهو Idahoدر ۱۹۱۰ انتخاب شده و در ۱۹۱۸ عضو کمیتهٔمحلیدموکرات و در ۱۷ - ۱۹۱۵ وزیر مختار آمریکادرسیام بوده ودر ۱۹۳۳ بوزارتمختار آمریکا در ایران منصوب گردیده اند ، جناب وزیر مختاردر عینحال ازارباب محترمجرایدیومیهٔ آمریکا میباشند

فروردین ۱۳۱۳ ـ صبح سه شنبهٔ ۱٤ فروردین وزیر مختار جدید ایطالیا بحضور اعلیحضرت همایونی شرفیاب و معرفی شدند

در جلسهٔ چهار شنبهٔ ۱۵ فروردین تجدید انتخاب هیئت رئیسهٔ مجلسشورای ملی بعمل آمد، آقای دادگر بسمت ریاستوآقایافسر ودادور بسمت نیابتریاست انتخاب گردیدند ، درجلسهٔ ۱۸ نیز آقایان اسفارو کاشف و منصف و مؤید احمدی بمنشی گری وآقایان ارباب کیخسروومرآت اسفندیاری و مخبر فرهمند بمباشرت منتخبشدند

اردیبهشت ـ روزدوشنبهٔ سوماردیبهشتاعلیحضرتشاهنشاهی ازطهران بصوبمازندرانعزیمتوعصر روز چهارشنبهٔ ۱۹ اردیبهشت بطهران معاودت فرمودند

روزیکشنبهٔ ۲۳ اردیبهشت ازطرف آقایداوروزیرمالیهبکنترات کلیهٔ مستخدمین بلژیکی گمرکات خاتمهداده شد وبطور کلی امور گمرکات ایران بمأمورینومستخدمین لایق ایرانی محول گردید .

مسافرت اعلیحضرت شاهنشاهی بترکیه

«چون درادوار گذشته ما بین ملتین ودولتین ایران وترکیه براثر پیش آمدهای ناگوار وغیر قابل تذکاری سوء تفاهماتی ایجادشده بود که برای هردومملکت مضر ومنافی مناسبات همجواری و برادری بود و پس از نبوغ دو قائد بزرگ و وطن پرست که مملکت و ملت خودرا بشاهراه ترقی و تعالی هدایت نمودند مصالح مملکتین ایجاب کرد که هرچه زودتر بهرگونه سوء تفاهمی خاتمه داده‌شود بالاخره موجبات سیاست دوستی ومودت بین مملکتین فراهم آمـد ومسائل متنازع‌فیه که قرنهالاینحل مانده بود تصفیه گردید ، درنتیجه از طرف رئیس معظم جمهور دولت ترکیه برای تحکیم‌مبانی وداد واتحاد بملاقات‌شاهنشاه ایران اظهار اشتیاق‌شده ودعوتی بعمل آمد اعلیحضرت همایونی نیز دعوت مزبور را قبول‌فرمودند»

صبح روزشنبهٔ ۱۲ خورداد بعزم‌مسافرت بترکیه ازقصرسلطنتی حرکت‌فرمودند ، آقای کاظمی‌وزیرامورخارجه - آقای‌سمیعی‌رئیس تشریفات داخلی - آقای شکوه‌الملك رئیس دفتر مخصوص - آقای قراگزلو رئیس تشریفات‌خارجی - آقای امیرلشکر امان‌الله میرزا جهانبانی - آقای سرتیپ عبد الرضا خان افخمی - آقای سرتیپ صادق خان کوپال - آقای سرهنگ ارفع صاحبمنصب سوار نظام - آقای سلطان محمود میرزا خسروانی صاحبمنصب هوا پیما - آقای دکتر حسینعلی خان اسفندیاری - آقای سلطان عبد الله میرزا ظلی صاحبمنصب بحری - آقای سلطان علی اصغرخان مزینی صاحبمنصب توپخانه - آقای نایب‌اول محسن‌خان قدیمی صاحبمنصب پیاده‌نظام - آقای میرزا عباسخان فروهر معاون تشریفات وزارت امورخارجه - آقای میرزا حسینخان قدس منشی مخصوص وزیر امور خارجه - آقای میرزا یوسفخان شکرائی عضوتشریفات سلطنتی - آقای اسدالله خان ارفع عضو دفترارکان حرب کل قشون درالتزام رکاب ملوکانه از طهران حرکت کردند

آقای خسرو بیك سفیر کبیر ترکیه نیز روز سه‌شنبه ۱۵ خورداد ازطهران‌حرکت‌نموده درماکو بملتزمین‌رکاب‌همایونی‌ملحق شدند
اعلیحضرت همایونی عصر یکشنبه به‌تبریز ورود فرمودند وروز ۱۴ خورداد نمایشگاه امتعه آذربایجان را که از کلیهٔ محصولات و مصنوعات انسامان تشکیل شده بود افتتاح و ضمن ابراز خوشوقتی فرمودند « آذربایجان اشخاص قابل وبا استعدادی دارد من خیلی»
«خوشوقتم که می‌بینم مردم‌بااین کارهای‌اقتصادی که‌باعث پیشرفت»
«تجارت است توجه واقدام میکنند هیچ‌تصورنمیکردم که‌آذربایجان»
«دارای این‌همه محصولات ومصنوعات جالب توجه وقشنگ باشد»
«وخوشوقتم که تبریز در تاسیس‌نمایشگاه‌آنهم بدین خوبی پیشقدم»
«شده برای معرفی کردن صنایع وموادخام خودقدم برداشته و باین»
«وسیله تجارت خودرا ترویج میدهد ـ گمان میکنم در هیچیك از»
«ایالات و ولایات اینطور نمایشگاه نتوانند ترتیب بدهندباید همه به»
«آذربایجانیها تاسی کنند واین قبیل نمایشگاه ها را برای معرفی»
«درجهٔ استعداد خود همیشه داشته باشند»

صبح روز ۱۷ خورداد اعلیحضرت همایونی ازطریق خوی‌عازم ماکو شدند ، آقای صادق سفیر کبیر ایران در ترکیه در ماکو بملتزمین رکاب پیوستند ـ موکب مبارك ملوکانه ساعت ۱۰ صبح بیستم خورداد از نقطه سرحدی ایران و ترکیه عبور فرمودند هنگامیکه اعلیحضرت همایونی از مقابل گارد های سرحدی عبور میفرمودند ۲۱ تیر توپ شلیك گردید ـ ژنرال ساعد پاشا بنام حضرت غازی مصطفی کمال‌پاشا مقدم ملوکانه را تهنیت گفته‌مراسم معرفی مستقبلین و ملتزمین موکب ملوکانه بعمل‌آمد وپس‌ازقدری استراحت اعلیحضرت همایونی از گرجی‌بلاغ بطرف بایزیدحرکت و مقارن ظهر ببایزید ورود فرمودند ، ناهار دربایزید و شب در ایکدیر توقف فرموده صبح روز ۲۱ خورداد اعلیحضرت همایونی بجانب کاغذمان و قارص عزیمت فرمودند ، هنگام ورود بقارص

احترامات لازمه بعمل آمد و ۲۱ تیر توپ شلیك گردید و نیز تلگراف تبریك ورود از غازی مصطفی کمال پاشا تقدیم حضور همایونی شد ـ صبح روز ۲۲ خورداد موکب مبارك ازقارص حرکت فرموده عصر بارض‌روم تشریف فرما شدند . موکب مبارك ملوکانه با احساسات شعف آمیزی ازطرف اهالی ارض روم استقبال گردید طاقهای نصرت متعدد از طرف ایرانیان مقیم شهر زده شده بود ، صبح ۲۳ خورداد اعلیحضرت همایونی عزیمت گمش‌خانه فرمودند وصبح ۲٤ خورداد از گمش خانه حرکت وقبل ازظهر بطرابوزان ورود فرمودند ـ دکتر توفیق رشدی بیك وزیر خارجه و ژنرال فخرالدین پاشا و فرمانده بحریه و آجودان امیر البحر و کاتب مخصوص رئیس جمهور موکب ملوکانه را با شکوه فوق‌العاده استقبال نمودند ، هنگام ورود به بندر ۲۱ تیر توپ از کشتی یاوز باحترام ورود موکب همایونی‌شلیك شد ، ایرانیان مقیم‌طرابوزان نیز طاق نصرت مجللی‌بسته با احساسات سرشاری ازشاه‌پرستی‌مقدم شاهنشاه خود را استقبال نمودند

عصر روز ۲٤ خورداد اعلیحضرت همایونی با تشریفات مجللی بکشتی جنگی یاوز نزول اجلال فرمودند ، مراسم احترامات سلطنتی بعمل آمد و ۲۱ تیر توپ شلیك شد، دو کشتی تریپل انداز و چند فروند کشتی دیگر جهاز یاوز را تا ساحل سامسون بدرقه نمودند و همچنین چندفروند کشتی درسامسون کشتی یاوزرا استقبال‌نمودند

در ساعت سه بظهر ۲۵ خورداد اعلیحضرت شهریاری در میان هلهله و شادمانی جمعیت کثیری که خط عبور ملوکانه را احاطه کرده بودند بساحل سامسون پیاده و بترن مخصوص سلطنتی که برای‌مسافرت‌شاهنشاهی باتشریفات‌لازمه آماده‌شده بود سوار شدند و دوساعت ونیم بعداز ظهر روز۲٦ خورداد اعلیحضرت شاهنشاهی در ایستگاه راه آهن آنکارا ورود فرمودند ، درین موقع حضرت غازی مصطفی کمال وتمام رجال وارکان‌مهم دولت ترکیه با لباس

تمام رسمی منتظر مقدم ملوکانه بودند ، همینکه ترن توقف کرد درحین پیاده‌شدن اعلیحضرت همایونی رئیس محترم جمهورترکیه پیش آمده با دست محبت و صمیمیت دست شاهنشاه ایران را فشرده مقدم همایونی را تبریك و تهنیت گفتند . مراسم معرفی مستقبلین و ملتزمین موکب ملوکانه بعمل آمد و پس از معرفی رئیس بلدیه آنکارا ونطق مشارالیه مبنی برخیر مقدم ملوکانه اعلیحضرت شاهنشاهی و حضرت غازی مصطفی کمال از میان صفوف نظامیان وگارد احترام و وجوه طبقات اهالی که دو قائد بزرگ ایران و ترك را بااحساسات صمیمانه و شعف آمیزی احاطه نموده بودندعبور و دراتومبیل روبازی جلوس فرمودند ، جمعیت کثیری که نظیر آن دیده نشده بود دردوطرف خیابان صف بسته باهورا وهلهله و کف زدنهای طولانی احساسات صمیمانه خودرا در عبور موکب ملوکانه ابراز مینمودند ، اعلیحضرت همایونی بعمارت حزب خلق که خانه ملت نامیده میشود و برای پذیرائی ذات مقدس شاهانه معین شده بود نزول اجلال فرمودند

دراینموقع شهر آنکارا از کثرت تزئینات و چراغانی و جمعیت ابهت و عظمت مخصوصی بخود گرفته بود ، ساعت چهار بعدازظهر اعلیحضرت همایونی از حضرت غازی بازدید فرمودند و شب در ضیافتی که ازطرف رئیس جمهوربافتخار شاهنشاه ایران داده‌میشد تشریف فرما شدند ، این ضیافت از نظر جلال و شکوه و از لحاظ اهمیت و عظمت بی نظیر و تاریخی بود . حضرت غازی درسرمیز شام نطق ذیل را ایراد فرمودند :

اعلیحضرتا دوست بزرگ وبرادر معظم‌من بانهایت مسرت وشعف شخص‌رئیس بزرگ ملت برادررا در ترکیه‌تبریك ورود میگویم ، تمام ملت ترك ازتشریف فرمائی‌اعلیحضرت همایونی خوشوقت میباشند ، هرگاه بتاریخ روابط ترکیه و ایران امعان نظری شود بر ما ثابت خواهد شد که این دوملت هروقت که‌ازراه

آنکارا - منزل حضرت غازی - اعلیحضرت همایونی بازدید تشریف آورده اند

مودت‌منحرف شده‌اند دچار مشکل‌ترین ساعات‌حیات خود گردیده اند ولی هروقت که مناسبات مودت آمیز ناشی از تمایلات‌طبیعی ومنافع عالیه آنها مستحکم گردیده دوملت مزبور قوی ونیرومند بوده‌اند ، جمهوری ترکیه کاملا باصل‌مزبور پی برده ودوستی ایران را یکی ازمواد اساسی سیاست‌خودقرارداده‌است وچون درلوای

توانای آن اعلیحضرت عین‌همین احساسات و نظریات آنطوری که باید و شاید در مملکت برادر و همجوار مورد توجه قرارداده‌شده مودت ایران‌و ترکیه بطوردائمی وخلل ناپذیر استوار گردیده‌است

اعلیحضرتا ـ ترقیات امروزهٔ ایران را بااحساسات‌مودت‌آمیز تلقی نموده و ترقیاتی را که در اثر ارادهٔ توانای آن اعلیحضرت بعمل‌آمده‌است تقدیر مینمائیم ، ترکیه وایران امروزه هم‌باقدمهای ثابت و توانا درراه ترقی وتعالی که از هزارها سال باینطرف برای خود معین نموده اند پیشرفت مینمایند ، تشیید مناسبات مودت آمیز دوملت برادر در اثر تشریف فرمائی آن اعلیحضرت برای تمدن ونوع بشر بطور قطع متضمن نتایج سعادت بخشی میباشد ، ملل ما مقصدی غیر ازترقی در سایهٔ صلح وحسن تفاهم نداشته وضمناً خدمت بصلح عالم را یك وظیفهٔ مقدسی میشمرند ، امروز برای ملت ترك روزی است که ازخاطرها محو نخواهد شد و امروز نه فقط ازلحاظ روابط ترکیه و ایران بلکه از نقطهٔ نظر صلح عمومی بعنوان روز تاریخی در صفحات تاریخ درج خواهد شد ادعیهٔ خالصانهٔ خود را برای سعادت و ترقی آن اعلیحضرت همایونی شاهنشاه معظم ملت برادر و دوست عظیم‌الشأن ترکیه‌تقدیم داشته و جام خودرابرداشته بسلامتی آن اعلیحضرت وترقی و تعالی ملت دوست و توسعه‌مودت ترك و ایران مینوشم .

نطق ذیل نیز ازطرف شاهنشاه ایران ایراد گردید :

دوست‌بزرگ وبرادرعزیزم حضرت رئیس‌جمهور معظم ترکیه ، بیانات مودت‌آمیز آن برادرعزیز ویذیرائی گرم واحساسات صمیمانهٔ که ازطرف دولت وملت ترکیه ازبدو ورودمن باین‌مملکت بعمل‌آمده تاثیرات بزرگی درمن‌نموده است، مدتهاست باکمال خوشوقتی ناظر ترقیات عظیم ملت دوست همجوار خود که درتحت راهنمائی وطن پرستانهٔ قائد بزرگوار خود بصورت تام‌در ترقی وسعادت پیموده‌است‌میباشم، **حضرت رئیس‌جمهور**من‌از روز اول زمامداری خود لزوم دوستی با ترکیه را احساس کردم

و بهمین مناسبت خوشبختانه امروز مشاهده میکنم که صمیمانه ترین روابط بین ترکیه وایران موجود است واساس امر طوری استوار شده که این‌دوستی درآتیه ازهرتزلزلی مصون‌خواهدبود ودو ملت همسایه و برادر میتوانند با کمال اعتماد و اطمینان بیکدیگر متکی بوده وظیفهٔ مقدس خودرا که ادامهٔ ترقیات و توسعهٔ تمدن وخدمت بصلح عمومی عالم است ایفا نمایند ، چون اشتیاق کامل دارم که مسرت دیدارآن برادر عزیز تجدید شود امید وارم درموقع امکان ایران را از تشریف فرمائی خود مسرور فرمائید ، ازصمیم قلب دوام سعادت و سلامتی آن برادر عزیز و ترقی وعظمت ملت دوست و همجوار ایران را آرزومند بوده بسلامتی آن دوست معظم جام خودرا بلند میکنم .

عصرروز ۲۷خورداد مراسم دفیله قشون در حضور اعلیحضرت همایونی بعمل آمد، اعلیحضرت همایونی باتفاق حضرت غازی پس‌از بازدید قشون درمحل مخصوص خود قرار گرفته دفیله قشون را که باحترام شاهنشاه‌ایران‌اجرا میشدمشاهده‌فرمودند ، پس ازخاتمهٔ‌دفیله اعلیحضرت‌همایونی وحضرت‌غازی ازمیان‌احساسات‌شورانگیزعمومی عبور وبشهر مراجعت فرمودند ، شب ازطرف وزیر خارجه ترکیه ضیافت‌با شکوهی بافتخار اعلیحضرت همایونی داده شد

روز ۲۸ خورداد اعلیحضرت شاهنشاهی هیئت منتخبهٔ شورای بلدی ورئیس بلدیه و والی آنکارا را بحضور پذیرفتند و ناهار از طرف رئیس مجلس کبیر ترکیه بافتخارشاهنشاه ایران داده شد ، عصر اعلیحضرت همایونی بمجلس کبیر ترکیه تشریف فرما شده درجلسهٔ علنی حضوریافتند ، ازطرف نمایندگان تظاهرات صمیمانه ابرازشد و عصمت پاشا رئیس الوزراء ترکیه نطق مهمی در باب مناسبات حسنه و روابط ودادیه بین ایران وترکیه ایراد نمودند ، اعلیحضرت همایونی پس از قدری توقف بکلوب صاحبمنصبان و ضیافت رئیس‌ارکان حرب تشریف فرما شدند ، شب شام درسفارت

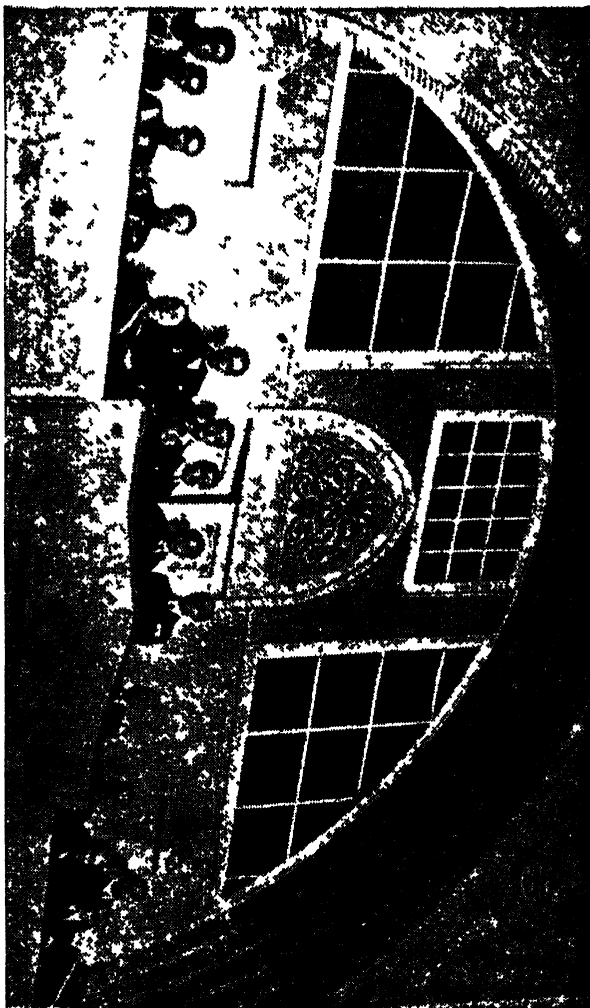

اعلیحضرت شاهنشاهی وحضرت غازی مصطفی کمال پس از سان قشون آنکارا

گرای شاهنشاهی ایران از طرف قرین الشرف همایونی داده شد - چهار بعد از ظهر روز ۲۹ خورداد در سالن نمایش عمارت فرقه خلق تئاتر جالب توجهی بافتخار اعلیحضرت همایونی داده شد، هیئت دولت و رجال برجسته ترکیه وملتزمین رکاب همایونی وهیئت نمایندگان خارجی نیز در این نمایش حضور داشتند.

اعلیحضرت شاهنشاهی در ضیافت منزل کاظم پاشا رئیس محترم مجلس کبیر ملی ترکیه

*اعلیحضرت شاهنشاه ایران در مجلس ملی کبیر ترکیه

کتاب راهنمای تجارتی ایران

در سالنامه ۱۳۱۳ صفحه دوم اعلانات طبع و نشر کتاب سجلات اقتصادی را اطلاع داده بودیم چون در قبال تصمیم این اداره بطبع و نشر کتاب مذکور اداره اداره کل تجارت و اطاق تجارت طهران نیز بطبع و نشر کتابی نظیر آن تعلق گرفته بود .

برای حسن انجام این منظور با موافقت اداره کل تجارت ائتلاف خاصی بین این اداره و اطاق تجارت طهران حاصل گردید که طبع و نشر این کتاب را از جهات عدیده تسهیل و مندرجات آنرا از لحاظ صحت تعرفه تجار تکمیل مینماید این است که در تعقیب متحد المآلهای صادره از اطاق تجارت طهران و این اداره اخیراً باطلاع اطاقهای تجارت ولایات میرسانیم که آنچه از اوراق تعرفه آقایان تجار هنوز باقی و ناقص است تکمیل نموده مستقیماً باطاق تجارت طهران یا اداره طبع کتاب راهنمای تجارتی ایران ارسال دارند که از اول فروردین ۱۳۱۴ طبع کتاب مذکور شروع میشود و هرگاه تا آن تاریخ نرسد متأسفانه طبع تعرفه تجارتی آقایان تا دوره دوم انتشار این کتاب که شاید دو سال دیگر انجام شود بتأخیر خواهد افتاد

بقیه مطلب مربوط بکتاب راهنمای تجارتی ایران در قسمت اعلانات همین سالنامه طبع شده است قارئین محترم مراجعه نمایند

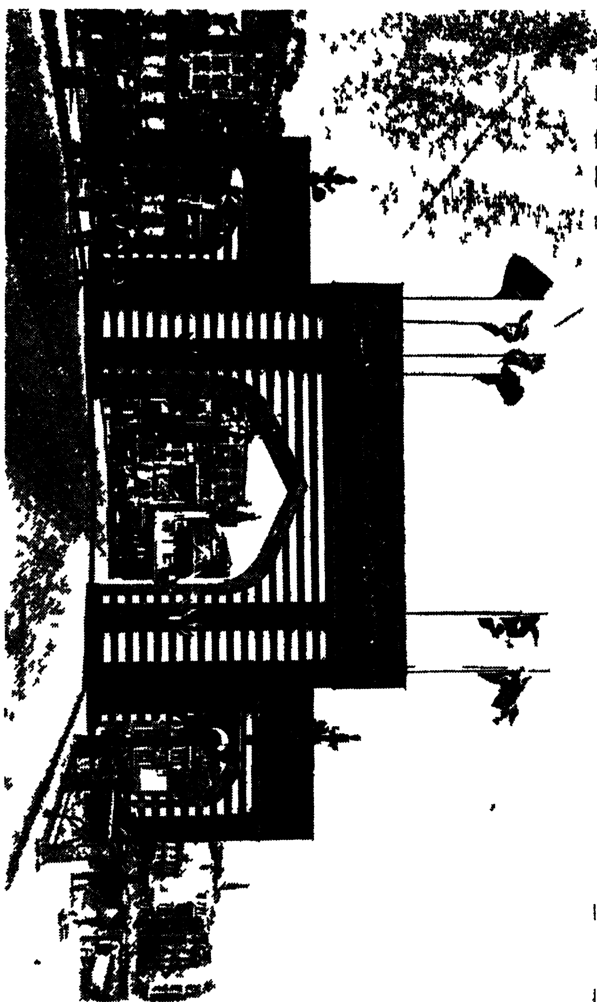
عصر روز ۳۰ خورداد بین اعلیحضرت همایونی وحضرت غازی مصطفی کمال باحضور وزراء خارجهٔ مملکتین درعمارت وزارت‌خارجه مصاحبهٔ بعمل آمد که‌مدت سه‌ساعت بطول‌انجامید، درطی این‌مصاحبه درمسائل‌اساسی بین‌المالی و امور مربوطه بمملکتین وحفظ مناسبات ودادیهٔ متقابله با اهتمام صمیمانهٔ طرفین توافق‌نظر کامل‌حاصل بود

برحسب تقاضای‌حضرت‌غازی چند روزی برمدت‌اقامت‌اعلیحضرت همایونی درترکیه اضافه شد که بمغرب آناطولی برای ملاحظه مواقع نظامی مسافرت فرمایند و نیز شهر ازمیر و بغاز بوسفور و داردانل را مشاهده فرمایند، اعلیحضرت شاهنشاهی پس‌ازمشاهدهٔ مؤسسات فلاحتی و نمایشگاه صنعتی و مریضخانه‌آنکارا ساعت ۱۰ روز سی ام خورداد باتفاق غازی مصطفی کمال بصوب ازمیرعزیمت فرمودند وصبح ۳۱ خورداد اعلیحضرت همایونی با استقبال شایانی در ایستگاه اسکی شهر پیاده شدند، کارخانجات طیاره سازی و نمایشات هوائی را ملاحظه فرموده ازآنجا بسوی قره حصاروساعت ۷ بعد ازظهر از قره حصار بجانب ازمیر عزیمت وبعد از ظهرروز اول تیرماه بشهر ازمیر ورود فرمودند.

والی ازمیر و بزرگان شهر مقدم ملوکانه را تهنیت گفتند، ساعت چهار بعد ازظهر مؤسسات شهر ازمیررا باتفاق حضرت غازی مشاهده‌فرمودند، شب سوم تیر شب‌نشینی با شکوهی ازطرف‌والی ازمیر بافتخار اعلیحضرت همایونی ترتیب داده شده‌بود، اعلیحضرت همایونی درپایان‌مجلس شب‌نشینی ساعت سه‌بعد ازنصف‌شب درمیان احساسات صمیمانهٔ اهالی از ازمیر حرکت فرمودند - ساعت پنج‌بعد ازظهر چهارم تیر اعلیحضرت شاهنشاهی باتفاق حضرت غازی در ایستگاه بالیکسیر در مقابل جمعیت کثیری از مستقبلین واحساسات شعف‌آمیز آنها پیاده شدند، رئیس‌بلدیه مقدم شاهانه‌را تهنیت گفت، صبح پنجم تیر اعلیحضرت همایونی بجانب استانبول‌حرکت فرموده چهار ونیم بعدازظهر بجناق قلعه وارد شدند، پس ازتماشای منظرهٔ

دورنمای قصر دلمه باغچه محل توقف اعلیحضرت همایونی در استانبول

داردانل ساعت ۷ بعد از ظهر با کشتی گل جمال بصوب استانبول عزیمت و ساعت چهار بعد از ظهر ششم تیر شهر استانبول را بورود اجلال فرمودند - تمام شهر با بیرقهای ایران و ترک و آرایشات دیگر زینت شده بود و بیش از سیصد هزار نفر از اهالی و متجاوز از ده هزار نفر از ایرانیان مقیم استانبول در طول خط عبور ملوکانه صف کشیده با شعف و مسرت بی نهایتی شاهنشاه ایران را استقبال نمودند ، اعلیحضرت همایونی پس از عبور از میان هلهله و احساسات شعف انگیز اهالی بقصر دلمه باغچه که از عالیترین قصور سلاطین قدیم عثمانی است برای استراحت ورود فرمودند درموقع ورود باستانبول احترامات نظامی بعمل آمد و از طرف بحریه ۲۱ تیر توپ شلیک شد

طاق مجللی است که از طرف بلدیه استانبول برای ورود شاهنشاه ایران افرازده شده بود

تمام شهر استانبول بمناسبت ورود شاهنشاه ایران چراغان شده و اهالی عموماً در جشن و سرور بودند، قبل از ظهر روز هفتم تیر اعلیحضرت شهریاری موزهٔ استانبول و مسجد ایاصوفیه را مشاهده فرموده بعمارت ژنرال قونسولگری شاهنشاهی تشریف فرما شدند ، در آنجا نمایندگان ایرانیان مقیم اسلامبول را بحضور پذیرفته مورد تفقد ملوکانه وعواطف شاهانه قرار دادند وسپس فرمودند ،

«چیزی که بیش ازهمه درمدت این مسافرت موجب خوشوقتی من»
«شده است مشاهده وجود احساسات وحدت واخوت بین ملتین ترك»
«وایران است . شماها منبعد بایدترکها را مثل وطن ثانی وترکها»
«را مانند برادران خود تلقی نموده بین آنها وخودتان روابط دوستی»
« وصمیمیت را برقرار نمائید ، باعث بسی مسرت است که اختلافات»
« و کشمکش‌های موجوده بین ایران وترکیه که باوجود همسایگی»
«وداشتن جنبه‌های معرفه‌الروحی متشابه باعث تفریق آنها شده بود»
«درمدت سلطنت من مرتفع گشته ویك دوستی حقیقی جانشین مشاجرات»
«مزبوره ناشیه ازجهل وخرافات مذهبی گذشته گردیده است امیدوارم»
«که هردو ملت بعدازاین باهم بایك روح صمیمیت واطمینان متقابل»
«زیست کرده ودست دردست همدیگر مدارج سعادت و ترقی را طی»
«خواهند نمود» . سپس درمیان هورا وهلهله واحساسات شعف آمیز ایرانیان ازعمارت ژنرال قونسولگری بقصر دلمه باغچه مراجعت فرمودند و چهار بعد از ظهر باتفاق حضرت غازی بتماشای عملیات نظامی و نمایشات تیراندازی توپهای ضد طیاره بخارج شهر تشریف برده و مراجعت فرمودند

روزهشتم بتماشای مؤسسات مهمهٔ شهر تشریف برده و روزنهم درقصر دلمه باغچه استراحت فرموده شب دهم تیر جشن باشکوهی روی دریای بوسفور بافتخار ذات اقدس همایونی منعقد گردید که قریب بیست هزار نفر دراین جشن شرکت کرده بودند ونظیرچنین شبی دراسلامبول دیده وشنیده نشده بود

چهار بعد از ظهر یازدهم تیرماه اعلیحضرت شاهنشاهی با حضرت غازی مصطفی کمال پاشا وداع فرموده بعزم مراجعت بایران با کشتی ازه حرکت فرمودند، وزیر خارجهٔ ترکیه و نمایندهٔ مخصوص رئیس جمهور وسفیر جدیدترکیه و میهمانداران در التزام رکاب ملوکانه حرکت نمودند ، چندفروند کشتی تادهنهٔ دریای سیاه موکب شاهانه را مشایعت کرده و کشتی جنگی یاوز دردهنهٔ دریای سیاه ۲۱ تیر توپ شلیك نمود ، دو ساعت بظهر روز سیزدهم تیر اعلیحضرت همایونی بطرابوزان ورود فرمودند و دوساعت بعد از ظهر از آنجا حرکت فرموده ٦ بعد ازظهر بگموشخانه تشریف فرما شدند و در تمام خط سیرملوکانه احترامات نظامی و تشریفات لازمه معمول گردید

پنج بعد از ظهر ۱٤ تیرماه اعلیحضرت همایونی بارض روم ورود فرمودند و صبح پانزدهم بجانب سرحد حرکت فرموده ساعت ۷ بعد از ظهر بسرحد ایران نزول اجلال فرمودند ـ دربن نقطه ازطرف صاحبمنصبان و نظامیان ترك با ۲۱ تیر توپ مراسم احترامات لازمه بعمل آمد ونیز ازطرف لشکر شمال غرب ایران ۲۱ تیر توپ شلیك شد و احترامات شایستهٔ نظامی در پیشگاه مقدم مبارك همایونی بعمل آمد ، اعلیحضرت همایونی پس ازقدری استراحت بماکو تشریف فرما شدند ودوشب در ماکو توقف فرمودند ، از میهمانان ترك نیز در ماکو پذیرائی کامل بعمل آمد

ساعت هشت صبح ۱۷ تیرماه مراسم تودیع بامیهمانان ترك اجرا شد ژنرال سعیدپاشا وهمراهان دیگر ایشان مراجعت نمودند واعلیحضرت شاهنشاهی بطرف تبریز حرکت فرمودند ـ پس از یکشب استراحت در خوی قبل از ظهر ۱۸ تیرماه بشهر تبریز نزول اجلال فرمودند

دریموقع تمام شهر تزئین شده و در خط سیر ملوکانه طاقهای نصرت متعدد از طرف عموم طبقات بسته شده بود ، اهالی تبریز با احساسات شعف انگیزی مقدم مبارك شاهنشاهی را استقبال نمودند

صبح روز ۱۹ تیرماه اعلیحضرت همایونی ازتبریز حرکت وشب

درزنجان توقف‌فرموده عصر روزبیستم تیر بسلامتی درقصرسلطنتی طهران‌نزول اجلال فرمودند ، هنگام ورود موکب مسعود همایونی شهر طهران ازاحساسات شعف آمیز اهالی مملو بود ، در تمام‌خط سیر ملوکانه‌طاقهای نصرت بسته و تزئینات کامل شده‌و درتمام نقاط شهر مجالس جشن وسرور منعقد بود و عموم‌طبقات از ورودموکب مسعود شاهنشاهی غرق شعف و شادمانی بودند چه اینکه ملت ایران درسایهٔ قدرت وعظمت شاهنشاه خود مجد و شوکت و شئون‌وحیثیت دیرین خودرا بدست آورده خاصه درین سفر میمنت اثر ملوکانه که چون قائدین عظیم الشأن ایران و ترکیه ملت و مملکت خودرا در ظرف ده سال بیش از ده قرن بسوی ترقی و تعالی هدایت نموده‌اند البته در طی این دیدار دوستانه با احساسات صمیمانه‌ئی که ازطرفین ابراز گردیده موجب یك اتحاد و اتفاق حقیقی و صمیمی شده‌اند که تحکیم‌مبانی‌وداد طرفین‌وحسن مناسبات ملتین‌و حقوق سیاسی‌مملکتین را در آتیه تامین‌مینماید،ملت‌ایران نیزاین پیش آمد تاریخی‌رابافتخار وجود مسعود شاهنشاه محبوب خود مغتنم شمرده همواره در طریق ترقی و سعادت خویش و ملت همکیش و برادر خود ترکیه ازین خاطرهٔ شیرین یاد خواهد نمود .

چند قسمت از بیانات آقای کاظمی وزیر محترم امورخارجه که در موضوع مسافرت اعلیحضرت شاهنشاهی در مجلس شورای ملی ایراد شده برای تکمیل این تاریخچه ذیلا نقل میشود ؛

برای بنده و رفقائی که در این مسافرت افتخار ملازمت رکاب همایونی‌را داشتیم فوق‌العاده‌جای‌مباهات و سرافرازی بود که‌بچشم خود میدیدیم فضائل وخصائل عالیه قائد بزرگ و توانا وشاهنشاه متبوع مفخم ما و مظهر عظمت و شرافت ملت ایران تا ایندرجه ملت و برادر ماترکیه‌را جلب کرده که از روی کمال اخلاص‌وصمیمیت و بدون کوچکترین شایبه ریب و ریا بهمان درجهٔ که بقائد بزرگ

ومحبوب خود حضرت غازی مصطفی کمال پاشا رئیس جمهورمعظم ترکیه‌احترام وستایش میکردند‌بهمان درجه‌هم شاهنشاه‌عظیم‌الشأن مارا مورد تقدیس وتقدیر وستایش قرار میدادند (آفرین آفرین).

نه آشکارا نه اسلامبول و نه ازمیر تا کنون چنین استقبال وجشن و تظاهرات ملی را بخاطر نداشته و یقین است که این مودتها در تاریخ روابط ملل شرق جاوید و پایدار خواهد بود (البته البته ـ صحیح است)

***

درابتدای‌عرایض‌خود اشاره به‌اجرای‌پروگرام‌مسافرت‌نمودم‌لکن صمیمیت و یگانگی که حضرت غازی رئیس جمهور معظم ترکیه و اولیاء عظام دولت ترکیه نسبت بذات مقدس ملوکانه ابراز داشتند از حدود هر نوع پروگرام و تشریفات رسمی تجاوز ممنود وبرای تشریفات معمولی وظاهری وقعی باقی نمی گذاشت ـ روابط‌دوستی و یگانگی صمیمی که خوشبختانه بمحض ملاقات بین دوقائد بزرگ و دومرد نامی شرق دست داد بقدری با عظمت و با حقیقت بود که در هر بیننده تأثیر میکرد و قبول دعوت حضرت غازی از طرف بندگان اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی برای ادامه توقف در خاك ترکیه ومسافرت به ازمیر و داردانل و دریای مرمره و توقف‌چند روز بیشتر دراسلامبول دلیل کافی‌وعملی‌برای کمال‌رضایت وخوشوقتی و مسرت از مصاحبت و دوستی حضرت رئیس جمهور ترکیه بود (صحیح است صحیح است)

والبته جز این هم نمی توانست باشد زیرا شباهت کاملی که بین این دوپیشوای معظم و دو داهیه شرق وجود دارد و طوری زمینه هرنوع صمیمیت ویگانگی‌را درطرفین آماده کرده بود که‌طبیعی‌تر از آنچه واقع شد ممکن نبود تصور آید (آفرین)

همان‌طور که بندگان اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی یك مملکت نامنظم پرآشوبی را از وضع سابق بوضع حاضر رسانیده‌اند(صحیح است صحیح‌است) و محتاج بعرض بنده در این مجلس محترم‌نیست

حضرت غازی مصطفی کمال پاشا نیز رئیس عالیمقامی است که خدمات خیلی برجسته و بزرگ بوطن خود نموده و عشق بوطن واستقلال و فداکاری وجان بازی وپیشرفت بطرف تمدن جدید را خودهمیشه سرمشق و پیشرو بوده و با جدیت و شوق پیوسته در پیشرفت این مقصود مقدس می کوشیدند (صحیح است صحیح است)

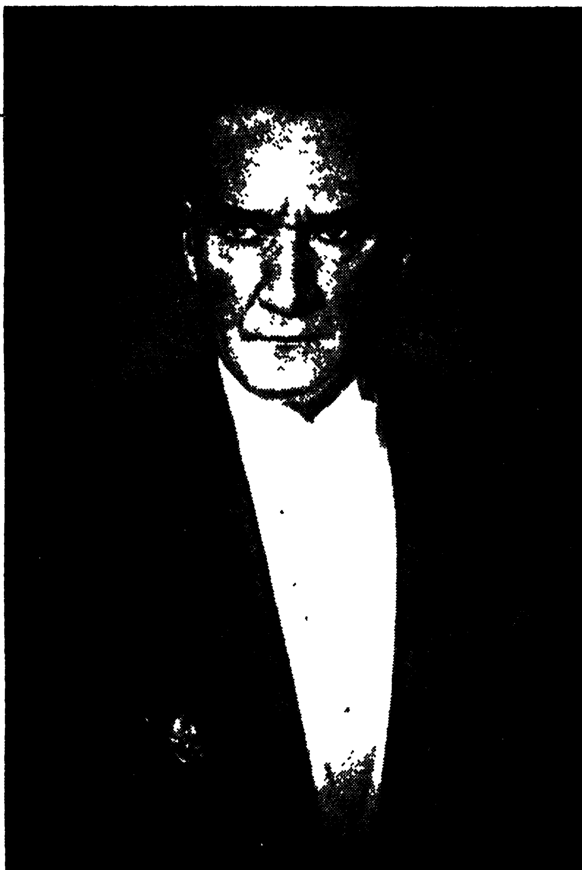
***

و اما نتایجی که ازاین مسافرت گرفته شده بنظر بنده فوق العاده است زیرا اساس و پایهٔ هر نوع حسن تفاهمی که عبارت از اعتماد حقیقی و احترام متقابل و صداقت بی ریا و اشتراك منافع بوده باشد بوجه اتم و اکمل حاصل گردیده و حس پیش بینی عاقلانه و ارادهٔ محکم وتوانای دوقائد مفخم و دورئیس معظم دو ملت همسایه وبرادر پایهٔ سیاست صمیمانه واطمینان بخش دو مملکت را طوری گذاشته اند که در آتیه از هر نوع تزلزل و فتوری مصون ومحفوظ خواهد ماند - در مسائل جاریه مربوط بدو مملکت و همچنین در مسائل بین المللی نیز تبادل نظر دوستانه بین طرفین بعمل آمد و بی نهایت مفتخر و مسرور هستم که در این مجلس مقدس اعلام نمایم که در کلیه مسائل معروضه توافق نظر کامل و حسن تفاهم، صمیمانه بین دو طرف موجود بود (احسنت احسنت).

اینك مختصری از ترکیهٔ جدید:

مؤسس ترکیهٔ جدید حضرت غازی مصطفی کمال پاشا میباشد. این مرد بزرگ چون اوضاع وخیمهٔ امپراطوری عثمانی را درآخرین ایامش مشاهده نمود کمر همت بربست وبتاسیس مملکت جدید ترکیه که اساس آن بر حکومت ملی نهاده شده تصمیم گرفت و پس از ورود بخاك آناطولی، در سامسون باجرای تصمیم فوق بکوشید و با مجاهدات و کوشش مردانه بالاخره باعمال آن فایق آمد

آنکارا - براثررژیم جمهوری ایجاد شد، این شهر پس ازینکه مرکز اقدامات وهیجانات ملت ترك برای کسب استقلال و حریت قرار گرفت مرکز حکومت جمهوری شد، دریتموقع آنقره بدهکدهٔ

حضرت غازی رئیس معظم جمهور ترکیه

بیشتر شباهت داشت تا بیکشهر ـ خیابانها و کوچه های کثیف و پر گرد وغبار و منازلی که از آجر خام بنا شده بود این‌شهر کوچك را تشکیل میداد. **دولت جمهوری** جدیت بسیار بخرج داد وشهری **که قابل پایتختی دولت ترکیه باشد تاسیس کرد**

انکارا شامل شهر قدیم وشهر جدید است وییلاقات وموستانهای متعدد آنرا افرا گرفته‌است . این شهر جدید دارای خیابانهای قیر کوب میباشد پارکهای متعدد بر زیبائی این شهر میافزاید « قلعه غازی » که در چندسال اخیر بناشده نمونهٔ فعالیت جمهوری ترکیه میباشد .

معارف ـ معارف ترکیه جمهوری نسبت بمعارف پیشین هم ازحیث کمیت وهم کیفیت ترقی شایانی کرده ، وزارتمعارف ترکیه دواقدام مهم نموده است ؛

۱ ـ درباره مدارس ۲ ـ در بارهٔ پرورش ملت بوسایل دیگر ،

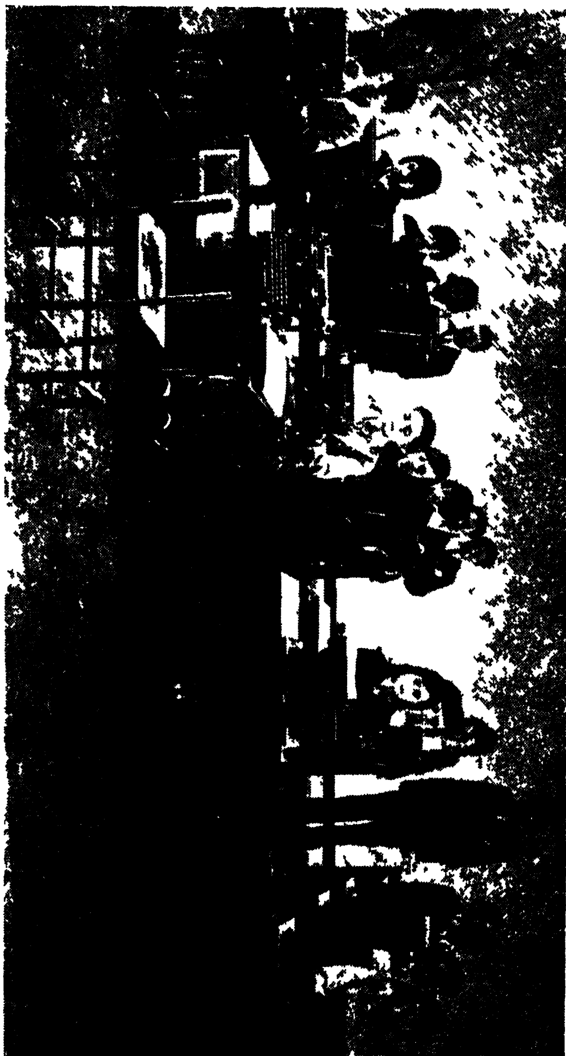
مدارس ـ تعلیمات ابتدائی مطابق قانون اجباری ومجانی‌است برای بسط تعلیم‌وتربیت دولت‌ترکیه دارالتربیه‌هائی بنام (کیندر گارتن) Kinder garten یا کودکستان تاسیس نموده وبر عده آن افزوده است

اما‌راجع بمدارس ابتدائی برای نشان‌دادن ترقیات مدارس‌ترکیه در سنوات اخیر باحصائیه ذیل می پردازیم : در ۱۹۱۳ و ۱۹۱٤ درتمام‌امپراطوری ۱۸۹۵٤ محصله‌ـ ۱۸۱۳۸٤ محصل ۳٤۱۳ مدرسه درموقع تاسیس‌جمهوریت ٦۲۹۵٤ محصله ۲۷۲۱۰۷ محصل ٤۸۹٤ مدرسه ، سال‌اخیر ۹۱۸۱٤ محصله ۳۵۰۳۲۲ محصل ٦۷۱۳ مدرسه

مدارس متوسطه ـ محصلین مدارس متوسطه که در ۲٤-۱۹۲۲ عدهٔ آنها ۵۹۰۵ نفر بوددر۱۹۳۲ به۳۰۳۱٦ بالغ شد در۱۹۳۲ درلیسه های ترکیه ۱۷۲۰ دختر و ۵۱۲۰ پسرمشغول تحصیل بوده‌اند ـ ترکیه دارای دارالمعلمین های ذیل میباشد ؛

دارالمعلمین موزیك ـ دارالمعلمین های نقاشی ـ صنایع یدی و علوم‌فیزیك ـ علاوه برمدارس فوق‌مدارسی بنام‌مدارس‌شغلی‌در ترکیه میباشد که شعب مختلفه را در آنجا تدریس میکنند اعم از صنایع و تجارت و غیره ـ عدهٔ شاگردان اینمدارس به ٤۱۵۵ بالغ میشود

مدارس عالیه که در راس آن اونیورسیته قرار گرفته است وعلوم وفنون مختلفه درآنجاتدریس میشود درسال۱۹۳۲ عدهٔ

جمعی از محصلین و محصلات ترك در سالن ماشین تحریر مدرسهٔ تجارت آنکارا

شاگردها به ۴۸۵۴ بالغ شده ـ درباره پرورش ملت بوسایل غیر مدرسه دولت ترکیه بکتابخانه ها و قرائت خانه های متعدد ، موزه های مختلف و انتشارات پی در پی متشبث میشود

صناعت ـ دولت برای تبدیل مواد اولیه موجوده و یا وارده و برای تعادل صادرات و واردات کار های اساسی کرده و ابتداء بتاسیس یك « بانك برای صنعت و معادن » اقدام کرد و بر عدهٔ مصنوعات داخله بیفزود

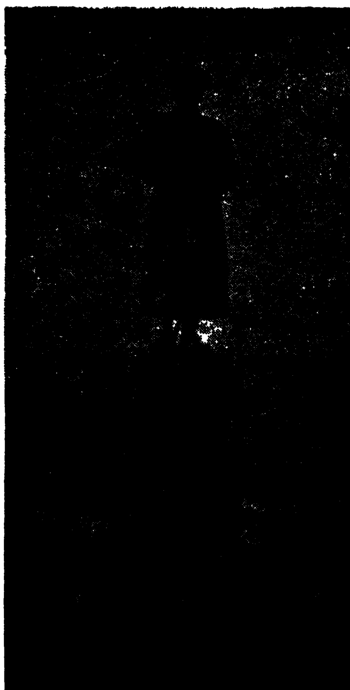
کارخانهٔ قند ـ در ۱۹۲۶ اولین کارخانه قند را در اوشاك برقرار کردند کمی بعد کارخانهٔ دیگری در آلپولو (در تراس) تاسیس کردند، واردات قند ترکیه که درسال ۱۹۲۳ بالغ بر ۱۵۹۶۴۰۰۰ لیره میشد درسال ۱۹۳۲ به ۳۰۰۶۰۰۰ تقلیل یافت .

چرمسازی ـ بقدری ترقی کرد که واردات چرمی که در ۱۹۲۳ بالغ بر ۱۸۵۱۰۰۰ کیلوگرام وبقیمت و ملیون لیره ترکیه میشد در ۱۹۳۲ بصفر رسید و در عوض محصول داخله که در ۱۹۲۳ به ۱۹۷۴۰۰۰ بالغ میشد در ۱۹۳۲ به ۴۱۰۵۰۰۰ کیلو بالغ شد

سیمنت سازی ـ واردات سیمنت که در ۱۹۲۷ بالغ بر ۶۲۰۰۰ تن بود در ۱۹۳۲ به ۲۳۰۰ تقلیل یافت و در عوض محصول داخله آن که در ۱۹۲۳ به ۲۴۰۰۰ تن میرسید در ۱۹۳۲ به ۱۲۹۰۰۰ تن بالغ شد . واین مقدار کاملا کفایت داخله رامیکند .

چوب صنعتی وچوب سوخت ـ چوب صنعتی که صادرات آن در ۱۹۲۷ بالغ بر ۱۸۷۹۲ تن بود در ۱۹۳۲ به ۳۸۸۷۵ زاید شد . و در نتیجه واردات تقلیل یافت ونیز کار خانجات متعدد جوراب بافی وپنبه‌ریسی وشکلات سازی ومبل سازی وروغن گیری وغیره در ترکیه موجود میباشد

تشکیلات اداری ـ تقسیمات شهر ها را جمهوری ترکیه از روی احتیاجات محلی وازنظر حفظ امنیت وانتظام بعمل آورده‌است

مجسمه حضرت غازی
در میدان جمهوریت انکارا

چون سابقاً تقسیمات نواحی ناقص بود دولت تصمیم گرفت که ۲۲۹ ناحیهٔ کوچك ایجاد کند از نقطه نظر امنیت و تسهیل کارها واخذ مالیات وغیره و برای اینکار حدود بعضی ولایات را تعدیل کردند و بعضی دهکده‌هارا ازشهری جدا کرده بشهر دیگر ضمیمه نمودند

دهکده‌ها ـ که‌سابقا هیچ گونه انتظامی نداشت کاملا در تحت‌نظم وترتیب در آمد ومسئلهٔ تحدیدحدود رامورد توجه قرار داده و ۱٤۹۸۸ دهکده را تحدید کردند. در۱۹۳۱ بودجه کل دهکده‌ها٤۸۸۰۰۷۸ لیره ترکیه بود.

قبل ازجمهوریت٦٦٤ اطاق روستائی درمملکت وجود داشت که دهقانان مهمانان خود را در آنها پذیرائی میکردند و این عده در جمهوریت به۱٦۹٦۱ اطاق رسید

بلدیه‌ها ـ مطابق‌قانونی که بعد ازجمهوری‌دربارهٔ بلدیه ها و وظائف آنها و رفع احتیاجات محلی وضع شده بود زنها نیز در انتخابات بلدی حق شرکت دارند. و مطابق قانونی که از مجلس مؤسسان گذشته بانك بلدیه ها درترکیه تأسیس شد با سرمایهٔ ۱۵

ملیون لیرهٔ ترکی ، بانك مزبور ببلدیه‌ها ازنظر تسهیل وتسریع عمل ودادن سرمایه کمك مینماید . قبل ازجمهوری ، بلدیه‌ها دارا بودند : ۵۲۸ کیلومتر پیاده رو ۲۵۱ کیلومتر شوسه ـ ۱۷ کیلومتر جادهٔ قیر کوبی ۱۰۵ کیلومتر جادهٔ معمولی

در جمهوریت بعلاوهٔ آنها بنا کردند ۱۴۶۰ کیلومتر پیاده رو

پیش آهنگان ترك در هنگام دفیله

۱۱۰۲ کیلومتر شوسه ـ ۷۹ کیـلومتر جادهٔ قیر کوبی ـ ۸۸۵ کیلومتر جادهٔ معمولی ـ در ۱۹۲۳ جاده های مملکت مجموعاً به ۱۸۳۵۵ کیلومتر میرسید ده سال بعد یعنی در ۱۹۳۲ طول جاده ها به ۲۷۸۵۰ کیلومتر رسید

قبل از جمهوری جز ۲۹ پارك و ۷ محل ورزش موجود نبود ، جمهوری ۲۰۷ پارك و ۱۶۴ محل ورزش ایجاد کرد . و علاوه مریضخانه های بسیار بنا کرده اند و همچنین دارالایتام ها ، دار- العجزه ها وغیره . ـ اکنون ۲۴ مریضخانه مهم در ترکیه موجود میباشد . قبل از جمهوریت فقط ٤ شهر از چراغ های الـکتریك استفاده مینمود و اکنون به ۹۷ رسیده و قبل ازجمهوری ۲۰ شهر دارای مجاری آب بود و اکنون به ۱۸۵ رسیده است

امنیه ـ امنیه برای حفظ آرامش و امنیت مملکت و مطابق احتیاجات محلی منتظم شده واز نظر اسلحه ومواد لازمه کاملا مجهز میباشند . رؤسای امنیه تعلیمات مخصوصی را باید فرا بگیرند و متخصص درشغل خود بشوند

خطوط تلفنی که قبل از جمهوریت ۵۳٤ کیلومتر بود اکنون به ٤۲،۱۵۰ کیلومتر بالغ شده

فلاحت .. مدرسهٔ عالی فلاحت . ـ دولت جمهوری همین که روی کار آمد عدهٔ از معلمین و محصلین را برای اخذ و تکمیل تحصیلات و تخصص در رشته فلاحت باروپا و اتازونی اعزام داشت واین عده به ۱۰۱ نفر بالغ شد و همچنین عدهٔ ازمتخصصین آلمان را استخدام کردند و در آنقره یك دارالعلم فلاحتی تاسیس نمودند این دارالعلم دارای یك اونیورسیته و چهار فاکولته علوم طبیعی ، علوم فلاحتی وغیره میباشد ودر ضمن این دارالعلم ۲۲ دار التعلیم فلاحتی دیگر ایجاد شده است .

نمایشگاههای فلاحتی .. برای تعمیم و انتشار معلومات فلاحتی دولت جمهوری تاسیس نمایشگاه هائی را مفید و بلکه لازم

شمرد و برای این نظر در مدرسهٔ فلاحتی «هالکالی» یك نمایشگاهی ایجاد کرد ونیز در نواحی فلاحتی با شرکت هزاران نفراز دهاقین وروستائیان « جشن های فلاحتی » برپا کردند .

ادارات اصلاح .. دولت برای بهبودی انواع نباتات مملکت بوسیلهٔ انتخاب و قبول نباتات وارده از خارجه با مقتضیات محلی در آنکارا ، اسکی شهر ، آداپازرا ، یشیلکوی و آدانا ادارات اصلاح را تاسیس کرده است . بعلاوه دهات مخصوص برای اصلاح حبوب و کنترل آنها تاسیس شده ـ دولت ترکیه بدون تقبل شرایط هیچیك ازمجامع بین المللی خرید وفروش تریاك و زراعت خشخاش وتجارت آنرا انحصاری کرده است .

عدلیه ـ دولت جمهوری محاکمی که از عهد سابق باقی بود در ۸ آوریل ۱۹۲۴ حذف کرد و آنرا تبدیل بمحاکم قضائی نمود . دولت جمهوری یکسلسله قوانین از لحاظ انتظامات قضائی بتناسب اقتصادیات و اجتماعیات جدیده انتشار داد . امروزه ترکیه دارای ۴۹۲ محل مخصوص انتظامات قضائی است که بطرز ذیل منقسم میشود ؛

(۸۴) محکمه جنائی که ۲۲ عدد ازآنها مرکبند ازیك رئیس و اعضا و فقط مرافعات جنائی را قبول میکنند ، و ۶۲ عدد ازآنها نیز مرکب انداز یك رئیس و دو عضو و درعین حال که بمرافعات جنائی رسیدگی میکنند بمرافعاتی که ازمحاکم بدائی میگذرد نیز رسیدگی می نمایند ، ۴۳۶ محکمهٔ بدایت که ۴۱۳ عدد از آنها با یك قاضی تشکیل و ۲۳ عدد از آنها باچندین قاضی مجتمعاً تشکیل میابد ۱۴۱ امین صلح و ۱۶ محکمهٔ مخصوص ـ مرافعات سالیانهٔ که ازطرف محاکم فوق رسیدگی میشود تقریبا بیك میلیون میرسد . در فوق این محاکم ، محکمهٔ عالی تمیز قرار گرفته کلیه قضاة متحد الشکل میباشند ، در ۱۹۳۲ نه عشر قضاة دیپلمهٔ مدارس عالیه بوده اند .

قانون مدني ـ دولت جمهوری مملکت را ازحالت قضائی اولیه بیرون آورد و قانون مدني برحسب اقتضای احتیاجات قرن بیستم

تدوین کرد - قوانین مفیده راجع بنسوان وراجع بعروض وتجارت بری وبحری وجنائی و غیره وضع شد .

تجارت .. بعد از ۱۹۲۵ اطاقهای تجارت و صناعت تکثیر شدند ، در تمام نقاط مملکت و از نظر انتظامات اقتصادی پیشرفت بسیار کرده اند . بورس های تجارتی در تمام نقاط بر قرار شده مدرسهٔ عالی تجارت و مدرسهٔ عالی تجارت بحری در اقتصاد مملکت رل‌مهمی را انجام میدهند . یك‌هیئت عالیه اقتصادی برای مطالعه و تحقیقات علمی وعملی در مسائل اقتصادی مملکت تشکیل شده

تجارت خارجی تجارت خارجی ترکیه قبل از جمهوریت منحصر بخارجیها بود . بعدازمعاهدهٔ لوزان‌ترکیه بالغو کاپیتولاسیون استقلال‌اقتصادی وتجاری را نیز حائز شد ومعاهدات تجاری با اغلب ملل برقرارنمود درنتیجه توسعه‌تجارت درسال بیلان‌تجارتی‌صادراتش ازحیث قیمت ۱۰۴۱۷۳۳۲ لیره ترکی اضافه بوده درصورتیکه در ۱۹۲۳ ، ۶۰۱۳۸۵۰۰ لیره کسر داشته

ونیز ازنظر تنظیم تجارت خارجی ادارهٔ بنام ادارهٔ تجارت‌خارجی دروزارت اقتصاد تشکیل داده اند

تجارت بحری تجارت بحری در ظرف ده سال اخیر رواج یافته یعنی از ۱۹۲۳ و در ۱۹۳۲ مقدار بارگیری مجموعا به (۱۱۰۱۷۰) تن بالغ شده وعده مسافرین‌ترکیه درظرف ۱۰سال به ۵۸۷۲۸۷۰ نفر بالغ شده است

مالیه سابقا بمناسبت استقراضات از خارجه و عدم انتظام مالیه وزارت مالیه صورت خوبی نداشت ولی درمدت ده سال اخیر بودجه وزارت‌مالیه تعدیل شده بدون‌قرض - نقود خزانه مطابق موادقانون درخزانه‌داری عمومی جمع میشود

مالیات جمهوری مالیات‌مملکت را منظم‌وعشریه را حذف‌نموده ودرباره مالیاتهای ارضی ، مالیات مواشی، مالیات برعایدات و غیره نیز اصلاحات لازمه بعمل آورده است

امرداد ماه - در جلسهٔ هفدهم امرداد مجلس شورای ملی اقای رئیس‌الوزراء آقای امیر لشکر نخجوان کفیل ارکان حرب کل قشون را بکفالت وزارت‌جنگ معرفی نمودند

آقای امیر لشکر نخجوان
کفیل محترم وزارت جنك

روز شنبهٔ ۲۰ امرداد مؤسسهٔ آژانس پارس که مرکز کسب و نشر وقایع و حوادث دنیا و اطلاعات داخلی مملکتی است از طرف معاون وزارت خارجه افتتاح شد، این مؤسسه از لحاظ زندگی امروزه که ارکان اصلی ان برروی اطلاع ازجریان عمومی‌دنیاست دارای کمال لزوم واهمیت است ویکی‌ازمؤسسات مهم ومفید این‌عصر شمرده‌میشود بالاخص درمقابل‌آژانسهای سایرممالك ایجاد این مؤسسه برای انتشار اطلاعات صحیح شایستهٔ کمال توجه و تقدیر میباشد

روز سه‌شنبهٔ ۲۳ امرداد آقای محمد انیس‌بیك سفیر کبیر دولت ترکیه اعتبار نامهٔ خود را در قصر سعد آباد بحضور اعلیحضرت شاهنشاهی تقدیم نمودند

درینماه برحسب ابلاغ ریاست وزراء اسم شهر ترشیز به کاشمر مبدل گردید

شهریورماه - روز یکشنبهٔ چهارم شهریور آقای کاظمی‌وزیر امور خارجه برای‌حضور درجلسهٔ جامعهٔ ملل ازطهران بصوب اروپا عزیمت نمودند و آقای سهیلی بکفالت وزارت خارجه معرفی شدند

ادارات و مؤسسات حدید و ایستگاه راه‌آهن در بندر شاه

مهرماه ـ در جلسهٔ سه‌شنبهٔ دهم مهر مجلس شورای ملی آقای نظام‌الدین خان حکمت از طرف آقای رئیس‌الوزراء بوزارت پست و تلگراف معرفی شدند. روز پنجشنبهٔ ۱۲ مهر آقای سرهنگ فضل الله خان بهرامی رئیس ادارهٔ امنیات نظمیهٔ مملکتی بکفالت تشکیلات بلدیهٔ طهران انتخاب شدند ـ روز ۲۷ مهرماه اعلیحضرت همایونی از گرگان به بندرشاه ورود فرمودند پس از بازدید مؤسسات راه‌آهن دو ساعت و نیم بعد از ظهر مراسم اسب دوانی در دو کیلومتری بندر شاه با حضور اعلیحضرت همایونی بعمل آمد ـ چهار بعد از ظهر روز ۲۸ مهرماه اعلیحضرت شاهنشاهی کارخانهٔ قند شاهی را افتتاح فرمودند

آبانماه ـ در جلسهٔ پنجشنبهٔ سوم آبانماه انتخاب هیئت رئیسهٔ مجلس شورای ملی تجدید شد آقای دادگر بسمت ریاست انتخاب شدند آقایان افسر و دادور به نیابت ریاست انتخاب گردیدند ـ آقایان کاشف و مؤید احمدی و منصف و افشار بمنشی‌گری و آقایان محمر فرهمند و مرآت اسفندیاری و ارباب کیخسرو بمباشرت منتخب شدند

عصر شنبهٔ ۱۲ آبانماه اعلیحضرت همایونی بطهران ورود فرمودند

سفارت فوق العادهٔ بلژیك ـ چون معمول است وقتیکه سلطانی فوت میکند و پادشاه جدید بر تخت سلطنت جلوس مینماید هیئت مخصوصی بدربارهای ممالك میفرستند که فوت سلطان قدیم و جلوس خود را اعلام دارند از اینجهة اعلیحضرت لئوپولد سوم هیئتی بعنوان سفارت کبرای فوق‌العاده بایران فرستادند که جلوس خودرا رسماً باعلیحضرت شاهنشاه ایران اعلام دارند، هیئت مذکور بشرح ذیل:

مسیو گاستون اپتیه سفیر

مسیو پرده مستشار سفارت

مسیو ویت‌وك نایب سفارت

کاپیتن ووکز اتاشهٔ نظامی

در روز ۱۳ آبان ماه بطهران وارد شدند وروز پانزدهم آبان بحضور ملوکانه شرفیاب گردیده ماموریت خودرا انجام‌دادند و پس از عزیمت باصفهان وتماشای ابنیهٔ تاریخی آنجا مراجعت نمودند ، درطی توقف نیز پذیرائیهای لازم‌ازایشان بعمل آمد

سفارت فوق‌العاده بعد ازشرفیابی

ورود والاحضرت ولیعهد سوئد بایران ـ روز چهار شنبهٔ ۱۶ آبان والاحضرت جانس گوستاو آدولف ولیعهد سوئد باتفاق زوجهٔ محترمشان شاهزاده خانم لوئیز و دونفرازفرزند اشان شاهزاده خانم اینگرید وشاهزادهٔ برتیل که بعزم سیاحت چهارماهه در ممالك شرق روز ۱۳ سپتامبر از پایتخت سوئد (استکهلم) عزیمت نموده بودند پس از گردش در یونان و ترکیه و شامات وعراق بسرحد ایران ورود نمودند، هیئتی برای استقبال موکب ایشان ازطهران

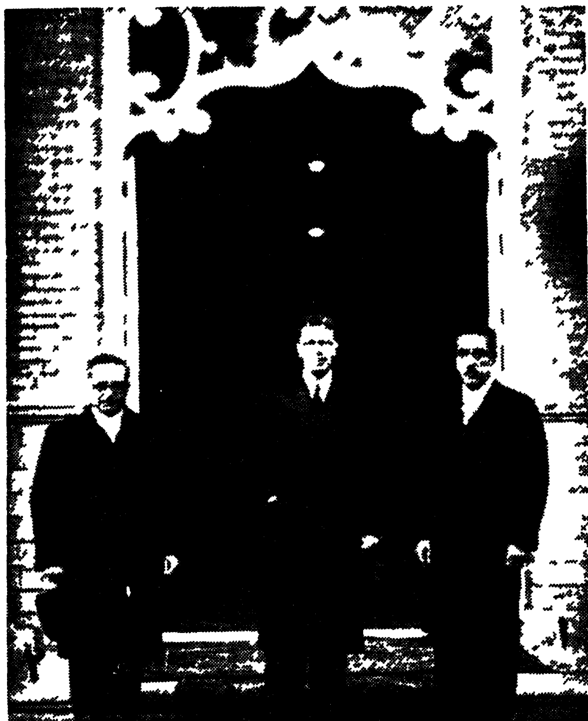

والاحضرت ولیعهد سوئد

اعزام شده بود احترامات و تشریفات لازمه درسرحد بعمل آمد والاحضرت از طریق کرمانشاه و همدان وقزوین دوساعت قبل از ظهر شنبهٔ نوزدهم آبان بدانشگاه‌فلاحتی کرج ورودفرمودند . آقایان وزیر امور خارجه و رئیس تشریفات سلطنتی ورئیس تشکیلات کل نظمیهٔ مملکتی وحاکم‌طهران‌و کفیل‌بلدیه‌در آنجاموکب‌والاحضرت را استقبال نمودند، آقای‌وزیر خارجه بنام‌اعلیحضرت شاهنشاهی‌خیر مقدم گفتند و پس از قدری استراحت عزیمت‌طهران فرمودند

نیمساعت قبل از ظهر بقصر همایونی ورود نمودند وهمراهان خودرا بحصورشاهنشاهی معرفی فرمودند وسپس مقارن‌ظهر باتفاق اعلیحضرت همایونی با تشریفات مخصوصهٔ سلطنتی بقصر گلستان که برای توقف ایشان معین شده بود تشریف فرما شدند

سه‌ساعت بعدازظهر والاحضرت‌درقصرهمایونی‌ازاعلیحضرت‌اقدس شاهنشاهی بازدید فرمود، والاحضرت پس ازملاحظهٔ مؤسسات مهمهٔ طهران‌صبح ۲۳ آبان برای‌تماشای مؤسسات راه‌آهن‌شمال عزیمت مازندران فرمودند وپس ازسه روزبطهران مراجعت و برای‌تماشای آثار تاریخی اصفهان وتخت جمشید صبح روز شنبهٔ ۲۶ آبان‌عازم

والاحضرت ولیعهد سوئد درمجلس شورای ملی
۱ ـ رئیس محترم مجلس ۲ ـ وزیر محترم خارجه

اصفهان گردیدند ـ چهارساعت بظهر اعلیحضرت شاهنشاهی برای تودیع باوالاحضرت بقصر برلیان تشریف فرما شدند و پس‌ازاجرای مراسم تودیع والاحضرت و همراهانشان از طهران حرکت کردند

درینموقع میهمانداران والاحضرت که ازسرحد عرب تا طهران درالتزام رکاب بودند ازطهران باتفاق موکب والاحضرت حرکت نمودند ـ والاحضرت شب ۲۸ آبانماه به تخت جمشید وارد شدند

پس از دوروز توقف وتماشای آثار تاریخی تخت جمشید و ملاحظهٔ عظمت باستانی ایران صبح روز ۳۰ آبانماه باصفهان مراجعت نمودند و پس از دو روزتوقف و تماشای ابنیهٔ تاریخی اصفهان ازطریق قم و عراق وهمدان و کرمانشاه و خسروی به بغداد مراجعت فرمودند

والاحضرت شاهزادهٔ گوستاو ادولف درتاریخ ۱۱ نوامبر ۱۸۸۲ درشهر استکهلم متولد شده و اولین پسر اعلیحضرت گوستاف پنجم وملکهٔ ویکتوریا محسوب‌میشوند ـ والاحضرت پس‌ازاتمام تحصیلات ابتدائی ومتوسطه در اونیورسیتهٔ اوپسالا وارد تحصیلات عالیه شدند و بر اثر ذوق طبیعی بعلوم و صنایع قدیمه دررشته ارکه‌اولوژی Archéologie واردودررشتهٔ مذکورباخذ دیپلم‌عالی‌موفق گردیدند

پس از اکمال تحصیلات بمدرسهٔ نظام وارد و در ۱۹۰۲ نایب رژیمان اول گارد شدند وسپس مدرسهٔ عالی نظام را تمام کرده در ۱۹۲۳ بدرجهٔ ژنرالی‌موفق شدند ـ بعدها والاحضرت بقسمت‌عملی علوم ارکه اولوژی پرداخته‌درسوئد ویونان وچین تحت‌نظر معظم‌له حفریات زیادی بعمل آمده و نیز سالها رئیس افتخاری اتحادیهٔ ورزشکران سوئد بوده وبا علاقهٔ مخصوصی درترویج ورزش صرف همت نموده و شخصا از ورزشکران معروف و درجهٔ اول سوئد بشمار آمده اند

والاحضرت ولیعهد در تاریخ ۱۹۰۵ با شاهزاده خانم انگلیسی پرنسس‌مارگارتا ازدواج‌نموده‌شاهزادهٔ گوستاو ادولف در۱۹۰۶، زیگوارد در۱۹۰۷، پرنسس اینگرید در ۱۹۱۰ و پرنس برتیل در ۱۹۱۲ و کارول‌یولمان‌در۱۹۱۶ بوجود آمدند ـ پس‌ازفوت‌پرنسس مارگارتا در ۱۹۲۰ والاحضرت‌تا سال ۱۹۲۳ مجرد بوده وسپس با پرنسس لوئیز ازدواج نموده اند

والاحضرت مسافرتهای زیادی نموده و تقریبا تمام ممالك اروپا و امریکای شمالی و جنوبی و افریقا وآسیا را دیده درسال ۱۹۲۶ بچین و ژاپن مسافرت نموده درسال ۱۹۳۴ بممالك ایران وعراق

والاحضرت و خانوادهٔ سلطنتی سوئد و هیئت دولت هنگام تودیع و عزیمت از طهران

پرنسس لوئیز زوجهٔ والاحضرت

و سوریه نیز سفر نموده‌اند والاحضرت از طرف اعلیحضرت گوستاو پنجم ملقب بدوك دواسکانی شده ریاست افتخاری تجار سوئدی که امتعه و ماشین آلات بخارجه صادر مینمایند نیز بر عهدهٔ معظم له میباشد

مملکت سوئد ـ مملکتی است واقع در شمال قارهٔ اروپا از سه مملکت اسکاندیناوی (سویدو نروژ و دانمارك) محدود است از طرف شمال باقیانوس منجمد شمالی و از راه مغرب به نروژ واز طریق شرق بفنلاند (که سابقاً جزو سوید بوده و درزمان پطر کبیر بتصرف روسها درآمد) و ازسمت جنوب به بحر بالتیك دارای ٤٤٨٢٧٨ کیلومتر مربع خاك وصاحب ٦ مایون جمعیت است که از تیره‌های نژاد ژرمن بوده و دارای زبان مخصوصی هستند

مملکت سوئد مرکب از یك سلسله اراضی است که طول جبال جولن را بطرف دریای بالتیك و خلیج بتنی طی مینماید و دارای شطوط و انهار زیادی مانند وال اومه آ و پی ته آ میباشد که صفحهٔ

مملکت را مشروب میدارد شمال این مملکت کوهستانی و دارای اشجار و جنگلهای فراوان است ولی درجنوب شرقی دارای دشت وسیعی میباشد که فوق العاده آباد ومعمور و دارای همه نوع محصول و غلات میباشد دریاچه های زیادی درین سر زمین وجود دارد که برزیبائی و قشنگی مملکت میافزاید و گردشگاه های بانزهتی است که مهمترین آنها ملار و ونرووتر است مردمان این مملکت بسیار باذوق و سلیم النفس و مخصوصاً صادق و صحیح‌العمل هستند دزدی وجنایات درین سر زمین بسیار کم اتفاق افتاده و مردم ذاتا آرام واخلاقی وصلح طلبند معارف دراین اقلیم بسیار تعمیم دارد بطوریکه میتوان گفت بیسواد خیلی کم است مملکت مزبور درعین حال هم صنعتی وهم فلاحتی است زیرا هم محصولات فراوان وهم معادن زیاد آهن دارد، صادرات این مملکت بیشتر آهن آلات است - بواسطهٔ وجود جنگلها چوبهای زیادی از این مملکت صادر میشود و اهالی غالباً بصید ماهی اشتغال دارند

پرنسس اینگرید دختر والاحضرت

پرنس برتیل پسر والاحضرت

آب وهوایش در جنوب و سواحل معتدل ولی درسمت شمال سرداست ازاین جهت بیشترمردم و مؤسسات در جنوب تمرکز یافته اند پایتخت این کشور استکهلم است که ۱۹۲۰ کیلومتر در شمال شرقی پاریس و واقع در کناردریاچهٔ ملار و بحر بالتیك است ۴۲۰ هزار نفرجمعیت دارد و دارای مؤسسات علمی و صنعتی کامل و موزه ها و مدارس زیاد بوده مرکز کارخانجات ریخته گری و آهن ساری و امور صنعتی است ـ شهر های دیگری موسوم به اوستر ساند ـ اوربرو زان کو پنیك و اوپ سالا دارد که شهر اخیر الذکر یکی ازدارالعلمهای اروپا ومرکز دانش ومعرفت است ـ طرزحکومت مشروطه و سلطان آن اعلیحضرت گوستاو ادولف پنجم است که از خاندان مارشال برنادوت که یکی ازسرداران بزرك ناپلئون بود میباشد ـ این پادشاه در ۱۸۵۸ متولد شده و در ۱۹۰۷ جانشین پدرش (اسکار دوم) گردیده واز آن تاریخ تا حال زمام مملکت را در دست داشته وبسیار محبوب است

شجرهٔ ایشان ازینقرار است: شارل برنادوت که در ۱۸۱۸ باسم شارل

چهاردهم بعدازمرگ شارل ۱۲ پادشاه سوئدشد تولد ۱۷۶۷ فوت ۱۸۴۴

۲ ـ اسکار اول پسر برنادوت در ۱۷۹۹ در پاریس متولد شده وازه ۱۸۴۴ تا ۱۸۵۷ درسوئد سلطنت کرده ودر ۱۸۵۹ فوت نموده

۳ ـ شارل پانزدهم پسر اسکاراول که در ۱۸۵۹ بسلطنت رسیده و در ۱۸۷۲ فوت نموده است

۴ ـ اسکار دوم برادر شارل پانزدهم و پسر اسکار اول که در ۱۸۲۹ دراستکهلم متولد شده وازه ۱۸۷۲ تا ۱۹۰۵ پادشاهی سوئد و نروژرا داشته و از ۱۹۰۵ تا ۱۹۰۷ که فوت نموده پادشاه سوئد بوده (این نکته را نیز باید مذکورداشت که مملکت نروژ تا ۱۹۰۵ جزومملکت سوئد بوده ودر این تاریخ استقلال یافته ومجزی شده است)

۵ ـ گوستاوادولف پنجم پادشاه فعلی سوئد پسر اسکار دوم که در ۱۸۵۸ متولد شده ودر ۱۹۰۷ بسلطنت سوئد نائل گردیده است

این مملکت تاریخ مفصلی داشته وسلاطین نامداری ازان برخاسته اند که ما چند نفر از معاریف ایشان را ذکرمیکنیم؛

۱ ـ گوستاووازا متولد در ۱۴۹۶ مسیحی سوید را از قید دانمارك نجات بخشید ، صنعت وتجارت هایرا رونق داد، بافرانسوای اول پادشاه فرانسه متحد شد ودر ۱۵۶۰ فوت کرد

۲ ـ گوستاوادولف قوای منظم و نیرومندی تجهیز و آماده نمود بمعیت ریشلیو صدر اعظم معروف فرانسه در جنگ ۳۰ ساله ودر سیاست اروپا مداخله وشرکت کرد برای آنکه ازپروتستانهای آلمان تقویت نماید از ۱۶۱۱ تا ۱۶۳۲ پادشاهی نمود و کشته شد

۳ ـ شارل دوازدهم پسرشارل یازدهم متولد در ۱۶۸۲ مسیحی معاصر با پطر کبیر بوده همینکه بحد بلوغ رسید و رسما زمام مملکت را بدست گرفت بنای عملیات بزرگی گذارده دانمارکیها را در کپنهاك و روسها را در نارواوا گوست دوم پادشاه لهستان را درریگاشکست داد ولی بالاخره ازمعاند قوی خود پطر کبیر در پولتاوا شکست خورده فراراً بترکیه رفته ازآنجا دره ۱۷۱ بسوید معاودت کرده نروژ را مسخر نمود ودر ۱۷۱۸ فوت کرد

نمایشگاه دائمی امتعهٔ ایران ـ سه ساعت بعد از ظهر روز یکشنبهٔ بیستم آبانماه اعلیحضرت شاهنشاهی نمایشگاه دائمی امتعهٔ ایران‌را در طهران افتتاح فرمودند و پس از بازدید غرفات زیبای نمایشگاه فرمودند؛

« این اندازه که در اینجا دیدم میشود گفت خوب است ولی »
« خوبی آن بسته باین‌است که روز بروز بهتر شود ، این‌نمایشگاه باید»
« طوری باشد که سال بعد یکی از این اشباء دراینجا نباشد بلکه »
« چیزهای تازه‌تر و بهتری بیاورند ، دقت کنند اجناسی که‌ممکن »
« است فاسدشودزودبزودعوض کنند ، **امیدواری کامل‌هست** »
« **که باین وسیله هم صناعت هم‌فلاحت وهم‌تجارت** »
« **همه درمملکت ترقی کند ، رویهمرفته این‌نمایشگاه** »
« **خوب‌بود کارکنان‌اینجابایدتشویق‌شوندوهمچنین** »
«**کسانیکه دراینجا شرکت کرده‌اند از آنها رضایت** »
« **داریم** و مخصوصا بهمه کارکنان و شرکت‌کنندگان علاقه‌و »
« رضایت مارا ابلاغ کنید خیلی از آنها ممنونم از چیزهائی که »
« امروز دیدم خیلی راضی هستم »

چه‌افتخارو استظهاری برای عمال اقتصادی مملکت ازین‌بزرگتر که ذات مقدس ملوکانه تا ایندرجه از حاصل مساعی آنها اظهار رضایت و لزوم تشویق و تأیید آنها را برئیس محترم دولت تأکید میفرمایند بدیهی‌است بااین ترتیب‌وسایل هرگونه پیشرفت‌وموفقیتی برای آقایان تجار وصنعتگران و فلاحین مملکت فراهم است والبته چون سعادت فردی و اجتماعی منوط باصلاح امور اقتصادی و ترقی معنوی مملکت است مجال تأمل وجای تردید نیست که تجار جوان فکر مملکت‌ودیگر عمال امورتجاری باغتنام موقع و انتهاز فرصت در طریق‌اجرای منویات‌ملوکانه وتأمین سعادت فردی واجتماعی صرف مساعی بیشتر و مؤثرتری خواهند نمود

منظرهٔ داخلی عمارت نمایشگاه امتعهٔ ایران در طهران

نمایشگاه دائمی امتعهٔ ایران ، با بهترین طرز و ترتیبی تشکیل شده است ، در سالن وسط طبقهٔ فوقانی تابلو های عدیده و گرافیکهای دقیق وزیبائی اوضاع تجارت خارجی مملکت رادرسنوات اخیر نشان میدهد - درین سالن انواع محصولات کارخانجات نخ ریسی شاهی ، صنیع الدوله ، سمنان و نمونهٔ کارهای صنعتی اداره صناعت جمع آوری شده - در سالن غربی غرفات مخصوص شرکت سهامی تجارتی، تجارتخانهٔ بوداغیان ، شرکت تجارتی ایران وسوئد با انواع محصولات داخلی از روده ، پشم ، پنبه ، خشکبار با طرز جالب توجهی دایر شده است

درسالن شرقی انواع محصولات توتون وسیگار و کبریت محصول داخلی تبریز وهمدان واقسام نمونه‌جات کارخانهای کش باف داخلی وصنایع ظریفه و صابون وعطریات محصول ایران جاب توجه میکند

در قسمت غربی طبقات تحتانی صنایع فولاد سازی و فلز تراشی و کاشی سازی و مصنوعات جالب توجه کارخانجات محبس قصر از پارچه های پنبه‌ئی وابریشمی و گلدوزی وسایر صنایع ظریفهٔ نقاشی و نجاری و کفاشی آن مؤسسه فوق العاده جالب و تماشائی است و نیز انواع محصولات شرکت نفط ایران و انگلیس و صنایع سمنت سازی داخلی و کاشی و آجر نسوز وغیره همچنین نمونه های مختلف چرم کارخانجات داخلی وانواع پوستها بمعرض نمایش گذاشته شده است

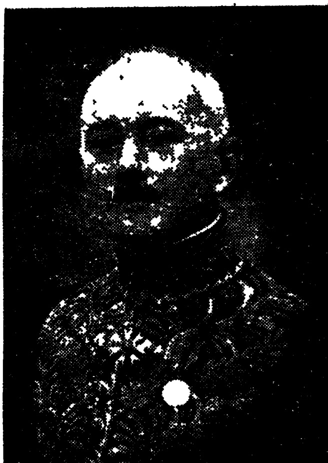
در قسمت شرقی طبقات زیرین انواع میوه و مشروب و شیرینی و شکولات و محصولات ادارهٔ شیلات و مصنوعات مختلف دیگر از اشیاء قلمزنی و قلمکارهای اصفهان دیده میشود

قسمت عمدهٔ تجار ایالات و ولایات نیز با ارسال نمونه‌های جالب توجه ازصادرات عمدهٔ محلی خود درین نمایشگاه شرکت نموده‌اند همچنین نمایشگاه‌های تبریز وخراسان واصفهان هریك بسهم خود در پیشرفت امور اقتصادی تأثیر قابل تقدیری خواهند داشت ویقین است بتدریج در سایر شهرهای مهم مملکت نیز در ایجاد نمایشگاه های دائمی اقدام خواهد شد

هنگام تدفین حضرت مسیح - کپیه بقلم کمال الملک - مجلس شورای ملی

روز شنبهٔ ۲۶ آبانماه فرمان همایونی راجع بانتخابات دورهٔ دهم تقنینیه منتشر گردید

وزیر مختار محترم انگلیس

آذر ماه ـ صبح روز شنبهٔ ۱۰ آذر آقای ناچبول هوگسون وزیر مختار جدید انگلیس در قصر گلستان بحضور اعلیحضرت شاهنشاهی شرفیاب و معرفی شدند

جناب مستر ناچبول‌هوگسن هیوز مونگومری صاحب نشان ش. ام. جی. در ۲۶ مارس ۱۸۸۶ متولدشده ودرمدارس عالیهٔ اتن وبالیول واکسفورد تحصیلات خود را تمام‌کرده در سنهٔ ۱۹۰۸ وارد خدمت وزارت خارجهٔ انگلستان گردیده در ژانویه۱۹۱۹ در هیئت نمایندگی انگلستان‌در کنفرانس صلح بسمت اتاشه تعیین ودر سال ۱۹۱۹ بدرجهٔ نایب‌اولی درخدمت دیپلوماتیك وزارت‌خارجه برقرار شده ودر سنوات ۳۰-۱۹۲۶ مستشارسفارت کبرای‌انگلیس دربروکسل بوده و از۳٤-۱۹۳۰ در ریگاوتالین وکنووزیر مختار انگلیس بوده‌دردسامبر ۱۹۳٤ بسمت‌وزارت‌مختار انگلستان وارد طهران گردیدند

اتحادبین‌المجالس ـ کنفرانسهای‌سالیانهٔ‌اتحاد بین‌المجالس ازسال۱۳۰۳ شمسی همه ساله توسط‌وزارت امور خارجه ازپارلمان ایران تقاضای قبول عضویت مینمودند تا درسال۱۳۰۹ مقارن دورهٔ هفتم تقنینیه مجلس شورای ملی ایران رسماً عضویت اتحاد را قبول و عموم نمایندگان آن دوره در هیئت ایرانی اتحاد بین‌المجالس عضویت یافته و هیئت رئیسهٔ خود را نیز تعیین و توسط آقای

وهیم الملك منشی وقت عضویت مجلس ایران رسماً به دار الانشاء مرکزی اتحاد بین المجالس اطلاع داده شد

درمواقع تشکیل کنفرانس های سالیانه (که هرسال در یکی از پایتختهای دنیا تشکیل میشود) دعوت نامه های مخصوص با رعایت مزایائی از حیث مخارج حمل و نقل و مهمانخانه و ویزای تذکره و غیره برای دول عضو اتحاد ارسال وتقاضا میشود نمایندگانی انتخاب و اعزام دارند

چون دولت شاهنشاهی ایران رویهٔ خاصی در تأیید وحمایت مجامع بین المللی اتحاد نموده است دعوت اخیر بین المجالس پذیرفته وهیئتی ازنمایندگان مجلس شورای ملی برای حضور درسی امین کنفرانس اتحاد که در استانبول در اربع دوم تا هفتم مهر ۱۳۱۳ تشکیل میشد انتخاب و اعزام شد

حد اقل عده که میتوان بکنفرانس اعزام داشت پنج نفر است و دولت ایران به نسبت جمعیت مملکت وعده طرفداران اتحاد درمجلس میتواند تاپانزده نفر عضودارای رأی بکنفرانس اعزام دارد ولی دربن اولین مرتبه باعزام پنج نفر نماینده اکتفا شده است

اتحاد بین المجالس مجلسی است مرکب از نمایندگان مجالس شورای ملی ممالك مختلفه دنیا که برای تأمین صلح عمومی و حفظ مودت بین المللی تشکیل میشود، فکر تأسیس این مجمع در سنه ۱۸۸۸ درپاریس موقع عقدعهد نامه های حکمیت بین دول متحده آمریکای شمالی و فرانسه و انگلیس ایجاد ودر سال ۱۸۸۹ اولین کنفرانس آن باحضور ۹۶ نفر نمایندگان مجالس شورای اروپا و آمریکای شمالی درپاریس تشکیل گردید و تا موقع جنك بین المللی همه ساله جلسات کنفرانس منعقد میشد ولی با خاتمه جنك تعطیل بود

در ۱۹۲۱ در سوئد با حضور ۱۲۰ نفر نمایندگان ۱۲ مملکت تشکیل و بالاخره برعدهٔ مجالسی که وارد اتحاد شدند سال بسال افزوده شدتا درسال گذشته که سست و نهمین کنفرانس بین المجالس در مادرید تشکیل گردید و ۱۵۲ نفر نمایندگان ۲۷ دولت در

کنفرانس مزبور شرکت داشتند

مقاصد اتحاد بین‌المجالس در ابتدا این بود که بوسیله مجالس شورای‌ملی ممالك مختلفه عضو اتحاد وسائلی برانگیزد که اختلافات بین دول عالم بطریق حکمیت قطع و تسویه شود وبطور کلی مسائل مربوطه بحکمیت بین‌المللی را مورد مطالعه قرار میداد ولی درسال ۱۹۲۲ ماده اول اساسنامه اتحاد بین‌المجالس بطریق ذیل مقصد آن را تعیین و تصریح نمود

مقصود از اتحاد بین‌المجالس اجتماع نمایندگان کلیه‌مجالس‌شوروی دنیا است که مشترکا وبوسیله یك‌مؤسسهٔ عمومی بین‌المللی درتحکیم و توسعه دموکراتیکی صلح بین الملل و تعاون ملل بدولت های متنوعه معاضدت نمایند ـ بعلاوه کلیه مسائل بین‌المللی را که حل آنها بوسیله مجالس‌شوروی ملل امکان پذیر باشد تحت مطالعه‌درآید زیرا هرقدر اتحاد بین‌المجالس درمجالس‌مختلفه دنیا هواخواه‌داشته باشد بر قدرت و نفوذ و تأثیر تصمیمات وی افزوده خواهد شد .

هیئت‌های مدیره اتحاد همواره‌سعی‌نموده‌اند برعده‌مجالس عضو اتحاد افزوده و در هرمجلس برعده اعضاء مجلس که داخل دسته هواخواهان میشوند مزید گردد و چون این مجمع قضایای بین‌المللی را بطور آزد و از روی کمال صحت در عهده مطالعه دارد اعضاء کلیه‌احزاب رابعضویت خوددعوت میکندواز همین‌روکلیه نمایندگان قطع‌نظر ازمسلك وعقیده میتوانند داخل‌دسته‌هواخواهان‌اتحاد گردند

مسائلی که‌اتحاد در کنفرانسهای‌سنواتی خودتا بحال تحت‌مطالعه در آورده عبارت است از :

مسئلهٔ اقلیتهای ملل‌به تقلیل‌سلاح ـ مسائل اقتصادی و مالی ـ مسائل مربوطه‌به نظارت پارلمانی‌درسیاست خارجه ـ مسئله‌ترمیمات‌ـ مسائل راجعه‌بامنیت‌وتقلیل وخلع سلاح ومسائل مربوطه‌به معاضدت‌اقتصادی دنیا درتجارت بین‌الملل و سایر مسائل دیگر .

هیئت نمایندگان ایران عبارت از آقایان دشتی ،دکتر لقمان‌ادهم،سمیعی،لیقوانی‌وناصری‌عصر ۵ ۲ شهریور ازطهران‌حرکت

آقای دشتی نمایندهٔ محترم

آقای لیقوانی نمایندهٔ محترم

کرده و عصر جمعه ۳۰ شهریور وارد استانبول شدند - مدت کنفرانس هفت روز بود و نمایندگان ایران ۱۱ روز دراستانبول و دو روز در آنکارا توقف نمودند

قصر یلدیز محل انعقاد کنفرانس بین‌المجالس بود و نمایندگان مجلس ترکیه درتهیهٔ وسایل پذیرائی وموجبات آسایش کلیه‌نمایندگان حسن اداره و فعالیتی بخرج داده بودند - دو میهمانی شام ودوشب نشینی و یك روز گردش دربسفور را برای عموم نمایندگان عضو کنفرانس آماده کرده بودند

بعد ازمسافرت اعلیحضرت‌شاهنشاهی بترکیه رویهٔ کلیهٔ مامورین ترکیه نسبت باتباع ایران بکلی عوض شده بود ودر حسن پذیرائی ازنمایندگان ایران نیزنهایت وداد وصمیمت ابراز میشد - نمایندگان ایران روز بعد از ورود خود یك تاج گل بسیار مجلل و باشکوهی با حضور یك عده پلیس و نظامی و عدهٔ زیادی تماشاچی بمجسمهٔ حضرت‌غازی مصطفی کمال در میدان جمهوریت تقدیم کردند

آقای دکتر سمیعی
نمایندهٔ محترم

آقای ناصری نمایندهٔ محترم

عدهٔ دولی که در کنفرانس شرکت کرده بودند ۱۹ دولت بود و مجموع عدهٔ نمایندگان دول قریب دویست نفر که در میان آنها رئیس مجلس رومانی ، رئیس مجلس مصر ، رئیس سنای ایرلند و بعضی از وزراء خارجه و بعضی از وزراء سابق دول بودند

مسائلی که درسی‌امین کنفرانس درطی‌هشت‌جلسه‌مطرح گردید عبارت بود از :

۱ - مذاکرات و تصویب راپورت رئیس دارالانشاء ۲ - مسئلهٔ امنیت وخلع سلاح و استماع راپورت کمسیون مربوطه ۳ - تدوین و تعدیل ساعات کار باستماع راپورت کمیسیون‌مسائل اجتماعی و موضوع بیکاری از طرف نمایندگان سوئد و لهستان ٤ - ترقیات و تطورات در رژیم پارلمانی باستماع راپورت نماینده فرانسه در این خصوص ٥ - انتخاب هیئت رئیسه و شوروی ٦ - استماع نتیجه مطالعات و اقدامات کمیسیون امور قضائی دائر به کاپیتولاسیون

اهم مسائل فوق مسئلهٔ خلع سلاح و امنیت بود که نگرانی از جنگ آینده تمام نمایندگان را باین دو قضیه علاقمند نموده بود ، پس از دو جلسه مذاکرات مفصل در کمیسیون مربوطه راپورت ذیل با کثریت تقدیم کنفرانس و در کنفرانس تصویب گردید

تأسیس یك کمیسیون دائمی خلع سلاح - طبع و نشر بودجهٔ جنگی کلیهٔ ممالك - تفتیش بین المللی قضائی و مستقیم تجهیزات جنگی - ممنوع شدن و یا اقلا محدود شدن کارخانجات خصوصی و شخصی اسلحه سازی (کارخانجات تجارتی) - مقید و محدود شدن تجارت اسلحه - تحریم مطلق جنگ شیمیائی و میکروبی و استعمال مواد منفجره بوسیله هوا پیماها یا وسایل دیگری بر ضد شهرها - منع فوری و بلاشرط بمباردمان هوائی - حذف تدریجی قوای هوائی جنگی - طبع و نشر عدهٔ طیاره های غیر نظامی و اتخاذ تدابیر لازمه برای جلوگیری از تبدیل طیارات غیر نظامی بنظامی - بین المللی کردن طیارات غیر نظامی - تحریم جنگ و قوهٔ قهریه بعنوان وسیلهٔ حل مسائل سیاسی - ایجاد یك مؤسسهٔ دائمی برای رسیدگی به تخلفات دول - ملحق شدن بقرارداد چهارم ژویه ۱۹۳۳ راجع به تعریف متجاوز - فشار بدولت متجاوز بوسایل سیاسی و مالی و اقتصادی و بوسیلهٔ یك قوهٔ پلیس هوائی بین المللی وضع قوانین در ممالك مختلفه که تخلف از اصول و تعهدات بین المللی نیز جرم شناخته شود (همانطوریکه تخلف از قوانین داخلی در یك مملکت جرم شناخته میشود)- عدم شناسائی هر قرارداد یا هر وضعیتی که در نتیجهٔ بکار انداختن قوای قهریه پیدا شده باشد

موادفوق الذکر بیشتر جنبهٔ ایده آل دارد و بهمین نظر نمایندگان سوئد پیشنهاد کردند از دستور امسال خارج شود ولی بالاخره برای اینکه قبلا در افکار عمومی رسوخ و نفوذ کند و بمرحلهٔ عمل نزدیك شود بتصویب رسید

هیئت ایرانی عضو اتحاد بین المجالس در کنگره استانبول و در نظر اعضاء کنگره و نمایندگان ترکیه حائز منزلت خاصی بودند و اکثر ناطقین بزرگ بشرکت مجلس ایران اشاره نموده و تبریك

ایران و ایرانین بجای پرس و پرسان

در دیماه ۱۳۱۳ ابلاغی از طرف دولت صادر گردید که اروپائیان ازین پس ایران را بجای پرس و اهالی این مملکت را بجای پرسان ایرانین بخوانند

توجه دولت باین نکتهٔ مهم واصدار این ابلاعیه حقا یکی از آثار بزرگ این عصر ثبت خواهدشد و یکی از حقایق تاریخی را که مدتها محل گفتگو ونظر بود روشن و آشکارنمود، ازین لحاظ بی مناسبت نیست که بشرح تفصیلی این موضوع بپردازیم؛

ایران ـ ایرانشهر ـ ایرج بزعم مورخین ایرانی و عرب ایران نام هوشنگ بن سیامك پسر کیومرث شاه بوده و قطعات مستملکه او را ایران میخواندند و مملکت چون بعداز او بپسرش پارس رسید

گفتند . طبیعی است این احترام و محبت متوجه مملکت وملتی است که در پرتو مساعی عالیه شاهنشاه عظیم الشأن خود امروز دارای یك رژیم پارلمانی مستحکمی بوده و صاحب عظمت و وقاری شده است که از چند قرن پیش از دست رفته بود .

نمایندگان ایران در مذاکرات کنگره و کمیسیونها بامنتهای مراقبت و همدردی با نمایندگان ممالکی که ببحرانهای اقتصادی و مالی و بضعفهای دیگر گرفتار هستند شرکت داشتند

سی امین کنگره بین المجالس قیافه یك پارلمان بین المللی را داشت و همانطوری که نمایندگان ولایات دریك پارلمان نماینده تمام مملکت محسوبند هر نمایندهٔ عضو کنگره بمنزلهٔ نمایندهٔ تمام ممالك عضو اتحاد بالاخرة تقریباً نماینده تمام دنیا شمرده میشد ومذاکرات با روح همدردی و اتفاق ملل جریان داشت

هیئت نمایندگی ایران درمراجعت بطهران برطبق یکی ازاصول اساسنامهٔ اتحاد بین المجالس تصمیمات کنگره را بعموم اعضاء محترم هیئت بین المجالس ایران ابلاغ نمودند تا درحدود مصالح ومقتضیات مملکت در پیشرفت آن معاضدت لازم بعمل آید

ایران را پارس خواندند وزبان پارسی منصوب بدواست و کل بلاد ایران را ایرانشهر می نامیدند چنانکه ابوریحان خوارزمی گفته ایران شهر عبارت است از بلاد عراق و فارس و شهر های جبال (عـراق عجم حالیه و مدی سابق) و خراسان ـ مورخین ایرانی گویند ایران اسم ارفحشد ابن سام بن نوح است و شهر هم بمعنی بلد است بنا براین ایرانشهر یعنی شهر ایران که همان (ارفحشد) است ونیز برین معتقدند که تهمورث هر قطعه از زمین را بیکی از رجال واکابر دربار خود داد که ازجملهٔ آن اکابر ده نفر بودند از اولاد ایران بن اسود بن سام بن نوح و قطعات را بنام خود خواندند که عبارت بود از خراسان ، سجستان ، کرمان ، مکران ، اصفهان گیلان ، سیدان ، گرگان ، آذربایجان ، ارمنستان و کلیة این قطعات را ایرانشهر میخواندند و گفته اند که فریدون نیز زمین را میان سه پسرخود قسمت کرد طرف مغرب را بسلم داد که سلاطین روم از اولاد اویند وقسمت مرکزی (بابل وجبال وعراق وخراسان و فارس) را بایرج داد و ایران نام یافت که وی را نیز ایرانشاه نامیدند وسلاطین عجم از نسل او می باشند و طرف مشرق را بتور داد که سلاطین چین وترکستان ازنسل این پادشاه هستند سلم وتور متفقا بر ایرج رشک برده او را کشتند و آنها نیز بسزای خـود رسیدند کهدر تواریخ بتفصیل مسطور است وقبرهرسه درشهر ساری مازندران موسوم بهسه گنبد میباشد ـ اما پارس ؛

پارس مهد سلاطین هخامنشی و کورش کبیر بوده و از این مرکز بود که کورش کبیر برخاست و استقلال خودرا اعلام نمود و برطوائف آریانی مد و لیدی و بابل در پانصد و شصت سال قبل از میلاد مسیح فاتح گردید و بعد ها این عرصه وسیع گشته دارای قطعات مهمی شده باعتبار قبائل ارینی ایران و ایرانشهر خوانده شد و پارس یکی از ایالات آن بشمار آمد ـ ابتداء یونانیها و بعد فرنگیان این مملکت را بنام همان ایالت اصلی نامیده و پارس را پرس گفتند و ساکنین آنرا پرسان نامیدند ودر معنی اطلاق جزء بر کل شد گرچه در کتب غربی غالباایران وپرس مرادف هم آمدهاست

ولی کلمهٔ ایران را بفلات ایران نسبت داده و درعرف سیاسی ایران را پرس نامیده اند ـ قبائل آریا یا آرین از اولاد یافس بن نوح و مقر اولیه آنها جبال آسیای مرکزی بود از آنجا بکنار رود جیحون آمده منقسم شدند یکدسته بسوی درهٔ گانژ وهندوستان رفته ودر آنجا مقیم شدند وآنهارا هندو خواندند ودستهٔ دیگر در فلات ایران اقامت گزیدند و اسم خودرا باین مملکت دادند که بعداً قسمتی از آنها ازراه قفقاز باروپا مهاجرت کرده و درآنجا متوطن شدند واز این جهت است که معتقدند ریشهٔ لسان لاتینی واروپائی و سانسکریت در تلفظ و لهجه یکی است و ازهمین لحاظ است که قبائل اروپائی را از نژاد هند و اروپ میخوانند .

ایران و فلات ایران ـ امروزه در اصطلاح مغربیان ایران، طلاق میشود بفلات وسیعی که کوهستان مرکزی آسیا را بمتفرعات کوهستان آسیای صغیر متصل نموده وواقع است بین فلوات هندوس از شرق و دجله درغرب و بحر خزر و رود صیحون و جیحون و جبال قفقاز در شمال و خلیج فارس در جنوب و وسعت این فلات دو ملیون وهفده هزار کیلومترمربع است وامروزه این فلات غیر ازایران که قسمت اعظم آنست شامل افغانستان وبلوچستان وارمنستان هم میشود

بنابراین بسیارشایسته وبجا بود برای مملکت ما که حدود طبیعی آن همان فلات است وبا اینکه قسمتی از حدود طبیعی ایران ازآن جدا شده باز قسمت اعظم آن فلات را تشکیل میدهدنام ایران اطلاق شود نه کلمهٔ پرس که ترجمهٔ نام یکی از شهر های آن بوده است

که این نام و این اقدام اولا تمدن ایرانی را ازادوار خیلی قدیم میرساند ومدلل میدارد که تمدن وتاریخ مشعشع این مملکت فقط از زمان کورش کبیر نبوده و مربوط بازمنهٔ خیلی قدیم تر است ثانیا هر گونه اختلافی را از نژاد ایرانی دور نموده وحدت و اتصال آن را از لحاظ ریشهٔ لسان و مبانی کلام و مبادی اخلاق با نژاد هند و اروپ نیز محقق میدارد ثالثا معرف حدود طبیعی مملکت است و بالاخره کشور پهناوری که بین خلیج فارس ودریای خزر واقع است ازین پس بنام حقیقی خود **ایران** نامیده میشود

هیئت تفتیشیهٔ مملکتی

هیئت‌های تفتیشیه که از دی‌ماه ۱۳۱۲ بنقاط مختلفه اعزام شده اند

۱ - هیئت تفتیشیه تربت آقای سرهنگ حسام‌الدین میرزا نماینده وزارت‌جنگ رئیس - آقای یاور سید ناصرخان شفیعی نماینده تشکیلات نظمیه - آقای سیدحسن خان مستنطق اول نماینده وزارت عدلیه - آقای محمدخان پرنیان نمایندهٔ اداره سجل‌احوال

هیئت فوق درتاریخ ۱۷ر۲؛ر۱۲ به‌تربت حرکت ودر تاریخ ۱۱ر٤ر۱۳ ماموریت آنها خاتمه یافته بطهران مراجعت نمودند .

۲ - هیئت تفتیشیه ماکو - آقای سرهنگ ابراهیم‌خان ضرابی نمایندهٔ وزارت‌جنگ رئیس - آقای جوادخان عبیدی نماینده وزارت عدلیه - آقای نعمت‌الله خان علائی نمایندهٔ وزارت مالیه

هیئت فوق در تاریخ ۲۹ر۱۲ر۱۲ بماکو حرکت نموده در آذرماه ۱۳۱۳ ماموریت آنها خاتمه یافته بطهران مراجعت نمودند .

۳ - هیئت تفتیشیه دشت گرگان آقای سرهنگ میرمحمد علی‌خان قادر پناه نماینده وزارت جنك رئیس - آقای محمدعلیخان گلشائیان نمایندهٔ وزارت عدلیه - آقای میرزا سلیمان خان سپانلو نمایندهٔ وزارت مالیه - هیئت فوق در ۱۵ر۱ر۱۳ حرکت نموده در تیرماه ۱۳۱۳ مأموریت آنها خاتمه یافته بطهران مراجعت نمودند

٤ - هیئت تفتیشیه نجف آباد اصفهان آقای احمدعلیخان غفاری نماینده وزارت‌مالیه رئیس - آقای یاور ابوالحسن‌خان نماینده ادارهٔ تشکیلات امنیه - آقای هنری مستنطق دیوان جزا نمایندهٔ وزارت عدلیه - آقای سلطان علی اصغر خان شاملو نماینده اداره نظام‌وظیفه آقای میرزامحمدخان پرنیان نماینده اداره سجل احوال

هیئت فوق در تاریخ ۱۰ر۶ر۱۳ بمحل ماموریت حرکت‌و در آخر مهر۱۳۱۳ ماموریت آنها خاتمه یافته بطهران مراجعت نمودند .

روز سوم اسفند دفیلهٔ قشون در حضور اعلیحضرت شاهنشاهی

عید سوم اسفند ـ روز سوم اسفند مراسم باشکوه سال قشون ساخلوی مرکز با حضور اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی در میدان جلالیه معمول گردید پس از نمایشات جالب توجه پیاده وتوپخانه وسوار سه ساعت ونیم بعد از ظهر دفیلهٔ قشون ازمقابل اعلیحضرت همایونی شروع شد ـ مدارس صاحبمنصبی وبیات قشون ـ مدرسهٔ فنی قورخانه ـ لشکر اول ـ لشکر دوم ـ توپخانهٔ صحرائی ـ توپخانهٔ کوهستانی ـ توپخانهٔ ضد طیاره (این توپها آخرین سیستم توپهای طیاره زنی است وباموتور حرکت میکند) ـ افواج سوار قسمت زره پوش ـ نقلیهٔ سریع السیر قشون مرکب از اتومبیل ها و بارکش ها با لوازم کافی ـ درساعت پنج بعد ازظهر دفیله بپایان رسید .

دفیلهٔ قسمت توپهای ضد طیاره در حضور اعلیحضرت همایونی

این روز از روزهای تاریخی وسعادت بخش این‌مملکت است، در این روز روزگار تیرهٔ ملت ومملکت یکباره دگرگون‌شد ، دراین‌روز چشم هرفرد خسته وافسرده و پژمرده و مایوسی با ینده خود و مملکت روشن گردید از این روز به بعد دنبالهٔ این نور درخشنده پیوسته روشن و روشن تر شده تمام زوایای تاریک محیط ایران را از پرتو خود منور ساخته است، هرایرانی وطن‌پرستی این روز را ازاعیاد بزرگ ومقدس خود میشمرد زیرا در چنین روزی مسبب‌اعادهٔ عظمت ایران قدیم وشئون‌ملی ایرانیان ظهور کرده است .

روز جمعه یازدهم اسفند مریضخانهٔ گوهرشاد از طرف وزارت داخله ساعت ۳ بعد از ظهر مفتوح گردید ـ بنای این‌مریضخانه بر حسب وصیت گوهرشاد خانم‌توسط فرزندان نیکو کارش آقایان دکتر محمد خان ودکتر

نمایشات جالب توجه سوار؛ پرش از موانع جاندار

نمایشات جالب توجه توپخانهٔ صحرائی و کوهستانی

محمود خان حسابی خریداری و بصحبهٔ کل مملکتی واگذار شده وزارت داخله در تکمیل بنا و تهیهٔ وسایل و لوازم آن اقدام نموده و بصورت یك مریضخانهٔ ۵۰ تختخوابی مفتوح نموده است

عصر روز پنجشنبه سوم خورداد ساعت چهار و نیم بعداز ظهر طوفان شدیدی از جنوب غربی طهران ظاهر گردید، این طوفان بقدری شدید بود که درختهای کهن را ریشه کن ساخت و شیروانیهای بعضی مغازه‌ها و خانه ها را بمسافات بعیدی پرتاب کرد ولی پس از ۲۰ دقیقه بر اثر باران شدیدی آرام گرفت

روز پنجشنبهٔ ۲۴ خورداد مریضخانهٔ صدتختخوابی بنام بیمارستان رازی از طرف وزارت داخله مفتوح گردید این مریضخانه تحت ریاست آقای دکتر اعلم الملك و مشارکت یك عده از اطباء حاذق و طبیبه های تحصیل کرده اداره میشود .

مطبوعات و معارف عمومی

تجدید سال سعادت مال جراید - از اول فروردین ۱۳۱۳ جریدهٔ شریفهٔ شفق سرخ بسال سیزدهم خدمت خود وارد شده

مجلهٔ شریفهٔ مهر که در صف مقدم مجلات خوب مملکت قرار گرفته واز پرنو مساعی آقای موقر مؤسس محترم خود پیوسته درخشان تر میگردد در خورداد ۱۳۱۳ بسال دوم خدمت خود وارد شده است

از اول تیر ماه ۱۳۱۳ جریدهٔ شریفهٔ اطلاعات بسال نهم خدمت خود وارد شده و مؤسسه مطبعهٔ اطلاعات نیز تکمیل گردیده است

در آذر ماه ۱۳۱۳ جریدهٔ شریفهٔ ایران بسال نوزدهم خدمت خود وارد شده و مطبعهٔ ایران با تمام وسایل بصورت یك مؤسسه بزرگ و آبرومندی درآمده وشایان کمال توجه‌است

از ۱۶ دیماه ۱۳۱۳ جریدهٔ شریفهٔ کوشش وارد سیزدهمین سال خدمت خود گردیده ومطبعهٔ جامعی برای انجام کارهای عمومی آماده ساخته است

از ۱۷ دیماه ۱۳۱۳ جریدهٔ شریفهٔ ستارهٔ جهان بمدیریت آقای ملکی که از جوانان صالح و فاضل ما هستند بسال هفتم خدمت خود وارد شده است

سایر جراید و مجلات نیز هریك در طریق اجرای وظایف ملی خود پایدار و برقرار هستند

ما درینجا بطور اختصار از تجدید سال مطبوعات مفید مملکت چند سطری نوشته و گذشتیم اما باید دید یکسال جریده نگاری هم بهمین اختصار و سهولت میگذرد ؟ خیر . . . !

هر محیط مترقی و آمادهٔ حیات و قابل زندگی مولود افکار و عرصهٔ فعالیت افرادی است که درآن محیط با بذل مال وجان ریشهٔ قومیت و ملیت و شخصیت افراد را تقویت مینمایند و طریق کامیابی وسعادت را بانان‌میاموزند ، محیط فعلی‌ما نیز دست‌پروردهٔ فداکارانی است که با صرف مساعی و کوشش بسیار پیش‌پای ما را در طریق

زندگی روشن ساخته اند تا امروز بسهولت بتوانیم از ثمرهٔ فعالیت علمی و صنعتی آنها فواید مادی ومعنوی برداریم ، این دستهٔ فداکار و هادیان افکار ناچارند شب و روز بکوشند و باهر مشکلی مبارزه کنند و درپیشرفت بسوی هدف عالی خود که تأمین سعادت معنوی عمومی است لحظهٔئی توقف ننمایند

اگر خوانندگان محترم سالنامه یا قارئین محترم جراید که عموما از افراد با معرفت جامعه هستند با توجه و علاقمندی بیشتری بمطبوعات وطن نظر کنند بقیمت واقعی خدمات آنها بیشتر واقف میشوند و از کیفیت حقیقی آثار آنها بهتر استفاده مینمایند

هر وقت در صفحهٔ آسمان صاف و شفافی مجذوب درخشندگی کواکب میشوید اگر در کمیت و کیفیت وجود و زندگی آنها عمیق شوید از عالم ظاهر تجاوز میکنید و بخوبی می بینید که در آسمان صفحه وسطحی وجود ندارد فضائی است نامتناهی واین تلئلو و تابندگی ها را کانونی دیگر است که درین آئینه ها منعکس میشود ونور حق‌را جلوه میدهد ، درآنحال بی‌اختیار بشکوه دستگاه خلقت تحسین میکنید و بعظمت آثار طبیعت تسلیم میشوید

درینجا چون روی سخن با اهل معرفت است ما خودرا ازتعریف این مقایسه وتوضیح بیشتری نسبت بنویسندگان وخدمات مباشرین مطبوعات بی نیاز میدانیم چه اینکه در صحایف و اوراق مطبوعات فقط روح تابناك نویسنده است که با تابش ودرخشندگی خودجسم و جان خواننده را مسحور و مجذوب مینماید والاصفحهٔ کاغذهر قدر صاف و مرکب هراندازه شفاف باشد اگر با ذرات وجود نویسنده تألیف نشده باشد واجد هیچگونه تأثیری نخواهد بود.

خوشبختانه حسن استقبال و توجه عمیق افراد بمطبوعات مملکت بطور وضوح تاثیر خدمات آنها را ثابت میکند ودرعین حال زحمات ومشقات آنان‌را پاداش‌میدهد ،ما نیز بسهم خود سالهائی که ازعمر گرانبهای این ستارگان درخشنده گذشته است بهترین سرمایهٔ نیك نامی وافتخار یاران وهمکاران معظم خویش شمرده توفیق وسعادت حقیقی آقایان‌را ازپیشگاه حضرت احدیت مسئلت میکنیم .«**پارس**»

استاد اجل آقای «کمال‌الملك»

این مرد بزرك که در صنعت‌عالی نقاشی نه‌تنها در ایران بلکه در دنیا بسمت استادی شناخته شده است وحقاً یکی ازمفاخر صنعتی ایران بشمار میآید فرزند ارجمند مرحوم میرزابزرك خان کاشانی است و در اواخرشوال ۱۲٦٤ هجری در کاشان متولد شده و تا شوال ۱۳۵۳ ۸۹، سال تمام ازعمرشریفش گذشته است و ما بافتخار هشتاد و نهمین سال حیات این مرد اصیل و استاد جلیل ۱۲ تابلو ازشاهکار های نفیس ایشان را در این سالنامه گراور نمودیم وذیلا شرح مختصری ازاحوالات شخصی‌ایشان مینگاریم ؛

آقای محمدخان غفاری (کمال‌الملك) پس‌ازطی‌دورهٔ تحصیلات مقدماتی درسن ۱۵ سالگی بطهران آمده‌داخل‌مدرسه‌دارالفنون‌شدندو پس ازسه سال تحصیل هنگام امتحان‌ بحضور ناصرالدین شاه‌صورت مرحوم‌شاهزاده‌اعتضادالسلطنه‌وزیروقت‌معارف که آقای کمال‌الملك سیاه قلم کشیده بودند جلب توجه میکند و امر میدهند که آتلیه‌ئی در عمارت بادگیر (گلستان) بنام نقاشخانهٔ سلطنتی دایر شود و ایشان را بسمت نقاشباشی و پیشخدمت مخصوص و معلم نقاشی خود

انتخاب میکنند و در سال ۱۳۱۰ هجری بلقب کمال الملك ملقب میگردند ودر ۱۳۱۴ هجری بخرج خودشان باروپامسافرت مینمایند

مدت سه سال درمراکز صنعتی وموزه های بزرك اروپا مشغول مطالعه و تکمیل صنعت خود بوده و از تابلو های اساتید بزرك دنیا چند کپیه بایران آوردند که یکی ازآنها در تابلوهای ایشان درین سالنامه مشاهده میشودوبقدری در کپیه این تابلو اثبات قدرت کرده اند که عظمت صنعتی تابلو اصلی را تحت‌الشعاع قرار داده و نیز دو سال در بغداد توقف داشتند و چند تابلو از روی طبیعت کشیده‌اند که یکی از آنها (میدان کربلا) است ودر همین سالنامه بنظر قارئین محترم میرسد و خود بهترین گواه قدرت علمی و صنعتی ایشان است و پس از مراجعت بطهران از دربار مظفرالدین شاه به بهانهٔ ارتعاش دست کناره گیری مینمایند تا در تاریخ ۱۳۲۹ هجری که با کمك بعضی از رجال دانش پرست و صنعت دوست مدرسهٔ بنام مدرسهٔ صنایع مستظرفه ایجاد مینمایند و درین کانون صنعت عدهٔ زیادی از جوانان با ذوق را تعلیم و تربیت مینمایندازجمله آقای میرزا علیخان محمودی که امروز یکی‌ازاساتیددست پرورده وتعلیم یافتهٔ ایشان است و دقایق تاریخی این یاد داشت را ایشان که از علاقمندان‌صمیمی استاد بزرگوار خود هستند بما کمك نموده اند

بتدریج صنایع مختلفه حجاری ، نقاشی ، قالی‌بافی صنعتی ، منبت کاری و موزائیك را در ایران زنده میکنند و رواج میدهند تا پس از خلع‌محمدعلی‌میرزا سلطان احمد شاه ایشان را بسمت معلمی‌نقاشی خود و ولیعهد انتخاب مینمایند و در عین حال مقام ریاست مدرسهٔ صنایع مستظرفه و معاونت فنی وزارت معارف را نیز دارا بودند تا دراواخر سال ۱۳۰۶ شمسی که بنا بتقاضای خودشان ازخدمت‌دولت معاف ومتقاعد شده دراردیبهشت ۱۳۰۷ از طهران بنیشابورعزیمت نموده درحسین آباد ملك شخصی خودشان بامر فلاحت مشغول‌شدند واکنون یکی ازدهقانان یعنی آقایان واقعی بشمار میروند

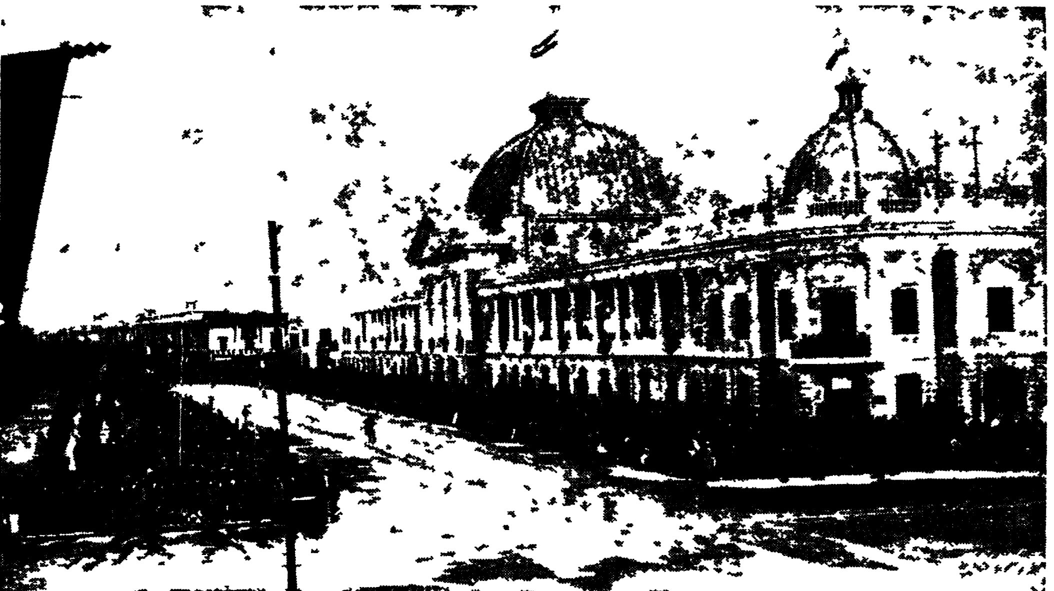
یادداشتهای دیگر - کارناوال ایران

کاروان شادی - کاروان شادی ۱۳۱۲ عبارت ازعرابه‌های بیشماری بود که باشکال مختلف تاریخی و صنعتی و تفریحی آماده شده بود - بانوی کاروان جلال وشکوه مخصوصی‌داشت که بابهترین بانوان کارناوالهای دنیابرابری می‌نمود - عرابه‌های صنعتی کاروان بقدری زیبا وخوب‌ساخته شده بود که مورد تحسین‌خودی‌وبیگانه‌بود

جشن کاروان شادی این سال حقیقتاً با شکوه و دارای عظمت بی سابقه بود و نشان‌میداد که اراده و همت و ذوق و معرفت‌ایرانی در مدت کوچکی میتواند آثار بزرگی از خود ظاهر کند که آشنایان بکارناوالهای اروپا نیز باهمیت علمی و صنعتی آن اعتراف کنند - عرابه های اژدها و پرس پلیس و عرابه بانوی کاروان که توسط مجسمه ساز لایق آقای رحیم زاده آماده شده بود بی نهایت عالی و زیبا وباشکوه بود وبیش از همه جلب توجه مینمود ، جایزه بهترین عرابه‌ها توسط هیئت مدیرهٔ کاروان شادی که‌خدمات‌وزحمات ایشان نیز درجای‌خود شایستهٔ تحسین است با قای رحیم‌زاده‌داده شد

میهمانی شب جشن کاروان در کافهٔ بلدیه بقدری خوب و مطلوب و مسرت انگیز ودلنوازبود که تا مدتی بعد از نصف شب‌ادامه داشت عدهٔ کثیری از رجال و محترمین خارجی مقیم طهران که درضیافت مذکور حضور یافته بودند این شب شیرین را بی سابقه و فراموش نشدنی می شمردند

بطورکلی‌هفتهٔ آخر ماه‌اسفند که مصادف بامولود مسعودهمایونی است شهر طهران از چراغانی و تزئینات و مجالس جشن و سرور و شادمانی عمومی منظرهٔ تماشائی و وضع مخصوصی دارد ، این‌ایام که به تعطیل نوروز متصل میگردد اهالی طهران و تمام مملکت را باثمار و آثار سال نو که محصول اصلاحات عمومی سال کهنه است نوید میدهد وچون درین ده‌سال همه‌ساله چنین وهرساله بهتر ازسال

منظرهٔ میدان سپه درقسمت عمارت وزارت پست و تلگراف قبل از عبور کاروان شادی

عرابهٔ نمایشات سیرک صفوی

پیشین بوده شکرانهٔ نعمت ذیقیمت استقلال ، امنیت ، آزادی آبادی و بالاخره وجود وسائل تامین سعادت عمومی ملت غرق شعف و مسرت است و مسبب حیات جدید و باسعادت خویش و عظمت مملکت را با این تظاهرات صمیمانه ستایش میکند

گروهی از دوشیزگان و نوجوانان مدرسهٔ ارامنه در این جشن و سرور عمومی شرکت جسته سرود کاروان شادی را در عرابهٔ عمارت تخت جمشید پیوسته میخواندند و در پایان هر نوبت طنین شعار **زنده باد شاهنشاه ایران** را در فضای طهران منعکس میساختند
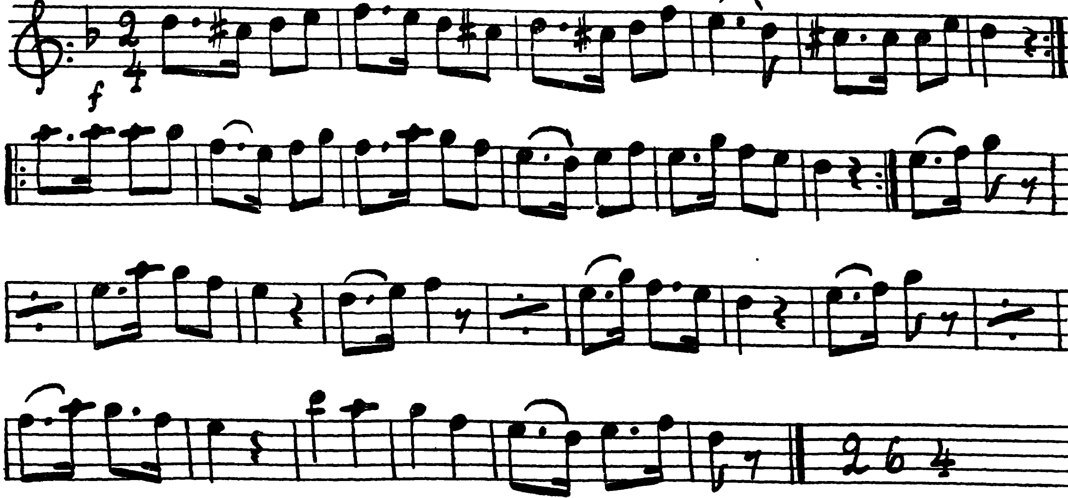
این سرود با آهنگی دلکش و فرح انگیز در ده قطعه ساخته شده و از بین سرود های مختلف بنام اولین سرود کاروان شادی ایران قبول و معمول گردیده است

درین سرود صنعت نوین و بدیعی بکار رفته که حرف اول هر قطعه مخصوص نام خود مصنف است بدین ترتیب که از جمع اعداد حروف اول قطعات سرود نام گویندهٔ آن استخراج میشود ، سرود مذکور برای آنکه درسایر نقاط ایران هم مورد استفاده واقع شود با نوت آهنگ آن که نیز از خود مصنف سرود است عیناً طبع میشود

یکی از عرابه های کاروان شادی «نمایش مضرات الکل» عمل آقای رحیم زاده

آهنگ اولین سرود کاروان شادی ایران

اولین سرود کاروان شادی ایران

۲ب) برافق خورشید بخت پهلوی سر زد ـ برقی بخاورزد
سر کشید و آسمان تیرهٔ ما دید ـ برقی قوی تر زد
تیرگی بر خیرگی ها ، روشنی بر تیرگی های گران بخشید
لاجرم بر باغ و بستان ، شد بهار و بر مغیلستان خزان گردید
ایران بگرفت از نو مدار در پرتو این اقتدار
خواهیم از حق پاینده باد **شاهنشاه ما زنده باد**

***

۶۰س) سر این نهضت بدست عزم و تدبیر است ـ کش حسن تاثیر است
بهر ما این قائد با عزم و نیرومند ـ ا لزام تقدیر است
قدرت کشور گشائی ، جوهر قدرت نمائی را طبیعت داد
دست این مولود قدرت ، جوهر پاك طبیعت را حقیقت داد
ایران و این دیهیم و تخت در پای این تصمیم و بخت
خواهیم از حق پاینده باد **شاهنشاه ما زنده باد**

***

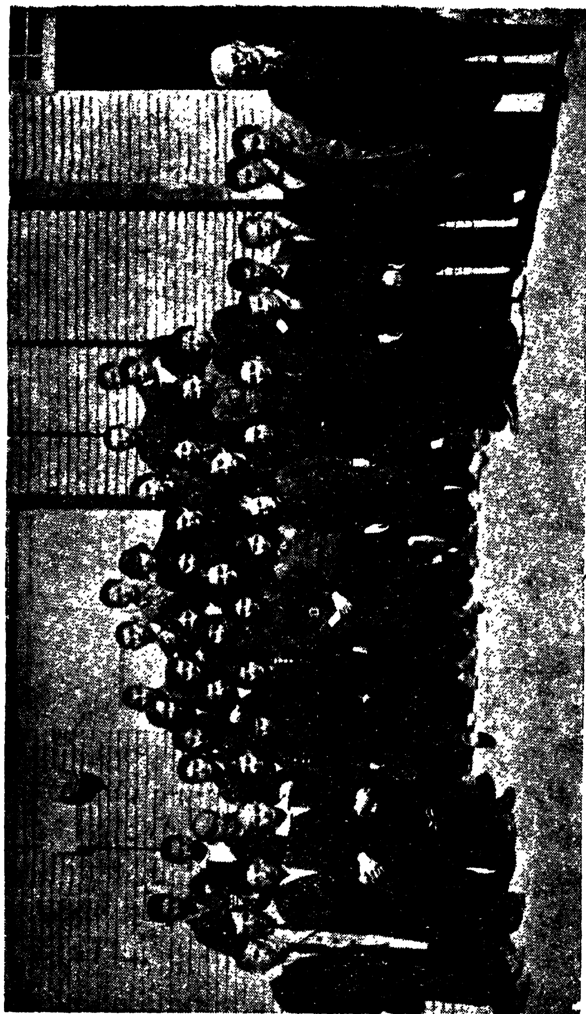
۶۰س) سالها ملك وطن مغشوش ودرهم بود ـ پر خوف ومظلم بود
پایگاه کاخ استقلالمان خم بود ـ پیچیده پرچم بود
دشمنان از پا نشسته ـ دوستان از رنج رسته ـ شد افق روشن
پرچم پیچیده افشان ، شیر و خورشیدش درخشان ، چیره بردشمن
رزنیه جم تابنده شد نام ایران پاینده شد
ایران ، ایران ، پاینده باد **شاهنشاه ما زنده باد**

***

۵۰ن) نظم و آرامش گرفته کشور ایران ـ این بیشهٔ شیران
مهد آسایش شده این خانهٔ ویران ـ بر رغم بد بینان
هر طرف بر جای دزدان ، بنگری از نوجوانان ، لشکری انبوه
برق تیغ این جوانان ، کرده دور از کشور جان ، لشکر اندوه
ایران در اقطار جهان شد شهره زین امن و امان
خواهیم از حق پاینده باد **شاهنشاه ما زنده باد**

عرابهٔ تخت جمشید که محصلین در آن مشغول خواندن سرود کاروان شادی هستند

گروهی از پسران و دختران مدرسهٔ ارامنهٔ خوانندگان سرود کاروان شادی

۲۰ ک) کیسهٔ ملك و رعیت هردو بی زر بود ـ فقر سراسر بود
شعلهٔ بیچار نی از پای تاسر بود ـ این حال کشور بود
با فداکاری و همت ، با توانائی و قدرت ، رفع عسرت شد
خانهٔ تاریك و ویران ، آشیان یأس و حرمان ، جای عشرت شد
ایران ، ایران ، پاینده باد **شاهنشاه ما زنده باد**

۲ پ) پالکی ها و عماری های حماله ـ با دور یك ساله
رفت وا کنون راه آهنهای نقاله ـ با چرخ فعاله
کرده در هرسوی کشور ـ ملك تن را تابع سر ، هم ببحر و بر
صبحگاهت شهر طهران ، شامگاهت دشت گرگان ، زین چه نیکوتر
ایران ، ایران ، پاینده باد **شاهنشاه ما زنده باد**

۵ هـ هموطنان وقت عیش و عشرت و شادی است ، هنگام ازادی است
مقصد این کاروان تعریف آزادی است ، عمران و آبادی است
صاحبان علم و صنعت ، کار داران تجارت ، یك هدف جویند
بهره جویان فلاحت ، خواستاران سعادت ، با شعف گویند
ایران ، ایران ، پاینده باد **شاهنشاه ما زنده باد**

۵ هـ) هر کجا اسباب شادی جمع و موجود است ، بر وفق مقصود است
هر که راه زند گی خندان به پیماید ، خوشبخت و مسعود است
روزگار کامرانی ـ دوره های شادمانی را غنیمت دان
با کمال آدمیت ، از جمال عشق و عفت ، کام دل بستان
یاران شد هنگام سرور با عزت و فر و غرور
ایران ، ایران ، پاینده باد **شاهنشاه ما زنده باد**

٤۰ م) میرسد از نو بهار خرم و گلریز ، آن فصل بهجت خیز
از نسیم دلکش و باد نشاط انگیز ، وز ابر لوهرریز
پروراند جسم و جان را ـ میکشاند عاشقان را تا بیارایند
بزم های عاشقانه ـ جشن های عاقلانه ، حظ جان یابند
یاران جوشند یکسر بهم باهم کوشند بر دفع غم
ایران ، ایران ، پاینده باد **شاهنشاه ما زنده باد**

نمره ۳۸٤ تشکیلات دربار سلطنتی ۱۱ر۹ر۱۲

آقای میرزا حسینخان سمیعی رئیس تشریفات داخلی سلطنتی
آقای میرزا حسینخان شکوه رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی
آقای حسینقلی‌خان نظام قراگزلو رئیس تشریفات خارجی سلطنتی
آقای لطیفی کفیل اداره محاسبات دربار شاهنشاهی ـ آقای جهانگیر مراد رئیس باغات ـ آقای یاور کاوسی رئیس اداره شکار شاهنشاهی
آقای امیرخان دولو رئیس خیامخانه .

نمره ۵۲۲۹ کابینهٔ ریاست وزراء ۲۱ر۹ر۱۳

جناب آقای میرزا یحیی خان دیبا معاون ریاست وزراء عظام
آقای هدایتقلیخان هدایت رئیس کابینه ریاست وزراء عظام

آقایان اعضای کابینه ۱ ـ آقای میرزا خلیل‌خان خلیل ناجی ۲ ـ آقای میرزا عبدالحمید خان ملك الکلامی ـ ۳ ـ آقای میرزا علینقیخان هشیار ـ ٤ ـ آقای میرزا محمودخان بهنام ـ ۵ ـ آقای میرزا محیی‌الدین خان صفا حائری ـ ٦ ـ آقای میرزا آقا خان برومند ۷ ـ آقای میرزا نصرالله‌خان سمیعی ـ ۸ ـ آقای میرزا غلامحسین‌خان حامد ـ ۹ ـ آقای عابدین‌خان سپهبد ـ ۱۰ آقای میرزا ابوالقاسمخان قلمزن ـ ۱۱ ـ آقای میرزا علی اکبرخان سروش ـ ۱۲ ـ آقای میرزا سیدرضاخان نصر ـ ۱۳ ـ آقای میرزا ابوالقاسم‌خان **هدایت** .

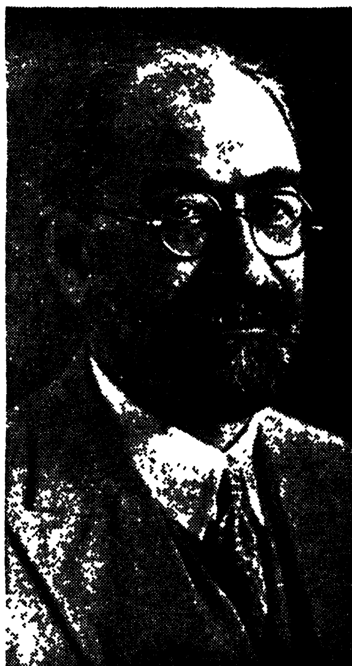
۲۰ (ك)

کاروان شادی از این جشن نوروزی ـ درعصر پیروزی
هموطنان را بعشرتگاه امروزی ـ از رنج دیروزی
چون گروه راد مردان ، زنده روح وشاد وخندان ، کامران خواهد
در طریق شه پرستی ، با تمام عشق و هستی ، یك زبان خواهد

ایران ، ایران ، پاینده باد شاهنشاه ما زنده باد
ایران ، ایران ، پاینده باد شاهنشاه ما زنده باد

جمع کل اعداد حروف اول قطعات } **۲٦٤** **نام گویندهٔ سرود**

تشکیلات وزارت امور خارجه

آقای فروغی « ذکاءالملك »
رئیس محترم دولت

جنا بمستطاب اجل آقای میرزا سید باقر خان کاظمی وزیر امورخارجه
جناب آقای میرزا علیخان سهیلی معاون کل
آقای میرزا عباسقلیخان قریب رئیس اداره کابینه و رمز ـ آقای ابوالحسن‌خان بهنام مدیر رمز عضو مقدم کابینه ـ آقای میرزا حسینخان قدس مدیر شعبه مراسلات ومنشی مخصوص وزارتی ـ آقای میرزا اسدالله خان بهنام رئیس اداره استخدام و تفتیش و دفتر محاکمات اداری ـ آقای میرزا حسنخان پیرنظر مفتش وزارتی ـ آقای میرزا ضیاءالدین‌خان قریب مفتش وزارتی

جناب آقای میرزا جواد خان سبنکی رئیس اداره اول سیاسی ـ آقای میرزا مسعود خان معاضد رئیس اداره دوم سیاسی ـ آقای میرزا علیخان معتمدی کفیل اداره سوم سیاسی ـ آقای میرزا محسنخان رئیس ، رئیس اداره چهارم سیاسی ـ آقای عبدالحسینخان انصاری رئیس اداره اقتصادیات ـ آقای فتح‌الله‌خان نوری اسفندیاری رئیس اداره سجلات وتذکره وتابعیت ـ آقای محسن میرزا شاهرخی

رئیس اداره ضبط کل ودفتر محرمانه ـ آقای میرزا عبدالرحیم‌خان میرفندرسکی رییس اداره اطلاعات و مطبوعات ودار الترجمه ـ آقای امیرخان بهارلو مدیر دارالترجمه ـ آقای فضل‌الله خان نبیل مدیر شعبه اطلاعات و آژانس پارس ـ آقای دکتر علیقلیخان اردلان مدیر شعبهٔ تحریرات آقای عباسخان فروهر عضو مقدم اداره تشریفات آقای میرزا محمدخان حکیمی رئیس محاسبات

آقای کاظمی وزیر محترم خارجه

آقایان سفراء ووزراء مختار وژنرال قنسولها و قنسولهاوویس قنسولهای دولت‌شاهنشاهی درخارجه

جناب اشرف آقای میرزا صادقخان صادق سفیر کبیر آنکارا
آقای میرزا محمدخان ساعد مراغهٔ شارژدافر سفارت کبرای مسکو
جنابمستطاب اجل آقای میرزا محمدتقیخان اسفندیاری سفیر کبیر کابل
جناب مستطاب اجل آقای میرزا حسینخان علاء وزیرمختار لندن
آقای میرزا محمد علیخان همایونجاه شارژدافر سفارت پاریس
جناب آقای غفار خان جلال علاء وزیرمختار واشنگتون
جناب آقای میرزا ابوالقاسم خان نجم وزیرمختار برلن
جناب آقای حسنعلیخان غفاری وزیر مختار بروکسل
جناب آقای اسدالله خان اسد بهادر وزیرمختار استکهلم
جناب آقای انوشیروان خان سپهبدی وزیرمختار رم

جناب آقای سلطان احمد خان راد وزیر مختار قاهره
جناب آقای نادر میرزا آراسته وزیر مختار ورشو
جناب آقای عنایت‌الله خان سمیعی وزیر مختار بغداد
جناب آقای میرزا باقرخان عظیمی وزیر مختار توکیو
جناب آقای میرزا محمد علیخان مقدم وزیر مختار مملکت عربی سعودی
جناب آقای میرزا مصطفی خان عدل وزیر مختار برن
آقای میرزا غلامرضاخان نورزاد ژنرال قنسول دهلی

آقای	فرخ خان براغن	«	«	اسلامبول
«	میرزا جعفرخان پاك نظر	«	«	تفلیس
«	دکتر حسینخان مرزبان	«	«	بادکوبه
«	میرزا حمید خان سیاح	«	«	بیروت
«	میرزا حسنخان بدیع	«	«	هرات
«	میرزا احمدخان امین زاده	«	«	عشق آباد

آقای	میرزا	عبدالصمد خان علی آبادی	قنسول	بمبئی
«	«	هاشم خان مکرم نورزاد	«	بصره
«	«	اسدالله خان خالقی	«	کربلا
«	«	محمود خان صلاحی	«	موصل
«	«	حسنخان کریمی	«	عماره
«	«	اسمعیل خان مجدی	«	آطنه وازمیر
«	«	عباسقلیخان محمودی	«	چخانسور و فراه
«	«	محمود خان ارفع منفرد	«	خانقین
«	«	ابراهیم خان شایان	«	کراچی
«	«	حسنخان زندی	«	باطوم
«	«	رضاقلیخان موقر شقاقی	«	نخجوان
«	«	محمد خان فهیمی	«	طرابوزان
«	«	علی اصغرخان کیوانی	«	بغداد
«	«	عبدالوهاب خان بدر	«	پراك
«	«	حسینخان دلپاك	«	هامبورك

آقای میرزا حسینخان کی‌استوان	قنسول شانگهای
» » رضاقلیخان فرزام	» رواندوزواربیل
آقای عبدالحسینخان مفتاح	ویس قنسول کویته
آقای عبدالفاضل میرزا ظلی	» » سلیمانیه‌وکرکوك
آقای میرزا یحیی خان‌دشتی	» » نجف

نمایندگان سیاسی خارجه مقیم طهران

سفیر کبیر افغانستان	S. Exc. M. Sardar CHIR AHMAD KHAN
سفیر کبیر شوروی	S. Exc. M. Serge PASTOUKHOFF
سفیر کبیر ترکیه	S. Exc. Mehmet Enis
وزیر مختار لهستان	S. Exc. M Stanislas HEMPEL
وزیر مختار سوئد	S Exc. M. le Baron Eric GYLLENSTIERNA (absent) M. Gunnar, de Reuterskiöld Chargé d'Affaires A. I.
وزیر مختار آلمان	S. Exc. M. Wipert von BLÜCHER
وزیر مختار مصر	S. Exc. M. Mohammed El Mofti EL GAZAERLI BEY
وزیر مختار بلژیك	S. Exc. M. Alexandre PATERNOTTE de LA VAILLEE.
وزیر مختار ژاپون	S Exc. M. Takezo OKAMOTO
وزیر مختار نروژ	S. Exc. M. le Dr. Andreas Tostrup URBYE (absent)
وزیر مختار لیتوانی	S. Exc. M. Jurgis BALTRUSAITIS (absent)
وزیر مختار دانمارك	S. Exc. M. OVE ENGELL (absent) M. Einar Blechingberg. Chargé d'Affaires A. I.
وزیر مختار آمریکا	S. Exc. l'Honorable William H. HORN BROOK
وزیر مختار ایطالیا	S. Exc. M. Vincenzo CICCONARDI
وزیر مختار فنلاند	S. Exc. M. le Baron Aarno VRJO KOSKINEN
وزیر مختار اتریش	S. Exc. M. Charles BUCHBERGER
وزیر مختار فرانسه	S. Exc. M. J. M. Knatchebul Hugessen C. M. G.
شارژ دافر چکوسلواکی	M. le Dr. Vladimir FRIC

تشکیلات وزارت مالیه

آقای داور وزیر محترم مالیه

جناب مستطاب اجل آقای داور وزیر مالیه جناب آقای فروهر معاون آقای میرزا سیدمحمدخان حجازی رئیس اداره مراسلات و ضبط کل - آقای میرزا علی‌اکبرخان وثیقی متصدی ادارهٔ حقوقی - آقای میرزا سیدمحمودخان نریمان رئیس اداره اقتصاد - آقای دلکرو رئیس اداره تفتیش کل - آقای له‌بور رئیس اداره کل عایدات - آقای گلشائیان رئیس ادارهٔ کل رسومات - آقای دریس رئیس اداره خزانه داری کل - آقای میرزا حسن خان ناصر رئیس اداره بودجه ومحاسبات مالیه - آقای میرزا محمد علی‌خان وارسته رئیس اداره استخدام - آقای میرزا حسن‌خان روستا رئیس اداره تقاعد کشوری آقای میرزا علیمحمدخان محمد آبادی رئیس اداره ملزومات - آقای میرزا محمدخان بدر رئیس اداره رسیدگی محاسبات معوقه - آقای تیگران‌خان رئیس اداره احصائیه وزارتمالیه - آقای سید منیرالدین خان احمدی رئیس اداره تعویض املاك - آقای میرزا حسنخان مهرآوران رئیس اداره ضرابخانه - آقای میرزا نصرالله‌خان جهانگیر رئیس اداره نفط جنوب - آقای دکتر سید محمدخان سجادی رئیس کل گمرکات - آقای میرزا شمس الدین خان جلالی رئیس دیوان محاسبات - آقای میرزا نصر الله خان صبد رئیس اداره محاکمات

طالار آینه قصر سلطنتی ـ قلم کمال الملک ـ موزه سلطنتی

نمره ۱۲۹۴۲ تشکیلات وزارت عدلیه ۲۳-۱۰-۱۳

آقای صدر وزیر محترم عدلیه

جناب مستطاب اجل آقای سیدمحسن خان صدر وزیر جناب آقای دکتر احمدخان متین دفتری معاون کل آقای میرزا جوادخان عامری علاوه بر سمت وکیل عمومی پارکه دیوانعالی تمیز وظایف مربوط بریاست اداره قوانین راهم تکفل مینمایند. آقای میرزا محمود خان بهرامی رئیس اداره کابینه - آقای میرزا تقی خان بهنام معاون آقای میرزا کاظم خان مطاهر رئیس اداره پرسنل - آقای میرزا محمد خان مهریار رئیس دائره استخدام - آقای میرزا مهدی خان همایون رئیس ادارهٔ محاسبات - آقای میرزا داود خان پیرنیا رئیس احصائیه امور قضائی - آقای حاج میرزا مهدی خان اعتماد مقدم رئیس

مالیه - آقای سلطان حسین میرزا رحشانی رئیس مالیه طهران - آقای دکتر فریدلیب رئیس مؤسسه کل انحصار دولتی دخانیات - آقای اللهیار خان صالح رئیس مؤسسه کل انحصار دولتی تریاك - آقای میرزا محمودخان فاتح رئیس اداره مؤسسه مستقل فلاحتی خوار - آقای میرزا حسین خان عاملی رئیس انحصار تریاك طهران

دفتر دیوان عالی تمیز آقای دکتر حسن‌خان عظیما معاون اداری پارکه دیوانعالی تمیز

دیوان عالی تمیز - جنابمستطاب اجل آقای رضا قلی خان هدایت کفیل دیوان عالی تمیز. آقای سید محمد خان قمی فاطمی رئیس شعبه تمیز - آقای محمد رضا خان وجدانی رئیس شعبه تمیز آقای عبدالحسین خان صدری کفیل شعبه تمیز- آقای حاج میرزا حسنخان‌فلسفی کفیل شعبه تمیز- آقای محمدصادق خان بروجردی شکرف - آقای اسدالله خان ممقانی - آقای آقا حسین رضوی - آقای محمد خان لواسانی - آقای محمد رضاخان ایروانی - آقای محمد خان جوان - آقای میرزا محمود خان دفتری - آقای سید حسن خان مشکان طبسی‌مستشاران تمیز - آقای سیدابوالحسن‌خان حائری‌زاده عضومعاون - آقای ضیاءالدین خان کیانوری مستشار - آقای‌مرتضی خان نجم آبادی کفیل مستشاری.

پارکه دیوانعالی تمیز - جنابمستطاب اجل آقای حاج‌سید نصرالله تقوی مدعی‌العموم کل - آقای میرزا شفیع خان جهان شاهی کفیل معاون اول‌پارکه -آقای میرزا عیسی‌خان‌علی‌آبادی وکیل عمومی پارکه تمیز - آقای سید علیخان بهبهانی وکیل عمومی - آقای میرزا ابوتراب خان مولوی کفیل وکیل عمومی - آقای‌سید احمد خان زنجانی کفیل وکیل عمومی.

محکمه عالی انتظامی - آقای محمد خان عبده رئیس محکمه انتظامی - آقای عبدالمهدی خان طباطبائی - آقای میرزا مهدی خان آشتیانی اعضاء محکمه انتظامی

شعبه محکمه‌استیناف - آقای‌عبدالرحیم خان رهنمارئیس شعبهٔ اول استیناف - آقای دکتر جواد خان قاضی عضو شعبه اول آقای غلامرضا خان گرکانی رئیس شعبهٔ دوم - آقای میرزا احمد خان‌شیروانی‌عضو شعبه- آقای حاج میرزا احمدخان هدایتی کفیل شعبهٔسوم - آقای مرتضی‌خان عضوشعبه - آقای‌سیدعبدالکریم‌خان

لواسانی کفیل شعبهٔ چهارم ـ آقای میرزا باقرخان طایعه عضو شعبه آقای سید غلامحسین خان جوش بین کفیل شعبهٔ پنجم ـ آقای حسینقلی‌خان وحیدی عضو ـ آقای سید مهدی‌خان افخهٔ عضو ـ آقای سید جمال‌الدین خان اخوی کفیل شعبه ۶ ـ آقای سید مرتضی خان ولکائی عضو ـ آقای علی اصغرخان کاظمی عضو ـ آقای مرتضی‌خان دادبان کفیل شعبه هفتم ـ آقای سید ابوالفضل‌خان صدر عضو ـ آقای ابوتراب خان عرفان ـ آقای میرزا جوادخان رجاء ـ آقای محمد خان شیرازی اعضاء علی البدل استیناف

پارکه استیناف طهران .. آقای میرزا علیخان سیاسی کفیل پارکه ـ آقای میرزا احمد خان جدلی کفیل وکالت عمومی ـ آقای سید رضی خان عمید وکیل عمومی ـ آقای میرزا محمود خان کمائی وکیل عمومی ـ آقای سید رضا خان صفی نیا کفیل وکیل عمومی آقای محمد جمال خان عمیدی کفیل وکیل عمومی

دیوان جزای عمال دولت ـ آقای جعفرخان جوان کفیل دیوانجزا ـ آقای فتح‌الله خان کلانتری کفیل شعبه ۲ ـ آقای سید حسن خان قمشه کفیل عضو ـ آقای اسمعیل خان یکانی کفیل عضو آقای غلامحسین‌خان مفتاح کفیل عضو ـ آقای سید محمدخان صدر کفیل عضو علی البدل

محکمه بدایت .. آقای سید احمدخان امامی رئیس کل بدایت آقای سید علی اکبرخان موسوی زاده رئیس شعبهٔ بدایت ـ آقای سید کاظم خان سهیلی رئیس محکمه جنحه شعبه ۲ بدایت ـ آقای میرزا حسن‌خان رزین رئیس شعبه ـ آقای عمادالدین خان مطهری رئیس شعبه ـ آقای حسین خان نقوی کفیل شعبه ـ آقای هادی‌خان علی آبادی رئیس شعبه ـ آقای دکتر حسن خان امامی کفیل شعبه آقای ضیاء الدین خان نهاوندی رئیس محکمه جنحه شعبه ۶ بدایت ـ آقای محمودخان نور آذر ـ آقای آقاخان فلسفی ـ آقای سید علی خان قاضی عسکر ـ آقای سید ابوالحسن عماد دادرس آقای میرزا باقرخان علی آبادی ـ آقای سید هاشم خان طباطبائی ـ آقای علاءالدین

نمره ۳٤۹٦٥ / ٤٦۲۲ **تشکیلات وزارت معارف** ۱۲ر۱۰ر۱۳

آقای حکمت کفیل محترم معارف

جناب اجل آقای میرزا علی اصغر خان حکمت کفیل وزارت معارف ـ جناب آقای دکتر ولی‌الله خان نصر رئیس اداره کل معارف و مدیر کل جناب آقای میرزا هادیخان حائری مدیر کل و رئیس تفتیش سیار وزارتی ـ آقای محمد خان برزین رئیس محاسبات ـ آقای محمدخان درخشان رئیس اداره استخدام وضبط کل ـ آقای ابراهیم خان شمس آوری رئیس اداره تفتیش ـ آقای احمد خان سعیدی مفتش وزارتی آقای هادیخان خطیبلو رئیس اداره دفتر وزارتی ـ آقای محمدخان وحید تنکابنی رئیس دائرهٔ تعلیمات مرکز و امتحانات ـ آقای حبیب‌الله خان مظفری رئیس اداره دار الانشاء

خان و کیل پور اعضاء علی‌البدل

تشکیلات ثبت کل مملکتی ـ آقای میرزا عبدالله خان مستوفی مدیر کل ـ آقای میرزا موسی خان سلطانی معاون ـ آقای میرزا رضا خان مهیمن مرینانی رئیس پرسنل ـ آقای میرزا تقیخان راکد رئیس کابینه آقای میرزا محمد باقر آیت‌الله زاده رئیس تفتیش ـ آقای میرزا فضل الله خان صهبا رئیس محاسبات ـ آقای میرزا محمد خان غروی یزدی رئیس ثبت املاک طهران ـ آقای میرزا حسینخان پرورش رئیس ثبت اسناد ـ آقای میرزا موسی خان گودرزی رئیس اجراء

شورای عالی معارف ـ آقای ابو القاسم خان فیوضات رئیس اداره کل اوقاف آقای دکتر علیخان فرهمندی رئیس اداره عتیقات ـ آقای غلامعلی خان رعدی رئیس اداره کل انطباعات ـ آقای میرزا مهدی خان ایرانی رئیس دائره تعلیمات ولایات ـ آقای محمدعلیخان کاتوزیان رئیس دائره تحقیق اوقاف ـ آقای سید احمد خان فخرائی رئیس ضبط کل اداره استخدام ـ آقای فتحعلیخان خواجه نوری رئیس دائره احصائیه ـ آقای دکتر علی اکبرخان سیاسی رئیس دائره تعلیمات عالیه ـ آقای گدار رئیس موزه و عتیقات ـ آقای گیبسون رئیس تربیت بدنی ـ آقای هاشم خان عشق داوری مدیر کتابخانه عمومی معارف

مدارس عالیه که در سال گذشته تاسیس شده اولا دانشکده فنی مهندسی ثانیا دانشکده معقول و منقول ثالثا دانشکده علوم و ادبیات

عده محصلین وزارت معارف در خارجه ۵۳۲ نفر میباشد این محصلین در رشته‌های متفاوت و در مدارس مختلفه تحصیل مینمایند وممکن است بعد از اتمام تحصیل مدتی هم برای استاژ در خارجه بمانند

اعتبار حقوق و مخارج سرپرستی ۴۰۰۶۳۲ ریال = ۴۲۱۶ پهلوی

« مخارج محصلین اعزامی بخارجه ۱۴۲۹۲۶۰۰ « = ۹۴۹۵۱ «

جمع سالیانه ۱۴۹۲۵۰۰۰ « = ۹۹۱۶۷ «

تشکیلات دانش سرا و دانشکده ها در مرکز عبارت است از دانش سرای عالی ـ دانش سرای مقدماتی پسران ـ دانش سرای مقدماتی دختران ـ دانشکده علوم معقول ومنقول ـ دانشکده حقوق و علوم سیاسی ـ دانشکده طب و دواسازی و دندانسازی ـ دانشکده فنی ومهندسی ـ دانشکده علوم و ادبیات ودر ایالات فارس و آذربایجان شرقی و گیلان وخراسان نیز هر کدام یک باب دانش سرای مقدماتی در ۱۳۱۳ تاسیس و تشکیل گردیده است

دانشسرای عالی ـ دانشکدهٔ علوم ـ دانشکده ادبیات

از ۱۳۰۷ که دانشسرای عالی تاسیس شده پیوسته مراحل توسعه و ترقی را پیموده است ودر سه سال اخیر تغیراتی در طرز تربیت و

دستور تحصیلات آن داده شده که قابل توجه وتقدیر میباشد اخیراً که قانون اساسی دانشگاه در ۸ خورداد ۱۳۱۳ بتصویب مجلس شورای ملی رسید تشکیلات آن از اول سال تحصیلی ۱۴ ـ ۱۳۱۳ تغییر حاصل کرده و مبدل شده است به دانشکده علوم و دانشکده ادبیات وشعبه علوم تربیتی که درحقیقت هستهٔ مرکزی دانشگاه میباشد

بموجب اساسنامه جدید ۲۳ ماده مهم در دانشکده ادبیات و ده ماده مهم دردانشکده علوم تدریس وبرای هریك ازآنها یك شهادتنامه اعطا میشود .

کسیکه چهار شهادتنامه از دانشکده ادبیات یا سه شهادتنامه از دانشکده علوم اخذ کند باو درجه لیسانس در ادبیات یا علوم داده میشود اگر بخواهند در رشته خاصی تخصص حاصل کنند و این تخصص درشهادتنامه قید شود باید پنج شهادتنامه معین در ادبیات و چهار شهادتنامه معین درعلوم بدست آورند عجالتاً رشته‌های تخصصی قرار ذیل است ·

ادبیات فارسی علوم تربیتی و فلسفه علم آثار باستانی علوم طبیعی تاریخ وجغرافیا زبان خارجه ریاضیات فیزیك وشیمی اشخاصیکه داوطلب شغل دبیری (معلمی مدارس متوسطه وداشسرای مقدماتی) باشند علاوه براخذ لیسانس دررشته خاصی باید یك شهادتنامه درعلوم تربیتی اخذ نمایند تا بتوان برتبه لیسانسیه دانشسرای عالی محسوب شوند .

درشعبه علوم تربیتی هفت ماده تدریس و برای هرسه ماده ازآنها یك شهادتنامه اعطا میشود .

بموجب قانون رتبه معلم مصوب ۱۰ اسفند ۱۳۱۲ لیسانسیه‌های دانش سرای عالی با رتبه یك دبیری و ۶۸ تومان حقوق بخدمت گماشته میشوند وحقوق آنها ۴۲۱ ۳ تومان ممکن است اضافه حاصل کند

از ۱۳۱۰ دانشسرای عالی فارغ التحصیل بیرون داده و عده آنها تاکنون ۱۹۱ نفر میباشد که یا در دبیرستانها مشغول تدریس

هستند یا در دانشگاههای اروپا و آمریکا معلومات خود را تکمیل مینمایند و یا در خدمت نظام وظیفه میباشند .

هیئت مدیره رئیس دانشسرای عالی و دانشکده ادبیات و دانشکده علوم آقای دکتر عیسی خان صدیق (صدیق اعلم) - معاون آقای میرزا حسینخان گل گلاب . رئیس دفتر آقای میرزا حسنخان کوبانی . متصدی امورمحصلین آقای احمدخان بهمنش دفتردار آقای جواد خان دمان - مترجم و ماشین نویس آقای میرزا اسمعیل خان همت - رئیس ابنیه و اراضی آقای میرزا محمد تقی خان کرمانی .

کتابخانه دانشسرای عالی که از مهرماه ۱۳۱۱ تأسیس شده فعلا دارای ۴۷۰۰ جلد کتاب منتخب است . مدیر کتابخانه آقای فرح و معاون آقای میرزامهدیخان بیانی - کتابدار آقای میرزا محمدخان پیشوا زاده میباشد . کتابخانه در روز ده ساعت دائر است

بوسیله آزمایشگاههای ذیل محصلین شخصاً عملیات و تجربه مینمایند : آزمایشگاه فیزیک شیمی - زمین‌شناسی - گیاه شناسی - جانورشناسی - مکانیک روان شناسی . بعلاوه مسافرتهای تاریخی و علمی و بازدید مؤسسات و کارخانجات فنی بهمراهی استادان مربوطه انجام میگیرد . دانشسرای‌عالی ودانشکده‌ادبیات وعلوم‌دارای ۲۲ نفر استادودبیرایرانی و۶ نفراستاد فرانسوی ویك نفر استاد آلمانی‌میباشد

علاوه بر تحصیلات و تمرینات و عملیات و گردشها و تحقیقات ومطالعات که‌محصلین بعمل میآورند هفته‌ئی چند ساعت نیز بکارهای اجتماعی میپردازند وبدینوسیله انجمنهائی تأسیس نموده اند و خود را آماده زندگانی در جامعه مینمایند .

انجمنهای مزبور عبارتست از انجمن ورزش (که در محوطه دانشسرای‌عالی دارای‌زمین فوتبال- باسکت‌بال - والیبال - پینگ‌پنگ تنیس و غیره میباشد) انجمن کتابخانه - انجمن اصطلاحات علمی انجمن سالنامه (که درسال۱۳۱۳ دومین سالنامهٔ دانشسرای عالی را بطرز جالب توجهی منتشر نمود)

لیسانسیه‌های دانشسرای عالی درسال ۱۳۱۳

ردیف جلو از راست بچپ آقایان کاظم رجوی - جواد مجد زاده صهباء احمد افشار شیرازی - اسدالله میرزا قهرمان پور - حسن منوچهر - احمد ثابت قدم - جواد رهنما - غلامحسین قدری ایران - نصرالله مستوفی - بدیع‌الله مجذوب - جمال عصار - محمدعلی بهمای بهرامی - محمدباقر جدلی - جلال کسائی - ابوالفضل مهابادی - سعدالله شیبانی - علیمحمد ورفا - علی‌اکبر مشکین ردیف عقب از راست بچپ آقایان مصطفی لیقوانی - محمدمعین محمد علی مهران - علی قلی حکیم زاد - محمد علی صحرائی - باقر محمودیان - علی رضائی - احمد اوترابیان - علی‌اصغر دنیائیان - فضل‌الله جهان‌آراء - ابوالفضل همائی - عباس افضل‌پور حبیب‌الله اسلامی‌مرندی - محمد علی میرصحرائی علی اصغر عدنانی - مجتبی عشق پور

درجشن هنرستان موسیقی ـ آقای حکمت کفیل محترم وزارت معارف واستادان هنرستان

نمایشگاه صنعتی هنرستان دولتی

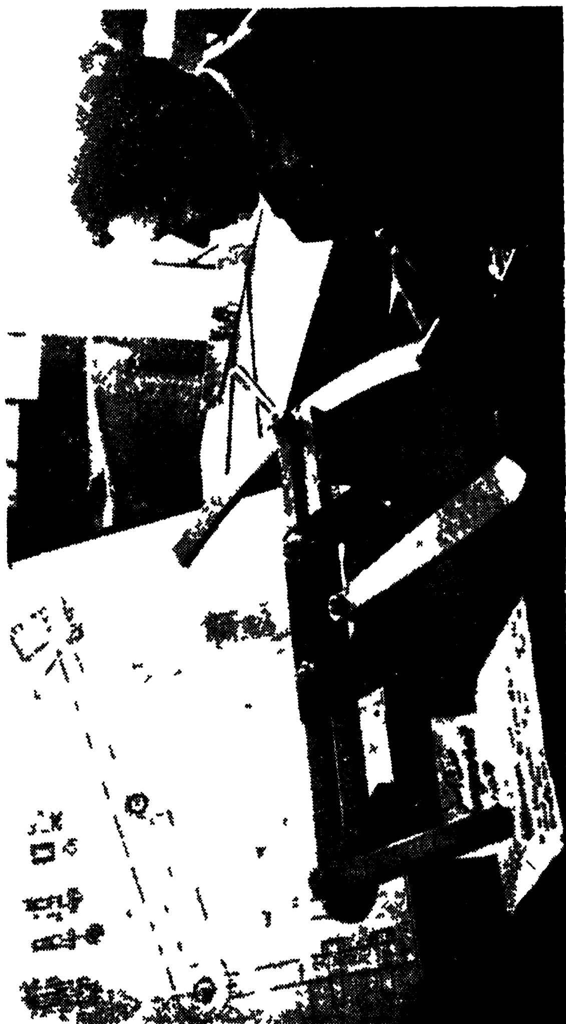
این اولین نمایش صنعتی هنرستان دولتی در تحت سر پرستی وزارت معارف

در بهار سال ۱۳۱۳ تشکیل شد ودرروز اول اردی بهشت‌ماه ۱۳۱۳ ازطرف ریاست محترم وزراء افتتاح گردید .

درروز مزبور عده کثیری مرکب ازهیئت دولت و نمایندگان مجلس و بزرگان واشراف مملکت درسالون نمایشگاه حضور بهمرسانیده ونتیجه تعلیمات محصلین هنرستان را در فنون مختلفه مشاهده نمودند وکاملا موردتوجه حضار واقع‌شد روزدوم وسوم ازهیئت نمایندگان خارجی و اولیاء محصلین واشخاص دیگر نیز پذیرائی بعمل‌آمد

یکی از دستگاههائی که در نمایشگاه مورد توجه کامل ریاست محترم وزراء و سایر حضار وصنعتگران واقع شد دستگاهی است که گراور آن در صفحهٔ مقابل دیده میشود .

این‌دستگاه که موسوم به «دستگاه مخروط تراش» وکارامتحانی سال پنجم آقای‌اسمعیل‌خان حسینی‌است اولین دستگاهی‌است که در ایران به این شکل ساخته شده این دستگاه به ماشین تراش وصل‌شده و برای مخروط تراشی به اقسام مختلف و تراشیدن اجسام منحنی بدون شکل معین هندسی که بایستی عدهٔ زیادی ازآنها کاملا مطابق یکدیگر ساخته شود بکار میرود و از حیث سرعت عمل و سادگی ساختمان آن کاملا مفید برای صنعتگران میباشد این دستگاه بانقشهٔ کامل و سازندهٔ آن در گراور روبرو دیده میشود . ـ سازندهٔ این دستگاه علاوه برذوق فنی وقوهٔ ابتکار صنعتی چهار جلد ازمهمترین کتب کلاسیکی فنی هنرستانهای ممالك آلمان و اطریش راترجمه نموده که با توجه مخصوص وزارت جلیلهٔ معارف درآیندهٔ نزدیکی ممکن‌است اقدام بطبع این قبیل کتب مفید نیز بشود

آقای اسمعیل خان حسینی در مقابل دستگاه مخروط تراش و نقشه دستگاه مزبور

تشکیلات وزارت داخله

جناب مستطاب اجل آقای محمود خان جم وزیر داخله
جناب آقای میرزا همایونخان سیاح معاون
آقای میرزا محمد علیخان شکوه رئیس اداره کابینه
آقای میرزا غلامحسینخان ابتهاج رئیس ادارهٔ استخدام و تبلیغات
آقای میرزا ابراهیم خان دادمرز رئیس ادارهٔ محاسبات
آقای میرزا عبد الوهابخان فقیه رئیس ادارهٔ سیاسی
آقای میرزا اسمعیل خان اصانلو رئیس ادارهٔ انتظامات
آقای میرزا احمد خان فریدونی رئیس امتحانات و امور بلدی
آقای میرزا ابوالحسنخان خدابنده‌لو معاون ادارهٔ استخدام
آقای میرزاعبدالحسین خان شدیر معاون ادارهٔ محاسبات

تشکیلات ادارهٔ کل احصائیه وسجل احوال مملکت

جناب آقای سرتیپ محمد خان درگاهی رئیس
آقای امان‌الله خان سیف معاون

آقای میرزا علیخان فهیمی رئیس اداره استخدام ـ آقای میرزا اسد علی خان میر فخرائی رئیس اداره تحریرات ـ آقای سیف‌الله خان نواب رئیس اداره احصائیه ـ آقای میرزا ابوالقاسم خان جهانگیری رئیس اداره سجلات داخله ومشمولین ـ آقای میرزا احمدخان صلاحی رئیس اداره تعلیمات و سجلات خارجه و محاکمات سجلی ـ آقای میرزا علی‌اصغرخان اعتمادمقدم رئیس اداره محاسبات ـ آقای میرزا حسن خان عماد معمار رئیس ناحیه ۱ ـ آقای میرزا عباس خان شیرزاد کمیل ناحیه ۲ ـ آقای سید نصرالله خان شریفی رئیس ناحیه ۳ ـ آقای میرزا حسن خان متین رئیس ناحیه ٤ ـ آقای ابراهیم خان ممتاز رئیس ناحیه ٥ ـ آقای نعمت‌الله میرزا کامران رئیس ناحیهٔ ٦ ـ آقای حاج میرزا عیسی‌خان احتشامی رئیس ناحیه ۷ ـ آقای مسیح الله میرزا معروری رئیس ناحیه ۸ ـ آقای میرزا

تشکیلات وزارت طرق

آقای منصور وزیر محترم طرق

جناب مستطاب اجل آقای میرزا علی‌خان منصور وزیر
جناب آقای سلطان محمد خان عامری معاون کل
آقای میرزا حسنخان شقاقی مهندس مدیر کل - رئیس اداره راه آهن و بنادر آقای میرزا محمد خان نبوی - رئیس اداره کل طرق
آقای میرزا محمد خان امیر اصلانی - رئیس اداره محاسبات
آقای میرزا حسنخان قزل ایاغ - رئیس اداره استخدام
آقای سید ابوالفتوح خان علوی - رئیس اداره دفتر وارثی آقای میرزا حسینعلی‌خان مولوی - رئیس اداره راه آهن شمال آقای هری‌شونمان، مرکز ساری - کفیل اداره راه آهن جنوب آقای سیف‌الله‌خان مشار، مرکز اهواز - کفیل اداره راه آهن و کشتیرانی آذربایجان آقای میرزا عباس خان ورنوس

حبیب‌الله خان صلاحی کفیل ناحیه ۹ ـ آقای میرزا احمد خان دیوسالار رئیس ناحیه ۱۰ ـ آقای حسین‌علی میرزا معروری کفیل ناحیه ۱۱ ـ آقای میرزا نصرالله خان وثیق کفیل رئیس حوزه نمره ۱ مستقل مازندران ـ آقای میرزا مسعودخان محدی رئیس حوزه ۲ گرگان ـ آقای غلامحسین خان عماد رئیس حوزه ۳ لرستان ـ آقای جهانسوز میرزا خاقانی رئیس حوزه ٤ بلوچستان

تشکیلات وزارت پست و تلگراف

آقای نظام‌الدین خان حکمت
وزیر محترم پست و تلگراف

جناب مستطاب اجل آقای نظام‌الدین خان حکمت وزیر جناب آقای میرزا سید محمد خان رضوی معاون - آقای میرزا یوسف خان مستوفی رئیس دفتر وزارتی - آقای سید حسن خان حجاری کفیل اداره پست مرکزی - آقای وسانجان دراستپانیان رئیس تلگراف مرکزی - آقای دکتر داریوش کفیل تلگراف بی سیم پهلوی آقای میرزا موسی خان سمیر فرهمند رئیس پرسنل آقای فرج‌الله خان خدابنده‌لو رئیس محاسبات - آقای داود خان مرادا رئیس ادارهٔ ملزومات - آقای ابراهیم خان نجومی رئیس ادارهٔ احصائیه - آقای اسدالله میرزا همایون رئیس دبیرستان پست و تلگراف - آقای میرزا طاهرخان حمی رئیس دائرهٔ امور مالی - آقای محسن میرزا شمس ملک آرا رئیس اداره اطلاعات - آقای میرزا عیسی خان پارسا رئیس ادارهٔ ایالتی پست طهران

گیشه های عمومی جدید عمارت پست ایالتی طهران در سال ۱۳۱۳ افتتاح گردید

تالار مذکور از جهت عرض ۵۵ر۵ متر و از جهت طول ۲ر۱۵ متر و مخارج کلیه ساختمان بالغ بر ۴۵ر۵۳۶۴۴۶۳ ریال شده است.

تشکیلات ادارهٔ کل تجارت

رئیس محترم ادارهٔ کل تجارت

جناب اجل آقای میرزا علی اکبر خان بهمن رئیس جناب آقای میرزا صادق خان وثیقی معاون ـ آقای میرزا عبد العزیز خان کلانتری رئیس دایره کابینه آقای ناصرقلیخان آقاخانی مفتش مخصوص ـ آقای میرزا اسد الله خان قاجار نوری کفیل دایره محاسبات آقای میرزا احمدخان ناصر رئیس دایره استخدام آقای میرزا عبدالله‌خان نجات مفتش آقای میرزا مرتضی‌خان قزوینی رئیس دایره صادرات ـ آقای میرزا کاظمخان هوشی دریان رئیس دایره نمایشگاه ـ آقای میرزا هادی خان سیاناو رئیس دایره احصائیه واطلاعات ونرخ ـ آقای انوشیروان میرزا عضد رئیس شعبه تجارت داخلی ـ آقای میرزا محمد رضاخان مسعودی کفیل شعبه اوزان و مقیاسها ـ آقای احمد میرزا معری رئیس اداره انحصار تجارت خارجی ـ آقای میرزا نقیخان اعتصام رئیس دایره سهمیه جواز ـ آقای جهانگیر میرزا طهماسبی رئیس دایره ضبط ـ آقای میرزا هادیخان انصاری رئیس دایره تحریرات جواز ـ آقای جابل خان وافی رئیس دایره تجارت شوروی آقای محمد رضاخان خرازی رئیس شعبه جواز معافی و کفیل ثبت تصدیقات

نمره ۱۶۵۷ تشکیلات بلدیهٔ طهران ۲۸ر۱۰ر۱۳

آقای بهرامی کفیل محترم بلدیه

جناب آقای سرهنگ فضل‌الله خان بهرامی کفیل ادارهٔ بلدیه آقای کلبعلیخان صدری رئیس اداره کابینه - آقای کجوری معاون کابینه آقای سید علیمحمدخان رهنمون رئیس شعبهٔ دار الانشاء آقای میرزا احمدخان فاخته رئیس شعبهٔ مراسلات - آقای غلامرضاخان فکری مسئول دائرهٔ ضبط - آقای میرزا سید احمدخان مصطفی نژاد متصدی شعبهٔ تعرفه سجلات آقای میرزا مصطفی خان بهنام متصدی شعبهٔ دائرهٔ احصائیه - آقای میرزا سید طاهرخان میرفخرائی متصدی شعبهٔ دفتر آقای میرزا اشرف‌خان اشرف رئیس ادارهٔ محاسبات کل وملزومات آقای میرزا حسن خان عاطف کفیل دائرهٔ ملزومات - آقای میرزا فضل‌الله‌خان وخم رئیس ادارهٔ کل عایدات - آقای میرزا رضاخان وثیق معاون - آقای میرزا فضل الله‌خان علی آباد رئیس ممیزی - آقای میرزا سید حسام‌الدین خان طباطبائی رئیس دائرهٔ عواید مستقیم - آقای میرزا حسن خان اصنافی جمعدار شعبهٔ تحصیلداران عواید مستقیم - آقای میرزا نعمت‌الله خان بهکمش متصدی شعبهٔ جزء جمع - آقای سید عبدالرحیمخان غربری متصدی شعبهٔ عوارض فخاری واتوبوس - آقای میرزا مصطفی خان افتخار کفیل ادارهٔ تفتیش کل - آقای امیر اصلانخان قاهری مدیر تفتیش

عایدات ـ آقای دکتر ابوالقاسم خان شیخ الاسلامی کفیل ادارهٔ صحیه و معاونت عمومی ـ آقای علی اکبر خان فروهنده متصدی شعبهٔ دفتر ـ آقای میرزا حسین خان خموشی رئیس دواخانهٔ مرکزی . آقای دکتر عبدالله خان مداوی طبیب پست امدادی ناحیهٔ شمال شرق آقای دکتر ابوالقاسم خان شفائی طبیب پست امدادی ناحیهٔ شمال غرب آقای دکتر سید محمد حسنخان بصیر طبیب پست امدادی ناحیهٔ جنوب غرب ـ آقای دکتر محمد علیخان برهان پست امدادی جنوب غرب آقای دکتر موسی خان حکیم اعلم طبیب پست امدادی جنوب غرب آقای دکتر سید محمد خان نور بخش طبیب پست امدادی ناحیهٔ شمیرانات ـ آقای دکتر شمس الدین خان فلاطونی طبیب پست امدادی ناحیهٔ زاویهٔ مقدسه ـ آقای دکتر سید ارسطو خان علاج رئیس مریضخانه و طبیب امراض داخلی ـ آقای احمدخان دشتی اقدم متصدی شعبهٔ دواخانه مریضخانه ـ آقای دکتر یحیی خان پویا رئیس شعبهٔ لابراتوار و مدیر امراض داخلی ـ آقای دکتر سید نور الله خان معالج رئیس شعبهٔ مطب عمومی آقای دکتر سید هاشم خان هنجن رئیس شعبهٔ جراحی و اطاق عمل آقای دکتر نجات الله خان بینا رئیس شعبهٔ کحالی . ـ آقای دکتر سید جعفر خان شمسا رئیس شعبهٔ طبی بیمارستان ـ آقای دکتر ژاکپ رانوبیچ رئیس شعبهٔ طبی امراض مقاربتی ـ آقای دکتر علیخان مستشفی رئیس شعبهٔ امراض داخلی ـ آقای میرزا نصرالله خان جناب برخی کفیل پرورشگاه ـ ویکتوریا خانم قربان زاده مدیره شعبهٔ اناث دبستان پهلوی ـ آقای دکتر میرزا علیخان ناصریان مدیر شعبه ذکور دبستان پهلوی ـ آقای دکتر میر حسن خان حکمت منش رئیس دارالرضاعه و زایشگاه ـ خانم دکترس زهرا خانم شیدائی طبیبه و قابله زایشگاه ـ خانم دکترس نصرة الملوك ژیلا طبیبه زایشگاه آقای میرزا سید تقی خان انتظام وزیری رئیس دار المجانین ـ آقای دکتر سید عبدالباقی خان پزشکان رئیس مطب دار المجانین ـ آقای دکتر سید مهدیخان بنی هاشمی طبیب آسایشگاه ـ آقای میرزا فتح الله خان

فردوس رئیس ادارهٔ ساختمان ـ آقای حسنعلی خان اشرفی معاون ساختمان ـ آقای میرزا علیخان آشتیانی رئیس ادارهٔ اوراق وخبارخانه آقای میرزا سید ابراهیمخان هاشمی نژاد متصدی شعبهٔ دفتر ـ آقای میرزا رضاخان بهروزگار متصدی شعبهٔ محاسبات وصندوق خبارخانه آقای سلطان احمدمیرزا یزدان بخش مدیر شعبهٔ ۱ انبار گندم ـ آقای میرزا علیخان شیدفر مدیر شعبهٔ ۲ انبار گندم ـ آقای میرزا ابوالحسن خان صندوقی مدیر شعبهٔ ۳ انبار گندم ـ آقای سید نورالدین خان فتح اعظم رئیس دائرهٔ مباشرت ـ آقای جلال الدین میرزا دادستان معاون دائرهٔ مباشرت ـ آقای عزالدین خان علائی متصدی شعبهٔ محاسبات دائرهٔ مباشرت ـ آقای سید ابوالقاسم خان مهدوی رئیس شعبهٔ تهیه و مخارج ـ آقای غلامحسین خان ملک نژاد رئیس دائرهٔ سماه ـ آقای میرزا مهدیخان ماوی رئیس معارف وتشریفات ـ آقای سید کاظمخان شریفی مدیر سربات ـ آقای میرزا مهدیخان مقبل متصدی تشریفات ـ آقای سیدمحمد خان قوامیان رئیس دائرهٔ احصائیه آقای میرزا سید حسن خان سعید همایون رئیس دائرهٔ روسائی ـ آقای اللهیار خان امیرپور رئیس بلدیهٔ شمال غرب ـ آقای حیدر قلیخان معترف رئیس بلدیه جنوب شرق ـ آقای ابوالحسن خان کیان پور رئیس بلدیهٔ شمال شرق ـ آقای سید جلال الدین خان معتمدی رئیس بلدیهٔ جنوب غرب ـ آقای میرزا علیخان مهرگان رئیس بلدیه شمیرانات ـ آقای سید مسلم خان رویین زاده رئیس بلدیه زاویهٔ مقدسه ـ آقای حاجی حیدر خان خواجه نوری رئیس بلدیه کرج ـ آقای نایب دوم حسینخان معتضدی رئیس دائرهٔ اطفائیه ـ آقای سید حسینخان میرهادی معاون نقلیه ـ آقای یاور مهدی خان فرهی رئیس گارد بلدیه

عملیات توسیع واحداث معابر .. خیابان سازی، و ساختمانی بلدیه طهران از آغاز فروردین ماه ۱۳۱۲ الی اواخر آبانماه

ا ـ توسعه و احداث معابر

۱ ـ توسعه کوچه جمشید درامتداد خیابان علاءالدوله بطول ۳۳۰ گز که عرض قدیم آن ٦ گز و عرض جدید آن ۲۹ گز میباشد ۲ ـ توسعه خیابان دارالمجانین بطول ۷۵۰ گز که عرض قدیم آن ۱۳ گز وعرض جدید آن ۲۰ گز میباشد ۳ ـ احداث خیابان جدید چهل متری درمیدان انستیتو پاستور الی دروازه قزوین بطول ۱٤۵۰ گز

ب ـ سنگ فرش شوسه

۱ ـ درخیابان شاه بمساحت ۲٤۵۰۰ گز مربع ۲ ـ درخیابان سپه بمساحت ۱۰۰۰۰ گز مربع ۳ ـ در خیابان پهلوی (امیریه سابق) بمساحت ٦۰۰ گز مربع .

ج ـ اسفالت ریزی شوسه

۱ ـ تکمیل اسفالت ریزی خیابان ناصریه بمساحت ٤۰۰۰ گز

۲ ـ زیر سازی و اسفالت ریزی طبقهٔ اول خیابان شیخ هادی و خیابان خاص بمساحت ۵٤۰۰ گز مربع

۳ ـ زیر سازی خیابان کاخ بمساحت ۰۰۰۰ گز مربع ـ اسفالت ریزی طبقه اول خیابان مزبور بمساحت ۵۰۰۰ گز واسفالت ریزی طبقه دوم آن بمساحت ۳۵۰۰ گز مربع ـ

٤ ـ زیر سازی خیابان انستیتو پاستور بمساحت ۷۰۰۰ گز مربع ـ اسفالت ریزی طبقه اول ودوم خیابان مزبور بمساحت ۱۰۰۰ گز مربع

۵ ـ زیر سازی خیابان ۱٦ دستگاه وچهار راه پهلوی بمساحت ۵۰۰ گز مربع ٦ زیرسازی خیابان حشمت الدوله بمساحت ۱٤۰۰ گز مربع ۷ زیرسازی خیابان علاءالدوله بمساحت ۱٤۰۰۰ گز مربع

د ـ پیاده رو سازی

۱ ـ اسفالت ریزی پیاده روخیابان ناصریه بمساحت ۵٦۰ گز مربع

۲ ـ پیاده رو خیابان سپه ۵۰۰۰ گز مربع ـ ۳ ـ پیاده روخیابان کاخ ۲۰۰۰ گز مربع ـ ٤ ـ پیاده روانستیتو پاستور ۲۰۰۰ گز مربع ـ ۵ ـ زیرسازی پیاده‌رو خیابان شاه بمساحت ۵۰۰۰ گز مربع

ه ـ شن ریزی و تسطیح معابر

خیابان عشرت آباد ـ خیابان دروازه شمیران (شهر) ـ خیابان دروازه دولت الی چهار راه پهلوی ـ خیابان استظام السلطنه ـ خیابان پهلوی (امیریه سابق) ـ خیابان شاه آباد ـ ـ خیابان میریه ـ کوچهٔ برلن ـ خیابان سیح ـ خیابان شاهپور ـ خیابان گمرك ـ خیابان خانی آباد ـ خیابان حوالی دروازه غار

درهذه السنه مؤسسهٔ بلدیه ساختمان تئاتری را شروع نموده که مساحت زیربنای آن بالغ بر ۳۵۰۰ متر مربع و گنجایش ۱۲۰۰ نفر تماشاچی راخواهد داشت . بنای این ساختمان ازسنگ مرمر و با سنگ کاملا جدیدی ساخته خواهد شددرطول مدخل عمومی تا ر پله کانهای عریض و وسیعی است که در مقابل آن پنجدرب ورود ودر جنب آن چهار گیشه قرار دارد، بنای این قسمت بارتفاع ۱۶ متر از کف پله خواهد بود . پس از عبور از محوطه مدخل بوسیله راه روها بمحل تماشاچی و لژها وسالن ها و اطاقهای اطراف میرسد، سالن محل تماشاچی ها بارتفاع ۲۰ متر ودارای سه طبقه وسقف آن از تیر های آهن پوشیده میشود . دو لژ مخصوص با درب ورودعلیحده و سالن های جدا گانه مخصوص ولژهای دیگری برای هیئت نمایندگان سیاسی خارجه و نظمیه در محل مناسبی ساخته خواهد شد .

ماشینهای برق مخصوص تمام احتیاجات الکتریکی ساختمان را رفع خواهد نمود . بوسیله کانون مرکزی حرارت (شوفاژسانترال) در زمستان تمام قسمتها گرم خواهد شد و بوسیله ماشینهای جدید تهویه وماشینهای خنك کننده درتابستان هوای سالن خنك نگاهداشته خواهد شد .

برای پیش بینی ازحریق منابع مختلفه آب دراغلب نقاط ساختمان موجود و بوسیلهٔ لوله کشی های لازمه کلیه احتیاجات این قسمت تأمین گردیده است، بوسیله دواسانسر بطبقه چهارم ممکن است صعود نمود و در مهتابی ها که وسعت آن در حدود هزار متر مربع است تمام

وسایل راحتی و تفریح در نظر گرفته شده است .

جهة زمستان سالونهای وسیعی که گنجایش ۱۱۰۰ نفر را دارد تهیه خواهند نمود درقسمتهای تابستانی و زمستانی محل برای بوفه و سایر وسایل راحتی و تفریح در نظر گرفته شده است .

در اطراف سالن تماشاچی ها دفتر و اطاق مدیر و اطاق طبیب و اطاق کندن لباس و غیره قرار گرفته است .

برای ورود آرتیست ها و کارگران در بهای جداگانه تعبیه شده و اطاقهای متعدد برای آرتیست های زن و مرد و اطاقهای مخصوص لباس و پرده و حمام و سالن های تمرین (رپتسیون) و اطاق زینت وسالن ساختن پرده و اطاق اثاثیه در قسمت غربی بنا ساخته خواهدشد . وهمچنین برای آرتیستها مهتابی مخصوص موجود میباشد، بطورکلی شالوده واساس بنا با آخرین سبك بوده وباآخرین سیستم ماشین آلات مجهز میباشد .

دوم ساختمان متفرقه در شهر و شمیران

ساختمان یك دستگاه گل خانه در ۱۶ دستگاه . ساختمان محل آتش بازی در خارج شهر . ساختمان چند باب مستراح مردانه و زنانه در باغ ملی . محصور نمودن قبرستان خارج دروازهٔ حضرت عبدالعظیم . نهر سازی و پل سازی و سنك چین جاده دزاشوب . ساختمان کف مسیل سعد آباد . ساختمان نه باب مستراح مردانه و زنانه در دربند .

و - احداث میادین و باغچه ها .

۱ - ساختمان میدان پل تجریش . - ۲ - احداث میدان دروازه یوسف آباد بشکل مربع مستطیل بعرض ۷۲ گز و طول ۱۸۳ گز که در وسط آن باغچه بندی شده . _ ۳ - احداث میدان دروازه دولت بشکل مربع مستطیل بعرض ۷۰ گز و طول ۱۷۰ گز که‌در وسط آن باغچه بندی شده است .

رجال و نامداران فقید

مرحوم مزین‌الدوله در سن ۱۳ سالگی باروپا رفته در مدارس عالی علوم و صنایع مستظرفه و موسیقی تحصیل نموده وهمیشه بین رفقای خود شاگرد اول بوده و پس از ۱٤ سال بایران مراجعت نموده بدواً بسمت معلمی زبان فرانسه ونقاشی مرحوم ناصرالدین شاه انتخاب شده و نیز اول کسی بود که برای تدریس زبان فرانسه و نقاشی و موسیقی بمعلمی دار الفنون که بزرگترین مدارس آن عصر بود منصوب شده‌واز همان زمان تعلیم زبان فرانسه و نقاشی باساوب خارجی و موسیقی با نت درایران شروع گردیده است

اساتید بزرگ و علماء عالیمقداری از قبیل آقای کمال الملك و سرالملك و غالب وزراء و رؤساء و معلمین لایق این مملکت از معلومات عالیه ایشان استفاده کرده اند ـ این‌شخص اول کسی است که تئاتر را در ایران دائر نمود که مطلوب سیاست آن عصر نبود و از پیشرفت نظریه آنمرحوم جلوگیری میشد ـ چند جلد کتاب فرانسه در طرز صرف افعال و مکالمه و کتاب لغت بزرگی بنام مزین اللغه نوشته که دارای پنجاه هزار لغت میباشد و کتاب موسیقی و طرز تعلیم با نوت را نیز طبع و منتشر نموده ـ مرحوم مزبور از تمام دول اروپا باخذ نشانهای درجه اول نائل شده مثلا از فرانسه نشان درجه اول لژیون دونر از روسیه نشان درجه اول ستانیسلاس و از آلمان نشان درجه اول عقاب قرمز که این نشانها را در مسافرتهای بعد که از طرف دولت ماموریت داشته سلاطین

مرحوم محمد حسن خان ادیب‌الدوله در جمادی الاول ۱۲۸۸ قمری متولدشده وتحصیلات خودرا درمدرسهٔ دارالفنون تکمیل نموده و مراتب اداری که درطی زندگی پیموده بقرار ذیل است ؛ معلمی، اجودانی، نظامت، مدیریت و ریاست کل دار الفنـون و نیزصاحب امتیازات ذیل بوده ؛ نشان عـلمی درجـه اول ، سرتیپ توپخانه با حمـایل و نشان آن - منصب میر پنجی و حمایل و نشان‌سرتیپ اولی-نشان شیر وخورشید و حمایل سبز خارجه - منصب امیرتومانی و حمایل ونشان مخصوص آن و یك قطعه تمثال - مرحوم ادیب الدوله مدت ۴۰ سال در مدرسهٔ دار الفنون به تعلیم و تربیت فرزندان لایق مملکت اشتغال داشته وخدمات ذیقیمتی بمعارف‌مملکت نموده ودرسن ۶۳ سالگی در ۲۲ اردیبهشت ۱۳۱۳ برحمت ایزدی پیوسته است فامیل جلیل ادیب را ازیـن پیش آمد ناگوار تسلیت میدهیم .

شخصاً بانمرحوم داده و قدرشناسی کرده‌اند و نیز پرده های عالی نقاشی آنمرحوم در گلستان و موزه سلطنتی هنوز مـوجود است - مرحوم مزین‌الدوله تاسن ۷۹ سالگی در مدرسهٔ دارالفنون تدریس مینموده ودرسن ۸۹ سالگی وفات یافته است

بپاس قدر شناسی از رجال پاکدامن و عفیف و شریف و وطن پرست گراور مرحوم مزین الدوله درین سالنامه طبع گردید

مرحوم محمد علی میرزا دولتشاهی

وزیر پست و تلگراف صبح روز چهارشنبهٔ ۲۷ تیرماه حسب‌المعمول بوزارتخانه حاضر شده پس‌از یکساعت اشتغال باموروزارتی غفلتاً سکتهٔ قلبی عارض شده و در همان حمله اول بدرود حیات گفتند ، جنازه ۲٤ ساعت درعمارت وزارتخانه تحت نظر اطباء بوده صبح پنجشنبه با احترامات و تجلیلات لازمه از طرف هیئت دولت و نمایندگان مجلس شورای ملی‌و کور دیپلوماتیک‌واعیان‌و اشراف مشایعت‌شده‌درمقبرهٔ‌مرحوم ظهیرالدوله بخاك‌سپرده شد

مرحوم دولتشاهی در سال ۱۳۰٤ قمری متولد و پس ازا کمال تحصیلات درخدمت وزارت مالیه وارد شده از دورهٔ ششم تا دورهٔ نهم تقنینیه از کرمانشاهان بسمت نمایندگی‌مجلس شورای ملی منتخب بوده وسپس بسمت‌ریاست تشریفات داخلی دربار همایونی و بعد از چندی بوزارت پست و تلگراف منصوب گردیدند

مرحوم‌دولتشاهی ازرجال پاکدامن و کار آگاه وصاحب ملکات عالیه اخلاقی بود ، فوت این مرد اصیل وشریف ووطن‌پرست درقلب دوستانش یك‌داغ فراموش نشدنی باقی گذاشت باکمال‌تاسف فامیل معظم دولتشاهی را ازین مصیبت المناك تسلیت میدهیم

مرحوم علی اصغر خان آیرم

در سال ۱۳۲۷ هجری قمری درطهران متولدشده پس ازتحصیلات ابتدائی و قسمتی ازمتوسطه درشانزده سالگی برای تحصیلات عالیه عازم اروپا گردیده و در دارالفنون پاریس به تحصیل علوم مالی ده سال اشتغال داشته پس از فراغت بوطن حود معاودت نموده بادرجه نایب‌دومی دراداره مباشرت کل‌قشون مشغول‌خدمت بود که در نتیجه کسالت در شهریورسال۱۳۱۳ بناکامی بدرودزندگانی گفته‌حاطر عموم دوستان دودمان‌جلیل آیرم‌را جریحه دار ساخت

مرحوم رضاقلیخان باستانی (اقتدارالدوله) پسر مرحوم میرزا محمود خان اقتدار الدوله از خانواده های معروف و قدیم تبریز بوده پدر و اجداد ایشان اغلب متصدی مشاغل مهمه دولتی بوده اند - مرحوم مزبور در سویس تحصیلات حقوقی کرده و در آذربایجان مصدر ماموریت های مختلفهٔ دولتی گردیده و در دوره هشتم ونهم ازشهر تبریز بنمایندگی دارالشورای ملی انتخاب شده و یکی از اشخاص مفید بشمار میرفت متاسفانه از دو سال قبل دچار مرض مشکوکی گردید که اغلب اطباء سرطان تشخیص دادند با وجود مسافرت باروپا معالجه پذیر نگردیده پس‌ازمراجعت بطهران در۹ اردیبهشتماه ۱۳۱۳ در۴۲ سالگی دارفانی‌راوداع گفت

مرحوم میرزا عیسی خان بهرامی

مرحوم رضاقلیخان باستانی

مرحوم بهرامی در خورداد ۱۲۷۱ شمسی متولد شده و پس از اتمام تحصیلات متوسطه در مدرسه عالی حقوق و علوم سیاسی تحصیلات حود را تکمیل نموده و بدرجه لیسانس علوم مالی واداری و احد سشان درجهٔ اول علمی نائل شده و ازسال ۱۲۹۳ شمسی وارد خدمت وزارت خارجه گردیده و تا تاریخ موت (پنجم اردیبهشت ۱۳۱۳) ۱۹ سال سابقهٔ خدمت در مناصب عالیهٔ وزارت خارجه داشته و ۴۱ سال و ۱۰ ماه ارمراحل عمررا پیموده بود

مرحوم بهرامی بمراتب علمی وملکات عالیهٔ اخلاقی وصحت عمل و پاکدامنی معروف وازهر گونه عیبی منره ومبری بود. مرگ این عصر پاك قلب دوستان و آشنایان خودرا جریحه دار ساحت ، ما تاثر ازاین ضایعهٔ اسفناك فامیل شریف بهرامی را تسلیت میدهیم

یك همت عالی

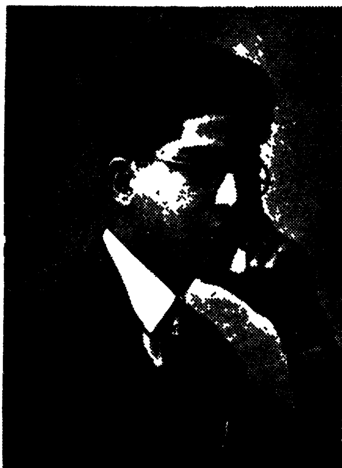
آقای علی اکبر خان دبیرسهرابی (دبیرالسلطان سابق) که در دورهٔ هشتم و نهم از حوزهٔ گروس به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب شدند کلیه املاك خود را واقعه در قوچان وقف زایشگاه بیمارستان شاه‌رضا نموده‌اند، نوع پرستی وخیر خواهی و کمك به بینوایان یکی ازخصائل نیکوی انسانی وحسیاتی است فطری وجبلی و بسیار ممدوح ومستحسن که ازهر کس ظاهر شود قابل تقدیر و تشویق است و اگر این قبیل احساسات در عموم افراد توانا و مستطیع این مملکت بیدار گردد مریضخانها و مؤسسات امدادی هر شهر میتوانند با وسائل کافی از فقرا و بینوایان خود در سایهٔ مساعدتهای بزرگان و ثروتمندان محل نگاهداری کنند چنانکه بزرگان و ثروتمندان سایر ملل همه روزه ملیونها از منافع و مایملك خود را وقف امور خیریه و مریضخانهاو مؤسسات عام‌المنفعه مینمایند وروزبروز در تکمیل وسایل نگاهداری فقرا ومساکین شهرخود میکوشند واین از آنست که دانسته اند ؛

شکرانهٔ بازوی توانا بگرفتن دست ناتوان است

آقایان برندگان جوائز ۱۳۱۳ پارس

نوغنچه‌های گلستان معرفت دراولین کودکستان ایرانی برسابه ـ این کودکستان درنتیجهٔ جهدو کوشش و علاقمندی مادموازل برسابه و فداکاریهای عاشقانه وصمیمانهٔ ایشان در تعلیم و تربیت کودکان مؤسسهٔ مفیدی شده است که مخصوصا برای تحکیم معانی معرفت و تعلیمات اولیهٔ اخلاقی فوق‌العاده قابل استفاده میباشد ـ امیدواریم توجه مخصوص وزارت جلیله معارف دوام وتوسعهٔ این قبیل کودکستانها را تأمین نماید

آقای کاظمخان رجوی

لیسانسیه در علوم ادبی و فلسفی و تربیتی از دانش سرای عالی (دارالمعلمین عالی سابق) که همه ساله در امتحانات داخلی دانش سرای مزبور، وامسال در امتحانات عالیه نهائی با معدل ۶۳ر۱۸ شاگرد اول کل بوده واز طرف وزارت جلیلهٔ معارف باعطای مدال طلای درجهٔ اول علمی مفتخر گردیده است. توفیق این قبیل جوانان را در خدمت بمملکت از خداوند متعال خواستاریم.

یک کتاب نفیس

همانطوری که یک کتاب مفید ونفیس قابل مطالعه وملاحظه است یك همت بلند در طبع و نشر آن نیز درخور تقدیر وستایش میباشد و الا آثار وذخایر عظیم وعجیب دردنیا بسیاراست که از دسترس بشر دور و از چشم نزدیك بین اشخاص بی‌همت مستور مانده است **کتاب تمدن اسلام وعرب** که از آثار بزرگ علامهٔ شهیر فقید دکتر گوستاولوبون فرانسوی‌است و با اسناد ومدارك وشواهد بسیار عظمت تمدن اسلام را در کلهٔ شرق و غرب نشان‌میدهد و حقیقت این شریعت را ظاهر میسازد بمساعی جمیله آقای فخرداعی گیلانی باسلاست وشیرینی مخصوصی بقالب زبان فارسی ریخته‌شده وبهمت معارفخواهانهٔ آقای میرزا حسینخان طهرانی نماینده محترم مجلس شورای ملی درسال ۱۳۱۴ بطبع رسیده است

مطالعهٔ این کتاب مهم و مفید را بخوانندگان محترم خود توصیه و خدمات مسببین طبع ونشر آن‌را تقدیر میکنیم

تشکیلات اداری ولایات

آذربایجان ـ ایالت شرقی ـ تبریز ـ جناب مستطاب اجل آقای میرزا خلیل‌خان فهیمی والی ـ آقای ابوالقاسمخان ماوی معاون آقای محمد حسن میرزا دولتشاهی پیشکار مالیه ـ آقای میرزا علی خان هیئت رئیس استیناف ـ آقای سعید خان سراج‌میر رئیس شعبهٔ ۲ آقای اسمعیل‌خان سامنی کمیل محکمه بدایت ـ آقای میرزا علیخان جوادی کفیل وکیل عمومی بدایت ـ آقای محمدخان احمدی کفیل محکمه صلح ـ آقای نصرالله خان عدل رئیس ادارهٔ ثبت ـ آقای رئیس الوکلاء صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقای شیخ محمد جواد عمید صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۲ ـ آقای میرزا رضاخان فهیمی رئیس اداره معارف ـ آقای میرزا حسنخان فرشبد رئیس پست و تلگراف ـ آقای میرزا عباسخان ورنوس رئیس اداره طرق آقای جلیلی رئیس بلدیه ـ **فروشندگان سالنامهٔ پارس** کتابخانه سروش ـ کتابخانه علمیه ـ آقا میرزا عبدالله موزع ـ آقا مشهدی اسمعیل کتابفروش ـ آقای حاج ابراهیم حقیقت.

اردبیل ـ آقای عباسعلیخان زینانی مراغی کفیل عدلیه ـ آقای میرزا قاسمخان هخاپور رئیس اداره ثبت اسناد ـ آقای میرزا یونس مجردی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقای سید عبد الکریم مجتهدی صاحب دفتر اسناد نمره ۲ ـ آقای محمد رضا خان بهجت کاتبی رئیس پست و تلگراف ـ **فروشندگان سالنامهٔ پارس** کتابخانهٔ صابر ـ کتابخانهٔ نجات ـ آقای کتابچی

ایالت غربی ـ رضائیه ـ جناب مستطاب آقای مظفر خان اعلم والی ـ آقای عبدالعظیم میرزا احمدی معاون ایالت و رئیس بلدیه ـ آقای ابوالفتح خان فتحیه کفیل مالیه ـ آقای سید حسینخان صدرالاشرافی کفیل عدلیه ـ آقای سلطان‌حسین‌میرزا فتحی مدعی‌العموم ـ آقای نورالدین خان امامی رئیس ثبت اسناد ـ آقای ملا

آقای میرزا احمدخان ملکی

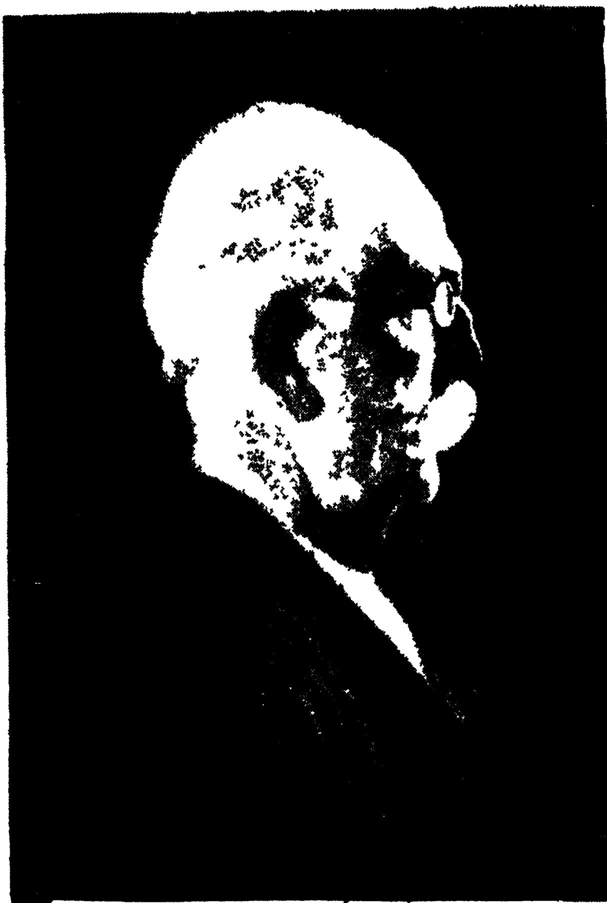

آقای آقا میرزا احمد خان ملکی مدیر فعلی جریدهٔ شریفهٔ ستاره جهان که پس از ده سال خدمات معارفی در مطبوعات اکنون به مدیریت مسئول روزنامهٔ فارسی و فرانسه ستاره‌جهان انتخاب شده‌اند باجدیت وپشت کاری که‌درین مدت ابراز داشته اند قطعاً ستارهٔ جهان را بصورت حقیقی خود تجلی خواهند داد ـ ما توفیقات‌ایشان‌را در خدمت بمطبوعات مملکت از خداوند متعال خواستاریم

حسین امام صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقای حاج میرزا فتحعلی آقا عروی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۲ ـ آقای میرزا تقی‌خان رهبر رئیس معارف ـ آقای میرزا محمدخان مخاطب‌رفیعی رئیس پست و تلگراف ـ آقای حاجی‌خان ناطق رئیس ناحیهٔ طرق **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** ـ آقای حاجی‌خان ترابی

خوی ـ آقای سید حسنخان خشکنانی کفیل عدلیه ـ آقای یعقوب خان وکیلی کفیل پارکه ـ آقای غلام حسینخان عسکری رئیس اداره ثبت اسناد ـ آقای حاج عبدالحسینخان شهیدی رئیس پست و تلگراف ـ **فروشندهٔ سالنامه پارس** ـ شرکت‌سنائی.

خراسان ـ مشهد ـ جناب اجل آقای فتح‌الله خان پاك روان والی ـ آقای سید محمد خان معصومخانی معاون ـ آقای میرزاعلی اصغرخان فروزان کفیل مالیه ـ آقای عبد العلی خان لطفی کفیل استیناف ـ آقای احمد خان طالقانی کفیل بدایت ـ آقای محمدخان مجلسی کفیل پارکه ـ آقای میرزا عبدالله‌خان معقول رئیس اداره ثبت اسناد ـ آقای شیخ عبد الجواد برسی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقای‌شیخ‌محمد رضانوغانی‌صاحب دفتراسنادنمره ۲ ـ آقای

قالیچه صورت کمال الملک ـ مجلس شورای ملی

آقای اسدالله خان مقومی

متولد ۱۲۹۰ شمسی در امتحانات سال تحصیلی ۱۳ - ۱۳۱۲ در کلاس سوم تجارت با معدل کل ۱۶٫۲۰ قبول و بین محصلین کلاس مزبور رتبهٔ شاگرداولی را حائز شده مقالهٔ ختم تحصیل خودرا نیز بطرز جالب توجهی بر روی مسائل مفیده اقتصادی نوشته و تقدیم داشته است ، امیدواریم این قبیل جوانان خودرا برای خدمات بزرگی که درعرصهٔ زندگی باید انجام بدهند آماده کنند.

میرزا حسنخان ذوقی رئیس معارف خراسان ـ آقای نصرالله خان محقق عطائی رئیس پست و تلگراف ـ آقای میرزا جعفرخان افشار رئیس طرق خراسان ـ آقای دکتر شیخ رئیس بلدیه آقای محسنخان محرم آبادی نماینده اداره تجارت **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** کتابخانهٔ زوار و پسران آقا حسین آقا زوار

سمنان ـ آقای عبدالحسین خان یحیی پور حاکم ـ آقای میرزا محمود خان والی رئیس مالیه سمنان و دامغان ـ آقای سید قریشخان قریشی کفیل عدلیه ـ آقای آزادیگانه کفیل پارکه ـ آقای عباس علیخان قبادی رئیس اداره ثبت سمنان ودامغان ـ آقای آقا شیخ هادی شریعتی رئیس دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقای میرزا احمد خان پژهان نماینده معارف ـ آقای غلام حسینخان یغمائی رئیس پست و تلگراف ـ **فروشنده سالنامهٔ پارس** آقا سید محمد مرتضوی

شاهرود ـ آقای امیرسپهری حاکم ـ آقای علیرضاخان وکیلی زاده رئیس مالیه ـ آقای حاج آقا نصرالله خوئی رئیس اداره ثبت

آقای مصطفی خان زاهدی

چون عدهٔ کثیری از قارئین محترم سالنامهٔ پارس تقاضا نموده بودند که در قسمت فلاحتی سالنامه شرحی راجع بـزراعت چغندر قند که امروزه باداشتن کارخانجات متعدد قندسازی طرف احتیاج عموم زارعین است بنگاریم از دوست فاضل خود آقای مصطفی خان زاهدی استاد زراعت دانشکدهٔ فلاحت و رئیس مزارع امتحانی کرج که در امور فلاحتی علماً و عملا تخصص کامل یافته اند وچند سال است راجع بکشت چغندر امتحانات مختلفه نموده اند تقاضا نمودیم که دستور جامعی مرقوم دارند ایشان نیز بنا بسیرهٔ نیکوی خود از قبول این خدمت بزارعین محترم مضایقه ننموده دستور مفید و روشنی در باب زراعت چغندر قند نگاشته اند که عیناً درصفحه ۹۳ قسمت دوم سالنامه بطبع رسیده ـ اکنون بحقشناسی اززحماتی که همه ساله درقسمت فلاحتی سالنامه تحمل نموده اند و نیز بنام قدرشناسی از جوانان تحصیل کرده ومفید گراور ایشان در سالنامه طبع میشود

اسناد ـ آقاشیخ بهاءالدین علمی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ آقای سید حسینخان فراست شریعت پناهی نمایندهٔ معارف ـ آقای داودخان ابراهیمی رئیس پست و تلگراف ـ **فروشندهٔ سالنامه** آقای حاج محمد کاظم اخیانی ـ آقای سید احمد خان فرهنگ

دامغان ـ آقای میرزا فتحعلیخان مستوفی حاکم ـ آقای شیخ میرزا آقا عالمی صاحب دفتر اسناد نمره ۱ ـ آقای محمدخان تحصیل

امیر احمدخان ظهیر ـ الاسلامی شیرازی دراسفند ۱۲۹٤ درشیرازمتولدشده و تاحال که نوزدهمین مرحله عمررا پیموده پیوسته مشغول تحصیل علوم ومعارف بوده بعدازاتمام دورهٔ اول متوسطه بر اثر ذوق واستعدادطبیعی قسمت ادبی را انتخاب نموده در مهرماه ۱۳۱۰ بمدرسه دارالفنون وارد شده درفلسفه و ریاضیات مخصوصاً علوم ادبیه استعداد فوق العاده ئی ابراز داشته در امتحانات نهائی دورهٔ دوم متوسطه در تمام دبیرستانها (قسمت ادبی) رتبهٔ اول را حائز شده وفعلا برای تکمیل تحصیلات بفرانسه رفته درمدرسه عالی حقوق و مدرسه علوم سیاسی پاریس مشغول تحصیل است امیدواریم مملکت ازوجود این قبیل جوانان بااستعداد استفاده کند

دوست نمایندهٔ معارف ـ آقای حمیدخان مهدوی نادر رئیس پست و تلگراف ـ **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** دواخانه خرمیه

فارس . شیراز ـ جناب آقای میرزا مجیدخان اهی والی ـ آقای غلامعلیخان هدایت معاون ایالت ـ آقای میرزا حسنخان جمهری کفیل مالیه فارس ـ آقای میرزاباقرخان شهیدزادهٔ دادرس رئیس استیناف آقای محمدخان اخوت کفیل پارکه استیناف ـ آقای ابوالفضل خان لسانی کفیل بدایت ـ آقای موسی خان سرابندی کفیل پارکه آقای آقاسید محمد رضوی حاکم محضررسمی ـ آقای محمد رضا

آقای میرزا تقی خان سلیمی

فرزند آقای میرزا حسینخان سلیمی ساکن ساری بر طبق تصدیق ریاست معارف مازندران تحت نمره ۲۵۷۱ در امتحانات ادوار تحصیلی سیکل اول ودوم دبیرستان پهلوی ساری شاگرد اول شده و این موفقیت باداشتن زن وفرزند محل کمال توجه وتقدیر است ـ آقای سلیمی براثر همین قریحه واستعداد ذاتی قسمت عالی تحصیلات خودرا نیز درطهران خواهند پیمود

خان آصف جاه رئیس ادارهٔ ثبت اسناد ـ آقای میرزا ابوالفضل محلاتی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره۲ ـ آقای حاج سیدمحمد جعفرعلوی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۳ ـ آقای میرزاعلیمحمد خان پرتوی رئیس معارف فارس ـ آقای هدایت‌الله خان همایونفر رئیس پست وتلگراف آقای میرزامهدیخان انصاری رئیس ناحیه طرق فارس **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** کتابخانهٔ معرفت

اصفهان ـ جناب مستطاب اجل آقـای میرزا قاسمخان صور حکمران ـ آقای آقاسید حسنخان دبیرسیاقی معاون ـ آقای میرزا مهدیخان منصور کفیل مالیه ـ آقای آقاسید علیخان حائری کفیل استیناف ـ آقای محسنخان گنابادی کفیل بدایت ـ آقای محمدعلیخان ممتاز کفیل پارکه ـ آقای سید محمد علیخان کشاورز صدر کفیل صلح ـ آقای مجتبی خان دولت آبادی رئیس اداره ثبت اسناد ـ آقای آقاسید احمد اعلم الهدی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقای میرزا محمدعلی جعفری ملاذ الاسلام صاحب دفتر اسنادرسمی نمر ۲۴ آقای سیدتاج الدین خان امامزاده رئیس معارف ـ آقای عبدالحسین خان درخشان رئیس پست و تلگراف ـ آقای علی اصغرخان اربابی

فیلم برداران ترك و آقای امینی درمجلس

چهار نفر از فیلم برداران ترك آقایان کمال بیك و نجدت بیك و کنعان بیك و مراد بیك که برای تکمیل فیلم‌برداری دورهٔ مسافرت اعلیحضرت شاهنشاهی به ترکیه بایران آمده بودند درراه‌شمیران براثر مصادمهٔ اتومبیل جراحت مختصری دیده ودستگاه فیلم‌برداری شکسته و معیوب گردید بطوری که ازتعمیر آن‌حتی درترکیه نیزمایوس بودند **آقای امینی** که از جوانان با ذوق وصنعتگران باقریحهٔ ما هستند اصلاح و تعمیر دستگاه را تعهد نموده در ظرف بیست روز دستگاه مزبور را سالما تسلیم آقایان فیلم برداران نمودند که در روز جشن مشروطیت بطوریکه درین گراورملاحظه میشود در مجلس شورای ملی مقدارزیادی فیلم برداری نمودند مامخصوصا برای تشویق این‌صنعتگر با ذوق گراور مذکور را طبع نمودیم و امیدواریم تشویق و تقویت این قبیل جوانان لایق محل توجه اولیاء محترم دولت گردد ·

رئیس ناحیهٔ طرق - **فروشندگان سالنامه پارس** ـ کتابخانه فردوسی ـ شرکت کتابخانه اقبال ـ کتابخانه کالج ـ کتابخانه آقا غلامعلی کمالی ـ کتابخانه ایران و گلبهار

کرمان ـ جناب مستطاب‌اجل آقای‌ابوالحسنخان پیرنیا والی ـ آقای محمد میرزا آراسته معاون ایالت ـ آقای امیرخان‌سهرابیان

پیشکار مالیه - آقای فضل‌الله خان آشتیانی کفیل استیناف - آقای محمدخان‌علیم کفیل‌پارکه بدایت - آقای محمد حسنخان شاهپوری رئیس‌اداره ثبت اسناد - آقای شیخ محمد تقی ثقةالاسلام‌صاحب‌دفتر اسناد رسمی نمره ۱ - آقای‌حاج آقا محمد احمدی صاحب دفتراسناد رسمی نمره ۲ - آقای صادق خان انصاری رئیس معارف - آقای سلطان محمودمیرزا افسر رئیس پست و تلگراف - آقای‌ابوالفتح خان غضنفری کفیل ناحیهٔ طرق - **فروشندهٔ سالنامه پارس** - آقای خدایار خسرو آبادیان

یزد - آقای میرزاکاظم‌خان مدبرحاکم - آقای سید رضاخان قاضی نوری رئیس مالیه - آقای اسدالله خان غروی رئیس عدلیه - آقای سید مظفرخان‌صدر سمنانی کفیل پارکه - آقای‌ابوالفتح‌خان هوشمندرئیس‌اداره‌ثبت اسناد - آقای شیخ‌اسدالله ثقةالاسلامی‌صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ - آقای‌حاج‌شیخ‌محمود‌اردکانی‌صاحب‌دفتر اسناد رسمی نمره ۲ - آقای‌مهدیخان طاهری یزدی کفیل معارف - آقای عزت‌الله خان فرهپور رئیس پست وتلگراف **فروشندگان سالنامه پارس** آقای فریدون کیا منش - کتابخانه‌ایران‌وگلبهار آقای‌سیدعلی‌محمدصحاف - آقای کیخسرو کدخدا

بروجردولرستان - آقای حاج امان‌الله‌خان اردلان حاکم آقای میرزا سید حسینخان مجید زاده کفیل مالیه - آقای‌سیدکاظم خان دست غیب کفیل عدلیه - آقای آقاسید ابوالقاسم قرشی کفیل پارکه - آقای میرزا جواد خان فرهمند رئیس اداره ثبت اسناد - آقای میرزاسیدمحمد سلطان العلماء صاحب دفتر اسناد رسمی‌نمره۱ آقای میرزامحمود رازانی صاحب دفتراسناد رسمی نمره ۲ - آقای محمدخان اعتضادرازانی نمایندهٔ معارف - آقای حسینقلی خان‌معظم گودرزی‌رئیس‌پست‌وتلگراف- **فروشندهٔ سالنامهٔپارس** آقایان میرزامحمد و میرزا عباس خرازی

کرمانشاهان - جنابمستطاب آقای دکتر احمدخان محسنی

حکمران - آقای یوسفخان جمال رئیس مالیه ـ آقای سیدمهدیخان بهشتی کفیل استیناف ـ آقای علی آقاخان انصاری کفیل پارکه ـ آقای فتح الله خان فرزاد کفیل بدایت ـ آقای عباسخان امیرشاهی رئیس ادارهٔ ثبت اسناد ـ آقای حاج شیخ حسن مجتهد صاحب دفتر اسنادرسمی نمره ۱۰ ـ آقای حاج شیخ محمد صالح صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۰ ـ آقای محمدخان پورسینا رئیس معارف ـ آقای حاجی آقاخان مخبر معتضد رئیس پست و تلگراف ـ آقای میرزا آقاخان افشار رئیس ناحیهٔ طرق ـ آقای غلامرضاخان آذر نژاد نماینده اداره تجارت ـ **فروشنده سالنامهٔ پارس** کتابخانهٔ ناصری

گیلان . رشت ـ جناب مستطاب آقای میرزا سیدمهدیخان فاطمی حکمران ـ آقای میرزا آقاخان صبا رئیس مالیه ـ آقای عبدالحمید خان غیاثی رئیس عدلیه ـ آقای ابوالفضل خان لطیف رئیس شعبه بدایت آقای میرزا رضاخان شاهنده رئیس ادارهٔ ثبت اسناد ـ آقای شیخ محمد صیقلانی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقای آقاسیداحمد فاطمی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۲ ـ آقای عبدالحسینخان صادقی نژاد رئیس معارف ـ آقای محمدعلیخان رئیس پست و تلگراف ـ آقای سیدجلیل خان اردبیلی رئیس ناحیه طرق گیلان **فروشندگان سالنامهٔ پارس** کتابخانه اخلاقی ـ کتابخانه رجائی ـ کتابخانه توکل ـ کتابخانه تجدد ـ کتابخانه ارشاد ـ کتابخانهٔ اقبال ـ کتابخانهٔ احمدی ـ شرکت نسبی مطبوع

همدان ـ آقای میرزا علینقی خان بیگلری حاکم ـ آقای میرزا حسین خان شیبانی رئیس مالیه ـ آقای عبدالله خان سجادی کفیل عدلیه ـ آقای محمد باقر خان جناب کفیل پارکه ـ آقای حسین خان عظیما رئیس اداره ثبت اسناد ـ آقای ضیاءالدین خان صدوقی همدانی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقای آقا عبدالله تقوی صاحب دفتر اسناد رسمی نمرهٔ ۲ ـ آقای محمد علیخان آزاد کفیل معارف ـ آقای سید محمد خان ارجمند رئیس پست وتلگراف

فروشندگان سالنامه پارس مغازهٔ آقا ضیاءالدین خرازی دواخانهٔ اتحادیه - آقای مروج - آقای میرزا عباس مروج - آقای محمد کاظم کاغذچی - آقای حاج اسدالله کتابفروش - کتابخانهٔ فروهر - سیگاری محیط

قزوین- آقای میرزا عیسی خان سروش حاکم - آقای میرزا احمد حسینخان آشتیانی رئیس مالیه - آقای صدرالدین خان نخعی کفیل عدلیه - آقای علی اصغر خان دادرس کفیل پارکه - آقای صالح خان مظفر زاده رئیس اداره ثبت اسناد - آقای حاج میرزا اسحق صاحب دفتر اسناد رسمی نمرهٔ ۱ - آقای حاج سید عبدالجواد صاحب دفتر اسناد رسمی نمرهٔ ۲ - آقای اسدالله خان فخیم رئیس معارف - آقای احمد خان وزیری همدانی رئیس پست و تلگراف - آقای میرزا علی اکبر خان پاکزاد رئیس ناحیهٔ طرق **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** کتابخانهٔ فرهنگ

گرگان - آقای میرزا رضا خان حکمت حاکم - آقای میرزا جواد خان ازیر رئیس مالیه - آقای میرزا ابوترابخان غفاری کفیل عدلیه - آقای علی اصغر خان کشاورز کفیل پارکه - آقای جعفر خان واعظ زاده رئیس اداره ثبت اسناد - آقای حاج شیخ اسمعیل قاضی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ - آقای آقا سید رضا اسلامی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۲ - آقای ضیاءالدین خان جناب رئیس معارف - آقای میرزا احمدخان شامبیاتی رئیس پست و تلگراف

فروشندگان سالنامهٔ پارس - آقای میرزا باقر مقصودلو خرازی - آقای حاج اسمعیل علائی

مازندران- ساری - جنا بمستطاب آقای میرزا آقاخان دیوان بیکی حکمران - آقای میرزا حبیب‌الله خان طاهری رئیس مالیه - آقای سید مهدیخان عقیلی کفیل عدلیه - آقای سید حسنخان صالحی کفیل پارکه - آقای حسنخان هوشمند رئیس اداره ثبت اسناد - آقای سید عباس خاوری صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ - آقای سید

مرتضی ناصری میر عمادی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۲ - آقای باقرخان عرب سلطانی رئیس معارف - آقای غلامعلیخان سعیدی زند رئیس پست و تلگراف - **فروشندهٔ سالنامه** دواخانهٔ نظامی

خوزستان - اهواز - جناب آقای علیمحمدخان اویسی حکمران آقای میرزا یوسف‌خان صنیعی رئیس مالیه - آقای مرتضی خان نهاوندی کفیل استیناف - آقای جلال‌خان دادگری کفیل پارکه - آقای حاج آقا علی فاضل کاشانی کفیل بدایت - آقای میرزا محمود خان سالک رئیس اداره ثبت اسناد - آقای سید نعمت‌الله خان سیاقی کفیل معارف - آقای میرزا حسینعلی‌خان شهروزی رئیس پست و تلگراف **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** کتابخانه صافی

کردستان - آقای اسدالله میرزا شمس ملک آراء حکمران - آقای میرزا لقمان‌خان نفیسی کفیل مالیه - آقای میرزا حسنخان نزهتی کفیل عدلیه - آقای تقیخان زرین مدعی‌العموم - آقای هرمز میرزا صفوی رئیس ثبت اسناد - آقای سید عبدالعزیز شیخ الاسلامی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ - آقای شیخ اسدالله آیت‌الله صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۲ - آقای حسینخان شکیبا نمایندهٔ معارف - آقای میرزا حسنخان آگاه رئیس پست و تلگراف آقای باکاتوری رئیس ناحیهٔ طرق **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** - آقای میرزا لطف الله خان بلورچی

عراق - آقای میرزا سعید خان مجدی حکمران - آقای منوچهر خان نیک پی کفیل مالیه - آقای محمد خان رشیدی گودرزی کفیل عدلیه - آقای خان بابا خان ابراهیمی کفیل پارکه - آقای جوادخان شیروانی رئیس اداره ثبت اسناد - آقای شیخ حسین علائی کرهرودی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ - آقای میرزا حسن نجفی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۲ - آقای سید حسینخان دهانمایندهٔ معارف آقای احمد خان بهرامی رئیس پست و تلگراف

فروشندهٔ سالنامهٔ پارس کتابخانه توکل

ملایر ـ آقای غلامرضاخان اردلان حاکم ـ آقای میرزا فتح‌الله خان گودرزی رئیس مالیه ـ آقای صادقخان نراقی‌پور کفیل عدلیه آقای احمد خان معاون زاده کفیل پارکه ـ آقای عبدالحسین خان جواهری رئیس ادارهٔ ثبت اسناد ـ آقای آقا بهاءالدین سامنی صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقای سید محمد خان پنجه شاهی نمایندهٔ معارف ـ آقای محمد حسین میرزا همایون رئیس پست و تلگراف **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** آقای حاجی شیخ حسن کتابفروش

کاشان ـ آقای میرزا احمد خان صدری حاکم ـ آقای میرزا عبدالله‌خان سعیدوفا رئیس مالیه ـ آقای میرزا حسینخان توکلی کفیل عدلیه ـ آقای سید محمدخان مطهری رئیس ادارهٔ ثبت اسناد ـ آقای آقاسید خلیل‌الله صاحب دفتر اسناد رسمی نمره ۱ ـ آقا سیدحسین شریعتمدار صاحب دفتر اسناد نمره ۲ ـ آقای رضاخان فرجاد نمایندهٔ معارف ـ آقای عبدالعلیخان مصداقی رئیس پست و تلگراف **فروشندگان سالنامهٔ پارس** آقا ضیاءالدین ضیائی مدیر دبستان ـ آقا رضا امین تبریزی ـ دواخانه صحت

بنادر جنوب ..بوشهر آقای محمد علی میرزا رکنی حاکم آقای عزت‌الله‌خان شجاعی رئیس مالیه ـ آقای سید محمدخان فرزان رئیس معارف ـ آقای ابوالحسنخان پروز رئیس پست و تلگراف ـ **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** کتابخانه رهنمائی

قم ـ آقای حسینعلیخان مالک حاکم آقای ناصر قلیخان سمیعی رئیس مالیه ـ آقای ابوالقاسمخان وثوق طهرانی کفیل عدلیه ـ آقای حسنخان محدث صدر کفیل پارکه ـ آقای میرزا علیخان حبیبی نمایندهٔ معارف ـ آقای غلامعلیخان اربابی رئیس پست و تلگراف آقای صدری رئیس ناحیهٔ طرق **فروشندهٔ سالنامهٔ پارس** شرکت گرامیان

بقیه فروشندگان سالنامه پارس در ولایات

نیشابور کتابخانه آقا میرزا علی اکبر ـ **سبزوار** آقا محمد باقر کتابفروش ـ **بندر پهلوی** کتابخانه اقبال ـ کتابخانه سعدی ـ

لاهیجان آقا میرزا حسن اسلام نظر - **تنکابن** آقا لطفعلی کتابفروش **بندرجز** آقا فریدون پارسی - آقا یعقوب اسحاقی - **بابل** کتابخانه نجات، کتابخانه زمانی، آقای وحید شهابی - **آمل** آقا اسدالله نیاکی **آستارا** آقا اسحق کلانتری - **نمین** آقای کسائی مدیر دبستان دولتی - **دهخوارقان** کتابخانه صداقت - **مراغه** کتابخانه نو بهار **زنجان** آقا عبدالعلی سیگار فروش - **سقز** آقای مصطفی خان تیمور زاده **نهاوند** آقا سید احمد کتابفروش - دواخانه شمس - **خرم آباد** عبدالحسینخان خرمی - **دزفول** آقا محمدرضا معروف زاده - **شوشتر** آقا محمد حسن سراج آقای محمد مهدی شرف الدین - **آبادان** آقای سردار رحمانی - **آباده** آقا میرزا علی واعظ زاده - **سیرجان** آقای گودرز مهربان پارسی - **پاریز** آقای صفاری - **شاهپور** کتابخانه فرقانی - **دماوند** آقا سید جلال الدین مدنی - **فومن** محمد حسینخان بهجت - **فیروزکوه** آقا سید حسین طاهری - **اهر** تجارتخانه حاج میرزا جواد باغبانی - **صحنه** آقای آقا سید هاشم غمگین معراجی **هرسین** آقا میرزا احمد خان افضلی - **بندر لنگه** آقای جاسم شاهینی - **محمره** کتابخانه اتحاد - **رفسنجان** تجارتخانه آقای معاون التجار - **بهبهان** آقا محمد کاظم دوافروش - **لنگرود** آقا عبد الحسین نصرتیان خرازی - **سنگسر** آقا مشهدی حسین نجاتی **اردکان یزد** آقا میرزا مهدی اسائی - **بندردوبی** خواجه عبد-الرحیم اوزی - **اردستان** آقا سید احمد یزدان بخش - **خور** آقای افسر یغمائی - **مرند** آقای ادهمی رئیس پست - **پیله سوار** آقای یدالله خان اویس رئیس پست - **تویسرکان** آقای سلیم زاده کتابچی **خلخال** آقای حاج سید محمد بروجردی - **سقز** تجارتخانه شریفی **حسن کیاده** آقای رضاخان درخشان - **بندر پاس** آقای میرزا مهدیخان شیرازی ناظم پور - **مسجد سلیمان** تجارتخانه کرامت **خوار ریکان** آقا میرزا یدالله حسن زاده - **اوز لارستان** آقا محمد رسول کرامتی - **هفتکل** تجارتخانه آقا میرزا اسدالله کرامت

وقایع مهمهٔ خارجه در سال گذشته

پانزدهمین دورهٔ اجلاسیهٔ مجمع عمومی جامعهٔ ملل

پانزدهمین مجمع عمومی جامعهٔ ملل روز یازدهم سپتامبر ۱۹ شهریور ۱۳۱۳ بریاست مسیو بنش وزیر امور خارجهٔ چك‌اسلواك رئیس شورای جامعه افتتاح یافت ، مطابق معمول رئیس عملیات و وقایع سال گذشته را ازمد نظر گذرانیده وبتشریح نتایجی که در سال گذشته بدست آمده پرداخت

پس از اتمام نطق افتتاحیه بانتخاب هیئت رئیسه اقدام شد مسیو ساندلو وزیر امورخارجهٔ سوئد بریاست مجمع عمومی انتخاب گردید عصر همان روز کمیسیونها تشکیل ورؤسای کمیسیونها انتخاب شدند

هیئت نمایندگی ایران درجلسهٔ اینسال بقرارذیل تعیین شده بود جناب مستطاب اجل آقای کاظمی وزیرامورخارجه نمایندهٔ اول در مجمع عمومی ونمایندهٔ ایران در کمیسیون ششم مربوطه بمسائل سیاسی جناب آقای سپهبدی وزیرمختار شاهنشاهی درروم نمایندهٔ دوم ونمایندهٔ

میانج آقای امامی کریمی - کتابخانه مهدیه - **بندردیلم** آقای عبدالحسینخان دبیری - **گنبدقابوس** آقا لطفعلی توفیقی - آقاسید فخرالدین جدلی زاده - **بیجارگروس** آقاخان بدیعی - **چابهار** آقا ملاحسین اسلامی - **شاهی** آقای گرشاسبی - **کوکان** آقا سید اسمعیل اسبقی - **قوچان** آقاعبدالحسین طالبیان - **شیروان** آقای ابراهیم زاده - **کاریز** آقای سنائی - **تربت جام** آقای مهدوی - **زاهدان** آقای حاج عبدالعظیم حسین‌زاده - **طبس** آقامیرزالطفعلی کنودی - **بحرین** آقا مشهدی ابوالقاسم بن علی کاظم بوشهری .

فروشندگان سالنامه پارس در خارجه

بمبئی آقا میرزا علی اکبر شاهندهٔ جهرمی - **کویت** آقای یعقوب بن یوسف بهبهانی - **بغداد** آقا میرزا عباسخان صیقل - **بصره** آقامحمدامین رئیسی بستکی . آقای زایرحسین تنکستانی .

ایران در کمیسیون اول مربوطه بمسائل حقوقی- آقای میرزا محمد خان شایسته مستشار سفارت ایران در لندن نمایندهٔ علی البدل و نماینده ایران در کمیسیون دوم مربوطه بمسائل فنی و اقتصادی- آقای میرزا نصرالله خان انتظام شارژدافر ایران در برن نمایندهٔ علی البدل نمایندهٔ ایران در کمیسیون پنجم مربوطه بمسائل اجتماعی وقضایای مربوطه به تجارت تریاك وسایر ادویه مخدره و نماینده در کمیسیون چهارم مربوطه بمسائل داخلی جامعه ودارالانشاء ـ آقای یاور معارفی متخصص فنی ـ آقای انتظام منشی کل ـ آقای سیاسی و آقای اتابکی و آقای جواد خان فروغی ومادام حکیمی اعضاء

مسائل مهمهٔ که درین دورهٔ جالب توجه بود بشرح ذیل است:

۱ ـ مسیوبك وزیر امور خارجهٔ لهستان نطقی ایراد نمود دائر براینکه دولت لهستان در ۱۹۲۲ پیشنهادی درزمینهٔ تعمیم تعهدات مربوطه باقلیت تقدیم جامعه نموده وبلا نتیجه مانده وترتیب اثری بان داده نشده و ترتیبی که امروز مجری است بهیچوجه برای حفظ منافع اقلیت کافی نیست مسیوبك درتعقیب بیانات خود پیشنهاد نمود که کنفرانس بین المللی برای رفع نواقص موجوده تشکیل و طرح دولت لهستان قبول شود ـ این اظهارات مورد حملهٔ نمایندگان ممالك مخالف بالاخص نمایندهٔ دولت فرانسه وانگلیس گردیدونتیجه حاصل نشد

۲ـورود دولت شوروی درجامعهٔ ملل باداشتن کرسی دائمی در شورای جامعه ملل نیز از وقایع مهم دورهٔ گذشته بود وزیر امور خارجهٔ شاهنشاهی بمناسبت این واقعه نطقی ایراد نموده از ورود دولت شوروی بجامعه ملل اظهار مسرت کردند

۳ ـ دولت افغانستان در دوره امسال تقاضای عضویت نموده ورود دولت مشارالیها بجامعه ملل باتفاق آراء تصویب گردید

٤ ـ چون امسال دورهٔ عضویت چین در شوری منقضی میشد دولت شاهنشاهی داوطلب عضویت شوری شده بدارالانشاء جامعه

رسما اطلاع داده شد وتقاضای ایران اعلام گردید ولی چون دولت ترکیه اظهار تمایل بعضویت شوری نمود بواسطهٔ روابط دوستانه که بین دولتین موجود است دولت شاهنشاهی داوطلبی خودرا بنفع ترکیه مسترد داشت ودولت مزبور باکثریت آراء بعضویت شوری منتخب گردید

ه - همه ساله در کمیسیون مربوطه راپورت کمیتهٔ قیمومت را تحت مطالعه قرارداده ازنتیجه‌عملیات دول قیم استحضارحاصل میشود اینسال نماینده لهستان پیشنهاد کرد که مازاد یهودیان مقیم اروپای مرکزی وشرقی که دراروپا برای آنها محل نیست بفلسطین‌اعزام شوند از طرف هیئت نمایندگی‌ایران اظهار شد که دولت قیم‌باید مراقبت کند که درانجام این منظور بحقوق‌حقه اعراب که‌فلسطین خانهٔ آنهاست سکته وارد نیاید - اظهار این مطلب در محافل‌اسلامی حسن اثر زیادی نموده دورهٔ اجلاسیهٔ مجمع عمومی در تاریخ ۲۹ سپتامبر خاتمه یافت .

اتریش - درماه آوریل‌وه‌هیتلریون یعنی‌اطریشیهای‌طرفدار آلمان اقدامات شدیدی بر علیه دولت نموده چندین مرتبه بجان دولفوس صدر اعظم سوء قصد نموده و بطرف خانه او بمب پرتاب کردند . دولفوس و کابینه او جداً برای حفظ استقلال مملکت کوشیده و در نطقهای خود تذکر می دادند که نخواهند گذارد دشمنان اتریش استقلال آنجارا ازبین ببرند، درماه ژوئن نیز سوء قصدها واحتراق بمبها و تحریکات نازیها (هیتلاریون) در اتریش شدت یافت

در ۲۵ ژویه جمعی‌از نازیهای اتریش بعمارت (ریاست وزراء) حمله کرده و پس از قطع سیمهای مخابرات باخارج دولفوس صدر اعظم را بقتل رسانیدند . قصد نازیها این بوده است که حکومت را سرنکون کرده و دکتر رینتلن وزیرمختار سابق اتریش در دربار روم را که با نازیها مربوط بوده بریاست وزراء منصوب نمایند .

دولت ایتالیا قشونی بسرحد اتریش اعزام داشت تا اگر دولت آلمان بخواهد اتریش‌را تصرف نماید ممانعت کند اماقشون اتریش

بکمك دسته ملی هایمور براوضاع مسلط شده ونازیهای وین را دستگیر و بمحاکمه جلب نمود . در ایالات هم جنگهای سخت بین دولتیها و نازیهای روی داد و ونازیها مغلوب شدند . محاکم نظامی تشکیل گردید و پرنس اشتارهامبرگ رئیس دسته‌هایمور موقتا عهده دار امور گردید . و سپس بمعاونت ریاست‌وزراء انتخاب شد

آلمان دولت آلمان وزیر مختار خودرا در وین وهمچنین (هابیخ) رئیس تشکیلات نازیهای اتریش‌را به برلن احضار و وفون پاپن معاون سابق صدر اعظم آلمان‌را بسفارت اتریش انتخاب نمود .

درماه ژانویه سال قبل قرار داد سازشی بین آلمان و لهستان منعقد گردیدو باختلاف شدیدی که ازخاتمه جنگ بین‌المللی باینطرف بین دو کشور وجودداشت خاتمه دادند

جناح چپ حزب نازی (ملیون سوسیالیست) که رؤساء آنها (روهم) و هنی و (ارنست) بودند توطئه بر علیه جان هیتلر تهیه دیده بودند توطئه در سی ام ماه ژوئن کشف و رؤساء انقلابی گرفتار و همه تیر باران شدند . ژنرال فون شلایخر صدراعظم سابق و وزیرجنگ هم جزء مقتولین بشمار رفت . جمعاً هشتادوهفت نفر اعدام گردیدند

درتاریخ دوم‌اوت مارشال‌فون هیندنبورك رئیس جمهوری آلمان در قصر نودك (پروس شرقی) بدرود زندگانی گفت و از فوت او تمام ملت غمگین گردید . بر حسب تصمیم هیئت وزراء مقام صدارت عظمی (رئیس‌الوزراء) و ریاست جمهوری یکی شده وهر دو شغل بشخص آدولف هیتلر صدراعظم واگذار گردید .

هیتلر تقاضا نمود اورا بنام فوهرر (پیشوا) و صدر اعظم آلمان بخوانند و از استعمال نام رئیس جمهوری خودداری نمایند .

روز ششم اوت مجلس رایشتاك (پارلمان آلمان) منعقد و هیتلر نطقی‌دائر بصفات‌عالیه هیندنبورك ایرادنمود . جنازهٔ رئیس جمهوری فقیدرا دربنای‌یادگاری که در (تانن برك) واقع در پروس‌شرقی

بیاد مظفریت عظیم قشون هیندنبورك بر قوای روس دراوان جنك بین‌المللی ساخته شده با تجلیل تمام دفن نمودند

روز نوزدهم اوت برای تعیین روش دولت باراء عمومی ملت مراجعه شد ۳۸ ملیون براه و ٤ ملیون برعلیه حکومت رأی دادند . بنابراین موقعیت هیتلر تثبیت گردید و رسماً بنام پیشوا و صدر اعظم آلمان خوانده میشود، آلمانها تبلیغات زیادی در سرزمین سار نمودند تا در موقع اخذ آراء اکثریت بر له الحاق بآلمان رأی دهند و بالاخره در ۱۳ ژانویه موفق شدند و آراء نوددر صد بنفع آلمان تمام شد

هلند علیاحضرت ویلهامینا ملکهٔ هلند که پادشاه آن مملکت بود در ۲۱ مارس ۱۹۳٤ بدرود حیات گفت و چون فرزند ذکوری نداشت دخترش بپادشاهی یعنی ملکهٔ هلند انتخاب گردید .

مصر نسیم پاشاکه در اوایل نوامبر بریاست وزارئی مصر انتخاب گردید ازسلطان اختیار گرفت که پارلمان را منحل ساخته و در قانون اساسی تجدید نظر نماید . حزب ملی (وفد) با این اقدامات موافقت نمود زیرا قانون اساسی مذکور قانونی است که کابینه صدقی پاشا تدوین کرده ودست وفدیون رااز سیاست کوتاه نموده بود

فرانسه روز نهم اکتبر که لوئی بارتو وزیر خارجه فرانسه برای استقبال الکساندر پادشاه یوگوسلاوی به مارسی رفته بود هنگام تیر خوردن پادشاه مزبور اوهم تیر خورده کشته شد . درفرانسه عزای ملی و عمومی برپا گردید.

روزه ۱۱ اکتبر مسیوریمون پوانکاره مردسیاسی ومشهور فرانسه که در زمان جنك بین‌المللی و پس از آن در موقع تزلزل پول فرانسه خدمات گرانبهائی بوطن خود نموده و بریاست جمهوری ومقامات عالیه نائل گردیده بودفوت نمود .درنهم دسامبر بین فرانسه ودولت شوروی قرار داددوستانه بسته شد که بموجب آن هیچیك از آن دودولت حق ندارند به تنهائی در باب انعقاد پیمان ناحیه شرقی با دول دیگر مذاکراتی بنمایند و باید طرفین دراین باب متحدالفکر باشند

اسپانیا ـ دراوایل اکتبر ۱۹۳۴ کابینه سامپرا مستعفی گردید و روز ۵ همان ماه مسیو (لورو) کابینهٔ جدید را تشکیل داد که اعضاء آن از احزاب راست انتخاب شدند . احزاب چپ که ازمدتی قبل تهیه اعتصاب عمومی دیده وازنقشه های فاشیستی دولت نگران بودند از روز ۵ اکتبر شروع به جنبش کرده و بکمك کارگران و اتحادیه‌ها وسوسیالیستها و کمونیستها در سرتاسر مملکت بانقلاب آغاز نمودند . و جنك واقعی در پایتخت و ایالات شدیداً شروع شد برجستگان ناحیهٔ (کاتالونی) که از زمان استقرار جمهوری مایل بجدائی ازدولت‌اسپانیا وموفق بداشتن یکنوع استقلال‌داخلی گردیده بودند ازین نهضت انقلابی استفاده کرده و روابط خودرا با مادرید قطع و (دولت آزاد کاتالونی) را اعلام نمودند

جنك چندین روز در خشکی و هوا و دریا دوام داشت و تلفات زیاد بطرفین وارد آمد . درتمام اسپانیا حکومت نظامی برقرارشد . قوای دولتی به بارسلون حمله کرده و پس از بمباردمان شدید قصر حکومتی آنجا را تصرف و پیشوایان نهضت جدائی ناحیه کاتالونی را اسیر کردند . تا نهم اکتبر نگرانی و اضطراب شدید بر مملکت حکمفرما بود تنها در مادرید پانصد نفر کشته و هزار نفر زخمی شدند . جنك سخت بین قشون دولت و شورشیان مخصوصاً درایالت آستوری دوام‌داشت . درایالت مزبورشورشیان وکارگران معادن را تصرف‌کرده و حکومت‌مستقلی اعلان نموده باسپاه‌دولت بطور منظم مشغول‌جنك شدند قوای‌احتیاطی و قشون مأمورمراکش‌اسپانیا احضار ورابطهٔ مملکت‌بادنیای‌خارج قطع شد . درضمن انقلاب‌عناصر

تند روچندین نفر کشیش‌را کشته وسوزانیده و کلیساها راآتش زدند.درزمان انقلاب ودر نتیجه جنك واقدامات شورشیان‌شهر (اویدو) بکلی خراب و ویرانه گردید . و تنها در ایالت آستوری (۲۵۰۰) نفر کشته شدند .

روزنامهٔ پتی‌نیسوا ۲۱ مه ۱۹۳٤

از دوستداران بزرگ صلح

آقای پرنس میرزارضا خان ارفع مهمان عزیز که سابقا نمایندهٔ اول دولت قوی شوکت ایران در جامعهٔ ملل بوده اند در قصر مجلل دانشگاه پذیرائی شایانی نموده و از طرف حضار نسبت بمساعی همیشگی ایشان در راه صلح علاقمندی زیادی ابراز گردید

پرنس معظم که اخیراً بعضویت کمیتهٔ افتخاری بین‌المللی اتحادیهٔ جهانی حذف جنایات جنك و ریاست افتخاری شعبهٔ مناکوبوسولیل نایل شده اند مصادر شعبهٔ مذکور خصوصا رئیس مرکزی شعبه مناکوبوسولیل را پذیرفته و نماینده رئیس مرکزی کمیته اسنادو مدارك مهمی را برای ضبط در گالاری معروف صلح قصر دانشگاه تقدیم پرنس نمود

میهمانان پرنس ارفع در سالن طبقهٔ اول پذیرائی شده و نماینده کمیته مرکزی با خطابهٔ بلیغی سوابق مشعشع پرنس وخدماتی را که برای مملکت خود و جامعهٔ بشریت انجام داده اند متذکر شد ناطق محترم مساعی مفید خستگی ناپذیر پرنس ارفع را در راه صلح عمومی یادآور گردیده اظهار داشت که درسایه زحمات عالی‌قدری معظم‌له بعنوان (پرنس صلح) نامیده‌شده‌اند ، قسمتهای دیگرخطابهٔ نمایندهٔ مرکزی مربوط بشرکت پرنس ارفع و کمك و مساعدت ایشان درمساعی هانری دومونت برای امرصلح بود ومنظوراتحادیه جهانی حذف جنایات جنگ را چنین بیان نمود :

« باید بدون توجه به خط مشی احزاب ورقابت ها واختلافات عقاید اتحادی بوجود آورد که همه را بطرف یك منظور و یك مقصد که همان صلح جهان است هدایت نماید » آقای پرنس ارفع از مصادر کمیته مرکزی اتحادیه جهانی حذف جنایات جنگ و حسن نظری که نسبت بخدمات ایشان درراه صلح ابراز شده اظهارامتنان نموده متذکر شدند که پیوسته از الهامات وجدانی خود اول نسبت بترقی و عظمت مملکت باستانی خود ایران که در سایه قدرت شاهنشاه

آقای پرنس میرزا رضاخان ارفع

عظیم‌الشان خود بسرعت در شاه راه ترقی سیر میکند تبعیت نموده و سپس به بقاء صلح در سایر ممالك بدون هیچ نظر خاصی پیروی کرده است وامیدوار است که صلح عمومی جهان صورت عمل‌بخود گرفته و در تمام گیتی پرتوافکن شود « پاکس »

بی‌نهایت خوشوقتیم که مراتب‌خدمات آقای پرنس‌ارفع درمحافل خارجی موجب این خوش بینی‌ها نسبت بایشان شده است و چون از رجال نیك نام و پیشقدمان معارف ایران هستند علاوه‌بر پرنس صلح ایشان‌را هادی معارف نیز میتوان نامید « پارس »

اعلیحضرت لئوپولد سوم پادشاه جوان فعلی با محبت و مسرت سرشار ملت استقبال گردید - این پادشاه نیز در تمام مدت جنگ با وجود صغر سن در رکاب پدر شریك کارزار بوده و از مصاحبت پدر صاحب ملکات عالیهٔ اخلاقی وتجارب مهمهٔ مملکت داری شده اند

پادشاه فعلی در پنجسال قبل با دختر والاحضرت ولیعهد سوئد که اخیراً بایران تشریف آوردند ازدواج نموده و فعلا دارای سه فرزند است که ارشد آنها پرنس بودون ولیعهد فعلی بلژیك و چهار ساله است اسم ملکهٔ فعلی بلژیك پرنسس استرید میباشد

یوگو سلاوی ـ روز ششم اکتبر الکساندر پادشاه یوگوسلاوی برای تحکیم مبانی صلح در بالکان بطرف فرانسه حرکت نمود

روزنهم اکتبر پادشاه وارد مارسی شده موقعیکه باتفاق مسیو لوئی بارتو وزیر امور خارجه فرانسه سوار اتوموبیل شده از خیابان عبور می کردند یکنفر بنام (کالمن) بارونور شلیك کرده الکساندر پادشاه یوگوسلاوی را مقتول نمود مسیو بارتو نیز کشته شد . کالمن قاتل که در اثر حملات مردم و قشون کشته شد از اتباع یوگوسلاوی یعنی از مردم ایالت کروئاسی بود . مردم آن ایالت مخالف الکساندر و دولت یوگوسلاوی هستند و میگویند نباید عنصر کروئات زیردست عنصر سربی و مطیع حکومت بلگراد باشد

دولت یوگوسلاوی سران و پیشویان نهضت استقلال خواهی کروئاسی را تعقیب و از مملکت تبعید نمود لکن آنها کمیته های مخفی ومجامع تروریستی سری تشکیل داده وهمواره بکشتن مخالفین خود اقدام می کردند . عده ازآنها بمجارستان رفته و در آنمملکت بعملیات مشغول بودند و کالمن قاتل الکساندر و همدستانش در مجارستان تهیه خود رادیده بااسلحه و تذکره بفرانسه حرکت نمودند .

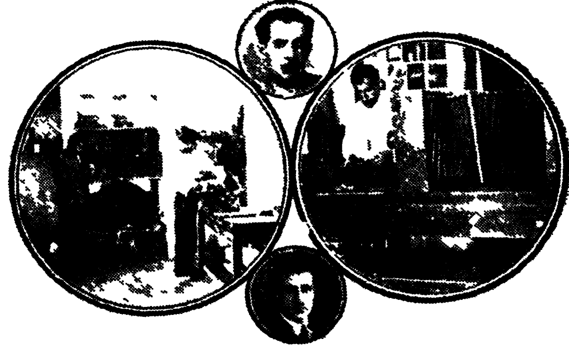
الکساندر پادشاهی محبوب بود و اتحاد یوگوسلاوی را باعث گردید . برحسب وصیت او پرنس پول برادرش به نیابت سلطنت انتخاب شد و (پتردوم) فرزند ۱۱ ساله الکساندر که در انگلستان مشغول تحصیل بود به بلگراد حرکت کرده و به پادشاهی رسید .

آقای دکتر تقی خان غفوری

(معظم الحکماء) طبیب مخصوص مظفر الدین شاه ومرحوم عضدالملک وچندی رئیس صحیه دار الایتام بوده همیشه برای پذیرائی مرضی حاضرند

گراورسازی ملک الکلامی

خیابان ناصریه «قسمت فوقانی جنب تجارتخانهٔ زرتشتیان»

طهران

و دوربین های ممتاز برای سینما برداشتن در فتوراد موجود است

آقای میرزا عبدالله خان پیوندی کردستانی

اززمرهٔ علمای هیئت‌ونجوم وسایر فنون ریاضیات وطبیعیات ودارای تالیفات کثیره میباشند ازجمله مرات کائنات ـ راجع به‌عقاید بطلمیوس و معتقدین در بارهٔ تشکیل عالم ـ هیئت کپلر رسالهٔ درتطبیق هیئت قدیم و جدید ـ براهین اعمال اسطرلاب ـ ترجمهٔ‌هشت‌مقالهٔ اول اقلیدس و نیز بطبع و انتشار اقسام تقاویم‌معمولی‌صرف‌مساعی‌مینمایند

آژانس استیفانی

مرکز در خیابان اسلامبول تلفن ۸۷۰

این‌مؤسسه که ازسال ۱۳۰۸ در طهران‌معاملات‌املاك را بطرز جدید رفورم کرده و برای طرفین عمل معاملات‌را سهل نموده و برخلاف سابق که طالبین بدکاکین بقالی سر کوچه‌مراجعه میکردند انجام‌داده است، بوسیله تلفن هم‌خرید و فروش یااجاره و استجاره ویامعامله شرطی‌ورهنی‌راصورت میدهدو بعد ازختم عمل بتراضی طرفین حق‌الزحمه‌معمولی درمحضرثبت‌دریافت میشود **برای معرفی درستکاری این آژانس از هر بانکی در طهران یا سایر مؤسسات دولتی و یا تجارتخانه های خارجی وداخلی میتوان سؤال کرد.**

سینما بهترین یادگار ها است از ایام خوشی شما کلیه وسائل آن در

کتابخانهٔ شاهپور

کتابخانهٔ ملی شاهپور در بابل از مؤسسات مفیدی است که باهمت و مجاهدت آقای بدخشان اکنون دارای دوهزار جلد کتاب قابل استفاده است - این کتابخانه در وسط شهرو محل مناسبی قرار گرفته و از حیث نظم و نظافت و حسن مراقبت آقای بدخشان توجه ارباب فضل و دانش را بخودجلب نموده بطوریکه غالبا مرکز اجتماع ارباب معرفت است و مخصوصاً مورد توجه کمیل محترم معارف واقع شده ومساعدتهای لازمه در توسعهٔ این مؤسسه از طرف وزارت جلیله معارف بعمل خواهد آمد - از آقایان ارباب محترم مطبوعات وصاحبان تالیفات و کتب مفیدهٔ علمی وتاریخی انتظار میرود این کتابخانه را نیز مرکز نشر آثار مفیدهٔ خود قرار دهند

حوضخانهٔ صاحبقرانیه ـ قلم کمال الملک ـ موزهٔ سلطنتی

زمین در آسمان

زمین یکی از ستارگان آسمان است ، مانند کواکب و سایر سیارات که در حقیقت بیش از زمین درخشندگی وفروزش ندارند . همهٔ این سیارات از آفتاب کسب نور میکنند . اگر درفضای آسمان زمین را نگاه کنید خواهید دید که مانند ماه میدرخشد واگر از فواصل بعیدی آنرا مشاهده نمائید زمین را مانند ستاره‌ای فروزان می‌بینید و اگر از کرهٔ عطارد یازهره آنرا تماشا کنید درخشان ترین ستارهٔ آسمان بنظر میرسد

حرکت انتقالی کرهٔ زمین بدور آفتاب فصول سال را بوجود میآورد وحرکت وضعی آن شب وروز را تولید میکند . غیراز دوحرکت مزبور زمین را دوازده حرکت دیگراست که شرحش خواهد آمد

کرهٔ مسکونی ما جزیك گلولهٔ متحرك در فضا چیز دیگری نیست و فی‌الحقیقه بازیچهٔ قوای آسمانی است که درفضای لایتناهی آسمان بشتاب بطرف مقصودی نامعین میرود ومانند یك ذرهٔ غبار که در خلال اشعهٔ خورشید جلوه کند درفضای لایتناهی متموج میباشد و باسرعت عجیبی درفوق این مغاك بی‌پایان طیران مینماید وما همه را ، ازهزاران سال قبل و نیز تا هزاران سال بعد ، بر وفق تقدیری مرموز که عاقلترین بشر ازفهم آن عاجزاست ، بآنطرف افق میکشاند

این حقیقت را بهیچوجه با خونسردی نمیتوان تلقی کرد که : گلولهٔ کوچکی در فضای لایتناهی متحرك است و در اطراف آن ۱,٤۵۰,۰۰۰,۰۰۰ موجود مدرك زیست میکنند و نمیدانند از کجا آمده‌اند وبکجامیروند !

اگر بشربداند که زمین چیست وچه وضعیت محقری درعالم داراست واگر عظمت و جمال طبیعت را نیکوتر تماشا کند ازین همه جنك جدال ، غارت وچپاول ، هرزه‌گوئی ، خدعه وفریب اجتناب کرد کمال صلح وآرامش بمطالعهٔ عالم خلقت وحقیقت طبیعت خواهد تا معنی حقیقی بشریت را ادراك کند وبروفق آن عمل نماید

حرکت وضعی وانتقالی زمین - تعاقب شب وروز که از حرکت زمین بدور خودش حاصل میشود طبیعة مقیاس زمان را تشکیل میدهد ودر نتیجه تعاقب فصول بظهور میرسد

روز وشب چیست ؟ - دو نتیجه متضاد است که از ترکیب حرکت وضعی زمین با نور آفتاب حاصل شده است ، اگر کرهٔ ما متحرك نبود خورشید چون ثابت است دائماً درنصف کرهٔ زمین روز بود ودرنصف دیگر شب . شب جز حالتی که درنصف کرهٔ زمین از فقدان نور آفتاب حاصل شده چیز دیگری نیست

برای اینکه از حرکت زمین مطلع شویم . از گلوله‌ای کوچك سوزنی را عبور میدهیم وبین دوانگشت آنرا حرکت میدهیم . سوزن محور را نشان میدهد ودو نقطهٔ که عرضاً درمقابل دو انتهای سوزن قرار گرفته عبارتند از دوقطب .

نقاط مختلف کرهٔ زمین در آن واحد دارای روز یا شب نمیشوند بلکه بتفاوت از آنها مستفید میگردند . مثلا درساعتی که در پاریس ظهر است یعنی آفتاب عموداً بر آنجا می تابد ، چون ممالك مشرق قبل از فرانسه ازسایه خارج شده وپیش‌از ان داخل آفتاب شده اند در همان موقع ظهرپاریس، در وین یکساعت وچهار دقیقه کم از ظهر گذشته ، و در سوئز دوساعت ، درطهران سه‌ساعت ، در بخارا چهار ساعت ، در دهلی پنج ساعت وقس علیهذا . تمام ممالکی که درروی یك خط ساعتی واقع شده‌اند درآن واحد دارای یك ساعت معین‌اند . خطوط ساعتی طولی هستند وباقطب اختلاف دارند وقتیکه درپاریس ظهراست درهمان زمان ، در تمام خطی که از قطب شمال بقطب جنوب میگذرد ظهر میباشد و اینخط از پاریس، بورژ ، کارکاسن ، بارسلن ، الجزیره ، کامبا (درجنوب افریقا) میگذرد .

مدت حقیقی روز چقدر است ؟ ازازمنهٔ بسیار قدیمه این مدت را به ۲٤ ساعت تقسیم کرده‌اند که ابتدای آنرا یا از ظهر ، یا از

غروب آفتاب ، یا از نصف‌شب و یا از طلوع آفتاب مقیاس گرفته اند . اینمدت متعلق بایام معموله است

هرکس ملاحظه کرده که آفتاب صبح ازمشرق طلوع میکند کم‌کم درآسمان بالا میرود ودرظهر بحد اکثر ارتفاع میرسد وسپس درامتداد همان دایرهٔ منحنی نزول میکند ودر مغرب غروب مینماید . اگرطوری بایستیم که مشرق طرف چپ ما باشد و مغرب جانب راست جنوب در مقابل ما خواهد بود وشمال درپشت‌سر و بنابراین قطب شمال درعقب سرما واقع خواهد شد . اگر دایرهٔ خیالی ازقطب‌شمال که کاملا از بالای سرمان بگذرد و بقطب جنوب برسد فرض کنیم چنین دایرهٔ را دایرهٔ نصف النهار گویند . آفتاب در ظهر ازین دایره عبور می نماید فاصلهٔ مابین هر دو دفعه عبور آفتاب ازنصف‌النهار بیست و چهارساعت طول میکشد ولی قوانین نجومی نشان داده‌که این مدت کاملا به بیست و چهار نمیرسد بلکه به ۸٦۱٦۹ ثانیه میرسد و هرگز یك ثانیه پس و پیش نمیشود و اگر این مدت را بتدیل بساعت کنیم ۲۳ ساعت و٥٦ دقیقه و ٤ ثانیه خواهد شد - این مدت دورهٔ حقیقی حرکت وضعی زمین است .

حرکت وضعی و انتقالی زمین بدور خود و آفتاب دوحرکت مشخص وممتازند از یکدیگر . عدهٔ ایام سال یکمدد محقق نیست . مدت حرکت و گردش کره ما بدور آفتاب نه در ۳٦٥ روز انجام میگیرد ، نه در ۳٦٦ روز بلکه در ۳٦٥ روز و یکربع انجام میشود از اینجا معلوم میگردد که در هرچهار سال مجبورند یکسال را ۳٦٦ روز حساب‌کنند و سه سال دیگر را ۳٦٥ روز و همین یکربع روز نیز کافی نیست برای اینکه به ۳٦٥ روز اضافه شود برای تعیین یکسال مشخص بلکه ۱۱ دقیقه و ١٤ ثانیه را از آن باید تفریق کرد .

چون زمین بشکل دایرهٔ بدورآفتاب حرکت میکند (درحقیقت بشکل بیضی بسیار نزدیك بدایره) لذا ابتداء و انتهائی ندارد بدین مناسبت اینکه سال از کجا شروع و بکجا ختم میشود معلوم نیست . لذا ملل

متنوعه هر یك فصلی را انتخاب و در آن فصل ماهی را برگزیده ودر ابتدای آن جشن اول سال را میگیرند چنانچه اول سال ما ایرانیان ازاول فروردین و سال اروپائیان از اول ژانویه شروع میشود

حرکت انتقالی زمین ، انحراف محور، فصول و اقالیم

کرهٔ زمین در فضا بدور آفتاب ، کره منیر گردش خودرا همیشه ادامه میدهد . روز متعاقب شب و بهار پس از زمستان در میرسد ، سلسله‌اي در روشنائی حیوة متولد میشوند و گروهی درتاریکی ممات فرو میروند ، میوجات از درختان می افتند ، گلها میشگفند ، نسلهای بشري متعاقب یکدیگر میآیند و میروند ، ملل تغییر میکنند ، قرون میگذرد و زمین پیوسته بدورخود وخورشید میگردد - در نواحی قطبی چون خورشید بطور متمایل می‌تابد حرارتی ملایم و نوری کم بزمین می‌بخشد در همین مناطق است که مسافر جز یکنوع کسوف که بطور مبهمی درخشانست چیزی نمی بیند

درصورتیکه در مناطق حاره آفتاب عموداً و بشدت میتابد و در آن نواحی باعث نمو نباتات زیادی میشود . پس آب و هواهاي مختلف و فصول در نتیجهٔ تابش شمس بوقوع می پیوندد

چنانکه گفتیم حرکت زمین بدور آفتاب بشکل بیضی است و نیز حرکت کلیهٔ کواکب بشکل بیضی‌است - آفتاب همیشه دریکی از دو کانون این بیضی قرار میگیرد. ازاینجانتیجه گرفته میشود که فاصله آفتاب از زمین در عرض سال مختلف است مثلا در اواخر بهمن بمنتهای قرب و در اواخر مرداد بمنتهای بعد خود میرسد . زمین ٦ ملیون کیلو متر در اول اسفند نزدیك تر است به آفتاب تا اواخر مرداد

در زمستان اشعهٔ آفتاب نیمکرهٔ ما را اندکی گرم میکند - روز ها کوتاه‌است وشبها طویل تابستان بعکس اشعهٔ خورشید بشکل عمودی میتابد

زمین در حرکت خود همیشه محورحرکت خویش را در یکجهت محفوظ میدارد وچون این محورمستقیم نیست بلکه متمایل است قطب مدت ٦ ماه از اشعهٔ آفتاب استفاده میکند و شش ماه تاریك است -

نیمکرهٔ روشن در مدت دواعتدال (ربیعی وخریفی) کاملا با دو قطب بنسبت متساوی حرکت میکند و در نتیجه بیست و چهار روز و شب بدو نصف متساوي تقسیم میشود . ولي هر اندازه بطرف تابستان جلو میروند، انحراف ومیلان محور باعث تجاوز اشعهٔ آفتاب بماوراء قطب میشود بقسمیکه ممالك شمالی روزهاي طویلی خواهند داشت وشبهائی کوتاه . در زمستان وضع کرهٔ ارض برعکس است

بنابر این انحراف محور زمین سبب اختلاف و تعدد طول روزها وشبهاست برحسب موقعیت ممالك - در خط استوا دوازده ساعت روز است و دوازده ساعت شب

نتیجهٔ که از انحراف کرهٔ زمین درحرکت ظاهری خورشید حاصل شده این است که کرهٔ ارض را به پنج منطقه تقسیم کرده است :

۱ ـ منطقهٔ حاره ، که درطرفین خط استوا قرار گرفته ، تا ۲۷ ، ۲۳ عرض جغرافیائی ، که شامل است تمام نواحی را که گاهی از اوقات آفتاب را درسمت الراس مشاهده میکنند

۲ ـ مناطق معتدله ، که درین نقاط آفتاب بسمت الراس نمیرسد بلکه هرروزه غروب میکند .

۳ ـ مناطق منجمده که در اطراف هر قطب بعرض جغرافیائی ۳۳ ، ۶۶ قرار گرفته اند . درین نقاط آفتاب درفوق یادر تحت افق در مدت چندین روز متعاقب، در هنگام انقلابات (صیفی یاشتوی) بنظر میرسد .

چنانکه واضح است منطقه حاره گرم است زیرا اشعهٔ آفتاب تقریباً عمودی بدانجا میتابد ـ

مناطق معتدله دارای اعتدالند زیرا اشعهٔ شمس بیشتر متمایلا میتابد و مناطق منجمده حقیقتاً منجمدند زیرا اشعهٔ خورشید جز ظهور خفیفی درآنجا اثری بروز نمیدهد .

فصول نجومی از اعتدالین و انقلابین شروع میشود یعنی اعتدال ربیعی در اول فروردین و اعتدال خریفی (اول مهر) ـ انقلاب صیفی (اول تیر) و انقلاب شتوی (اول دی ماه) وقوع می یابد - حرارت از اول انقلاب صیفي (تیرماه) رو بتزاید می نهد و بعکس از اول انقلاب شتوي (دی) روبنقصان میگذارد .

۱۲ حرکت عمدهٔ زمین، حرکت قهقرائی نقطهٔ اعتدال

زمین بیش از دوازده قسم حرکت میکند بجهات مختلف که ما ذیلا آنها را شرح میدهیم :

۱ - حرکت وضعی زمین (که شرحش گذشت)
۲ - حرکت انتقالی زمین (که شرحش گذشت)

۳ ـ محور حرکت زمین چنانکه گفتیم اندکی انحراف دارد و در تمام مدت سال تغییر نمیکند بقسمی که زمین بدور آفتاب میگردد در حالیکه همیشه همان انحراف محور خودرا حفظ میکند . این محور نسبت بکره حالت موازاةرا داراست درتمام عرض سال . ولی این محور بتدریج قرن بقرن حرکت و تغییر میکند مانند انگشتی که بطرف ستاره ای میرود یکدایره‌ای در آسمان رسم میکند ، بقسمی که قطب بین ستارگان تغییر محل میدهد و در مدت ۲۵۸ قرن یکدایرهٔ کامل را طی میکند ستارهٔ قطبی کنونی بزودی از قطب دور خواهد شد و در دوازده هزار سال دیگر بجای وی ستارهٔ درخشان موسوم به (نسرالواقع) در قطب جایگزین خواهد گشت همانطوریکه ستارهٔ قطبی مدت چهل هزار سال در آنجا قرار داشت . این حرکت قرنی موسوم به حرکت قهقرائی نقطهٔ اعتدال است .

لذا حرکت مزبور حرکت سوم زمین بشمار میرود (بدیهی است شماره هائی که فوقاً ذکر شد با حساب های دقیق منجمین کشف شده است وما دراینجا از طرز پیدایش آنها صحبت نخواهیم کرد .)

٤ - حرکت چهارم منوط بماه است که درنتیجه نمیگذارد زمین در یك خط مستقیم بدورخورشید حرکت کند و نه یك سرعت معین داشته باشد . فی‌الحقیقه‌مرکز ثقل زمین ماه است اگرچه مرکزمزبور درداخل کرهٔ زمین یعنی در ۱۷۰۰ کیلومتر تقریباً درتحت‌سطح زمین قرارگرفته است در آنجا یك تغییرمکان ماهیانهٔ زمین درفضا حاصل میشود وباعث (اختلاف منظری) شمس میگردد

۵ - حرکت پنجم نیز منوط ومربوط بکرهٔ قمر است ولی اینحرکت کند تر است از حرکت قبلی ، و موسوم است به (تمایل) و در محور

عالم بیضی های کوچکی در کرهٔ سماوی در مدت ۱۸ سال رسم میکند
۶ ـ حرکت ششم تغییر میدهد بآرامی انحراف محور را ، که اکنون ۲۳ درجه است یا یکربع زاویهٔ قائمه. فعلا این زاویه نقصان مییابد برای اینکه در قرون آتیه بالا برود. این تغییر قرنی موسوم است به تغییر (تمایل مدار ارضی)
۷ ـ حرکت هفتم تغییر میدهد خط منحنی را که سیارهٔ ما بدور آفتاب رسم میکند و این منحنی دایره‌ای شکل نیست بلکه بیضوی میباشد و در طی قرون بیضی کمابیش بدایره نزدیك میشود. اینحرکت را (خروج ازمرکز بیضوی) مینامند.
۸ - در بیضی فوق که آفتاب یکی از دو کانون آنرا اشغال می کند نقطهٔ که بیشتر بخورشید نزدیك است موسوم است به (سمت‌الشمس) زمین فعلا در ۲۳ بهمن ماه بآنجا میرسد. حرکت هشتم این نقطه‌را هم تغییر میدهد. درسال ۴۰۰۰ قبل‌از میلاد، کرهٔ ارض‌در (۱۲) آذرماه بدانجا میرسید، ودر سال ۱۲۵۰ قبل‌ازمیلاد در (۱۲) بهمن‌بدین‌نقطه میرسید. این حرکت به تغییر قرنی سمت‌الشمس موسوم است
۹ - جهت حرکت قرنی کرهٔ ارض خفیفاً تغییر میکند، و باعث میشود که‌دائماً ارتفاع قطب وعرضهای جغرافیائی تغییر بکند. اینحرکت به تغییر قطب موسوم است
۱۰ ـ حرکت دهم که‌از جاذبهٔ متغیر سیارات منتج شده‌است وعمدهٔ بتوسط ستارهٔ مجاور بکرهٔ‌ما یعنی زهره و نیز بواسطه عطارد کاملا زمین را منحرف میکند وباعث انقلابات مختلفه میگردد
۱۱ - حرکت یازدهم آفتاب را تغییر مکان میدهد در حالیکه آنرا بدور مرکز ثقل میگرداند که مرکزش‌اغلب بجانب کرهٔ شمس‌است وهمین حرکت است که باعث تغییر سالیانه کرهٔ ارض میشود
۱۲ ـ آخرین حرکت که مهمتر از همه است ؛ خورشید را بطرف لایتناهی میکشاند وبا او زمین وبازمین محتویات آن وهمه سیارات را می‌برد. ازوقتی که‌کرهٔ ما بوجودآمده هیچوقت دوبار ازیك‌نقطهٔ آسمان عبور نکرده است وهرگز بنقطهٔ که‌ما اکنون هستیم برنخواهدگشت
بعلاوه حرکات دیگری هم‌هست‌که محتاج بذکر نیست **(بقیه‌دارد)**

جدول ذیل معلوم میکند موقعیکه طهران (ساعت ۱۲) ظهر باشد شهرهای ایران و سایر ممالک دنیا درچه ساعتی هستند برای سهولت ساعت ۱۲ ظهر گرفته شده و ساعت ۲۴ نصف شب

پایتختهای ممالک و شهر های معظمه	وقت ثانیه	وقت دقیقه	وقت ساعت	خط نصف النهار دقیقه	خط نصف النهار درجه	پایتختهای ممالک و شهرهای معظمه	وقت دقیقه	وقت ساعت	خط نصف النهار دقیقه	خط نصف النهار درجه
ایران						سیبریه روسیه ایرکوتسك	۳۱	۱۵	۳۰	۱۰۴
طهران	--	—	۱۲	۲۰	۵۱	قفقازیه - بادکوبه	۵۳	۱۱	۱۰	د۰
مشهد	—	۳۴	۱۲	۵۰	۵۹	ترکستان - بخارا	۵۱	۱۲	۴۲	۶۴
گرگان	۴۸	۱۲	۱۲	۳۲	۵۴	شامات - بیروت	۵۶	۱۰	۵۸	۳۵
ساری	—	۷	۱۲	۵	۵۳	فرانسه - پاریس	۴۳	۸	۲۰	۲
رشت	—	۵۳	۱۱	۳۵	۴۹	انگلیس - لندن	۳۴	۸	۶	۰
تبریز	۲۰	۴۰	۱۱	۲۵	۴۶	آلمان - برلن	۲۸	۹	۵۶	۱۳
اصفهان	—	۲	۱۲	۵۰	۵۱	ایطالی - رم	۲۵	۹		۱۳
شیراز	۲۵	۵	۱۲	۴۰	۵۲	بلژیك - بروکسل	۵۱	۸	۲۹	۴
کرمان	۴۰	۲۰	۱۲	۳۰	۵۶	سوئیس - برن	۰۵	۹	۸	۸
شوشتر	۴۰	۵۰	۱۱	۰	۴۰	هلند - لاهه	۵۰	۸	۲۳	۴
کرمانشاه	۲۰	۴۱	۱۱	۴۰	۴۶	سوئد - استکهلم	۴۵	۹		۱۸
ترکیه - انقره		۴۶	۱۰	۱۸	۳۳	نروژ - اسلو	۱۹	۹	۳۴	۱۱
عراق - بغداد		۳۳	۱۱		۴۵	اسپانی - مادرید	۴۸	۸	۵۵	۳
عربستان - مکه		۱۶	۱۱	۵۰	۴۰	پرتغال - لیسبون	۱۰	۹	۲۳	۹
افغانستان - کابل		۱۰	۱۳	۳۴	۶۹	اطریش - وین	۴۰	۹	۴۴	۱۶
کلکته		۳۰	۱۴	۱۴	۸۹	روسیه - مسکو	۰۶	۱۱	۸	۳۸
کراچی		۳	۱۳	۳۰	۶۷	یونان - آتن	۰۹	۱۰	۴	۲۴
بمبئی		۳۶	۱۳	۱۸	۷۳	آمریکای شمالی نیویورك	۳۵	۳	۱۰	۷۴
چین - پکن		۳۰	۱۶	۴۵	۱۰۶	« مرکزی - پاناما	۱۵	۳	۷۹	—
ژاپن - توکیو		۵۴	۱۷	۲۰	۱۰۴	« جنوبی - برزیل	۳۹	۵	۱۶	۴۳
						افریقا - مصر	۴۱	۱۰		۳۲

فروردین - ذیحجه

ایام	فروردین	ذیحجه	مارس	اذان صبح د س
جمعه	۱	۱۶	22	۱۰۳۲
عید نوروز - سلام رسمی ۳ روز تعطیل				
شنبه	۲	۱۷	23	۱۰۳۰
۱ شنبه	۳	۱۸	24	۱۰۲۸
عید غدیر - سلام رسمی - تعطیل				
۲ شنبه	۴	۱۹	25	۱۰۲۵
۳ شنبه	۵	۲۰	26	۱۰۲۳
۴ شنبه	۶	۲۱	27	۱۰۲۱
۵ شنبه	۷	۲۲	28	۱۰۱۹
جمعه	۸	۲۳	29	۱۰۱۶

یادداشتهای سودمند

مستخرج معظم آقای ذوالفنون

تحویل شمس بافق طهران

۴ ساعت و ۴۳ دقیقه بعد از ظهر روز پنجشنبه ۱۵ ذیحجه ۱۳۵۳ و ۲۱ مارس ۱۹۳۵ و اول فروردین ۱۳۱۴ شمسی

تحویل در ولایات - آذربایجان ۴ ساعت و ۲۳ دقیقه و ۲۰ ثانیه اصفهان ۴ ساعت و ۴۵ دقیقه - بروجرد و لرستان ۴ ساعت و ۳۲ دقیقه خورستان ۴ ساعت و ۳۳ دقیقه و ۴۰ ثانیه - خراسان ۵ ساعت و ۱۷ دقیقه رشت ۴ ساعت و ۳۶ دقیقه - فارس ۴ ساعت و ۴۸ دقیقه و ۲۰ ثانیه - کرمان ۵ ساعت و ۴ دقیقه - کرمانشاه ۵ ساعت و ۲ دقیقه

اگر حریص دنیا را به تمامت مالك شود از تنگدستی رهائی نیابد

فروردین ـ ذیحجه

ایام	فروردین	ذیحجه	Mars	اذان صبح د س
شنبه	۹	۲۴	30	۱۴ ۱۰
۱ شنبه	۱۰	۲۵	31	۱۱ ۱۰
۲ شنبه	۱۱	۲۶	1 Avril	۹ ۱۰
۳ شنبه	۱۲	۲۷	2	۷ ۱۰
٤ شنبه	۱۳	۲۸	3	٤ ۱۰
سیزده عید – تعطیل				
۵ شنبه	۱٤	۲۹	4	۲ ۱۰
جمعه	۱۵	۱	5	۵۹ ۹
محرم ۱۳۵۴				
شنبه	۱٦	۲	6	۵۷ ۹

یادداشتهای سودمند

تفریحی

تسهیم مناسب

خانمی یکمان قندی برایش باقی مانده وچهار بچه دارد میخواهد متساویاً آنرا بچهار قسمت تقسیم کند تا از جنجال کودکان رهائی یابد . ولی چگونه بـاین مقصود برسد ؟ البته سهل است آنرا به پنج قسمت متساوی تقسیم کند و یکسهم را برای خودنگاهدارد ولی اطفالش راضی نمیشوند .

ناگهان بارقهٔ امیدی خاطرش راروشن میکند مطابق شکل (ب) بکشف مسئله موفق شده و نانرا بچهار قسمت کاملاً متساوی تقسیم مینماید

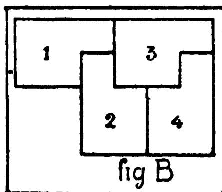

fig B

اگر در مجمعی ازدوستان حضورداريد این مسئله را طرح کنید وجوابش رااز آقایان بخواهید .

طمع وآزمرد را زبون سازد و مرگ از ننگ گدائی آسانترآید

فروردین ـ محرم

ایام	فروردین	محرم	April	اذان صبح د	س
۱ شنبه	۱۷	۳	7	۵٤	۹
۲ شنبه	۱۸	٤	8	۵۲	۹
۳ شنبه	۱۹	۵	9	٤۹	۹
٤ شنبه	۲۰	٦	10	٤۷	۹
۵ شنبه	۲۱	۷	11	٤٤	۹
جمعه	۲۲	۸	12	٤۲	۹
شنبه	۲۳	۹	13	۳۹	۹
تاسوعا ـ تعطیل					
۱ شنبه	۲٤	۱۰	14	۳۷	۹
شهادت سیدالشهداء ـ تعطیل					

یادداشتهای سودمند

حساب تفریحی

از سه چهار نفر بپرسید :
چه سالی متولد شدید ؟
چه سالی عروسی کردید ؟
در ۱۳۱٤ چندساله خواهید بود ؟
تا ۱۳۱٤ چندسال میشود که عروسی کرده اید ؟

همه‌را جمع‌کنید مجموع ست بسه‌چهار نفر وحتی ست بتمام افراد دیگرمتساوی خواهدبود (باستثنای اشخاصی که ازدواج نکرده اند)

چند خط باید کشید ؟

س ـ اگر مربعی داشته باشیم که به ۹ مربع متساوی تقسیم شده باشد چند دفعه باقلم باید خط کشید بدون اینکه دو دفعه از یکخط بگذرد یا خطی خط دیگر را تلاقی کند

ج ـ چهار دفعه

تصویر ذیل نشان میدهد چگونه باید

اراد مرد بوعدهٔ خویش وفاکند وچون نیرو یابد ازدشمن درگذرد

فروردین ـ محرم

ایام	فروردین	محرم	آوریل	اذان صبح د	اذان صبح س
۲ شنبه	۲۵	۱۱	15	۲٤	۹
روز عزا - تعطیل					
۳ شنبه	۲٦	۱۲	16	۲۲	۹
٤ شنبه	۲۷	۱۳	17	۳۰	۹
۵ شنبه	۲۸	۱٤	18	۲۸	۹
جمعه	۲۹	۱۵	19	۲٦	۹
شنبه	۳۰	۱٦	20	۲٤	۹
۱ شنبه	۳۱	۱۷	21	۲۲	۹

تحویل آفتاب ببرج ثور

۷ ساعت و ٤۵ دقیقه قبل از ظهر
یکشنبه ۱۷ محرم ـ ۲۱ آوریل

یاد داشتهای سودمند

این مربعات را تشکیل داد. طرز حل مسئله را برای خود نگاهدارید و مسئله را از رفقای خود سؤال کنید خواهید دید که اغلب بحل آن موفق نخواهند شد.

انگشتری در انگشت

اگر انگشتری با انگشت کردند و پرسیدند در کدام انگشت است باید گفت انگشتی را که حلقه در اوست ٤ حساب کنند و هر انگشتی سمت چپ آن انگشت است ۳ گیرند وهرچه در سمت راست آنست ۲ گرفته مجموع آنرا بشما بگویند اگر ۱۲ باشد در ابهام و اگر ۱۳ باشد درسبابه اگر ۱٤ باشد در انگشت وسطی اگر ۱۵ باشد در بنصر و هر گاه ۱٦ باشد در انگشت کوچك است

گوی بازی بادست

عبارت است از جهانیدن با یکدست وگرفتن با دست دیگر یکعده اشیاء متحد الشکل یا مختلف الشکل را مانند: گلوله توپ، بشقاب، کارد، چاقو، بطری و غیره ـ که درهوا ترسیمات و نمایشات زیبائی میدهند.

بعضی از متخصصین این بازی بقدری

نیکوکار زنده و جاویداست اگرچه درکوی خاموشان جای دهند

اردیبهشت - محرم

ایام	اردیبهشت	محرم	می	اذان صبح د س
۲شنبه	۱	۱۸	22	۱۹ ۹
۳شنبه	۲	۱۹	23	۱۷ ۹
٤شنبه	۳	۲۰	24	۱۵ ۹
۵شنبه	٤	۲۱	25	۱۳ ۹
تخمگذاری				
جمعه	۵	۲۲	26	۱۰ ۹
شنبه	٦	۲۳	27	۸ ۹
۱شنبه	۷	۲٤	28	۵ ۹
۲شنبه	۸	۲۵	29	۳ ۹

یادداشتهای سودمند

مهارت دارند که با عدهٔ زیادی از اشیاء بازی میکنند - این عمل سهل است یعنی ابتداء بایددستهای شخص قابلیت بازی را داشته باشد وثانیا شخص عامل باید اصابت نظر داشته باشد و علاوه مدتی ورزش لازم است - باید دانست که قبل ازمهارت یافتن دربازی باسه گلوله یا چهار گلوله باید بازی کرد وبالاخره باید دو دسترا ورزش داد بقسمی که متساویاً قابلیت لمس گلوله ها را داشته باشند

چگونه باسه گلوله میتوان بازی کرد؟

قبل از بازی کردن باسه گلوله ابتدا باید دو گلوله را گرفت (مثلا گلوله تنیس یا گلوله از کائوچوك سخت) برای این که دودست را جداگانه ورزش دهند.

ورزش ابتدائی - دو گلوله رااز دست راست میگیرند یکی را درهوا می اندازند بارتفاع یکمتر و ۵۰ سانتیمتر تا ۲ متر تقریبا. درلحظهٔ که گلوله شروع میکند بفرودآمدن گلولهٔ دیگر بایدانداخته شود حتی المقدور با همان قوت. وقتیکه اولین گلوله بدست رسید بلافاصله دوباره

اردیبهشت ـ محرم

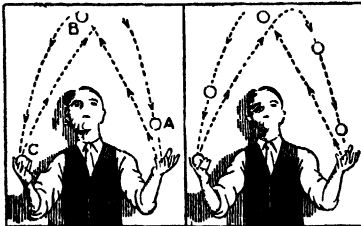
ایام	اردیبهشت	محرم	MAI	اذان صبح س	اذان صبح د
۳ شنبه	۹	۲۶	30	۹	۱
۴ شنبه	۱۰	۲۷	1	۸	۵۹
			Mai		
۵ شنبه	۱۱	۲۸	2	۸	۵۷
جمعه	۱۲	۲۹	3	۸	۵۴
شنبه	۱۳	۱	4	۸	۵۲
		صفر			
۱ شنبه	۱۴	۲	5	۸	۵۰
۲ شنبه	۱۵	۳	6	۸	۴۸
۳ شنبه	۱۶	۴	7	۸	۴۶

یادداشتهای سودمند

باید در هوا انداخت و بهمین وجه دیگری را . همینکه ازبازی بادست راست اطمینان یافتید آنوقت با دست چپ بازی کنید تا اینکه همان مهارت را کسب کنید والافایدهٔ نخواهید برد

گوی بازی با سه گلوله
دو طریقه دارد :

(۱) طریقهٔ اول - بازیگر دوگلوله را بدست راست و یك گلوله را با دست چپ میگیرد. بادست راست گلولهٔ A رامیاندازد همینکه گلوله شروع کرد که بجهت دست چپ فرودآید بادست چپ گلولهٔ B رابر تاب میکند در صورتیکه آنرا باید در حال انحناء بجهت دست راست بیاندارد لحظهٔ که گلولهٔ A بدست چپ رسید بلا فاصله با دست راست گلولهٔ C را میاندازد و بهمین طریق بازی را ادامه میدهد

سخن چینی سرچشمهٔ بدبختی وسیه روزگاری است - دروغ خیانت است

اردیبهشت ـ صفر

ایام	اردیبهشت	صفر	1935	اذان صبح س	د
٤ شنبه	١٧	٥	8	٨	٤٤
٥ شنبه	١٨	٦	9	٨	٤٢
جمعه	١٩	٧	10	٨	٤١
شنبه	٢٠	٨	11	٨	٣٨
١ شنبه	٢١	٩	12	٨	٣٦
٢ شنبه	٢٢	١٠	13	٨	٣٤
٣ شنبه	٢٣	١١	14	٨	٣٢
٤ شنبه	٢٤	١٢	15	٨	٣٠

یادداشتهای سودمند

(۲) طریقهٔ دوم ـ بازیکر بازدو گلوله در دست راست و یك گلوله دردست چپ میگیرد ولی طرح این طریقهٔ باطریقهٔ اولی فرق دارد :

ازدست راست که کمی پائین ترازدست چپ نگاه داشته میشود بازیکر گلوله A را میاندازد همینکه آن بارتفاع خطالسیرش رسیدبازیکر اردست راست گلولهٔ B را بهمان ارتفاع میاندازدگلولهٔ C آنوقت از دست چپ انداخته میشود مستقیما دردست راست که خالی است . درلحظهٔ که گلولهٔ A گرفته میشود با دست چپ، دست راست میاندازد گلولهٔ C را و بهمین وجه بازی ادامه خواهد یافت .

هیچ ممکن نیست بالاتر از سه عدد را در دست گرفت مگر اینکه دوطریقهٔ فوق

اردیبهشت ـ صفر

ایام	اردیبهشت	صفر	Mai	اذان صبح د	اذان صبح س
٥ شنبه	۲۵	۱۲	16	۲۸	۸
جمعه	۲٦	۱٤	17	۲٦	۸
شنبه	۲۷	۱٥	18	۲٤	۸
۱ شنبه	۲۸	۱٦	19	۲۲	۸
۲ شنبه	۲۹	۱۷	20	۲۰	۸
۳ شنبه	۳۰	۱۸	21	۱۸	۸
٤ شنبه	۳۱	۱۹	22	۱٦	۸

تحویل آفتاب ببرج جوزا

۸ ساعت و ۱۰ دقیقه قبل از ظهر
٤ شنبه ۱۹ صفر ـ ۲۲ مه

یادداشتهای سودمند

را کامل کرده باشند واگر درآنند ومهارت تام کسب نمایند بازی باچهار ، پنج ، شش گلوله هیچ اشکالی نخواهد داشت برای بازی باشیاء دیگر شکل وحجم ، و وزن آنهارا باید درنظر گرفت .

کسب تعادُل

همه چیز در طبیعت در حرکت است ، زمین میگردد در صورتیکه مادرروی آن میایستیم پس همهٔ ما تعادل خود را کسب مینمائیم بدون اینکه آنرا حس نمائیم ، کودکی که شروع براه رفتن میکند هنوز بدرستی نمیتواند تعادل خود را کسب کند ولی شخص بالغ در این مرحله استاد است ولی اشخاصی که در عملیات مختلفه کسب تعادل اشتهار مییابند نه از اینجهة است که عملیات سادهٔ معمولی را انجام میدهند بلکه عملیات غیر معمولی و بسیار مشکل را بانواع و اقسام مختلفه نمایش میدهند کهما در صفحه بعد دوقسم آنرا در دو گراور ذیل آن مجسم میکنیم

خود پسند اگر بر فضل غیر دانا شود بر نقص خویش بینا گردد

خورداد ـ صفر

ایام	خورداد	صفر	MAY	اذان صبح د	س
۵ شنبه	۱	۲۰	23	۱٤	۸
اربعین - تعطیل					
جمعه	۲	۲۱	24	۱۲	۸
شنبه	۳	۲۲	25	۱۱	۸
۱ شنبه	٤	۲۳	26	۹	۸
۲ شنبه	۵	۲٤	27	۸	۸
۳ شنبه	٦	۲۵	28	٦	۸
٤ شنبه	۷	۲٦	29	۵	۸
۵ شنبه	۸	۲۷	30	۳	۸
شهادت امام رضا (ع)					

یاد داشتهای سودمند

بعدد و اختلاف تعادلاتی که برقرار شده است این اشکال نیز افزوده شده که تمام مواد بشکل کروی هستند و کسب تعادل آنها فوق العاده مشکل میباشد

این یکنوع ورزشی است که سابقاً در روی اسب انجام میدادند و اکنون در روی موتوسیکلت بعمل میآورند .

مال از بخشیدن کاستی پذیرد و علم از بذل نمودن فزونی گیرد

خورداد ـ صفر

ایام	خورداد	صفر	ژوئن	اذان صبح د	س
جمعه	۹	۲۸	31	۲	۸
شهادت امام حسن ـ تعطیل					
شنبه	۱۰	۲۹	1	—	۸
رحلت حضرت رسول (ص)			Juin		
۱ شنبه	۱۱	۳۰	2	۵۹	۷
۲ شنبه	۱۲	۱	3	۵۷	۷
ربیع الاول					
۳ شنبه	۱۳	۲	4	۵۶	۷
٤ شنبه	١٤	۳	5	۵۵	۷
۵ شنبه	۱۵	٤	6	٥٤	۷
جمعه	۱٦	۵	7	۵۲	۷

یادداشتهای سودمند

بازی «میکه» در سینما

بازی میکه درعین سهولت بسیار مغشوش میباشد بعوض اینکه اشکال مختلفه حرکات انسان را فیلم بردارند ترسیماتی از اشکال مختلفه برداشته و بعد نمایش میگذارند تجزیه حرکات این نمایش مشکل است مثلا شکلی شکل دیگر را می بلعد یا حرکات آنرا تعقیب میکند ملاحظه کنید یك سری (هفت میکه) که درین صفحه گراور شده است این هفت شکل نمایش میدهند یکسری حرکات میکه را برای اینکه چهرهٔ نیم رخ را به (تمام چهره) مبدّل نمایند . و چون ۷ عدد میکه برای یکچنین عمل ساده لازم است پس تعجب ندارد که ۱۰۰۰۰ و بلکه بیشتر ازآنها برای یکفیلم کامل که فقط چند دقیقه دوام میکند لازم بوده باشد

حکمت درختی است که ازدل میروید و با زبان بار میدهد

خورداد ـ ع ۱

ایام	خورداد	ع ۱	June	اذان صبح د	س
شنبه	۱۷	٦	8	٥۱	۷
۱شنبه	۱۸	۷	9	٥۰	۷
۲شنبه	۱۹	۸	10	٥۰	۷
۳شنبه	۲۰	۹	11	٤۹	۷
٤شنبه	۲۱	۱۰	12	٤۸	۷
٥شنبه	۲۲	۱۱	13	٤۷	۷
جمعه	۲۳	۱۲	14	٤۷	۷
شنبه	۲٤	۱۳	15	٤٦	۷

یاد داشتهای سودمند

ابتدا وضعیات متوالیه میکه را روی کاغذ ترسیم میکنند و با فیلم عکس آنرا برمیدارند لذا مناظري شبیه بمناظر معموله‌را نمایش میدهند ـ میکه ممکن است با صدا نیز باشد و بواسطهٔ آلاتی‌که تعبیه میکنند تقلید صدای اسان ، صدای باد ، رعد . اتومبیل و یا صدای پارا تولید میکنند

گراورها

۱ رسام عمده حرکات لازمه میکه را ترسیم میکنند

آموزگار وآموزنده هردو بیکسان ازمزد و پاداش بهره مند میشوند

خورداد - ع ۱

ایام	خورداد	ع	ژوئن	اذان صبح د س
۱ شنبه	۲۵	۱۴	16	۴٦ ۷
۲ شنبه	۲٦	۱۵	17	۴٦ ۷
۳ شنبه	۲۷	۱٦	18	۴٦ ۷
۴ شنبه	۲۸	۱۷	19	۴۵ ۷
مولودحضرت رسول - تعطیل				
۵ شنبه	۲۹	۱۸	20	۴۵ ۷
جمعه	۳۰	۱۹	21	۴۵ ۷
شنبه	۳۱	۲۰	22	۴۵ ۷

تحویل آفتاب ببرج سرطان

۳ دقیقه بعد از ظهر شنبه

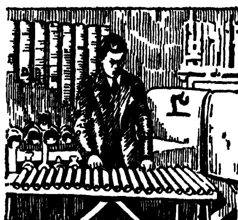
۲۰ ربیع الاول - ۲۲ ژوئن

یاد داشتهای سودمند

۲ عکاس تمام سري وضعیات میکه را که مانند مناظر معمواه بنظر می رسند مرتب مینماید

۳ برای تولید صدا ازقبیل صدای باد باران ، یاصدای اتومبیل درمیکه ازآلات صدادار استفاده مینمایند

پوشانیدن صندلی از پارچه

قبل از اینکه صندلی را از پارچهٔ جدید بپوشانید باید پارچهٔ مستعمل را در آورید

خاموشی جامهٔ وقار برتو بپوشاند و از اعتذار نا شایسته گفتنت برهاند

تیر ماه - ع ۱

ایام				اذان صبح د	س
۱ شنبه	۱	۲۱	23	۴۵	۷
۲ شنبه	۲	۲۲	24	۴۵	۷
۳ شنبه	۳	۲۳	25	۴۵	۷
۴ شنبه	۴	۲۴	26	۴۵	۷
۵ شنبه	۵	۲۵	27	۴۵	۷
جمعه	۶	۲۶	28	۴۶	۷
شنبه	۷	۲۷	29	۴۶	۷
۱ شنبه	۸	۲۸	30	۴۶	۷

یاد داشتهای سودمند

زیرا ممکن است تولید چینهائی در روپوش جدید بنماید سپس تمام حوالی صندلی را تمیز و پاکیزه کنید آنگاه وسط پارچهٔ جدید را درمیان صندلی جابدهید و موقتاً چهار طرف پارچه را با چند پونز ثابت کنید پس از آنکه روپوش مزبور درجایش قرار گرفت ابتدا عقب صندلی را بامیخهای کوچکی محکم نمائید پس ازآن قسمت جلو را بکشید وباچند میخ دیگر آنرا نیز ثابت نمائید جوانب دیگر را هم بامیخ بکوبید

پایه قاب عکس

یك مقوای ضخیم (۲ میلیمتری) ونرم انتخاب کنید باندازهٔ طول قاب آنرا طولاً و بمقدار یك ثلث عرض قاب مزبور عرضاً بامقراض ببرید و بآن یك شکل مثلثی که نوك تیز نباشد بدهید درثلث ارتفاع

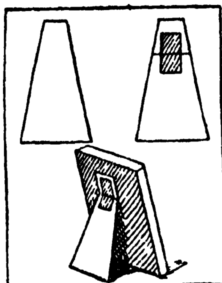
احمقی دردی است که دارو نپذیرد و بیماری است که بهبودی نیابد

تیر ماه - ع ۲

ایام	[illegible]	[illegible]	Juillet	اذان صبح د	س
۲شنبه	۹	۲۹	1	۴۷	۷
۳شنبه	۱۰	۱	2	۴۷	۷
ربیع الاخر					
۴شنبه	۱۱	۲	3	۴۸	۷
۵شنبه	۱۲	۳	4	۴۹	۷
جمعه	۱۳	۴	5	۵۰	۷
شنبه	۱۴	۵	6	۵۰	۷
۱شنبه	۱۵	۶	7	۵۱	۷
۲شنبه	۱۶	۷	8	۵۲	۷

یادداشتهای سودمند

این مقوا بوسیلهٔ چاقوی تیز چینی تولید کنید بطوریکه چاقو تا نصف قطر مقوا در آن فرورود سپس مقوارا از جهت مخالف خم کنید برای دوام چین مزبور بالای

مقوا را بانواری میچسبانند وپس از آن مقوا را باچسب به پشت قاب ، در قسمت فوقانی متصل میکنند واگر لازم شد بوسیلهٔ دو میخ کوچك آنرا محکم مینمایند و اگر مایل باشید میتوانید پائین قاب عکس را بقسمت سفلای مقوا بوسیلهٔ یکنوار چسبنده اتصال دهید وباینوسیله از دورشدن آندو جلوگیری کنید .

پرده حصیری

بهترین طریقهٔ تهیهٔ پردهٔ حصیری برای درب مغازه ها آنست که لوله های نی را که بقطر یکمداد معمولی باشد گرفته

فرو تنی مرد را بر افرازد و خود پسندی به پستی اندازد

تیر ماه ـ ع ۲

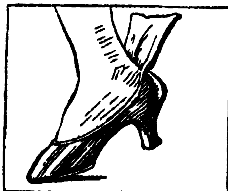
ایام			Juillet	اذان صبح د	س
۳شنبه ـ ۱۷ ـ ۸ ـ			9	۲ ۵	۷
٤شنبه ـ ۱۸ ـ ۹ ـ			10	٤ ۵	۷
۵شنبه ـ ۱۹ ـ ۱۰ ـ			11	٦ ۵	۷
جمعه ـ ۲۰ ـ ۱۱ ـ			12	۷ ۵	۷
شنبه ـ ۲۱ ـ ۱۲			13	۸ ۵	۷
۱شنبه ـ ۲۲ ـ ۱۳			14	—	۸
۲شنبه ـ ۲۳ ـ ۱٤ ـ			15	۱	۸
۳شنبه ـ ۲٤ ـ ۱۵ ـ			16	۲	۸

یادداشتهای سودمند

و قطعات ٤ تا ۵ سانتیمتری تقسیم کنید وبا مدهای مروارید آنهارا برشته بکشید وعدهٔ صفوف آنها باید باندازهٔ عرض درب (مماس سانتیمتری) باشد و هر صف قریبا بست لوله در هر متر (طولا) باید دارا باشد . برای جا گذاشتن این پرده ابتدا باید یکپارچهٔ چوبی را درقسمت فوقانی درب ورود جا بدهید و در قسمت پائین هم چوب عدهٔ از حلقه های کوچك مسی که بعدهٔ صفوف پرده باشد ، آویزان ماند سپس صفوف حصیری را بحلقه‌هاي مزبور اتصال دهید . لوله های حصیری را ممکن است هم ساده و هم ملون استعمال کنید

بجای پاشنه کش

بجای پاشنه کش ، برای پوشیدن کفش وسائلی از قبیل قاشق ، چنگال و مقوا را بکار میبرند ولی اگر وسایل مزبوره باشد ممکن است یك روز امرا بر داشته

برادر توآنکس است که هنگام سیه روزی و تنگدستی ازتو دستگیری کند

تیر ماه ـ ع ۲

ایام				اذان صبح د	س
٤ شنبه	٢٥	١٦	17	٤	٨
٥ شنبه	٢٦	١٧	18	٦	٨
جمعه	٢٧	١٨	19	٧	٨
شنبه	٢٨	١٩	20	٨	٨
١ شنبه	٢٩	٢٠	21	١٠	٨
٢ شنبه	٣٠	٢١	22	١١	٨
٣ شنبه	٣١	٢٢	23	١٢	٨

تحویل آفتاب ببرج اسد

۱۰ ساعت و ۵۸ دقیقه بعدازظهر

۳ شنبه ۲۲ ع ۲ ـ ۲۳ ژوئیه

یادداشتهای سودمند

و برحسب ضخامتش آنرا سه چهارلا کنید وسپس بجای پاشنه‌کش استعمال نمائید .

برای براق کردن عصا

اگر رنگ عصا زایل شود از استعمال آن صرفنظر میکنند ولی میتوان آن را بوسیلهٔ جلا دادن بحال اول عود داد

ابتدا یك قطعه سنگ پا را بردارید با چکش خورد کنید و گرد آنرا ازصافی بگذرانید و با گوشهٔ پارچهٔ ازماهوت خیس شده ، مقداری از آن را بردارید و در

جهتی‌که عصا را تراشیده اند بدان بمالید واین طریقه تنها وسیلهٔ جلادادن عصاست پس ازینکه لکه‌های قدیم رفع شد بار عصا را با ماهوت بمالید .

جای کتاب (برای میز تحریر)

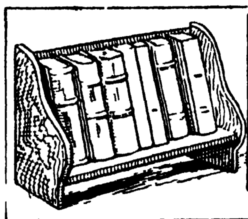
برای کسی که همیشه عدهٔ محدودی از

امرداد ـ ع ۲

ایام	امرداد	ع ۲	Juillet	اذان صبح د	اذان صبح س
٤ شنبه	۱	۲۳	24	۱٤	۸
٥ شنبه	۲	۲٤	25	۱٦	۸
جمعه	۳	۲٥	26	۱۸	۸
شنبه	٤	۲٦	27	۲۰	۸
۱ شنبه	٥	۲۷	28	۲۲	۸
۲ شنبه	٦	۲۸	29	۲٤	۸
۳ شنبه	۷	۲۹	30	۲٦	۸
٤ شنبه	۸	۳۰	31	۲۸	۸

یاد داشتهای سودمند

کتب احتیاج خاص دارد لازم است آنها را همواره در محفظهٔ کوچکی که بآن دسترس داشته‌باشد بگذارد ، برای اینکار دو صفحهٔ تخته را میخ‌کوب کرده ودرجواب راست وچپش دوتخته دیگر تکیه‌گاه آن میکنند دو تختهٔ اولی یکسانتیمتر ضخامت دارد ویکی از آندوکه کتاب ها بر روی

آن قرار می گیرد ۱۲ سانتیمتر عرض خواهد داشت ودیگری که کتب را بر آن تکیه میدهند ۲۰ سانتیمتر عرضش خواهد بود ـ طول ایندورا بر حسب عدهٔ کتب و موافق میل خود میتوانید انتخاب کنید . دوصفحهٔ دیگر که در جوانب قرار گرفته‌اند نیز دارای یکسانتیمتر ضخامت میباشد ـ پس از اتمام ممکن است جای کتاب مزبور را ساده استعمال کنید و یا رنگ زده و بکار برید

نادان زمینی‌است که‌گیاه از آن نروید ودرختی است که برک وبار ندهد

امرداد - ج ۱

ایام	امرداد	ج	AOUT	اذان صبح د	س
۵ شنبه	۱	۹	1	۸	۳۰
جمعه	۲	۱۰	2	۸	۳۲
شنبه	۳	۱۱	3	۸	۳٤
۱ شنبه	٤	۱۲	4	۸	۳٦
۲ شنبه	٥	۱۳	5	۸	۳۸
۳ شنبه	٦	۱٤	6	۸	٤۱
جشن مشروطیت - تعطیل					
٤ شنبه	۷	۱٥	7	۸	٤۳
٥ شنبه	۸	۱٦	8	۸	٤٥

یادداشتهای سودمند

تمیز کردن گراورها

طرق تمیزکردن گراور بسیار است و ما اسهل آنرا ذیلاً ذکر میکنیم

در نتیجهٔ استعمال وگذشتن ازمنه گرد و غبار روی آن نشسته و رنگش زرد و کثیف بنظر خواهد رسید .

دراینحال بایدآب اکسیژنه را(که ارجح ازآب ژاول است) با آمونیاك استعمال کرد وطریقهٔ آن ازینقرار است که ابتدا گراور را در آب صاف فرو می‌برید و چون کاملاً خیس‌شد آنرا روی یك‌شیشهٔ که‌افقاً قرار دارد بگذارید سپس روی

آن‌چندین دفعه مخلوطی متساوی از آب اکسیژنه وآب‌معمولی که‌چند قطره آمونیاك داشته باشد بریزید .

این عمل را چند دفعه تکرار کنید تا

سخن داروئی است که اندك آن سود دهنده و بسیارش کشنده باشد

امرداد - ج ۱

ایام				اذان صبح د س
جمعه	-۱۷	-۹	9	۸ ٤۷
شنبه	-۱۸	-۱۰	10	۸ ۵۰
۱ شنبه	-۱۹	-۱۱	11	۸ ۵۲
۲ شنبه	-۲۰	-۱۲	12	۸ ۵٤
۳ شنبه	-۲۱	-۱۳	13	۸ ۵٦
وفات حضرت فاطمه (ع)				
٤ شنبه	-۲۲	-۱٤	14	۸ ۵۹
۵ شنبه	-۲۳	-۱۵	15	۹ ۱
جمعه	-۲٤	۱٦	16	۹ ۳

یادداشتهای سودمند

سفید و صبر شدن گراور مطر ان کافی باشد (حد اکثر وقت لازم یکساعت است.) سپس آنرا در زیر شیر نگاهدارید و بعد با دو قطعهٔ آب خشک کن آنرا خشک کنید

دفع شپشه

طریقهٔ ذیل برای دفع حشرات نباتات شما بسیار مفید و درعین حال ارزان است. ابتدا ٤۰ الی پنجاه گرام خوردهٔ تنباکو یا سیگارت و سیگار یا ساقهٔ توتون (چوق) و غیره را بجوشانید در ۱۰ لیتر آب جوراکی مدت ده تا بیست دقیقه بعد آنرا و بگذارید تا رنگش را از دست بدهد و سپس محلول فوق را از پارچهٔ نازکی بگذرانید سپس در آن محلولی از ۲۰ گرام کاربنات دوسود و صد گرام صابون رم ... ساده با سر اضافه کنید

فرصت مانند ابر میگذرد پس شتاب کنید در استفاده از مواقع خوب

امرداد ـ ج ۱					یادداشتهای سودمند
ایام	امرداد	ج ۱	اوت	اذان صبح د / س	
شنبه	۲۵	۱۷	17	٦ / ۹	
۱ شنبه	۲٦	۱۸	18	۸ / ۹	
۲ شنبه	۲۷	۱۹	19	۱۰ / ۹	
۳ شنبه	۲۸	۲۰	20	۱۲ / ۹	
٤ شنبه	۲۹	۲۱	21	۱٤ / ۹	
۵ شنبه	۳۰	۲۲	22	۱٦ / ۹	
جمعه	۳۱	۲۳	23	۱۸ / ۹	

تحویل آفتاب ببرج سنبله
٦ ساعت و ۱۱ دقیقه قبل از ظهر
شنبه ۲٤ ج ۱ ـ ۲٤ اوت

یادداشتهای سودمند

استعمال این طریقه بحال نباتات ضرری ندارد واگر نتیجهٔ دردفعهٔ اول حاصل نشد مقدار تنبا کورا اضافه نمائید قطعاً بمنظور خود خواهید رسید

برای سرد کردن بعضی اشیاء

طریقهٔ ذیل را میتوان بکار برد :

دریك ظرف کوچك که تا نیمه مملو از آب باشد یکقطعه آجر بگذارید وروی آن یك بشقاب وروی بشقاب غذائی را که میخواهید سرد بشود مثل کره بگذارید ویك گلدانی که قطرش کمی کوچکتر از قطر بشقاب است باید روی بشقاب را بپوشاند سپس یك قطعه ماهوت گلدان را باید بپوشاند و اطراف ماهوت در آب ظرف باید خیس شوند در سطح فوقانی پارچهٔ مزبور سوراخی است که مربوط است بسوراخ گلدان و بالنتیجه تبخیر را سهلتر میکند در فوق ماهوت و محاذی سوراخ گلدان یکسوراخ دیگري باید تولید کرد تا تبخیر تسهیل شود

در نتیجه غذائی که در داخل گلدان گذاشته شده باندازهٔ کافی سرد میشود

یاد کن در هر لذتی زوال آنرا و در هر نعمتی انتقال آنرا

شهریور - ج ۱

ایام	شهریور	ج	۱۹۳۵	اذان صبح د س
شنبه	۱	۲۴	24	۹ ۲۰
۱ شنبه	۲	۲۵	25	۹ ۲۲
۲ شنبه	۳	۲۶	26	۹ ۲۵
۳ شنبه	۴	۲۷	27	۹ ۲۷
۴ شنبه	۵	۲۸	28	۹ ۳۰
۵ شنبه	۶	۲۹	29	۹ ۳۲
جمعه	۷	۳۰	30	۹ ۳۵
شنبه	۸	۱	31	۹ ۳۷

جمادی الاخر

یادداشتهای سودمند

تعمیر چینی های شکسته

کاملا کنار های چینی شکسته را بهم نزدیك کنید و همهٔ آنها را متصل سازید که نتوانند تغییر جا بدهند و آن را در

شیر جوشیده فرو برید . بعد از پنج دقیقه در آورید در حال جدار های آن متصل وعلامت شکستگی رفع شده

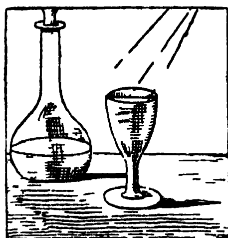
آب مشروب

اگر از خالص بودن آبی که میخواهید بنوشید مشکوکید یك گیلاس از این آب پر کنید سپس در آن سه قاشق قهوه خوری شکر بریزید آنگاه گیلاس را سه چهار روز در آفتاب بگذارید اگر آب

شهریور - ج ۲

یادداشتهای سودمند

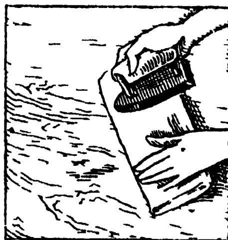
ایام	شهریور	ر ۲	September	اذان صبح د س
۱ شنبه	۹	۲	1	۹ ۴۰
۲ شنبه	۱۰	۳	2	۹ ۴۲
۳ شنبه	۱۱	۴	3	۹ ۴۵
۴ شنبه	۱۲	۵	4	۹ ۴۷
۵ شنبه	۱۳	۶	5	۹ ۵۰
جمعه	۱۴	۷	6	۹ ۵۱
شنبه	۱۵	۸	7	۹ ۵۵
یکشنبه	۱۶	۹	8	۹ ۵۷

دارای بعضی مضرات باشد آنها در اطراف شکر منبسط شده و آب مقطره ترشی خواهد گرفت و بعکس اگر صاف ماند علامت صفای آنست .

برآمدگی و سوختگیهای تخته

اگر برآمدگی خفیف است آنرا بکمک یك اطو که کمی گرم باشد رفع میکنند بدین طریقه که یك قطعه از پارچهٔ فلانل را دو سه لا کرده روی تخته میگذارند

سپس اطو را از رویش میگذرانند اگر برآمدگی بزرگ باشد با تیغ یا چاقو آنرا

با دشمن دانا مشورت نما و از رأی دوست نادان بپرهیز

شهریور - ج ۲

ایام	شهریور	ج ۲	Septembre	اذان صبح (س د)
۲ شنبه	۱۷	۱۰	9	۱۰ ۱ —
۳ شنبه	۱۸	۱۱	10	۱۰ ۲
٤ شنبه	۱۹	۱۲	11	۱۰ ۵
۵ شنبه	۲۰	۱۳	12	۱۰ ۷
جمعه	۲۱	۱٤	13	۱۰ ۱۰
شنبه	۲۲	۱۵	14	۱۰ ۱۲
۱ شنبه	۲۳	۱٦	15	۱۰ ۱٤
۲ شنبه	۲٤	۱۷	16	۱۰ ۱۷

یادداشتهای سودمند

باید تراشید و یکقطره چسب بتوسط سوزن در آن ریخت و سپس اطو کرد

تمیز کردن شیشه با پیاز

معمولا برای پاك کردن شیشه و آئینه یك توپی که با الکل سوخت خیس شده باشد بکارمیبرند درصورتیکه الکل نباشد مقرون بصرفه است که پیازی را برداشته و دو قسمت میکنند و شیشه ها یا آئینه ها را با مقطع پیاز میمالند شیره که از آن خارج میشود باعث تنظیف آنها میگردد

طریقه خشك کردن چوب

برای خشك کردن چوب یا درختی که تازه از ریشه بریده شده کافی نیست که آنرا عمودا بدیواری تکیه دهند بلکه بعلاوه باید مراقبت کرد که انتهای ریشه بطرف بالا قرار بگیرد بدین ترتیب شیره درخت بسهولت خارج خواهد شد

جمع آوری عکسهای خانواده

لازم است عکسهای خانواده را در یکجا و بشکل سری جمع کرد - برای این عمل از طریقهٔ ذیل باید استفاده نمود ولی باید دانست که تمام عکسها باید بیك اندازه باشند

فالگیران بغدادی - قلم کمال الملک - مجلس شورای ملی

شهریور ـ ج ۲

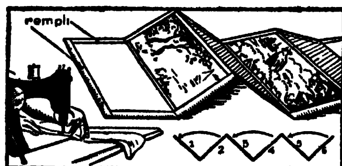
ایام	شهریور	ج ۲	Septembre	اذان صبح د	اذان صبح س
۳شنبه	۲۵	۱۸	17	۱۹	۱۰
۴شنبه	۲۶	۱۹	18	۲۱	۱۰
۵شنبه	۲۷	۲۰	19	۲۳	۱۰
مواود حضرت فاطمه (ع)					
جمعه	۲۸	۲۱	20	۲۵	۱۰
شنبه	۲۹	۲۲	21	۲۷	۱۰
۱شنبه	۳۰	۲۳	22	۲۹	۱۰
۲شنبه	۳۱	۲۴	23	۲۱	۱۰

تحویل آفتاب ببرج میزان

۵ ساعت و ۰ دقیقه بعدازظهر
۲شنبه ۲۴ ج ۲ - ۲۳ سپتامبر

یادداشتهای سودمند

فرض میکنیم ۶ قطعه عکس داریم به اندازه ۱۸×۲۲ سانتیمتر. برای اتصال آنها بیکدیگر باید یکقطعه پارچه ابریشمی محکم را بردارید. اندازه این قطعه ابریشمی باید ۲۱×۸۰ سانتیمتر باشد بدینطریق :

عرضاً ۶ دفعه ۱۲ سانتیمتر هر قطعه عکس مساوي ۷۲ سانتیمتر خواهد شد اگر اینعدد را باضافه چینی که براي دو انتهای هر عکس لازم است (هر قطعه نیم سانتیمتر ـ ۶ قطعه ۳ سانتیمتر) مساوي حساب کنیم ۷۵ سانتیمتر میشود اینعدد را هم بریکسانتیمتر فاصلهٔ که بین هر دو عکس لازم است اضافه مینمائیم (که مساوی ۵ سانتیمتر است) جمعاً مساوی ۸۰ سانتیمتر طول پارچهٔ ابریشمی خواهد شد

طولا ۱۸ سانتیمتر هر قطعه عکس باضافهٔ ۳ سانتیمتر چین از بالا بپائین مساوي ۲۱ سانتیمتر خواهد شد.

بادشمنان از در شور و کنکاش در ای تا از رای آنها اندازهٔ دشمنی آنانرا بشناسی

مهر ماه - ج ۲

ایام	جمادی	مهر	Septembre	اذان صبح د | س
۳ شنبه	۱	۲۵	24	۱۰ ۳۲
٤ شنبه	۲	۲٦	25	۱۰ ۳۵
۵ شنبه	۳	۲۷	26	۱۰ ۳۸
جمعه	٤	۲۸	27	۱۰ ٤۰
شنبه	۵	۲۹	28	۱۰ ٤۱
۱ شنبه	٦	۳۰	29	۱۰ ٤۵
۲ شنبه	۷	۱	30	۱۰ ٤۷
رجب				
۳ شنبه	۸	۲	1 Octobre	۱۰ ۵۰

یادداشتهای سودمند

سپس برای اتصال عکس ها باین ... با ماشین بدوزید یا با چسب قوی بچسبانید سپس آنها را در زیر وزنهٔ گذارده تا خشك شود آنگاه آنها را تا کنید

گلهائی که دیر شکفته میشوند

برای اینکه درزمستان گلهای طبیعی داشته باشید و در غیر موقع شکفته شوند ازطریقه ذیل استفاده کنید .

انتخاب کنید غنچهٔ گلهائی را که کمال یافته و نزدیك بشکفتن میباشند آنهارا ببرید منتهـا در دنبالهٔ هریك چند سانتیمتر از ساقه باقی بگذارید و باکمي موم مقطع آنهارا بچسبانید آنگاه غنچه‌ها را در هوای آزاد بگذارید و هریك از آنها را بطور محکم در کاغذ ابریشمي

ملفوف کنید و در صندوقی که در مکان خشکی قرار گرفته بگذارید در وسط

مهر ماه ـ رجب

ایام	مهر ماه	رجب	Octobre	اذان صبح د ا س
٤شنبه	۹	۳	2	۱۰ ۵۲
۵شنبه	۱۰	٤	3	۱۰ ۵٤
جمعه	۱۱	۵	4	۱۰ ۵٦
شنبه	۱۲	٦	5	۱۰ ۵۹
۱شنبه	۱۳	۷	6	۱۱ ۱
۲شنبه	۱٤	۸	7	۱۱ ۳
۳شنبه	۱۵	۹	8	۱۱ ٦

یادداشتهای سودمند

زمستان ، هنگامیکه میخواهید غنچه ها شکفته شوند قسمت مسدود ازمو،را قطع کنید و آنهارا در آب بخیسانید (باید در آب ازقرار یکمشت درهرطشت آب نمك بریزید) درنتیجه کاس برگها متورمشده، منبسط و مجزی میگردند و تجدید حیات میکنند غنچه‌ها تبدیل بگل میشوند.

صندلیهای مضحك اطفال

اطفال از داشتن صندلیهائي که بشکل حیوانات مانند سك ، گربه ، اردك وغیره ساخته شده باشد شاد میگردند ساختمان آنها بطریق ذیل است :

بدنهٔ حیوان که بچه روی آن باید بنشیند فقط بتوسط تختهٔ ساخته میشود آنگاه سر حیوان را در بالا و یا یا پنجه های او را در زیر قرار میدهند ـ همه را با اره بریده واتصال میدهند مثلا اگر صندلی بشکل گربه بخواهید درست کنید یك تخته باندازه ۲۰×٦۰ سانتیمتر اتخاذخواهید کرد که باید بقدر کفایت ضخیم باشد (تقریباً ۲ سانتیمتر) مجموعاً ٤۰ سانتیمتر رابیدن حیوان اختصاص داده بقیه را بسر وپنجه گربه تخصیص میدهید.

آتش‌خشم‌را بآب بردباری‌فرونشان تا خرد وعقل تو بسوی تو بازگردد

مهر ماه ـ رجب

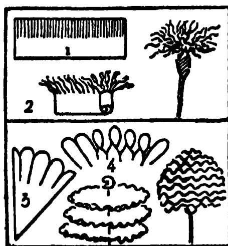
ایام	مهر ماه	رجب	Octobre	اذان صبح د	اذان صبح س
۴ شنبه	۱۶	۱۰	9	۸	۱۱
۵ شنبه	۱۷	۱۱	10	۱۰	۱۱
جمعه	۱۸	۱۲	11	۱۲	۱۱
شنبه	۱۹	۱۳	12	۱۴	۱۱
مولود حضرت امیر (ع)					
۱ شنبه	۲۰	۱۴	13	۱۷	۱۱
۲ شنبه	۲۱	۱۵	14	۱۹	۱۱
۳ شنبه	۲۲	۱۶	15	۲۱	۱۱
۴ شنبه	۲۳	۱۷	16	۲۳	۱۱

یاد داشتهای سودمند

طرز ساختن میخك مصنوعی

یکدسته کاغذ نازك برنگهای سفید ، قرمز ، گلی زرد مطابق سلیقه خود باندازهٔ ۲۵×۱۵ سانتیمتر انتخاب میکنید . این دسته را از جهت طولی تا کنید و منگوله هائی باقیچی تا ارتفاع چین مزبور تولید نمائید سپس آنرا درجهت خارجی این چین بچرخانید و برای تولید کاس برگهای میخك منگوله‌هارا ژولیده ودر هم نمائید گل را روی رشتهٔ سیم آهنی سوار کنید وصندوقه گل را از کاغذ سبز رنگ که تمام طول ساقه را فرا میگیرد بپوشانید .

گل مصنوعی صد تومانی

یکدایرهٔ از کاغذ نازك گلی یا آبی را باندازهٔ ۱۰×۱۵ سانتیمتر چهار ـ تا کنید . کاس برگهارا تاب بدهید اینعمل

کیفر ده بندهٔ خود را که نافرمانی خدای کند و از وی در گذر چون ترا نافرمانی کند

مهر ماه ـ رجب

ایام	برج مهر	رجب	Octobre	اذان صبح د	اذان صبح س
۵ شنبه	۲٤	۱۸	17	۲۵	۱۱
جمعه	۲۵	۱۹	18	۲۷	۱۱
شنبه	۲٦	۲۰	19	۲۹	۱۱
۱ شنبه	۲۷	۲۱	20	۳۲	۱۱
۲ شنبه	۲۸	۲۲	21	۳٤	۱۱
۳ شنبه	۲۹	۲۳	22	۳٦	۱۱
٤ شنبه	۳۰	۲٤	23	۳۸	۱۱

تحویل آفتاب ببرج عقرب

٦ ساعت قبل از ظهر ۵ شنبه
۲۵ رجب ۲٤ اکتبر

یادداشتهای سودمند

را چهارپنج بار تکرار کنید ـ چهار رشتهٔ (سیم) آهنی نازك را که انتهایشان بطرف خود آنها پیچیده میشود بگذرانید مرکز سیمهارا فشار داده و باسیم نازکی متصل سازید.

محافظت طناب

طناب اغلب در معرض فساد واقع میشود چه از جهت رطوبت هوا و پوسیدگی و چه ازجهت جویدن موش ـ بترتیب ذیل میتوانید رفع این موانع را بنمائید

۱ ـ مایعی از سولفات دکوئیور تهیه کنید (۲۰۰ گرم تقریباً از سولفات در هر ده لیتر آب) سولفات را بگذارید تا کاملا حل شود آنگاه درین مایع طنابهاي خشك را فرو ببرید . مدت هشت روز آنها را در آنجا بگذارید تا کاملا خیس شوند همینکه از آب در آوردید بگذارید خشك بشود .

۲ ـ آنگاه مایعی از صابون (مارسی) تهیه نمائید و در آن طنابها را فرو ببرید (فقط درظرف چند ساعت) تحلیل و تبدیل سولفات دوکوئیور بصابون کوئیور غیر قابل حل

ابان ماه ـ رجب

ایام	ابان ماه	رجب	Octobre	اذان صبح د س
۵ شنبه	۱	۲۵	24	۱۱'۴۰
جمعه	۲	۲۶	25	۱۱۴۲
شنبه	۳	۲۷	26	۱۱۴۴
میعث ـ سلام رسمی - تعطیل				
۱ شنبه	۴	۲۸	27	۱۱۴۶
۲ شنبه	۵	۲۹	28	۱۱'۴۸
۳ شنبه	۶	۳۰	29	۱۱۵۰
۴ شنبه	۷	۱	30	۱۱۵۲
شعبان				
۵ شنبه	۸	۲	31	۱۱'۵۴

یادداشتهای سودمند

طنابهارا مانع از فساد میشود از طرف دیگر این صابون برای موشها سمی مهلک است لذا موشها نمی توانند بریسمانهائي که از آن خیس شده است حمله کنند .

اره کردن یکقطعه استوانه

بسیار مشکل است استوانهٔ را صحیحاً اره کرد برای اینعمل میتوان استوانه را از یکقطعه کاغذ بوسیلهٔ دو سه رشته ریسمان نازك ملفوف کرد درینصورت آسانست که لفاف مزبور را طوری قرار

C r r r A
D B

داد که کنارهٔ کاغذ خطی مدور بدور استوانه تشکیل دهد کاملا در طول همین خط بوسیلهٔ مداد خطی رسم کنید آنگاه از روی همین خط استوانه را قطع نمائید

ابان ماه ـ شعبان				
ایام	ابان ماه	شعبان	November	اذان صبح د ا س
جمعه	۹	۳	1	۱۱ ۵۶
تغییر سلطنت مولود حضرت امام‌حسین (ع)				
شنبه	۱۰	٤	2	۱۱ ۵۷
۱ شنبه	۱۱	۵	3	۱۱ ۵۹
۲ شنبه	۱۲	٦	4	۱۲ ۱
۳ شنبه	۱۳	۷	5	۱۲ ۳
٤ شنبه	۱٤	۸	6	۱۲ ۵
۵ شنبه	۱۵	۹	7	۱۲ ٦

یادداشتهای سودمند

کشف عجیب برای کسانیکه موهای خاکستری دارند

موهای خاکستری یا بیرنگ خوش‌آیند نیست ولی میتوان آنها را پر رنگ و مشکي کردبدون اینکه رنگی استعمال شود همه کس میتواند در منزل خود دوای ساده را تهیه کند که موهای خاکستری را پررنگ ، نرم و براق می‌کند . در یك شیشه که گنجایش ۲۵۰ گرم را داشته باشد ۳۰ گرم اودکلني (۳ قاشق سوب‌خوری) ۷ گرم گلیسیرین (یکقاشق قهوه خوری) و یکقوطی از ترکیب لکسول Lexol و بقیه‌آنرا از آب پرکنید . این دواهارا در تمام دوا خانه ها بفروش میرسانند بقیمت ارزان . درهفته دودفعه مخلوط راروی موهای خاکستری بمالید تا اینکه رنگ مطلوب حاصل شود .

استعمال‌آن بسیارسهل میباشد نه چرب است و نه چسبنده و مدت متمادی دوام میکند .

باینوسیله اشخاصی که دارای موی خاکستری رنگند کاملا جوان میشوند .

بترسیدازخدای‌آنچنانی‌کهاگربگوئید میشنودواگرازاندیشه‌بگذرانیدمیداند

ابان ماه ـ شعبان					
ایام	ابان ماه	شعبان	Novembre	اذان صبح د	اذان صبح س
جمعه	۱۶	۱۰	8	۸	۱۲
شنبه	۱۷	۱۱	9	۱۰	۱۲
۱ شنبه	۱۸	۱۲	10	۱۲	۱۲
۲ شنبه	۱۹	۱۳	11	۱۳	۱۲
۳ شنبه	۲۰	۱۴	12	۱۵	۱۲
٤ شنبه	۲۱	۱۵	13	۱۷	۱۲
مولود حضرت حجة ـ تعطیل					
۵ شنبه	۲۲	۱۶	14	۱۸	۱۲
جمعه	۲۳	۱۷	15	۲۰	۱۲

یاد داشتهای سودمند

کرم خوردگی میز ومبل .

غالباً دیده میشود که میز یاصندلی یا مبل اطاق یك نوع کرم خوردگی یا موریانه زدگی دارد که بتدریج اسباب خرابی اثاثیه مزبور شده و یکمرتبه از هم میریزند و معلوم نیست سبب این خرابی و فساد چیست !

اگر خانمهای خانه قدری دقت کنند دراطراف میز یامبل کرم زده گرد سفید خیلی نرمی روی فرش مشاهده می شود فوراً باید اطراف آن شیئی را تفتیش نمایند سوراخهای کوچکی مانند جای سوزن مشهود میشود که اگر اطراف آن سوراخ را بفشارند فرو میرود این عمل بوسیله کرم نازك خیلی کوچکی انجام میشود که بچشم نمی آید مگر خیلی با دقت این کرم چوب را سوراخ کرده داخل شده ودرآن زندگی میکند وداخل چوب را مانند تیرهای موریانه خورده سوراخ سوراخ وپوك میکند بمجرد مشاهده آثار مزبوره باید قدری نفتالین در بنزین حل کرده درظرفی مانند روغندانها یانفتانهای چرخ خیاطی ریخته وبحد اشباع درسوراخ های کرم زده بریزند بکلی رفع خواهد شد

پناه برید بخدا از مستی دارائی که آتش این مستی بسی دیر فرو نشینند

ابان ماه ـ شعبان

ایام	ابان ماه	شعبان	November	اذان صبح د	اذان صبح س
شنبه	۲۴	۱۸	16	۲۱	۱۲
۱ شنبه	۲۵	۱۹	17	۲۳	۱۲
۲ شنبه	۲۶	۲۰	18	۲۴	۱۲
۳ شنبه	۲۷	۲۱	19	۲۶	۱۲
۴ شنبه	۲۸	۲۲	20	۲۷	۱۲
۵ شنبه	۲۹	۲۳	21	۲۸	۱۲
جمعه	۳۰	۲۴	22	۳۰	۱۲

تحویل آفتاب ببرج قوس

۳ ساعت قبل ار ظهر شنبه

۲۵ شعبان ۲۳ نوامبر

یادداشتهای سودمند

انتخاب اغذیه

گوشتهای خوب

گوشت گاو باید سخت وقرمزتند بوده و چربی آن برنگ قرمز یا سفید مایل بقرمزی باشد

گوشت گوسفندباید قرمز گندم گون بوده وچربی آن سفید باشد گوشتمیش کمی بیرنگ باشد خوبست

گوشت بز باید بسیار سخت و برنگ سفید مایل بقرمزی بوده و گوشت بزغاله که نرم و بیرنگ باشد معیوبست

گوشت طیور اگر تروتازه باشد باید برنگ سفید وسخت ونازك باشد

برای طبخ سبزیجات

بیکربنات دوسود درصورتیکه آب کمی آهکی باشد برای طبخ سبزیجات مفید است . فقط یکقاشق از آن کافی است که درديك بریزند ولی دوباره با آب خالص باید سبزیجات پخته را شست والا رنگ خوبی نخواهد داشت

نظافت بوفهٔ مطبخ

اگر بوفه ازچربی وروغن کثیف شد آنرا با آهك بیالائید بعد از چند ساعت

شرم آوریداز گریختن هنگام جنگ که برای فرزندان وبازماندگان شماننگست

آذر ماه ـ شعبان

ایام	آذر ماه	شعبان	November	اذان صبح د س
شنبه	۱	۲۵	23	۱۲۳۱
۱ شنبه	۲	۲٦	24	۱۲۳۲
۲ شنبه	۳	۲۷	25	۱۲۳٤
۳ شنبه	٤	۲۸	26	۱۲۳٥
٤ شنبه	٥	۲۹	27	۱۲۳٦
٥ شنبه	٦	۱	28	۱۲۳۷
رمضان				
جمعه	۷	۲	29	۱۲۳۸
شنبه	۸	۳	30	۱۲۳۹

یادداشتهای سودمند

آنرا با آبی صابونی بشدت بشوئید و با ماهوت یك کن زبر بمالید

رنگ گلها

گل سرخ ، بنفشه یا لاله بسیار بیرنگ را بگیرید وبگذارید درته یکظرف یایك گیلاس الکل ویك گرام ازهر رنگی که میل شما باشد درآن بریزید وقتیکه آب شد ساقه گلهارا درآن بخیسانید و همه رادر اطاق سرد و تاریکی تا دوازده ساعت بگذارید سپس گلها را برداشته و آنوقت درآب خاص بگذارید با لنتیجه گلها از عروقی باریك پوشیده شده ووضع جذابی بخود میگیرند

برای تسکین درد دندان

بشوئید لثهٔ دندان و دورآنرا بامحلولی از ۱۰ گرام تانن در ٥۰ گرام الکل باین وسیله درد دندان تسکین می یابد . اگر دندان سوراخ باشد ممکن است درحفرهٔ آن زاج کوبیده داخل کرد بالنتیجه درد تسکین می یابد واگرچند دفعه اینعمل را تکرار بکنند کاملا درد رفع میشود

پارهٔ ازرای خویشتن راباپارهٔ دیگر برهم زنید تاازآن میانه راستی درآید

آذرماه ـ رمضان

ایام	آذر ماه	رمضان	December	اذان صبح د	س
۱ شنبه	۹	٤	1	٤٠	١٢
۲ شنبه	۱۰	٥	2	٤١	١٢
۳ شنبه	۱۱	٦	3	٤٢	١٢
٤ شنبه	۱۲	٧	4	٤٣	١٢
٥ شنبه	۱۳	٨	5	٤٤	١٢
جمعه	۱٤	٩	6	٤٥	١٢
شنبه	۱٥	۱۰	7	٤٦	١٢

یادداشتهای سودمند

زیاد شدن وزن طفل

	وزن	تزاید هفتگی
تولد	۳،۲۵۰ کیلوگرم	۲۵۰ گرم
ماه اول	٤،۰۲۵ «	۱۸۰ «
ماه دوم	٤،٧٤٥ «	۱٦٥ «
ماه سوم	٥،۳٥۰ «	۱٥٥ «
ماه چهارم	٦،— «	۱٤۰ «
ماه پنجم	٦،٥۰۰ «	۱۳۰ «
ماه ششم	٧،— «	۱۲٥ «
ماه هفتم	٧،٤٥۰ «	۱۰٥ «
ماه هشتم	٧،٨٥۰ «	۹۰ «
ماه نهم	٨،۲۰۰ «	٨٥ «
ماه دهم	٨،٥۰۰ «	٧۰ «
ماه یازدهم	٨،٧٥۰ «	٥٥ «
ماه دوازدهم	۹،— «	٥٥ «

قد کشیدن طفل

طفل تا ماه چهارم هر ماه سه سانتیمتر بلند میشود و از ماه چهارم تا یکسال هر ماه چهار سانتیمتر

در تغذیه طفل سه نکته‌را باید رعایت کرد

۱ ـ منظم بودن مواقع شیر دادن

۲ ـ حد وسط فواصل بین شیر دادن

۳ ـ شیر ندادن در ٦ ساعت شب مگر در ماه های اول

در گفتار خود راست و در رفتار وکردار خویش پاك و بی آلایش باشید

آذرماه ـ رمضان

ایام	آذرماه	رمضان	December	اذان صبح د س
۱ شنبه	۱۶	۱۱	8	۱۲ ۴۶
۲ شنبه	۱۷	۱۲	9	۱۲ ۴۷
۳ شنبه	۱۸	۱۳	10	۱۲ ۴۸
۴ شنبه	۱۹	۱۴	11	۱۲ ۴۸
۵ شنبه	۲۰	۱۵	12	۱۲ ۴۹
جمعه	۲۱	۱۶	13	۱۲ ۴۹
شنبه	۲۲	۱۷	14	۱۲ ۵۰
۱ شنبه	۲۳	۱۸	15	۱۲ ۵۰

یاد داشتهای سودمند

تغذیه مخلوط ـ ممکن است یکی دو مرتبه شیر دادن را به قنداب دادن تبدیل نمود ولی بهتر است در ماههای اول هر وقت قند آب میدهند قدری هم بعد از آن شیر به بچه بدهند فایده این کار این است که شیر در پستان مادر بیشتر شده و طفل هم غذا را بهتر هضم میکند

ماه نخشب

در سنه ۱۵۵ هجری در عصر خلافت مهدي سومین خلیفه عباسی درمرو حکیمی موسوم بحکیم ابن عطاء مروی دعوی الوهیت نمود عدهٔ بر او گرویدند چون چهره کریهی داشت نقابی از طلا بصورت میاوکند بدین جهة اورا مقنع گفتند زیرا مقنعه بلغت‌عرب روپوش‌زنان است‌معجزه او این بود که ازچاهی معروف به‌نخشب واقع درماوراءالنهر ماهی بیرون میاورد که تا چهار فرسنگ روشنی میداد بعضی این عمل را دراثر علم الکتریسته دانسته وبرخی بتوسط زیبق نوشته اند

اثر ماه و آفتاب

هرگاه قمر درشب سوم وچهارم رقیق وروشن بود روز دیگر هوا صاف است

بجوئید دانش‌را تا بدان شناخته شویدوبکار بندید آنراتاسزاوارآن باشید

آذرماه ـ رمضان

ایام	آذرماه	رمضان	Decembre	اذان صبح د	س
۲ شنبه	۲۴	۱۹	16	۵۰	۱۲
ضربت خوردن حضرت امیر - تعطیل					
۳ شنبه	۲۵	۲۰	17	۵۱	۱۲
٤ شنبه	۲٦	۲۱	18	۵۱	۱۲
شهادت حضرت امیر - تعطیل					
۵ شنبه	۲۷	۲۲	19	۵۱	۱۲
جمعه	۲۸	۲۳	20	۵۱	۱۲
روز عزا - تعطیل					
شنبه	۲۹	۲٤	21	۵۱	۱۲
۱ شنبه	۳۰	۲۵	22	۵۱	۱۲

تحویل آفتاب ببرج جدی

۱۰ ساعت و ۲ دقیقه بعد از ظهر یکشنبه ۲۵ رمضان - ۲۲ دسامبر

یاد داشتهای سودمند

اگر آفتاب موقع طلوع صاف بود تاقبل از طلوع قطعه‌های ابر متفرق در اطرافش باشد یاهنگام غروب ابر نباشد و بعدازآن ابر شود واگر قطعه ابری مایل بقرمزی ظاهر شود علامت تاخیر بارندگی است

هرگاه ماه درشب سوم تاچهارم منبسط و عریض نماید و هوا غبار آلود باشد یا دروقت طلوع آفتاب ابرهی سیاهی آفتاب را بپوشاند یا وقت غروب ابرهای سیاهی بطرف جنوب افق دیده شود علامات بارندگی است

اگر بر گردقمر سرخی خالص هویدا شود علامت سرماست هرگاه دائره های زرد یاسرخ برگرد قمر ظاهرگردد علامت سرمای سخت است وگفته اند در بین ۲۲ مهر ماه و ۲۰ آبانماه ومابین ۲۷ بهمن ماه و ۵ اسفند از سرما نمیتوان ایمن شد

اگر برقی در جهات شمالی دیده شود دلیل بادهای زیاد است اگر رعد و برق

بیاشامید از باران آسمان که تن را پاکیزه گرداند و دردها را براند

دی ماه ـ رمضان

ایام	دی ماه	رمضان	Decembre	اذان صبح د	اذان صبح س
۲ شنبه	۱	۲٦	23	۵۱	۱۲
۳ شنبه	۲	۲۷	24	۵۱	۱۲
٤ شنبه	۳	۲۸	25	۵۱	۱۲
۵ شنبه	٤	۲۹	26	۵۱	۱۲
جمعه	۵	۱	27	۵۱	۱۲
عید فطر - تعطیل					
شنبه	٦	۲	28	۵۱	۱۲
۱ شنبه	۷	۳	29	۵۱	۱۲
۲ شنبه	۸	٤	30	۵۰	۱۲

یاد داشتهای سودمند

در زمان واحد پیدا شود دلیل باد های سخت است

دوام رعد علامت شدت صاعقه است و چون قوس وقزح درصبح از جهت مغرب آشکار شود علامت خوبی فصل است و چون قوس وقزح را الوان نیکو یا چند قوس و قزح باشد علامت بارانست هاله عموماً در حوالي شمس وقمر دلیل باران است

رمز تفریحی

(عا ، مل ، سر ، حط ، صد ، هك ، گو)

« حرف دوم بجای اول جو »

مفتاح این رمز درقدیم چنین بوده است (کم سلا اوحطاله در صم شمار ـ حرف منقوطش بجاي خود گذار) و چون لام الفلای عربی را برای وزن شعر بالفبای فارسی افزوده ودرنظر اول براي فارسي زبانان سه حرفه بنظر میرسیده وحل این مشکل خود مشکل دیگری بوده ونیز ذکر نشده است که کدام یك ازحروف رابايد گرفت و بکاربرد این رمز تفریحی شیرین

بپرهیز ازسخن چینی که تخم کینه میکارد و تورا ازخداو مردم دور میدارد

دی ماه ـ شوال

ایام	دی ماه	شوال	Decembre	اذان صبح د	اذان صبح س
۳شنبه	۹	٥	31	٥٠	۱۲
٤شنبه	۱۰	٦	1	٥٠	۱۲
Janvier 1936					
٥شنبه	۱۱	۷	2	٤٩	۱۲
جمعه	۱۲	۸	3	٤٩	۱۲
شنبه	۱۳	۹	4	٤۸	۱۲
۱شنبه	۱٤	۱۰	5	٤۷	۱۲
۲شنبه	۱٥	۱۱	6	٤۷	۱۲

یاد داشتهای سودمند

کم کم متروك گردیده که یقیناً اگر در کتب قدیمه ثبت وضبط نشده باشد محو شده باید پنداشت ـ بدین لحاظ ما با اصلاح مفتاح ثانیاً این رمز را دردسترس خوانندگان خود قرار داده ورواج میدهیم ـ هرگاه بخواهید درمجلسی مطلبی را برمز ادا کنید قبلا مصراع اول مفتاح را بمخاطب تذکر میدهید وطرف اگر رمز را بداند مصراع دوم را درجواب شما میخواند درینصورت باهم صحبت میتوان کرد بدینطریق که مصراع اول مفتاح همه دو حرفی است و شما باید حروف مطلب خودرا از بین این دو حرفی ها پیدا کنید وازآن دو حروف اگر حرف اول مربوط بمطلب شماست حرف دوم وهرگاه حرف دوم از حروف مطلب شماست حرف اول را بکارمیبرید بعبارة اخری هر حرفی از مفتاح طرف احتیاج شما باشد باید حرف دیگرش را اختیار کنید و بحروف نقطه دار مطلب خود که البته بجای خودش استعمال میشود متصل کرده مذاکره نمائید

مثلا جملهٔ (رمز تفریحی) رااگر بخواهید بترتیب فوق ادا کنید حرف س بجای ر

پرهیز باد تورا ازخشم آوردن که آغازآن دیوانگی وفرجام آن پشیمانی است

دی ماه ـ شوال

ایام	دی ماه	شوال	Janvier	اذان صبح د ا س
۳شنبه	۱٦	۱۲	7	۱۲ ٤ ٦
٤شنبه	۱۷	۱۳	8	۱۲ ٤ ٥
٥شنبه	۱۸	۱٤	9	۱۲ ٤ ٥
جمعه	۱۹	۱٥	10	۱۲ ٤ ٤
شنبه	۲۰	۱٦	11	۱۲ ٤ ۳
۱شنبه	۲۱	۱۷	12	۱۲ ٤ ۲
۲شنبه	۲۲	۱۸	13	۱۲ ٤ ۱
۳شنبه	۲۳	۱۹	14	۱۲ ٤ ۰

یادداشتهای سودمند

از (سر) وحرف لام بجای میم از (مل) حرف (ر و ت و ف که نقطه دار استدر جاي خود استعمال میشود) حرف س بجای ر از (سر) حرف ی که نقطه‌دار است باز بجای خود استعمال میشودو بجای حرف ح حرف طین از (حط) گرفته و یاء حرف آخر جمله هم که نقطه داراست بار بجای خود استعمال و نتیجه چنین می شود (س ل ز ت ف س ی ط ی) « سلزت فسیطی» یعنی (رمز تفریحی) وهمچنین با اشخاصی که ازین رمز مطلع باشندمیتوان بسهولت مکاتبه نمود .

خسوف کلی مرئی در طهران

درشب پنجشنبه ۱٤ شوال ۱۳٥٤ ـ ۱۸ دیماه دخول قمر درشبه ظل یکساعت و ٥۹ دقیقه از شب پنجشنبه

اول خسوف ۳ ساعت و ٥ دقیقه و ۱٦ ثانیه

وسط خسوف ٤ ساعت و ٥٤ دقیقه و ٤۹ ثانیه

آخر خسوف ٦ ساعت و ٢٦ دقیقه و ۲۲ ثانیه

خروج قمر ازشبه ظل ۷ ساعت و ۳۲ دقیقه و ۱۳ ثانیه خواهد بود

کسی را بآنچه‌دراو نیست ستایش مکن که کرداروی دروغ تورا آشکارمیسازد

دورنمای جنوب دماوند قلم کمال الملک مجلس شورای ملی

دی ماه ـ شوال

ایام	دی ماه	شوال	Janvier	اذان صبح س د
شنبه	۲۴	۲۰	15	۱۲،۲۹
شنبه	۲۵	۲۱	16	۱۲،۲۸
جمعه	۲۶	۲۲	17	۱۲،۲۷
شنبه	۲۷	۲۳	18	۱۲،۲۶
۱ شنبه	۲۸	۲۴	19	۱۲،۲۵
۱ شنبه	۲۹	۲۵	20	۱۲،۲۴
۲ شنبه	۳۰	۲۶	21	۱۲،۲۲

تحویل آفتاب ببرج دلو

۳ ساعت ۵ ۱دقیقه قبل ازظهر ۳شنبه ۲۶ شوال ـ ۲۱ ژانویه

یاد داشتهای سودمند

حفظ روغن زیتون

چون روغن زیتون از تأثیر هوا تلخ میشود درشیشهٔ دهان تنگی بریزید و در سرشیشه بارتفاع پنج سانتیمتر الکل خفیف ریخته محکم ببندید مدت زمانی ازتأثیرهوا محفوظ خواهد ماند.

حفظ سرکه

دیگی را از آب پر کرده روی آتش گذارده شیشه های سرکه را میان آب قرار دهید بعد آبرا کم کم بجوشانید یکربع ساعت پس از جوش شیشه ها رابیرون آورده نگاهدارید دیگر فاسد نخواهدشد

رفع زنگ

آلات زنگ زده را در محلول غلیظ کلرورداتن از ۱۵ تا ۳۰ ساعت بنسبت شدت و ضعف زنك بگذارید سپس بیرون آورده اول با آب بعد با آمونیاك شسته خشك نمائیداگر بخواهیددیگرزنك نزند با جزئی وازلین مالش بدهید.

رفع ضرر نیکوتین سیگار

یك پارچه نازك پنبه را در محلول جوهر لیمو بخیسانید ودرسرسیگار بگذاریدموقع کشیدن سیگار مواد سمی آن را به خود جذب میکند.

حسد دردی است که درمان نشود مگر بمرگ حاسد یا محسود

بهمن ـ شوال

ایام	بهمن ماه	شوال	Janvier	اذان صبح (س د)
٤شنبه	١	٢٧	22	١٢٣١
٥شنبه	٢	٢٨	23	١٢٣٠
جمعه	٣	٢٩	24	١٢٢٨
شنبه	٤	٣٠	25	١٢٢٧
١شنبه	٥	١	26	١٢٢٦
		ذیقعده		
٢شنبه	٦	٢	27	١٢٢٤
٣شنبه	٧	٣	28	١٢٢٣
٤شنبه	٨	٤	29	١٢٢١

یادداشتهای سودمند

دراز کردن گیسو

قدري مغز گاو با برك گردو جوشانیده مرهم غلیظ درست کنید و بگیسو و بن موها بمالید و بعد از یکروز با آب گرم و صابون بشوئید گیسورا دراز ومشکی می نماید .

حفظ موی سر

یك قاشق چای خوری نمك و ۸ نخود کنه گنه در ۱۰۰ مثقال الکل ۵۰ درجه ریخته درست بهم بزنید و هر روز عصر موی سررا با آن بشوئید .

حفظ رنك گل وشکوفه

اسید سولفورو س ۳ جزء ـ الکل ۵۰ درجه یك جزء ـ گل را در آن فرو ببرید از چند ثانیه تاهفت دقیقه بگذارید سپس با ورق آب خشك کن آنرا بخشکانید پس از مدتی از زردی برنك طبیعی خودعود میکند و باقی میماند .

صابون عطری

هر صابونی را بخواهید ممکن است در ظرف فلزی آب کرده هر عطری که می خواهید در آن ریخته در قالب هائی که میخواهید بریزید

عالم زنده است اگرچه بمیرد و جاهل مرده است هر چند زنده باشد

بهمن ـ ذیقعده

ایام	بهمن ماه	ذیقعده	Janvier	اذان صبح د س
۵ شنبه	۹	۵	30	۱۲۲۰
جمعه	۱۰	۶	31	۱۲۱۸
شنبه	۱۱	۷	1	۱۲۱۷
		Février		
۱ شنبه	۱۲	۸	2	۱۲۱۵
۲ شنبه	۱۳	۹	3	۱۲۱۳
۳ شنبه	۱۴	۱۰	4	۱۲۱۲
۴ شنبه	۱۵	۱۱	5	۱۲۱۰

یادداشتهای سودمند

طریقهٔ دیگر ۷۵۰ مثقال صابون خوب را درروی آتش ملایم نرم کرده ٤۰ مثقال شنجرف برآن علاوه کرده همینکه خوب ممزوج شد اجزاء ذیل را برآن اضافه کنید.

عطر گل ۷ مثقال ـ عطر میخک ۳ مثقال - عطر برگموت ٦ مثقال - عطر دارچین ۳ مثقال - سپس دردیك درست بهم زده ممزوج نمائید و بعد از پارچه نظیف گذرانده صاف نمائید سپس در قالبها ریخته بعد از ۲٤ ساعت می توانید استعمال کنید.

چراغ بی مایه

شاه بلوط بزرك را پوست کنده ۲٤ ساعت در روغن زیتون بخیسانید بعد آنرا با درفش سوراخ کنید و فتیلهٔ باریکی از آن بگذرانید و در ظرفی که آب داشته باشد بگذارید و سر فتیله را روشن کنید یك شب تمام برای شما میسوزد

نیترو گلیسرین

گلیسرین را قطره قطره در مخلوطی از جوهر گوگرد و جوهر شوره غلیظ بریزید و بتدریج بهم زنید و بعد آب

ایام	اسفند	ذیقعده	Fevrier	اذان صبح د س
جمعه	۱	۲۷	21	۱۱ ۴۰
شنبه	۲	۲۸	22	۱۱ ۳۸
۱شنبه	۳	۲۹	23	۱۱ ۳۶
کودتای ۱۲۹۹ تعطیل				
۲شنبه	۴	۱	24	۱۱ ۳۴
ذیحجه				
۳شنبه	۵	۲	25	۱۱ ۳۲
۴شنبه	۶	۳	26	۱۱ ۳۰
۵شنبه	۷	۴	27	۱۱ ۲۸
جمعه	۸	۵	28	۱۱ ۲۶

یادداشتهای سودمند

گچ سنگ‌نما

تاق را بهر رنگی بخواهند ملون می کنند سپس بقدر گندم یاعدس خورد کرده داخل گچ یا آهك نموده بدیوار میمالند ومهره میزنند صاف وشفاف شده حالت سنگ را پیدا میکند .

جیوه کردن آئینه

نوع‌خیلی ارزان : قلع دوقسمت - جیوه پنج قسمت .

نوع دیگر : اسید ترتریك ۸ - امانیاك ۱۶ - سنگ جهنم ۲ - شکر انگور ٤ الکل ۱۶ - آب مقطر يك‌چارك .

کبریت پرصدا

کبریت‌معمولی‌راآگرفرو ببرید درمحلول فولمینات دارژان پس از خشك شدن‌در موقع روشن‌کردن صدای تفنگ میدهد

رفع حریق

۲۰ جزء نمك و ۱۰ جزء نشادررا در ۷۰ جزء آب جوشانیده درشیشه‌کرده‌سر شیشه را محکم ببندند همینکه خانه یا جائی آتش گرفت شیشه را در آتش بیاندازند بطوري که بشکند و بریزد فوراً حریق خاموش میشود .

حفظ گوشت

زغال معمولی را کوبیده زیر و رو و

نادان گناه خود را نمیداند و پند و اندرز کسی را نمی پذیرد

اسفند ـ ذیحجه

۳۰ ایام	اسفند	ذیحجه	Février	اذان صبح د س
شنبه	۹	٦	29	۱۱ ۲۳
۱ شنبه	۱۰	۷	1	۱۱ ۲۰
			Mars	
۲ شنبه	۱۱	۸	2	۱۱ ۱۹
۳ شنبه	۱۲	۹	3	۱۱ ۱٦
٤ شنبه	۱۳	۱۰	4	۱۱ ۱٤
عید قربان - تعطیل				
۵ شنبه	۱٤	۱۱	5	۱۱ ۱۲
جمعه	۱۵	۱۲	6	۱۱ ۱۰

یادداشتهای سودمند

اطراف گوشت بریزید و درب ظرف را محکم به بندید گوشت تا ٤ هفته سالم میماند

دوای مجرب حصبه

کرمهای پای بته پونه یا کف باغچه را خوردخورد کرده ضمادنمایند وسرمریض بمالند و نیز او را مکرر پاشویه کنند خاکشیر باوبخورانندلعاب اسفرزه‌نیزمفید است برای‌دفع سرسام‌یخ‌را دائم درظرفي که رطوبت پس ندهد ریخته بسر مریض بگذارید

رفع سرمازدگی

اگر در زمستان عضوی را سرما زد فوراً پیاز خالي را ریز ریز نموده مکرر روی آن عضو بمالند درد سا کت میشود وعضو بهبودي حاصل میکند .

مرض استسقاء

براي رفع مرض استسقا شیر شتر از بهترین ادویه مجربه است که‌باید سه‌هفته تمام بمریض داد .

علف و شیرگاو

برای گاو شیر ده علف بهاره کفایت نمیکند باید پنبه دانه نیز در آن اضافه کرد درهوای سرد آب را باید گرم کردوبگاو

آزاد مرد جفا کند چون ستم بیند و نرمی آغازد چون مهربانی نگرد

اسفند ـ ذیحجه

ایام	اسفند	ذیحجه	MARS	اذان صبح د	س
شنبه	۱٦	۱۳	7	۸	۱۱
۱ شنبه	۱۷	۱٤	8	۵	۱۱
۲ شنبه	۱۸	۱۵	9	۳	۱۱
۳ شنبه	۱۹	۱٦	10	۱	۱۱
٤ شنبه	۲۰	۱۷	11	۵۹	۱۰
۵ شنبه	۲۱	۱۸	12	۵٦	۱۰
عید غدیر-سلام رسمی-تعطیل					
جمعه	۲۲	۱۹	13	۵٤	۱۰
شنبه	۲۳	۲۰	14	۵۲	۱۰

یادداشتهای سودمند

داد در هوای گرم گاو شیرده را باید زیر سایه بان نگاهداشت هرگاه قدری نمك داخل علف گاو نمایند مقداری برشیر آن می افزاید .

علاج مگس اسب

مگس مخصوص اسب که دور اسب می گردد ووزوز میکند دردست وگردن اسب تخم میگذارد و پس از چند روز تولید کرمی میکند که زیر موی اسب حرکت میکند و تولید خارش مینماید و اسب بر اثر آن خود را میلسد و درینوقت کرم وارد دهان اسب شده بمعده داخل و بزرگ میشود وار معده خارج شده بمقعد اسب میچسبد رنگش سفید زرد فام است اگر زیاد شدند اسب را از خوراك می اندازند وکم کم تلف مینمایند .

درموسم گرما سینه وگردن اسب را باید همیشه شسته و پاکیزه نگاهداشت اسبی که کرم گرفت دوای ذیل را بدهید ٦ سیر بزرك را در ۱۰ سیر آب پخته ۲ سیر و نیم روغن کرچك بر آن اضافه نمائید و یك قاشق آش خوری اترسولفوریك بیفزائید وتایکهفته صبح قبل از خوراك باو بخورانید درموقع استعمال دوا را باید تکان داد

فرومایه درشتي کند چون پوزش بیند و نرمی نکند مگر سختي نگرد

اسفند ـ ذیحجه

ایام	اسفند	ذیحجه	مارس	اذان صبح د س
۱ شنبه	۲۴	۲۱	15	۱۰۵۰
مولود اعلیحضرت - سلام خاص تعطیل				
۲ شنبه	۲۵	۲۲	16	۱۰۴۷
۳ شنبه	۲۶	۲۳	17	۱۰۴۵
٤ شنبه	۲۷	۲٤	18	۱۰۴۳
۵ شنبه	۲۸	۲۵	19	۱۰۴۰
جمعه	۲۹	۲٦	20	۱۰۳۸
شنبه	۱	۲۷	21	۱۰۳٦

تحویل آفتاب ببرج حمل ۱۳۱۵

۱ ساعت و ۲۷ دقیقه و ٤ ثانیه بعد از ظهر جمعه ۲٦ ذیحجه ۲۰ مارس

یادداشتهای سودمند

شراب حلال

دو رطل مویز منقا پاك شسته و درخمی نموده آب صاف بر آن بریزند که چهار انگشت روی آن بایستد سه شبانه‌روز اگر زمستان باشد و یك شبانه روز اگر تابستان باشد بگذارند بماند بعد آنرا در دیگی ریزند و با آتش ملایم بجوشانند تاقوام آید بعد آنرا فشرده و صاف نمایند و دوباره در دیك بریزند و با آتش ملایم بجوشانند تا ثلث آن بماند پس از آن یك رطل انگبین خالص و صاف در آن بریزند و بنرمی بجوشانند تا باندازهٔ اول شود

ادویه ذیل را : زعفران یك گرم - زنجبیل یك گرم - دارچین نیم گرم - مصطکی نیم‌درم همه را درکیسه کرده سر آنرا دوخته در دیك بیاندازند وقتی که انگبین مشغول جوشیدن در آنست دمبدم بردارند و بفشارند تاآنچه از آن ممکن است بیرون آید سه ساعت بعد از آن از آتش بردارند و در خم کرده سرش را محکم سازند و سه‌ماه بگذارند بماند و بعد موقع آشامیدن یك گیلاس آنرا در دو گیلاس آب داخل کنند .

بد خواه کمان خوش با هیچکس نبرد زیرا که بیکی درنهاد خود نه بیند

خانه داری ـ ترتیب داخل منزل

مخصوصاً اغلب خانمها میل دارند خانهٔ قشنگ و راحت داشته باشند ولی کمتر بترتیب دادن آن توجه دارند واصول مسائل خانه داری و تنظیم منزل را از نظر دور داشته وآشنا نیستند واین عدم توجه ناشی از بی علمي وبی‌عملی است که بالاخره آنها را بدبختی و فقر سوق میدهد. خانه داری کردن - ازراحتی و آسایش برخوردار شدن ـ تهیهٔ اساس وسائل برای پذیرائی اقوام و دوستان و بالاخره در رفاه زندگی کردن اساس کار بشراست ومقصود اززندگی همین است [کاری بافتخارات وکسب شهرت وغیره نداریم] که دراین‌موضوع‌هم باید کارکرد ودرس خواند وفهمید وباکمی‌فکر واندیشه این وسائل راتهیه نمود و عملی کرد

گرچه بقول یکی ازفلاسفهٔ مغرب زمین ذوق و سلیقه درهر کاری را طبیعت بطور تساوي ببشر بخشوده است ولی تجربه نشان میدهد که این عقیده خلاف و غلط است و ما برای اینکه سلیقه دارها بیشتر و بهتر عمل کنند و بی سلیقه ها هم سلیقه دار شوند بدرج این رشته [خانه‌داری] مبادرت میکنیم :

خانه ییلاقی باید در و دیوار هایش با گل و ریحان و درختان پیچ مزین شده ، خارج آن جاروب کرده و نظیف بوده و در نظر عابرین و واردین جلوهٔ مخصوصی داشته باشد و از ذوق صاحب آن غبطه بخورند و ب قابت بابادی بکوشند - دیوار خانه ییلاقی کوتاه و ظریف

پند نامهٔ انوشیروان

جهان دیده دهقان چنین کرد یاد ❁ که کسری چو تاج شهی برنهاد
بپیروز روزی یکی سور کرد ❁ جهان را از اهریمنان دور کرد
خدای جهان کامکاریش داد ❁ جوانمردی و برد باریش داد
کسی را که ایزد بود رهنمون ❁ نگردد ورا بخت هرگز نگون
چو یك چند در پادشاهی بماند ❁ هنر را بتخت شهی بر نشاند
یکی تاج فرمود گوهر نگار ❁ برو در و یاقوت برده بکار

باید باشد نه بلند و غمگین تا باد بتواند بآسانی در آن جریان پیداکند وبمانعی بر نخورد ـ داخل‌خانه ییلاقی نیز تمیز وبا سلیقه بوده و طوری باشد که رفع احتیاجات خانواده و مهمانان احتمالی را نموده و ایجاد کلفت و زحمت ننماید اگر در تمام سال آن جا متوقف هستند از اطاقهای زیاد سرد و زیاد گرم اجتناب نمایند و با اعتدال رفتار کنند ودرهرفصلی باطاق‌مخصوصی جلوس‌نمایند - عمارت‌شهری با نردهای آهن کوتاه و تمیز یااگر بی‌نرده است دیوار و حریم خانه سنك فرش و سفید کرده درب آن رنگ شده و بی گرد وخاك وزنگ اخبارآن درشت و در مرآی واردین باشد - در شهر و سایل راحتی باید از هرحیث فراهم بوده حد اکثر راحتی را در حد اقل مکان واشیاء بایستی در نظر گرفت از مبل و اثاثیه وسیع و بزرگ و بی‌مصرف که جز اشغال نمودن مکان هیچ فایده ندارد باید احتراز کنیم وداخلهٔ منزل را بنا باقتضای شغل وکارمان تنظیم نمائیم - مثلا اطاق انتظار طبیب و وضعیت داخلی او با تاجر خیلی فرق دارد و یك نوع نمیشود آنهارا منظور نظر قرار داد ـ طبیب هر روز با مردم سر وکار دارد ولی تاجر را جزشب کسي در خانه اش نمی بیند - بچهٔ کوچك ومریض را باید از مجاورت اطاق کار رئیس ورئیسهٔ خانواده دور نگاهداشت شاگرد مدرسه که کارمیکند جاي بی‌درد سروبی سر و صدا میخواهد دوستان پدر و مادر نیز دراطاق پذیرائی راحت و بي سر وصدا باید

یکی تاج تابان تر از مشتری — همه کس مر اورا بجان مشتری
چو خورشید رخشان ز چرخ بلند — چه از بهر پیشی چه از بهر پند
بر آن تاج بر بیست و سه کنگره — بزیور بیاراسته یك سره
همه پند و حکمت همه بند و ناز — درو کرده اندیشهای دراز
بر آن تاج بر خسرو داد گر — نبشته یکي پند نامه بزر
ازو هر سخن را بها جان هزار — چو باشد بچونان سخن خواستار
ازین‌گونه تاجی بر ایوان اوی — بیاویخته بد بفرمان اوی

بسر برند ـ مجاورت با اطاق نوکران خوب نیست و تولید مفاسدی مینماید ـ ولی خادمه باید همیشه دردسترس مدیران خانواده بوده و در اطاق مجاور خواب آنها باشد تادر موقع ضرورت بتواند فوراً رفع احتیاج کند

سگ و گربه را باید از اطاقها دورکرد - در ییلاق سگ را باید درآخر عمارت و مجاور دیوار برای پاسبانی گذاشت ودر شهر دریك گوشه از اطاق خالی و بی سکنه گربه را هم باید از اطاقها دور کرد که با پشم و پنجه خود مزاج ساکنین و اشیاء خانه را آزار نرساند -

پنجره هاي گشاد و وسیع برای عمارت لازم است که نور هوا زیاد داخل و خارج شود [مخصوصا نور آفتاب - اطاقی که آفتاب بآن داخل نشود طبیب داخل خواهد شد]

در محلات کثیف و کم آب و غمگین مسکن نکنید که از هر حیث ببدبختی دچار میشوید زیرا مزاج را خوشی و شادی ازاهم ضروریات است ـ باید ازمجاورت باگارراه‌آهن ـ اتوبوس ـ گاراژ ـ کارخانجات برق و آجر پزی و غیره احتراز نمائیم و در سر و صدای زیاد مزاج خودمان را علیل و رنجور ننمائیم - خانه باید راحت وآرام بوده در و پنجره ودیوارهایش مرتعش نشود ـ ساکنین آنهم هرروزگرفتارحملات مرض عصبانی - سرسام نگردند -

وسائل راحتی بطورکامل باید در دسترس همه کس بوده و درعین حال کوچك وقابل حمل ونقل باشد که هم استفاده بدهد وهم جزوتجمل

چو خورشید دادی بخاور نوید شدی زاغ پنهان ز باز سپید
بپوشیدی از نور مهر آسمان مزعفر یکی جامهٔ پرنیان
جهان جوی کسری‌در آن زیر تاج نشستی ابر خسروی تخت عاج
سدادی برسم نیاکانش بار شدندی بخدمت بر شهریار
از آن تاج وزآن پندهاي سترگ همی دانش‌آموخت خرد و بزرگ
جهاندار بار جهانشاه شد بلند اختر و افسر و ماه شد
نبشته چنان سد ابر تاج بر که ای مرد دانا بخود درنگر

ولوکس محسوب گردد - تلفن باید درجائی قرار گیردکه صدای زنگ آنراهمه بشنوند ولي سامعه هم ازصدای آن آزار نهبیند ـ زنگ اخبار نیز باید ازهمه جا شنیده شود وکسی را معطل ننماید وموارد فوق العاده و ضروری فوت نشود ـ

اطاق کار وپذیرائی واطاق خانوادگی باید ازیکدیگر جدا وممتاز باشد تا هرکس از مهمان و مدیر منزل و اطفال و خدمتکاران کار خود را انجام دهند نه مهمان سر وصدای طفل وتغیر یا نوازش مادر اورا بشنود نه مخدوم و خادمه ازگذارش اطاق پذیرائی مسبوق و مستحضر شوند و بالاخره مطبخ وطرز داخلی آن از نظرغیر ساکنین خانه باید مستور باشد ـ

اطاق خواب باید از قیل و قال دور باشد و منظره آن بطرف باغچه یا جاي دنج و آرامی باشد سالن و اطاق کار باید بهم ارتباط داشته باشد تا درمواقع ضرورت مدیر منزل بان مراجعه بتواند بکند ولی درب وقفل محکمی لازم دارد تا اسناد و اوراق بهادار بچنگ دزدان نیفتد ـ اطاق غذا خوری باید با مطبخ [تمیز و سبك اروپائی] نزدیك باشد تا غذای سرد وارد اطاق غذا نشود مخصوصاً برای فصل زمستان ـ اما اگر یك دالان وسیع و پیچ دار و روشنی فاصل این دو قسمت باشد بهتر است تا مکالمات آشپزخانه باطاق نرسیده ومقدمات کار وبوی اشپزخانه بنظر ومشام مهمان یاخودصاحب وصاحبه خانه نرسد

اطاق غذا خوری درب دوبل یا دو لتی لازم ندارد چون درموقع بردن وآوردن ظروف غذا ممکن است اسباب شکستن ظروف یاریختن اغذیه یا خوردن درب بسر وکلهٔ مستخدمین شود ولی درب یك لتی از این عیوب دور است ـ

خویشتن شناس را از ما درود دهید

کسی کو تن خویشتن را شناخت | بمیدان کام اسب اقبال تاخت
کسی کو شناسندهٔ خویشتن | نباشد بود دیو یا اهرمن
گراو خویشتن را شناسنده نیست | شناسنده را چشم برکنده نیست
یکی داستان گفت مرد پلاس | که کمتر کسی خویشتن را شناس

اما دالانهاي زياد وتنگ وتاريك بين اطاقها جزگرفتن مكان واز حيزانتفاع انداختن بنافايده ديگرى ندارد فقط دودالان وسيع وروشن يكي براى آشپز خانه و يكى براى سالن انتظار كافى است

مبل و اثاثيه اطاقها حتى‌المقدور بايد مختلف و تميز بوده و توجه واردين را بخود ازهمه حيث [نظافت - قشنگى - مد] جلب نمايد -

ديوار اطاق بايستى تا اندازه اى قطور باشد كه هرچه در محوطهٔ مجاوران واقع ميشود نتوان مستحضر شد - لوله ها و مجارى آب و الكتريك و غيره بايد از زير در بگذرد يا اينكه در زير قابهاى نازك چوبى يا توسط كاغذ و پارچه هاى نقاشى كه ديوا راطاقها را با آن ميپوشانند مخفى باشد -

اطاق غذا خورى بايد فوق العاده ساده و خالى از رنگهاى نقاشى يا ورقهاى فلزى و مقوائي كه بديوار ها ميچسبانند باشد -

گاهى ديوار اطاق را با پارچه مى پوشانند - اين ترتيب براى حفاظت البسه هم مفيد است ولى بديهى است كه باقفسه وشبكه بهتر حفظ ميشود - وجود آئينهٔ زياد در اطاق خسته كننده است - هر چه آئينه عريض باشد محوطهٔ اطاق وسيعتر بنظر ميايد وهر چه رنگ كاغذها و پارچهاى نقاشى روشن تر باشد اندرون خانه زيبا تر بنظر ميايد - مبلهاى عالى را بايد روي قالى قرارداد

رنگ مبلها وپارچه‌ها نبايد سبز وآبى تيره يا رنگ گيلاس باشد - رنگهاى مناسب عبارت است از گندمى - طلائى رنگ - كرك بهي - سفيد - آبى‌روشن - زرد كم رنگ - رنگ قرمز روشنائيش كمتر است اما قوهٔ فعاليت انسانى را تحريك و تهييج نموده اعصاب را تقويت و

كار را بدانندگان فرمائيد

هرآنكس كه بيند خرد يارخويش بنزديك دانا برد كار خويش
بدانا سپارد زمام و لگام كه دانا بهر كار باشد تمام
ز دانا توان يافت آرام دل ز نادان نيابد كسى كام دل
چنين بود در دفتر زردهشت كه خودمرد دانا رود دربهشت

شخص‌را بشاش‌میسازد ـ این رنگ‌را بیشتر برای طالارهای مهمانی ـ جشن ها وتئاترها وسالنهای بزرگ انتخاب میکنند برای اطاق ناهار خوری هم بد نیست ولی برای اطاق دفتر ، کتابخانه و خوابگاه مناسب نمیباشد ـ

رنگ آبی رونق اطاق‌را کم میکند ولی برای راحتی چشم رنگی بهتر از آن نیست برای اطاق دفتر ـ اطاق طبیب ـ اطاق خواب هم بد نیست ـ برای اطاق ناهار خوری نیز مناسب است ـ

رنگ سبز اشیائی را که در مجاورت آن قرار دارد بنظر محو مینماید ـ لیکن با شکوه و مجلل است ، در صورتیکه در حوالی آن مبلهای قرمز رنگ یا اشیاء مختلف اللون یا قالی های خوش رنگ قرار دهیم این نقص نیز مرتفع میشود ـ

رنگ بنفش و طلائی حزن آور و غمگین و اطاقهای ملون باین رنگ غیر قابل سکنی است ـ

رنگ سفید خالص روشنائیش از زرد کمتر است ـ محوطهٔ سفید رنگ را باید با رنگهای حاد مبله کرد و قطعات چوبی و پارچها را میتوان ازرنگ کرم گرفته تاکرك بهی و قهوه ای وسیاه تلوین نمود

هیچ چیز ازاین‌زشت‌تر نیست که یك پیانو یا بوفه‌را درجلو دیوار سرخ رنگ قراردهند برعکس قالیهای کمرنگ . آب ورنگ کاریها ـ مجسمه های کوچك بر ابهت و عظمت اطاق میافزاید

کاغذ هاي خط دار آپارتمان را بنظر مرتفع جلوه میدهد و برای یك دیواری که چهار متر ارتفاع داشته باشد باید فاصلهٔ خطوط لااقل ده سانتیمتر باشد

بلا را پذیره مشوید

کسی کو بود بر خرد مبتلا   گریزنده باشد ز دام بلا
بلا چون به بینی از آن درگذر   مکن در بلا خویش را خیره سر
بلا جوی مردم بود یار دیو   نباشد درو فر کیهان خدیو
چنین داستان زد یکی شاه نو   تو هرگز بلا را پذیره مشو

کاغذ های شطرنجی و چهار گوش برای اطاق انتظار و اطاق ناهار خوری متداول است کاغذ هـای گلدار هم یك رونق و جلوهٔ بسزائی‌دارند ولی چرمی و مخملی امروزه دیگر مد نیست - همینطور کاغذهائی که مثل مرمر ساخته شده ولی کاغذ عکس‌دار معمول میباشد

درب و پنجرهٔ خانه ها

چند کلمه هم درخصوص درب و پنجره بگوئیم ـ امروزه متاسفانه ما قدر درب و پنجره‌های عالي‌را نمیدانیم ـ قسمتهای برجسته وخاتم‌کاری و غیره از بین رفته ـ دو نوع رنگ آنهم رنگهای زشت بیشتر معمول نیست ـ علت‌هم این است که اکثریت ماتابع ذوق‌مالکین خانها هستیم ـ آنها هم اگر مردمان با سلیقه باشند باین نوع تزیینات پر خرج تن در نمیدهند ـ دراینصورت باید فقر خودمان‌را سرزنش‌کنیم ـ حالا فرض مي کنیم یك کسی سالن بزرگی داشته باشد ـ آنوقت باید قسمتهای برجستهٔ در و پنجره را تزیین کند و میان دربها را هم بهمان سبك و شیوهٔ مبلها رنگ نماید - اگر مبلها بفرم‌جدید هستند باید رنگ پارچه ها و کاغذ ها و روپوش دیوارها یکی باشد ـ پنجره ها هم همین ظرافت کاریها را لازم دارد اگر ترسی ازگرانی و پر خرجی ندارید بطور خلاصه چند نکتهٔ لازم را توجه باید داشت یکی اینکه اثاثیهٔ خانه ازمبل ودروپنجره وغیره باید با هم متناسب باشد ـ بعبارهٔ اخری یك درب با شکوه و منبت کاري برای عمارتی خوب است که داخل آن با قالیهای زیبا مفروش شده ازصندلیهای چرمی و پارچه‌ای و غیره مزین باشد یا اینکه اطاقهائی باشد که اصلا درب نداشته بجای آن درگاه وغیره باشد ویکی دیگر اینکه تقلید از دیگران ننمائید ومطابق‌ذوق وسلیقه و خواهش طبع خودتان اثاثیهٔ خانه را تنظیم کنید «**بقیه دارد**»

پند حکیمان پذیرید

بباید پذیرفت پند حکیم | که پند حکیمان به از زر و سیم
تنت را ز پندست بسیار سود | هر آن کس که گوید بباید شنود
هر آنکو پذیرندهٔ پند نیست | بجز درخور خواری و بند نیست
چنین گفت فرزانهٔ پیش بین | که برگشته بسیار گردد زمین

تفریح خانمهای خانه دار

کمپوت ها

کمپوت سیب - چهار عدد سیب را که دو قسمت و پوستش خوب کنده شده و هسته اش را بیرون آورده و آبلیمو روی آن ریخته شده باشد با آتش تند بریزید و شش سیر قند صاف شده و دو سیر آب وشیرهٔ یك لیمو ترش را روی آن بریزید همینکه جوش خورد آتش را ملایم تر بکنید و سیب ها را چندین مرتبه با چنگال پشت و رو کنید و از روی آتش بردارید و یکربع ساعت خارج از اطاق نگذارید بمانند بعد آنها را درظرف بزرگی ریخته شربت قند را که از الك ابریشمی گذشته باشد روی آن بریزید ونگذارید سرد شود بعد آنرا درظرف های کمپوت ریخته مجددا شربت قند روی آن بریزید و درب آنرا نگهدارید .

کمپوت گلابی - مثل کمپوت سیب باید عمل شود واگر بخواهند گلابی را درست بپزند باید هسته آنرا بیرون بیاورند و پوستش را بکنند و داخل آنرا از مارملاد گلابی یا زردالو و غیره پر نمایند .

کمپوت هلو - هلو را دو قسمت کنید و هسته اش را بیرون باورید ودرآب جوش فرو ببرید همینکه پوستش جدا شد بیرون بیاورید و پوستش را بکنید ومدت یکساعت درشربت قند بخوابانید ودرظرف کمپوت بریزید و رویش را از شربت قند بپوشانید وقتیکه کمپوت سرد شد شربت روی آنرا خالی کنید و قند در آن بریزید و تا سی درجه

ناگفتنی سخن مگوئید

گر ناگفتنی هر که باشد خموش دلش از شنیدن نباید بجوش
ز گفتار بیهوده جز رنج نیست چوخاموشی اندرجهان گنج نیست
بسا مردمانی که اندر جهان ز گفتار بیهوده دادند جان
نکو گفت دانندهٔ روزگار که گفتار بیهوده ناید بکار

بپزید مجدداً قبل از صرف کردن این شربت پخته را روی میوه بریزید

کمپوت آلبالو - دوسیر و نیم یا سه سیر و نیم آلبالوی خوب انتخاب کنید و نصف دُم آنرا ببرید و روی آن قند بریزید وقتیکه شروع بآشدن کرد دو مرتبه آنرا بجوشانید بعد کمپوت را در ظرفی بریزید وقتیکه شربت سرد شد قدری قند در آن ریخته و قوام بیاورید بعد وقتیکه کمپوت سرد شد در ظرف کمپوت خوری ریخته شربت را روی آن بریزید .

کمپوت توت فرنگی - پنج سیر قند را آب کنید و تا ۳۰ درجه بجوشانید و بعد آتش را ملایم کنید و سیزده سیر توت فرنگی را که خوب پاك کرده و شسته شده باشد در آن فرو ببرید و بعد با احتیاط درظرفی بریزید و صاف کنید ودر کمپوت خوری ریخته چند قاشق شربت هم روی آن بریزید .

کمپوت به - چهار عدد به را که پوست و هستهٔ آن گرفته شده وچهار قاچ شده باشد در آب جوش آب لیمو دار سفید نمائید وقتیکه انگشت بآنها فرو رود در آب سرد فرو ببرید ودر ظرفی ریخته قدري آب انگور روی آن بریزید و تا یکربع ساعت بپزید و از روی آتش برداريد بعداز ۲۰ دقیقه قاچ ها را درظرف دیگری بگذارید وشربت قند صاف شده روی آن بریزید .

کمپوت آلو - پس از آنکه هستهٔ آلو را بیرون آوردید پنج دقیقه در آب جوش بگذارید و صاف کنید و بعد با آب و مقداري قند در دیگ ریخته روی آتش بگذارید وقتیکه انگشت بآن فرو رفت پخته است بردارید و در کمپوت خوری بریزید .

کار نا کردنی مکنید

هر آن کو کند کار نا کردنی   بود بر ره کیش اهـریمنی

ز نا کردنی کار ها دور باش   خرد پادشا کن تو دستور باش

هر آنرا که گردد خرد رهنمون   بدان کرد تا کار داند که چون

ز نا کردنی دور داری برت   بدام هوس در نیاری سرت

کمپوت زردالو - زردالو های نیم رس را پوست کنده در آب جوش بریزید وقتیکه پخته‌شد صاف کنید ودر ظرف لعابی بریزید بعد علیحده نصف استکان از زردالوی پخته‌را با مقداری قند در دیگی بجوشانید همینکه خودش‌را گرفت روی زردالو ها بریزید ولی تاخوب کمپوت سرد نشده نباید مصرف کرد .

کمپوت تمشک - تمشک‌های فارس‌را خوب‌پاک‌کرده هسته‌اش را در بیاورید بشوئید و صاف کنید و با هرقدر قند که میل دارید یك استکان آب در دیك ریخته بپزید همینکه غلیظ شد بر داشته در کمپوت خوري بريزيد .

کمپوت بلوط - پنجاه عدد بلوط را بشکنید بطوریکه از هم جدا نشود و روی ماهیتابه با آتش تند بپزید بعد پوستشان را بکنید و قدری هم انها را پهن کنید و شربت قند صاف شده درست کنید و بلوط ها را در آن ریخته مدت بیست دقیقه با آتش کم بپزید بعد در کمپوت خوری بگذارید و روی آن قند بپاشید .

کمپوت آلوچه - آلوچه ها را دو ساعت در آب سرد خیس کنید بعد با یك یا دو استکان آب ویك لیمو ترش و مقداري قند در دیك ریخته مدت سه ساعت با آتش کم بپزید بعد از آنکه سرد شد مصرف نمائید .

سالاد نارنج - نارنج ها را بطور حلقهٔ یا قاچ کرده ولی پوست آنها را بکنید و آنها را در ظرف کمپوت خوری یا سالاد خوری که قند کوبیده درآن پاشیده باشید بچینید و روی آن مقدار تقریباً زیادي خاکهٔ قند بریزید وکمی اب روي آن بریزید تا قند آب شود و روی

کار ناجستنی مجوئید

ز نا جستنی کم شود آبروی — که گوید که ناجستنی را مجوی
هر آن کو بناجستنی دل نهد — گلی بر کند نغز و بر گل نهد
بچیزی که در جستنش سود نیست — چوآتش کزو بهرمجز دود نیست
نکو گفت آن خسرو خوب روی — که چیزی که آنرا نیابی مجوی

آن بسلیقه خودتان هر قسم مشروبی که مایلید قدری بریزید .
این سالاد فقط نیمساعت قبل از صرف کردن باید تهیه شود

مربا جات

مربای آلبالو - چهل و پنج سیر قند را با بیست و چهارسیر آب بپزید و پنجاه و دو سیر آلبالو که دم و هسته آن گرفته شده باشد در آن بریزید بعد از آنکه چند جوش خورد کفش را بگیرید و در ظرفی بریزید بگذارید سرد شود بعد شربت روي آن را در ظرف دیگري ریخته و بجوشانید تا قوام بیاید کفش را بگیرید آلبالو ها را در آن بریزید و بگذارید فقط یك جوش بخورد و بردارید در ظرف اولی بریزید تا سرد شود سپس دومرتبه شربت روی آنرا در ظرف دومی ریخته وقوام بیاورید و مجددا آلبالوهارا درآن بریزید بعد از آنکه چند جوش خورد از روی آتش بردارید وآلبالوهارا همانطورکه گرم است درظرف بریزید

مربای تمشك - شش سیر ونیم قند را بپزید تا غلیظ شودو شش سیر و نیم تمشك رسیده و دانه شده را در آن ریخته چندمرتبه بجوشانید و صاف کنید تاهمه ازشربت جدا شود مجددا آنرابجوشانید تاغلیظشود ومقداري تمشك بآن علاوه کنید ومجددا روی آتش بگذارید تا قوام بیاید .

مربای توت فرنگی -یکمن قند پخته را درحال جوشیدن روی بیست وشش سیرتوت فرنگی که خوب پاك شده باشد بریزیدوبگذارید سرد شود فردا صبح شربت روی آن راگرفته علیحده قوام بیاورید و سه سیر شربت تمشك صاف شده بآن علاوه نمائید و کفش را بگیرید

بکارها شتاب مکنید

پسندیده هرگز نباشد شتاب شتاب افکند جان مردم بتاب
شتابنده را در جهان نام نیست بگیتی شتابنده را کام نیست
کسی کو بکاری شتاب آورد پشیمان شود زود کیفر برد
کسی کو شتابان براهی رود برآید ز گاهی بچاهی رود

و توت هارا درآن بریزید بعد از آنکه یك جوش خورد ازروی‌آتش برداريد وهمانطور که گرم است در ظرف بریزید

مربای زردالو - سیزده سیر زردالو را نصف‌کرده هسته اش را بیرون بیاورید و بپزید بعد یك ثلث آن را خورد کرده خوب بهم بزنید ودر یك پارچه ریخته تاب بدهید وشیرهٔ که بدست میاید روی بقیه زردالوها بریزید و مجدداً روي آتش بپزید بعد هسته‌ها را بشکنید و مغز آنهارا درآبجوش بیاندازید تا پوستش‌بربیاید بعدآنهارا نصف‌کنید وهردوازده عددآنرا بامربا در یکظرف بریزید .

مربای گردو - گردو های تازه که زیاد بزرگ نباشد انتخاب نمائید مغزش را دربیاورید و پوستش را بکنید وبا سوزنی‌آنرا سوراخ سوراخ کنید ومدت چهار یاپنج روز درآب سرد بیاندازید ولی هرروز صبح آبش را عوض کنید بعد صاف کنید و در آب جوش بیاندازیدو بعد آنهارا در شربت بریزید و ظرفهارا ازآن پرنمائید .

مربای پوست‌خربزه - دوازده سیرونیم قند را بایك استکان آب برای هر دوازده سیر ونیم پوست خربزه در دیگی بپزید وشربت کنید وقتیکه قدری ازآن را با نوك قاشق چوبی برداشته از بالا فوت کردید‌پرید شربت پخته شده بعد پوست خربزه ها راکه‌قبلا خشك شده باشند قطعه قطعه بریده ودر شربت بیاندازید و بگذارید روی آتش تا بپزد ولی همیشه آنهارا با ملاقهٔ چوبی زیرورو‌کنید وقتیکه رنگ آنها شفاف شدآنها را بطرف آتش بکشید و شیرهٔ نصف لیمو ترش را بان علاوه کرده ظرف ها را پر نمائید.

بکارها سستی مکنید

چو خواهی که کاری‌کنی ناگزیر — چنان کن که باشد ترا دلپذیر
بفرجام و انجام اندر نگر — بپیمای اول نکو پا و سر
چو وقت اندر آید بدو دست باز — مکن کار برخویشتن بس دراز
هر آن‌کس که اوسستی آردبکار — بسستی فرود آیدش روزگار

هزار رمز وجاهت

« قابل توجه خانمها »

بقیه از سالنامهٔ ۱۳۱۳ گیسوان

گیسوان بهر شکل و رنگی که باشد در خوشگلی و زیبائی مؤثر بوده و جذابیت خاصی بچهره می بخشد. این زینت طبیعی و مطبوع که چهرهٔ انسانی را در یك قاب طلائی یا خرمائی یا بلوطی یا سیاه شفافی قرار میدهدو اثر مبرمی در وجاهت دارد محتاج بمواظبت و مراقبتهای دقیقی است و چون طبیعت موها اساساً مختلف است طریقهٔ مواظبت و مراقبت آنها نیز متفاوت میباشد پس ما نمیتوانیم یك طریقهٔ مخصوصی را قبول کنیم قبل از اینکه طبیعت وکیفیت پیاز مورا در نظر بگیریم

حفظ الصحهٔ مو - لازم است گیسوان را بدست نسیم بسپاریم که پیوسته هوا بخورد (طریقهٔ امروزه که عبارت از موهای کوتاه است برای تأمین این منظور مناسب است) باید هر صبح گیسوان را باز کرده بروی شانه ریخت و بدست هوای لطیف سپرد که آنها را شانه بزند - شستشو های خیلی زیاد مضر است زیرا رطوبت درمو و گیسو اثر خوبی ندارد ، بطورکلی یك شستشوی ماهیانه برای نظافت پوست مو کافی است

شانه زدن - بایستی با ملایمت تمام انجام گیرد برای اینکه ریشهٔ مورا مضطرب نکنند تا ممکن است از استعمال شانه نازك وتیز اجتناب کنید زیرا پوست و پوشش مو را متالم میکنند - مو را نباید کشید و

چو در کاری شوید بیرون آمدن را نیکو بنگرید

بکاری که اندر شدن رای تست   برون آمدن را نگه کن درست
ببین گر توانی برون آمدن   پس آنگاه کن عزم اندر شدن
یکی داستان زد که روباه پیر   که با پاسبان پهلوان اردشیر
بسوراخ اندر شدن را شتافت   برون آمدن راه جست و نیافت

نباید فشرد و نباید در استعمال سنجاق و شانه افراط کرد

شستشوی سر - شستشوی سر با آب و صابون دارای خاصیتی است که چربی را از مو گرفته بدون تاثیر در تغییر رنگ مو - دو زردهٔ تخم مرغ را باید در نیم لیتر آب ولرم ریخت و مخلوط کرد و سپس با پودر صابون آمیخته با قدری نمك سر را شست

آب امونیاك زود مو را میرویاند - و مو را پاك میکند ولی عیبش این است که بمرور تغییر رنك میدهد - فورمول ذیل برای شستشوی سر خیلی مفید است

آب گرم یك بطر - صابون سفید (رایه) ۱۰ گرم - الکل ۲۰ گرم کاربنات دوسود ۱۰ گرم - سر را درهمه جهت مالش دهید و بعد چندین مرتبه آب بریزید تا وقتیکه کاملا آب صاف از سر سرازیر شود و صابون نداشته باشد و آخرین عملی که بجامیآورید عبارت است از اینکه قدری آب گرد و یا آب بابونه بسر بریزید اولی برای موهای خرمائی ودومی برای موهای بور خوب است

آب گرد و یا بابونه بدینطریق حاصل میشود ، باید بجوشانند ۲۰ دقیقه درآب برك گردو یا بابونه را بعد از یك پارچهٔ کتانی صاف کنند

پاك کردن مو بدون رطوبت - موهای خشك راباگردهائی ممکن است پاك کنند ولی این طریقه فقط موجب گرفتن چربی سر میشود بدون آنکه محتاج باشیم سررا زیاد بشوئیم مخصوصاً درزمستان که شستشوی سر ممکن است موجب زکام گردد - طریقهٔ ذیل برای پاك کردن مو بدون احتیاج بخیس کردن آن نیکو است

میزنند دو زردهٔ تخم مرغ را در یك گیلاس رم و میمالند بوشش

کارها بگزاف مکنید

گزافی بود کار دیوانگان گزافی نجویند فرزانگان
گزافست گفتار و کار تو لاف بآخر پشیمانی آرد گزاف
چنین گفت در دفتر آن مرد حُر بر انداز جامه پس آنکه ببر
نکو گفت دانای نیکو سخن که هرگز تو کار گزافی مکن

مو را با یك ابر نازك خوب آغشته شده باين مایع - برای موهای سفید آرد بلغور (کرونو) با الکل خیلی مؤثر است

شستشو برای پاك کردن مو - صابون سفید له شده صد گرم - گلسیرین ۳۰ گرم - آب گل سرخ ۴۰۰ گرم - الکل ۹۰ درجه ۵۰۰ گرم - اسانس گل سرخ ۳۰ قطره

شستشو برای موهای خرمائی - گرد پوست چوب پاناما ۱۰۰ گرم - الکل ۸۰ درجه ۳۰۰ گرم - اسانس لاواند ۲۰ قطره

برای موهای بور - کاربنات دوپطاس ۳۰ گرم - کاربنات دوسود ۳۰ گرم، پودر صابون سفید ۱۴۰ گرم، آب گل سرخ ۲۰۰ گرم

برای موهای پرپشت - آب مقطر ۲۵۰ گرم - برات دوسود ۳ گرم - اسانس برگاموت یك گرم

شستشوی دیگر - صابون سیاه ۵۰ گرم - براکس ۲۰ گرم امانیاك ۵ گرم - ادوکلون ۲۵ گرم - آب گرم یك لیتر بطور کلی یك نصفه گیلاس برای هر مرتبه کافی است و باید بر آن اضافه کرد آنمقدار آبی که برای شستشو لازم است

گرد برای تمیز کردن سر - پودر تلق ۲۵۰ گرم - پودر ایریس ۳۰ گرم -

سایر گرد ها برای پاك کردن سر خشك - پودر گندم ۱۰۰ گرم - گرد لی اوپد ۱۵۰ گرم

ریزش مو - علل ریزش موزیاد است کم خونی، امراض مزمنه خشکی پوست مو، عرق کردن زیاد، درد مفاصل، امراض عفونی، پلیکول و مرض سه بوره اینها دشمن مو های خوب هستند

سه بوره پوست مو - مرض ریزش مو و تاسی سر ده درصد علت

دست بکمر هر کس مزنید

ندیده کسی را که صلح و جنگ — نشاید زدن در کمر گاه چنگ
همه کس چنان دان که از نو بهند — اگر چه بزاد از تو که یا مهند
بزاد اندرون کرد نتوان غلط — نه هر باز چنگ آورد سوی بط
شنیدم من از مردم پر هنر — که کس را ندیده مجویش کمر

آن سه بورهٔ پوست مو است - معمولا پوست ترشح میکند مقدار زیادی مواد چربی داری را که مقرر شده است برای تقویت جلد اگر این ترشح زیاد شود تولید سه بوره مینماید پس باید از این ترشح زیاد جلوگیری کرد - ریشهٔ مو را مابین دو برک کاغذ ابریشمی گرفته فشار دهید ماده که روی کاغذ ظاهر میشود حالت طبیعی مو را بدست میدهد - سه بوره چربی دار را باید شستشو داد زیرا فرط مواددهنی اسباب ریزش مو است وقتی که ریزش مو زیاد میشود باید بگو کرد متوسل شد که خاصیت مبارزه کردن باحالت سه بوریك جلدی را دارد الکل ۹۰ درجه ۲۰۰ گرم - اسید پیروگالیك ۱۰ گرم - سوفر پریسیپیته ۲۰ گرم - سه مرتبه درهفته بایدروي سر گذاشت و بعد سر را درمطبوخ ۱۰۰ گرم چوب پاناما درلگن آب شست ، باید صابون بکار نبرد زیرا دستها را سیاه میکند

جلد مو خیلی زود معتاد میشود بموادی که شما روی آن میگذارید وازین جهة بعداز چند مرتبه تکرار ممکن است دیگر نتیجه ندهدلازم است هرچند یکمرتبه طرز معالجه را تغییر بدهید - جوشانده هاي ذیل طریقه عملی برای معالجه این مرض است

فورمول ۱۰۰×۴۰ ده سانتی گرم - سوبلیمه ۱۵ سانتي گرم - اسید آستیك یك گرم - هیدرات دوکولیوال ۵ گرم - رزرسین یك گرم - الکل ۹۰ درجه ۲۰ گرم -

جوشانده دیگر - تیمول ۵۰ سانتی گرم - اسید استیك ۲ گرم تنطور دوکاپسی کم ۳۰ گرم - بم دوفیئوراوانتی ۳۰ گرم - الکل دو لاواند ۱۴۰ گرم -

جوشانده برای سه بوره خفیف - کلوهیدرات دوپی لکاربین

بنا آزموده همراهی مکنید

کسی کازمودیش در نیك و بد   بنیك و بید یار تو او سزد
نکرده کسی را کسی آزمون   بود بی خرد گر کند رهنمون
چو ناری نهد پیش تو مرد هش   چه دانی که شیرین بود یا ترش
یقینت شود گر ورا بشکنی   شك از دل بدان آزمون بفکنی

۵۰ سانتي گرم - آب گل سرخ ۲۵ گرم - تنطور بانزون ۲۵ گرم الکل ۹۰ درجه ۲۰۰ گرم - اتر اوفیدنبال ۲۰ گرم - الکلا دولاواند ۲۵ گرم.

نسخهٔ دیگر الکل ۹۰ درجه ۲۰۰ گرم - روغن کاد ۵ گرم سوفر پریسبیته ۱۰ گرم - سوبلیمه ۲ سانتي گرم - اسید پیرو گالیك ۵۰ سانتی گرم - الکل دورمارن ۱۰ گرم

اشخاصی که مبتلا باین مرض هستند باید رژیم غذائی خاصی اختیار کنند که رژیم مذکور مخالف رژیم غرور جوانی است

خشکی مو - خشکی پوست مو ناشی از ترشح غیر کافی غشاهاست که بقدر کفایت مواد چربی تولید نمیکنند درین حال چیزهای چربی دار و مقوی ترشح غدد را تحریك میکنند باید از شستشوهای زیادی اجتناب کرد زیرا اسباب خشکی پوست مو میشود

جوشانده برای موهای خشك - پم دوپرو ۲ گرم - روغن کرچك ۱۰ گرم - رم ٦۰ گرم - آب لاواند ۸۰ گرم - تنطور کانتارید ۵ گرم - تنطور آرنیکا ۲ گرم.

نسخهٔ دیگر - پم دوفیورا وانتي ۱۰۰ گرم - روغن بادام شیرین ۱۰۰ گرم - تنطور دوکنکینا ۱۵ گرم - تنطور دابسی کم ۵ گرم رزورسین ۲ گرم - اسیدفنیك ۲ گرم - روغن کرچك ۲ گرم

ضماد برای موی خشك - وازلین ۲۰ گرم - رزورسین ۱۵ سانتی گرم - پیلو کاربین ۲۵ سانتی گرم - تنطور کانتارید - ۳۰ سانتی گرم.

ضماد دیگر - پیلوکاربین ۲۵ سانتی گرم - رزورسین ۲۰ سانتی گرم - سوفر پریسبیته ۲ گرم - وازلین خالص ۱۸ گرم - عصاره شمعدانی

مال را فدای تن کنید

ز بهر تن و جان بود سوزیان کسی را که خواهد رسیدن زیان
چو جان کشت خواهد همی کاسته چه درمان بجز دادن خواسته
کسی را که ازجان دریغست مال بود زندگانی برو بر وبال
اگرچه عزیزست هر جای چیز نباشد عزیزی چو جان عزیز

۲۰ قطره - بمدوپرو یك گرم

ضماد دیگر - بمدوتلو ۲ گرم - وانیل ٤ گرم - تنطوردوکانتاريد ۵ گرم - تنطور دوجابوراندی ۵ گرم -

شورهٔ مو - معالجهٔ شورهٔ مو برحسب طبیعت مو فرق میکند برای معالجهٔ شورهٔ که مانند گرد و غبار از سر بروی لباس میریزد باید بشستشوي ذیل متوسل شد

امانیاك مایع ۱۰ گرم - رم ۲۰۰ گرم - آب گل سرخ ۲۰۰ گرم

طریقهٔ دیگر - امانیاك مایع ۵ گرم - رم ۱۰۰ گرم - آب برگ گردو براي مو های خرمائی ۱۰۰ گرم - برای موهای بور بجای برگ گردو و رم - الکل ٦۰ درجه ۱۰۰ گرم باید بکار برد

یك طریقه دیگر برعلیه شوره عبارت است از مالش روزانه با ۲۰ گرم روغن کرچك و ٦۰ گرم ژابوراندی و ۳ قطره عصاره شاه‌پسند و اگر شوره بشکل پوسته وفلس چربي‌دار ظاهر شود نسخهٔ ذیل را باید استعمال کرد

رزورسین یك گرم - اسیدسالسیلیك یك گرم - سوبلیمه ۳۰ سانتی گرم - الکل ٦۰ درجه ۲۵۰ گرم - الکلا دومیلیس ۲۰ گرم

شستشوی دیگر برای شوره - اتر ۲۰۰ گرم - الکل ۹۰ درجه ۵۰ گرم - فورمول یك گرم - تنطور دوکاپسی کم ۱۰ گرم تنطور ژابوراندی ۲۵ گرم - عصارهٔ بنفشه ۵۰ سانتي گرم

نسخه دیگر - الکل ۸۰ درجه ۸۰ گرم - الکل کامفره ۵۰ گرم - رم ۵ گرم - تنطور دوکانتاريد ۵ گرم - گلسیرین ۵ گرم - اسانس دوسانتال ۵ گرم - کاربیدرات دوپیلوکاربین ۵۰ سانتی گرم ونیز طریقه مفید دیگری آنست که ۵۰ گرم چوبك را در سه چهارم

تن را فدای دین کنید

تن ازبهر دین بذل‌کردن رواست — چو دین‌را فروشند جانش بهاست
بود مرد دین دار فرخنده بخت — سزاورا بوددین به ازتاج و تخت
چو رحلت کنی زین‌سرای سپنج — تبه گرددت ملکت و مال و گنج
بدان جای ناکام جز جان پاك — بکارت نیاید ایا هوشناك

لیتر آب بجوشانند و هفته دومرتبه سر را با آن بشویند شوره سر بکلی زایل میشود.

معالجات ساده برای شورهٔ سر - حل کنید کمی براکس را در نصف لیتر آب جوشیده و بعد اضافه کنید بآن بهمان اندازه الکل ۶۰ درجه و پاك کنید با آن موهارا - بگیرید یك مشت ریشهٔ بابا آدم و آن را در یك ظرف آب مخلوط باسرکه بگذارید بخیسد چند روز بعد هر دوروز یکمرتبه بمالید بسر - قبلا سررا بایك جوشانده ازچوب پاناما بشوئید بعد روغن ذیل را بمالید

لانولین ۳۰ گرم - روغن بولو ۳ گرم - براکس ۳ گرم - اسانس سانتال ۱۲ قطره

خارش سر - خارش سر بیشتر بعلت زیادی شوره است و با نسخه ذیل معالجه میشود آب گل سرخ ۲۵۰ گرم - لیکروان اسوتنین ۵۰ گرم - هیدرات دوکلورال ۱۲ گرم و ۵۰ سانتی هشت روزمتوالی باید بسر مالید و شستشو داد

شستشوی دیگر - امانیاك ۳ گرم - اسانس بادام تلخ ۳ گرم اسانس ماسیس یك گرم - اسانس رومارن ۳۰ گرم - آب گل سرخ ۸۰ گرم مخلوط کنید اسانس بادام تلخرا با امانیاك وضمیمه کنیداسانس ماسیس ورمارن را ودرآخر آب گل سرخ را بآن اضافه نمائید وهر صبح یکمرتبه استعمال کنید

عرق سر - باید برعلیه عرق سر مبارزه کرد زیرا باعث ریختن مو میشود، غالباً شستشوی با آب ولرم که یك قاشق سوبخوری در آن سرکه معطر ریخته باشند نتیجه خوب میدهد - سفارش میکنیم که سر را هر دوروز یکمرتبه با نسخه ذیل شستشو دهید وکمی صرف دقت نمائید

ازین جهان نامی نیکو برید

چوتن داري و بخت هردو جوان ببندوز نام نکو در جهان
جوان نکو نام والا بود از آن نام نیکو ببالا رود
بود زشت نامی بهر جای زشت بزشتی نبینند روی بهشت
شنیدم که نوشین روان چون بمرد ز گیتي بجز نام نیکو نبرد

اگرچه عزیزست هر جای چیز ...

تا از سقوط مو وتاسی سر در امان باشید

اسید استیك ۲ گرم - فورمول ۲۰ قطره - بنزین ۵ گرم - الکلا دو لاواند ۳۰ گرم - الکلادوروماِرن ۳۰ گرم - الکلای لیمو ترش - ۴۰ گرم .

موهای شاخه دار - وقتیکه طبیعت پوست مو ناسازگار شد نوك مو قسمت میشود بدو یا چندین شاخه وبشکل چنگك ظاهرمشود کم خونی ووضعیت بد مزاج بطور کلي سبب این مرض مو است البته باید بدکتر مراجعه کرد و باید هر ماه موها را ۲ تا ۳ سانتیمتر کم کرد

جلوگیری از ریزش مو - عموماً ادویه معرق برای معالجه این مرض مفید بوده وموجب روئیدن مو میشود ادویه معرق را معمولا بطریق شستشو استعمال میکنند - برگ ژابوراندی را با ادویه ذیل خیسانده و مو ها را با آن مالش میدهند

ژابوراندی ۴۰ گرم - عصاره گنه گنه ۱۵ گرم - سطور دارینکا ۵ گرم .

نسخه دیگر - ادکلن ۲۰۰ گرم - گلسیرین ۲۵ گرم - تنطور دوکاساريد ۱۰ گرم - نیترا د دو پیلوکاربین ۵۰ سانتی گرم

نسخه دیگر - پیلوکاربین و روغن رچك در مقدار ذیل باید استعمال شود روغن کرچك ۵۰ گرم - پیلوکاربین یك گرم - الکل صد گرم .

طریقه دیگر - دم کنید سه ربع ساعت یك مقدار گزنه سیاه را ودر سه ربع لیتر آب جوشیده بگذارید سرد شود ویك ربع لیتر سرکه داخل آن کنید واینطریقه بیشتر برای موهای خرمائی است که بایستی همه روزه سر را با آن مالش بدهند

کم آزاری و بردباری پیشه کنید

چو روشن شود جانت ازدادودین   کم آزاري و بردباری گزین
کم آزار مردم بود کم زیان   بود شادمانه بهردو جهان
از آزار مردم شود آبروی   بزاری بمرده است آزارجوی
جهان دیده آزار مردم نخواست   کم آزار باشي دو گیتی تراست

تقویت مو - یك مطبوخ از برگ رومارن برای تقویت مو خیلی مفید است بریزید برگ رومارن را در آب و بمحض جوشیدن آب از روی آتش بردارید و بگذارید شش ساعت بماند و درین مدت اضافه کنید کاربنات دوسود بمقدار یك گردو بعد مورا با این مطبوخ خیس کنید برای تمام شب

برای تقویت موهای بور - کاموممی بطور مطبوخ یکی از وسایل مؤثر تقویت مواست اما اثرش موقتی است وهر ده روز یکمرتبه باید تجدید کرد

برای مو های نقره فام - آب کاربنات دارای خاصیتی است که بمو انعکاسات و تموجات نقره فام میدهد و باید آن را بموی سر مالید و باحوله گرم خشك کرد، آب چوبك نیز بمو تموج طلائی میدهد - مطبوخ ختمی نیز خوب است باید ۳۰۰ گرم ختمی را دم کرد در یك لیتر شراب سفید و نصف آنرا بمو مالید و سپس با آب کار بنات باید شست و سر را خشك کرد

معالجه مو هائی که خاکستری و سفید میشود - یك مطبوخ قوی ازچای که باید گذاشت صبح وعصر روی مو یك اثر خوبی دارد وهمچنین یك جوشانده ومطبوخی از پوست سبز گردو - مخلوط ذیل نیز مفید است

شیرهٔ پوست سبز دو عدد گردو - الکل ۶۰ درجه ۹۰ گرم باید دم بکشد ده روز - قبلاً سررا با مطبوخ کاربنات باید شست و بعد بانسخه فوق سررا آغشته کنید وسپس خشك نمائید

رنگ آمیزی مو - از سالیان قبل خانمها عادت داشتند که

خویشتن را براستی معروف کنید

چو از راستی نام تو شد بلند دو پای دروغ اندر آور ببند
بجز راستی تا توانی مجوی که رسته شود مردم راستگوی
بود رستگی بی شك از راستی ز کژی پدید آیدت کاستی
چه از راستی یافتم نام نیك نکو سود بردم ز انجام نیك

های نقره فام وسفیدی که در گیسوان آنها ظاهر میشود رفع کنند (در حقیقت این‌ها لکه‌های کفی هستند که بعد از طوفان روی دریا را فرا میگیرند) تاریخ نشان میدهد که برای رفع سفیدی مو زنان فرانسوی و رومی استعمال میکردند ترکیبی از شیره وعصارهٔ به وسرکه ویونانیها خرمائی میکردند موهای خودرا بوسیله رنگ پوست گردو که مخلوط شده با روغن زیتون وونسی‌ها که خیلی معروف درین عمل بودند با عسل و گوگرد و زاج مخلوط که روی سرمیگذاشتند وچند ساعت سر را در آفتاب نگاه میداشتند امروزه تنها جلافت یالزوم حفظ وجاهت وظرافت سبب نیست که زنها بفکر رنك‌آمیزی موهستند بلکه لزوم حتمی حفظ ظاهر جوانی ایجاب می‌کند که طبیعت جوانی‌را با آرایش ظاهر حفظ کنند ـ برای تقویت و رنك‌آمیزی مو امروزه اقسام مختلف وسایل در دسترس ماست که میتوان آنها را بچهار قسم منقسم کرد ـ مواد ملونه ، تنطورهای نباتی ، تنطورهای سربی و تنطور های آنلین

مواد ملونه ـ مو يك‌چيز مجوفي است كه محتوي قسمی مغز میباشد که نسوج ومواد ملونه دارد وخاصیت آنها این است که مایهٔ رنك مو هستند بدین مناسبت محصولات شیمیائی برای تغییر رنك مو مفید است

ازمواد ملونه در درجه اول آب اکسیژنه است زیرا بمحض اینکه بسر بمالند فوری موی سیاه را خرمائي وخرمائي را بور و طلائی میکنند استعمال آب اکسیژنه بوسیله انبرکی که سرآن مقداری پنبه صاف می‌باشد بعمل میآید وروی تمام طول مو باید مالید همینکه موخوب آغشته شد باید بدون شستن درهوا خشك‌شود و اگر یکمرتبه کافی نبود عیناً

خرسندی پیشه گیرید

چیزی که دادت جهان کردگار ... دلت را بدان داده خرسنددار
. پیشی بود جان مردم فکار ... چه بهتر ز خرسندی ای خوب یار
پیشي و آزست جان درگداز ... مبادا کسي بسته در بند آز
تو خواهی که هرگز نباشي خجل ... بنيك و بدی دار خرسند دل

عمل را یکمرتبه دیگر تکرار میکنند

دراستعمال باید مراقبت کرد که رنك ریشهٔ موسرایت کرده وموهائی که بعداً میروید بهمین رنك طبیعی درآید

آبهای اکسیژنه باید بمقدارهای کم استعمال شود زیرا اگرزیاد باشد برای ریشهٔ مو مضراست وآنرا میسوزاند و مستعد شکستن مینماید

رنگهای نباتی - بعضی نباتات مثل مازو ، زعفران ، ختمی ، بابونه خاصیت رنك کردن مورا دارند ولی اثرشان موقتی‌است - مازو مخلوط‌شده بانمك مس‌یا آهن تغییر رنك خرمائی غلیظی میدهد و همین است که بکارسی معروف است و بطریق ذیل تهیه میشود

۲۱۰ گرم مازو را بو میدهند تا برنك شوکولات در آید بعد نرم کرده با ۵ گرم برادهٔ آهن نازك و۲۵ سانتی برادهٔ مس و ۲۵ گرم جوزتنکن مخلوط میکنند واضافه مینمایند بآن یك‌مقدار کافی آب گل سرخ وخمیری ازآن درست میکنند ومدت سه‌ربع ساعت سررا با این خمیر اندود مینمایند وبعد میشویند

زعفران خیس‌شده درآب یك‌رنك بور شفاف میدهد اما موقتی سه گرم زعفران درصد سانتی لیترآب ونیز ۴۰۰ گرم ختمی‌جوشیده را در یك لیتر شراب سفید هرگاه بمو بمالند رنك بور میدهد

صدگرم گل بابونه را دریك لیتر آب بجوشانند تا قوام بیاید و بعد روی سربگذارند واین‌عمل‌را هشت روز تعقیب کنند اینکار موی سر را طلائی مینماید

موهای خاکستری رنك‌برنك بور طلائی درایند درصورتیکه آنهارا هردوروز یکمرتبه با مخلوط ذیل آغشته کنند

بر بلا صبر کنید

بلائی که پیش آردت چرخ پیر بجز صبر کردن نباشد گزیر
بود بسته با هرغمی ناز باز که بسته است باهر نشیبی فراز
هرآن کس‌که تلخی صبر آزمود بیابد مراد دل خویش زود
چنین گفت گوینده چون برشنید که صبرست بند بلا را کلید

عمو صادق سرایدار و یهودیان دوره گرد ـ قلم کمال الملک ـ موزه سلطنتی

آب چوب گیلاس ۲۰۰ گرم - آب سه دانیو ۲۵ گرم - الکل کانل ۱۰ گرم

حنا - حنای طبیعی‌خودمانی ماده بسیار خوبی است ولی استعمال خالص آن فقط تغییر رنك میدهد ومو را قرمز میکند وبرای آنکه نتیجه بهتری حاصل‌شود با نیل باید مخلوط کرد - باید قبلا سر را بشویند و چربی آنرا خوب بگیرند بوسیله مطبوخ چوب پاناما مخلوط با کمی امانیاك وسپس باید ریخت درآب گرم یك نصف لیترگرد حنا که خمیر متوسطی ازآن بدست آید وموقع مالیدن بسر باید گرم باشد واین عمل باید از نیمساعت تا دوساعت طول بکشد (بمقداری که میخواهند پر رنك یا کم‌رنك باشد) وبعد سررا بشویند - طریقه دیگر نیز این است که ۷۵ گرم حنا را باآب گرم خمیرکرده وآن‌را بسر بمالند که درتمام‌شب باشد وصبح بشویند - لکه‌های زردی‌که حنا روی پوست‌بدن میگذارد بوسیله مالیدن وازلین برطرف میشود

بدون آنکه حنا را خمیرکنند ممکن است رنك مو را تغییر بدهد (بوسیله مطبوخ برك حنا) بدینطریق ۲۰۰ گرم برك حنا را در ۲ لیتر آب مدت بیست دقیقه بجوشانند وصاف کنند ودرظرفی بریزند وسررا درآن فرو ببرند تا بریشهٔ موسرایت‌کند وبعد مورا می‌پیچند و در آفتاب خشك میکنند قبل از این عمل باید سررا با کریستو دوسود شسته باشند

حنا وبرگ گردو - موهای سفید وخاکستری بوسیله نسخه ذیل تغییررنك میدهند - بجوشانید نیمساعت دوقاشق بزرگ حنا و ۶ برك‌گردو ووقتی مایع برنك خرمائی درآمد بشوئید سر ومورا درآن مطبوخ ولی قبل‌از این عمل چربی‌سررا باید گرفته باشید

مرگ را فراموش مکنید

چو منزل شناس این جهان کهن   چنان دان که هر ساعت آید ببن
بسان یکی کاروان گاه دان   بران جملگی خلق‌را راه دان
بمنزل درنگی نباشد کسی   ازین داستان یاد دارم بسی
ازو بگذرد جانور نیك و بد   گروهی درآید گروهی رود

برگ حنا و برگ نیل - این عمل برای موهای خرمائی است بدواً باید حنا را بسر گذاشت و وقتی سرخشك شد باید سررا فرو برد درمطبوخی ازبرك نیل تفاوت رنك مو مربوط بمقدار حنا یا نیای است که استعمال میشود

برای آنکه موهای سفید را رنك طلائی خوبی بدهند بعدازشستشوی معمولی با صابون موها را میگذارند دریك ظرف آب نیل دار بقدری که میخواهند يك پارچه را نیل بزنند وبعد از چند دقیقه میشویند

تنطورهای سربی و نتیراددارژانی - این تنطورها عملشان بطور خفیف و ضعیف است بر روی موهای سفید - تنطور سربی مورا برنك زرد و بعد خرمائی غلیظ مبدل میکنند و سپس مبدل بخاکستری سیاهی میشود - این نوع ازتنطورها بطور ناقص تاثیر کمی در مو دارند زیرا ترشح گوگردی آنها کم است - تنطور های نتیراددارژانی در دو شیشه گرفته میشود شیشه اول محتوی محلول نتیراد دارژان امانیاك دار و شیشه دومی محلول اسید پیلوگالیك این دومحلول عمل میکنند متدرجاً در يك فاصله پنج یا ده دقیقه برحسب اینکه استعمال کننده بخواهد رنك غلیظ یا رنك رقیق حاصل کند تنطورهای نتیراد دارژانی عملشان سریع است ولی رنگهای خوبی ندارند

موهای کوتاه - گرچه داشتن موهاي زیاد از لحاظ زینت و جذبهٔ فوق العاده وجاهت بی نهایت خوب است ولی متاسفانه طریقه موهای کوتاه روز بروز زیاد شده ودیگرمانند سابق خرمن گیسو موضوع غزل سرائی شعرا واقع نخواهد شد - زلفهای کوتاه بیشتر مناسب با احتیاجات ومقتضیات قرن حاضراست (بعلاوه زلف بلند برروي پیشانی وپشت گردن مکروه شمرده شده است)

دنیا را بنادانی مگذرانید

بنادانی اندر میپماي راه بیی دانشی زندگانی مخواه
مده عمر بر باد اگر آگهی بخواری و نادانی و ابلهی
ترا زندگانی خداوند داد نه از بهر نادانی و جهل داد
نکو گفت داناي پاسخ گزار که نادان بود چون خر بی‌فسار

بریدن مو - درطریقه زلفهای کوتاه بریدن مو اهمیت مخصوصی دارد نباید ازنظر دورداشت که اصلاح سر خانمها با سرمردها تفاوت کلی دارد و بی‌پروا نمیتوان زبان قیچی را با خرمن گیسوی زن آشنا کرد وظرافت عمل را ملحوظ نداشت ۱

فورم هر گیسو برای هرقیافه بمناسبت جذبه وملاحت وقشنگی صاحب آنست برای اشخاص مسن یا کسانیکه پشت گردنشان قشنگ نیست بهتر این است که موها را ازجلو بعقب بخوابانند تاشکل گردن قشنگ شود

چین و شکن زلف ـ این طریقه گرچه از برای همه کس میسر نیست ولی در مورد خانمها از لوازم حتمی است زیرا موهای کوتاه و صاف و بدون شکن (یعنی بدون فر) خالي از لطافت و ظرافت است(فر) اسباب رایجی است براي اینکار ولی موجهائی که بواسطهٔ آن در مو حاصل میشود موقتی است براي ایجاد چین و شکن بادوام بایستی قبلا چربی سررا گرفت واز رطوبت و عرق حتی‌الامکان دور داشت ـ سربندی که‌شب برای حفظ‌ترتیب مو بسر میکنند ارند نگه‌میدارد فتیله مورا و شب هنگام خواب نظم و ترتیب گیسو ان را محافظت خواهد کرد ۲

فر زدن ـ این‌عمل درموهاي نرم اثر دائمی ندارد و نیز موهارا باید اول شست بدون خشک کردن یك حرکت موجی بمو میدهند و آنها را نگاه میدارند بهمان‌طریق بوسیله سنجاق یا روبان

درسرهای‌غیرمجعد ـ ایجاد چین وشکن هائی مانند زلفهای مجعد طبیعی خیلی طولانی و بادوام و باصطلاح فرششماهه است ولی باید بوسیله متخصصین فنی انجام شود و این عمل بهرسري متناسب و قشنگ نیست موهای سخت و خشن چین وشکن بردار نیست بهترآنست

باندوه کسان شاد مشوید

چو بینی کسی بسته در بند غم مکش بردل خود ز شادی رقم
باندوه او شادمانه مشو که پیش آیدت آنچنان نو بنو
چو تو غم خوری درغم دیگران ندارند غم خوردن تو گران
بپیش همه کس ستوده شوی بانگشت خلقان نموده شوي

برگ حنا و برگ نیل - این عمل برای موهای خرمائی است بدواً باید حنا را بسر گذاشت و وقتی سر خشك شد باید سر را فرو برد درمطبوخی از برك نیل تفاوت رنك مو مربوط بمقدار حنا یا نیلی است که استعمال میشود

برای آنکه موهای سفید را رنك طلائی خوبی بدهند بعدازشستشوی معمولی با صابون موها را میگذارند دریك ظرف آب نیلدار بقدری که میخواهند يك پارچه را نیل بزنند وبعد از چند دقیقه میشویند

تنطورهای سربی و نتیرادارژانی - این تنطورها عملشان بطور خفیف و ضعیف است بر روی موهای سفید - تنطور سربی مورا برنك زرد و بعد خرمائی غلیظ مبدل میکنند و سپس مبدل بخاکستری سیاهی میشود - این نوع ازتنطورها بطور ناقص تاثیر کمی در مو دارند زیرا ترشح گوگردی آنها کم است - تنطور های نتیراددارژانی در دو شیشه گرفته میشود شیشه اول محتوی محلول نتیراد دارژان امانیاك دار و شیشه دومی محلول اسید پیلوگالیك این دومحلول عمل میکنند متدرجاً در يك فاصله پنج یا ده دقیقه برحسب اینکه استعمال کننده بخواهد رنك غلیظ یا رنك رقیق حاصل کند تنطورهای نتیرادارژانی عملشان سریع است ولی رنگهای خوبی ندارند

موهای کوتاه - گرچه داشتن موهاي زیاد از لحاظ زینت و جذبهٔ فوق العاده وجاهت بی نهایت خوب است ولی متاسفانه طریقه مو-های کوتاه روز بروز زیاد شده ودیگرمانند سابق خرمن گیسو موضوع غزل سرائی شعرا واقع نخواهد شد - زلفهای کوتاه بیشتر مناسب با احتیاجات ومقتضیات قرن حاضراست (بعلاوه زلف بلند برروي پیشانی وپشت گردن مکروه شمرده شده است)

دنیا را بنادانی مگذرانید

بنادانی اندر میمای راه بیی دانشی زندگانی مخواه
مده عمر بر باد اگر آگهی بخواری و نادانی و ابلهی
ترا زندگانی خداوند داد نه از بهر نادانی و جهل داد
نکو گفت داناي پاسخ گزار که نادان بود چون خر بیفسار

بریدن مو – درطریقه زلفهای کوتاه بریدن مو اهمیت مخصوصی دارد نباید ازنظر دورداشت که اصلاح سر خانمها با سرمردها تفاوت کلی‌دارد و بی‌پروا نمیتوان زبان قیچی را با خرمن گیسوی زن آشنا کرد وظرافت عمل‌را ملحوظ نداشت

فورم هرگیسو برای هرقیافه بمناسبت جذبه وملاحت وقشنگی صاحب آنست برای اشخاص مسن یاکسانیکه پشت گردنشان قشنگ نیست بهتر این‌است که موها را ازجلوبعقب بخوا بانند تاشکل گردن قشنگ‌شود

چین و شکن زلف ـ این طریقه‌گرچه از برای همه کس میسر نیست ولی در مورد خانمها از لوازم حتمی است زیرا موهای کوتاه و صاف و بدون شکن (یعنی بدون فر) خالي از لطا فت و ظرافت است(فر) اسباب رایجی است براي این‌کار ولی موجهائی که بواسطهٔ آن در مو حاصل میشود موقتی است براي ایجاد چین و شکن بادوام بایستی قبلا چربی سررا گرفت واز رطوبت و عرق حتی‌الامکان دور داشت ـ سر بندی که‌شب برای حفظ‌ترتیب مو بسر میکنند ارند نگه‌میدارد فتیله مورا و شب هنگام خواب نظم و ترتیب گیسو ان را محافظت خواهد کرد

فر زدن ـ این‌عمل درموهاي نرم اثر دائمی ندارد و نیز موهارا باید اول شست بدون خشک کردن یك حرکت موجی بمو میدهند و آنها را نگاه میدارند بهمان‌طریق بوسیله سنجاق یا روبان

درسرهای‌غیرمجعد ـ ایجاد چین وشکن هائی مانند زلفهای مجعد طبیعی خیلی طولانی و بادوام و باصطلاح فرششماهه است ولی باید بوسیله متخصصین فنی انجام شود و این عمل بهرسري متناسب و قشنگ نیست موهای سخت وخشن چین‌وشکن بردار نیست بهترآنست

باندوه کسان شاد مشوید

چو بینی کسی بسته در بند غم مکش بردل خود ز شادی رقم
بـاندوه او شـادمـانه مشو که پیش آیدت آنچنان نو بنو
چو تو غم خوری درغم دیگران ندارند غم خوردن تو گران
بپیش همه کس ستوده شوی بـانگشت خلقـان نموده شوي

قبل از عمل یك لوله از این قبیل مو ها را امتحان کنند و نیز قبل از اقدام باید سررا دو مرتبه بشویند برای آماده کردن مو در قبول چین و شکن باید آغشته کرد خفیفانه زلف را بوسیله یك شانه که فرو برده شده در الکل یا اودکلن ونباید منتظر شد که خشك شود – طریقه دیگر آنست که ترکنند موهارا بایك مطبوخ بمقدار مساوی ازتخم کتان وتخم پسیلیوم و ریشهٔ ختمی موی خیس شده درین مایع و قرار داده شده در فراوله خوب مجعد خواهد شد . (درگراور بالانمونهٔ انها دیده میشود)

شستشو برای تاثیر چین وشکن ـ حل کنید ٦۰ سانتی گرم صمغ عربی را دریك لیتر آب گرم و ۲۰ گرم براکس بر ان مزید کنید و دوقاشق سوپخوری الکل کامفره بان بیفزائید بعد سررا بشوئید و چین وشکن بدهید.

بر ریخته و سوخته غم مخورید

چو چیزت شود ریخته سوخته / مکن دیده را باز بر دوخته
بود چیز هرگه که خواهی تونیز / چه سوداست غم خوردن از بهر چیز
شکسته بود چیز هم زین نشان / نباید درین هیچ بودت زیان
مکن برسر هیچ بر خود ستم / به بیهوده دل را مکن جفت غم

گیسوان عاریه - امروز زلفهای عاریه بهیچ وجه شبیه بگل گیسهای سنگین وضد حفظالصحه که زنها سابقا استعمال میکردند نیست بلکه بعکس امروز خیلی شبیه بگیسهای طبیعی است - اشخاصی که بکار میبرند باید هرچند وقت یکمرتبه سررا بازنموده درهوای آزادبگذارند گل گیس باید مانند زلف طبیعی محافظت شود باید پاك کنید انرا با فرو بردن دراتریا نوفالین و بعد بگذارید خشك شود و سپس بهن کید بادقت وماهوت پاك کن بزنید و کمی هم بریانتین معطر بان ترشح نمائید اتر و نوفالین چون ار مواد محترقه هستند باید دور از آتش وچراغ استعمال شود.

گیسو و زلف - جذابیت قیافه مربوط بنظم و ترتیب زلف است هرخانمی بر حسب وجاهت و خلقت ذاتی خود آن قسم گیسوئی که برازنده قیافه و چهره او است طبعاً و بحکم قریحه و غریزهٔ طبیعی اختیار میکنند وخود را آرایش میدهد واز این بخش خدا داد کامیاب میگردد امابرای اینمنظور نباید کورکورانه تحت تاثیر مد واقع شد زیرا مد مولود افکار اشخاصی است که خلقت آنها اصولا با خلقت قابل پرستش خانمها تفاوت کلی دارد ویك ارایش غیر طبیعی ایجاد میکند - قبل از اتخاذ هرگونه مدی قبلا در مقابل آئینه باید معایب ومحاسن هر قسم را باخلقت خود سنجید وهرگاه بسلیقه وانتخاب خود اعتماد ندارید باید از اشخاص صادق و صمیمی نسبت بخود مشورت کنید

زنهائی که گیسوی خودرا عقب میبرند از وجاهت خود میکاهند اعم از مو های بور مانند آفتاب و تاریك مانند شب یادرحشنده مانند طلا یاسایر الوان آن - زن باید آرایش چهرهٔ خود را باانعکاسات مواج این جنگلهای مظلم یا فر وزنده تطبیق نماید تا بدین وسیله خرمنها وجاهت و جذابیت را در گرد چهره یا قرص تابندهٔ جمال خود برای سعادت واقعی حیات بکار برد. « بقیه دارد »

از بلای کسان عبرت گیرید

صلاح جهان گرچه پیوند تست بلای کسان عبرت افکند تست
بلای کسان را بعبرت ببین سپاس جهان آفرین برگزین
دل و سر تهی کن ز باد هوس نمون از یکی و یکی لقمه بس
شنیدم که آنها که راهی بدند شبان آزمودند و سگ را زدند

قسمت صحی

« مخصوصاً برای مادرها قابل توجه و دقت است »

مضار دندانهای اولیه

تشکیل دندانهای اولیه - دندانهای اولیهٔ طفل یا دندانهای شیری روز بروز ترقی ونمو مینماید. عدد این دندانها به بست میرسد و از سن ٦ سالگی بعد دندانهای دیگری جانشین آنها میشود که عدد قطعی آنها ۳۲ میباشد.

دندانهای اولیهٔ طفل موجد برخی از امراض میگردد و این مسئله فکر اطبا را بخود مشغول داشته است دریك بچهٔ سالم و صحیح‌المزاج فساد دندانهای اولیه بتدریج صورت میگیرد وتقریباً نا محسوس میباشد کودك چون از تعبیر اینحال عاجز است بواسطهٔ بدهان گرفتن اشیاء مختلفه طبعا از آن تعبیر میکند و سپس مادر طفل می بیند که در روی دندان آن ذر قاشق و سایر اشیائی که طفل بدندان میگیرد باقیست

دراینحال سوراخ شدن لثه با درد و التهاب توام است و غشاء آن برنك قرمز در آمده و بالنتیجه طفل بواسطهٔ درد و رنج آن بیخواب میشود، وفریاد میکشد، واخلاقش تغییر میکند. و گاهی زخمهائی تولید میشود و عدد براقی زیر فك مسدود میگردد ولی وقتیکه دندان سوراخ شود تمام اینها برطرف میگردند ولیکن کمتر اتفاق میافتد که باوجود احتیاطات لازمه عوارض سخت تری دست ندهد.

معمولا مواظبت در غذا و پاکیزه نگاهداشتن دهان طفل باعث جلوگیری از اتفاقات سوء میگردد برای دفع آماس لثه بعضی ادویه را بکارمیبرند ولی هیچکدام مؤثر نیست. اغلب بواسطهٔ مالش موضع

در کارها مدارا کنید

مدارا بهر کار کردن نکوست   چه بارشت‌دشمن چه باخوب دوست
چو هنگام تیزی مدارا کنی   ز خاك سیه مشك سارا کنی
مدارا بلا را ندارد ز تو   جفا و عنا باز دارد ز تو
نگه کن چه گوید جهان‌دیده مرد   کسی از مدارا زیانی نکرد

مخصوص با انگشتان آماس مرتفع خواهد شد . و یا اینکه بواسطهٔ مالیدن یك قلم موی نازك که باید خیسانده باشند درد را تسکین خواهند داد

سابقا بمضار و مفاسدی که ممکن بود دندانهای اولیه تولید کنند بر نخورده بودند ولی اکنون ثابت شده است که رنج و درد طفل ، بیخوابی او ، سوء هاضمهٔ وی و غیره و غیره ، تمام در تحت تأثیر دندانهای اولیه تولید مشود

همینکه دندان ظاهر شد باید مواظبت کرد

چونکه دندانهای شیری موقتی هستند و پس از چندی دندانهای دیگری جانشین آنها میشود بعضی تصور کرده اند که مواظبت آنها لزومی ندارد درصورتیکه این امراشتباه است بلکه بایدآنها را بمتخصص ارائه داده ودائما مواظبت کرد زیرا چنانکه گفته شد باعث سوء هاضمه و امراض دیگر خواهند شدولی چون معمولا دقتهای لازمه بکار برده نمیشود در سنوات اولیهٔ که اطفال بمدرسه میروند عدهٔ آنهائی که دارای دندانهای سالم باشندبسیار کم است.دندانهای کرم خوردهٔ اطفال را باید تمیزکرد وحتی اگر لازم شد آنها را پر کرد و بهتر آنستکه هرگز آنها را نکنند زیرا ممکن است مانع نمو دندانی که از زیر آن خارج می شود گردد و یا در صورت خروج طبیعی نخواهد بود

خروج دندانهای شیری ـ دندانهای موقتی خارج میشوند بین سن ٦ و ١٢ . چون دندانهای دائمی از زیر بآنها فشار میآورند لذا بزودی از حجم آنها کاسته شده ودرنتیجه دندانهای شیری بلرزش در آمده و بخودی خود خواهند افتاد یا اینکه بسهولت ممکن است آنها را از ریشه کنند. گاهی ممکن است که دندانهای

با کسی ستیزه و لجاج مکنید

..لجوجی پسندیده و نغز نیست لجوجی بجز کار بی‌مغز نیست
مکن با کسان تا توانی لجاج فزون‌تر مکن پای خود ازرواج
لجاج ارچه واجب کند باخرد بیندیش تا خود کجا در خورد
یکی پیر گفته است هنگام کوچ که سك به گزنده زمرد لجوج

مرور دارای استحکام باشند و بزودی خارج نشوند لذا دندانهای دائمی که نمیتوانند ازرد آنهارا خارج کنند مجبوراً درجنب آنها ظاهر میشوند واین امراست که باعث عدم تناسب دندانها است . برای احتراز از این امر در موقع خود باید دندانهای اولیه را کند . وعموماً باید دندانهای اطفال را بمراقبت و مواظبت مادر و نظارت دائمی طبیب دندان از امراض مختلفه حفظ نمود

آلکل یا سم مهلك

با اینکه آلکل دوای معالج بسیاری ازامراض است معهذا یکی از سمّات مهلك میباشد استعمال آلکل یکی از وسایل مسموم شدنست بعضی تصور میکنند که عرق و بعضی دیگر از مسکرات مسموم کننده میباشند ولی شراب را ازین قاعده مستثنی میدانند - این اشخاص در اشتباهند - اینها با کمال سادگی میگویند «**من هرگز آلکل استعمال نمیکنم ، جز شراب نمی نوشم ، این نیز نمی تواند بمن ضرر برساند .**» معمولا این اشخاص چون شراب را مضر نمیدانند درشرب آن راه افراط وفروی میگیرند اگر چه ایشان بواسطهٔ احتراز ازعرق وسایر مسکرات ازسمهای شدید دوری جسته‌اند معهذا فکر نمیکنند که با نوشیدن یك لیتر شراب معمولي ، اگر آلکل را مقیاس قرار بدهیم ، آنها را چند شیشهٔ کوچك عرق صرف کرده اند الکل برحسب طریقهٔ استعمال آن نتایج مختلف میدهد یعنی برحسب اینکه آنرا یکمرتبه و بمقدار زیاد مصرف کنند یا اینکه بمقدار کم و بتدریج استعمال نمایند اولی را اطبا باسم : الکلسم حاد و دومی را بنام آلکلسم مزمن موسوم ساخته اند

فرزندان را پیشهٔ نیکو بیاموزید

بیاموز پیشه تو فرزند را چنان بار خرد این نکو پند را
گزیده نکو پیشه از پیشها دلت را بری کن ز اندیشها
چو گویندت آنگه توانی شنید که آن مرد را هست پیشه پلید
چنین گفت دانای نکو روش که بد پیشه مردم بود بدمنش

آلکلیسم حاد : مستی - آلکلیسم حاد را مستی نیز گفته اند . مسمومیت با یك تأثر مطبوع ، وجد ، پرگوئی ، حرکات خارق العاده و حتی گاهی یك تیزی هوش موقتی و تسهیل در تعبیرات شخص را دست میدهد . تمام تمایلات معتدل یا خشم آور ، با حدت و شدتی بیشتر ظهور میکنند . سپس افکار مغشوش میشود ، حس باصره و سامعه غیر مشخص میگردد ، و پوست بدن حساسیت خودرا ازدست میدهد

دوران سر ، اضغاث واحلام و بی‌نظمی افکار دست میدهد . اگر درین مورد استفراغ کنند تخفیف خواهد یافت و فقط خستگی ، و ناراحتی معده باقي میماند . اگر مریض استفراغ نکند ممکن است رخوت و اغماء دست بدهد درینحال خنك کردن مریض ممکن‌است‌باعث غلبه دم درمجاری نبض یا درمغز بشود وخطرناك باشد . گاهی نوشیدن مقدار های زیاد الکل باعث سکتهٔ ناگهانی است . (خطر فوق‌العاده نزدیك میشود از مقدار ٦٦ سانتی‌لیتر ببالا) -

علاج آلکلیسم حاد دراینموقع عبارتست از وا داشتن باستفراغ دفاع برضدضعف بواسطهٔ مهیجات مانند قهوه و غیره . اگر بحال اغماء افتاد ، بدنش را گرم وسرش را خنك باید کرد . (باید او را ملفوف کرد در لحافهای گرم ، و روی پیشانی او یخ گذاشت .) .

آلکلیسم مزمن موحش تراست

این قسم آلکلیسم در تضعیف و تخفیف شخصیت تأثیر زیادی دارد مقدار کمی الکل که منظماً صرف شود ، عادت یومیه باستعمال مسکرات اشتها آور ، گیلاسهاي شراب **که بسلامتي دوستان نوش میشود** وهرروز یك یاچند بار تکرار میگردد ، همه درآخر ماه ویا آخر سال مجتمع شده و مقدارمعتنابهی را تشکیل میدهدو تأثیرات سوءخویش را بتدریج ظاهر میکند

پای باندازهٔ گلیم کشید

از اندازه برتر منه پای خویش خرد را نگهدار برجای خویش
چو برخیزی از خوابگه بامداد بخود درنگر تا چت آید بیاد
چو از پایگه پاي برتر نهی شود نام تو زشت در ابلهي
مرا پند داده است مرد حکیم که پایت فزون‌تر مکش از گلیم

هرگز نباید خود ستائی کنید و از اینکه چند لیتر شراب یا چند گیلاس عرق پی‌درپی مینوشید بدیگران افتخار نمائید ؛ زیرا فاصله‌کمی سر را بروی زانوان خم خواهید کرد و بطور قطع بدیوجه معتاد الکل خواهید شد ولو درطی سال بیش از چندبار تک ار نشود

بی‌نظمی اعضاء - مسطرهٔ یکمرتبه معتاد به آلکل خود معترا این نوع آلکلسم است ۰ چهره‌اش یا ازخطوط قرمز که بواسطهٔ علتهٔ دم حاصل شده پر میشود و یا زرد رنگ میگردد چشمان پر زرد میشوند زبان و لبها وگونه‌های وی بلرزش می‌آیند . چهار فاصله کاملا آسب میرسد اینها از اولین آثار آلکلسم است . زبان کثیف ، مس ترش ، سوختگی معده که میزبرد در صبح بعد از کوشش زیاد مقداری از مایع تلخ فقدان اشتها ، عطش زیاد و تناوب اسهال و یبوست دست میدهد و گاهی بواسطه ورم فوق‌العاده عضلانی معده ، جراحت معده عمیقتر شده و در نتیجهٔ استفراغات خون ممکن است سکته حاصل شود . کبد فساد می پذیرد و ضعیف میشود . درحال اخیر که بواسطهٔ آن شخص الکلی همواره در معرض مرگ است و علامت آخرین ایام حیات این قسم الکلیسم وسعت فوق‌العادهٔ شکم است که مملی از آب میباشد و اغلب اتفاق افتاده است که بواسطهٔ عمل ۱۰ تا ۱۲ لیتر و بیشتر آب از آن بیرون آورده اند .

مرد آلکلی دائما اخلاط مترا کم در حلق دارد و صدایش خشن و منقطع و سرفه های پی درپی میکند چربی در خلل و فرج قلبش نفوذ میکند و عروقش تصلب پیدا میکند و او را در معرض نزف الدم دماغی میگذارد و بالاخره کلیتین او متورم میشوند .

مخصوصا چهار اعصاب کاملا مختل میشود ، ملاحظه میکنند خارش

جنگ کسان را بخویشتن مخرید

بخود بار هرگز مخر جنگ کس بپرداز دل را ز کام و هوس
فریضه نباشد ز بهر کسان بخود برگشادن کسان را زبان
کسی کو بود از مصالح گریز بخود با تن خویش جوید ستیز
چنین گفت موبد که جنگ کسان تبه کرد باید شیرین زبان

و عدم حساسیت انگشتان دست و یا تشنجات شبانه ، درد های متنوع ، اوجاع عصبی ، فلج و بد ترکیبی اعضاء ، انقباض اوتار ، لاغری ، تشنجات دائمی انگشتان دست و بالاخره اغتشاش حس باصره

۵ ، **اختلالات فکری** .. اختلالات فکری مخصوصاً . آلکلی را خشن وخودپسند وخشمگین مینماید وبزودی درتحت‌القاء قرارمیگیرد . یکنوع ضعف فکری مهارت شغلی او را از بین میبرد و عشق بکار را زایل میکند . بعضی از آلکلي ها نزاع و مجادله میکنند ، و اذیت و آزار بدیگران میرسانند برخی دیگر لاقید و ابله میشوند و با اختلال مشاعر بسر میبرند . عدهٔ زیادی ازآنها یکنوع وجد وسروری ازاذیت بدیگران در خود حس میکنند این دسته اشخاص اغلب بازن واطفال خود نزاع میکنند وهمین غالباً باعث انتحار شده است . ونیز ممکن است که آنان گرفتار ماليخولیاي افکار بشوند باید دانست که یك ثلث مجانین آلکلی هستند . « بشدت از استعمال مسکرات اجتناب کنید واو یك گیلاس »

رفع مرض جذام

۲ برقارئین محترم پوشیده‌نیست که‌مرض‌جذام « خوره » یکی ازامراض مسری وکریه وخطیری است که مبتلارا میتوان گفت ازمحور اجتماعي خارج کرده و از لذات حیوة بی نصیب می نماید . کانون بروز این مرض درمناطق حاره بوده واز آنجا بدیگر نقاط سرایت می کند . در آسیا ، در سوریه و فلسطین غالباً مشاهده میشود ؛ درهندوستان وچین‌و ژاپون‌بصورت‌یك‌مرض آب‌وهوائی‌واقلیمی‌وجوددارد.درافریقامخصوصاً در مصر و کامرون درامریکا خاصه در امریك مرکزی وجنوبی بطور شایع اشخاص را مبتلا می نماید . برای مبارزه با این مرض سخت .

خرج باندازهٔ دخل کنید

چودخلت بود کم مکن خرج بیش — باندازهٔ دخل کن خرج خویش
مکن خرج دهده چودخلت نهیست — که از نیست اندرجهان ننك نیست
کس از کدخدائي نباشد دژم — نباید تبه کرد خیره درم
شنیدم که گفتند در روزگار — یکي نانهاده دگر بر مدار

بعضی محصولاتی وجود دارد که نسبتاً بررفع آن کمك میکند . مثلا تا کنون مورد استعمال روغنی بودکه از دانه های نباتی موسوم به **شل موگرا** که در هندوستان میروید بوجود میآمد ولی استعمال اصولی ومرتب این گیاه بلحاظ کثرت درد ووجع وعواقب الیمه آن ممکن نبوده و نمی توانستند آنطور که بایدنتیجه مطلوبهرا از بکار بردن آن بدست آرند • مساعی اطبای آلمان که در امراض مناطق حاره کار مي کنند در این باب هم مانند کشف • این میکروب ها بی نتیجه نمانده و در اثر مطالعه و امتحانات موفق به معالجه قطعی و رفع عیوب ومضرات ناشیه از استعمال این گیاه شده اند . بعد از این روغن خالص شل‌موگرارا صاف نموده و آنرا بصورت یك تهیه و محلول شیمی درآورده بقسمی که محصولی که از آن بدست میاید بدون هیچ درد والمي تزریق وداخل خون‌می کنند .

این طریق استعمال فایده خود دوارا هم تقویت نموده اثرخوبتری می بخشد بطوری که مجلات ونشریات صحی ودوا ی هم تصدیق وتائید نموده اند این طریقه نتایج سودمند وقابل ملاحظه را متضمن بوده ودر واقع برای کلیه مبتلایان بشارت عظیمی است . زیرا «مرض خوره» که تا کنون در شمار امراض معالجه نشدنی بحساب میامد وشخص مبتلا را از جرگهٔ بشری خارج مینمود در پرتو این کشف اخیر که مرهون منفکرین آلمان است معالجه شده ودیگر برای عمری محکوم باعزال و تجرد نخواهد بود وازاین لحاظ توفیقي نصیب طب جدید و عالم‌علم ودانش شده که توانسته‌اند اشخاص را از چنگال گزنده یك مرض علاج ناپذیر رهائی بخشند.

بخود نانهاده طمع مکنید

بچیزی که تو جای ننهاده‌ای طمع گیر اگر مرد آزاده‌ای
نکوهیده باشد بر خلق دزد بود کشتن دزد بر خلق مزد
بدزدي مکن دست هرگز دراز اگر چند باشی اسیر نیاز
مرا پند داده است نوشیروان که کمتر زدزدان کسی را مدان

دستور عملی زراعت چغندر قند

بقلم آقای زاهدی
مهندس فلاحت

«این دستور برای کلیه زارعین خصوصاً
«چغندر کاران فوق العاده مفید است»

مملکت ما با آنکه مملکتی است فلاحتی و میتوان گفت تنها سرچشمه و منابع ثروت ما فلاحت و صنایع روستائی است پیش آمد هاي ناگوار و تاخت و تاز های تاریخی وفقدان امنیت مالی وجانی اعصار گذشته فرصتی برای دقت درمبانی این ثروت خدا داده بفلاحین ایران نمیداد و هر گاه اوضاع فلاحتی خودمان را از هر حیث با وضعیت فلاحتی دیگران مقایسه نمائیم خواهیم دید که فلاحت ما هنوز از عالم خیال تجاوز نکرده است و برای آنکه ذهن خوانندگان محترم کاملا متوجه گردد ذیلا بذکر چند علت مبادرت میکنیم :

۱ - بطور عموم زارعین ما جز بکشت گندم و جو بزراعت سایر نباتات مفیده آشنا نیستند واگر دربعضی نواحی بوسیله شخم هاي دستی از نباتات دیگر هم استفاده کنند بقدری ناچیز است که قابل ذکر نیست

۲ ـ ماشین آلات فلاحتي در مملکت ما وجود ندارد و ما هنوز با گاو آهن های عهد عتیق سر و کار داریم

۳ - غالبا اشجارمثمرهٔ ما مریض ودستخوش حمله حشرات وامراض صعب العلاج است بعلت آنکه وسایل دفاع و مبارزه با آنها را نداریم و عموماً زارعین نمیدانند این امراض چیست و ازچه ناشی میشود و وسایل دفاع کدام است ، هرگاه اندکی دقت شود واضح میگردد که بندرت سیب یا گلابی و زردالوي کرم نزده یافت میشود

در ممالك خارجه با آنکه شاید اراضی حاصل خیز مانند مملکت ما

از اول نهال بنشانید آنگه درخت بر کنید

از اول درخت جوانه بکار پس آنکه کهن را همي برزکار
یکی نانشانده یکی بر کنی بود بی گمان خویشتن دشمنی
بدین حسب و این حال واین داوری یکی بیت گوید عجب عنصری :
«چو از کوه گیری و ننهی بجای سرانجام کوه اندر آید زپای»

کمتر داشته باشند بوسیله ماشین آلات فلاحتی و اطلاعات روستائی و وسایل علمی که بکار میبرند چندین برابر ما از یك جریب زمین استفاده میکنند و چون آفات زراعات و اثمار خود را خوب شناخته و وسایل دفاع دارند کمتر میوه کرمو در مملکتشان یافت میشود

بعلت جهالت و عناد اکثر زارعین که هرگز بترك طریقه غلط گذشتگان واتخاذ طرق مفید تری رغبت ندارند فکرمیکردم بچه وسیله ممکن است اصول کهنه و مندرس غیر قابل استفاده گذشته را در هم پیچید و انقلاب مفید و تکاملی در فلاحت ایران ایجاد کرد خوشبختانه از همان ناحیه مقدسی که خورشید انقلاب وتحول و تکامل در مملکت ما طالع شد و احوال پریشان اداري و سیاسی و اجتماعی مملکت را دگرگون ساخت و حیات نوی بمملکت شاهنشاهي ایران بخشید در تعقیب تأسیس اداره کل فلاحت و صناعت امر همایون شاهنشاهی بدائر کردن کارخانجات قند سازی صادر گردید و انقلابات فلاحتی و ایجاد فلاحت نو ازهمین‌جا شروع شد زیراکه براي مصرف این کارخانجات چغندرقند وبرای عمل آوردن‌آن شخم عمیق وبرای شخم عمیق ماشین آلات فلاحتی لازم است و چون محصول چغندری که ممکن است از وسایل قدیم بدست‌آورد خمس محصولی است که باوسایل جدیده بدست میآید قطعا زارعین فعال و وطن پرست ایران قدمهای نافعی براي خود و مملکت بر میدارند و اگر گفته شود ممکن است نواقص گاو آهن های خودمانی را مرتفع کنیم و یا بوسیله شخم دستی و بیل زدن از ماشین آلات جدیده بی‌نیاز باشیم گفته میشود که ممکن است مقدار محصول مساوی باشد ولي مخارجی که انسان و حیوان بجای ماشین آلات فراهم میاورند تعادل‌را برهم میزند ونتیجه خوب حاصل نمیشود

چشم وزبان ودست نگه دارید

چوخواهی که شکرخوري بی‌کبست — نگه‌دار چشم و زبان و دو دست
چو این هرسه باشد بفرمان تو — بود رسته از هر بدی جان تو
چوخواهی که‌نیك آیدت روزگار — خردرا برین هرسه دشمن شمار
بسا شیر مردي که در روی خاك — زدست و زچشم وزبان شد هلاك

اصلاح امر فلاحتی ما فقط و فقط با ماشین و ادوات و آلات فلاحت امروزه ممکن است بس

و البته تنها بوارد کردن ماشین های زراعتی قناعت نمیتوان کرد قطعاً باید وسایل تعمیر و ساختمان آنرا هم فراهم نمود و متخصصینی بمرور تربیت کرد که وسایل جدیده پس از چندی در حکم آهن پاره نبوده و بیمصرف نباشد

اهمیت چغندر قند در فلاحت ـ مزایا و اهمیت فلاحتی و اقتصادی چغندر قند و طریق استفاده از آن از اوائل قرن نوزدهم محسوس و شروع شد که تا آن زمان فقط از قند نی شکر استفاده می کردند

درحدود ۱۸۵۰ مقدار قندی که از چغندر استخراج میشد درسال تقریباً بالغ بر ششصد هزار خروار بود و پس از پنجاه سال یعنی در ابتدای ۱۹۰۱ مقدارمحصول قند درسال به بیست ملیون خروار ترقی کرد و تنها علت این ترقی فوق العاده این بود که زارعین باهمیت و مزایا و فواید سرشار چغندر قند پی بردند ، زیرا صرف نظر از استفاده بزرك از خود محصول این زراعت باعث آبادی زمین و موجب افزایش محصول زراعتی میشود که بعد از آن کشته خواهد شد مثلا در آلمان ، فرانسه ، بلژیك ، اطریش ، روسیه وغیره که حالیه حد اکثر محصول را از غلات و نباتات علوفه و غیره میبرند در قسمتها و نواحی است که زراعت چغندرشان در رأس تناوب و آیش قرار گرفته است

مطابق احصائیه فلاحتی ممالك فوق در نواحی که زراعت چغندر قند میشود مقدار محصول غله یك ثلث اضافه گردیده بدینطریق که سابقاً محصولی که بطور متوسط از یك خروار زمین (۲ هکتار)

در خانهٔ تهمت زدگان مشوید

چو خواهی که هرگز نباشی دژم	منه پای در خانهٔ متهم
بر آن که بد نام باشد مپوی	که آلوده گردی بمانند اوی
کسی چون بردیگ جوید پناه	که زیر سیه دیگ خیزد سیاه
شنیدم ز دانای گردن فراز	که با پنجهٔ باز گیرند باز

برمیداشتند ۹ یا ده‌خروار بود وحالیه بطورمتوسط به‌۱۵ یا۱۶ خروار میرسد ـ بعضی تصور میکنند که چغندر قند باعث کم قوتی و فقر زمین میشود در حالتیکه بعکس اسباب قوت و فزونی استعداد زمین میگردد ودرنواحی چغندر خیز سال‌بسال محصولشان بهتر و زیادتر بدست میاید

زیرا محقق است که زراعت چغندر شخم عمیق و کود فراوان و توجه زیاد و وجین های مکررلازم دارد ودرنتیجه عمق‌سطح‌الارضی زیاد شده زمین عاری از علف هرز و حاصل خیز گردیده و بزراعتی که در تعقیب چغندر قند بدست میاید افزوده خواهد گردید

دیگر از مزایای زراعت چغندر قند این است که از سرو برگ آن که بدرد قند نمیخورد علوفه خوبی برای حیوانات شیر ده تهیه و حیوانات گوشتی و پروار فراهم میشود و نیز از تفالهٔ خود چغندر که درکارخانه قند بدست میاید علوفهٔ ممتازی برای‌حیوانات ذخیره میشود وهمچنین از بقایای چغندر در کارخانه قند رشوه وکودی ایجاد میگردد که عوض کود حیوانی برای اصلاح و تقویت اراضی بکار میرود

باید دانست زراعت چغندر قند نه‌تنها درایران باعث انقلاب وترقی فلاحت خواهد شد بلکه در سایر ممالك متمدنه هم ترقیات فلاحتیشان مرهون زراعت چغندر است چنانکه قبل از زراعت چغندر قند مقدار متوسط محصولات فلاحتی آنها بپایهٔ امروزه نبوده است

طریق زراعت چغندر قند بطور عموم چغندر نباتي است دو ساله که در سال اول‌تهیه ریشه نموده و در سال دوم تخم میدهد .

انواع چغندر ـ چغندر را بر حسب شکل و از حیث مصرف بسه دسته عمده منقسم نموده اند : **چغندرلبو - چغندر علوفه ـ چغندر قند .**

با دزدان آشنائی مدهید

بـدزدان مگرد آشنائی مده بکالای ایشان گرائی مده
بدزدان بیا میخنن رای نیست که‌کالای دزدان دلارای نیست
کسی راکه دزدی بود راه وکیش از و باش ترسنده چون دل زنیش
مرا گفت این پند پیوسته مهر که چون دزد بینی بگردان توچهر

۱ - **چغندر لبو** - چغندریست که از قدیم‌الایام زراعت آن در ایران معمول بوده و بیشتر بمصرف خوراك انسانی میرسد ورنگ مغز و ریشهٔ این نوع چغندر غالباً قرمز یا زرد است

۲ - **چغندر علوفه** - این نوع چغندر از سایر انواع طویل‌تر و حجیم‌تر بوده و غالباً باشکال مختلف مدور - استوانهٔ و یا مخروطی شکل دیده‌میشود وریشهٔ آن بالوان مختلف (زردوسفید وقرمز) میباشد و بطور عموم از نصف تا دوثلث طول ریشهٔ آن ازخاك خارج میگردد

چغندر علوفه دارای ارقام متعدد مختلفی است که بر حسب اشکال مختلفشان از یکدیگر تمیز داده میشوند ولی زراعت این نوع چغندر در ایران چندان معمول نیست در صورتیکه در ممالك خارجه اهمیت فوق‌العاده بآن داده میشود ویکی ازبهترین انواع‌علوفه برای حیوانات خصوصاً گاو شیرده میباشد ومخصوصاً از نقطه نظر مقدار محصول فوق‌العاده قابل ملاحظه است زیرا اگر خوب و بادقت زراعت شود ازیکخروار زمین (۲هکتار) میتوان درحدودچهارصد الی‌پانصدخروار چغندر خالص محصول برداشت

مقدار قند چغندرعلوفه کم و بیش از ۵ الی ۷ در صد نمیباشد و مقدار زیادی آب دربردارد متجاوز از ۸۵ درصد)

یکرقم دیگر علوفه نیز یافت میشود که مقدارقند آن زیادتر ازچغندر علوفهٔ معمولی است (درحدود ۸ الی ۱۲ در صد قند) ومعروف‌بچغندر نیم قندی است و نگاهداری این رقم چغندر ازرقم معمولی آسانتراست و دیرتر فاسد میشود - در خارجه چغندر نیم قندی را از برای تقطیر و ساختن الکل نیز بکار میبرند ومصرف زیاد دارد.

معمولا چغندر علوفه را پس از کندن از زمین در گودالهای

با گزاف گویان منشینید

کسی‌کو زند لاف وگوید گزاف مکن گرد او تا توانی طواف
که از لاف زن‌کس نبیند وفا بلندست مر لا فزن را قفا
نشستن روا نیست در لاف‌گاه یکی لاف برتر زسیصد گناه
چنین‌گفت با من یکی شهره زن که زن بهتر ازمردم لاف‌زن

مخصوص Silo که درزمین حفر میکنند از برای اینکه فاسد نشود نگاهداری مینمایند تا بتدریج بمصرف تغذیه حیوانات در مدت زمستان برسد

چون مقصود اصلی ما طریق زراعت چغندر قند است از بحث در موضوع چغندر علوفهٔ خود داری مینمائیم فقط شرح مختصری راجع بزراعت این نبات مفید اشاره شد تازارعین ماتوجه بیشتری بکشت این نبات حاصلخیز نمایند و از آن منتفع شوند و همینقدر گوشزد مینمائیم که طریق کشت و زراعت چغندر علوفهٔ بی نهایت شبیه بزراعت چغندر قند میباشد که ذیلا دستور کاشت آن نگاشته میشود

۳ ـ چغندر قند ـ یا چغندر صنعتی نباتی است که ریشهٔ آن مخروطی شکل بطول ۳۰ الی ۳۵ سانتیمتر است که تمام آن در میان خاك پنهان است فقط قسمت مختصری ازآن خارج میشود که شامل برگهاست پوست ومغز این چغندر کاملا سفید میباشد

مقدار قندي که چغندر دربر دارد در آلمان و فرانسه که از ممالك بزرگ چغندر خیز دنیا میباشند بطور متوسط ۱۴ در صد است ولي بعضي از انواع پرشهد نیز دیده شده اند که اکثر درحدود ۱۸ حتی ۲۰ در صد قند داشته اند ولی آنچه تا کنون در ایران امتحان شده

بهمسایگی میر خانه مگیر

چو باشد خرد مر ترا دستگیر بهمسایهٔ میر خانه مگیر
که میرارچه باشد بنو نیك رای چو بدرای گردد نداری تو پای
بر میر ره خاصه و عامه نیست بنزدیك ایشان همه کس یکیست
شنیدم که آتش بود میر گاه بنزدیك آتش که جوید پناه

است و خصوصاً در این سه چهارسالهٔ اخیر امتحانات و تجزیه هائی که در دانشکده فلاحت نموده‌اند چنین نتیجه گرفته شده است که‌چغندر قند در ایران در حدود ۲۴ حتی ۲۵ در صد قند در بردارد وبطور «متوسط میتوان گفت شاید کارخانجات قند ما وقتی کاملا مجهز شدند در حدود ۱۸ در صد قند استخراج نمایند یعنی در حدود ٤ در صد بیش از حد متوسطی که معمولا در اروپا استخراج میشود

این ازدیاد مقدار قند بواسطهٔ آسمان صاف و نور فراوان مملکت ما میباشد زیرا قند را برگ از نور آفتاب اخذ نموده و بعد در ریشه ذخیره مینماید بنابر این هرقدر آسمان صاف تر وبی ابر تر باشد قند چغندر آن بیشتر خواهد شد وبهمین جهت است که تخم چغندراروپائی که درایران تحت کشت قرار گرفته است مقدار قندش بیشتر از وطن اصلی خود میباشد و امیدوار باید بود در مملکت ما که از همه حیث شرایط طبیعي را برای‌کشت این نبات داراست وبرای زراعت چغندر مستعد میباشد درآتیهٔ نزدیکی همانطورکه ارادهٔ قویهٔ اعلیحضرت اقدس شهریاری قرار گرفته است دارای‌کارخانجات متعدد قند سازی شویم و از این حیث نیز رفع احتیاج مملکت شده و ملیونها در سال پول وطن عزیز ما برای وارد کردن قند بخارج نرود و چنانچه ذکر شد زراعت این نبات تغییرات مفیدی در اصول زراعتی ما خواهد داد و وسیله خواهد شدکه فلاحت مملکت ماهم تکانی بخود داده ودرشاهراه ترقی سیر نماید .

اصول زراعتی چغندر قند - آب و هوا و شرایط نمو - مناطق معتدله بهترین‌محل از برای زراعت چغندر قند میباشد و در نواحی معتدله حد اکثر محصول را ازین نبات مفید میتوان اخذ نمود

بی همراه براه مروید

چو آری برفتن سوی راه روی   از اول یکی نیك همراه جوي
که همراه باشد ترا دستگیر   چو کاری بپیش آیدت ناگزیر
بود همره نیك همراز تو   بنیك و بید گشته دمساز تو
چنین گفت با من یکی اوستاد   که همراه و همباز تو نیك باد

در صورتیکه چغندر را در سایر مناطق نیز میکارند (سرد سیر مانند سوئد و گرمسیر مانند مصر) معمولا چغندر در مقابل سرما حساس است و تا درجهٔ حرارت اقلا به ۵ درجهٔ سانتیگراد نرسد تخم آن جوانه نمیکند ولي معمولا موقعی شروع به بذرکاری مینمایند که حد متوسط درجهٔ حرارت روزانه به ۱۰ درجه سانتی گراد برسد

انتخاب زمین - چغندر اراضی عمیق که قطر قشرزمین زراعتی زیاد بوده و فاقد علف هرز باشد دوست میدارد بنابر این زمینی که در آن چغندر کاشته میشود باید نرم و ضخیم باشد و بطور عموم چغندر دراغلب اراضی نمو مینماید ولي تا ممکن است باید از انتخاب اراضی رسی و اراضی که علف هرز دارند خود داری نمود - اراضی رسی شنی ورسی آهکی واراضی سیاه خاك برای زراعت چغندرخوب است .

تهیهٔ زمین - یکی از نکات مهمی را که زارعین محترم ما در چغندرکاري باید خیلی طرف توجه قرار دهند مسئلهٔ شخم است زیرا چنانچه گفته شد ریشهٔ چغندر عمودی و بسیار طویل میباشد و درمقابل براي نشو و نمای کامل خود زمین نرم و عمیق لازم دارد و برای تهیهٔ همچو زمینی شخم عمیق لازم است و با گاو آهن های معمولی ایرانی همچو شخمی میسر نمیشود با وجود آنکه زمین را ۳ شخمه یا چهار شخمه نمایند زیرا برای چغندر اقلا شخمی بعمق ۲۵ الی ۳۰ سانتیمتر لازم است و از برای اینکار گاو آهنهای قوی اروپائی که بوسیلهٔ چهار گاو و یا با تراکتور کشیده شوند لازم است و در نتیجه شخم خوب مقدار محصول دو سه برابر خواهد شد هر چه قدر عمق شخم زمین چغندر کاری بیشتر بشد هما نقدر محصول بیشتر میدهد .

شخم چغندر را حتی‌المقدور باید در پائیز زد و کلیه برای عموم

درزمین شوره تخم مکارید

زمینی که بومش بود شوره زار   درو تخم کا ری نباید بکار
بتخم و بشوره زمین بنگرد   کسی کو برین نو سخن ره برد
همه جای دردست وجای غم‌است   ترا بخت شورست روزی کم است
چنین گفت با من یکی هوشیار   بشوره زمین هیچ تخمی مکار

نباتاتی که در بهار کاشته میشوند شخم پائیزه بسیار مفید است - اولا باران و برف بهتر در زمین ذخیره شده و بواسطهٔ سرمای زمستان و یخ بندان زمین خوب پوك و مرغوب میشود

شخم پائیزه باید عمیق باشد درحدود ۲۵ - ۳۰ سانتیمتر و دربهار قبل از بذرکاری یك شخم سطحی بعمق ۱۰ - ۱۲ سانتیمتر نتیجهٔ خوب داده و علف هرز زمین کم میشود

اگر درپائیز شخم پائیزه میسر نشد باید دراسفند ماه دراولین فرصت مبادرت بزدن شخم نمود ودرزمستان باید دادن یخ آب را فراموش نکرد

کود - کودی که درایران برای زراعت چغندر بیشتر میتوان بکار برد کود حیوانی است واین کود را نباید مستقیماً قبل از کاشت بزمین داد بلکه اصلح آنست که بزراعت ماقبلش داد ویا اقلاً دراوائل پائیز کود را خوب درزمین پخش نموده وبعد بوسیله شخم عمیقا درزیرخاك مدفون نمود که تا دراول بهار درزمین خوب پوسیده از برای نبات قابل استفاده شود

درهر خروار زمین (۲ هکتار) باید درحدود ۱۶۰ الی ۲۰۰ خروار کود حیوانی بزمین داد (۸۰۰ الی هزار بار الاغی) در خارجه نیز زراعت چغندر قند بیشتر کود های شیمیائی استعمال میکنند کود های آزته وفسفره خصوصاً کودهای پطاسی وآهکی ازبرای زراعت چغندر خیلی مفید میباشد .

متاسفانه درایران که استعمال کود شیمیائی معمول نیست استعمال خاکستر مخلوط با کود حیوانی بسیار مفید است زیرا خاکستر مقداری پتاس واسید فسفریك همراه دارد که برای این نبات نافع است

دیگر از کودهای مفید برای چغندر کود سبز و کنجاله میباشد و

از غمازان وفا مجوئید

بود در خور صد هزاران جفا — هر آنکو ز غمّاز جوید وفا
پلیدی که باشد ورا زشت خوی — بود بهتر از مردم غمز گوی
اگر دوست داری تو جانی تمیز — مگو غمز و مشنو زکس غمز نیز
نکو گفت دانای پاکیزه جان — که غماز را سر ببر یا زبان

مخصوصاً کود سبز از برای اراضی سبك مانند اراضی شنی بسیار مفید است (کود سبز عبارت از کشتن نباتاتی است مانند شبدر ـ ماش خلر ـ منداب و غیره که وقتیکه این نباتات بگل نشستند بوسیله یك شخم آنهارا زیرخاك دفن مینمایند وپس از پوسیده شدن زیر خاك کود فوق‌العاده خوبی را تشکیل میدهد)

متناوب و زراعت ماقبل ـ برای اینکه زمین خسته نشده و چغندر خوب محصول دهد باید از زراعت مکرر چغندر در یك زمین خودداری نمود و اقلاً باید هر ۳ یا ٤ سال یکمرتبه در زمین کاشت زیرا اگر رعایت این نکته نشود در اثر خسته‌شدن زمین و ازدیاد امراض و طفیلی ها لطمهٔ بزرگی باین زراعت وارد خواهد شد بنا برین باید رعایت تناوب نباتات را نمود واساساً هرنباتی را که چند سال مکرر دریکزمین کاشته میشود خواهی نخواهی بآن زراعت لطمه خواهد خورد بطور عموم چغندر را بعد از غلات میکارند ولی بعد از نباتات حبوبی ازقبیل شبدر ، نخود وغیره نیز نتیجهٔ خوب میدهد .

در مملکت ما که همه ساله از زمین استفاده نمیشود و مرتباً زمین را یکی دو سال آیش میگذارند بهترین تناوب از برای چغندر تناوب ذیل خواهد بود

سال اول غله ـ سال دوم چغندر ـ سال سوم آیش
سال چهارم غله ـ سال پنجم چغندر

پس‌از برداشت غله درسال اول برای زارع وقت کافی باقی خواهد بود که محل غله را بطوریکه سابقاً گفته شد کود ریخته ودر پائیز شخم زد تا زمین در اول بهار برای بذرکاری حاضر و آماده باشد ولی در سال دوم چون چغندر تا اواخر آبان تقریباً در زمین خواهد بود و

با بندگان جنگ و بازی مکنید

مکن بازی و جنگ با بندگان بپرس از ندانی ز دانندگان
که بنده فرومایه و دون بود نباشد چو آزاده هر چون بود
کسی را که ازنفس خودشرم نیست مر اورا محابا و آزرم نیست
شنیدم ز دانای نیکو سخن که با بندگان جنگ و بازی‌مکن

پس‌از برداشت محصول اگر شروع ببذر کاری شود زراعت غله آن کریه خواهد شد بنابر این بهتر است که درسال سوم زمین چغندر را آیش گذاشت ویا اگر زارع مایل است ممکن است جای چغندر را در بهار جو بهاره بکارد وبعداز برداشت جو فوري شخم کلشی زده وبعد زمین‌را مهیا برای کشت گندم وغیره برای سال چهارم نماید وهمینطور باید این تناوب وگردش‌را رعایت کنند

موقع بذرکاری ـ موقع کشت وزراعت چغندر برحسب آب وهوای هر ناحیه متفاوت است اساساً چون چغندر درمقابل سرما حساس است بدینجهت باید موقعی شروع ببذر کاری نمود که خطر سرما در پیش نباشد بنا براین در نواحی گرمسیر مثلا ورامین از اواسط اسفند میتوان شروع نمود ودرنواحی نسبة سردسیر مانند کرج بایدازاواسط فروردین شروع ببذرکاری‌کرد وباید درنظر داشت هرقدر زراعت چغندر هراکش‌کاشته شود اصلح است ومقاومتش در مقابل امراض و حمله حشرات موذیه بیشتر خواهد بود

۴ اگر دراثر سرمای بهاره چغندر را سرما زد میتوان مجدداً تا آخر اردی‌بهشت حتی تا اواسط خرداد عمل بذرکاری را تکرار نمود ولی البته زراعت کریه خواهد شد

طریق بذرکاری ـ تخم چغندری که برای بذر کاري بکار میرود باید دانه درشت بوده وقابلیت جوانه زدنش خوب باشد (شصت درصد ازتخم‌ها بعداز ٦روز و۷۵ درصد ازآن باید در مدت چهارده روز جوانه بزنند) ـ هرقدر قوهٔ نامیه و سرعت جوانه زدن تخم خوب باشد چغندرهای قوي خوبی بعمل خواهد آمد که مقاومتشان در مقابل امراض زیاد است .

کسی که خویشتن را نشاید از او بپرهیزید

کسی کو نشاید بخود چون سزد نشاید بتو چون نشاید بخود
پسر کان نشاید بفرخ پدر نبینند پدر خرمی زآن پسر
یکی گربه شد نزد شیر ژیان که شایستهٔ تو منم در جهان
چه نیکو بدو گفت شیر شکار که هستي تو مشئوم فرزند خوار

طریق بذرکاری چغندر درممالك خارجه بطور عموم بوسیلهٔ ماشین بذرکاری که بذر را بوسیلهٔ آن روی خطوط متوازیه میکارند (چنانچه مؤسسات چغندر کاری نیز در قراء استیجاری کارخانجات قند نیز بوسیلهٔ ماشین بذرافشان بذرکاری میکنند) وپس از سبز شدن و وجین اول در نقاطیکه نزولات آسمانی کم و آبیاری معمولست بوسیلهٔ ماشین مخصوصی مابین دو ردیف چغندر نهری احداث مینمایند و تـه بندی نموده و آبیاری میکنند ولی آنچه که درایران معمولست اولا بذرکاری دست پاش بطریق کرته بندی است که خیلی ساده و می توان گفت بدترین طریق بذرکاریست وثانیاً طریقهٔ دیگري که متداولست طریق مرزی یا کوزبندی میباشد که زحمت و مخارج آن فوق العاده زیاد است ولي درعوض محسنات زیادی دارد

۱ - زراعت دست پاش - چنانچه ذکر شد خیلی قابل ملاحظه نیست وطریق اجرای آن بقرار ذیل است :

پس از انجام عمل شخم وتسطیح مزرعه در هنگام بذرکاري بذر با دست پاشیده وبعد بوسیلهٔ شخم دیگری آنرا زیر خاك مینمایند وسپس بوسیلهٔ کلاو یا مرزکش کرته‌های کوچکي به اندازه هاي مختلف (۲۰ الی ۴۰ مترمربع) احداث مینمایند تادرموقع آبیاری سیراب نمودن نبات آسان باشد

ازمعایب این طرز بذرکاري آنست که اولا بذراقلا دوبرابر مصرف شده وثانیاً بواسطهٔ آبیاری زمین سفت شده ومانع رشد چغندر میشود ودرنتیجه مقدار محصول نقصان کلی مینماید .

۲ - زراعت پشته یا کوزبند - با وجودیکه مخارج این طرز چغندرکاری زیاد است ولی درعوض فراوانی محصول جبران مخارج فوق العاده را مینماید

ابله مادر زاد را دارو نیست

کسی کابله از مادر خویش زاد   نشاید بداروی او سیم داد
نه کار خداوند کاریست خرد   قضای نبشته نشاید سترد
بگفتار استاد پیشین نگر   که گفته است بیتی به ازصدگهر :
« اگر مرگ دارو بگرداندی   کس اندر جهان جاودان ماندی »

اولا بواسطهٔ کوز بندی کردن طبیعی است که عمق خاك مزروعی زیادتر شده وچغندر بهتر نشو ونما نموده و درشت‌تر میشود ودر نتیجه مقدار محصول زیادتر خواهد شد و ثانیاً در زراعت پشته آب بهتر در زمین نفوذ کرده وخوب ذخیره میشود ودر نتیجه احتیاج نبات بآب کمتر خواهد شد ودر مملکت ما که آب خیلی قیمت دارد این قضیه قابل اهمیت است واستفادهٔ بیشتری ازآب برده خواهد شد مثلا اگر لازم است درتابستان چغندر کرته بندی یا دست‌پاش‌را هرهشت روز یکمرتبه آبیاری نمایند در زراعت پشته تقریباً هر۱۲ الی ۱۵ حتی ۲۰ روز یکمرتبه کافي است و بدینوسیله یك ثلث از مصرف آب صرفه جوئی میشود ودر نتیجه اراضی بیشتری را تحت کشت میتوان درآورد .

درموقع پشته بندي باید دقت کرد که پشته‌ها طراز باشد که در تمام طول پشته ها چغندر یك‌میزان آب بخورد واگر پشته ها طویل باشند باید تنه بندی نمود

در موقع بذرکاری بطریق کوزبند باید چندروز قبل از شروع به بذرکاری جویها را خوب آبیاری نمود و موقعیکه زمین گل نباشد و باصطلاح گاورو شد باید شروع ببذرکاری نمود ودرهر سوراخ و یا چالی که قدري بالاتر ازداغ آبی که دراثر آبیاري احداث شده است ٤ الي ٥دانه تخم چغندر را بعمق ۲ الی ٤سانتیمتر قرار داده وبعد روی آنرا با خاك نرم می‌پوشانند باید دقت کرد که تخم ها روي قسمت آب دیده زمین واقع شود تا رطوبت کافي برای جوانه زدن تخم موجود باشد بطور عموم بهترین فاصله مابین دوبوتهٔ چغندر در روی پشته از ۲۰ الی ۳۰ سانتیمتر است ولی اصولا باید درنظرداشت که‌دراراضی پرقوت‌عرض پشته ها را بیشتر گرفت وفواصل بین دو بوته‌را نیز زیادتر

دیوانه و ابله را پند مدهید

بعاقل دهی پند و اندرز به بدیوانه و مست و ابله مده
کزین هر سه کس دور باشد خرد دل بی خرد پند را ننگرد
بموبد همی داد پندی قباد چنین گفت موبد که شه باد شاد
که از پند شه یکسره آگهم نه مست و نه دیوانه نه ابلهم

قرار داد چون چغندر بهتر رشد نموده درشت‌تر خواهد شد ولی در اراضی کم‌قوه باید عرض پشته وفواصل بین دو بوته ها را کمتر گرفت تا تعداد چغندر درزمین زیادتر باشد وچون درزمین کم‌قوه چغندر زیاد نمو نخواهد نمود فاصلهٔ کم عیبی نخواهد داشت

مقدار بذر ـ اگر بذر کاری بوسیلهٔ ماشین بذرافشان وخطی انجام بگیرد وچنانچه معمول است فاصلهٔ بین دوخط ۴۰ الی ۴۵ سانتیمتر باشد باید در یك خروار زمین (۲ هکتار) ۱۴ الی ۱۶ من بذر چغندر مصرف نمود

و در بذرکاری بطریق دست افشان یك برابر بیشتر بذر لازم است و در هر خروار زمین اقلاً سی من بذرباید افشاند ولي بطریق پشته و زراعت کوزبند از همه طریق کمتر بذر مصرف میشود و در یکخروار زمین ۸ الی ۱۲ من بذر کافی است

آبیاری چغندر ـ عموم نباتات خصوصاً نباتات وجینی احتیاج فوق‌العاده بآب دارند هر چقدر قشر زمین زراعتی عمیق باشد اب از برای زمین کمتر لازم بوده و بهتر ذخیره میشود و بر عکس در اراضی کم قوت باید بر نوبت آبیاری افزود

چنانچه سابقا ذکر نمودیم آب در ایران قیمتی است پس باید اراضی ضعیف وکم قوت را اصلاح نمود تا مصرف آب آن کمتر شود وبهترین راه اصلاح این نوع اراضی دادن کود حیوانی است و صرف نظر از اینکه کود حیوانی مقدار زیادی مواد مغذیه به نباتات میرساند آب را نیز بهتر ذخیره کرده ومانع ازتبخیر آن میشود بدین جهت اراضی که دارای کودحیوانی است کمترمحتاج بهآبیاری‌میباشد تااراضی‌بدون کود برای چند روز قبل از بذرکاری بایدآبیاری فراوانی نمود تاآب

نان تنها مخورید

چو ایزد دهد مر ترا نان و نام مخور تا توانی تو تنها طعام
بده نان بمردم بخیلی بهل که نانگر ز مردم بود نیك دل
بمردی کسی بسته دارد میان که نانی نهد پیش ده کس بخوان
چنین گفت آن کو بلند اخترست که نام و بزرگی بنان اندرست

بعمق زیادی فرو رفته و ذخیره شود پس از آن در ماه های اول چغندر جوان احتیاج زیادی بآب ندارد و ازروی وضعیت نبات باید موقع آبیاری را معین نمود ودر موقع جوانی نبات اگر کم آبیاری شود اولا زمین سفت نشده و نبات خوب نمو خواهد نمود و ثانیاً ریشهٔ خودرا بعمق زیاد تری فرو خواهد کرد تا به رطوبت برسد وروبهمرفته مابین آب اول با آب دوم باید اقلا ۲۵ الی ۳۰ روز فاصله باشد ـ چغندر بیشتر در موقع تابستان احتیاج بآب دارد وهر ۸ الی ۱۰روز یکمرتبه بسته بنوع زمین و طرز زراعت باید آبیاری نمود و در موقع پائیزباید مجددا ازآبیاری‌زیاد خود داری نمود زیرا درین فصل‌آبیاری فراوان باعث درشتی چغندر و کمی مقدار قندآن خواهد شد و بهمین دلیلست که کارخانجات قند در خارجه چغندر را از زارع بحسب وزن خریداري نمیکنند بلکه قیمت آن روی مقدارقندی است‌که چغندر دارد

مواظبت چغندر درحین نمو ـ هرقدر چغندر را درحین نمو بهتر مواظبت نمایند بهمان نسبت مقدار محصول و قند آن زیادتر خواهد شد چغندر درحین نمو بغیر ازآبیاری بدونوع مواظبت احتیاج داراد ؛ اول تنك نمودن ـ دوم وجین

تنك نمودن چغندر ـ بعد از کاشت و ظاهر شدن نبات موقعیکه چغندر ۳ ، ٤ برگه شده باید در اولین فرصت آنرا تنك نمود این عمل را دو مرتبه باید تکرار کرد و در مرتبه اول زارع دقت دارد که در هر فاصله ۲۰ الی۳۰ سانتیمتر یك بوته بیشتر باقی نگذارد و در مرتبه دوم که دو هفته بعد انجام میگیرد زارع باید دقت کند که در هرمحل یك بوته بیشتر باقی نمانده باشد و در میان بوته ها نیز باید سعی کرد آنکه از همه درشت تر و قویتر است باقي بماند

زیر دستان را چوب مزنید

برخ هرکه شد پیش توجای روب   نشاید برو زخم کردن بچوب
دل زیر دستان میازار هیچ   که آزار گیرند بر بد بسیچ
از آزار خیزد بسی کار ها   از آزار خیزد بس آزار ها
چنین گفت آزادهٔ گوهری   که کهتر نوازی بود مهتری

باید دانست که نشاء چغندر درزمین بسهولت میگیرد درموقع تنک کردن زارع باید دقت کند در نقاطیکه تخم سبز نکرده و وا گذاشته است ازچغندر هائی که تنک میشود برداشته و درقسمت‌های خالی نشاء نمایند و باید در نظر داشت که چغندر های متوسط بهتر از بوته های چغندر درشت میگیرد پس زارع نباید بوته های درشت چغندر را برای نشاء ترجیح دهد .

وجین چغندر ـ بطورعموم چغندر زمین واراضی بدون علف هرز را دوست میدارد و بنا برین هر قدر وجین چغندر تکرار شود چغندر بهتر نمو نموده و برمقدار محصولش افزوده خواهد شد وبطور متوسط چغندر ۵ وجین لازم دارد بطور کلی باید غالباً بعد از آبیاری سطح زمین مزرعه چغندررا خراش داد تامانع ازتبخیر آب زمین شود در وجین های آخری موقعی که چغندر درشت شده است خاك دادن پای بوته چغندر بی نتیجه نیست و در خارجه معمولا بوسیله ماشینهای مخصوص وجین عمل وجین را انجام میدهند وکار بدینوسیله پیشرفت سریع و مفیدی دارد ولی در ایران این عمل بوسیله دست وکج بیل و شفره انجام میشود که البته گران تر تمام خواهد شد

برداشت محصول ـ در اروپا ازاواسط ماه اول پائیزشروع ببرداشت و کندن چغندر از زمین مینمایند ولی در ایران از اواسط ماه دوم پائیز ممکن است شروع ببرداشت‌محصول نمود ـ درهرحال‌باید موقعی شروع ببرداشت محصول کرد که تا قبل از رسیدن سرما عمل برداشت خاتمه یافته باشد تا محصول زیر برف وسرما ازبین نرود درنواحی گرمسیر باید موقعیکه رنگ برگها از حالت سبزی متمایل بزردي شدند شروع ببرداشت محصول نمود .

نان خود خورید سخن بد مگوئید

چو ازنان‌کس میخوري بدمگوی   کسی را بعیبي که باشد مجوی
بود تا کسی گفتن بد ز کس   نباشد پسندیده بر هیچ کس
اگر نان خودرا خوري ناسزا   حدیث کسان نیست گفتن روا
چو بد از تو آید بر دیگران   بد آید ترا روزی از همسران

عمل برداشت محصول در خارجه بوسیله ماشینهای مخصوصی انجام میگیرد ولی در ایران بیشتر بوسیلهٔ بیل انجام میباید باید در هر حال طوری چغندر را کند و از زمین بیرون آورد که زخمی نشود زیرا چغندر های زخمی زود فاسد میشوند و نگاهداری آنها مشکل است .

پس از برداشت باید سرچغندر را که مقدار مواد قندیش کم است با برگهابوسیله کارد قطع نمود و بمصرف علوفه حیوانات رسانیدولی باید پس از بریدن سر چغندر وعاری نمودن آن از گل و سایرمواد خارجی چغندر های پاکیزه را برای استخراج قند حمل کارخانه نمود

مقدار محصول دریکخروار زمین ـ مقدار محصول بسته بمساعد بودن شرایط جوی و نوع زمین ومواظبتهائی است که بچغندر میشود اگر زمینرا خوب کود داده و شخم عمیق زده باشند البته محصول خوبی خواهد داد .

ولی بطور عموم اگر بشرایطی که راجع بطریق زراعت چغندر ذکر کردیم عمل‌شود بطور عادي از هرخروار زمینی (۲ هکتار) ۱۶۰ الی ۲٤۰ خروار چغندر قند میتوان برداشت نمود حتی در سالهای خوب میتوان از هر خروار زمینی قریب ۳۰۰ حتي ٤۰۰ خروار چغندر قند برداشت کرد .

چنانچه درسال گذشته درموقع برداشت محصول چغندر از مزارع امتحانی کرج مقدار محصول بر حسب خروار زمین بچهارصد خروار حتی بیشتر نیز رسید .

چند نصیحت بزارعین چغندرکار :

اگر مایلید که از زراعت چغندر استفاده ببرید ـ اگر میخواهید که از یکخروار زمین (۲هکتار) دویست الی سیصد خروار چغندر خالص

رضای پدر و مادر بجوئید

بگردان زبی حشمتی رای وروی رضای پدر وآن مادر بجوی
بود بر تو بر حق ایشان بسی نباشد چو ایشان ترا هرکسی
اگر چه خدای جهانت آفرید ترا از عدم در وجود آورید
یکی مادرت داد و فرخ پدر که پروردت اندر برو در جگر

محصول برداشته و تحویل کارخانه قند دهید و در مقابل ششصد الی هزار تومان عایدتان بشود بنصایح ذیل عمل کنید (مبلغ فوق نصف براي خرج و نصف دیگر منفعت خالص میباشد)

۱ ـ سعی کنید حتماً درپائیز کود فراوانی بزمین داده وشخم عمیق درتعقیب آن زده وحتی‌المقدور قبل اززمستان زمین چغندر راازحیث کود وشخم آماده زراعت نمائید .

۲ ـ بذرکاریرا هرچه زودتر درماه اول بهار باتمام رسانید .

۳ ـ درموقع‌بهار پس از روئیدن زود بزود بچغندر جوان‌آب‌ندهید

٤ ـ حتی‌المقدور پس از هر آبیاری خراش مختصري بزمین داده وبدینوسیله مانع تبخیر آب شده وتسهیل تنفس ریشهٔ نباترا فراهم‌نمائید

۵ ـ علف هرز را بوسیلهٔ وجین ازمزرعه برطرف نمائید

٦ ـ در موقع تهیه زمین وکشت سعی کنید تمام اراضی تحت‌کشت درآید و قسمتهای خالي باقي نماند زیرا غالباً زارعین ما این نکته را مراعات نمینمایند واگر بطرز کوز بند زراعت میکنند اکثر دیده شده که فاصله بین دوپشته یکذرع بلکه بیشتر است درصورتیکه نیمذرع‌فاصله بین دو پشته کاملا کافي است وعرض خود پشته نیز نباید از نیم ذرع تجاوز نماید . درهرحال باید سعی نمود که در هر ذرع مربع پنج بوته چغندر داشت و اگر این عده از پنج بوته کمتر شد بضرر زارع تمام شده وزمین بلا استفاده میماند وعده بوته چغندر نیز هیچوقت نباید از ده عدد درهر ذرع مربع تجاوز کند .

۷ ـ بمحض بروز آفت فوراً بمؤسسات چغندر کاری رجوع نموده وسایل و دستور مبارزه گرفته و بفوریت شروع بدفع آفات نمائید .

۸ ـ چون زراعت چغندرقند درمملکت ما تازه است ورعایا چنانکه

بجان کسان زنهار مخورید

مخور گر ترا هست جان هوشیار   بمال و بجان کسی زینهار
که زنهارخواره بود تیره رای   نکوهیده نزدیك خلق خدای
هر آنکو بید گشت همداستان   بنیکی نزد زو کسی داستان
نکو گفت فرخنده شاه قباد   که من بد نخواهم بمن بد مباد

شایسته است آگاهی ازطرز زراعت آن ندارند خوبست چغندرکاران گاهی بمزارع سر مشقی دانشکده فلاحت ویا مؤسسات فلاحتی و چغندر کاری ادارهٔ محترمه کل فلاحت رجوع نموده ودر مزارع چغندرکاري گردش نمایند وازطریق زراعت وکشت این نبات مفید آگاهی یابند .

خاتمهٔ تذکر میدهد براي اینکه بزارعین محترم اثر نصایح فوق مبرهن گردد خوبست قطعه زمین کوچکی را درکنار مزرعهٔ چغندرخود تهیه‌نموده وبطوریکه دستورداده شد عمل‌نمایند آنوقت درموقع برداشت محصول بآنها واضح خواهد گردیدکه تفاوت مقدار محصول ازکجاست تا بکجا بشرطیکه زدن شخم عمیق و دادن کود حیوانی فراوان را در پائیز فراموش نکرده و همچنین بذرکاری را در اولین فرصت در فروردین ماه انجام دهند و در حین نمو نیز بطوریکه سابقاً دستور داده شد عمل نمایند در اینصورت اطمینان میدهم که اقلاً دو سه برابر بیشتر از آنچه معمولاً حاصل بر میداشته اند استفاده خواهند نمود .

نکتهٔ دیگری راکه چغندرکاران بایددرنظر بگیرند اینستکه هیچوقت مقدار زیادی زمین بیش از آنکه مقدورشان است تحت کشت چغندر در نیاورند بلکه بقدری زراعت نمایند که بتوانند از آن کاملا توجه نموده و رسیدگی کنند ولی اغلب چغندر کاران ما این نکته مهم را ملحوظ نداشته چندین خروار زمین را کنترات نموده وکشت مینمایند و در نتیجه حتی بوجین نمودن زراعت خود نرسیده و بالمآل محصول قلیلی برداشت نموده و متضرر میگردند بنا بر این زارعین محترم باید این جمله مختصر را همیشه در نظر داشته باشند :

کم بکارید ـ خوب بکارید . « **مصطفی زاهدی** »

استاد زراعت دانشکدهٔ فلاحت و رئیس مزارع امتحانی کرج

باخدا داده ستیزه مکنید

کسی کش بود دولت از آسمان مدار از دل او بدل بدگمان
که با هرکه دولت بود سازگار ز بد خواه او کین‌کشد روزگار
مدان بهتر از دولت و بخت چیز که اومی‌کند خوار وزشت وعزیز
چنین گفت با من یکی دولتی که کم دولتی به ز بی نعمتی

شترنج

آغاز سخن و سبب پیدایش

شترنج - یکی از تفریحات و بازیهای مشغول‌کننده و زیبائی است، که امروزه در تمام اقطار دنیا معمول بوده و اوقات بسیاری از مردم گیتی را بخود مشغول داشته است.

این بازی رزمی فی‌الحقیقت یك میدان جنگی را نشان میدهد که دارای تمام اصول و قواعد و تاکتیك نظامی است و دانستن آن نه تنها بخودی خود یك فن و معرفتی است بلکه بازی کننده را نیز باصول و اندیشه های منظمی عارف و آشنا مینماید - اصل این لغت ظاهراً چینی یا هندی **وسترنك یا چترنك یا شاتورانگا بوده است** و بزبان پهلوی **شترنك یا ششرنك** بوده و سبس باعتبار اینکه کاف درعربی بدل بجیم میشود (چون بزرگمهر و بوزرجمهر) ششرنك نیز معرب گشته و شطرنج شده است فرنگیان این بازی را (اِشك با علامت جمع (Echecs) نامیده و از کلمهٔ پارسی (شاه) و یا از شیخ عربی گرفته اند شترنج دراصطلاح فرهنگ نویسان اقسام غله راگویند که بهم آمیخته بوده و از اجزاء مختلف مانند گندم ونخود و عدس و دیگر حبوبات ترکیب شده باشد (مانند نان‌شترنجی و آش شترنجی) که در واقع نزد عوام همان‌آش شل قلمکار معروف است چنانچه شیخ اوحدی درجام جم گفته (سفرهٔچرخ و نان شترنجی چیست تا درسماط او گنجی)و چون این بازی هم ازآلات و اشکال گوناگون از قبیل فیل ورخ و غیره ترکیب یافته لذا باعتبار اطلاق جزء برکل این بازی‌را هم شترنج گفته اند چنانکه فتحعلی خان ملك‌الشعرا کاشانی گفته،

از طبع بد پرهیز کنید

ازاول بدان مرد را طبع وخوی — پس آنگاه با وی بدو نیك‌گوی
که بد طبع مردم بود بی نمك — رطب گر نهی پیش داند خسك
قمار ارچه بازی تونیك و ظریف — ازاول بدان زخم دست حریف
که موبد چنین گفت با شهریار — شناسد حریف آنکه بازد قمار

یکنفر مصری ـ قلم کمال الملک ـ مجلس شورای ملی

شاهی که شهان هفت اقلیم ‌ مانند برش چو شاه ششرنگ

در قدیم‌الایام در یونان و رم شترنج را بنام لودوس - لاترون - کولورون میخواندند و در اساطیر یونانی امده که این بازی را شخص یونانی موسوم به پالامد هنگام محاصره معروف تورروا اختراع کرده تا آنکه جنگ جویان را هنگام فراغ و بیکاری اشتغال و تفریحی در کار بوده و از این روی کمتر بفکر اوطان و اولاد خود افتند ولی بزعم ایرانیان و اعراب بازی مزبور را (سَسِه) نامی (ساسا) هندی پسر داهیرا در هندوستان اوایل قرون وسطی اختراع نمود (برخی بخود داهیر نسبت میدهند) و پسر سسه موسوم به لجلاج نقشه آن را بسلطان وقت عرضه نمود و پس از اختراع شخصی (ژودیس هیرا) نام تمام ما یملك و دارائی خودرا بحریف خویش (ساکونی) یا (ساهونی) باخت و پس از بربادي زندگی (ژودیس) هندوستان را ترك کرده بایران‌آمد و تفصیل را بعرض دربار ایران (نوشیروان) رساندروایت دیگری هست که امبراطور هند بجنگ پارتها و سیتها و قبائل شمالي رفته درکارزار با آن گروه کشته شد دستوران را جرئت آن نبود که خبرقتل شاه‌را بسمع‌ولیعهدرسانندازدانشمندترین‌کهنه چاره‌جوئی‌نمودند سَسِه نام‌که یکی‌ازحکما‌بود این‌بازی‌را اختراع‌کرده بوسیله(کیش‌ومات) که اعلام ختم بازی و حاکی از مغلوبیت خصم است بولیعهد فوت پدررا اعلام نمود خلاصه صاحب نفائس الفنون و برهان و دیگر فرهنگ نویسان واضع‌آن را سسه نام هندی دانسته اند (گرچه قولی هم هست که درچین اختراع شده) همینکه سرّ این بازی بشاه عرض شد سلطان را خوش آمده بواضع گفت در مقابل این اختراع از من‌چیزی بخواه حکیم جواب داد تنها برای اینکه قیمت فکر را آشکار نموده باشم

با دبیران لجاج مکنید

مکن با دبیران خلاف و لجاج ‌ بخاصه که دانند درج از دواج
دبیران که دانند رسم قلم ‌ توانند کردن بسی بیش و کم
قلم‌گرچه تیزی ندارد چو تیغ ‌ ز نوك قلم تیغ گیرد گریغ
قلم کرد بند جهان را کلید ‌ هنر ها بسی در قلم آفرید

این لعب را اختراع نموده‌ام ومرا توقع چیزی نیست ولی حالا که ارادهٔ عنایتی فرموده اید - بمقدار خانهای شترنج (٦٤) بطور مضاعف گندم بمن داده شود (یعنی خانهٔ اول یك و دوم ۲ وسوم ٤ و چهارم ۸ الي آخر) شهریار بدواً از حقارت نظر حکیم شگفتی نموده ولی بعد که دقیقانه حساب ودر مقام عمل برآمد پنداشت که تمام انبارهای غلاة امپراطوری برای اجرای این منظور کافی نیست در واقع خود این مسئول را هم باید یك اعجازی شمرده و این اندیشهٔ خردمندانه را در جای خودمورد تقدیر قرار داد

سلطان هند که معاصر بانوشیروان بود توسط سفرای خود این بازی را نزد کسری فرستاده و اظهار داشت اگر بر سرّ این بازی وقوف یافته و این رموز را دریابی تاج و تخت من از آن تو باشد نوشیروان حل این معمی را به بزرگمهر واگذاشته و او پس از یك شبانه روز مفتاح رمز را یافته و شاه را از سرّ این بازی آشنا و آگاه کرد و سفرا خجل و شرمسار مراجعت نمودند

بزرگ مهر تنها باین اکتفا نکرده درمقابل بازي «نرد» رااختراع نموده برای شهریار تحفه فرستاد و اضافه کرد

که شترنج کلاً روی تدبیر است وحال آنکه تدبیر بی تقدیر هیچگاه قابل عمل نیست چنانکه در تدبیر همین شترنج هم باز از قبول تقدیر ناچار است ولی نرد که صفحه و اشارهٔ از حوادث روزگار است هم تدبیر است وهم تقدیر یعنی در پیشرفت امورهم اندیشه لازم است وهم تقدیر و طالع خلاصه نزد محققین تخته نرداشاره بجبر و شترنج اشاره باختیار است - نیز حکیم فردوسی در شاهنامه گفته :

بیاورد شترنج بوزرجمهر بر اندیشه بنشست و بگشاد چهر

از زبان شاعران پرهیز کنید

زشاعر بترس ارتوئی مرد حُر زبانش بشمشیر صلّت ببر .
که با شاعران کس نیارد ستیز کند هرکس ازطبع ایشان گریز
سخن های ایشان بصلح وبجنگ چونقشي بودکنده در خاره سنگ
شنیدم ز دانندهٔ گوهری که نوعی است از ساحری شاعری

بیك روز و یك شب چو بازي بیافت ز ایوان بر شاه ایران شتافت
خرد با دل روشن انباز کرد باندیشه مر نرد را ساز کرد
یکی رزمگه ساخت شترنج وار دو رویه بر آراسته کارزار

بهر صورت چیزی که مسلم است سنرنگ یا شترنگ یا ششرنگ یا چترنگ یا شاتورانگا یا شترنج بازي است که در هندوستان اختراع شده و از آنجا بایران و از ایران بعربستان و از عربستان هم متعاقب جنگهای صلیبی باروپا رفته است -

این بازی بسه دوره منقسم میشود .

دورهٔ اول بازی هندوها شاتورانگا - دورهٔ دوم که شروع آن از قرن ششم مسیحی است موسوم به شترنگ یعنی بازی قرون وسطی - دورهٔ سوم قرن حاضر که از قرن شانزدهم میلادی آغاز میشود

در دورهٔ اول جای سوار ها با امروز فرق داشت هماوردان هم بجای دو نفر امروزه چهار نفر بودند یعنی دو متفق و دو متحد وزیر بمنزلهٔ شاه یکی از حریف ها بود چهار قسم مهره داشت زرد ، قرمز ، سبز ، سیاه وچهارطرف صفحه را اشغال مکیردند

دورهٔ دوم - درین جا چهار نفر موقوف و سلطان متفقین بدل بوزیر میشود . رخ که در اصطلاح فرنگی برج گویند و سابقی ها مرغ میگفتند بجاي فیل در گوشه قرارگرفت وقتی که پیاده سالماً تمام خانهای عرصهٔ شترنج را پیمود مبدل بوزیر شد چنانکه سعدی در گلستان فرموده پیادهٔ عاج عرصهٔ شترنج را بسر میبرد و فرزین میشود یعنی به از آن میشود که بود - فیل دارای قدرت میشود دو قسم بردن تعبیه شد (کیش و مات) دومی (لات) در اولی فکر محصور کردن مهرهٔ شاه مورد نظر قرارگرفت و در دومی کشتن سوار ها و لخت کردن

مهمانان را عزیز دارید

کسی گر رسد پیش تو میهمان ببند از پی خدمت او میان
چنان کن که خشنود باشد ز تو بهر چیز پر سود باشد ز تو
که مهمان نکو داشتن درخوراست طریق بزرگان نام آور است
چنین گفت دانندهٔ تا زیان که بر داد دادن بگردد زیان

دورهٔ سوم در واقع همان دورهٔ دوم بود جز اینکه قلعه رفتن پیداشد واقتدار فیل و وزیر زیاد شد پیاده در مرتبهٔ اول دو خانه حرکت کرد قواعد و مقرراتی تدوین شدو این بازی داراي اصول منظمی گردید

اواین رسالهٔ که دراروپا راجع بشترنج نوشته شد در آغاز قرن سیزدهم مسیحی و بقلم ژاکوبوس موسولیس بود این رساله داراي ۲۴ فصل و یك حاشیه از رسائل خطی بود درآخر قرن پانزدهم مجلات سن ونسان ولرسنا بدید آمده و مشحون ملاحظاتی چند بود از این قبیل « اگر شب در مقابل شمعدان بازی میکنید شمعدان را بسمت چپ بگذارید ولی در روز خصم خودرا مواجه با روشنائی کنید تا پرتوان چشم را خیره کند » دراین رساله حرکات و مقررات قطعی مهره ها بطور فعلی مدون و مستقر شد بعدها در ۱۵۱۲ رسائلی از دامیانو دارای شش فصل ودر ۱۵۶۱ از سی گورا ودر ابتدای قرن هیجدهم از سالویو و بعدا از فیلدور قهرمان معروف شترنج ودر ۱۷۳۵ از کاپینن برتن و بوردونه فرانسوي و در ۱۸۰۸ از سارات انکلیسی در دوجلد و اخیراً درنیویورك شخصی موسوم به اِستر کتابی موسوم به (تعلیمات شترنجي در عصر حاضر) و ماکداول انگلیسی هر یك رسائلي دربن فن نگاشته و مقرراتي آموختند مثلا فیلدور در رسالهٔ خود پیاده را ازهمه بیشترستوده واورا مدح کرده است وخود تخصص در پیاده بازی داشته و پیاده را روح بازی شترنج میشمرده بر خلاف بوردونه معتقد است که برای حصول نتیجه دادن یك یا چند پیاده یا سوارعیبی نداشته بلکه گاهي براي فرودآوردن ضربت قطعی بحریف ضروري است - دوجلدرسالهٔ سارات از تدوین قواعد دفاع وحمله بحث کرده و بطور منظم و اصولی از آن گفتگو مینماید در ایران هم این

بزیارت نیکان شوید

بجز روی نیکان زیارت مکن	بید تا توانی تجارت مکن
همه نیکی آیدش هر جای پیش	کسی کو بنیکان زند دست خویش
که نیکان زنند ازبدان فال نیك	زنیکان شود مرد را حال نیك
من از نیك مردان شدم نیك مرد	چنین گفت آن خواجهٔ سالخورد

بازی یك جنبه فنی بخودگرفته و در جامع العلوم یا جامع الفنون وشترنج نامهٔ مرحوم فرصت شیرازی ذکری از قواعد آن بمیان آمده است

خلاصه این بازی امروزه درتمام عالم شایع و در طی قرون اخیره بارتجاربي که از آن بدست آمده کنگره ومجامعی از مسابقه این بازي در ۱۸۷۲ در لندن و ۱۸٦۷ در پاریس و ۱۸۷۳ در وینه تحت نظر بازی کنان وقهرمانان معروف تشکیل و مسابقه هاي زیادی بعمل آمده است .

طریقه بازی شترنج - نطع شترنج عبارت است ازیك صفحه دارای ٦٤ خانه سفید و سیاه دو حریف در مقابل هم ببازی مشغول میشوند هر یك از آنها بطور تساوی مهره دارند باین طریق که هر یك داراي هشت پیاده و دو رخ ودو فیل و دو اسب و یك وزیر و یك شاه هستند پس هر یك از بازی کنان دارای هشت سوار اند که در صف اول قرار گرفته و هشت پیاده که درصف دوم واقع خواهند بود و برای مدافعه و صیانتندمهره ها معمولا سفید و سیاه هستند یعنی یکطرف ۱٦ مهره سفید و طرف دیگر ۱٦ مهره سیاه دارد و چون خانهای شترنج هشت است هشت ضرب در هشت ٦٤ میشود که مجموع صفحه شترنج را تشکیل میدهد ـ صفحه را باید طوری نهاد و نصب العین قرارداد که خانه سفید درسمت راست بازی کننده قرار گیرد مهره های سفید وسیاه باید مقابل هم واقع شوند شاه در خانه سفید و وزیر طرف راست او در خانه سیاه قرار میگیرد به ترتیبی که شاه یکطرف مقابل وزیر دیگر قرار میگیرد باقی سوارها مقابل هم واقع میشوند در چیدن مهره ها هشت پیاده در صف دوم رخ ها دردو گوشه وبعد

نصیحت از کس باز مگیرید

نصیحت زکس باز هرگز مگیر نه از مرد برنا نه از مرد پیر
مثل گر بود دشمن بد کنش وزو مرترا بوده بس سرزنش
نصیحت کن ودل زکین دورکن که آخر شود آگه او زآن سخن
چنان کن که تا زندگانی بود نصیحت ز تو رایگانی بود

اسب و بعد دو فیل واقع میشوندسپس فیل سیاه و سفید که اولی در خانه سیاه و دومی در خانه سفید حرکت میکنند

فیل و اسب و رخی که بدین ترتیب زیر دست شاه واقع میشوند فیل و اسب و رخ شاه و آنهائی که زیر دست وزیر (در سمت چپ صفحه) واقع میشوند فیل واسب و رخ وزیر گویند بدین تفصیل که فیل معروف بشاه یعنی فیل سیاه و فیل معروف بوزیر یعنی فیل سفید ولی اساسا این اصطلاحات اثر وضعی نداشته در هر صورت حرکت و اثر و خاصیت دو فیل و رخها و اسبها مساوی است جز اینکه فیل سفید در خانه سفید و فیل سیاه در خانه سیاه حرکت میکنند .

شروع بازی - شروع ببازی درمرتبه اول معمولا باسفید است گر چه گفته‌اند (بزرگان سیه مهره‌بازي كنند) ولي چون شروع ببازی که در اصطلاح فرنگیان (ترت) گویند خود یکنوع حق‌تقدم و امتیازی است،دردفعه نخست حق پیشقدمی باسفید است وچیدن مهره های سفید یا بتراضی حاصل میشود یا باصول ادب و نزاکت میگذرد یا بقرعه تعیین میشود براي دفعات بعد سفید را طرف غالب خواهد گرفت

حرکت مهره‌ها (پیاده‌وسوارها) - پیاده‌که در اصطلاح فرنگی پیون میگویند و صف دوم را همیشه اشغال کرده و برای مدافعه آماده است همیشه یك خانه بطرف جلو حرکت میکند ولی سوار یا پیاده حریف‌را بطور مورب یا مایل‌میتواند بزند وجای‌او را اشغال نماید - پیاده چون نمیتواند بر گردد یا کشته میشود یا در اواخر بازی ندرتاً باخر خانه خصم میرسد درین صورت میتوان او را باوزیر یاهر سوار دیگری‌که محل لزوم‌است مبادله نمود این حق از شئون اساسی او است - پیاده بیشتر مهرهٔ دفاعی و برای حفاظت شاه و سوارهاست

بمال جهان کبر و عجب مکنید

بمال جهان چون شوی بی نیاز   بپرهیز از کبر و کن احتراز
که برکس نماند نه عز ونه ذل   گهی خار پیش آید و گاه گل
مکن ناز هرگز بمال جهان   نگه کن بگرد نده حال جهان
چنین گفت دستور نیکو خصال   مکن کر و فر برسر جاه ومال

عمده بازی در حرکت پیاده است و بقول یکی از علماء این فن وقتی شخص خوب شترنج بازی میکند که در حرکت پیاده مهارت داشته باشد درین صورت باندازه فیل ارزش داشته مخصوصاً درپایان بازي وجود پیاده مؤثر میباشد

رخ - که باصطلاح خارجیها برج میگویند بعد از وزیر بهترین سوار است مخصوصاً در آخر بازی که دو رخ یا یك رخ باستعانت سوار دیگر یا پیاده یا یك رخ بکمك شاه خیلی زود میتواند شاه خصم را محصور و مات نماید حرکت او عبارت است از راست جلو خود و بهر طَرف که بخواهد خلاصه بطورمستقیم بجلو یا عقب یاطرفین حرکت میکند مشروط بر آنکه سوار یا پیاده از خود بازی کننده یا حریف مانع حرکت آن و درمقابل آن نباشد (این شرط درحرکت تمام مهره ها جز اسب مسلم است) رخ را از این جهة برج گویند که گوشه های صفحه‌را اشغال میکند .

اسب (کاوالیه) بعد از رخ قرار میگیرد و دوخانه حرکت کرده یعنی پریده و در خانه مورب آن بهرطرف که بخواهد می نشیند واین حرکت پرش یعنی عبور از مهره‌ها اختصاص باسب خواهدداشت ازاین جهت است که در کیش اسب بشاه طرف ناچار از حرکت دادن شاه است بدون اینکه قادر باشد سواری حاجب واقع شود و درنابی بیشتر اوقات وزیر خصم توسطاسب بچنگ میاید زیرا در فرض کیش اسب بشاه و وزیر تواماً چون ناچار از حرکت شاه است وزیر بچنگ‌میاید پس بهتر این است که اسب وسط صفحه قرار گیرد تا بتواند برهشت خانه حکومت کند وافکندن او را درکنار مقتضی ومصلحت بازی کننده نیست زیرا در مضیقه افتاده وزود محصور میشود اسب بیشتر سوارحمله

درمیان زن وشوهر میانجی مشوید

میان زن وشوی درجنگ و خشم　　میانجی مشو نیك بگشای چشم

که‌چون جنگ وشورافتداندرمیان　　تو مگشای از بهر ایشان زبان

که چون زآشتی شان سلامت رسد　　ترا زآن سلامت ملامت رسد

چنین گفت دانا چو بر زد نفس　　ترا بازن خویش‌کارست وبس

است تا دفاع و درست بازی کردن اسب قدری مشکل و همه کس از این جهة نمیتواند حق این سوار خوب را چنانکه باید و شاید ادا کند

فیل که بفرانسه آن را (فو) گویند هریك از هماوردان دارای دو فیلند فیل سیاه که در خانه سیاه بین اسب و شاه و دیگري فیل سفیدکه بین اسب و وزیر که در خانه سفید قرار میگیرد ـ فیل در هندوستان یکی از عوامل جنگی بوده و در شترنج هم در قرون وسطی خیلی مقتدر بوده ولی امروزه حرکت او منحصر است بطور مورب ومایل در خانهٔ سفید وسیاه یعنی فیل سفید درخانهٔ سفیدوسیاه درخانهاي سیاه بطور مورب بهرجا و بهرطرف که بخواهد ـ فیل درعین حال هم سوارمدافع و هم حمله کننده است یعنی هم رکن قلعه و نگهبان شاه است و هم بخوبي میتواند حمله نموده و بمعیت وزیر یا رخ کاررا برخصم مشکل نماید و مخصوصاً در آخر بازی خیلی مؤثر و مفید میباشد

وزیر (بفرانسه ملکه یاخانم گویند) پیوسته دست راست شاه ودست چپ صفحه یعنی درخانه سیاه قرار میگیرد (مطابق بازی شرقی) و بهترین سوارها درصفحه شطرنج درشمار است بعداز شاه که مقصود و هدف بازی است وزیر از همه مقدم تر است زیرا حرکت تمام سوار ها برای اومیسراست یعنی اثر وخاصیت رخ (حرکت مستقیم بهرطرف) وفیلین (حرکت مورب درخانهای سیاه وسفید) وپیاده (حرکت بجلو وکشتن مهرهٔ حریف بطور مورب) وهمچنین شاهرا که فقط بدور خود یعنی بهشت خانه اطراف حرکت میکند واجد است فقط صفت پرش که مختص اسب است ازوسلب وسوار حمله است وازاول بازی بکار آمده وارد معرکه میشود ولی نباید درآغاز ازسهولت درحرکت او سوءاستفاده نموده وبدون نقشهٔ معین بهرطرف حرکت دادگرچه این فکر یعنی فکر

سخن بد و بیهوده مگوئید

مده چون سخن زشت باشد جواب — که زشتی بزشتی بود نا صواب
تو آن گوکه از اصل پاکت سزد — همان کز جوان مرد خاکت سزد
بزشتی که گوید ترا زشت گوی — چوپاسخ دهی می شوی زشت روي
بود شیوهٔ مردم پاك جان — خموشی به از پاسخ ابلهان

داشتن یك نقشهٔ مرتب درجمیع موارد وتمام سوارها ملحوظ است ولي اگر وزیر درمخاطره افتاد دیگر جبران نداشته وبازی ازکف رفته است بعضی‌ها دربارهٔ وزیر اینقدر حق احترام قائل شدند که مانند شاه باو کیش (خبردار) میگویند

شاه (روا) مقصود اصلي در بازی شترنج شاه است یعنی منظور این است که شاه را مات نمایند بعبارة اخری طوری کار را براین مهره تنگ کند که از هیچ طرف نتواند حرکت نماید مقصود این نیست که صرفاً صفت حرکت ازاو سلب شود بلکه مقصود این است که در وضعیتی قرار گیرد که از هرطرف بخواهد حرکت نماید مقابل با سوار طرف باشد وهمینکه نتوانست درنقطه قرارگیرد که مصون ازقوای خصم باشد مات است وحریف در چنین وضعیتي مغلوب میباشد

پس باید سعی کرد که مهرهٔ شاه درمحاصره نیفتد واگر زد و خورد وکشتاری‌هم دربازی میشود برای همین نتیجه‌است وچون مقدمهٔ واجب واجب است یعنی نمیتوان با بودن سوارها و مدافعین عرصه را بر شاه تنگ کرد ازین سبب است که‌در ابتدا یاوسط یا انتهای بازی زدو خورد وتبدیل سوارهائی بین طرفین واقع میشود و الا اگر ممکن شود که بدون زد و خورد مهرهٔ شاه محصور و مات شود بهتر و برای برنده موجب‌حصول مفاخرت است وچون تنها نقطهٔ درخشنده درصفحه‌شترنج شاه‌است ودیگران برای‌او فداکاری میکنند ازنظر بزرگی وعظمت خودش حرکتی نداشته فقط بخانهای اطراف خود حرکت میکند.

کیش و مات (اشك‌او-روا) کیش اصطلاحی است در شترنج حاكي از اینکه (خبر بشاه) یعنی مواظب باش که‌شاه تو درمعرض خطر ومواجه با مهرهٔ من‌است درینصورت هیچ حرکتی نمیتوان کرد جزآنکه

بی کار منشینید

هر آنکو بکاری برد دست پیش　　نماند ببی‌کاری از کار خویش
که بی‌کاری اندیشه بار آورد　　ز کشته گلت خار بار آورد
سیاهي دلاور به و تیغ زن　　رعیت فروتن به و کم سخن
زکوه ار بناخن کني سنگ سخت　　بود به ز بی کاری وشور بخت

مهرهٔ شاه را ازحالت کیشی آزاد کرد واین بدونوع ممکن‌است یا خود آن مهره را حرکت داده و از آن خانه خطیر بخانه دیگری میبرند (البته بدور خودش) یا سواری حاجب آن قرار میدهند بدینطریق که بین شاه وسوار خصم عائقی میگذارند تا ازحالت کیشی بیرون آید درکیش‌پیاده یااسب شاه مجبور بحرکت بوده وهیچگونه حاجبی نمیتوان قرار داد وقتیکه شاه نتواند نه حرکت‌کند و نه سواری بین او و سوار خصم حاجب شود درینصورت مات است

نسبت کیش با مات عموم وخصوص مطلق است یعنی هرجا که مات است البته کیش هم هست ولی هر جا که کیش است ممکن است مات نباشد کلمهٔ کیش ظاهراً همان هُش و هوشدار فارسی بوده یعنی‌مراقب و مخبر باش و بمرور تحریف وکیش شده است وبالاخره برای مصونیت شاه است که کیفیت قلعه را تنظیم کرده اند

رفتن قلعه و فواید آن (روکه) قلعه رفتن عبارت است ازتبدیل حرکت شاه با رخ یعنی شاه ازجای خودحرکت‌کرده بخانه اسب پهلوی رخ قرار میگیرد رخ‌هم باختیار بازی‌کننده جای شاه یا وزیررا اشغال میکند این حرکت یعنی تبدیل ناگهانی‌شاه و رخ را در اصطلاح اروپائیها (شاسه‌کروازه) میگویندااین‌عمل دوحسن دارد یکی‌اینکه شاه نسبهٔ درگوشه وجاي مصونی قرار میگرد ودر عین اینکه خود محاط از سواران وناظر بجریان عرصهٔ جنگ‌است مرکز فرماندهی‌را هم اشغال کرده است دیگر آنکه رخ و سایر سوارها که درگوشه‌اند وارد معرکه شده درکارزار شرکت میکنند ـ وقتیکه طرف شاه قلعه میروند یعنی بدست راست قلعه کوچك گفته‌میشود وزمانی‌که‌طرف وزیرقلعه میروند

آنچه بزبان دارید بدل در همان دارید

سخن چون بگوئی مگو با زبان — بدل در همان به که داری نهان
که گر با زبان راست ناید دلت — پشیمانی آرد ازو حاصلت
زبان و دلت راست باید بهم — میان دو داور مکن بیش و کم
کسی را که دل بازبان گشت راست — روا نیست بروی فزونی وکاست

چون یك حرکت بیشتر لازم دارد قلعه بزرگ میگویند

معمولا چنین است که هرکس طرف راست خود بهوی بقلعه اوجلت میرود بنابراین قلعه مقابل رفتن خیلی مستحسن بوده ودلیل ضعف است

شرایط قلعه رفتن - اولا سوارهائی که بین شاه و رخ قرار گرفته اند باید خارج شده و راه باز باشد - دوم اینکه شاه حرکتی نکرده باشد سوم - رخ بجای اصلي خودش باقی باشد - چهارم شاه عبورا در مسیر سوار طرف نبوده ودر معرض کیش واقع نشده باشد پنجم شاه کیش هم نخورده باشد

ترتیب بازی اول باید پیاده جلوشاه ماوزیررا حرکت داد تاآنکه سواران بتوانند بکار افتند ووارد معرکه شده وخانهٔ خالي پیدا شود- اسب وفیل باید بیرون آیندکه این دوخاصیت دارد یکی مقدمات قلعه رفتن تهیه میشود و دیگر آنکه سوار ها بیرون آمده و سر راهشان باز شده وهرچه زودتر بتوانند بقلعه‌میروند زیرا همینکه شاه کیش‌خورد صفت قلعه رفتن اراو سلب میشود از این جهت است که بعضی اوقات یکی‌از طرفین خصم خود را اغفال نموده و در اول بازی بوسیلهٔ فیل ماوزیر بشاه‌او کیش‌میدهدپس‌بایدازاول‌مواظب‌این مسئله بود- پس‌ازقلعه رفتن [illegible] [illegible] نقشه و اشتباك مقطعی در نظر [illegible] بطور صحیح [illegible] ولی [illegible] نمود البته حمله خیلی خوب است و غالباً در حملات اولیه [illegible] خصم ممکن است تباه شود ولی بدون نقشه نباید اقدام کرد زیرا ممکن است سوارها را یکی بعد از دیگری بکشتن داد و یا در محاصره انداخت

بگفتار هر کس ایمن مباشید

اگر هست در دل ترا روشنی بگفتار هر کس مدار ایمنی
اگر چند باشد ز پیوند تو مثل گر زن تست و فرزند تو
سخن های ما گرچه نیك و بدست بگفتار پیغمبر ایزدست
نکو گفت آن مرد پاکیزه دین تو از بد نگه دار خودرا یقین

مثلا وقتیکه بدون قوه و تکیه اسب را در اول بازی جسورانه در میان سوارهای طرف انداختید ممکن است راه فرار بر او مسدود شده از بین برود پس قبل ازهمه چیز لازم است اولا نقشه معینی درنظر گرفت ثانیا قوه (زور) وتکیه برای سوارها تهیه کرد باید حتی‌الامکان نتیجه حرکات خود را از دشمن مخفي داشته و نقشه حرکت او را فهمید و او را اغفال کرد اصولا بعضیها در بدو بازی حملشان متوجه تخریب قلعهٔ طرف است یعني پیاده ها را بزور سوار ها پیش می برند تا آنکه قلعه طرف را خراب کرده و پیاده های قلعه را که بمنزله حصن حصین و برج و باروی محکمی هستند خراب کرده جلو شاه‌را باز و بر او غلبه نمایند - این نقشه را حمله جناح راست یاحمله بقلعه خوانند دراین‌نقشه غالباً نتیجه مطلوبه حاصل میشود - برخی ازوسط وبعضی ازجناح چپ حمله مینمایند و در نتیجه رخ یا فیل یا اسب طرف را گرفته قلب یا یسار عرصه را میشکافند و این دو شکل را حمله بمرکز یا بچپ گویند رجحان را نمیتوان قبلا معین کرد بسته بموفقیت و وضعیت و مهارت بازی کننده میباشد

مهرهٔ که دست خورد باید حرکت داد در شترنج قاعدهٔ است که : هر مهره که بقصد حرکت دست خورد باید حرکت داده و عدول از آن مخالف مقررات بازی است

قدر وقیمت مهره ها قیمت سواران در صفحه شترنج بقرار ذیل است

اول وزیر که از همه بهتر - دوم رخ مخصوصا در آخر بازی - سوم باعتباری فیل و باعتباری اسب (رویهم رفته در آخر بازی فیل)

دانش آموزید

بیاموز دانش کز آموختن رهانی تن خویش از سوختن
از آموختن ننگ هرگز مدار چه آموختن فخر باشد نه عار
نگه کن که در نامهٔ آفرین چه گوید سرایندهٔ پاك دین :
« بیاموز هر چند بتوانیا مگر خویشتن شاد گردانیا »

عموما داشتن فیل واسب بدون شرط راجحی مساوی است و درآخر پیاده ولی پیاده را نمیتوان برایگان ازدست داد زیرا همین مهره درآخر بازی بسیار مؤثر شده و بدرد میخورد وغالباً مساوی یا بهتر از سوار است زیرا اگر باخر برسد وزیر یا سوار است و اگر نرسد با سوار مبادله میشود وبعلاوه ممکن است بارزش فیل بوده بکمك او یاسوار دیگری شاه را مات نماید - اصولا نباید سوار بهتر را با بدتر تبدیل نمود مثلا وزیر را داد ورخ گرفت یا رخ داد وفیل یا اسب گرفت یا فیل واسب را بکشتن داد و پیاده ستاند چه این عمل موجب ضعف قوا شده و بازي را از تعادل خارج مینماید و در اصطلاح فرنگیان (پروراشاژ) یعنی از دست دادن تعادل گویند ولی البته گاهی اوقات صرفه ومصلحت چنین اقتضا میکند که نه تنها سوار با سوار یا پیاده مبادله گردد بلکه یك قربانی هم باید داده شود (ساکری فیس) یعنی سوار یا پیاده را بدون هیچ تعویض بکشتن داد تاآنکه نتیجه مطلوبه بدست آید و این البته درموقعی است که صلاح و صرفه اقتضا داشته باشد یا مستلزم ماتی طرف باشد و الا جایز نیست .

هیچ شدن بازی (نول لیته) لانی وبات - هیچ شدن وقتی است که شخص نتواند طرف خود را مات کند و امید ماتی هم نباشد مثلا یکی ازطرفین شاه دارد و فیل و یك اسب طرف دیگر شاه دارد و یك پیاده وفیل - چون پیاده با فیل قهرا مبادله میشود وبرای او شاه باقی میماند وبعلاوه طرف هم نمیتواند با یك فیل یایك اسب تنها طرف را مات نماید و هرچه بازی شود جزمکررات نخواهد بود از این جهة بازي هیچ است یعنی هیچیك ازطرفین درحقیقت نبرده اند

پیش ادیبان سخن بادب گوئید

کسی کو ز تو بیش داند ادب   گشاده مکن پیش او بسته لب
هر آنکس که تدبیر نارد بکار   بکار اندرون کار او هست زار
هش و راي و تدبیر باید نخست   چو خواهی که کار تو آید درست
بهندوستان گفت مؤبد برای   که کاری مکن جز بتدبیر ورای

لات وقتی است که برای طرف در حقیقت جز شاه . یك ، دو پیاده ، یك فیل چیزی باقی نماند معمولاً شاه و دو ، یك پیاده ، شاه . یك فیل یا با یك اسب لات است

پات در موقعیست که شاه بدون اینکه کیش خورده باشد جای حرکت نداشته باشد و سوار دیگری هم نداشته باشد تا حرکت دهد ویا اگر دارد نتواند حرکت کند ـ خلاصه خانه و بری نداشته باشد پاتی هم یکی از اقسام هیچی بازی است (یعنی نولیته)

بازی در موارد ذیل بول است

۱ ـ یکی از فریقین نه سوار و نه پیاده دارد وطرف هم شاه دارد یا بعضی سوار

۲ ـ اگر کسی در ۵۰ حرکت نتواند مات کند

۳ ـ اگرطرف سه‌دفعه بازی‌را تکرار کنند بدون تغییر بعد مرتبه سوم هر یك از طرفین حق دارند هیچی بازی را اعلان کنند در پاتی وهیچی هیچك ازطرفین نبرده ولی درلاتی طرف لات تقریباً باخته اما بهترین طرز بردن ومزیت‌مسابقه مات کردن است‌یعنی‌باوجود داشتن‌سوار یااقلا چند پیاده و بعضی سوار شاه طرف را محاصره و مات نمایند

تفاوت سبکهای ثلاثه ایرانی . اروپائی و افغانی

[illegible]

اولاً در چیدن مهره ها بر صفحه شطرنج قاعده اروپائی در عین اینکه معتقد است خانه سفید درسمت راست بازی کننده باید قرارگیرد شاه را مقابل شاه ووزیر را مقابل وزیر قرار میدهد وحال آنکه طبق قاعدهٔ ایرانی شاه باید درخانهٔ سفید ووزیر دست راست او باشد و باین

جوانمردی پیشه گیرید

همیشه جوان و جوانمرد باش ز دونی و بی حاصلی فرد باش
که نام جوانمرد اندر جهان بود زنده پیش کهان و مهان
نگه کن که شاعر چه گوید همی وزین خوب گفتن چه جوید همی :
« جوانمردی از کار ها بهترست جوانمردی از خوی پیغمبرست »

قاعده شاه مقابل وزیر قرار میگیرد در حالتیکه در قاعده اروپائی شاه مقابل شاه قرار خواهد گرفت

ثانیاً - در قلعه ایرانی شاه بجای اسب یعنی درخانهٔ دوم و رخ‌خیراً بجای وزیر یا شاه می نشیند در بازی فرنگی ملاك‌را دو خانه گرفته در قلعه‌بزرگ بجای فیل وزیر (یعنی فیل سیاه ودر قلعه کوچك بجای اسب شاه مي نشيند (واین ترتیب نتیجه حاصله از ترتیب چیدن فوق‌است)

ثالثاً - درسبك اروپائی‌دفعه اول پیاده را دوخانه حرکت میدهندوحال آنکه در بازی ایرانی همان یك خانه معمولي بیشتر نمیتواند بیشتر برود

رابعاً - دربازی ایرانی همینکه شاه کیش خورد دیگر نمیتواند قلعه برود درصورتیکه در بازی فرنگی تا حرکت نکرده میتواند قلعه برود یعنی اگر سواری حاجب‌شد بازهم شاه میتواند قلعه برود - سبك افغان قلعه مخصوصی دارد یعنی دوفیل و دواسب را جلوشاه گذارده و پیاده گوشه‌را رانده و بترتیب خاصی قلعه را محکم میکنند که باسبك‌ایرانی خیلی متناسب نیست در هرصورت سبك ایرانی بحتم بازی بیشتر کمك نموده و روان‌تراست تاسبك اروپائي و افغانی که خیلی معتقد بطول بازی هستند .

آموختن بازی شترنج - باید داست که فرا گرفتن بازی شترنج یعني حرکت مهره‌ها بجلو وعقب چنانچه فوقاً دیدیم خیلی سهل و آسان ولی خوب بازی کردن که مبنی برفکر و تعمق وهوش‌وفراست است کار مشکلی است و باید بمرور و ممارست در عمل و فهمیدن نقشهٔ طرف و حاضر نمودن چند بازی قبلی بترتیب صحیحی صورت گیرد . ع « محتشم نوری »

بسوگند خوردن دلیری مکنید

کسی راکه دردل سخن هست خیر بسوگند خوردن نباشد دلیر
که سوگند خوردن خطائی بدست نه فرمان پیغمبر ایزدست
دل آن کو بسوگند خوردن نهاد نباشد ورا بهره از دین و داد
نکو گفت آن خسرو داده ده که الماس خوردن زسوگند به

نمایش در ایران و علل انحطاط آن

« قرائت این مقاله برای پیس نویسها و عمال »
« نمایشات مخصوصاً طرفداران تئاتر مفید است »

نمایش برای چه خوب است احساس دو احتیاج متفاوت نمایشات را در عالم بوجود آورد و همین دو احتیاج علت دوام وترقی نمایش گردید : **احتیاج به تربیت و احتیاج به تفریح**

از یکطرف فضلا وفلاسفهٔ قدیم دیدند که جماعات مردم چون بیشتر پابند حس ووهم هستند بهیچوجه نمیتوان بمعایب ومفاسد خودآگاهشان ساخت جزآنکه پرده هائی ازآن معایب در برابر نظرشان مجسم شود بـاین جهت نمایش را بوجود آوردند و بزرگترین فلاسفهٔ اجتماعی و علماء معرفت النفس عصر عهده دار اینکار شدند ، هر عیب و نقص و زشتی ورذالتی را که در زوایای تاریك اجتماع میدیدند بیرون کشیده لباسهای رنگارنگی بران پوشانیده پیرایه‌هائی بر آن می‌بستند ، هر بدی را با عواقب وخیم آن وهر خوبی را با نتایج نیکوی آن بمردم نشان میدادند و ازین راه چنانکه تواریخ نشان میدهد کمك بزرگی به‌تربیت فکری و اخلاقی و اجتماعی و سیاسی افراد و جماعات میکردند – از تئاترهائی که از قدیم بیادگار مانده است شاید متجاوز از صدی نود روی این منظور تدوین وبمعرض نمایش گذاشته شده است

ازطرف دیگر احتیاج به‌تفریح که‌یك حس طبیعی وغریزی بشر بود و فرزند آدم از نخستین ایام زندگی خود بوسایل مختلفه بمقتضای این احتیاج عمل میکرد بایجاد نمایشات در عالم کمك کرد ، البته وقتیکه در یك چمن با صفا یا یك گوشهٔ جنگل یا دامنهٔ یك کوه سبز و خرم کسی نی میزد یا خوانندگی میکرد یا دختران دست یکدیگررا گرفته میرقصیدند

بمال یتیمان طمع مکنید

طمع نیست دل را بمال یتیم　　وگر هست خود جمله در یتیم
ز سود یتیمان بر اید زیان　　چو او نالد اندر خدای جهان
که مال یتیمان وبال تو است　　زوال تو و جان و مال تو است
یتیم ار چه دارد بسی زر وسیم　　مر اورا همان بس‌که باشد یتیم

عابرین طبعاً در پیرامن آنها جمع‌شده بتماشا میپرداختند ، رفته رفته هم موسیقی ورقص ترقی‌کرد وهم شوق ورغبت فطری مردم بدان بیشتر شد ، دسته هائی از زن ومرد این دوفن‌را پیشهٔ خود قرار دادند ودر جشن‌هاي خصوصی یا عمومی نمایشاتي دادند ، کم‌کم بموسیقی ورقص اشعار و تصنیفاتی هم اضافه شد موسیقی طبیعی بموسیقی ادبی ورقص طبیعی برقص صنعتی مبدل گردید و نفوذ ادب و صنعت این امور را که از نزدیکترین امور بشری بطبیعت بود در ردیف اولین صنایع و فنون ظریفه قرار داد - شاید اولین «ژستها» و حرکات نمایشی نیز در رقصهای مختلف و در خواندن اشعار و آهنگهاي گوناگون پدید آمد که هریك بمناسبتی ساخته و خوانده میشد

پس‌دو فکر ودو احتیاج مختلف از دوجهة مختلف شالودهٔ نمایشات را در دنیا ریخت وبعد رفته رفته این هردوجهة بهم پیوست و نمایشات حقیقی وخوب ، نمایشاتی‌که هم موضوع و نتیجه داشت وهم زیبائی و جمال ، نمایشاتی‌که هم‌موجب تفریح میشد وهم‌درس اخلاقی میدادبوجود آمد ، قرنها گذشت وکمتر نمایشی بدون مراعات این دوشرط داده میشد حتی نمایشي‌که هولناك یا رقت انگیز بود زیبائی و جمال را بحد کمال داشت ونیز تئاتری‌که سراپا تجمل وزیبائی بود یك یاچندنتیجهٔ اخلاقی بدست میداد

دریکی دوقرن اخیر درهمهٔ دنیا نمایش « از لحاظ فلسفه و حقیقت خود» انحطاط پیداکرد وچون فلسفهٔ مادی رواج بسیار یافت وانحطاط اخلاقی شروع شد نمایشات نوعاً برهوس مردم منطبق گردیده عدهٔ از کوته نظران معتقد شدند که نمایش فقط برای تفریح است وبدین جهة جنبهٔ اخلاقی‌را دران خوار شمردند و چیزهائی بروی صحنه آوردندکه

دل را به آز مدهید

چو خواهی که نبود ترا دل بناز   مکن بسته دل را بحرص و به‌آز
که آز است جان ترا بند سخت   بود مردم از آز ها کور بخت
بخرسندی از آز دل را بشوی   سخن‌کآز را هست هرگز مگوی
چنین گفت ان خواجهٔ حاتمی   که از آز ها شد بناز آدمی

ترا ژدی نیز در ایران بوجود آمد که با موسیقی مؤثری هم آمیخته بود و مدارجی از کمال را پیمود .

در قرن حاضر تأثیر تمدن و اجتماعیات غرب نمایشاتی بسبك نمایشات غربی در ایران بوجود آورد ، این نمایشات در آغاز عهد خود ترقی و پیشرفت محسوسی داشت ولی هنوز براه نیفتاده وحائز کمال نشده نواقصی در کار آن پیدا شد که از ترقی آن جلوگیری کرد

شك نیست به درمدنیت امروز نمایشات وظیفهٔ بزرگی را عهده دارند و برای هر جماعت لازم است از ترقی و تقدم آن بهره مند باشد - از طرف دیگر چون هیچ چیز بهتر از تذکر نواقص باصلاح و تکمیل امری کمك نمیکند بهتر آنست که نواقص تئاتر را در ایران تا آنجا که مناسب است تذکر دهیم .

نواقص تئاتر در ایران ـ برای آنکه نواقص تئاتردرایران بخوبی فهمیده شود بدواً چیز هائی را که برای تئاتر خوب لازم است شرح دهیم که امور مذکور عبارت است از :

۱ ـ سرمایهٔ کافی ۲ ـ پیس نویس دانشمند و عالم بمعرفت النفس ۳ ـ مدیر ورژیسور آگاه وکار آزموده وتحصیل کرده ٤ ـ بازیگران ورزیده ولایق ٥ـ سالنها و صحنه‌های عالی که با اصول جدیدهٔ تئاتری مجهز باشد ٦ ـ توجه عمومی که نتیجه مستقیم شرایط مذکور است ۷ ـ ایجاد کلوب ها و مؤسساتی برای نمایش که نظر شان فقط نفع مادي نباشد استعداد و استطاعت آن را داشته باشند که ضرر و زحمت آنی را حقیر بشمرند و قریحه و توانائی آنرا داشته باشند که با یکدیگر رقابت کنند ومزایائی برای خود بوجود آورند ۸ـ انتقاد قوی وصحیح که بتوسط اشخاص مطلع و بیغرضی صورت گیرد و مانند آئینه کلیهٔ

کار پیری بجوانی بسازید

چوباشی جوان کار پیری بساز — که اندر جوانی نمانی دراز
رسن گرچه باشد دراز ای پسر — هم آخر بچنبر در آیدش سر
بسرما و گرما ترا یاد باد — که سرما دهد آنکه گرمات داد
بجان گیر پندی که گوید بصیر — جوانم ولیکن باندیشه پیر

عیوب ونواقص نمایش را تذکردهد ۹ - قوانین مخصوصی برای نمایشات وضع شود که نمایش دهندگان خود را در مقابل آن مسئول بدانند .

برای آنکه معلوم شود چه مقدار از این مقدمات در نمایشات ما مراعات مي‌شود و درضمن دانسته شود که چرا نمایش درایران خوب نمیشود و ترقی نکرده ناچار باید پردهٔ نمایشی ترتیب دهیم که وضع یك نمایش را از روزي که فکر آن ایجاد میشود تا شبی که بروی صحنه میآید شرح دهیم .

اولا بانهایت تلخی ومرارت اعتراف باید کرد که بهیچوجه یك کلوب مرتب بایك سرمایهٔ حسابی دربین ما برای نمایش وجود ندارد و بهمین جهة ممکن نیست رقابتی صورت گیرد وکمالی نصیب نمایش شود ، امروز پایتخت مملکت ما ازحیث سینما درردیف شهرهاي مهم عالم قراردارد زیرا چند مؤسسه با سرمایهٔ کافی شروع بکار کرده و بهم چشمی یکدیگر سالنهای خوب ساخته وباز برقابت هم ناچارند بهترین وتازه‌ترین فیلمها را بقیمتهاي گزاف وارد کنند و نمایش بدهند چنانکه اگر به پروگرامهای نمایشات سینماهای طهران توجه کنیم می بینیم انقدرها با پروگرام سینماهای شهرهای بزرگ دنیا فرقي ندارد ومکرر دیده شده بعضی فیلمها درهمان موقع که درطهران نمایش داده میشود در سالنهاي پاریس و برلن هم بمعرض نمایش گذاشته میشود (هرگاه مؤسسین سینماها نرخ زندگانی را درپایتخت های مهم دنیا درنظر بگیرند و با قیمت بلیط بهترین سالنهای آنها مقایسه کنند ونسبت بقیمت بلیط هاي خود درطهران سنجش منصفانه وعادلانه‌تري داشته باشند قطعاًمیتوان گفت که سینما درطهران هم خوب وعالی ظهور کرده و هم بابضاعت مادی اهالی مناسبت دارد وازطرفی شایسته است که در انتخاب فیلمها

داروی بتندرستی خورید

چودارو تن‌از درد خواهدت‌شست	مخور جز بدان‌که که‌باشی درست
ببی‌وقت خون کم کن‌از تن برون	بر آن عاده کت‌هست بی‌کار خون
دل تو بهر کار هشیار باد	که چونان شنیدم من‌ازاوستاد :
«که‌یازهر زهرست کافزون شود	چوزاندازهٔ خویش بیرون شود»

از جهات اخلاقی و تربیتی دقت بیشتری اعمال شود تاطبقات به نسبت استعداد علمی واخلاقی خود ازآنها بهرهٔ معنوی برند)

پس وقتیکه فکر دادن نمایش درایران پیدا شد این فکر از طرف یك مؤسسهٔ وسیع ومرتب نیست وصندوقی وجود نداردکه سرمایهٔ کافی براي تأمین مخارج آن داشته باشد بلکه یك فرد عادی که قدری از همدوشان خود زرنگ تر است (حال این فرد یا بکلی تنهاست و یا کلوبي دارد که فقط عنواناً کلوب است وچند نفر از رفقای او بازهم عنواناً دران عضویت دارند وعدهٔ جمع نیامده اند که هریك سرمایه‌اي بگذارند و ماهیانهٔ مرتبی بدهند و تشکیلات منظمی برای کلوب خود قائل شوند) این فرد غالبا براثر احساس احتیاج مالی یا ندرتاً بسائقهٔ حس نمایش دادن بفکر میافتد که وسایل نمایش را فراهم آورد .

اولین فکر بزرگ ودقیقی که درمغز این فرد قوت گرفته فکر چاپ کردن بلیط وفروش آنست ولی ظاهراً فکر موضوع نمایش مقدم است « پیسی هم تهیه باید کرد » صاحب نمایش اگر عنوان کلوب داشته باشد در پروگرام سالیانهٔ خود دو یاسه پیس دارد ، این پیسها خواه خوب یابد باشد خواه تماشاچیان آن را پسندیده باشند یانه همه‌ساله باید تجدید شود ، کسی که این پیس ها را نوشته یا پیس تازه می نویسد غالبا حائز شرایط این فن بزرگ [illegible] تحصیلات کاملی ندارد ، بهره [illegible] ادبیات [illegible] است [illegible] خوب و مهم را نخوانده است ، نمایشات بزرگ را ندیده است مانند پیس نویسهای خارجه درعین حال نمیتواند هم نویسندهٔ خوب باشد وهم رژیسورخوب وهم بازیگرخوب وغالباً فنون وخصائص تآتری وباصطلاح «تکنیك» آن را نمیداند معهذا وقتیکه پیس نوشت آن را وحی منزل میداند و

زن بگاه جوانی خواهید

بگاه جوانی کن از زن کنی ... که خود دور ازکوی وبرزن کنی
بدل آرزو خواه را دل ببین ... پس آنکه همی زن بمهرش نگین
بدان نیك‌و بد آشکار و نهان ... که تا زن بتو هست هم داستان
نگه کن که با شاه موبد چه‌گفت ... سزاوار خودجوی پاکیزه جفت

حاضر نیست که کسی یکی از سبك ترین کلمات آن را بردارد و حتی یك کلمهٔ آسمانی بجاي آن بگذارد . بهمین ترتیب صدها پیس نویس پیدا میشود که یکی از ایشان واجد شرایط لازمه نیست ، اگر ترجمه یااقتباس هم بشود باز ارزش تئاتری ندارد زیرا درترجمه صورت‌سنی پیس را سلب میکنند و در اقتباس کوچکترین شرایط آن را مراعات نمی نمایند . بهرصورت یکي ازاین پیسها بادقت دراینکه بازیگران‌آن محدود وخرج آن کم باشد انتخاب شده بزودی اعلاني منتشر میشودکه فلان پیس بمعرض نمایش گذاشته خواهد شد همینکه اعلانات وبلیط ها ازچاپ بیرون آمد هزاران تعریف وتوصیف وجمال وجلال برای‌آن نمایش قائل میشوند بلیط ها در دست اشخاص فروشنده و مغازه هاي معتبر منتشر میشود ، باید مقداري از بلیط ها بهر نحوی میسر شود بفروش برسد تامخارج مقدماتی آن فراهم گردد - پس ازآنکه‌مقداری بلیط بفروش رسید ومختصرپولی بدست آمد وپس بنحو معمول تصویب شد تمرین شروع میشود ، جمعی بعنوان آرتیست برای ایفـای رلها دعوت میشوند ، آرتیستی که پول کمتر بگیرد بهتر است و اگر پول نگیرد بهترین آرتیست ها بشمار میرود ، صرفه را کاملا مراعات باید کرد ، کسی که چند دفعه روی سن رفته است باید رلهای بزرگ را بازی کند ، اگر رل کوچکتر باو داده شود میرنجد ، مدیری نیست که روح نمایش را بداند و رلهارا به تناسب تقسیم کند ، و آرتیستی نیست که تسلیم نظرمدیر شود ، مدتی طول میکشد تا باهزاران زحمت اشخاصی برای رلها انتخاب شوند - کنتراتها مملو از شرایط لازمه است ولی فقط روزاول مراعات میشود بازهم بامنتهای تأسف اعتراف باید کرد که رژیسور هیچ نداریم - کسی نیست که با مراعات اصول

بپیری از زن جوان طمع نیکی مدارید

زپنجاه چون موی تو شد سپید مدار از جوان زن بنیکی امید
که با پیر هرگز نسازد جوان چو سازند خیزد بلا درمیان
جوان زن چوبیند جوان هژیر بنیکی نیندیشد از مرد پیر
عروسی جوان گفت با سوز وآه که موی سپیدست مار سیاه

صحیحی ببازیگران بیاموزد که جمله ها و کلمات را چگونه وباچه لحنی باید ادا کرد - هر بازیگری باصطلاح چه « تیپی » باید داشته باشد ژست ها وحرکات صورت و بدن چگونه باید باشد که طبیعی و مؤثر جلوه کند از وسعت صحنه چگونه باید استفاده کرد که بازی بصورت کارت پستال و عاری از حرارت وهیجان وحرکت نباشد - هرکس بموقع وارد شود و بمناسبت از صحنه بیرون رود - سنها و تابلوهای مختلف ارتباط وپیوستگی باهم داشته باشند وحوادثی که روی صحنه میآید معقول ومنطقی باشد - ناچار کسی عهده دار رژیسوری و ادارهٔ نمایش میشود که بجهاتی بردیگران ترجیح داشته باشد - تازه نظر و رأی اورا بازیگران نمی پسندند بلکه همه خودرا برای خود رژیسور میدانند ، میگویند ما خودمان میدانیم چگونه بازی باید کرد وحال آنکه بسیار اتفاق میافتدکه اصلا سواد خواندن و نوشتن وقریحهٔ ادای الفاظ و کلمات را بطوریکه شایسته است ندارند . ازاین گذشته تقریباً هیچیك ازبازیکران معتقد نیستندکه وظیفه‌ای بعهده دارند و باید انجام دهند

جلسات ریتسیون صورت عجیبی دارد - یکنفر را می بینید که بجای چندنفر بازی میکند زیرا صاحبان آن رلها هرمختصر کار وپیش‌آمدی را بحاضر شدن درجلسهٔ ریتسیون ترجیح میدهند و خود نیز بدرستی میدانند که بازخواست و مسؤلیتی وجود ندارد و اگر صاحب نمایش بگوید شب نمایش شمارا جریمه خواهم کرد خندهٔ تمسخر آمیزی میزنند ومیگویند « به بینم و تعریف کنیم ! » و در دل میگویند شب نمایش تاپول خودرا تمام وکمال نگیریم پای درصحنه نخواهیم گذاشت ! بعلاوه مگر چه پولی بانها داده میشود که جریمه هم بدهند ؟! شرط اول در

ازعلم بهره گیرید

کند علم کار تو آراسته به از علم نبود ترا خواسته
بیندوز علم و میندوز مال که مالت حرامست و علمت حلال
بعالم نیابی به از علم گنج بپرهیز گر گنج خواهی ز رنج
نکو داستان زد حکیم عجم که از علم گشتم بعالم علم

هر قرارداد اینست که آرتیستها رلهای خود را حفظ کنند ولی حضرات غالباً بقریحه واستعدادخود اطمینان دارند ورل خودرا حتی‌یکدفعه هم نمیخوانند ومعتقدندکه درشب نمایش رل خودرا باقریحهٔ خدادادی خود انجام خواهند داد!

غالباً بین مدیر ناتوان نمایش و آرتیست ها مرافعه و نزاع میشود قهر و دلخوری و جار و جنجال از امور عادي ریتسیونهاست ازین گذشته شلوغی‌جلسات ریتسیون نظیر ندارد. شوخی وخنده ولودگی وتمسخر وگردش پروانه واربگرد آکتریس‌ها جریان انقطاع ناپذیری دارد، عدهٔ زیادی اشخاص خارج ازبازی چه زن و چه مرد درجلسات ریتسیون حاضر هستند و ازدحام میکنند، سه ساعت میگذرد تا باهزار زحمت یك پرده ریتسیون میشود. شب نمایش نزدیك است ولی‌هنوز آهنگ‌ها کاملا حاضرنیست، هنوز بعضی ازبازیگران‌انتخاب نشده اند هنوز عده ای که قهر کرده و رفته اند جانشین ندارند، هنوز بلیط ها بمصرف فروش نرسیده و پولی در دست نیست که لباس و دکور و لوازم دیگر تهیه شود، صاحب نمایش مقروض شده است!

دو شب به نمایش مانده بلکه احیاناً همان شب نمایش فکر تهیهٔ لباس و دکور و غیره با نهایت جوش و خروش در مغز صاحب نمایش ایجاد میشود – خانهٔ رفقا، فلان کلوب‌که مقداری لباس دارد، فلان سمسار، فلان تعزیه‌گردان همه در ظرف چند ساعت ملاقات میشوند دیگرصاحب نمایش‌دل خودرابدریا میزند وهرچه باداباد میگوید، اگر لباس مناسب نباشد اگر «تیپ ها» محفوظ نماند. اگر بعضی ها ناچار شوند بالباس عادي خود واردسن‌شوند اهمیتی ندارد ـ این لباس‌ها را جمع میکنند و دربقچه ها و چادر شب های گره خورده در کنج

سخن پخته و باندیشه گوئید

چولب برگشائی سخن پخته‌گوي | چو ناپخته گوئی شود آبروی
سخن‌را بپرور بدل در نخست | بمیزان هش بر بدل کن درست
پس‌آنکه بگو آنچه باشد صواب | چنان چون توانی شنیدن جواب
شنیدم ز دانا که جان از زبان | بروزی دو صد بار خواهد امان

لباس خانۀ نمایشگاه بروی هم میریزند ، گریمور هم همان روز دعوت میشود باو میگویند باید مثلا بیست نفر را گریم کنی ولی چه گریمی ؟ معلوم نیست ! شب معلوم خواهد شد تکلیف دکوراتور وسناریوس هم باید همان روز آخر معین شود و این آقایان اگر هم قبلامطلع شوند حاضر نمیشوند مگر دو ساعت قبل از نمایش ، کنترل هم اهمیتی ندارد رفقا بسیارند و غروب نمایش عده ای انتخاب خواهند شد - عصر است باید بسراغ سالن نمایش رفت ، چند سالن نمایش در تمام شهر هست ؟ خجالت نکشیم و بگوئیم فقط یکی ! در صورتیکه شاید ده پانزده سالن سینما در شهر طهران وجود داشته باشد

سالن چون یکی است باید با همه چیز آن ساخت ، روز اول گفته اند هشتصد صندلی دارد و صاحب نمایش هم دقت نکرده است ولی امروز می بیند بیش از ششصد صندلی نیست ، بقیه را چه باید کرد ؟ اگر اعتراض کنید درب سالن بروی شما بسته خواهد شد ، سن سالن کوچك است دکور ندارد ، بیش از یك سن در آن نمیتوان بست وسایل آنهم فقط دو ساعت از شب گذشته فراهم میشود ، وسایل روشنائی آن کافی نیست اگر پروژکتور بخواهید باید یا یك لامپ را در میان کاغذ به پیچید یا از چراغ دستی استفاده کنید . اگر زمستان باشد زمهریر است و اگر تابستان باشد جهنم ! ولی چاره نیست وقت گذشته است باید با همۀ اینها ساخت ولی خدا کند لااقل همین چراغ ناقص قبل از نمایش یا در اثنای نمایش خاموش نشود

بیچاره صاحب نمایش ! تا کنون دویست بلیط افتخاری اجباری داده است باز هم دست از سرش بر نمیدارند پیوسته میآیند ، اگر ندهد میرنجند ، بد میگویند ، تهدید میکنند مجبور است روی کارت

سخن های نیکو بشنوید

چو خواهی که باشد ترا نام و نان — مکن دوری از صحبت مهتران
همیشه بر مهتران جاي جوی — کز ایشان فزاید ترا آبروی
ز دام فرومایگان باز گرد — نه خیزد ز گنجشك رو باز گرد
یکي داستان زد درین مرد سنگ — که انگور گیرد ز انگور رنگ

اسم خود بنویسد و بدست آنها بدهد ، عدهٔ دیگری میگویند ما باید در لژ بنشینیم ، روی بلیطهای افتخاری ما بنویس در لژ بنشیند بیچاره مستاصل میشود ، بدون آنکه حساب سالن در دستش باشد مینویسد و میدهد ، ازهرطرف اورا باسمش صدا میکنند و بیچاره نمیتواند بهیچ یك از کارهای خود برسد ، عرق از هفتاد بندش میریزد و شیرازهٔ کار را از دست داده است

گیشه باز است مقابل آنهم ازدحام غریبی است ولی فروش نمیشود صاحب نمایش با یکدنیا امید بطرف گیشه میرود - رفیق چقدرفروختی ده دوازده پنج ریالی ! - بهبه ! بده بمن ! یکدقیقهٔ دیگر باز دستش تهی است نمیداند این پول را بکه داده است

آفتاب غروب کرد ، چراغها روشن شد ، با هزار زحمت صندلیها مرتب شده چند کنترل بدون آنکه مسئولیتی داشته باشند درگوشه و کنار ایستاده اند . یك عده از قاچاقها درگوشه و کنار سالن خزیده و عدهٔ کثیری در بیرون در منتظر فرصت هستند که وارد شوند ! - در کنترات اعضاء نمایش قید شده است که نیمساعت از شب گذشته حاضرشوند ولی هنوز خبری نیست درصورتیکه یکساعت و نیم از شب گذشته است درسالن و راهرو های آن ازدحام وجار و جنجال است آنکه بلیط ندارد میخواهد در لژ بنشیند ، کسی که بلیط پنجقرانی دارد حق خود میداند که در ردیف سه تومانی قرار گیرد در عین حال معلوم نیست با نخوت و غرور دارندهٔ بلیط افتخاری چه باید کرد ؟ میخواهد بالای چشم صاحب نمایش جلوس کند !

مگرقرارنیست ساعت هشت نمایش‌شروع شود ؟ اینهم‌ساعت‌هشت ! سالن پر شد دیگر صندلی خالی نیست مگر دست صاحب نمایش ! گیشه

حاجت از خویشان خواهید

چوخواهی‌توحاجت‌زخویشان‌خویش بیارند جان و روان‌را بپیش
بود جان در اندیشه ای کاستن ز بیگانگان حاجتی خواستن
ندانند قدر تو بیگانگان شمارندت از خیل دیوانگان
چنین گفت دانا که دانا منم که من دست در توبرهٔ خود کنم

چقدر فروش کرده است ؟ منتها پنجاه شصت تومان ! پس سالن ازکجا پرشد - بیائید بلیط ها را کنترل کنید ! چند نفر باتوس و لرز بکنترل کردن مشغول میشوند از همان ردیف اول بقدری جار و جنجال بلند میشودکه صاحب نمایش با هول وهراس دست روی دست زده میگوید کافی است ! کنترل نکنید !

ازین به بعد هرکس بیاید جا ندارد ! اگر درب سالن‌را بازبگذارند بجای هفتصد نفر دو سه هزار نفر درآن هجوم میکنند ، اگر به بندند عده ای با بلیط و بدون بلیط شیشه ها را میشکنند !

کار ازین چیز ها گذشته است مردم دست میزنند یا میکوبند ، سوت میکشند باید نمایش را شروع‌کرد حالا به بینم پشت سن چه خبر است ، هنوز نصف بازیگران نیامده اند ، تکلیف لباسها معلوم نیست هر کس هر چه دلش میخواهد می پوشد ، هنوز سن حاضر نیست ، دیگر کار ها با نهایت عجله صورت میگیرد آنها که حاضرند با شتاب گریم میکنند وهرکس‌عقیدهٔ خاصی در گریم خود دارد ، همه‌میخواهند خوشگل باشند بجای گریم توالت میکنند ! اعتراض گریمور و صاحب نمایش بجائی نمیرسد ! بفرمائید اینهم یکی دیگر از بازیگران تازه از گردش و تفریح بر گشته از سر درد و خستگی ناله میکند و هزار منت بسر صاحب نمایش میگذارد که آمده است . ممکن است یکی دونفر از آرتیست ها اصلا تشریف نیاورند ، چند دقیقه قبل‌از نمایش یکی دونفر دیگر بدون آنکه اطلاعی از بازی و پیس داشته باشند بجای آنها گماشته میشوند ممکن است یکی از آنها آمده باشد ولی دوست یا آشنا یا معشوقه ای او را از ورود بسن منع کند و بیخبر بدنبال کار وتفریح خصوصی خود برود .

قدم از دوستان مبرید

چنانی که دل پاك شد دوست را — سزاوارتر چون تن و پوست را
مشو زود دردوستي پیش دست — کازان زود هم میتوان‌چشم بست
هرآن با خرد دوستدار تو شد — چنان دان که اصل و تبار تو شد
نکو گفت دانندهٔ نیست و هست — مرا یار نیك از برادر بهست

یکساعت از وقت نمایش گذشته‌است ، تاکنون بجای سه‌دفعه چندین دفعه زنگ زده شده ولی هنوز در سن صدای تق تق دکور کوبی بلند است و این صدا با صدای موزیك عجیب و غریب سالن و دود و دم و جار و جنجال و ازدحام حوصله ها را تنگ کرده - خوب بحمد الله همه بازیگران آماده شده اند در صورتیکه صاحب نمایش تاهمین پایه را هم اصلا امیدوار نبود زیرا چند نفر از آنها ازچند جلسهٔ اخیر غیبت کرده حتی در جلسهٔ ریتسیون ژنرال هم حاضر نبودند .

ساعت ۹ و نیم است وهمه چیز حتی‌سن حاضر شده ولی چرا پرده عقب نمیرود ؟ صاحب‌سالن پول میخواهد ! بازیگران پول میخواهند ، صاحب نمایش صد دفعه پای گیشه رفته و برگشته ولی پول کافی ندارد یا دارد و نمیخواهد بدهد زیرا او تئاتر نداده است که ضرر کند ! - اما سرصاحب سالن‌کلاه نمیشود گذاشت هرطور باشد پول او را باید داد ، فقط بازیگران را با دادن قبض‌عند المطالبه راضی میتوان کرد

پرده بالاخره بالا میرود ونمایش شروع میشود چون کار ریتسیونها از اول مرتب نبوده و چون بازیگران وظیفهٔ خودرا بدرستی نمیدانند نمایش چیز دیگری از آب بیرون میاید ، صدای سوفلور تا آخر سالن میرسد ولی بازیگران دست و پای خود را گم کرده هر چه میخواهند میگویند ، اگر نمایش آهنگ هائی دارد خارج میخوانند ، اگر میزان سنی بآنها آموخته شده است اشتباه میکنند و تا آخر از اشتباه خارج نمیشوند ، اگر تراژدی بازی کنند میخندانند ، اگر درام بازی کنند بیننده را بیزار میکنند ، اگر کمدی بازی کنند تمسخرگی و لودگی

دوستان کهن را فراموش مکنید

ز بخت ار شود دولتت بختیار   نهاده دل از دوستان بر مدار
سپاس جهان آفرین پیشه کن   مبر همت از دوستان کهن
که چونان شنیدم من از دوستان   زهم شکل وهم مغز وهم پوستان
که هر کو کند دوستی را زیاد   کند اندوه خویشتن را زیاد

پند نامهٔ انوشیروان از مجلهٔ زیبا ومفید «مهر» نقل شده است

میپردازند ، بیچاره صاحب نمایش در گوشه ای نشسته دائماً لب خود را میگزد و پیوسته برای کسانی که نزدیکش نشسته اند قسم یاد میکند که این چیز ها در پیس من نبوده - فواصل پرده ها باز بدلیل جریانات پشت سن و وظیفه ناشناسی اعضاي نمایش و حاضر نبودن وسایل کار خیلی زیاد وخسته کننده میشود بطوریکه چون پرده آخر رسید نصف جمعیت سالن باقی نمانده و غالباً از فرط کسالت رفته اند !

این یك نظر اجمالی بود که بنمایشات افکندیم وگر نه برای شرح کلیهٔ جزئیات و تفاصیلی که همهٔ مطلعین از نمایشات میدانند هزار ها صفحه کافي نیست .

البته گاه و بیگاه نمایشاتی هم داده میشود که بعضی یابسیاری ازین نواقص را ندارد ولی اکثریت نمایشات بهترتیبی است که ذکر شد

پیس بیمعنی و بینتیجه ، نمایش بیرژیسور ، صحنههای ناقص و عاري از صنعت ، سالن بی فروغ و کوچك و در عین حال گران و پردردسر ، نبودن بازیگران ورزیده وتحصیل کرده ، غرور و نخوت عدهای که چند بار بدون رژیسور بروی صحنه رفته اند ، نبودن هیچ گونه وسایل برای دادن نمایشات خوب و بالاخره تعریف وتوصیف دوستانه ای که بجای انتقاد از نمایشات میشود از اموری است که نمیگذارد نمایشات در ایران ترقی کند و روز بروز عدهٔ طرفداران تئاتر کم شده وبرعدهٔ سینما دوستها افزوده میشود

چند نفر رژیسور تحصیلکرده فارسی زبان که اروپا و سالنها و سن های آنرا دیده و درآنجا تحصیلات علمي وعملی ارتیستي و رژیسوری خود را بپایان رسانیده باشند ، یك عده پیس نویس که تحصیلات عالی وکافی در ادبیات و معرفة النفس داشته آشنا به پیس های خوب دنیا باشند و فنون تئاتر را کاملاً بدانند ، یك عده بازیگران که دورهٔ تحصیلات علمی وعملی آرتیستی دیده باشند ، مدارسی برای تربیت رژیسور

وآرتیست تئاتر درتحت تعلیمات آموزگاران دانشمند ، تشکیل چندکلوب زرگ باسرمایهٔ کافی که مرتباً درراه ترقی تئاتر وایجادنمایشات خوب کار کنند ، ایجاد سالنهای خوب باصحنه های وسیع وجدید که اصول سن سازی اروپائی را دران مراعات بتوان کرد ، وضع مقررات اساسی ومتینی برای نمایشات هم درمورد صاحبان نمایش هم در قسمت بازیگران و هم درمورد تماشاچیان ووضع مجازاتها و جرایم برای متخلفین انتشار مجله یا روزنامه مخصوصی برای تئاتر و بالاخره پیدایش منقدین قوی و بیغرض و بی پروا که با نهایت صراحت و بدون پرده پوشی نواقص هر تئاتری را گوشزد کنند رویهم رفته اموری است که مراعات کلیهٔ آنها برای ترقی وتکامل تئاتر درایران کمال ضرورت را دارد وگرنه با وضع و رویهٔ فعلی صد سال دیگر هم تئاتر خوب در ایران دیده نخواهد شد .... حسینقلی مستعان

آقای مستعان با آشنائی و ملاحظاتی که در ترتیب نمایشات وسینماها دارند بالاخص درنتیجهٔ تنظیم ونمایش پیس فرشته برمشکلات نمایشات و تئاتر در ایران واقف شده و آنچه درین مقاله آورده‌اند قابل دقت و شایستهٔ توجه است ولی تماشاچیان نمایش فرشته عموما از قبول انتقادات ایشان بدین شدت امساك میکنند چه اینکه حقیقتاً پیس فرشته که دومرتبه در سالن نکوئی بمعرض نمایش گذاشته شد از نمایشات خوب و منظم وقابل استفاده وبا نتیجه بود ویقین است بااطلاعات و معلومات و احساسات قابل تقدیری که دارند خود ایشان از زمرهٔ اشخاص صلاحیت‌داری میباشند که باید باتنظیم پیس‌های خوب وتربیت بازیگران لایق در پیشرفت و ترقی تئاتر یادگارهای خوبی ازخود باقی گذارند .

بانهایت‌احترام‌نظر وزارت‌جلیلهٔ معارف را بموضوع فوق جلب میکنیم که لااقل تا وسایل کامل نمایش درایران فراهم نشده ازنمایش پیسهای خالی ازموضوع وتنیجه جلوگیری شود ... « پارس »

یک تابلو از پیس فرشته ـ دستهٔ فرشتگان و منظرهٔ قشنگ آنها

سن آخر نمایش فرشته ـ یك عده از ارتیست های خوب طهران

اطلاعات رسمی اقتصادی

فلاحت ، صناعت ، تجارت ، مالیهٔ ایران

فلاحت

قبل از طلوع عصر شاهنشاهی پهلوی در اثر و مؤسسات دولتی وملی ایران بطور عموم درحال رکود و خموشی بوده مخصوصاً صنعت فلاحت با آنهمه اهمیتی که در آبادی مملکت دارد بهیچوجه طرف توجه اولیای امور واقع نبود و اگر شعبهٔ کوچك و مدرسهٔ مقدماتی برای فلاحت تأسیس میشد بعلت فقدان پول وعمال متخصص قبل از آنکه ثمری بدهد منحل میگردید

از سال ۱۲۹۹ ادارهٔ فلاحت هم مانند سایر مؤسسات دولتی با قدمهای سریع بطرف تکامل و ترقی پیشرفت و از لحاظ نشر اصول فلاحت بطرز جدید یعنی استخدام ماشین آلات فلاحتی - استعمال کودهای مناسب با نباتات مختلفه ، معمول نمودن زراعت نباتات ذیقیمت ، نگاهداری و تکثیر جنگلها - [illegible] - ترویج و تربیت بهترین نژادهای حیوانات اهلی - مبارزه ودفع آفات حیوانی و نباتی ، مؤسسات ذیل تأسیس گردیده که بتدریج درکلیه نقاط مملکت بسط و توسعه خواهد یافت .

۱) مؤسسهٔ فلاحتی ومدرسه متوسطه و عالی فلاحت کرج ۲) مؤسسهٔ چایکاری لاهیجان وشعبات آن دررشت - آستارا - قلعه گردن - ده و ۳) مؤسسهٔ فلاحتی لرستان و شعبات آن در ماسور - هرو ۴) مؤسسهٔ فلاحتی رضائیه در ایالت غربی آذربایجان ۵) مؤسسهٔ فلاحتی عرب و پشتکوه وشعبات آن در شاه‌آباد - علاء - ایوان - کلالان ۶) مؤسسهٔ فلاحتی بنی‌طرف در خوزستان ۷) مؤسسهٔ فلاحتی کهکیلویه در فارس ۸) مؤسسهٔ فلاحتی شاهی و اشرف در مازندران ۹) مؤسسهٔ فلاحتی ارجلر درگرگان

مؤسسهٔ فلاحتی کرج . مؤسسهٔ فلاحتی کرج از تأسیسات قدیمی ادارهٔ کل فلاحت است همه‌ساله دانشگاه فلاحتی کرج یك‌عده معلم و متخصص تربیت مینماید و همچنین مطالعات و امتحانات در لابراتوارهای عدیده بدور

مختلفه غلات و نباتات نسجی و صنعتی را بمعرض امتحان گذاشته و بهترین اقسام آنرا درفرم مدل خود زیاد کرده ودر دسترس طالبین میگذارد و نیزدر آغلهاي خود نمونهٔ نژاد گوسفند هـای این مملکت را تحت مراقبت و امتحان گرفته ودر اثر اختلاط نژادها امیدوار است نژادهـای مفیدی که ازحیث پشم وشیر وگوشت بسایرین رجحان داشته باشد تربیت کنند

مؤسسهٔ فلاحتی و چایکاری ـ مؤسسهٔ چایکاری لاهیجان اخیراً تـاسیس شده و زراعت چای را که تقریباً صفر بود به ۱۵۰۰ جریب بالغ نموده که در سنه ۱۳۱۱ هشتاد هزار من محصول چای خشك ایران بوده است، مؤسسه چایکاری لاهیجان در سنهٔ ماضیه متجاوز از ۲۰۰۰۰۰۰ نهال چای بین رعایاو ملاکین مجاناً تقسیم نموده ودر کارخانهٔ که ایجاد کرده است درهر ساعت قریب ۲۰ من چاي خشك تهیه مینماید . ـ

بقیهٔ مؤسسات فلاحتی ـ سـایر مؤسسات نیز هر یك دارای پروگرام معینی است ومأمور اصلاح وانتشار نباتات و اشجاری که در ناحیهٔ آنها کشت و زرع شده یا قابل زراعت است و همچنین تهیه بذور مرغوب وتقسیم وانتشار آن بین اهالي میباشند .

دفع آفات حیوانی ـ مؤسسهٔ حصارك که ضمناً مرکز تشکیلات دفع آفات حیواني است دارای لابراتوار مکمل و مهمی است که متخصصین خارجی وداخلی درآن مشغول ساختن واکسن وسرمهای عدیده منجمله واکسن ضد سیاه زخم وطاعون گـاوی میباشند ؛ ازامراض مذکور در سنوات اخیر تلفات زیادی وارد شد و واکسنی که از خارج وارد میشد چون از میکروب حیوانات مریض این آب و هوا تهیه نشده بود اثر زیادی نداشت بعلاوه گران تمام میشد ولی از لابراتوار حصارك بالغ بر ۱۵۰۰۰۰۰ واکسن بقیمت نازلی تهیه شدوبه تلفات اغنام واحشام تنزل فاحشی داد . شعبات دفع آفات حیوانی فعلا در آذربایجان واصفهان و سواحل بحرخزر ومراکز مهم دیگر نیزموجود است

برای تربیت یك عده بیطار ازطرف وزارت جنگ با مشارکت ادارهٔ کل صنـاعت وفلاحت مدرسهٔ عالي بیطاری درطهران تاسیس گردیده است .

دفع آفات نباتی ـ نظر باینکه از سالهای متمادی ملخهای دریائی

از بین‌النهرین و عربستان و عمان بایران هجوم آورده و مشغول تخم گذاری بوده به تکثیر خود ادامه میدادند دفع آفات نباتی در ۱۳۰۷ تاسیس وبوسیله مبارزهٔ میکانیکی وشیمیائی جلوگیری از خسارت این آفت نموده ومینماید . مرکز مطالعهٔ دفع آفات نباتی در لابراتوارهای دانشگاه فلاحتی کرج است و در موقع بروز آفت متخصصین آنمؤسسه باوسائل کافی سریعاً اقدام وجلوگیری مینمایند

قسمت عمدهٔ از سموم مایحتاج دفع آفات نباتی درمؤسسهٔ سم سازی کرج تهیه میشود .

قسمت جنگلها فعلا در چهار ایالت شمالی مارندران - گیلان آذربایجان - وگرگان مؤسسات جنگلبانی دائر و مرکز عملیات فنی در خارخون مازندران میباشد ، در قسمت تمیشان و خارخون اقدام بتاسیس باغات و جنگلهای نمونه گردیده و بذور مختلفهٔ اشجار صنعتی مخصوصاً بذرهای خارجی بطور امتحان در مؤسسات مزوره کشت و دراغلب مراکز عمدهٔ جنگلی اقدام بساختمان اقامتگاه جهت مستحفظین جنگل بعمل آمده است

برای تربیت افراد جنگلبان در خارخون مازندران مدرسهٔ جنگلبانی تاسیس وفعلا وسائل لازمه برای محصلین شبانه روزی مهیا میباشد . بمحصلین علاوه براطلاعات فنی و علمی جنگلبانی که بوسیلهٔ متخصصین جنگل آموخته میشود مشق اسلحه و ورزشهای نظامی نیز توسط یکنفر معلم نظامی تعلیم میشود برای تعیین و تشخیص انواع مختلفهٔ اشجار و وضعیت جنگلها اقدام بنقشه برداری جنگل شده و قسمتهای سوادکوه و خارخون نقشه برداری گردیده و متخصصین نقشه برداری مشغول تهیه نقشه «کروکی» جنگلهای حدود خارخون بشاهی میباشند . پروژهائی نیز برای قانون جنگل - بهره برداری وقطع اشجار ازجنگل وکورههای زغال وغیره تهیه گردیده است .

صناعت سابقاً در ایران کارخانهای مهمی نبود وصنایع مملکت منحصر بود بصنایع یدی از قبیل قالی بافی ، زری ومخمل و شال بافی و یکی دوباب کارخانه مانندکارخانهٔ قند سازی کهریزک

و کبریت سازی الهیه که سابقاً تاسیس شده و دراثر رقابت امتعهٔ خارجی محکوم به تعطیل شده بود و حتی کبریت سازی تبریز هم که از سنهٔ ۱۳۰۱ بموجب امتیاز نامه توسط برادران خوئی تاسیس شده نزدیك بود تعطیل شود ولی درعصر شاهنشاهی پهلوی بر اثر اقدام و تشویق و مساعدتهای لازمه کارخانجات جدیدی در ایران بعرصهٔ وجود آمده که این قبیل کارخانجات را باید بدو قسمت تقسیم نمود، یکی کارخانجاتی است که دولت مستقیما بتاسیس و اداره کردن آنها اقدام کرده و دیگر کارخانجاتی است که باشخاص متفرق یا شرکت ها تعلق دارد.

کارخانجاتی که از طرف دولت مستقیما تاسیس یافته و اداره میشود بقرار ذیل است.

۱) **کارخانجات قند سازی** در سنهٔ ۱۳۱۰ دولت بتاسیس کارخانهٔ قند سازی کرج که استعداد مصرف روزانه آن ۴۰۰ تن چغندر میباشد اقدام نمود، ساختمان این کارخانه بنحوی است که میتوان با تکمیل بعضی از دستگاههای آن مصرف چغندر روزانهٔ آنرا تا میزان ۵۰۰ تن بالا برد

کارخانهٔ قند سازی کهریزك را که قریب چهل سال تعطیل و بلا استفاده مانده بود اصلاح و قطعات لازمه را برای مرمت اثاثیهٔ آن وارد و شرکت سهامی قند سازی ملی تاسیس گردید و بعد اسهام شرکا را دولت خریداری نمود که فعلا کارخانهٔ مزبور متعلق بدولت است و میزان عمل کرد این کارخانه عبارت از ۱۲۰ الی ۱۴۰ تن چغندر در شبانه روز میباشد اولین دورهٔ عمل کارخانهٔ کهریزك بطور آزمایش در ۱۳۱۰ و کارخانهٔ کرج در سال ۱۳۱۱ صورت گرفت و درنتیجه دولت مصمم شد شش دستگاه کارخانهٔ قند سازی دیگر درنقاط مختلفهٔ ایران تاسیس نموده و بعدها تعداد کارخانجات قند سازی ایران را افزوده وبکارخانجات موجود توسعه دهد تا بمرور کلیه مایحتاج مملکت را از حیث قند تامین نماید بنابراین تصمیم شش دستگاه کارخانهٔ قند خریداری شد که دو باب آن در شاهی (مازندران) وورامین دائر گردیده وچهار باب دیگر نیز قریباً در شهرهای مهم تأسیس خواهد شد

۲) کارخانهٔ سیمان سازی نظر باحتیاج زیاد ساختمانهای مملکتی بسیمان دولت تصمیم گرفت کارخانهٔ که روزا ۱ ه صدتن سیمان بدهد تاسیس نماید کارخانهٔ مزبور دربین طهران و حضرت عبدالعظیم باطرز باشکوهی دائر گردید وشروع بکار نمود محصول این کارخانه یك قسمت عمده از مایحتاج مملکت راازحیث سیمان تامین خواهد کرد .

۳) گودرون و کروزت سازی و اشباع چوب

برای اینکه بشود تراورس های راه آهن را اشباع نمود علاوه بر کارخانهٔ اشباع چوب دولت دوباب کارخانهٔ دیگرهم یکی جهت استخراج گودرون ودیگری جهت کروزت در خارخون (مازندران) تاسیس نموده که کارخانجات فوق الذکر علاوه بر کودرون و کروزت محصول فرعی دیگر نیزازقبیل امانیاك و بنزول و قیر وشوره وغیره خواهد داشت .

۴) کارخانهٔ چیت سازی اخیراً دولت مصمم شده است کارخانجات متعدد چیت سازي جهة تامین مایحتاج داخلی ایجاد نماید و عجالة اسیس یك باب کارخانهٔ چیت سازی درمازندران که با روزی ده ساعت کار یك ملیون متر چیت الوان تهیه می نماید در دست اقدام وعمل است مقدمات تاسیس کارخانه حریربافی در مازندران نیزفراهم آمده است

آتلیه های صنعتی در مرکز ادارهٔ کل صناعت برای حفظ صنایع قدیمه از قبیل نقشه کشی ـ قالی و زری و مخمل بافی کاشی و مینیاتور و منبت وخاتم کاری و مینا سازی تاسیس گردیده است که محصول آنها رضایت بخش میباشد وامیدواری میرود صنایعی که بواسطهٔ نداشتن مربی در ایران متروك شده بود بتدریج متداول و معمول گردد .

کارخانجات غیر دولتی که باشخاص و شرکتهای مختلف تعلق دارد قسمت مهم آنها از قرارذیل است :

کارخانجات نخ ریسی و نساجی .

کارخانجات نخ ریسی که فعلا دایر است بقرار ذیل میباشد :

کارخانه شاهی با	۱۰۰۰۰	دوك	جهة تهیه نخ پنبه (ومتقال)
« سمنان با	۴۲۰۰	«	« « «
« تبریز با	۱۸۰۰	«	« « «
« صنیع الدوله درطهران با	۱۲۰۰	«	« « «

کارخانجات نخ ریسی که در شرف تأسیس و افتتاح است :

کارخانه نخ ریسی شیراز با	۴۹۰۰	دوك	برای تهیه نخ پنبه
« « یزد با	۴۲۰۰	«	« «
« « اصفهان با	۴۲۰۰	«	« «
« « بندرعباس با	۵۰۰۰	«	« «

سه باب کارخانهٔ پشم ریسی هم یکی در تبریز و یکی دیگر در قزوین وسومی در یزد موجود است که اولی استعداد تهیه ۶۰۰۰۰ کیلو نخ پشمی ودومی ۳۰۰۰۰۰ کیلو نخ پشمی ومقداری پارچه وپتو وسومی ۳۰۰۰۰ کیلو نخ پشمی و کرك درسال دارد ـ کارخانهٔ ریسندگی و بافندگی در اصفهان که نخ و منسوجات پشمی وپتو و غیره تهیه میکنند درسال ۱۳۰۲ تاسیس یافته ولی دراین دوسال اخیر تکمیل شده و فعلا محصول سالیانهٔ آن درصورتیکه شبانه روزی کار کنند بقرار ذیل است :

۵۰۰۰۰ پتو ۳۰۰۰۰۰ ذرع پارچه ۲۰۰۰۰ کیلو نخ پشمی

کارخانجات تریکوتاژ وجوراب بافی فعلی برای مایحتاج ایران کافی است .

کارخانجات چرمسازی . فعلا چهار باب کارخانهٔ چرمسازی مهم در تبریز ویکباب در مشهد و یکباب در طهران و یکباب در همدان و یکباب در بابل (مازندران) تأسیس شده محصول کارخانجات مذکور در سال در صورتیکه همهٔ آنها کار کنند احتیاجات داخلی را از حیث مقدار چرم کفایت خواهد نمود .

کارخانجات صابون سازی -از ۱۳۱۰ باینطرف کارخانجات متعدد ومهم صابون سازی درنقاط مختلفهٔ ایران تاسیس شده که کلیهٔ مایحتاج داخله را از حیث صابون های رخت شوئی و عطري وغيره تامین میکنند ، مهمترین آنها در نقاط ذیل است .

سه باب کارخانه صابون سازی در طهران	یکباب کارخانه صابون سازی در بابل
« « « « در تبریز	« « « « در بندر پهلوی
دوباب « « در اهواز	

درسال ۱۳۱۲ کارخانه‌ای در گیلان جهة تهیه گونی از کنف که محصول محلی است از طرف شرکتی تأسیس یافته وبکار افتاده است .

این کارخانه میتواند با روزی بیست ساعت کار درحدود سالی دو ملیون و سیصد هزار متر پارچهٔ گونی و پنجاه و پنج هزار من وش بدهد ، محصول این کارخانه احتیاجات داخلی را فعلا کفایت مینماید

در سال ۱۳۰۱ کارخانهٔ کبریت سازی در تبریز بوسائل دستی تأسیس یافت ودرسال ۱۳۰۴ آنرا مبدل بماشینی نموده‌اند و اخیراً نیز نواقص کارخانه‌را مرتفع و تکمیل کرده اند ، محصول فعلی کارخانه سالیانه ۳۶ هزار صندوق است وپس از آنکه کلیه ماشین آلات‌جدید بکار افتد میزان محصول بمراتب بیشتر خواهد شد

در همدان نیز یکباب کارخانهٔ کبریت‌سازي موجود است‌که مدتها تعطیل بوده و دوباره شروع بکار نموده است ،

کارخانجات مختلفه ازقبیل کارخانجات مهم کفاشی درطهران و فیلاتور ابریشم در رشت و روغن‌کشی در قزوین و تبریز و بابل و بندر جز وناصری و لاستیك سازی درطهران و رشت و تکمه سازی درطهران ومشروب الکلی وآبجوسازي در طهران وتبریز و واکس سازی درطهران وتبریز واهواز وشیراز وپنبه هیدروفیل درطهران وتبریز وماکارونی سازی درطهران وکمپوت سازی در خراسان نیز موجود میباشد واز چندی باین طرف کارخانهٔ بند کفش‌سازی هم در رشت تأسیس‌شده وشروع‌بکار کرده‌است .

تجارت موازنهٔ تجارتی ایران تا سال۱۳۰۹ کسر داشته است این کسر از لیره هائی که شرکت نفط انگلیس و ایران‌از محل صادرات خود در ایران بفروش میرسانیده و همچنین از فروش اسعاری که شرکت مزبور سالیانه درحدود هفتاد تا هشتاد ملیون قران بابت حق‌الامتیاز بدولت ایران میپرداخته جبران میشده است .

درسال اقتصادی ۱۳۱۰ـ۱۳۱۱ که قانون انحصار تجارت‌خارجي وضع گردید موازنهٔ تجارتی ایران حالت تعادل پیدا نمود و حتی‌اضافهٔ مختصري هم داشته‌است ، مطابق‌این قانون سهمیهٔ معینی برای اجناس وارداتی معین گردید و وارد کردن‌هر نوع محصولات طبیعی‌یاصنعتی خارجه بایران باستثناي مواردی‌که قانون پیش بینی میکند مشروط به

شرط حتمی صادر کردن محصولات طبیعی یا صنعتی ایران میباشد.

ولی نظر باحتیاج ایران به پارهٔ اجناس خارجه ومواجه شدن اجناس صدوری ایران که عمدهٔ آن محصولات طبیعی است باشکالات در بازار هائی دنیا این وضعیت ادامه پیدا نکرد. بطور کلی ایران هم ازنتایج بحران اقتصادی عالم بر کنار نمانده است معذلك باید گفت که بر اثر پایداري اهالي درقناعت وحزم واحتیاطی که ازطرف تجارو استحکامی که در مبانی امور مالی دولت بوجود آمده است اثرات بحران زیاد در ایران و بر عامهٔ مردم محسوس نگردید بقسمی که مملکت از سیر بطرف ترقي و اصلاحات و توسعهٔ اقتصادیات باز نماند - در داخلهٔ مملکت بر اثر توسعهٔ صنایع ملی که در قانون مزبور تأیید شده و ساختمان راه آهن و سایر کارهای عام‌المنفعه جنب و جوشی در حیات اقتصادی بوجود آمد و یقین است با مراحلي که ایران در چند سال اخیر در سایهٔ توجهات و ارادهٔ قائد توانای خود بالاخص در طریق اقتصادیات پیموده راه وصول باوج ترقي و تعالی بیش از پیش برای ملت ایران باز شده و خواهد شد.

توازن کامل صادرات و واردات ایران

چون وضعیت مظنهٔ تصدیق صدور واسعار خارجی درسال ۱۳۱۱ تا اندازهٔ ثابت بود و تزلزل عمدهٔ آن در سال ۱۳۱۲ شروع گردید (مظنهٔ دولار که در فروردین و اواسط اردی بهشت ۱۳۱۲ معادل ۲۸۰۸۸ ریال بود یکباره در خرداد و تیر ماه به ۱۷۰۲۰ ریال ساقط شد و حد وسط مظنهٔ تصدیق که در فروردین ۱۳۱۲ معادل ۱۰۸۵ ریال بود تا ابتدای مرداد همانسال به ۰٫۹۸ و بعداً به ۰۰۷۵ ریال نیز رسید) لذا اثرات سوء وضعیت متزلزل مزبور درتجارت خارجی مملکت بیشتر در سال ۱۳۱۲ محسوس شد

در سال اقتصادی ۱۳۱۲ که منتهی به آخر خرداد ۱۳۱۳ میشود گرچه هنوز ارقام قطعی‌احصائیه بدست نیامده که بتوان‌بطور قطع نسبت به وضعیت تجارت خارجی قضاوت نمود ولی برطبق ارقام تخمینی سال اقتصادی ۱۳۱۲ واردات بالغ بر ۸۴۷ ملیون ریال و صادرات بالغ

بر ٤٦٠ ملیون ریال میشود که بدین ترتیب واردات در سال مزبور در حدود ۳۸۷ ملیون ریال بیشتر بوده است

ولی با مراجعه جدول ریز واردات و صادرات سال اقتصادی ۱۳۱۲ ملاحظه خواهد شد که از جمع واردات سال مزبور که بالغ بر ۸٤۷ ملیون ریال است درحدود ۳۸۷ ملیون ریال مربوط به واردات معاف دولتی و سایر مؤسسات دارندهٔ امتیاز است (توضیح آنکه از واردات معاف مزبور ۱٤۳۰٤۸۰۰۰۰ ریال طلائی است که برای بانك ملی وارد شده است)

چنانچه رقم عمده ۳۸۷ ملیون ریال فوق را که مربوط به اجناسی است که با معافیت از الزام صدور وارد شده است از جمع واردات سال اقتصادی ۱۳۱۲ تفریق نمائیم ملاحظه خواهد شد که واردات بالغ بر ٤٦۰ ملیون ریال و صادرات بالغ بر ٤٦۰ ملیون ریال بوده و بدین ترتیب در واقع توازن کامل حاصل است

اگر در سال اقتصادی ۱۳۱۲ صادرات مملکت بطور تخمین بالغ بر ٤٦۰ ملیون ریال و نسبت بصادرات ۱۳۱۱ که بالغ بر ۵۲۲ ملیون ریال بوده در حدود ٦۲ ملیون ریال کمتر بوده است با مراجعه بارقام ریز صادرات سال مزبور علت معلوم میشود که در وضعیت برخی از اجناس صادراتی تغییرات فوق العاده از حیث میزان صادرات و بازار های جدید پیدا شده است

از آنجمله صادرات پنبه است که در سال ۱۳۱۲ بالغ بر ۷۹ ملیون ریال شده و نسبت به صادرات پنبه در سال اقتصادی ۱۳۱۱ که بالغ بر ٤٤ ملیون ریال بود در حدود ۳۵ ملیون ریال اضافه شده است و علت این اختلاف عمده که نسبت به بازار فروش پنبه دیده میشود آن است که برای پنبه بازار جدیدی در آلمان و ژاپون پیدا شد زیرا صادرات پنبه که در سال اقتصادی ۱۳۱۰ به آلمان در حدود ۵۳ هزار ریال و ژاپن درواقع صفر بوده است درسال ۱۳۱۲ صادرات آن به آلمان بالغ بر ۳۱ ملیون ریال و به ژاپن بالغ بر ۱۲ ملیون ریال گردیده است ولی از طرف دیگر صادرات پنبه به شوروی در اثر

وقفهٔ معاملات از حدود ۱۰۴ ملیون ریال که در سال ۱۳۱۱ بوده است در ۱۳۱۲ به ۲۶ ملیون ریال تنزل یافته است - اقسام پنبه که در سال ۱۳۱۲ صادر شده بقرار ذیل است :

پنبهٔ امریکائی ۳۶٫۶۷۰ خروار بقیمت ۳۶٫۵۲۶٫۰۰۰ ریال
پنبه (مصری) ۷۱۱ خروار به قیمت ۵۶۲٫۷۰۰ ریال پنبه (فیلستانی) ۱۲٫۱۸۸ خروار بقیمت ۱۳٫۱۲۶٫۲۰۰ ریال پنبه (بومی) ۳۸٫۳۵۱ خروار بقیمت ۲۹٫۱۹۲٫۰۰۰ ریال علاوه بر آن نیز مقداری پنبه پاك نشده بمبلغ ۳۸۵٫۰۸۶ ریال صادر شده همینطور در صادرات روده - پوست بره - پشم - قیصی - برگه و زردآلو - کتیرا - در سال اقتصادی ۱۳۱۲ نسبت بسال اقتصادی ۱۳۱۱ اضافه دیده میشود .

از بازار های جدید دیگری که در سال ۱۳۱۲ در تجارت خارجی ایران عرض اندام نموده است یکی مملکت سوئد میباشد که در اثر اجرای قرارداد معاوضه اجناس صادراتی ایران با مصالح ولوازم راه آهن صادرات ایران به آن مملکت زیاد شده است و اجناسی که به آن مملکت صادر شده است عبارت از بادام - پارچه ابریشم طبیعی - قالی قیصی - برگه - کتیرا - وقلمکار میباشد .

درسال اقتصادی ۱۳۱۲ صادرات پوست بره به بریتانی و آلمان نسبت به سال ۱۳۱۱ و ۱۳۱۰ ترقی کرده و حال آنکه صادرات آن به شوروی از حدود ۱۴ ملیون ریال به ۸ ملیون ریال تنزل یافته است در صادرات اجناسی که تنزل فوق العاده درسال ۱۳۱۲ نسبت به سال ۱۳۱۰ و ۱۳۱۱ ملاحظه می‌شود بهدانه - تریاك - تنباکو وکشمش می‌باشد . همینطور صادرات قالی پشمی ثابت که در ۱۳۱۱ بالغ بر ۱۶۱ ملیون ریال بوده در ۱۳۱۲ به ۱۳۱ ملیون ریال تنزل کرده است .

بطور کلی وضعیت تجارت خارجی درسه سال اخیر که ازعمر قانون انحصار تجارت خارجی میگذرد و منتهی به آخر خرداد ۱۳۱۲ میشود بدون محسوب داشتن واردات معاف دولتی وواردات مؤسسات دارندهٔ

امتیاز وغیره که درمقابل آن محصولات ایران صادر نشده است بطور تخمین ازقرار ذیل میباشد

		واردات	صادرات
سال اقتصادی	۱۳۱۰	۶۲۰	۷۰۲
« «	۱۳۱۱	۵۲۴	۵۲۲
« «	۱۳۱۲	۴۶۰	۴۶۰
جمع	ملیون ریال	۱ر۶۰۴	۱ر۶۸۴

که بدین ترتیب صادرات در حدود ۸۰ ملیون ریال از واردات بیشتر بوده و در نتیجه معلوم میشود که اجرای قانون انحصار تجارت خارجی نه‌فقط نسبت بایجاد توازن واردات وصادرات اثرات خود را بخشیده بلکه تا اندازه ای نیز موجب تکثیر صادرات شده است

اگر شنیده میشود که دراین اواخر مشکلاتی برای اجناس صادره ایران فراهم شده است نه برای آنستکه قانون انحصار تجارت خارجی در بسط و توسعهٔ صادرات مملکت موثر نبوده است بلکه از اینجهة است که شدت بحران اقتصادی در عالم باعث گردیده که اخیراً اغلب ممالك در تجارت خارجی خود روش‌های مخصوصی‌را پیش‌گرفته وسعی دارند ازطرفی مانع ورود اجناس خارجی بخاك خود شده و از طرف دیگر بهرنحوی از انحاء صادرات خود را توسعه دهند. آنروزی که قانون انحصار تجارت خارجی در ایران وضع گردید بیم‌آن میرفت که شاید تضییقات و محدودیت هاي ناشیه از قانون مزبور موجب بطئی جریان تجارت گردیده و بالمآل مضرات آن برای مملکت بیش‌از منافع آن باشد ولی چنانچه اندکی متوجه اوضاع اقتصادی عالم گردیم خواهیم دید که نه‌فقط مملکت ایران مجبور به پیمودن این طریق بوده است اغلب ممالك برای مقابله با بحران اقتصادی یا تخفیف اثرات آن مجبور بوده اند درهمین زمینه وحتی در برخی موارد بدرجاتی سخت‌تر خط مشی اقتصادي خودرا قرار دهند ـ ازاینرو دراثر تزئید حقوق گمرکی سهم بندي واردات ـ ایجاد ممنوعیت و محدودیت های مختلف ـ اجرای مقررات سخت اسعاری ـ عقد قرارداد های تجارتی وگمرکی مخصوص و هزاران قوانین و مقررات پیچ در پیچ تجارت آزاد در دنیا دچار

بندها و گره هائی گردید که نظیر آن تابحال در تاریخ دنیا دیده نشده است وجای شبهه نیست چنانچه دولت شاهنشاهی درمقابل این وضعیت مهم ساکت نشسته و برای حفظ اقتصادیات خود بموقع ابراز فعالیتی نکرده بود صدمات جبران ناپذیری به پیکر مملکت واردمیشد.

بنا برمراتب مذکوره فوق وضع قانون انحصار تجارت خارجی را نمیتوان دال برآن دانست که دولت شاهنشاهي طرفدار تجارت آزاد نبوده یا نمیباشد بلکه قانون مزبور که بدون نظر خاصی نسبت بهیچیك از ممالك اجرا میشود فقط برای ایجاد موازنه تجارت خارجی- حفظ وحمایت صنایع نوزاد مملکت لازم بوده و الا هر روزی که تجارت آزاد در دنیا مستقر گردد دولت شاهنشاهی درسیاست تجارت خارجی خود تجدید نظر خواهد کرد ـ امروز هم که قانون انحصار تجارت خارجی بمنظور ایجاد توازن واردات وصادرات مجری است وبرای نیل باین منظور هر واردکننده مکلف است که معادل واردات خود قبلاً ازاجناس و محصول ایران صادر کند باز هم بازار ایران برای استفادهٔ ممالك‌خارجی آزاد گذارده شده ونسبت بهیچ مملکتی تضییقات خاصی در نظرگرفته نشده است ـ ولی متاسفانه همانطوریکه فوقاً گفته شد اوضاع‌اقتصادی‌عالم‌در این‌اواخر طوری‌دچار انقلابات‌عجیب گردیده وپاره‌ممالك بادادن اختیارات مخصوص به اولیاء اموراقتصادی‌خود طوري برای قبول اجناس خارجي بخاك خود ایجاد موانع نموده‌اند که اجناس صادراتی ایران نیز از تاثیرات‌آن مصون نمانده است

لذا براي آنکه تا موقع از دست نرفته و لطمات وارده به تجارت صادراتی ایران بیشتر نشود دولت شاهنشاهی از چندی باین طرف مشکلات مزبور را مورد دقت وتوجه مخصوص خود قرار داده وسعی دارد هر چه زودتر راه حلی براي رفع موانع موجوده پیدا کند ـ یکي از طرقی‌که امروزه از لحاظ پیشرفت تجارت و برطرف ساختن رکود معاملات بین ممالك مرسوم شده است اصول مبادلهٔ اجناس و توازن تجارت با هرمملکت بوسیله قرارداد های مخصوصی میباشد این رویهٔ مبادلهٔ اجناس‌که در قرنهای گذشته معمول بود از ممالکی شروع گردید که براي آنها خرید اجناس و پرداخت آن به اسعار

خارجی میسر نبوده است ولی ضمناً بواسطهٔ تمایل و اشتیاقی که برخی از ممالک برای فروش اجناس خود بنفع تولید کنندگان آن دارند این طریقه را نافع یافته و در این زمینه قرار داد هائی بسته اند با اتخاذ این رویه بین ممالک چون ممکن است تضییقاتی نسبت بقبول اجناس ممالکی که داخل در این قبیل قرارداد ها نیستند تولید گردد لذا دولت شاهنشاهی نیز مجبوراست از لحاظ حفظ منافع تولیدکنندگان محصولات اولیه این رویه را در تجارت خارجی خود وارد نماید ـ امروزه مملکت شاهنشاهی برای ایجاد صنایع خود منظماً مقادیر مهمی از ماشین آلات خارجی خریداری مینماید و از طرف دیگر ممالک صنعتی برای جلوگیری از بیکاری در داخلهٔ خود و مسائل اقتصادی دیگر اشتیاق کاملی بفروش مصنوعات خود در ایران دارند که در آن یکنوع رقابت مهم بین‌المللی ایجاد گردیده و مغتنم ترین موقعی را برای استفاده بدست داده است که اجناس و محصول ایران را درمقابل مصنوعات مورد احتیاج مملکت مورد معاوضه قرار دهیم

ازاینرو اگر دولت شاهنشاهی قصد دارد داخل در معاملات تجارت معاوضه گردد برای آنستکه از اینراه نیز بتواند اقدامی برای پیشرفت و حمایت تجارت صادرات خود نموده و منظور اصلی وضع قانون انحصار تجارت خارجی راکه عبارت ازایجاد توازن واردات وصادرات باشد به بهترین طریقی عملی نماید .

دولت شاهنشاهی بهیچوجه در نظر ندارد نسبت بممالکی که با ما تجارت مینمایند تضییقاتی فراهم سازد بلکه برعکس هرگونه تسهیلاتی نیز برای ازدیاد تجارت ایران با ممالک خارجی فراهم میگردد

فقط منظوری که ما داریم آنستکه چون احتیاجات ما به اجناس خارجی باید از محل فروش مصنوعات و محصولات داخلی مملکت مرتفع گردد مجبور خواهیم بود اگر سایرین موانعی در مقابل اجناس و محصولات مملکت ما ایجاد نمایند اجناس مورد احتیاج خودرا از ممالکی خریداری کنیم که از ما جنس میخرند

ضمناً وضعیت یك مؤسسهٔ نوزاد تجاری مملکت رابا حاصل عمل سه سالهٔ آن برای نمونهٔ اصلاحات اقتصادی بنظر قارئین محترم میرسانیم

در ظل توجهات شاهنشاه عظیم الشأن ایران که پیوسته نیات خیر خواهانه و اوقات گرانبهای شاهانه مصروف رفاه حال وآسایش اهالی مملکت میباشد و همچنین برای تعالی و ترقی و عظمت مملکت باستانی تعلیمات اکیده درایجاد مؤسسات تجاری صادر میفرمایند در خردادماه سال ۱۳۱۱ شرکت مهمی بنام « **شرکت سهامی تجارتی ایران** » بمنظور و مقصود بهبودی صادرات و رواج آن دربازار های دنیا در طهران تشکیل گردید که در تیر ماه ۱۳۱۱ تحت نمره ۸۶ به ثبت رسمی رسیده ومشغول عملیات تجارتی شده است ، باآنکه سال اول و آغاز کار مدتی اوقات اولیای شرکت مصروف پیشنهادات ومذاکرات با نمایندگان بعضی ازکمپانیهای خارجی بوده که شرکت در نظر داشت قرار داد های مهم تجارتی با آنها منعقد نماید و به همین انتظار چند ماهی وقت شرکت سپری شد و با دلائل مذکوره دوره عملیات تجارتی شرکت بیش از چند ماهی نبوده معذلك منافع خالص شرکت ۱۲ در صد بوده وبیلان آن درموقع‌خود منتشر ومنافع حاصله بین‌صاحبان‌سهام توزیع گردیده ،باموفقیتی‌که از یك‌مؤسسه نوزاد تا این اندازه انتظار نمیرفت محاسبات دورهٔ اولیه‌آن‌حسن‌خاتمه پذیرفت . - مدیران‌عامل‌این دوره‌آقایان حاج‌محمدرضا بهبهانی و آقامیرزا علی خان‌وکیلی‌بوده‌اند .

دورهٔ دوم ـ دوره دوم یعنی‌سال دوم شرکت‌باکوشش صمیمانهٔ اعضای هیئت مدیره که از اشخاص لایق کارآزموده تشکیل شده بود شروع‌شد بدواًشرکت بطوریکه‌لازم بود بهدنیای اروپا و امریکا معرفی گردید و روابط تجارتی خود را با تجار و کمپانیهـای خارجه مستقر نمود سپس مشغول صدور خشکه بار ـ کتیرا ـ برنج ـ پشم ـ پنبه و سایر امتعهٔ صادراتی مملکت شد ترتیب صدور امتعه فوق‌الذکر و بسته بندی‌آن بطوری مطلوب ومرغوب بود که رضایت خریداران خارجی را کاملا فراهم نموده وصدها تجار وکمپانیهای خارجه باشرکت سهامی تجارتی ایران وارد معاملات گردیدند .

شرکت سهامی تجارتی ایران دردرجه اول مراقب است که بوسیله نمایندگان تجارتی خود در ایالات وولایات و تذکرات مفیده تجار را متوجه نماید که ترتیب بسته بندی امتعه وصدور آنرا از وضعیت ناپسند معمولی بکلی تغییر دهند و طبق اصول فنی امروزه و پسند بازارهای

خارجه امتعه مملکت را برای صدور حاضر نمایند.

خوشبختانه اقدامات شرکت بخصوص دراین‌مورد مؤثر واقع‌گردیده و اغلب تجار صادر کننده وضعیت سابق خود را متروك‌داشته باصول نمره بندي اجناس و طبقه بندی آن آشنا شده اند که رفته رفته ترقیات محسوس و جنبش مهمی در وضعیت امتعهٔ صادراتی مشاهده میگردد ـ

شرکت سهامی تجارتی ایران دراین سال باوجود بحرانهای عظیم دنیا وکسادي روز افزون بازارهای خارجه برای صادرات خود بازار های جدیدی بدست آورده واز این راه موفقیت شایانی حاصل نموده است که بالنتیجه از حاصل عملیات سال دوم منافع خالص آن ۲۴ در صد بوده ودرموقع مقرربیلان سالیانه و منافع مذکوره بین شرکاء تقسیم گردیده و بدوره دوم باز به حسن موفقیت خاتمه داده شده است.

هیئت مدیرهٔ شرکت در این دوره عبارت از آقایان ذیل بودند:

آقای حاج‌کاظم‌آقا وهابزاده - آقای میرزاعبد الحسین‌خان نیکپور - آقای اعتماد التجار ـ آقای آقا رضا بوشهری - آقای حاج محمد رضا بهبهانی ـ آقای میرزاعلیمحمد محلوجی - آقای میرزا علیخان وکیلی.
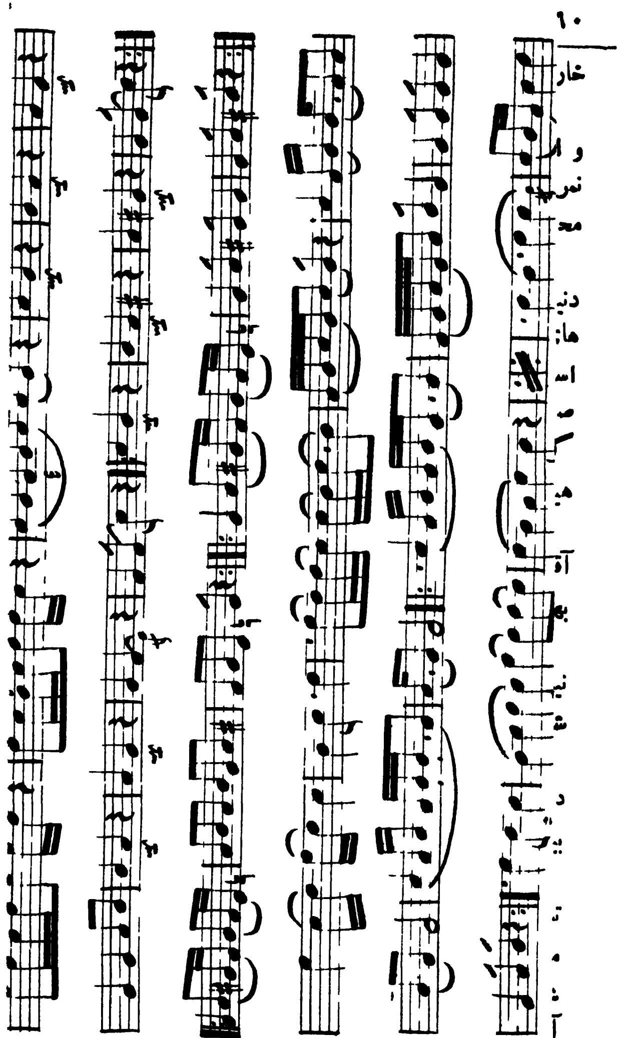
دورهٔ سوم - در سال جاری آقای آقا میرزا عبد الحسین خان نیکپور نماینده مجلس شورای ملی و رئیس اطاق تجارت بمدیریت کل شرکت انتخاب شده و امور شرکت تحت نظر ایشان اداره میشود

درین‌سال تغییرات مهمی دروضعیت اداری ومعاملات جاریه شرکت داده شده وبا نقشه هائیکه جزو دستور هذه‌السنه میباشد وضعیت شرکت بیش از پیش امید بخش خواهد بود

شرکت سهامی تجارتی ایران شرکتهای دیگری باسرمایه‌هاي‌مکفی تشکیل داده است که هریك از آنها بسهم خود خدمات بزرگی بتجارت مملکت وصادرات ایران خواهند نمود. از آن جمله تأسیس وتشکیل شرکت‌ابریشم است که باسرمایه (۳۰۰۰۰۰۰) سه‌میلیون ریال بمدیریت آقای آقارضا بوشهری اداره میشود.

این شرکت کلیه محصول پیله ایران را که درحدود ۳۵۰۰۰۰ کیلو است با قیمتهائیکه انتظار نمیرفت درمقابل وجه نقد خریداری و به ممالك خارجه صادر کرده و از اینراه خدمت بزرگی بدارندگان پیله

آهنك تصنيف جديد افشاري

(تولید کننده و صادر کننده) نموده است .

شرکت دیگری که منشعب ازاین شرکت شده موسوم به شرکت قند وشکر تهران است بسرمایه (۲۰۰۰۰۰۰) دومیلیون ریال که مصرف قند وشکر و کبریت تهران و توابع را اداره میکند .

شرکت سوم شرکتی است درشرف تأسیس برای خشکه‌بار ایران و این شرکت نیز مفید ترین شرکتی خواهد بود که خدمت بزرگی در طریق صادرات میوه و خشکه بار ایران خواهد نمود وکلیه میوجات ایران را روي اصول علمی دنیا پسند تهیه نموده و بازار پر رورنقـي برای این صادرات تحصیل خواهد کرد . ونیز شرکتهای دیگري بمنظور توسعه بازار صادرات مملکتی در دست تشکیل است

همچنین شرکت سهامی تجارتی ایران درقسمت محصول پنبهٔ هذه‌السنه مطالعات کافی تری نموده طبق اصول فنی کلیهٔ پنبه های خریداری خود را در نقاط پنبه خیز تحت نظر متخصصین فنی که بالاخص برای این منظور استخدام شده اند به مرغوب ترین طرزي نمره بندی و بسته بندی و باب بازار های دنیا براي صدور حاضر مینماید در عین حال یکی از خدماتیکه شرکت بمحصول پنبه امسال نموده اینستکه عمال شرکت در تمام نقاط اعلاناتی منتشر کرده ودر اعلی‌ترین قیمت پنبه را از دست اول بوجه نقد خریداری میکنند وامسال بزرگترین خریدار پنبه درایران شرکت سهامی است ودارای مرغوبترین پنبه های ایران خواهد بود - درخاتمه تذکر این نکته برجسته لازم است که براثر حسن مطالعات تجارتی و نتایج غیر مترقبی که درجریان امور این شرکت مشهود افتاده سهام آن مورد توجه مخصوص واقع شده و دربازاربورس پیدا نموده وده درصد ترقی کرده بطوریکه تقاضا بیش از عرضه است سرمایه این شرکت ۸۷۵۰۰۰۰ ریال میباشد که به ۲۵۰۰۰ سهم ۳۵۰ ریالي تقسیم و تماماً تأدیه شده و تا فروش سهامی در شرکت باقی نمانده است ـ اسامی هیئت مدیرهٔ این دوره بشرح ذیل است :

آقاي نیکپور - آقارضابوشهري - آقای وهاب‌زاده ـ آقای وکیلی آقاي بهبهانی - آقای جورابچي ـ آقای اعتمادالتجار .

بیلان تجارت خارجی ایران

در صفحهٔ تقسیمات بنگاه که در ۹ سپتامبر ۱۹۱۰ از طرف مجمع بین‌المللی احصائیه تجارتی در بروکسل تنظیم یافته است

ارقام این جدول بملیون ریال است	واردات: حیوانات زنده	واردات: مشروبات و ماکولات	واردات: مواد خام یا عمل آمده	واردات: مواد ساخته شده	واردات: فلزات و مسکوکات	واردات: معدل ماهیانه واردات	واردات: جمع کل واردات	صادرات: حیوانات زنده	صادرات: مشروبات و ماکولات	صادرات: مواد خام یا عمل آمده	صادرات: مواد ساخته شده	صادرات: فلزات و مسکوکات	صادرات: معدل ماهیانه صادرات	صادرات: جمع کل صادرات	نسبت صادرات به واردات
معدل ماهیانه قبل از جنگ ۱۲۹۲	۰,۵	۲۱	۴	۲۷	۱	۵۳	۶۴۷	۱	۱۰	۱۸	۷	۱	۳۷	۴۳۸	—۲۰۹
۱۲۹۹	۰,۱	۱۷	۳	۱۹	۱	۴۰	۴۸۲	۰,۲	۲	۴	۵	۰,۳	۱۱	۱۳۷	—۳۴۵
۱۳۰۰	۰,۲	۱۸	۴	۲۷	۰,۶	۵۰	۶۰۹	۰,۲	۳	۴	۷	۰,۴	۱۴	۱۷۹	—۴۳۰
۱۳۰۱	۰,۲	۱۷	۴	۲۹	۰,۸	۵۱	۶۱۹	۰,۱	۵	۹	۱۰	۰,۸	۲۵	۳۰۵	—۳۱۴
۱۳۰۲	۰,۴	۱۹	۶	۳۱	۰.۸	۵۷	۶۹۴	۰,۱	۶	۱۴	۱۱	۰,۸	۲۲	۲۸۵	—۳۰۹
۱۳۰۳	۰,۳	۲۱	۴	۳۷	۱	۶۴	۷۷۱	۰ ۲	۱۰	۱۸	۱۱	۰,۸	۴۰	۴۶۵	—۲۸۶
۱۳۰۴	۰.۳	۲۴	۵	۴۰	۳	۷۳	۸۸۱	۰,۲	۱۱	۱۸	۱۲	۰,۶	۴۲	۵۱۴	—۳۶۷
۱۳۰۵	۰,۳	۱۹	۶	۳۹	۰,۵	۶۵	۷۸۷	۰,۱	۵	۲۰	۱۱	۰,۸	۳۷	۴۴۹	—۳۳۸
۱۳۰۶	۰,۲	۱۵	۶	۴۳	۲	۶۷	۸۰۷	۰,۲	۸	۱۵	۱۵	۰,۱	۳۸	۴۶۳	—۳۴۴
۱۳۰۷	۰,۲	۱۶	۶	۴۱	۵	۶۸	۸۱۹	۰,۱	۷	۱۸	۱۵	۰ ۲	۴۰	۴۸۰	—۳۳۹
۱۳۰۸	۰,۱	۱۸	۹	۴۶	۳	۷۶	۹۱۹	۰,۲	۸	۱۸	۱۴	۰,۳	۴۰	۴۸۷	—۴۳۲
۱۳۰۹	۰,۲	۱۶	۸	۴۴	۰ ۱	۶۷	۸۱۰	۰,۵	۹	۱۶	۱۲	۱	۳.۸	۴۵۸	—۳۵۲
۱۳۱۰ اقتصادی	۰,۱	۱۰	۶	۳۸	۰,۱	۵۵	۶۶۹	۱	۱۴	۲۴	۱۸	۰,۲	۵۸	۷۰۲	— ۳۳
۱۳۱۱ »	۰,۱	۸	۷	۳۹	۰.۱	۵۴	۶۵۷	۱	۷	۱۸	۱۷	۰,۲	۴۳	۵۲۲	— ۳۵
۱۳۱۲ »	—	—	—	—	—	—	۸۴۷	—	—	—	—	—	—	۴۶۰	—۲۸۷

واردات و صادرات کل مملکتی در سال اقتصادی ۱۳۱۳

ماهها	واردات در مقابل تصدیق یا تعهد صدور	واردات معاف از الزام صدور	جمع کل واردات	صادرات با تصدیق صدور	صادرات بی تصدیق صدور	جمع کل صادرات
تیر ماه	۳۰,۷۸۷.۴۱۳	۴,۵۸۷,۶۹۵	۳۵,۳۷۵,۱۰۸	۴۳.۳۶۲,۲۲۶	۴۱۶,۷۵۴	۴۳,۷۷۸,۹۸۰
امرداد ماه	۳۶.۳۴۳.۶۳۲	۱۲,۰۳۹,۷۵۴	۴۸.۳۸۳.۳۸۶	۳۰.۵۵۱,۷۶۷	۵۸۰.۴۳۳	۳۱,۱۳۲,۲۰۰
شهریورماه	۳۵,۶۳۴.۱۴۳	۲۲,۹۰۴.۲۸۲	۵۸.۵۳۸,۴۲۵	۲۹,۱۰۷.۲۱۵	۸۵۵ ۰۹۷	۲۹,۹۶۲ ۳۱۲
مهر ماه	۳۵,۸۲۷,۴۴۱	۱۲,۱۷۶,۸۱۴	۴۸,۰۰۴,۲۵۵	۳۵,۶۴۶,۸۱۱	۷۷۷,۷۲۸	۳۶.۴۲۴,۵۳۹
آبان ماه	۴۴.۰۹۱,۴۵۶	۱۸,۲۱۸,۶۸۲	۶۲.۳۱۰.۱۳۸	۴۲.۵۰۰,۵۵۴	۳۷۱,۲۱۹	۴۲,۸۷۱,۷۷۳
آذر ماه	۳۹,۱۶۴,۸۵۳	۲۳.۸۷۷,۸۱۰	۶۳,۱۴۲,۶۶۳	۴۷,۹۹۰.۲۷۰	۳۴۲,۹۶۰	۴۸,۳۳۳,۲۳۰
دی ماه	۳۷,۴۴۶,۴۹۴	۲۸,۲۱۹,۵۹۶	۶۵.۶۶۶,۰۹۰	۳۸.۸۴۱,۶۸۲	۳۸۹,۹۵۵	۳۹,۲۳۱,۶۳۷
بهمن ماه	۴۳,۳۷۶,۴۳۰	۲۲,۵۵۹.۶۶۸	۶۵,۹۳۶.۰۹۸	۳۹,۳۵۱,۱۶۳	۱,۱۲۷.۲۱۴	۴۰,۴۷۸,۳۷۷
اسفند ماه	۴۲,۱۷۲,۴۳۱	۳۶,۴۳۵,۱۴۶	۷۸,۶۰۷,۵۷۷	۴۱.۵۹۳.۲۶۵	۴۱۲,۱۹۰	۴۲,۰۰۵,۴۵۵
فروردین	۳۷,۰۶۳.۸۵۶	۲۵,۷۳۷,۷۸۸	۶۲,۸۰۱,۶۴۴	۲۷.۷۵۵,۴۶۳	۲۹۸,۴۵۵	۲۸,۰۵۳,۹۱۸
اردیبهشت	۴۲.۵۲۶,۴۴۷	۱۵۳,۶۶۰,۹۲۸	۱۹۶,۱۸۷,۳۷۵	۳۹.۷۸۹.۹۶۶	۷۳۲,۲۶۴	۴۰.۵۲۲.۲۳۰
خرداد ماه	۳۵,۱۷۶,۶۸۷	۲۷,۰۱۹,۴۱۷	۶۲,۱۹۶.۱۰۴	۳۴,۶۵۸,۰۴۵	۲۸۸,۵۵۵	۳۴,۹۴۶.۶۰۰
جمع	۴۵۹,۷۱۱,۲۸۳	۳۸۷,۴۳۷,۵۸۰	۸۴۷,۱۴۸,۸۶۳	۴۵۱,۱۴۸,۴۲۷	۶,۵۹۲,۸۲۴	۴۵۷.۷۴۱,۲۵۱

جمع صادرات طبق صورتهای ریزی که بعدا واصل شده است تخمینا بالغ بر ۴۶۰ ملیون ریال است

مظنهٔ متوسط اجناس عمدهٔ صدوری در مراکز تجارتی ایران ـ سال ۱۳۱۱ و ۱۳۱۲ اقتصادی

نوع جنس	واحد مقیاس	۱۳۱۱	۱۳۱۲	نوع جنس	واحد مقیاس	۱۳۱۱	۱۳۱۲
		(ریال)	(ریال)			(ریال)	(ریال)
اقوزه	یك من	۲٤,۲۵	۱۸,۹۰	پوست بز و گوسفند	صد جلد	۳٤۷,۵	٤۰۹,٦
ابریشم	یك کیلو	۵۱	۳٦,۳۰	پوست روباه	»	٦۸٤۸	٦۳۷۸
برنج صدری	یك خروار	۲۷٦	۲۰۵	پوست گراك	»	۳۸۰۸	۳۰۹۰
برنج چمپا	»	۸۰,۳۰	۸٦,٤	پنبه فیلستانی	یك خروار	۱۲۱۲	۱۱۱۵
بهدانه	»	۸۱۸۲	۳۰۵۸	پنبه امریکائی	»	۱۰۸۰	۹۸۲,٤
برگه قیصی	»	۲۵۷	۲۳۹	پنبه محلی	»	۷۱٦,۲	۷۰۵,۸
پسته	»	۲۳۸٦	۲۲۱۷	پیله خشك ابریشم	یك کیلو	۱۷	۱۱,۲۵
پشم شستهٔ الوان	»	۱۳۸۲	۱۳۵۲	جو	یك خروار	۱٤۹,۸	۱۳۵
پوست بره	صد جلد	٤۳۹۹	٤٦٦٦	حنای سائیده	یك من	۹,۱۵	۵,۹

مظنهٔ متوسط اجناس عمدهٔ صدوری در مراکز تجارتی ایران - سال ۱۳۱۱ و ۱۳۱۲ اقتصادی

نوع جنس	واحد مقیاس	۱۳۱۱	۱۳۱۲	نوع جنس	واحد مقیاس	۱۳۱۱	۱۳۱۲
		(ریال)	(ریال)			(ریال)	(ریال)
خرمای خشك	یك خروار	۱۹۶,۶	۱۸٤,۶	کتیرای اره برخرمنی	یك من	۱۲,۵۰	۱۳,۱۰
روده بز	صد رشته	۱۸۳	۲٤۲,۸	کنف	صد من	۲۱۵	۲۳۷,۸
روده گوسفند	»	۳۲۸	۵۱۳	کندم	»	۱۸۳	۱۹۳
روغن خوراکی	یك من	۲۳,۶۵	۲۱,۳۵	مغز بادام تلخ	»	۱۵۲۵,۳	۱۳۸۶,۱
زعفران	»	۹۶۲,۲	۹۶۳,۳	مغز بادام شیرین	»	۲۳۹۳	۲۱۵۶
سبزه تیزابی	یك خروار	۲۵۵,۲	۲۳۹,۲	مغز کردو	»	۶۱۶,۹	۶۷۹,۱
سبزه کالیفرنی	»	٤۳۷	۳۷۳	مغز هسته شیرین	»	۱۰۹۲	۱۰٤۵
قیصی	»	۲۸۲	۲۵۲	موم	»	۲۳٤۵	۱۸۵۰
کتیرای کل درهم	یك من	۷۲	۶۵,۱۵				

مالیهٔ ایران: اصلاح وضعیت مالی ایران یکی ازکارهای مهمی است که در عصر با سعادت اعلیحضرت شاهنشاه پهلوی انجام گرفته است .

در حال حاضر مالیهٔ مملکت بر روی اساس و شالودهٔ متینی قرار گرفته که امروزه نه فقط در عایدات و مخارج موازنه حاصل شده بلکه بر اثر اصلاح اوضاع مالی مملکت دولت ایران در سنوات اخیره توانسته است نقشه های خودرا برای اتصال شمال و جنوب مملکت بوسیلهٔ راه آهن و ترویج صناعت و وسعهٔ فلاحت وراه سازی بطوری که قطعات مختلفهٔ مملکت بوسیلهٔ راه های شوسه و اتومبیل رو بهم متصل گردد و اجرای نظام وظیفه و تکمیل تشکیلات قشونی و ایجاد قوای هوائی و بحري و توسعهٔ معارف و اعزام عدهٔ زیادی محصل باروپا و فراهم نمودن مقدمات تعمیم تعلیمات عمومی و بسط و وسعهٔ مؤسسات صحی در مملکت و ساختمانهاي بلدي چه در مرکز و چه در ایالات و ولایات و تخته قاپو کردن ایلات و تأسیس بانك ملی و بانك فلاحتی و غیره و غیره که هرکدام شمهٔ از ترقیات امروز ایران است بموقع اجرا بگذارد .

اصلاح وضعیت مالي ایران اجازه دادکه خودرا از تعهدات گمرکی نجات دهد و از سنهٔ ۱۹۲۸ دولت ایران توانست تعرفهٔ گمرکی خودرا با تعیین حد اول و اکثر ثابت نموده و یکرشته عهود و مقاولات تجارتي روی اصل کاملة الوداد و تساوی کامل حقوق منعقد دارد .

امتیاز انتشار اسکناس که در ۱۸۸۹ زمان قاجاریه ببانك شاهنشاهی که با سرمایهٔ خارجی تشکیل شده اعطا شده بود ملغی گردیدو انتشار اسکناس بعهدهٔ بانك ملی محول شد . ادارهٔ تلگراف هند واروپهم منحل و قسمتی ازخطوط تلگرافی مملکت که تا ۲۷ بهمن‌ماه ۱۳۱۰ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۳۲ این اداره تعلق داشت از تملك و انحصار کمپانی خارج شده بدولت ایران واگذار گردید . هرچند این امتیازات

قبل از استقرار مشروطیت و از طرف دولتي داده شده که همواره درتحت فشار خارجی قرار گرفته بود معذالك دولت ایران پاس احترام امضای خود متشبث بعملیات یك طرفی نشده و این اقدامات با رضایت طرفین و تادیه وجوهی بابت جبران خسارات انجام گرفته است. بدیهی است که قبل از آنکه در اوضاع مالی ایران بهبودی حاصل شود این اقدامات ممکن نبود صورت وقوع پیدا کنند.

در این جا بی مناسبت نیست گفته شود که تنها امتیازی که از دورهٔ تاریك گذشته باقی مانده بود امتیاز دارسی بود که در ۱۹۰۱ یعنی پنج سال قبل‌ازمشروطیت برای استخراج نفط دراراضی نفط خیز جنوب ایران بیك نفر تبعهٔ انگلیس داده شده و چون دولت ایران آنرا مخالف شئون خود و منافی منافع مالي ایران تشخیص داد پس از پنج سال مذاکرات بی حاصل پر زحمت و یاس از اینکه زمینه موافقتی با کمپانی پیدا بشود در ۲۷ نوامبر ۱۹۳۲ الغای آن‌رابشرکت اخطار نموده و موفق گردید که در این قسمت نیز حقوق حقهٔ خودرا حفظ کنند وقرار دادیکه منافع طرفین را بطور تساوی تأمین نماید با کمپانی منعقد سازد عایداتی که از منابع نفطی وصول میشود بحساب ذخیرهٔ مملکتی منظور میشود و اگر وجوهی از این عایدات دربودجهٔ مملکتی منظور و مصرف میشود بطور فوق‌العاده و استثنائی است.

از این مراتب که بگذریم اقوی دلیل بهبودی اوضاع مالی ایران همین است که دولت ایران یکی از دولی است که بقرضه هاي داخلي متوسل نشده و قرضهٔ داخلی ندارد و نیز در این عصر که کلیهٔ دول معظمهٔ دنیا کم وبیش تحت فشارقرضه های‌هنگفت خارجی‌هستند دولت ایران قرضهٔ خارجی نیز ندارد

وضعیت مالي ایران هر سال بهتر و فاضل عایدات هر سال مالي نسبت بسال قبل بیشتر میشود و این بهبودی از سنجش ارقام بودجهٔ عایدات و مخارج سنوات مفصلهٔ مندرجه بخوبی مشهود میگردد.

		عایدات		مخارج	
بودجه	١٣٠٧	٢٧٦٨٥٧٢٩٧	ریال	٢٧٦١١٣٩١٧	ریال
»	١٣٠٨	٣١١١٢٤٠٤٠	»	٣٤٩٤٥٢٦٠١	»
»	١٣٠٩	٣٠٣٣٧٤٨٢٧	»	٣٥٢٩٨٧٣٩٦	»
»	١٣١٠	٣٢٩٨٠٤٩٥٨	»	٢٣٥٧٢٢٤٣٩	»
-	-	١٣٤٥٠٠٠	پهلوی	٨٧٣١٧٧	پهلوی
»	١٣١١	٤٢٤٩٩٠٠٠٠	ریال	٤٢٤٩٢٩٨٧٠	ریال
-	-	٨٦٧٠٠٠	لیره انگلیسی	١٨٥٠٥٠	لیره انگلیسی
»	١٣١٢	٥٠٦٩١٢٢٢٧	ریال	٥٠٦٩٠٤٤٦٠	ریال

بودجهٔ سال ١٣١٣ هم که در اسفند ماه بتصویب مجلس رسیده از حیث عایدات بمبلغ ٦٢١٤١٣٤١٧ و از حیث مخارج بمبلغ ٦٢١٢٨٢٦٦٥ ریال بالغ میباشد . بطوری که ملاحظه میشود مبلغ ١٣٠٧٥٢ ریال عایدات نسبت بمخارج اضافه میباشد .

و نیز از اقلام فوق دیده میشود که همه ساله عایدات مملکت زیاد میشود قانون جدید مالیات بر عایدات هم که در ٢٩ آبان ماه ١٣١٢ (٢٠ نوامبر ١٩٣٣) وضع شد البته عایدات مملکت را در سنوات بعد زیاد تر خواهد کرد و برای اصلاحات مهمهٔ دیگر دست دولت را بیش از پیش باز خواهد نمود .

بانك ملی - بانك ملی ایران که در ١٣٠٧ با ٢٠٠٠٠٠٠٠ ملیون ریال سرمایه تشکیل گردید با اینکه در بادی امر با رقابت سخت بانك شاهنشاهی مواجه شده بود معذلك موفق شد که در اندك زمانی اعتماد کامل اهالی را بخود جلب نموده و سی شعبه در شهرهای مهمه مملکت تأسیس نماید . گرچه در سال مالی ١٢-١٣١١ بر اثر پارهٔ حوادث و شیوع اشتهارات مبالغه آمیزی در افواه عمومی دورهٔ مساعدی بر بانك نگذشته است معذلك بواسطهٔ حفظ اعتماد دولت و طبقات مختلفه اهالی بانك توانست که این دوره را بوضع رضایت بخشی طی نماید بطوری که در همان سال بیلان بانك ٩٠- ٥٨٩٨٣٦٧

ریال منفعت نشان میدهد و با وجود حوادث ناگوار دورهٔ تصدی ریاست سابق معذلك بانك ملی ایران از سیر بطرف ترقی باز نمانده و اگر وقفهٔ مختصری در کار حاصل شد موقتی بوده وبزودی مرتفع گردید .

بموجب قانون واحد پول مصوب ۲۲ اسفند ۱۳۱۰ حق انتشار اسکناس ببانك ملی ایران واگذار شده و اسکناس های بانك ملی در اول فروردین ۱۳۱۱ بجریان افتاد که از طرف عامهٔ اهالی با اعتماد تام و تمامی استقبال گردید میزان اسکناس های جاریه بانك در دیماه ۱۳۱۲ بمبلغ ۲۳۸۵۲۸٤۵۰ ریال بالغ بوده و در مقابل آن بانك ملی معادل ۲٦۹۳۷۳٦۲٦ ریال مسکوك نقره بعنوان ذخیره موجود داشته است .

وضعیت بانك در سال ۱۳۱۱ نسبت بسال ۱۳۱۰ بهتر بوده و این بهبودی از ارقام ذیل بخوبی مشهود میشود . عدهٔ حساب های جاری که در سال ۱۳۱۱ در بانك ملی نگاهداری میشده ۱۳۰۰٦ عدد بوده و عدهٔ امانات و حسابهای صندوق صرفه جوئی به ۳٤٦٦ عدد بالغ میگردیده و حال آنکه در سال ۱۳۱۰ عدهٔ حسابهای جاری ۹۹۷۱ وعدهٔ امانات ثابت وحساب های صندوق صرفه جوئی ۱۹۰۲ عدد بوده است .

رقم دفترکل نیز درسال ۱۳۱۱ نسبت بسال ۱۳۱۰ ترقی محسوس نموده چنانکه از جدول ذیل بخوبي معلوم میگردد.

	سال ۱۳۱۰	سال ۱۳۱۱
صندوق	٦۰۳٦۰۰۰۰۰	۷۱۰۳۰۰۰۰۰
حسابهای دولتی	۲۰٤۱۰۰۰۰۰	۲۹۸۰۰۰۰۰۰
جمع دفترکل	۲۰۰۹۷۰۰۰۰۰	۲۵۷۵٤۰۰۰۰۰

این نکته را نیز باید متذکر بود که از چندی باینطرف در ترقی و پیشرفت امور بانك ملی مساعي جمیله بکار رفته و یقین است که اهمیت روزافزون این مؤسسه کما کان عامل مؤثری در بهبودی اوضاع اقتصادی و مالی مملکت واقع خواهد گردید .

بانك فلاحتی ـ بانك فلاحتی ایران که در ۱۳۱۲ تأسیس شده

و شروع بکار نموده است با بیست ملیون سرمایه که در دست دولت است تشکیل یافته که هشت ملیون آن موجود وباقی باتصفیه مطالبات بانك سابق (ایران) بتدریج تأدیه خواهد شد ، منظور اصلی از تأسیس این بانك این است که بوسیله دادن اعتبارات طویل المدت کمك بفلاحت وصادرات ایران بشود . برای اینکه بانك مزبور بتواند کمکهای بیشتری بامور فلاحتی و اجناس صادراتی ایران بنماید ، دولت قانونی راجع بفروش خالصجات بطور مزایده تهیه وبمجلس شورای ملی تقدیم داشت که در جلسه ۱۷ دیماه ۱۳۱۲ بتصویب رسید بموجب این قانون حاصل فروش خالصجات تاپنجاه ملیون ریال ونیز ۲۰ ملیون ریال از محل وجوه تقاعد ببانك فلاحتی و صناعتی بامانت ده ساله قرض داده خواهد شد و بقیه برای سایر امور فلاحتی ذخیره شده وبموجب قوانین مخصوص مورد استفاده واقع خواهد شد .

گذشته از این دولت مکلف است در بودجه سال ۱۳۱۳ و ۱۳۱٤ سالی پنج ملیون ریال برای افزودن بسرمایه بانك فلاحتی وصنعتی منظور دارد و عندالضروره پنج ملیون ریال از وجوه دیگری که در اختیار خود دارد بامانت یکساله ببانك بدهد بعلاوه دولت مجاز است از تاریخ اجرای اینقانون تا پنج سال سالیانه صد هزار لیره از ذخیره مملکتی بطور قرض در اختیار بانك بگذارد که بموجب نظامنامهٔ هیئت وزراء برای کمك بصاحبان کارخانه ها بمنظور بسط و تکمیل و تبدیل کارخانه و امور صنعتی که بآن احتیاج داشته باشند بکار برود وهرگاه کارخانه های داخلی محتاج بکمك و مساعدت بشوند بانك فلاحتی و صنعتی طبق قانون مصوب ۱٤ اسفندماه ۱۳۱۲ مجاز شده است مبلغی برای مساعده وگردش کارخانجات قرض بدهد .

کلیه ملاکین املاك مزروعی مکلفند مطابق نقشه که برای آبادی املاك و بهبودی محصولات فلاحتی از طرف اداره کل فلاحت تنظیم وبتصویب هیئت دولت وکمیسیون قوانین مالیه مجلس شورای ملی میرسد عمل کرده و در مدتی که برای اجرای این نقشه معین شود آنرا بموقع اجرا بگذارند و با هر مالکی که در مدت مقرر نقشه اصلاحات فلاحتی را اجرا نکند مطابق مقررات قانونیکه بعداً وضع میشود رفتار خواهد شد

مسلم است که تأسیس بانك فلاحتي و وضع قانون خالصجات کمك مؤثری بفلاحت و صناعت ایران خواهد نمود.

بانك پهلوی ـ بانك پهلوی که سرمایه اصلی و ذخیرهٔ آن در سنهٔ ۱۳۱۱) ۲۰۴۹۹۹۳۹ ریال بوده و بمنظور کمك بتجارت تاسیس یافته است در مدت کمی ده شعبه در مملکت تأسیس نموده و بوسیلهٔ دادن اعتبارات قابل المدت همواره کمك های مؤثری به تجار نموده وعامل مؤثری در پیشرفت امور تجاري شمار میرود.

واحد پول ـ ازچند سال اینطرف که قیمت نقره تنزل پیدا کرده در مطبه پول ممالکی که بر پایه نقره قرار داده شده تشنج دیده میشد قیمت قران هم متوالیا منعمر بوده و نسبت باسعار خارجی روز بروز تنزل میکرد و بر اثر عدم ثبات قیمت نقره اصالا مشکلاتی در امر تجارت فراهم میشد دولت ایران برای جلوگیری از تأثیرات تنزل نقره در مطبه قران مصمم شد واحد پول خودرا برپایه طلاقرار دهد و بهمین ملاحظه در تاریخ ۲۷ اسفند ماه ۱۳۰۸ قانونی در این زمینه از مجلس گذرانید . بموجب قانون مزبور ریال طلا واحد پول ایران قرار گرفت و میزان طلای خالص آن ۰٫۳۶۶۱۱۹۱ که معادل میزان طلای خالص یك شلینك انگلیسی میشود مقرر گردید ولی اجراي این قانون با بحران اقتصادی عالم که تنزل قیمت نقره معلول آنست وبالاخص متروك شدن واحدطلا ازطرف دولت انگلیس و تأثیر عمیق این اقدام در دنیا مصادف شد ودولت ایران بهتردانست تا اعادهٔ اوضاع عادی اقتصادي و استقرار تعهد تأدیه طلا و یا اسعار خارجی درروی پایه طلا موقتا در استقرار واحد طلا دست نگاهدارد و از قانون واحد پول فقط آن قسمتی را که مربوط بمسکوکات نقره بود بموقع اجرا بگذارد وبدین لحاظ دولت برای اجرای تصمیم خود دائر به تعلیق استقرار واحد طلا قانون دیگری در تاریخ ۲۲ اسفندماه ۱۳۱۰ از مجلس گذرانید ودر قانون مزبور بجاي بیست ریال که برای یك پهلوی طلا قرار داده شده و ارزش مسکوکات نقره در حقیقت بیش‌از ارزش فلزي آنها معین‌شده بود صد ریال تعیین گردید ومیزان

نقره خالص یك ریال ۴ر۱۴ گرم معین شد که با تفاوت خیلی مختصری همان میزان نقرهٔ خالص قران قدیم (۴ر۱۴۲۷) میباشد وباین ترتیب ریال عیناً جانشین قران سابق شد .

قانون ۲۲ اسفند ماه ۱۳۱۰ حق انتشار اسکناس‌را تامیزان ۳۴۰ ملیون ریال ببانك ملی ایران واگذار کرد در مقابل اسکناس های مزبور ذخیره‌ای بمیزان صد درصد مرکب از مسکوك وشمش طلا و مسکوك و شمش نقره ویا اسعاری‌که بر پایهٔ طلا قائم باشد بدون تعیین نسبتی بین این ذخایر سه‌گانه میبایستی نگاهداری شود و امروز که بیش‌از ۲۳۸ ملیون ریال اسکناس در جریان است در بانك در مقابل آن بمیزان صد درصد ذخیرهٔ قانونی موجود میباشد .

مطلب دیگری که تذکر آن بی‌فایده نیست این است که امروزه موجودی طلای دولت اعم از آنچه در اروپا خریداری شده یا در ایران بجهت دولت یا ذخیره اسکناس ابتیاع شده و دربانك ملی ایران بودیعه گذاشته شده است قریب ۵۷ خرواراست وامروزه دردنیا کمتر مملکتی است که از حیث طلا دارای چنین ذخیره‌ای باشد

طرق و شوارع

راه‌آهن - راه آهن ایران عبارت بود از :

راه آهن آذربایجان بطول ۱۹۸ کیلو متر - راه آهن زاهدان ۹۶ کیلو متر - رشت پیله بازار ۱۰ کیلو متر - بونل و سیاه وزان ۱۵ کیلو متر - حضرت عبدالعظیم ۶ کیلو متر که بهیچوجه حوائج اقتصادی مملکتی مثل ایران راکه ۶۰۰۰۰۰ر۱ کیلومتر مربع مسافت و بیش از پانزده ملیون جمعیت دارد تأمین نمی نمود .

اعلیحضرت شاهنشاه پهلوی که احیای اقتصادی ایران را وجههٔ نظرمخصوص قرار داده اند باین قسمت از احتیاجات مملکت نیز توجه خاصی ابراز فرموده و از چند سال باینطرف ساختمان یك رشته راه آهن بطول۱۵۵۲ کیلومتر برای مرتبط کردن بحرخزر به خلیج‌فارس شروع گردید و یکی‌از مقاصد اعلیحضرت اقدس همایونی اتمام سریع این خط آهن بوسیلهٔ عایدات مملکتی و بدون مساعدت سرمایه های خارجی میباشد مخارج ساختمان خط مزبور که از بندر شاه به بندر

شاهپور امتداد خواهد داشت و شمال و جنوب مملکت را بهم متصل میسازد قریب به بیست ملیون لیره برآورد شده و مخارج آن بموجب قانون ۹ خرداد ۱۳۰٤ (۳۰ مه ۱۹۲۵) از محل عوارضی که از قند و چای در داخل مملکت دریافت میشود تأمین گردیده است مالیات مزبور مخارج ساختمانی راه آهن را کاملا تکافو نموده و ضمناً از همان محل برای احداث دو بندرمهم بندرشاه و بندر ده‌نو دربحرخزر و بندر شاهپور در خلیج فارس پرداخته شده است .

قسمتی از این خط آهن که تاکنون ساخته شده درقسمت شمال از بندر شاه تا شاهی (علی‌آباد) ۱۲۱ کیلو متر و در قسمت جنوب از بندر شاهپور الی شمال دزفول ۲۹۰ کیلو متر است که جمعاً بیش از ٤۰۰ کیلو متر میباشد (شرکت سویدی و دانمارکی کامساکس) که از مؤسسات صنعتی خارجی است . درعملیات ساختمانی آن نظارت دارد و مطابق قرار دادی که بین دولت و شرکت مزبور بسته شده باید در ظرف شش سال کاملا باتمام رسیده شمال وجنوب مملکت بوسیلهٔ این خط آهن متصل گردد .

خطوط شوسه ـ درعصر اعلیحضرت پهلوی برای اتصال قطعات مختلفهٔ مملکت بوسیلهٔ راه های شوسه اتومبیل رو مساعی مخصوصی بکار رفته و براثر همین مساعی ایران امروز دارای ۱۷ هزار کیلومتر راه شوسه اتومبیل رو شده است .

خطوط شوسه موجوده آن قسمتهائیکه بسرحدات متصل واز لحاظ اقتصادی مهمتر وخطوط اصلی محسوب میشوند بشرح ذیل است .

۱ ـ طهران ـ قم ـ اصفهان ـ شیراز ـ بوشهر	بطول	۱۱۸۱	کیلومتر
۲ ـ طهران ـ مشهد ـ زاهدان	»	۱۸۷٤	»
۳ ـ قم ـ خرم آباد ـ ناصری ـ محمره	»	۹٦۱	»
٤ ـ طهران ـ قزوین ـ کرمانشاهان سرحد خسروی	»	۷۷۵	»
۵ ـ سیادهان ـ تبریز ـ جلفا	»	۵۷٦٫۵	»
٦ ـ قزوین ـ رشت ـ پهلوی	»	۲۳۰	»
۷ ـ طهران ـ ساری بندرشاه	»	۳۷۸٫۵	»

۸ - اصفهان - کرمان - بندر عباس	بطول	۱۳۱۲	کیلومتر
۹ - مشهد - باجگیران - سرحد	»	۲۰۵	»
۱۰ - کرمان - زاهدان	»	۸۲٤	»

و در ۱۳۱۲ ساختمان راه جدید بطول ۹۸۰ کیلومتر در دست اقدام بوده گذشته از این در سنهٔ گذشته راه چالوس افتتاح گردیده که از حیث اهمیت و ارتفاع و عظمت قابل توجه مخصوص است.

راه چالوس که براه مخصوص موسوم گردیده از قصبهٔ کرج ٤۲ کیلومتری طهران (خط طهران - قزوین) منشعب شده و بطرف شمال امتداد یافته و از رشته جبال البرز گذشته منتهی بچالوس کنار دریا میشود ، طول این راه از طهران تا انتهای خط (بندر ده نو) ۲۱۸ کیلومتر است و کوتاه ترین خطي است که طهران را بدریای خزر متصل میسازد.

دراین قسمت کهاشاره به عملیات دولت برای ایجاد طرق وشوارع میشود باید متذکر بود که راه هائی که برای ارتباط ایران با خارجه حائز نهایت اهمیت و عملیات ساختمانی از لحاظ تکمیل راه مورد توجه مخصوص میباشد یکی راه تبریز - مراغه - ساوجبلاغ و حیدرآباداست که آذربایجان را براه رواندوز و بوسیله عبور از عراق و سوریه بدریای‌مدیترانه‌متصل‌میسازد گرچه قسمتهای‌مهمی ازاین راه ساخته‌شده و کاملا قابل عبوروسائط نقلیه میباشدمعذلك ازسال ۱۳۱۳ عملیاتی که این‌راه را کاملاً تکمیل ونواقص آن را با مراعات بهترین شرایطفنی مرتفع نمایند شروع شده دراین‌قسمت دو راه دیگر نیزموجودمیباشد.

راه تبریز خوی - شاهپور - رضائیه - حیدر آباد و راه تبریز - شرفخانه و حیدرآباد که هردو از هرجهت قابل استفاده و آذربایجان را براه رواندوز مربوط میسازد راه اخیر از دریاچه رضائیه عبور میکند و از بندر حیدرآباد توسط کشتی‌رانی از این دریاچه تا بندر شرفخانه وازبندر شرفخانه تا تبریز توسط راه‌آهن حرکت مرتب دائر میباشد بعد هم راه تبریز - خوی - ماکو و بازرگان است که قطعات شمالی ایران را براه طرابوزان ودریای سیاه متصل میسازد که بطور اساسی ساخته‌شده وازهرحیث قابل عبوروسائط نقلیه میباشد.

حد وسط کرایهٔ حمل ونقل یکخروار مال‌التجاره در خطوط اتوموبیل رو ایران

شهرها	مسافت	مدت حمل و نقل	کرایه حمل و نقل ذهاب	کرایه حمل و نقل ایاب	شهرها	مسافت	مدت حمل و نقل	کرایه حمل و نقل ذهاب	کرایه حمل و نقل ایاب
	کیلومتر	روز	(ریال)	(ریال)		کیلومتر	روز	(ریال)	(ریال)
طهران - قزوین	۱۴۷	۱	۱۵	۲۵	طهران - قم	۱۴۷	۱	۲۰	۲۵
طهران - رشت	۳۴۰	۱ — ۲	۲۵	۷۰	طهران - سلطان آباد	۲۸۲	۱ — ۲	۴۰	۴۵
طهران - پهلوی	۳۷۹	۲ — ۳	۳۵	۸۰	طهران - بروجرد	۴۳۶	۲ — ۳	۷۰	۱۱۰
طهران - زنجان	۳۲۳	۲	۴۵	۶۵	طهران - صالح آباد	۷۹۳	۴ — ۷	۸۰	۱۵۰
طهران - تبریز	۶۲۶	۳ — ۴	۹۵	۱۲۰	طهران - اصفهان	۴۰۳	۱ — ۲	۶۰	۶۰
طهران - همدان	۳۸۳	۱ — ۲	۳۵	۷۰	طهران - شیراز	۸۹۶	۳ — ۶	۱۲۰	۱۵۰
طهران - کرمانشاه	۵۶۸	۲ — ۴	۵۵	۱۲۰	طهران - بوشهر	۱۱۸۱	۵ — ۸	۱۶۰	۱۹۰
طهران - خسروی	۷۷۶	۳ — ۵	۸۰	۱۶۰	اصفهان - شیراز	۴۹۳	۲	۶۰	۹۵
همدان - خسروی	۳۹۳	۱ — ۲	۴۰	۱۰۰	اصفهان - بوشهر	۷۷۸	۳ — ۶	۵۰	۱۱۰
کرمانشاه - خسروی	۱۰۸	۱	۳۰	۸۰	شیراز - بوشهر	۱۸۵	۱ — ۲	۴۰	۸۰

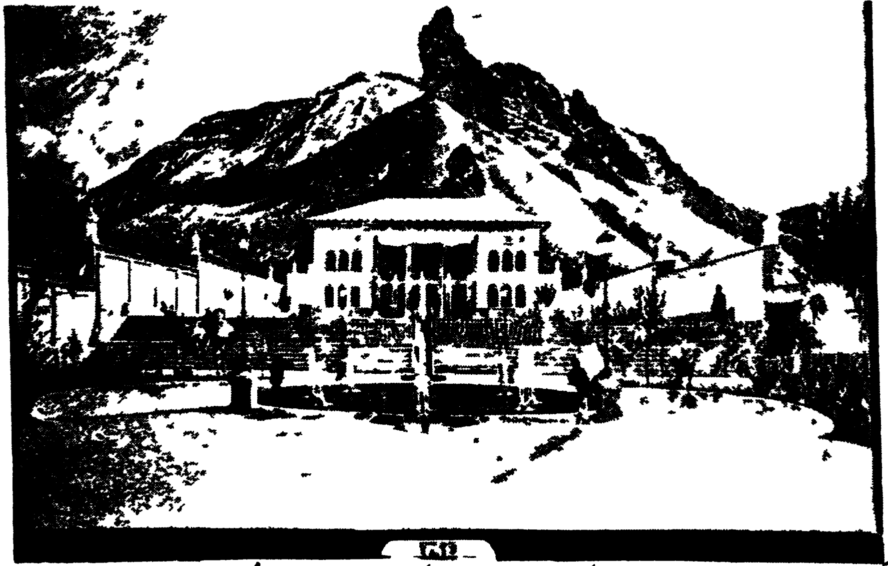
حد وسط کرایهٔ حمل و نقل یك خروار مال‌التجاره در خطوط اتوموبیل رو ایران

شهرها	مسافت	مدت حمل و نقل	کرایه حمل و نقل دهاب	کرایه حمل و نقل ایاب	شهرها	مسافت	مدت حمل و نقل	کرایه حمل و نقل دهاب	کرایه حمل و نقل ایاب
	کیلومتر	روز	ریال	ریال		کیلومتر	روز	ریال	ریال
طهران - فیروزکوه	۱۴۱	۱	۲۵	—	طهران - شاهرود	۴۰۵	۲—۳	۵۵	—
طهران - شاهی	۲۴۳	۱—۲	۵۰	۸۵	طهران - سبزوار	۶۷۷	۳—۴	۵۵	—
طهران - بابل	۲۷۳	۲	۶۰	۸۵	طهران - مشهد	۹۱۶	۴—۶	۶۰	۱۶۰
طهران - مشهدسر	۲۹۱	۳	۷۵	۱۰۰	مشهد - زاهدان	۱۰۴۱	۴—۷	۱۲۰	۱۹۰
طهران - سمنان	۲۲۱	۱—۲	۵۰	—	مشهد - باجگیران	۲۵۵	۲	۴۰	۵۰

ملاحظات - میزان کرایه حمل و نقل در خطوط مختلف ایران بواسطه فقدان سرویس حمل‌ونقل رسمی طبق تعرفه مخصوص نمیباشد واغلب نسبت به میزان محمولات وفصل سال تغییر پذیر است

نرخ‌های مندرجه فوق حدوسط نرخی‌است که درسال ۱۳۱۲ برای حمل‌ونقل‌مال‌التجاره درخطوط مختلف اخذشده‌است

مال‌التجاره بین صالح‌آباد تابندر شاهپور در کنارخلیج خورموسی (۲۵۰ کیلومتر) همینطور ازشاهی تا بندرشاه (۱۳۸ کیلومتر) بندر بحرخزر و از تبریز به جلفا (۱۲۵ کیلومتر) بوسیله راه آهن با تعرفهٔ مخصوص راه‌های آهن ایران حمل و نقل میشود

عمارت شهرستانک ـ قلم کمال الملک ـ موزهٔ سلطنتی

قانون فروش خالصجات و قرضه‌های فلاحتی و صنعتی

فصل اول - فروش خالصجات - مادهٔ اول - ازتاریخ اجرای اینقانون تاده‌سال دولت مجاز است کلیه خالصجات را باستثنای روبات مذکور درماده ه مطابق مقررات این قانون بفروش رساند

ماده دوم - فروش‌خالصجات بطریق مزایده بعمل خواهد آمد باین ترتیب که در هرحوزه کمیسیونی مرکب از سه نفر ازرؤسای ادارات آن حوزه بانتخاب وزارت مالیه تشکیل‌خواهد شد کمیسیون پس از کسب نظر دونفر خبره محلی حد اقل قیمت هرملك را معین و اعلان میکنند مزایده از قیمتی شروع خواهد شد که حد اقل قیمت تشخیص شده است

ماده سوم - باستثنای مستغلات مالیات هر ملکی که مطابق این قانون بفروش میرسد همان است که در قانون مالیات املاك اربابی مقرر شده مبلغ این مالیات که از روی عایدات سه ساله اخیر بدون آفت معین میشود در اعلان مزایده تصریح خواهد شد

ماده چهارم - هر خالصه که ده هزار ریال یا کمتر قیمت داشته باشد فقط درمقابل‌وجه نقد فروخته خواهد شد سایرخالصجات را میتوان باقساطی که مدت پرداخت آن از پنج سال تجاوز نکند فروخت مشروط براینکه لااقل ربع قیمت واگر ربع قیمت ده هزار ریال یا کمتر باشد لااقل ده هزار ریال نقداً تادیه گردد . سایر شرایط فروش بموجب نظامنامهای وزارت مالیه معین میشود

ماده پنجم - خالصجات ذیل مشمول این قانون نیست

۱ - املاك مزروعی‌حوزهٔ طهران - میاندوآب باستثنای املاکی که دولت با افراد مشترکا مالك است

۲ - خالصجات سیستان - بلوچستان - پشتکوه - لرستان - بنی طرف - و هندیجان که قسمتی از آنها ممکن است مطابق نظامنامهٔ هیئت وزراء باقساط یا بلاعوض بزارعین واگذار شود

۳ - اراضی خالصه واقعه دربنادر بطورکلي واراضي خالصه واقعه

درسواحل باستثنای نقاطی که دولت بموجب تصویب نامه معین میکند

٤ ـ املاکی را که دولت در هرحوزه برای مزرعه نمونه شدن مناسب بداند

ماده ششم ـ حاصل فروش خالصجات تا پنجاه ملیون ریال به ترتیب مقرر در ماده ۷ ببانک فلاحتی و صنعتی قرض داده خواهد شد ـ بقیه برای سایر امور اقتصادی ذخیره شده و بموجب قوانین مخصوص مورد استفاده میشود

فصل دوم ـ قرضه های فلاحتی و صنعتی

ماده هفتم ـ وجوه ذیل در بانک فلاحتی وصنعتی امانت گذارده میشود

ا ـ بیست ملیون ریال بضمانت دولت از وجوه صندوق تقاعد به امانت دهساله

ب ـ پنجاه ملیون ریال از محل فروش خالصجات باما نت دهساله

ج ـ عندالضروره پنج ملیون ریال ازوجوه دیگری که دولت در اختیارخود دارد (باستثنای وجوه انحصار قندوچای) بامانت یکساله

ماده هشتم ـ دولت مکلف است در بودجهٔ سال ۱۳۱۳ و ۱۳۱٤ سالی پنج ملیون ریال برای افزودن بسرمایهٔ بانک فلاحتی و صنعتی منظور بدارد

ماده نهم ـ بانک فلاحتی و صنعتی از محلهای مذکور درمواد ۷ و ۸ و سرمایه فعلی موجود خود هرسال مبلغی برای انجام مقاصد مذکور در ماده ۱۰ قرض خواهد داد

مدت قرضه های هر سال مطابق نظامنامه های مصوب مجمع عمومی بانك فلاحتی و صنعتی خواهد بود

مجموع وجوهی که بانك در ظرف دهسال قرض میدهد ۳۰۰ ملیون ریال و مبلغ قرضه های هرسال بترتیب ذیل است

سال اول و دوم و سوم سالی بیست ملیون ریال ـ سال چهارم سی ملیون ریال ـ سال پنجم وششم وهفتم وهشتم سالی چهل ملیون ریال ـ سال نهم وسال دهم سالی پنجاه ملیون ریال

ماده‌دهم ـ وجوه مذکوره درمادهٔنهم را بانک منحصراً برای انجام یکی از مقاصد ذیل میتواند قرض بدهد .

الف ـ ایجاد توسعه یا بهبودی زراعت پنبه ـ چای ـ چغندر پسته ـ بادام ـ کنف ـ نیل و روناس ـ ابریشم ویا هرنوع محصول دیگری که ایجاد یا توسعه آن درولایتی که درنظر گرفته شده‌است مفید باشد این‌نوع محصولات در نظامنامه هائی که اداره کل فلاحت تهیه و هیئت وزراء تصویب میکند معین خواهد شد .

ب ـ اصلاح نژاد حیوانات اهلی ومحصولاتی که‌ازحشم ومواشی بدست می‌آید . ـ ج ـ ایجاد یا تنقیه و تعمیر قنوات و بطور کلی اصلاح امور آب یاری ـ د ـ ازدیاد صادرات فلاحتی ـ هـ ـ تهیهٔ ازدیاد عوامل زراعتی برای مقاصد مذکوره دربندهای الف و (د)

ماده یازدهم ـ بانک فقط در مقابل وثیقه ملکی قرض‌خواهد داد ـ فرع قرضهائی که برای مقاصد مذکور در مادهٔ فوق داده میشود نباید از صدی شش درسال تجاوز کند .

ماده‌دوازدهم ـ هر گاه وجه‌استقراضی‌در کاری که‌برای‌آن استقراض بعمل آمده و در قرار داد به آن تصریح شده مصرف نشود بانک برای مدیون اخطاریه فرستاده وکل مبلغ بدهی‌را مطالبه خواهد کرد . در صورتیکه در ظرف سه ماه دین خودرا نپردازد بانک بفروش ملکی که وثیقه دارد اقدام خواهد نمود .

درمورد این ماده مدیون علاوه برفرع مقرر جریمه معادل صدی دوازده وجه استقراضی در سال از ابتدای استقراض تا روز وصول طلب خواهد پرداخت . ـ اختلافات حاصله‌ازمقررات‌این ماده‌بطریق حکمیت قطع وفصل میشود . ـ طرز تعیین حکم ها و سایر مقررات مربوط بحکمیت بموجب نظامنامهٔ خواهد بود که بتصویب کمیسیون قوانین مالیه مجلس میرسد

ماده سیزدهم ـ دولت مجاز است از تاریخ اجرای اینقانون تا پنج سال سالیانه صد هزار لیره از ذخیره مملکتی ببانک فلاحتی

قرض بدهد ـ این‌وجوه مخصوص اعطای قرضه‌هائی خواهد بود که صاحبان کارخانها برای بسط وتکمیل وتبدیل کارخانه وامور صنعتی خود احتیاج بان داشته باشند ـ شرایط اساسی این قرضه‌ها بموجب نظامنامه هیئت وزراء معین میشود

ماده چهاردهم ـ کلیه مالکین املاك مزروعی مکلفند مطابق نقشه که برای آبادی املاك و بهبودی محصولات فلاحتی از طرف اداره کل فلاحت تنظیم و بتصویب هیئت دولت و کمیسیون قوانین مالیه مجلس میرسد عمل کرده ودر مدتی که برای اجرای آن نقشه معین میشود آن را بموقع اجرا بگذارند ـ باهر مالکی که در مدت مقررنقشه اصلاحات فلاحتی‌را اجرا نکند مطابق مقررات قانونی که بعداً وضع میشود رفتار خواهد شد

مادهٔ پانزدهم ـ این قانون از تاریخ تصویب بموقع اجرا گذارده‌میشود . ـ این قانون که مشتمل برپانزده‌ماده است درجلسهٔ ۱۷ دیماه ۱۳۱۲ شمسی بتصویب مجلس‌شورای‌ملی رسید . **دادگر**

قانون الغاء مالیات ارضی و دواب

ماده ۱ ـ ازتاریخ اجرای این قانون مالیات ارضی ودواب‌ملغی و بجای آن بترتیب مقرر در مواد (۲) و (۳) مالیات از عایدات گرفته میشود

ماده ۲ ـ مالیات از عایدات مذکور درماده فوق‌بتدریجی که محصولات ارضی و حیوانات و مواد حیوانی داخله بـرای مصرف بشهـرها یا قصبات وارد و یا از مملـکت صادر میشود وصول و از قرار سه درصد قیمت جنسی خواهد بود که وارد شهر یا قصبه ویااز مملکت خارج‌میگردد هرجنس فقط یکمرتبه مالیات خواهد پرداخت

ماده ۳ ـ تعرفه مالیات اجناس مصرف داخلی مشمول این‌قانون براساس سه درصد قیمت به‌تناسب وزن یاتعداد وبطور مقطوع برای هرسال معین‌میگردد ـ تااول اسفند هرسال تعرفه سال بعد بتصویب هیئت وزراء رسیده واعلان خواهدشد مالیات اجناس صدوری بریال

نقره گرفته می‌شود نظامنامه اجرائی مواد فوق بتصویب هیئت دولت خواهد رسید

ماده ٤ ـ نسبت به‌بقایای مالیات ارضی و دواب و بازخرید منال خالصکی ترتیب ذیل مقرر میگردد :

الف ـ از مؤدیانی که تا آخر شهریور ۱۳۱٤ ترتیب تصفیه حساب مالیات گذشته خود را طبق نظامنامه های وزارتمالیه ندهند بدهی تا آن تاریخ و جریمه ای معادل ربع بدهی علاوه بر جریمه قانونی گرفته خواهد شد .

ب ـ از صاحبان خالصجات انتقالی که منال ملك خودرا تا آخر اسفند ۱۳۱٤ مطابق نظامنامه های وزارت مالیه باز خرید نکنند قیمت منال بعلاوه جریمه ای معادل ربع آن وصول خواهد شد

مفاد قوانینی که مخالف با مقررات اینقانون باشد ملغی است

نظامنامه‌های وزارت مالیه میتواند اصولی برای تخفیف‌درجرائم مذکور در قسمت الف و ب اینماده قائل شود

ماده ۵ ـ تاریخ اجرای اینقانون را وزارت‌مالیه با رعایت فصل بدست آمدن محصول ۱۳۱٤ در هر حوزه که منتهی آخر تیر ماه خواهد بود تعیین وقبلا اعلان خواهد کرد

این قانون که مشتمل بر پنج ماده است در جلسه ۲٤ آذر ماه ۱۳۱۳ شمسی بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید ـ **دادگر**

قانون اصلاح قانون مالیات برعایدات

ماده ۱ ـ ازمجموع عایدات خالص‌مشمولین قانون اخیر مالیات بر عایدات مصوب ۲۹ آبان ۱۳۱۲ در صورتی که سالیانه از (۲٤۰۰) ریال ببالا باشد طبق مقررات ذیل‌مالیات اخذ خواهد شد

۲٤۰۰	تا	۵۰۰۰	ریال	یك در صد از مجموع		
۵۰۰۱	«	۱۰۰۰۰	«	یك‌ونیم‌درصد	«	
۱۰۰۰۱	«	۲۰۰۰۰	«	دو در صد	«	
۲۰۰۰۱	«	۳۰۰۰۰	«	سه در صد	«	
۳۰۰۰۱	«	۵۰۰۰۰	«	سه‌ونیم‌درصد	«	
۵۰۰۰۱		به بالا		چهاردرصد	«	

تبصره ۱ ـ مالیات صاحبان مشاغلی که عایدات خالص سالیانه آنها از ۲۴۰۰ تا ۳۶۰۰ ریال است بطور مقاطعه معین خواهد شد

اشتغال بهر نوع کسب و تجارت و بطور کلی عملیات صنعتی یا تجاری محتاج بداشتن جواز است مگر در مورد کسانیکه عایدات خالص سالیانه آنها کمتر از ۲۴۰۰ ریال باشد

نظامنامه جواز بتصویب کمیسیون قوانین مالیه مجلس شورای ملی خواهد رسید

تبصره ۲ ـ عایدات املاك وخالصجات انتقالی ومستغلات و دواب مشمول این قانون نخواهد بود

ماده ۲ ـ مواد (۷) و(۱۰) و (۱۳) و (۱٤) و (۱۵) و همچنین جملهٔ آخر از مادهٔ هشت قانون مالیات بر عایدات مصوب ۲۹ آبان ۱۳۱۲ از اول فروردین ۱۳۱٤ ملغی و این قانون از همان تاریخ بموقع اجرا گذارده میشود

اینقانون که مشتمل بر دوماده است درجلسه ۲٤ آذر ۱۳۱۳ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید ، رئیس مجلس شورای ملی ـ **دادگر**

قانون راجع باحداث و توسعهٔ معابر و خیابان ها

ماده اول ـ هر وقت بلدیه توسعه یا احداث معبر یاخیابان یا میدانی را برای تسهیل عبور و مرور یا زیبائی شهر لازم دانست برطبق مواد ذیل رفتار خواهد نمود

ماده دوم ـ اداره بلدیه مکلف است نقشه مشروح معبر یا خیابان و یا میدان منظور را با مقدار ذرعی که ازهرخانه یا مستغل و یا زمین مشجر و یا مزروع ویا بیاض جزو شارع یا میدان خواهد شد ترسیم نموده پس از تصویب انجمن بلدیه وحکومت محل ووزارت داخله با تعیین موقع اجرای نقشه که لا اقل سه ماه پس از انتشار اعلان یا اخطار کتبی خواهد بود بوسیله اعلان یا اخطار به مالکین ویامتولیان ومتصدیان درموقوفات اطلاع دهد ـ درمواردیکه ضرورت وفوریت اقتضا کند انجمن بلدیه میتواند باتصویب وزارت داخله مدت مزبور را باقتضای موقع و محل تقلیل دهد . از تاریخ انتشار اعلان

مزبور در ظرف یکماه مالکین خط توسعه خیابان یا احداث میدان میتوانند بر نقشه بلدیه چه از حیث لزوم و چه از حیث ترتیب نقشه اعتراض و دلائل اعتراض را بانجمن بلدیه محل تسلیم نمایند .

انجمن بلدیه مکلف است بدلائل اعتراض رسیدگی کرده نظر خودرا در رد یاقبول اعتراض ضمیمه نقشه نموده دوسیه را بوزارت داخله ارسال دارد و رأی وزارت داخله قطعی است

ماده سوم ـ بلدیه مکلف است هرمقدار ازملکی را که بموجب نقشه برای توسعه یا احداث شارع یا میدان لازم است بقیمت عادله از مالك خریداری نماید ومالك نیز بایدآن را واگذار نماید ودر صورتیکه بلدیه قیمت رانقدا نپردازد مکلف است قرارموعد یااقساط داده ولی درهرحال‌موعد یااقساط نباید ازسال مالی‌بلدیه تجاوز کند

هرگاه در تعیین قیمت عادله بین طرفین اختلاف حاصل شود طرفین هریك یك نفرخبره یابیشتر متساویاً معین مینمایند وهرگاه بین خبره های طرفین توافق حاصل نشود یك نفر خبره بتراضی طرفین یا بقرعه معین و ضمیمه شده و رأی اکثریت آنها مناط اعتبار خواهد بود و تا رفع اختلاف و تعیین قیمت نشده است هیچگونه اقدامی از طرف بلدیه برای خرابی ملك نباید بشود

تبصره ۱ ـ مقصود از قیمت عادله قیمت زمین بیاض یا بانضمام بناء و اشجار قبل از اعلان توسیع است .

تبصره ۲ ـ درمورد موقوفات خریداری ازمتولی با موافقت‌نظر مدعی‌العموم محل‌وحاکم محکمه‌شرع ونظارت اداره‌اوقاف‌خواهدشد

تبصره ۳ ـ درصورت احتیاج بقرعه برای تعیین خبره مشترك قرعه در محکمه بدایت یا صلحیه محل و در صورت نبودن محکمه درمحضرحاکم‌محل بعمل‌خواهدآمد ودرصورت استنکاف یك‌طرف از تعیین خبره مختص یا مشترك محکمه یا حاکم اشخاصی را که خبرویت‌داشته باشند خود درنظر گرفته وخبره‌ئی که باید معین شود ازبین آنها انتخاب مینماید

تبصره ٤ ـ عمارات مسکونی که صاحبان آن بواسطه احتمال خرابی برای توسعه اجازه‌ساختمان از بلدیه گرفته وساخته اندهرگاه در نتیجه تصمیم بلدیه بتوسعه یا احداث شارع یا میدان تا دهسال از تاریخ صدور اجازه خراب کردن آن لازم شود قیمت آن باید نقداً داده شود مگر آنکه مالك باقساط رضایت دهد ..

ماده چهارم ـ درصورتیکه از ملك یا موقوفه علاوه بر آنچه جزو شارع یا میدان می شود مقداری بماند که با وضعیت حاضره قابل انتفاع نباشد وقابلیت ساختمان جدید یا انتفاعی هم نداشته باشد بتکلیف مالك یامتولی بلدیه باید باقیمانده را نیز بقیمت‌متناسب باقیمت مقداری که برای‌توسعه یااحداث‌شارع یاخیابان‌خریده‌است حریداری نماید در صورتیکه باقیماندهٔ زمینیکه بلدیه علاوه بر خط توسعه خریداری کرده اگرمالك مجاورخیابان نخرد وبرای‌زیبائی خیابان لازم باشد که جلو آن دیوار یا صندوقه کشیده شود مالك مجاور نمیتواند ممانعت از کشیدن دیوار بکند اگرچه بزمین یا دیوار او برای بنای دیوار یا صندقه تجاوز بشود

ماده پنجم ـ هرگاه ملك عقبی که بواسطه ازبین رفتن ملك جلو مشرف به معبر می شود بیش از صدی ده ازدیاد قیمت حاصل کند زیادتی مزبور بوسیله‌خبره‌مطابق ماده۳ تقویم خواهدشد ومالك ملك عقبی مکلف است ثلث اضافه حاصله را ببلدیه نقداً یا بموعد یا بترتیب اقساط بپردازد ولی موعد پرداخت تمام یا اقساط نباید از سال مالی بلدیه تجاوز کند .

تبصره ـ درصورتیکه بعد ازتوسعه یا احداث خیابان یا میدان مالك ملك مجاور خیابان یا میدان نخواهد بنائی بکند یا دیواری بکشد که متناسب با دیوارهای سایر نقاط خیابان یا میدان مزبور باشد بلدیه دیواری متناسب بخرج مالك مجاورخواهد ساخت ومالك مزبور باید مخارج آن را بدهد

ماده ششم ـ هرگاه درنتیجه تغییر یا اصلاح در معابرقسمتی

از شارع عام از شارع بودن خارج شود آن قسمت متعلق ببلدیه خواهدبود وهرگاه بلدیه بخواهدآن‌قسمت‌را بفروشد مالك متضرر مجاور در درجه اول و مالکین مجاور در درجه دوم باتساوی قیمت بر سایرین حق تقدم خواهند داشت

ماده هفتم ـ باختلافاتی که ممکن است درمورد مواد۳ و۴ و ۵ و ۶ بین بلدیه و مالکین تولید شود محکمه ابتدائی محل و در صورت نبودن محکمه ابتدائی محکمه صلحیه محل بفوریت وخارج‌از نوبت رسیدگی کرده حکم خواهد داد عدم حضوریکی از طرفین مانع رسیدگی نخواهد بود حکم محکمه قطعی است

ماده هشتم ـ مفاد مواد ۳ و ۴ و۵و۶ و۷ در مورد املاکی که قبل از تاریخ اجرای این قانون و در اثر عملیات بلـدیه راجع بتوسیع و تغییر معابر ویا احداث معابر عمومی جدید اختلاف بوده وتا تاریخ اجرای این قانون‌ترتیب قطعی دررفع اختلاف اتخاذ‌نشده است مجری خواهد بود .

ماده نهم ـ اراضی یا بناء خرابی که در داخل شهر واقع و دیوار بطرف خیابان یا شارع یا میدان نداشته و منافی با نظافت و زیبائی شهر باشد بعد ازاخطار بلدیه بمالك یا متولی مالك یامتولی تا سه ماه از تاریخ ابلاغ باو باید بنا یا دیوار بسازد هرگاه حاضر برای ساختمان یادیوار‌نشود بلدیه بخرج‌مالك یاعواید‌موقوفه‌دیواری متناسب با دیوارهای سایر نقاط آن خیابان یا میدان خواهد ساخت

ماده دهم ـ وزارت داخله ووزارت عدلیه مامور اجرای این قانون‌میباشنداین‌قانون که مشتمل بر ده ماده‌است درجلسه ۲۳ آبانماه ۱۳۱۲ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید ـ **دادگر**

قانون اصلاح ماده نهم قانون سجل احوال

ماده واحده ـ ماده نهم قانون اصلاح قانون سجل احوال مصوب۱۱ آذرماه ۱۳۱۰ نسخ وماده ذیل بجای آن تصویب میشود

ماده‌نهم ـ اگر اوراق هویتی ازلحاظ مشمولیت نظام وظیفه

نظر باختلاف فاحش قیافه مورد اعتراض کمیسیونی مرکب از نمایندگان نظام وظیفه و احصائیه وسجل احوال و امنیه و نظمیه در هر حوزه اعم از مرکز و ولایات واقع شود رسیدگی باعتراض مزبور در هیئتی مرکب از حاکم محل یا نماینده او و نمایندگان عدلیه و ادارات فوق‌الذکر و یك نفر طبیب بانتخاب نظام وظیفه و دو نفر از معتمدین محلی بانتخاب هیئت مزبور بعمل خواهد آمد ـ تشکیل هیئت مزبور وتسلیم اعتراض به هیئت درصورت عدم تصادف با ایام تعطیل باید درظرف چهل وهشت ساعت بعمل آید .

هیئت‌مذکوره باحضور معترض‌علیه باعتراض مذکور رسیدگی کرده ونظریه خود را بمعترض علیه ابلاغ و راپورت‌امر را بضمیمه دوسیه تحقیقات بمرکز ارسال خواهد داشت .

در مرکز هیئتی از نمایندگان ارشد اداره نظام وظیفه واداره احصائیه و یك نفر طبیب بانتخاب اداره صحیه کل قشون و یك نفر طبیب بانتخاب اداره صحیه کل مملکتی و مدعی العموم ابتدائی یا نماینده او به‌راپورت مذکور ومحتویات دوسیه امر دقیقارسیدگی نموده رای خواهند داد .

رأی هیئت مذکور درصورت‌وصول تقاضا واظهاردلائل ومدارك لازمه از طرف معترض علیه الی مدت یکماه (از تاریخ ابلاغ باو) بارعایت حق مسافت قانونی فقط با اجازه وزارت جنگ قابل تجدید نظر وپس از انقضاء یکماه قطعی خواهد بود .

در صورت صدور اجازهٔ تحدید نظر با حضور هیئتی که یك نفر آن طبیب نظامی خواهد بود بعمل‌آمده ورای هیئت مذکور قطعی خواهد بود .

هیئت تحدید نظر بانتخاب وزارت جنگ تعیین خواهد شد رای هیئت تجدید نظر و هم‌چنین پس‌از انقضاء یك ماه مدت معینه جهت تقاضای تجدید نظر رای هیئت نهائی بمعترض علیه ابلاغ و مدلول آن در روی ورقه هویت و در ستون ملاحظات دفاتر مربوطه قید

میشود لیکن این رای فقط از نقطه نظر مقررات راجع بنظام وظیفه مؤثر خواهد بود

نسبت باوراق هویتی که قبل از تاریخ تصویب اینقانون بموجب حکم قطعی عدلیه یا بموجب تجدید نظر مطابق ماده ۸ قانون سجل احوال مصوب ۲۰ امرداد ماه ۱۳۰۷ تصحیح شده مورد اعتراض اداره نظام وظیفه از حیث مشمولیت نظام وظیفه واقع شود نماینده اداره مزبوره از تاریخ تصویب این قانون تا مدت پنج‌سال درمورد اوراقی که بر طبق حکم محاکم عدلیه تصحیح شده می تواند بتوسط مدعی العموم محکمه که حکم داده بر حکم مزبور اعتراض نماید محکمه باعتراض مزبور که بطرفیت نمایندهٔ اداره نظام وظیفه و مدعی العموم طرح می شود با حضور معترض علیه یا وکیل او رسیدگی کرده در صورتیکه اعتراض را وارد دید حکم سابق را فسخ کرده و حکم مجدد خواهد داد و حکم مزبور قابل استیناف و تمیز نیست و اداره سجل احوال نیز مکلف است ورقهٔ هویت شخص معترض‌علیه را مطابق حکم محکمه تصحیح نماید ودر مورد اوراقی که بر طبق تجدید نظر بموجب قانون سابق الذکر تصحیح شده از تاریخ تصویب این قانون تا مدت پنج سال بتقاضای نمایندهٔ نظام وظیفه کمیسیونی مرکب از وزیرعدلیه - وزیرداخله - رئیس ادارهٔ نظام وظیفهٔ عمومی - رئیس ادارهٔ احصائیه و سجل احوال و یکنفر نماینده ارشد از طرف وزارت جنگ تعیین و باوراق مذکوره رسیدگی کرده رای خواهدداد - رای مذکور قطعی و غیر قابل اعتراض است ولی این رای منحصراً از حیث مقررات راجع بنظام وظیفه مؤثر خواهد بود .

تبصره ۱ - محل اعتراض نسبت باوراق هویت سکنهٔ قراء وبلوك مراکز حوزه های مربوطه آن محل خواهد بود

تبصرهٔ ۲ - حضور هر یك از نمایندگان معینه منوط بوجود ادارات مربوطه درمحل خواهد بود

تبصره ۳ - معترض علیه چنانچه مدارك و اسنادی برای تأیید مندرجات ورقهٔ هویت خود داشته ودر دسترس نباشد میتواند بمدت متناسبی کتبا از هیئت های محلی ونهائی استمهال نماید .

تبصره ٤ - طرز اجرای این قانون مطابق نظامنامهٔ مخصوصی بعمل خواهد آمد که بطور کلی جریان رسیدگی و مراحل مختلفهٔ آن بیش‌از چهار ماه نبایستی بطول انجامد مگردر صورت استمهال از طرف معترض علیه

تبصره ٥ - آراء صادره سابق کمیسیون نهائی (متشکله بموجب قانون آذرماه ۱۳۱۰) در صورتیکه تا کنون اجرا نشده ومعترض علیهم با ابراز مدارك مثبته شکایت داشته باشند بااجازه وزارت جنك مطابق مقررات فوق قابل تجدید رسیدگی خواهد بود .

تبصره ٦ - ماده ٤ و ٥ قانون مجازات مجرمین در امور نظام وظیفه مصوب ۲۳ امرداد ماه ۱۳۱۰ شامل کلیه اشخاصی خواهد بود که مامور اجرای این ماده میباشند - مجازات متخلف ازمقررات نظامنامه هائی که بموجب این ماده تنظیم می‌شود مطابق مقررات انضباطی قشونی معین خواهد شد .

تبصره ۷ - بطورکلی اینماده تا اجرای سرشماری و تجدید نظر دراوراق هویت قابل اجرا خواهد بود - این قانون که مشتمل بریك ماده است در جلسهٔ اول بهمن ماه ۱۳۱۲ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی - **دادگر**

پست و تلگراف - مراسلات پستی داخله

پاکتهای معمولی ۳۰ دینار برای دومثقال اول ۱۵ دینار برای هرمثقال یا کسری مثقال اضافه - بی‌تمبر دوبرابر ودرصورت داشتن کسر تمبر دو برابر کسر تمبر دریافت میشود

کارتهای پستی ۱۰ دینار برای‌هر کارت‌ساده‌و ۲۰ دینار برای هر کارت با جواب

مطبوعات بطور کلی سوای جراید ۱۰ دینار برای هر

ده‌مثقال یا کسر ده‌مثقال وزن بالعاف ـ بی‌تمبر چهار برابر ـ درصورت داشتن کسری تمبر دو برابر کسر تمبر دریافت میشود

جرايد و سالنامه‌ها و تقاويم ده دینار برای هر دوازده مثقال

مسطوره های مال التجاره بدون قیمت ده دینار برای هر ده‌مثقال یا کسر ده مثقال ـ ابعاد مسطوره های مال التجاره نباید از حدود ذیل تجاوز نماید: طول ۳۰ سانتیمتر عرض ۲۰ سانتیمتر ارتفاع ۱۰ سانتیمتر و اگر شکل لوله است طول ۳۰ سانتیمتر قطر ۱۵ سانتیمتر، بسته‌هائی که بیش از ۵۰۷ مثقال وزن دارد قبول نمیشود

پاکتهای بیمه شده نرخهای پاکتهای بیمه شده همیشه در زمان تحویل به پست دریافت میشود. پاکتهای بیمه‌شده باید قسمی بسته شود که در ارسال آنها با کیسه‌های پستی اشکالی فراهم نشود، اکثر مقدار قیمت اظهار شده که قبول میشود ۲۵۰۰۰ ریال است

نرخهای متفرقه ـ نرخ سفارشی (رسید پستی) ۶۰ دینار برای هر مراسله سفارشی شده ـ نرخ قبض رسید یك مراسله سفارشی یا پاکت بیمه شده ۴۰ دینار علاوه بر نرخ ۶۰ دینار سفارشی

نرخها و شرایط مرسولات خارجه

نرخها و شرائط عمومی متعلقه بمرسولات پستی بمقصد خارجه که از تاریخ اول آوریل ۱۹۳۲ مطابق ۱۲ فروردین ماه ۱۳۱۱ بر طبق مقررات قرار داد پستی بین المللی و مقاولهٔ مراسلات و جعبه های باقیمت اظهار شده منعقده در کنگرهٔ لندن مجری است بقرار ذیل است.

پاکت‌ها ـ یك ریال رسم برای بیست گرم اول یا کسر آن و نود دینار برای هر بیست گرم یا کسر بیست گرم اضافی ـ هر یك از ابعاد ثلاثه پاکتها نباید از ۴۵ سانتیمتر تجاوز کند، بشکل لوله طول ۷۵ سانتیمتر قطر ده سانتیمتر، هر گاه پاکتی حاوی اشیاء تابع حقوق گمرکی باشد نرخی معادل کرایه امانات داخلی از دفتر مبدأ تاسرحد از بابت آن از فرستنده اخذ میشود. درموقع ورود این قبیل مرسولات از خارجه نرخ مزبور از سرحد الی مقصد گیرنده مأخوذ میگردد

کارتهای پستی ـ نود دینار برای هر کارت ساده (پست ایران

کارتهای باجواب را نمی پذیرد .)

اوراق کار - سی دینار برای هر ۵۰ گرم وحداقل نرخ اوراق کار بیك ریال و نیم تعیین گردیده است ، هریك از ابعاد ثلاثه آن نباید از ۴۵ سانتیمتر تجاوز نماید ، بشکل لوله طول ۷۵ سانتیمتر قطر ۱۰ سانتیمتر .

مطبوعات - سی دینار برای هر پنجاه گرم یا کسر پنجاه گرم مطبوعاتیکه سرباز بشکل کارتهای تاشده یا تا نشده ارسال میشود مطبع همان اقل حدودیست که برای کارتهای پستی تعیین شده است نرخ معینه برای روزنامجات و نوشتجاتی که متناوباً بطور مستقیم ازطرف ناشرین یا نمایندگان آنها ارسال میشود درروابط باممالکی که این ترتیب را می پذیرند به ۱۵ دینار تقلیل مییابد .

مستوره‌های مال التجاره - سی دینار برای هر پنجاه گرم وحداقل نرخ مستورجات تجارتی شصت دینار است - طول ۴۵ سانتیمتر عرض ۲۰ سانتیمتر - ضخامت ۱۰ سانتیمتر ، بشکل لوله طول ۴۵ سانتیمتر قطر ۱۵ سانتیمتر ، مستورجات تجارتی نباید حاوی اشیاء تابع حقوق گمرکی باشد چنانچه این قبیل مستوره‌ها ازخارجه برسند ممکن است با اخذ سه برابر کرایه امانات داخلی از سرحد تا مقصد از گیرنده درصورتیکه تاجر باشد ویك برابر درصورتیکه غیرتاجر باشد مرسوله را تسلیم نمود - درصورتیکه گیرنده درسرحد وتاجر باشد برای هر صد مثقال دوریال واگر تاجر نباشد برای هرصد مثقال یکریال باید بپردازد .

بسته های کوچك - نود دینار برای هر ۵۰ گرم و حداقل نرخ بسته‌های کوچك سه ریال است هر گاه بسته های کوچك حاوی اشیاء گمرکی باشد نرخ معادل کرایه امانات داخلی از مبدأ تا سرحد از فرستنده اخذ میشود و درموقع ورود این قبیل مرسولات ازخارجه نرخ مربور ازسرحد تادفتر مقصد از گیرنده اخذ خواهد شد

پاکت باقیمت اظهار شده - نرخ یك پاکت سفارشی بهمان وزن بعلاوه حق الضمانه دوریال و نیم برای هر ۱۵۰۰ ریال (۳۰۰ فرانك طلا) یا کسر ۱۵۰۰ ریال ازقیمت اظهار شده دریافت می شود .

کوپن رپونس ـ یکریال و نود دینار .**ورقه هویت** ۵ ریال
حق سفارشی ـ یك ریال و نیم .
نرخ قبض رسید ـ یکریال و نیم درموقع تسلیم مرسوله وچهار ریال پس از تسلیم مرسوله .
حق گمرك کردن برای هر گونه مراسلات حاوی اشیاء تابع حقوق گمرکی دو ریال و نیم ـ این نرخ بکلیه مرسولات حاوی اشیاء تابع حقوق گمرکی که از خارجه میرسند تعلق میگیرد خواه گیرندگان برای خارج کردن از گمرك به پست وکالت بدهند یا ندهند .
حقوق بیمه ـ حقوق بیمه امانات پستی سریع السیر داخله برای هر صد ریال ۵ ۲ دینار تعیین گردیده است (نیم درصد) درمحاسبهٔ حقوق مذکوره کسریهای صد ریال قیمت امانات ۱۰۰ ریال حساب میشود و بنابراین حقوق بیمه هر امانتی از ۲۵ دینار کمتر نمیشود .
درخواست اطلاعات یامطالبه‌نامه یك امانت پستی درصورتیکه نرخ قبض رسید پرداخته نشده باشدنرخ این‌درخواستها یامطالبه‌نامه ها برای هر ورقه ۳۰ دینار تعیین گردیده است
مخابرات تلگراف .ـ بحروف فارسی ده کلمه‌اول چهارریال وهر کلمه‌اضافه چهل دیناراست وبرای هرمطلب تلگرافی ۲۵ دینار جهت تسلیم قبض دریافت میشود ـ نرخ مخابرات داخلی بحروف لاتین ده کلمهٔ اول ۵ ریال وهر کلمه اضافه ۵۰ دینار است .
مخابرات‌مطبوعات‌ومخبرین آنها که‌حاوی‌وقایع اتفاقیه واطلاعات تجاری‌وسیاسی بوده‌وفقط برای‌درج درروزنامه‌میباشد از قرار نصف قیمت پذیرفته و مخابره میشود . قیمت سواد و کپیه وقاصدی وغیره مخابرات مطبوعات مانند سایر مخابرات محسوب میشود .
سواد هرتلگراف ازهریك کلمه‌تاصد کلمه اداره‌تلگراف‌مبلغ دوریال دریافت‌میداردتوضیح آنکه‌قیمت‌سواد درسال اول همان‌مبلغ دو ریال و برای هر سال گذشته یك‌ریال علاوه خواهد گردید

هر گاه سواد تلگراف ازیکصد کلمه‌تجاوز کرد ازهر یکصد کلمه ۵۰ دینار اضافه دریافت خواهد شد

مخابرات‌شهری - ده کلمهٔ اول یکریال‌وهر کلمهٔ اضافی ۵۰ دینار بعلاوه برای هرمطلب ۲۵ دینار جهت قبض اخذ میشود .

قیمت‌مخابرات بین‌طهران‌وشمیران وبالعکس‌مانندمخابرات‌شهری ده کلمهٔ اول یکریال وهر کلمهٔ اضافی ۱۰ دینار بعلاوه هرمطلب ۲۵ دینار حق قبض اخذ میشود .

تلگرافات دیفره (متاخره یا همتکی) باشرایط ذیل فقط برای بانکها وشرکت های تجارتی درداخله مملکت پذیرفته میشود تلگرافات دیفره بنصف قیمت‌مخابرات معمولی قبول و بعد ازکلیه تلگرافات دولتی وفوری ومعمولی ومطبوعات وسرویس های اداری مخابره میشود . - تلگرافات دیفره بزبان رمز پذیرفته نمیشود

مراکز دستگاههای تلگراف بی سیم

طهران - تلگرافخانهٔ مرکزی - **قصر** - پنج کیلومتری‌شمال طهران - **نجف آباد** - جنوب شرقی طهران- **تبریز** - **کرمانشاه** **محمره** - **شیراز** - **کرمان** - **مشهد**

حرکت پستها در ایام هفته از طهران

شنبه - ورامین ، گیلان ، همدان ، آذربایجان غربی و شرقی ، خراسان ، عراق ، خوزستان . اصفهان ، فارس

۱ شنبه- ورامین، گیلان ،مازندران،اصفهان،فارس، یزد کرمان

۲ شنبه - ورامین ، گیلان ، همدان ،آذربایجان غربی وشرقی خراسان ، عراق ، خوزستان

۳ شنبه -ورامین، گیلان،مازندران،اصفهان ،فارس،یزد کرمان

۴ شنبه - ورامین ، گیلان ، همدان ،آذربایجان غربی وشرقی خراسان ، عراق ، خوزستان -

پنجشنبه- ورامین، گیلان ، همدان ،آذربایجان غربی وشرقی خراسان ، اصفهان ، فارس ، یزد ، مازندران

شیخ فالگیر - قلم کمال الملک - موزهٔ سلطنتی

فروشندگان سالنامهٔ پارس در طهران

تیمچه حاجب الدوله ـ آقای حاج محمد مهدی کتاب فروش ـ بازارحلبی‌سازها ـ آقای‌حاج‌میرزا احمدفرهومند کتابفروش آقا میرزا علی‌آقا فرهومند کتابفروش ـ کتابخانه شرف ـ کتابخانه آذر ـ کتابخانه گودرزی ـ شرکت نسبی فردوسی

خیابان‌ناصریه ـ شرکت شجاعی و گلستانه ـ کتابخانه کاوه کتابخانه گنج‌دانش ـ کتابخانه‌اسلامیه ـ کتابخانه‌فردوسی ـ کتاب‌خانه معرفت ـ لوازم‌التحریرفروشی‌محمدآقا ـ مغازه کاشانی ـ شعبهٔ کتابخانهٔ اسلامیه ـ مغازه ضیاءجورابچی ـ دواخانه‌خجسته ـ کتابخانه مظری ـ دواخانه‌انور ـ کتابخانه شرافت ـ مطبعه و کتابخانه‌دانش.

خیابان لاله‌زار ـ کتابخانه مهر ـ کتابخانه طهران ـ کتابخانه خاور ـ مغازه سیگارفروشی ریبور ـ سیگاری‌مرادیان ـ قدس‌جورابچی مغازه‌فردانش ـ مغازه‌یگانه ـ میدان‌سپه شرکت سیگاری ـ سیگاری‌ثاقب

خیابان‌شاه‌آباد ـ کتابخانه سیروس ـ لوازم‌التحریر فروشی مهران ـ دواخانه سیروس ـ کتابخانه‌ابن‌سینا ـ خیابان‌نظامیه آقامیرزا علی‌اکبر تحریرفروش ـ آقامیرزاجوادایزد پناه ـ سیگاری پروین .

خیابان‌چراغ برق ـ مغازه‌ایران شهر ـ مغازه افشار ـ مغازه کنتوارسویس ـ سلمانی خورشید ـ دواخانه‌فردوس ـ دواخانهٔ پاستور چهارراه‌حسن‌آباد آقای رحیم خان مکری‌خرازی‌فروش ـ سیگاری امیدیان ـ کتابخانه فرهومند .

خیابان شاهپور ـ شاهزاده کاوسی ـ کتابخانه‌مرکزی ـ مغازه بیکلر زاده ـ مغازه عصر تجدد ـ میدان شاهپور هاشم آقا سیگاری چهار راه پهلوی مغازهٔ پروانه ـ چهار راه حاج رضا دواخانه خیریه اول خیابان منیریه دواخانه کهکشانی ـ خیابان صنیع‌الدوله ـ دواخانه سپهر ـ مقابل خیابان‌استخر مغازه سقط‌فروشی نجمی ـ چهارراه شیخ هادی دواخانه وطن ـ چهارراه‌سیدعلی آقامیرزاعلی آقا سقط‌فروش

شرکت سهامی تجارتی ایران

مرکز - طهران

سرمایهٔ اصلی شرکت ۸۷-۵۰۰-۰۰۰ ریال است که به ۲۵ هزار سهم ۳۵۰ ریالی تقسیم شده و تحت نمرهٔ ۸۳ ثبت شرکتها به ثبت رسیده ـ تاریخ تاسیس: خورداد ماه ۱۳۱۲

عنوان تلگرافی: «سندیکا»

صادر کنندهٔ بهترین امتعه و محصولات داخلی ایران اقسام پشم، پنبه، برنج، خشکه بار، حبوبات وغیره

مرکز (شرکت سهامی قند وشکر) طهران

عنوان تلگرافی: قند

سرمایه ۲-۰۰۰-۰۰۰ ریال است که به دوهزار سهم هزار ریالی تقسیم گردیده و تماما (تادیه شده) و تحت نمرهٔ ۳۸۴ ثبت شرکتها به ثبت رسیده است

فروشندهٔ انحصاری

قند و شکر و کبریت طهران و توابع

مرکز (شرکت سهامی ابریشم) طهران

عنوان تلگرافی «پیله»

سرمایه ۳-۰۰۰-۰۰۰ ریال است که بشش هزار سهم پانصد ریالی تقسیم گردیده و تماما (تادیه شده) و تحت نمرهٔ ۳۷۳ ثبت شرکتها به ثبت رسیده است

صادر کنندهٔ انحصاری پیلهٔ ابریشم بخارجه
وارد کنندهٔ انحصاری پارچه های ابریشمی طبیعی بداخله

